

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA
CENTRUL DE CERCETARI FONETICE SI DIALECTALE

TEXTE
DIALECTALE
OLTENIA

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

II 11.861
(9)

9430

TEXTE DIALECTALE
OLTENIA

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
CENTRUL DE CERCETĂRI FONETICE ȘI DIALECTALE

TEXTE DIALECTALE OLTENIA

publicate sub redacția
lui

BORIS CAZACU

Membru corespondent al Academiei
Profesor la Universitatea din București

de

**CORNELIA COHUȚ, GALINA GHICULETE,
MARIA MĂRDĂRESCU, VALERIU ȘUTEU și
MAGDALENA VULPE**

9430

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI 1967

CUPRINS

<i>Prefață</i>	XVII
<i>Transcrierea fonetică</i>	XXI
<i>Lista localităților anchetate și a informatorilor</i>	XXXI
<i>Harta localităților anchetate pentru AFLR</i>	LIV
901. Ciineni - Sat Ciinenii - Mici	1-4
<i>[Amintiri din copilărie], 1; [Lina], 1; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 2; [Nunta], 2; Vâlpea a păcăli pe urs, 3.</i>	
902. Voineasa	4-9
<i>La pădure, 4; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 5; [O vânătoare de lupi], 5; Brînză murățuare, 6; Burduși, 6; Așă să făcē fînu, 7; Pôrctu, 7; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 8.</i>	
903. Malaiia	9-13
<i>[Din copilăria subiectului], 9; [Răscoola din 1907], 9; Kăgu, 11; Fînu, 11; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 12; [Spălatul rufelor], 12; [Întîmplare cu ursul], 13.</i>	
904. Brezoi - Sat Călinești	13-16
<i>Văru, 13; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 14; Opînc, 15; Cosîtu fînuluț, 15; Clôcē, 16.</i>	
905. Bumbesți - Jiu	16-19
<i>[Cum se lucrează finul], 16; [Întîmplări din viața subiectului], 16; [Cum se face pîinea], 17; [Obiceiuri la nuntă], 17; [Ce a făcut subiectul ieri și</i>	

- azi], 18; *Úrdă*, 18; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 18; *Cartófi*, 19; *Aș văzút un urs*, 19.
906. *Novaci - Sat Novaci - Străini*..... 20-23
 [*Oieritul*], 20; *Țăstu*, 20; [*Viața de la stină*], 21; [*Brinza de vaci*], 22; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 22.
907. *Vaideeni*..... 23-30
 [*Ursul la stină*], 23; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 24; *Brinza dă burdúf*, 24; *La Sînzúien*, 25; [*Cum se face burduful pentru brinză*], 26; [*O întâmplare cu ursul*], 26; *Kisătúra*, 28; [*Nunta subiectului*], 28; [*Întîlnire cu lupul*], 30.
908. *Costești - Sat Ferigi*..... 30-34
Griúu, 30; *Cu fínu*, 31; [*Piva pentru dimie*], 31; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 32; [*Întîmplări la stină*], 32; [*Cinepa*], 33.
909. *Muereasca-de-Sus*..... 34-37
 [*Tuica*], 34; *Cu lúpki*, 34; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 35; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 35; [*La vînătoare*], 35; *Săpúnu*, 36; *Cinepa*, 36; *Cum gălim fasóle vérdé, tecúș*, 37; [*Jocuri de iarnă*], 37.
910. *Zmeurătu*..... 38-42
Úrsu la stină, 38; [*Paparude*], 38; *Núnta*, 38; *Ursitórile*, 40; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 40; *Ćulameá*, 40; *Știúbéju*; *fintína*, 41; *Púji dă cúrca*, 41; *Mămăliqá*, 42.
911. *Bujoreni - Sat Olteni*..... 42-46
Proțápu, 42; [*Amintiri de la vînătoare*], 42; *Piúnga*, 44; *Muáșa căre vine dă îngrijéște dă copil*, 44; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 45; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 45.
912. *Săcelu - Sat Magherești*..... 46-50
 [*Ceara de albine*], 46; [*Porumbul*], 47; [*Preparate din lapte de vacă*], 47; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 48; *Fășúji vérdé*, 48; *Cinepa*, 49; *Țigánu care-aveá șapte copii*, 49; *Dúpă péște*, 50.
913. *Bumbești - Pițic - Sat Poenari*..... 51-54
Porúmbu, 51; *Núnta*, 52; *Brustáni*, 53; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 54.
914. *Otesani*..... 54-59

- Fintina*, 54; [*Întimplare din viață*], 55; *Nunta*, 56; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 57; *Porumbu*, 57; *Clăcile*, 58; [*Întimplare din viață*], 58.
- 915. Scoarța**..... 59-61
Vinu, 59; [*Spălatul rufelor*], 59; *Cărămiđa de pământ*, 60; *Mămăliđa*, 60; *Kisălița*, 60; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 61.
- 916. Alunu**..... 61-65
 [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 61; [*Întimplare cu lupii*], 62; [*Opincile*], 62; [*Viermii de mătase*], 62; *Mălăi*, 64; *Porumbu*, 64; [*Mămăliđa*], 64.
- 917. Băbeni-Bistrița - Sat Ungureni**..... 65-70
Njămu nost să trăze dt. J'ina, 65; *Stîna*, 66; [*Obiceiuri la înmormintare*], 66; *Clôța*, 67; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 68; [*Oieritul*], 68; *Côrba*, 69; [*O întimplare la stîna*], 69.
- 918. Pojaru**..... 70-73
 [*Cinepa*], 70; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 71; [*Mălăiul*], 71; [*Întimplare din viața subiectului*], 72; *Pîiņa*, 72.
- 919. Lăpușata**..... 73-77
Mungca viiș, 73; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 74; *Cinepa*, 74; [*Fintina, puț și ciutură*], 75; [*Sarmale*], 77.
- 920. Peșteana - Jiu**..... 77-81
 [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 77; [*Porcul*], 78; [*Cum se cresc puii*], 80; *Cu sânija*, 80.
- 921. Vladimiru**..... 81-85
Mungca griuțuț, 81; [*Obiceiuri de nuntă*], 82; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 82; *Vija*, 82; [*Fintina*], 84; *Clôșca*, 84; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 85; [*Obicei de Anul nou*], 85.
- 922. Grădiștea - Sat Băiești**..... 86-90
Vija, 86; *Fintina*, 86; *Cinipa*, 87; [*Porcul*], 87; *Sarmalē*, 88; *Scufița Rôșie*, 89; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 90.
- 923. Turburea**..... 90-93
Săpún, 90; *Opinčilē*, 90; *Cinepa*, 91; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 92; *Brădu*, 92; [*Cum face mama pîinea*], 93.
- 924. Slăvuța**..... 93-97

Túica, 93; *Săpunu*, 94; [*Ritual la fîntînă nouă*], 94; *Vicléiu*, 95; *Porcuț*, 96; *Porumbu*, 96; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 97.

925. *Ghioroiu*..... 98-103
 [*Cum se face brînză*], 98; [*Mîncăruri la nuntă*], 98; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 99; [*Obiceiuri la înmormîntare*], 99; *Săpunu*, 100; [*O călătorie la București*], 100.
926. *Oveselu-Sat Măciuceni*.....103-107
 [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 103; [*Amintiri din primul război mondial*], 104; *Săpunu*, 104; *Merțele de aur*, 105; *La spitál*, 106.
927. *Prundeni*.....107-110
 [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 107; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 108; *Tescovina*, 108; *Piftii la moși*, 108; *La spălăt*, 109; *Loboda*, 109; [*Porumbul*], 110; [*Cum am făcut mămăligă*], 110.
928. *Ușurei*..... 110-115
 [*Via*], 110; [*Întîmplare din viață*], 111; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 112; [*Testul*], 112; *Cînepa*, 113; [*Murăturile*], 114; *Íedu cu trei căpre*, 114.
929. *Frațoștița*..... 115-119
 [*Întîmplare cu un lup*], 115; *Moroi*, 116; *Jucă călúșu*, 117; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 118; *Cin-m-an-cunoscú cu bîrbătu-mio*, 118; *Clotă*, 118; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 119.
930. *Bulzești*..... 119-123
 [*Casa*], 119; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 120; *Cînepa*, 120; [*Dereticatul casei*], 121; *Dj-a pietrițelele*, 122; *Dj-a purcăuș*, 123; *Dj-a iniméle*, 123.
931. *Iancu-Jianu*..... 123-127
 [*Omul cu cinci copii*], 123; *Obișéurli dj-Ja Anu nou*, 125; [*Porcul*], 126; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 127.
932. *Pleșoiu*..... 127-130
Casa, 127; *Cînepa*, 128; *Cînd ieu m-an-dus cu vásile*, 129; *La udăt*, 129; *Pîiñea*, 130; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 130.
933. *Izvoru*..... 130-133
La mort, 130; *Buliónu*, 131; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 131; *Cu vră-*

- jiu*, 132; *Mămăliga*, 132.
934. **Balș**..... 133-136
 [La sapă], 133; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 133; La grădina, 134; Mălăi în tăst, 134; La ploșinte, 134; Tăstu, 135; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 135; [Cloșca], 135.
935. **Dobrița**..... 136-140
 Grînu, 136; [Brînza], 137; [Porcul], 137; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 138; [Spălatul rufelor], 138; [Via], 138; [Stîna; brînza], 139; Lucrărga lîni, 139; Cînepa, 140; Mağönu, 140; [Cazanul de țuică], 140.
936. **Obîrșia-Cloșani**..... 141-145
 [Fînul], 141; [Grănița veche], 141; [Lupul la stîna], 141; Ūrsu, 142; [Cum am prins un lup], 143; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 143; La nuntă, 144; [Porcul], 144; Pîneșă, cojunăsi, 145; Punguța cu doi băn, 145.
937. **Călugăreni - Sat Cloșani**..... 145-149
 La cyașă, 145; Uleiū, 146; Așă să spală la noj, 146; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 147; Cășu, 147; Cînepa, 147; [Obiceiuri la nuntă], 148; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 149; D'-a pîta, 149.
938. **Peștișani - Sat Frîncești**..... 149-153
 Uo ruată d'e cor, 149; Mălăi; mămăliga, 150; Cășu, 150; [Cum se pun murăturile], 151; [Obiceiuri la nuntă], 152; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 152; Paçală, 153.
939. **Turcinești**..... 154-159
 Ūrsu, 154; Lūpi, 155; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 157; Viia, 157; Cînd fag_nuntă, 158; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 159.
940. **Izverna - Sat Silișteea**..... 160-168
 Cum sa făs-o stîna, 160; Fînu, 161; Kăgu, 162; La padure, 162; O stîna, 163; Murătorii, 163; Făsim urdă, 164; Lîna, 164; [Spălatul rufelor], 165; Sa-pönu, 166; Uo ruată d'i cărută, 167; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 167; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 167.
941. **Baia-de-Aramă - Sat Mărășești**..... 168-173
 [Întimplare cu lupii], 168; Brînză, 168; [Amintiri], 169; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 170; Cartöfi, 170; Arja, 170; [Porcul], 171; La Anu nou, 172;

[*Porumbul*], 172; *Stăgu*, 173; [*Spălatul rufelor*], 173.

- 942. Godinești**..... 173-179
Vii, 173; *Cozonăcu*, 175; *Lina*, 175; [*Oieritul*], 176; [*Nunta*], 177; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 178.
- 943. Cornești - Sat Stolojani**..... 179-183
 [*Porumbul*], 179; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 179; [*Moartea mamei*], 180; [*Porcul*], 181; *Lina*, 182; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 183.
- 944. Prejna - Sat Costești**..... 183-190
 [*Muncile agricole*], 183; [*Întimplare cu lupii*], 184; *Bunărju*, 185; *Porcu*, 185; *Nunta*, 186; *Legume de câmp*, 187; [*Oieritul*], 187; *Cînîpa*, 188; *Grișu*, 188; *40 clacă*, 189; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 189; [*Piinea*], 190.
- 945. Ciresu**..... 190-195
Porcu, 190; *Urdă*; *unt*, 191; *Rakiu*, 191; *Ōi*, 192; [*Nunta*], 192; [*Viermii de mătase*], 194; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 195.
- 946. Șovarna**..... 195-198
 [*Porcul*], 195; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 196; *Brînda*, 196; *Mălăiu*, 197; *Căbra cu trei*, 197.
- 947. Cîlnic - Sat Pieptani**..... 198-202
 [*Amintiri din primul război mondial*], 198; [*Obiceiuri la înmormîntare*], 200; *Cum să lucrează 40 puțină*, 201; *Lăptele*, 202; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 202.
- 948. Virciorova - Sat Ilovița**..... 203-207
40 puțină de vărță, 203; *Trejerătu*, 204; *Lina*, 204; *Piina*, 205; [*Obiceiuri la nuntă*], 205; *Cînepa*, 206; *A veni lupu*, 207; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 207.
- 949. Crăguiești**..... 208-212
 [*Legenda satului*], 208; *Cînîpa*, 208; [*Preparate din lapte*], 209; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 209; *La fin*, 210; *Pugguța cu doi bani*, 211.
- 950. Corcova - Sat Imoasa**..... 212-217
La nouă sute șapte, 212; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 213; *Nunta*, 213; *40 pină*, 214; *Porcu*, 215; *Cînepa*, 216; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 217.

- 951. Slivilești**..... 218-221
La cosit, 218; *Cinepa*, 218; *Tuică*, 219; *D'e guânge*, 220; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 220; *Lina*, 221; *La trăgăce*, 221.
- 952. Gîrbovu**..... 222-225
Întura, 222; *Săpunu*, 222; *Pîinea*, 223; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 223; *Cinpa*, 224; *Guângele*, 225.
- 953. Cerneți**..... 226-231
 [*Întimplare din viață*], 226; *Malăi*, 227; *Kag dı la vițăi*, 227; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 228; [*Obiceiuri la naștere*], 228; [*Nunta din bătrîni*], 229; *Fintînile*, 230; *O căsă țărănească*, 231
- 954. Cervența**..... 232-236
 [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 232; [*Casa*], 232; *Rufe*, 233; *Fînu*, 233; [*Cum se plantează pădurea*], 234; *Nunta*, 235; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 236.
- 955. Strehai**..... 236-239
 [*Via*], 236; *Mămăliguță*, 237; *Bunaru*, 237; [*Ce a făcut subiectul azi*], 238; *Scufița Răsie*, 238.
- 956. Butoiești**..... 239-244
Amnaru, 239; *Nunta*, 240; [*Cheagul*], 241; [*Ce a făcut subiectul azi și ieri*], 241; *Fînu*, 241; *Săpunu*, 242; [*Cinepa*], 242; [*Cum se cresc curcile*], 243; [*Ce a făcut subiectul azi și ieri*], 243
- 957. Hinova**..... 244-248
 [*Porumbul*], 244; [*Preparate din lapte*], 244; *Borangi*, 245; *Pestile*, 246; [*Brînză de vacă*], 246; *Ieagu*, 246; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 247; *Trei frați*, 247.
- 958. Isvorălu**..... 249-253
 [*Întimplare din viață*], 249; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 251; *Nunta*, 251; *Fînu*, 252; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 253; *Porumbu*, 253.
- 959. Bicleșu**..... 254-256
 [*Cărăușie*], 254; [*Obicei la nuntă*], 254; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 254; *Tăstu*, 255; *Săpunu*, 255; *O clotă*, 256; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 256.

- 960. Secu**..... 257-261
Opințiile, 257; *Aș vâzu Jupu*, 257; *Porcu*, 258; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 259; *Săpunu*, 259; *Țăstu*, 260.
- 961. Crivina**..... 261-266
Făcem țuică, 261; *Côrbă de pește*, 263; *Mămălișuța*, 263; *Cu cinepa*, 264; *Peria*; *pieptenuși*, 264; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 265; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 265; [*Spălatul rufelor*], 266; *După jârbă*, 266.
- 962. Ostrovu - Mare**..... 267-270
La slăpurî, 267; *Măcaturî*, 267; *Cășu*, 268; *Âncora*, 268; *Țeagu*, 269; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 269; *Păcălă*, 269; *Cu ungăița*, 270.
- 963. Jiana**..... 271-275
 [*La vinătoare*], 271; [*Ce a făcut subiectul azi și ieri*], 271; [*Cinepa*], 272; *Griuu*, 272; [*Din viața subiectului*], 273; *Murătorî*, 274; [*Lupoaița la oi*], 274; *Scufița Râșije*, 275.
- 964. Pădina - Mare - Sat Iablănița**..... 276-280
Ruți [*de căruță*], 276; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 276; [*Din viața subiectului*], 277; *D'esprenvăruičit*, 278; *Brinza de uâie*, 279; *Clôta*, 279; *Ūrsu păcălid d'e vâlpăe*, 280.
- 965. Gruia**..... 281-286
 [*Treieratul cu cai*], 281; [*Pescuitul*], 281; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 282; [*Despre școală*], 282; *Porumbu*, 282; *Țuică*, 283; *Porcu*, 284; *Piine*, 285; [*Harap Alb*], 286.
- 966. Vlădaia**..... 286-292
Tutunu, 286; *Gyângê*, 287; *Porcu*, 289; *Lina*, 291; *Făta băbeji și făta mōșului*, 291; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 292.
- 967. Salcia**..... 292-297
Trejerăm cu căii pe tyăcă, 292; *Mămălișă*, 293; [*Tradiții populare*], 293; [*Înmormintarea*], 294; [*Lupul la țirlă*], 295; *Tutunu*, 295; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 296; *De-a ajumita*, 296.
- 968. Verbița**..... 297-303
 [*Treieratul cu cai*], 297; *Duminica Rusălelor*, 298; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 299; *Săpunu*, 300; [*Porcul*], 301; *Prizleă cel vojnic și mērele de āur*,

- 969. Seaca-de-Pădure**..... 303-308
[Amintiri din primul război mondial], 303; [Întimplări din sat], 304; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 306; O întâmplare, 306; Ursătorile, 307; Cioța cu puji, 307.
- 970. Beloțu**..... 308-312
[Întimplare din viață], 308; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 310; Păsărea, 310; Porumbu, 311; Malăju, 312; Punguța cu doi bani, 312 .
- 971. Sărbătoarea**..... 313-319
Vija, 313; [Amintiri din primul război mondial], 314; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 315; Porcu, 315; Cozonăci, 316; Bătălia între lup și cîne, 317.
- 972. Mărăcinele**..... 319-323
[Ce a făcut subiectul ieri și azi], 319; Murăturle, 319; Din copilăria mea, 320; Lina, 322; Vârza, 322; Malăju, 323; [Mămăliga], 323.
- 973. Unirea**..... 324-328
[Ce a făcut subiectul azi și ieri], 324; Cînepa, 324; Săpunu, 325; Nunta, 326; Kăgu, 327; [Turtițe din spumă de vin], 328 .
- 974. Galicea - Mare**..... 328-335
Țujcă, 328; [Poveste], 329; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 332; Vija, 333; Cînepa, 334; [Obiceiuri de Anul nou], 334; [Mămăliga], 334 .
- 975. Maglavit**..... 335-339
Trejerătu, 335; Turtiță de aluāt, 335; [Obiceiuri la Rusalii], 336; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 337; [Via], 337; Mămăligă, 338; La uoră, 338; Guângele, 339; Făsuj, 339.
- 976. Ciupercenii-Vechi**..... 340-343
[Ce a făcut subiectul ieri și azi], 340; Pescărița, 340; Murăturile, 341; La băltă, 342; Moș Korpéc Căbotăru, 342 .
- 977. Desa**..... 343-349
Plătăgăni, 343; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 343; Vija, 344; La nuntă, 345; [Întimplare], 346; Zămă de grășiță, 348; La întâi de Anu nou, 348.

- 978. Rastu**..... 349-352
[Amintiri din 1907], 349; Lînă, 350; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 350; Pescușitu, 351; [Casa de naștere], 352.
- 979. Urzicuța**..... 352-356
Așa făcăm țestele, 352; Vărza, 353; [Vinul], 354; Mămăligă, 355; Cu vrăjitu, 355; Vărza, 356
- 980. Bistrețu**..... 356-359
[Ce a făcut subiectul ieri și azi], 356; Țăstu, 357; Păștele, 357; [Obiceiuri la nuntă], 358; [Capra cu trei iezi], 359.
- 981. Măceșu-de-Jos**..... 360-362
[Barca], 360; Cînepa, 360; [Obicei la nuntă], 361; Vinu, 361; Pițnea, 361; Mămăliga, 362.
- 982. Segarcea**..... 362-367
[Întîmplare], 362; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 364; [Întîmplare], 364; Călușări, 365; La cosit, 365; De Anu nou, 366; Pițnea, 366
- 983. Malu-Mare**..... 367-370
A cînepi, 367; Săpunu, 367; [Via], 368; Puji de balenă, 368; [Obiceiuri la nuntă], 369; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 370; Cu Țolile, 370
- 984. Drăgotăști**..... 371-374
[Obiceiuri bătrînești la înmormîntare], 371; [Obiceiuri la naștere], 372; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 373; [Cînd lucrăm la calea ferată], 373; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 374
- 985. Piatra-Sat**..... 375-377
[La nuntă], 375; [Casa], 375; Pôrcu, 376; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 377.
- 986. Osica-de-Jos**..... 377-380
[Ce a făcut subiectul ieri și azi], 377; Pôrcu, 378; [Întîmplare], 378; Mămăliga, 379; [Tutunul], 379; Ivân Turbîncă, 380.
- 987. Castranova**..... 381-384
Porumbu, 381; Vița dă vițe, 381; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 382, Pôrcu, 382; Nunta, 383

988. *Radomiru* 384-388
Vița de vițe, 384; *Nunta*, 385; *La Sîn-Văsii*, 386; *Tăste*, 386; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 387; *Porumbu*, 387; [*Fata moșului și fata babei*], 387.
989. *Mîrșani* 388-393
 [*Întimplare cu lupul*], 388; [*Răscoala din 1907*], 389; *Mămăliga*, 391; *Morăturî*, 391; *Urézu*, 392; *La lăsătu póstului*, 392; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 393.
990. *Sadova* 393-397
Cu grîu, 393; *Morăturile*, 394; *Uăia spártă d'e lup*, 394; *Așă pos_s-adre-sézî uŋ_cîjne*, 395; *Fintina*, 395; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 396.
991. *Amărăștii-de-Jos* 397-400
 [*Cum s-a însurat subiectul*], 397; *Săpunu*, 398; *Ursătorile*, 398; *La mușă de-Anu nou*, 399; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 400.
992. *Băbiciu* 400-404
Tărăgă, 400; *Mălăiașu*, 401; *La plug*, 401; *Brîza*, 403; *La udăt*, 403. *La izvorit*, 403; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 404; *Cum se făc-o hóră*, 404.
993. *Studina* 405-409
 [*La vinătoare*], 405; *O nuntă*, 406; [*Porcul*], 406; *Pîinea*, 407; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 407; *Călúșu*, 407; *Peneș împărăt*, 408.
994. *Bechet* 409-414
 [*Amintiri din primul război mondial*], 409; [*Via*], 410; *Bumbăcu*, 411; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 412; *Uo hóră la noi la Bekét*, 412; [*Fata babei și fata moșului*], 413; *Scufița Rôșie*, 413.
995. *Ianca* 414-418
 [*Amintiri din primul război mondial*], 414; [*Pescutul*], 414; *Grîu*, 415; [*Nunta*], 415; *Cînepa*, 416; *Clôta*, 417; *Ivân Turbiŋcă*, 417; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 418.
996. *Orlea* 418-421
Nunta, 418; *Gîndăci*, 419; *Grîu*, 420; *Cînepa*, 420.
997. *Izbiceni* 422-427

XVI

Am pășit-o cu lăpu și noi, 422; [*Din copilăria subiectului*], 423; *La nuntă*, 423; *Tîrla*, 424; [*Ce a făcut subiectul ieri și azi*], 426; [*Întîmplare*], 426.

998. *Islaz*.....427-431
[*Amintiri din război*], 427; *A venit apele*, 428; *Strigoiu*, 429; *Țuica*, 429;
Clășca, 430

Indice tematic.....432

P R E F A Ț Ă

Intensa acțiune de culturalizare a țării – care se desfășoară într-un ritm susținut în perioada actuală – se manifestă, pe plan lingvistic, printr-o puternică influență a limbii naționale unice asupra graiurilor locale. Procesul rapid de nivelare a graiurilor impune culegerea, pe baza unei tehnici moderne, a unui cât mai mare număr de mostre lingvistice din diverse localități pentru a pune la dispoziția cercetătorilor un material documentar care să reflecte stadiul actual de dezvoltare a variantelor regionale ale limbii în întreaga lor complexitate.

În acest scop, cu sprijinul Academiei Republicii Socialiste România, s-au inițiat anchetele pentru elaborarea Noului atlas lingvistic român (NALR) – din care primul volum, Oltenia, urmează să vadă în curînd lumina tiparului¹ – precum și culegerea pe bandă de magnetofon a unor texte dialectale, în vederea conservării lor prin transpunere pe discuri și a constituirii unei Arhive fonogramice a limbii române (AFLR)².

¹ Noul atlas lingvistic român pe regiuni. Oltenia (NALR. Olt.), întocmit, sub conducerea lui B. Cazacu, de Teofil Teaha, Ion Ionică și Valeriu Rusu, I, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1967. Vezi Prefața, unde se expun principiile metodologice de elaborare și se dau indicațiile bibliografice.

² Culegerea unor texte dialectale în vederea constituirii unor arhive ale graiurilor înregistrate pe discuri a fost și continuă să rămînă în atenția lingviștilor. Amintim, pentru limba română, inițiativa acad. Al. Rosetti care a alcătuit, înainte de război, în cadrul Laboratorului de fonetică experimentală de la Facultatea de Litere din București, o colecție de discuri cu înregistrări de texte din graiurile românești, dar care, din nefericire, a pierit în urma unui bombardament aerian (1944)

În 1956, la propunerea acad. Al. Rosetti, Academia a aprobat alcătuirea Arhivei fonogramice a limbii române (vezi V. Șuteu, Arhiva fonogramică a limbii române, în „Fonetică și dialectologie”, I, 1958, p. 211 și urm., unde se dau și rezultatele primelor anchete efectuate).

Volumul de față este o culegere selectivă din textele înregistrate pentru AFLR (vezi, mai jos, metoda de culegere a materialului) în cele 98 de localități în care s-au efectuat și cercetările pentru NALR. Oit. Anchetele pentru înregistrarea textelor publicate în acest volum s-au desfășurat în anii 1960-1965.

La fel ca și Textele dialectale publicate de acad. Emil Petrovici ca supliment³ la ALR II, volumul de față reprezintă o completare a datelor anchetei pentru NALR Oit., în special în ceea ce privește morfologia, sintaxa, lexicul, topica și, în general, stilul vorbit

Spre deosebire însă de Textele dialectale publicate de acad. Emil Petrovici, culegerea de față oferă date interesante și pentru particularitățile de grai: pe sexe și pe generații, datorită faptului că au fost anchetați mai mulți informatori din aceeași localitate (vezi, mai jos, precizările referitoare la informatori și la metoda de culegere a materialului)

Pentru date în legătură cu arhivele lingvistice și cu metodele de înregistrare a textelor dialectale, cf. Sever Pop, Instituts de Phonétique et Archives phonographiques, Publications de la Commission d'Enquête Linguistique, VII, Commission d'Enquête Linguistique, Louvain, 1956; informații mai recente vezi, mai ales, la: R. Brunner, Unsere Heimatsprachen auf Grammophon. Ein Besuch im Phonogrammarchiv der Universität Zürich, Zürich, 1958; E. Zwirner, Das Lautdenkmal und die Lautbibliothek, în „Muttersprache“, 69, 1959, p. 326 ș.u.; A. M. Badía-Margarit, „La voz de la tierra“. Langues et parlars d'Espagne en disques. Plan et méthodes, în „Boletim de Filologia“, XX, 1961, fasc. 1-2, Actas do IX Congresso internacional de Linguística românica (31 de Março-4 de Abril 1959), III, Lisboa, p. 43 ș.u.; L. Zabrocki, Buts et tâches de l'enregistrement de la parole humaine, în „Biuletyn Fonograficzny“ III, 1960, p. 3 ș.u.; Hans-Joachim Schädlich u. Rudolf Grosse, Tonbandaufnahme der Deutschen Mundarten in der Deutschen Demokratischen Republik, în „Biuletyn Fonograficzny“, V, 1962, p. 89 ș.u.

3 Texte dialectale culese de Emil Petrovici. Suplement la Atlasul lingvistic român, II (ALRT, II). Sibiu - Leipzig, 1943 (Muzeul limbii române).

CULEGEREA ȘI TRANSCRIEREA TEXTELOR

1. *A n c h e t a t o r i*. Culegerea textelor s-a efectuat de către echipe ale Centrului de cercetări fonetice și dialectale (vezi, mai jos, p. XXIe-numerarea celor care au cules texte, cu specificarea numărului de localități în care au făcut înregistrări) Fiecare echipă a fost alcătuită, de obicei, din doi cercetători, dintre care unul a operat înregistrarea textului la magnetofon, iar celălalt a notat anumite particularități ale textului, termenii care necesitau explicații suplimentare, completând și fișa fonogramică.

2. *I n f o r m a t o r i*. În fiecare localitate au fost anchetate 8 subiecte, după următoarele criterii de vîrstă și de sex :

I = fetiță între 9-12 ani

II = băiat între 9-12 ani.

III = tînără între 18-22 de ani

IV = tînăr între 18-22 de ani (fără stagiul militar).

V = femeie între 35-45 de ani.

VI = bărbat între 35-45 de ani.

VII = femeie peste 60 de ani.

VIII = bărbat peste 60 de ani

Subiectele au fost alese după principiile obișnuite în anchetele dialectale (originari din localitate, fără defecte de pronunțare, corespunzînd, în general, nivelului mediu al gradului de școlarizare din regiune etc.). S-a urmărit ca fiecare categorie de subiecte să reprezinte, pe cît posibil, vorbirea specifică generației respective. Majoritatea subiectelor sînt agricultori; în anumite cazuri s-au anchetat și subiecte care aveau alte îndeletniciri (în funcție de specificul ocupațiilor din localitatea respectivă). Pentru fiecare subiect anchetat s-au menționat, atunci cînd a fost cazul, unele date biografice suplimentare (datele se referă la subiect sau la familia lui; vezi Lista localităților anchetate și a informatorilor).

3. *M e t o d a d e c u l e g e r e*. Textele au fost culese :

a. Pe baza unor *c o n v o r b i r i t e m a t i c e* (pornind de la

proiectul de Chestionar al Arhivei fonogramice). Aceste texte se referă, în special, la îndeletnicirile vieții rurale specifice diverselor regiuni sau la tradiții și obiceiuri folclorice. Privite în ansamblu, ele oferă elemente ale diferitelor terminologii și prezintă, în general, date lingvistice mai mult sau mai puțin c o m p a r a b i l e .

Ținând seamă de valoarea timpurilor trecutului în graiurile oltenești, subiectele au fost solicitate să răspundă, în fiecare localitate, la întrebarea „ce ai făcut ieri și azi”. Textele înregistrate ca răspuns la această întrebare prezintă fapte semnificative pentru folosirea, îndeosebi, a perfectului simplu.

b. Texte comunicate din proprie inițiativă a informatorului („texte l i b e r e ”), care cuprind întâmplări, amintiri etc.

Fiecare subiect a fost pus la curent, printr-o discuție prealabilă, cu scopul anchetei.

Cercetătorii au avut la dispoziție, în timpul anchetelor, magnetofoane de teren (reportofoane) și aparate de fotografiat.

Materialul cules a fost selecționat în funcție de întreaga economie a volumului și, în general, de interesul lingvistic pe care îl prezintă textele; s-a ținut seamă, bineînțeles, și de conținutul textelor, precum și de calitatea înregistrării.

Un i n d i c e ț e m a t i c , la sfârșitul volumului, permite cititorului să urmărească textele grupate în jurul aceleiași teme.

4. T r a n s c r i e r e a f o n e t i c ă Sistemul de transcriere folosit este acela al ALR, cu unele completări (vezi lista semnelor întrebuințate în Transcrierea fonetică) și cu următoarele precizări :

Accentul (') a fost indicat la cuvintele polisilabice, indiferent dacă ele apăreau accentuate sau neaccentuate în frază. Atunci când prin fonetică sintactică un cuvânt bisilabic devine monosilabic, accentul n-a mai fost indicat (de ex. : las-o, în cas-acólo).

Ținând seamă de dificultățile redării grafice a intonației, s-a renunțat la transcrierea acestei componente a expresiei. Împărțirea fluxului co-

municării în unități sintactice s-a făcut, în primul rînd, după normele de punctuație ale ortografiei curente⁴. În cazurile în care fenomene de fonetică sintactică au impus folosirea cratimei sau a semnului ~ (vezi Transcrierea fonetică), nu s-a mai ținut seamă de normele de punctuație.

Volumul de față este rezultatul unei munci colective de culegere, de transcriere și de selecționare a textelor, în vederea publicării. Anchetele efectuate pe teren, ca și operațiile ulterioare (de transcriere și de verificare), au fost, pentru majoritatea colaboratorilor, un prilej de inițiere și de formare în domeniul cercetărilor dialectale. Faptul acesta explică și valoarea, uneori inegală, a textelor (mai ales a aceloră înregistrate în prima etapă a anchetei).

Volumul a fost alcătuit de un colectiv de cercetători de la Centrul de cercetări fonetice și dialectale: Cornelia COHUȚ (= CC, culegere în 52 de localități, transcriere 23 de localități), Galina GHICULETE (= GG, culegere în 39 de localități, transcriere 23 de localități), Maria MĂRDĂRESCU (= MM, culegere în 61 de localități, transcriere 22 de localități), Valeriu ȘUTEU (= VȘ, culegere în 55 de localități, transcriere 5 localități), Magdalena VULPE (= MV, culegere în 36 de localități, transcriere 21 de localități)⁵.

Constantin OTOBÎCU (= CO) a colaborat parțial la culegerea și la transcrierea textelor (culegere în 7 localități, transcriere în 4 localități).

Galina GHICULETE și Valeriu ȘUTEU au condus echipele de cercetători

⁴ Evident, de cele mai multe ori punctuația nu redă decît aproximativ intonația reală.

⁵ La culegerea textelor au participat și: Gheorghe ABĂLAȘEI (= GA, culegere în 5 localități), Sanda ERETESCU (= SE, culegere în 9 localități), Ion IONICĂ (= II, culegere în 14 localități), Paul LĂZĂRESCU (= PL, culegere în 8 localități), Mircea MITRAN (= MMT, culegere în 6 localități), Toma PAVEL (= TP, culegere în 18 localități), Valeriu RUSU (= VR, culegere în 7 localități), Nicolae SARAMANDU (NS, culegere în 23 localități), Teofil TEAHA (= TT, culegere în 7 localități).

în anchetele pe teren și au verificat transcrierea fonetică a textelor.

Cornelia COHUȚ, Galina GHICULETE, Ion IONICĂ, Paul LĂZĂRESCU, Maria MĂRDĂRESCU, Nicolae SARAMANDU, Teofil TEAHA și Magdalena VULPE au parcurs întregul material transcris și au dat sugestii utile în vederea alegerii textelor, a definitivării volumului de față și a selecționării termenilor pentru elaborarea Glosarului dialectal. Oltenia⁶

Condițiile tehnice ale înregistrărilor și ale transcrierilor au fost asigurate de către Gheorghe ABĂLAȘEI, tehnician la Laboratorul de fonetică experimentală al Centrului de cercetări fonetice și dialectale.

Cornelia COHUȚ s-a îngrijit îndeaproape de condițiile în care s-a efectuat reproducerea grafică a textului de către desenatorii tehnici Aurora PAVELESCU și Dămitru DINICĂ.

Tuturor celor care și-au dat concursul la întocmirea volumului de față, le aducem, și pe această cale, mulțumirile noastre.

ianuarie 1967

B . C A Z A C U

⁶ Glosar dialectal Oltenia, întocmit, sub conducerea lui B. Cazacu, de Galina Ghiculete, Paul Lăzărescu, N. Saramandu și Magdalena Vulpe. Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1967.

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuintate în transcrierea fonetică a materialului NALR și AFLR. Sistemul de notare folosit are la bază sistemul ATLASULUI LINGVISTIC ROMÂN, cu unele completări.

După semnul egalității, indicăm pentru semnele folosite de noi corespondentul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al ASOCIAȚIEI FONETICE INTERNAȚIONALE, publicat de D. Jones în LAUTZEICHEN UND IHRE ANWENDUNG IN VERSCHIEDENEN SPRACHGEBIETEN (Berlin, 1928, p. 18-27).

- a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a...ă...i) în munt. cap - între a și a .
- â (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: â...o...u) în istrorom. cap = o .
- ă (a cu nuanță posterioară) în băn. cap = a .
- â (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: â...e...i) în bucov. pâle 'piele' = æ .
- â (a cu nuanță anterioară) în munt. stea 'stea' = a .
- â (a închis) în olt. mai (adv.)
- ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală) în munt. păr = a .
- â (ă deschis) în mold. bărbăt = e .
- ă (ă închis) în olt. până = între a și i, mai aproape de a .
- â (vocală din seria centrală, între ă și î, mai aproape de î) în mold. căsâ = între a și i .
- b (oclusivă bilabială sonoră) în munt. bun = b .
- c (oclusivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuintat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ō, u, ū, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k .
- č (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ș) în munt. čără 'ceară' = între tʃ și tʃ .
- č̣ (africată alveolo - palatală, cu nuanță mai palatală) în trans.

- êur 'ciur' = între tɕ și tʃ, dar: mai aproape de tɕ.
- ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ʃ, corespunzând sonorei ĉ) în băn. frăĉe 'frate' = tɕ.
- ċ (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ʃ, corespunzând sonorei ċ) în maram. ċăr 'cer' = tʃ.
- d (oclusivă dentală sonoră) în munt. dar = d.
- dʷ (oclusivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. undʷe 'unde' = între d și dʃ.
- dʲ (oclusivă alveolo-palatală sonoră) în mold. dʲin 'din' = între dʃ și ʃ [cf. tʃ].
- dʲʷ (oclusivă palatală sonoră) în trans. dʲʷin 'din' = ʃ.
- dʒ (oclusivă cacuminală sonoră, corespunzând surdeii ʒ) în trans. crudă = dʒ.
- dʒ (africată dentală sonoră) în mold. dʒic 'zic' = dz.
- dʒʲ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ʒ, corespunzând surdeii ĉ) în băn. des 'des' = dʒ.
- ǰ (fricativă interdentală sonoră, corespunzând surdeii ʝ) în arom. ǰalā 'zară' = ǰ.
- e (vocală cu deschidere mijlocie din seria anterioară) în munt. vezj = e.
- e̞ (e semideschis) în olt. vede = între e și ɛ.
- e̝ (e deschis) în trans. vede = ɛ.
- e̞̝ (e și mai deschis) în bucov. vede 'vede' = între ɛ și æ.
- e̞̝̝ (e închis) în mold. vede = e (închis).
- e̞̝̝̝ (e și mai închis) în mold. vede = între e și i.
- ẽ (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. fășẽ 'face' = între ə și e.
- ẽ̞ (ẽ deschis, între ă și e) în trans. așẽ 'așa' = între e și ɛ.
- f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. fin = f.
- g (oclusivă velară sonoră) în munt. gol = g.
- ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ʒ) în munt. ĝer 'ger' = între dʒ și dʒ.
- ǰ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un ʝ, corespunzând surdeii ĉ) în maram. ǰăr 'ger' = dʒ.
- ǰʷ (oclusivă velară sonoră palatalizată, corespunzând surdeii k) în munt. ǰem 'ghem' = g.
- ǰʲ (fricativă velară sonoră, corespunzând surdeii ʝ) în arom. ǰalā 'zară' = ǰ.

- ɣ punzînd surdei χ) în istrorom. ɣură 'gură' - g
- h (fricativă laringală surdă) în trans. haină 'haină' - h .
- ɦ (fricativă laringală sonoră) în trans. hohot 'hohot' - h .
- ɦ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y) în munt. ɦir 'fir' = ç .
- χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei ɣ) în munt. χaină 'haină' = x .
- ɪ (vocala cea mai închisă din seria anterioară) în munt. ɪir - i .
- ɪ (ɪ deschis) în mold. ɪări 'mare' - i .
- ɪ̃ (vocala cea mai închisă din seria centrală) în munt. ɪ̃înd - ĩ .
- ɪ̃ (vocală centrală cu nuanță anterioară între ɪ și ɪ̃) în trans. ɪ̃u 'riu' - i .
- j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ʃ) în trans. jar 'jar' = ʒ .
- j̣ (j puțin muiat, corespunzînd surdei ʃ) în olt. j̣ung .
- j̣ (j muiat, corespunzînd surdei ʃ) în munt. j̣ug 'jug' = între ʒ și ʒ̣ .
- k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuițează numai înaintea lui e și i) în băn. kip 'chip' - k .
(oclusivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. kip 'chip' - între k și ɟ .
- k (oclusivă velară surdă palatalizată, corespunzînd sonorei g) în mold. kisâr 'picior' = ɟ .
- l (laterală alveolară) în munt. lpălărie 'pălărie' = l .
- ḷ (l puțin palatalizat) în trans. ḷele 'ele' = ḷ .
- ḷ (laterală palatală) în arom. ḷiu 'fiu' = ḷ .
- ḷ (laterală velară) în maram. ḷal 'cal' = t
- m (oclusivă nazală bilabială) în munt. măsă - m .
- ṃ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, urmată de f, v) în munt. ṃvăț 'învăț' - ṃ .
- n (oclusivă nazală dentală) în munt. nină - n
- ṇ (oclusivă nazală dentală puțin palatalizată) în mold. ṇîni 'piine' - ṇ .
- ṇ (oclusivă nazală palatală) în mold. ṇel 'miel' = ṇ .
- ɲ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. ɲșir 'însir' .
- ɲ (nazală slabită, urmată de consoană) în trans. ɲunte 'munte' .
- ɲ (nazală velară, urmată de c (k), g) în munt. ɲcă - ɲ .
- ɲ̣ sau ɲ̣ (nazală dentală, de du-

- rată mai scurtă, vâul palatului necoborînd îndeajuns, mai ales pentru ñ), în pronunțarea lui ñ intervocalic la moți: cîni, cîni 'cîine'.
- o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară) în munt. pot = o.
- o (o semideschis) în olt. dorm.
- o (o deschis) în trans. pote 'poate' = o.
- o (o și mai deschis) în olt. do 'două'.
- ö (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanță închisă) în magh. cör 'cerc' = ø.
- p (oclusivă bilabială surdă) în munt. par = p.
- r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = r.
- r̄ (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. riy 'riu'.
- r̄̄ (r cu și mai multe vibrații) în trans. r̄̄y 'rău'.
- ρ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) gūpā 'gură' = R.
- ṛ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) vēṛā 'vară'.
- ɹ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în ciri 'cîine' = r.
- ɹ̄ (r puțin muiat) în olt. trēce 'trece'.
- ɹ̄ (r muiat) în trans. învățător 'învățător' = ɹ̄.
- ɹ̄ (r bilabial) în interjecția munt. tḡ cu care se opresc caii.
- s (fricativă dentală surdă) în munt. sora = s.
- s̄ (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzînd sonorei z̄) în băn. fășe 'face' = ʃ̄.
- ṣ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu s̄, dar cu o articulație puțin posterioară, corespunzînd sonorei z̄) în mold. făși 'face' = ʃ̄.
- ʃ (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j) în mold. și 'și' = ʃ.
- ʃ̄ (ʃ pronunțat mai puternic, dînd impresia unui ʃ mai lung) în mold. ș̄i 'și'.
- ʃ̄̄ (ʃ puțin muiat, corespunzînd sonorei j) în olt. așează 'așază'.
- ʃ̄̄̄ (ʃ muiat, corespunzînd sonorei j) în munt. așā 'așā' = între ʃ și ʃ̄.
- t (oclusivă dentală surdă) în munt. tātā = t.
- t̄ (oclusivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. munte = t̄.
- t̄̄ (oclusivă palatală surdă) în mold. frate = între t̄ și c

- [cf. d'].
- t' (oclusivă palatală surdă) în trans. frăt'e = c.
- t (oclusivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei d) în trans. clăpot = t.
- tʃ (fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei đ) în arom. năvđamă 'puțin' = θ.
- tʃ (africată dentală surdă) în munt. tin = ts.
- u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = u.
- u (u deschis) în olt. p-urmă 'pe urmă'.
- i (vocală centrală cu nuanță posterioară, între î și u) în olt. dúpă = între î și u.
- ü (vocală anterioară, labială, închisă) în magh. fül 'ureche' = y.
- v (fricativă labio-dentală sonoră) în munt. vără = v.
- w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodá 'apă' = w.
- z (fricativă dentală sonoră) în munt. zac = z
- z (fricativă alveolo-palatală sonoră, mutată, corespunzând surdei ś) în băn. zănă 'geană' = ʒ.
- z (fricativă alveolo-palatală so-

noră, corespunzând surdei ś) în mold. zănă 'geană' = ʒ.

- y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei h) în trans. yérme 'vierme' = j (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

- ~ (deasupra vocalelor) nazalitate : õ = õ.
- ˘ (deasupra vocalelor) seminazalitate : ǔ.
- ˙ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire : ı, r = ı, r.
- ˚ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă : ă.
- ˘ (sub vocale) închidere : e.
- ˘˘ (sub vocale) închidere mai mare : e.
- ˘˘ (sub vocale) deschidere : e.
- ˘˘˘ (sub vocale) deschidere mai mare : o.
- ˘˘˘ (sub vocale) semideschidere : e.
- ˘˘˘ (deasupra consoanelor c și g): č africată surdă, între ĉ și ċ; ĝ africată sonoră, între ĝ și ğ.
- ˘˘˘ (înaintea vocalelor) oclusivă glotală (coup de glotte): è = è.
- ˘˘˘˘ după oclusive, arată o explo-

zie mai puternică, în *olt*.

pet 'pat'.

- (sub consoane) consoană silabică : ŋ = ŋ .
- (sub vocale) arată că vocala constituie elementul conso-nantic al unui diftong : u (în dău) = ũ .
- (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. toâte
- (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal : vede, tutăte = 'vede', 'tūte' .
- (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze : nū vreău .
- (deasupra unei vocale) ac-cent secundar : sănătate =, sa-natate .
- (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime : ō, ī, ē .
- (deasupra unei vocale) scurtime : ŭ .
- (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analogă constrictivei următoare : imvăt = im'vats .
- ĭ, ĕ, ă, â etc. arată nuanțe voca-lice intermediare .
- ș, ț, ș etc. arată nuanțe conso-

nantice intermediare .

ĭ, ĭ, ă, ă, h etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile .

ĭ, ĭ, ă etc. arată sunete și mai slab perceptibile .

ŭ, ŭ, ă etc. arată sunete extrem de slab perceptibile .

ALTE SEMNE

- Se întrebuințează ca în ortografia oficială : dă-fă la driăpta, n-a văzút .
- Înlocuiește silabele dinaintea accentului cuvintului, reproduse în forma anterioară : tirnăcóp; — cqăpe .
- Sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deși acestea par neobișnuite .
Cuvintele subliniate în note sînt reproduse în transcriere fonetică .
- În atlas, în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv nu s-a pus întrebarea .
- Leagă două sau mai multe cuvinte care formează un:

- grup fonetic, marcînd o modificare de fonetică sintactică (fără dispariția unei silabe): duz_la mgară.*
- *Arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.*
- ~ *Înlocuiește forma precedentă.*
- ... *În urma sau înaintea unui răspuns din atlas, arată că el nu este complet, completarea este, de obicei, dată în note; în texte, marchează pauza făcută de informator în vorbire.*
- [...] *În texte, indică omițerea unui fragment.*
- + *În atlas, după un răspuns, trimite la note, de obicei sub II și numai în cazuri rare sub III.*
- ? *În atlas, în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a știut să răspundă; dacă urmează totuși un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.*
- # *În atlas, în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întrebărilor.*
- ∞ *În atlas, în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiul întrebărilor există în localitate.*
- , *În atlas, separă variante lexicale.*
- ; *În atlas, separă forme gramaticale diferite ale aceluiași cuvînt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de persoana a II-a etc.*
- „“ *În atlas, între aceste ghilimele, sînt reproduse explicațiile sau completările date de informatori, de obicei, netranscrise fonetic și literarizate.*
- ◊ ◊ *Între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor românești sau traducerea românească a răspunsurilor din limbile minorităților naționale.*
- () *Între aceste paranteze sînt reproduse explicații sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.*
- [] *Între aceste paranteze se dau completările sau observațiile anchetatorilor sau ale redactorilor. Sub titlul hărții cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.*
- [K] *Înaintea unui cuvînt arată*

- că informatorul s-a corectat.
- [e] Înaintea unui cuvînt arată că termenul a fost sugerat de anchetator.
- [ε] Arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul sau în cursul vorbirii.
- [?] După un cuvînt, arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea formei înregistrate.
- [r] În texte, indică repetarea, de către informator, a unui fragment.
- [!] După un cuvînt, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de față să rîdă.
- [~] În atlas, înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost

dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.

[**] În atlas, arată un al doilea informator ocazional.

[I],[II] etc. Arată numărul informatorului din localitatea respectivă.
În note:

sub I se arată cum a fost pusă întrebarea.

sub II sînt date explicații sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă.

sub III sînt date observațiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE ȘI A INFORMATORILOR

901. Cîineni — sat Cîinenii-Mici

Cîrstoiu Ioana [VII], 74 de ani; nu a urmat la școală; mama subiectului VI.
Cîrstoiu Constantin [VI], 41 de ani; 7 clase; muncitor forestier; fiul subiectului VII.
Năstase Niculina [III], 22 de ani; 7 clase.
Iovan Nicolae [II], 10 ani; 4 clase; tatăl muncitor forestier.

902. Voineasa

Oancea I. Andrei [VIII], 72 de ani; 3 clase.
Munteanu Stana [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală; băciță; soțul originar din comuna Rîu-Sadului (Sibiu).
Mirion I. Gheorghe [VI], 36 de ani; 5 clase; cioban; soțul subiectului V.
Mirion G. Ana [V], 36 de ani; 7 clase; băciță; soția subiectului VI.
Mardale I. Doina [I], 11 ani; 5 clase.

903. Malaia

Băzărîncă Nicolae [VIII], 81 de ani; nu a urmat la școală; soția originară din Vaideeni (Horezu), căsătorită în Malaia de 60 de ani.
Păun I. Maria [VII], 68 de ani; nu a urmat la școală.
Beleț Gheorghe [VI], 45 de ani; 4 clase.
Ciontu Ana [V], 40 de ani; 7 clase.
Croitorescu N. Nicolae [IV], 18 ani; 4 clase.

904. Brezoi — sat Călinești

Constantinescu C. Alexandru [VIII], 69 de ani; 5 clase; născut la Racovița (comună învecinată), înfiat în Brezoi la vârsta de 10 ani; soția originară din Voineasa (comună situată la cca 40 km); o fică stabilită la Rîmnicu-Vâlcea.

Oprea G. Ioana [VII], 71 de ani; 5 clase.
 Ticulescu Petre [VI], 47 de ani; 7 clase; pădurar la ocolul silvic Cornet.
 Dincă N. Elena [III], 19 ani; 4 clase.

905. Bumbești-Jiu *

Bloanță Pantelimon [VIII], 65 de ani; 5 clase; soțul subiectului VII și bunicul subiectului II.
 Bloanță P. Rusanda [VII], 66 de ani; o clasă; soția subiectului VIII și bunică subiectului II.
 Pătrășcoiu I. Dumitru [VI], 39 de ani; 7 clase; om de serviciu la școală; soția originară din Sîmbotin (comună situată la 3 km).
 Popescu Elena [V], 36 de ani; 5 clase; soțul muncitor la uzina «Sadu».
 Tatomirescu P. Ion [IV], 18 ani; 4 clase; muncitor la uzina «Sadu».
 Ardeleanu Nicolae [II], 12 ani; 5 clase; tatăl muncitor la uzina «Sadu»; nepotul subiectelor VII și VIII.

906. Novaci — sat Novaci-Străini

Ciorogaru D. Ion [VIII], 72 de ani; 5 clase; oier.
 Popescu Gr. Ioana [VII], 64 de ani; 4 clase.
 Codreanu Ion [VI], 42 de ani; 7 clase; cioban; tatăl subiectului III.
 Codreanu D. Elena [V], 39 de ani; 7 clase.
 Codreanu I. Maria [III], 17 ani; 4 clase; fiica subiectului VI.

907. Vaideeni

Șendrescu Iacob [VIII], 64 de ani; 4 clase; oier; a umblat cu oile prin Ardeal, Banat, Bărgan etc.; subiect NALR; un fiu, student la Institutul Agronomic; tatăl subiectului VI.
 Jinariu A. Maria [VII], 62 de ani; 4 clase; băciță; soțul oier.
 Băieșu Ion [VI], 34 de ani; 6 clase; lucrează de doi ani ca cioban la Oveselu (rn. Olteț), împreună cu soția; fiul subiectului VIII.
 Jinariu Maria [V], 43 de ani; 7 clase; băciță.
 Banciu Anca [III], 19 ani; 4 clase; băciță; soțul oier.
 Sescioreanu Leonte [II], 11 ani; 5 clase; tatăl oier.

* Majoritatea bărbaților și a tinerilor din comună lucrează la uzina „Sadu”, din apropierea localității.

908. Costești — sat Ferigi

Sandu Eftimie Alexe [VIII], 69 de ani; 4 clase.

Stănescu A. Ioana [VII], 58 de ani; 2 clase.

Crăcană N. Constantin [VI], 36 de ani; 2 clase; muncitor forestier, a fost cioban.

Huruială Maria [V], 38 de ani; 7 clase.

909. Muereasca-de-Sus

Mocanu A. Gheorghe [VIII], 62 de ani; 5 clase.

Georgescu Ana [VII a], 64 de ani; nu a urmat la școală.

Ciobanu Ioana [VII b], 61 de ani; 5 clase.

Stănescu A. Simion [VI], 38 de ani; 7 clase.

Mocanu Ioana [V], 45 de ani; 4 clase.

Gîrluș Lucia [III], 18 ani; 7 clase; soțul zidar, a învățat meseria în sat.

Georgescu P. Elena [I], 10 ani; 4 clase; tatăl muncitor forestier.

910. Zmeurătu

Stoican Lazăr [VIII], 65 de ani; 4 clase.

Ghițescu C. Maria [VII], 62 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale pentru a-și vizita copiii stabiliți la București.

Constantinescu D. Ion [VI], 36 de ani; 7 clase.

Cioacă D. Ioana [V], 37 de ani; 4 clase.

911. Bujoreni — sat Olteni

Dinescu Vasile [VIII], 56 de ani; 5 clase; muncitor necalificat la Rîmnicu-Vâlcea; a fost și muncitor forestier; trei copii stabiliți la Rîmnicu-Vâlcea.

Muja D. Florica [VII], 57 de ani; nu a urmat la școală; o fiică stabilită la Craiova.

Enache I. Gheorghiza [V], 45 de ani; 4 clase; soțul paznic la C.F.R. Rîmnicu-Vâlcea; mama subiectului III.

Enache I. Elena [III], 18 ani; 4 clase; muncitoare la seră, la Jiblea (la 15 km); fiica subiectului V.

912. Săcelu — sat Magherești

Dochițu Gh. Ion [VIII], 67 de ani; 5 clase.

Ivan P. Sofia [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală; doi copii stabiliți la oraș (Craiova, Hunedoara).

Năchescu Elena [V], 37 de ani; 7 clase.

Găină Ion [II], 11 ani; 4 clase.

913. Bumbăști-Pițic — sat Poenari

Bălăceanu Petre [VIII], 64 de ani; 5 clase.

Flitan Ana [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală; soțul din Cernădie (comună învecinată).

Berbecel Ioana [V], 38 de ani; 7 clase; soțul originar din Baia-de-Fier.

Lăcătușu Dumitru [II], 12 ani; 5 clase.

914. Oteșani

Margine I. Gheorghe [VIII], 71 de ani; 5 clase.

Bobora Elena [VII], 72 de ani; nu a urmat la școală.

Popescu I. Nicolae [VI], 39 de ani; 7 clase.

Ducu Gh. Ion [II], 10 ani; 4 clase.

915. Scoarța

Cîrțînă I. N. Gheorghe [VIII], 65 de ani; 5 clase.

Dobre I. Maria [VII], 72 de ani; 2 clase.

Cîrțînă Grigore [VI], 43 ani; 5 clase.

Dragotă Elena [V], 38 de ani; 3 clase.

Cîrstea N. Ioana [I], 9 ani; 2 clase; tatăl electrician în sat.

916. Alunu

Pietrăroiu I. Nicolae [VIII], 66 de ani; 5 clase.

Diaconescu Maria [VII], 75 de ani; 5 clase; soțul originar din Mateiești (comună situată la 3 km).

Lupu Aurica [V], 37 de ani; 4 clase; soțul originar din Mateiești (comună situată la 3 km).

Crăciui Ion [IV], 18 ani; 7 clase.

Zugravu Maria [I], 10 ani; 4 clase.

917. Băbeni-Bistrița — sat Ungureni

Niculicea P. Ș. Pavel [VIII], 74 de ani; 3 clase; oier; tatăl subiectului VI.

Groșenoiu I. Maria [VII], 75 de ani; o clasă.

Niculicea P. Alexandru [VI], 38 de ani; 3 clase; fiul subiectului VIII.

Iacob D. Elena [V], 43 de ani; 7 clase; mama subiectului III.

Săraru N. Maria [III], 24 de ani; 4 clase; băciță; soțul cioban; fiica subiectului V.

918. Pojaru

Paraschivescu Aurica [VII], 61 ani; nu a urmat la școală.

Danciu I. Adrian [VI], 36 de ani; 7 clase; dulgher (a învățat meseria în armată); soția originară dintr-o comună învecinată (cca 7 km).

Oprița Maria [V], 37 de ani; 7 clase.

919. Lăpușata

Cotea I. Constantin [VIII], 61 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale prin Oltenia; subiect NALR.

Murgășan Ilinca [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală.

Murgășan Aurel [VI], 35 de ani; 6 clase.

Popescu Irina [III], 20 de ani; 5 clase.

920. Peșteana-Jiu

Trandafir Elisabeta [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală.

Tătaru Elena [V], 38 de ani; 7 clase; soțul boiangiu; un fiu elev la liceu la Tîrgu-Jiu; subiect NALR, chestionar special (cînepa).

Romanescu Maria [III], 22 de ani; 7 clase.

Buznei Maria [I], 12 ani; 4 clase.

921. Vladimiru

Lupu Gh. Dumitru [VIII], 74 de ani; nu a urmat la școală; cojocar (a învățat meseria la Sibiu, în 1909).

Burlan D. Sevastița [VII], 60 de ani; nu a urmat la școală.

Fujaică I. Grigore [VI], 45 de ani; 4 clase.

Șetran N. Nicolîța [V], 42 de ani; 7 clase.

Dobromir Margareta [III], 20 de ani; 7 clase.

922. Grădiștea — sat Băiești

Marinescu I. Constantin [VIII], 65 de ani; 4 clase.

Ștreangă N. Maria [VII], 73 de ani; nu a urmat la școală.

Diaconu Maria [V], 34 de ani; 6 clase.

Breazu N. Elena [III], 20 de ani; 7 clase.

Fîrtat I. Viorica [I], 11 ani; 4 clase.

923. Turburea

Șerban Gh. Ioana [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală; născută în Șipot (comună învecinată).

Mănescu Ion [VI], 42 de ani; 7 clase; a fost agent agricol.

Șorop Ioana [V], 43 de ani; 3 clase; soțul muncitor la Filiași.

Enache Ioana [III], 18 ani; 4 clase; soțul muncitor la Ișalnița.

Veveriță Ecaterina [I], 11 ani; 5 clase.

924. Slăvuța

Tănase Nicolae [VIII], 70 de ani; 5 clase.

Gruia Elena [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală.

Oprea Ion [VI], 46 de ani; 5 clase.

Berbece Nicolîța [V], 38 de ani; 3 clase.

Nicola N. Dumitru [IV], 19 ani; 7 clase; lucrează de un an la Hunedoara, la un funicular.

Zeveleanu Maria [I], 10 ani; 4 clase; tatăl muncitor la Hunedoara, vine rar acasă.

925. Ghioroiu

Tudor Dumitru [VIII], 72 de ani; 5 clase; dulgher; soția originară din Știrbești (comună situată la 4 km).

Ciocotoiu N. Maria [VII], 94 de ani; nu a urmat la școală.

Stan P. Elisaveta [V], 36 de ani; 4 clase; 2 copii elevi la liceu la Craiova.

Stan I. Maria [III], 18 ani; 7 clase.

926. Oveselu — sat Măciuceni

Aleca Ș. Constantin [VIII], 84 de ani; 4 clase; fierar.

Tinca Gh. Ana [VII], 61 de ani; 3 clase.

Enăcică N. Cornel [II], 12 ani; 5 clase.

927. Prundeni

Popa Constantin [VIII], 65 de ani; o clasă.

Stănescu O. Ioana [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală.

Băviță D. Vasile [VI], 40 de ani; 7 clase.

Olărescu Gh. Maria [V], 38 de ani; nu a urmat la școală.

Perpelea I. Gheorghe [IV], 19 ani; 4 clase.

Miriescu V. Ioana [I], 10 ani; 4 clase.

928. Ușurei

Florescu Matei [VIII], 68 de ani; nu a urmat la școală; are copii stabiliți la Craiova și București.

Mușat Ioana [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală.

Șerban I. Marina [V], 43 de ani; o clasă.

Mitrache I. Lucia [I], 11 ani; 5 clase.

929. Fratoșțița

Ungureanu C. Nicolae [VIII], 77 de ani; nu a urmat la școală; soțul subiectului VII.

Ungureanu Elena [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.

Borneci P. Maria [III], 22 de ani; 4 clase.

930. Bulzești

Croitoru Dumitru [VIII], 62 de ani; o clasă.

Ceașu D. Gheorghe [VI], 42 de ani; 4 clase; soțul subiectului V.

Ceașu Gh. Florica [V], 36 de ani; 7 clase; soția subiectului VI.

Roncea Alexandrina [III], 20 de ani; 7 clase.

Dolan C. Ion [II], 11 ani; 4 clase.

Stăncescu Ecaterina [I], 10 ani; 3 clase.

931. Iancu-Jianu

Chieptea Dumitru [VIII], 68 de ani; 5 clase.

Cojocaru Maria [VII], 64 de ani; nu a urmat la școală; soțul originar din Făurești (comună situată la 4 km).

Medinuță Elena [V], 30 de ani; 7 clase.

932. Pleșoiu

Oprea Ion [VIII], 84 de ani; nu a urmat la școală.

Iancu Ecaterina [VII], 75 de ani; nu a urmat la școală; originară din Găneasa (localitate situată la 6 km), venită în sat la 18 ani.

Albu Ion [VI], 34 de ani; 4 clase; paznic de noapte la C.A.P.

Neacșu M. Florica [III a], 26 de ani; 5 clase.

Andrei I. Rodica [III b], 18 ani; 7 clase.

Mitrache N. Ilinca [I], 10 ani; 4 clase.

933. Izvoru

Avram Ioana [VII], 78 de ani; nu a urmat la școală.

Bărbuia Tudor [IV], 19 ani; 4 clase.

Frunză N. Mioara [III], 17 ani; 7 clase.

Băgălan Ioana [I], 11 ani; 5 clase.

934. Balș

Preda Sterie [VIII], 64 de ani; 4 clase.

Firu Elena [VII], 66 de ani; nu a urmat la școală; mama subiectului VI.

- Nedelcu Ion [VI], 39 de ani; 4 clase; fiul subiectului VII.
 Tudose Elena [V], 36 de ani; 7 clase.
 Aga Ilie [IV], 20 de ani; 4 clase; cizmar; soțul subiectului III.
 Ioniță Teodora [III], 20 de ani; 4 clase; soția subiectului IV.

935. Dobrița

- Toma M. Ion [VIII], 58 de ani; 5 clase.
 Sîrbu Floarea [VII], 60 de ani; 2 clase.
 Papa C. Vasile [VI], 43 de ani; 7 clase.
 Berca Paraschiva [V], 41 de ani; 7 clase; mama subiectului IV.
 Berca Gh. Ion [IV], 19 ani; 4 clase; fiul subiectului V.

936. Obîrșia-Cloșani

- Ungureanu P. Nicolae [VIII], 67 de ani; nu a urmat la școală.
 Groza D. Marina [VII], 80 de ani; nu a urmat la școală.
 Lupulescu Ion [VI], 41 de ani; 3 clase.
 Achim Paraschiva [V], 38 de ani; nu a urmat la școală.
 Gogan Aurica [III a], 28 de ani; 4 clase.
 Lupulescu Gh. Ana [III b], 19 ani; 4 clase.
 Brandibur Gheorghe [II], 10 ani; 3 clase.

937. Călugăreni — sat Cloșani

- Bărbulescu Mihail [VIII], 61 de ani; 5 clase.
 Lisandrina Elena [VII], 59 de ani; 3 clase.
 Pitic Aurel [VI], 33 de ani; 5 clase.
 Didioniu Maria [V], 35 de ani; 7 clase.
 Anghel Ana [III], 18 ani; 4 clase.
 Ceată N. Nicolae [II], 11 ani; 4 clase.

938. Peștișani — sat Frîncești

- Daicu I. Matei [VIII], 60 de ani; 4 clase.
 Sprîncenatu Marina [VII], 62 de ani; 3 clase.
 Fuiorea E. Elena [V], 40 de ani; 7 clase.
 Fuiorea G. Speranța [I], 11 ani; 4 clase.

939. Turcinești

Sichitiu V. A. Gheorghe [VIII], 71 de ani; 3 clase; tatăl subiectului VI, bunicul subiectului I.

Șerbu S. Ioana [VII], 63 de ani; nu a urmat la școală.

Sichitiu Gh. Vasile [VI], 42 de ani; 7 clase; fiul subiectului VIII, tatăl subiectului I.

Romanescu Elena [V], 32 de ani; 6 clase; soțul originar din Schela (localitate situată la 2 km).

Sichitiu V. Doina [I], 12 ani; 5 clase; fiica subiectului VI, nepoata subiectului VIII.

940. Izverna — sat Siliștea

Triță Z. Petre [VIII], 60 de ani; 5 clase.

Talpis I. Lisaveta [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală.

Stoian Ion [VI], 36 de ani; 4 clase.

Pîrvănescu Elena [V], 39 de ani; 4 clase.

Panțîr Gh. Petre [IV], 20 de ani; 4 clase.

Vucescu Rița [III], 18 ani; 4 clase.

Drucă Sanda [I], 10 ani; 3 clase.

941. Baia-de-Aramă — sat Mărășești

Pitica Nicolae [VIII], 79 de ani; 3 clase.

Ciochină Lisaveta [VII], 72 de ani; nu a urmat la școală.

Dima Ilie [VI], 43 de ani; 2 clase; frate cu subiectul V.

Hîrțaucă Gena [V], 39 de ani; 2 clase; soră cu subiectul VI.

Cocină Simion [IV], 18 ani; 4 clase.

Drînd Maria [III], 18 ani; 4 clase.

942. Godinești

Tilea Dumitru [VIII], 73 de ani; 5 clase; soțul subiectului VII.

Boieru Elena [VII], 60 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.

Mischie Ilie [VI], 36 de ani; 5 clase.

Păunescu Maria [III], 17 ani; 4 clase.

943. Cornești — sat Stolojani

Gîrdu Ioan [VIII], 74 de ani; 5 clase; prizonier în Germania, în timpul primului război mondial; soțul subiectului VII.

Gîrdu I. Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.

Lăscăteu Nicolae [VI], 35 de ani; 7 clase; tâmplar.

Popescu Lucia [V], 40 de ani; 7 clase.

944. Prejna — sat Costești

Dinulescu Ion [VIII], 65 de ani; 5 clase.

Lupșa C. Lina [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală.

Stănescu C. Constantin [VI], 39 de ani; 6 clase.

Marinescu Solomia [V], 34 de ani; 3 clase.

Dinulescu Iulică [IV], 19 ani; 4 clase.

Enășescu A. Susana [III], 17 ani; 4 clase.

Neghină Valeria [I], 11 ani; 4 clase.

945. Cireșu

Burcu Lisandrina [VII], 62 de ani; nu a urmat la școală.

Petolea Dumitru [VI], 39 de ani; 7 clase.

Petolea Maria [V], 33 de ani; 7 clase.

946. Șovarna

Șișu Maria [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală.

Prundeanu Ion [VI], 33 de ani; 5 clase.

Paghici Polina [V], 46 de ani; 5 clase.

Cotoarbă Sofia [III], 21 de ani; 7 clase.

Prundeanu Florica [I], 11 ani; 4 clase.

947. Cîlnic — sat Pieptani

Pîrvuleț Petre [VIII], 72 de ani; 2 clase; a stat 3 ani la Brăila.

Pleşan Maria [VII], 58 de ani; nu a urmat la școală.

Pîrvuleț P. Grigore [VI], 40 de ani; 7 clase.

Cucu V. Constanța [V], 39 de ani; 3 clase.

948. Vîrciorova — sat Ilovița

Pătășanu I. Ion [VIII], 70 de ani; 2 clase; dulgher (a învățat meseria în sat).
Delurișu Păuna [VII], 63 de ani; 5 clase; născută în Bahna (localitate situată la 4 km) și măritată, în 1921, în Ilovița.
Ungureanu Maria [V], 36 de ani; 4 clase; a stat un an la Reșița.
Țuca Marin [II], 12 ani; 5 clase.

949. Crăguiești

Bălu Ion [VIII], 61 de ani; 5 clase.
Brăbete Maria [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală.
Forfiț Gheorghe [VI], 44 de ani; 5 clase.
Bîrgu Maria [I], 12 ani; 5 clase.

950. Corcova — sat Imoasa

Șofican Vasile [VIII], 74 de ani; 4 clase; în timpul primului război mondial, a fost, ca prizonier, în Germania, Franța, Belgia; soția originară din Samarinești (localitate situată la 3 km); are un fiu stabilit la Reșița.
Rebega Ioana [VII], 63 de ani; 4 clase; are două fete stabilite la București.
Rebega Vasile [VI], 44 de ani; 7 clase; dulgher (a învățat meseria în sat); soția originară din Severinești (localitate situată la 4 km).
Borugă Gh. Eufemia [V], 35 de ani; 2 clase; soțul, miner, este originar din Lupșa (comună situată la 2 km).
Glodeș Maria [III], 21 de ani; 4 clase; soțul, originar din Rădănești, rn. Olteț, este mai mult plecat de acasă.
Foculescu N. Gheorghe [II], 10 ani; 4 clase.

951. Slivilești

Boiangiu Toma [VIII], 62 de ani; 5 clase.
Uzuru Domnica [VII], 67 de ani; 2 clase.
Ciorecanu A. Dumitru [VI], 44 de ani; 7 clase.
Cojocaru Olimpia [V], 39 de ani; 4 clase.
Boiangiu G. Ioana [III], 19 ani; 7 clase.
Bunoiu P. Gheorghe [II], 11 ani; 4 clase.

952. Gîrbovu

- Șandru Constantin [VIII], 65 de ani; 2 clase.
 Rafailă Ecaterina [VII], 66 de ani; nu a urmat la școală.
 Rafailă M. Constantin [VI], 43 de ani; 5 clase.
 Oprîșor Șt. Constantina [V], 36 de ani; 7 clase.
 Păunescu Eugenia [III], 18 ani; 4 clase.

953. Cerneți

- Ciolacu Vasile [VIII], 70 de ani; nu a urmat la școală.
 Ciolacu Elena [VII], 60 de ani; nu a urmat la școală.
 Iordan Iancu [VI], 44 de ani; 5 clase.

954. Cervența

- Tobă C. M. Dumitru [VIII], 64 de ani; 4 clase.
 Burileanu Aristița [VII], 59 de ani; nu a urmat la școală.
 Burileanu Constantin [VI a], 43 de ani; 5 clase; brigadier la C.A.P.; are un fiu elev la școala de subofițeri tehnici din Pitești.
 Băicuș Longin [VI b], 38 de ani; 6 clase; pădurar, soția originară din Menți (comună situată la 20 km).
 Popescu Alexandrina [V], 32 de ani; 5 clase.
 Iordache Gheorghița [III], 20 de ani; 4 clase.

955. Strehaia

- Danciu I. Tudor [VIII], 69 de ani; 4 clase.
 Vulpăsin Stanca [VII], 63 de ani; 4 clase.
 Giurumescu Gh. Nicolae [VI], 38 de ani; 7 clase.
 Constantin Filareta [V], 37 de ani; 7 clase.
 Dăogașu Elisabeta [I], 10 ani; 3 clase.

956. Butoiești

- Spătaru Constantin [VIII], 71 de ani; 5 clase.
 Boruga I. Maria [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală.

Bușu Dumitru [VI], 40 de ani; 5 clase.
 Zugravu Dumitru [V], 35 de ani; 4 clase.
 Badea Gh. Iulică [IV], 19 ani; 7 clase.

957. Hinova

Cuțitoi N. Ion [VIII], 71 de ani; 3 clase; soția originară din Bistrița (localitate situată la 5 km); are 2 copii stabiliți la Turnu-Severin.
 Ivan Ecaterina [VII], 64 de ani; nu a urmat la școală; între 20 și 25 de ani, a fost bucătăreasă la Galați și Turnu-Severin.
 Făiniș Niculina [V], 33 de ani; 7 clase.
 Luțu Gheorghe [II], 12 ani; 5 clase.

958. Isvorălu

Dunărințu Constantin [VIII], 65 de ani; 4 clase; croitor; soția originară din Igiroasa (localitate situată la 4 km).
 Cîmpeanu Maria [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală.
 Pătru Gh. Dumitru [VI], 45 de ani; 5 clase; face parte din taraful satului.
 Mustață Ana [V], 44 de ani; 2 clase; soțul, muncitor necalificat la C.F.R.; un fiu la o școală profesională din Craiova.
 Ivan Petre [IV], 20 de ani; 4 clase; face parte din taraful satului.

959. Bicleșu

Minea D. Vasile [VIII], 69 de ani; 5 clase; bunicul subiectului I.
 Predescu Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală.
 Cușmereanu Gh. Elena [V], 42 de ani; 3 clase; are un fiu stabilit la Brașov.
 Gheorghiuță N. Maria [III], 18 ani; 7 clase.
 Minea Cornelia [I], 10 ani; 3 clase; nepoata subiectului VIII.

960. Secu

Dan Iosif [VIII], 75 de ani; 5 clase; soțul subiectului VII; are trei copii stabiliți la București.
 Dan I. Leana [VII], 74 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.
 Cojocaru Șt. Jenica [V], 41 de ani; 4 clase; are un fiu elev la Timișoara.

961. Crivina

Crivineanu Ștefan [VIII], 58 de ani; 5 clase; soțul subiectului VII.

Crivineanu Maria [VII], 63 de ani, 5 clase, soția subiectului VIII.

Pîndici I. Aurica [V], 37 de ani; 7 clase.

Caplea Gica [III], 17 ani; 7 clase.

Ică Adrian [II], 11 ani; 4 clase.

962. Ostrovu-Mare*

Manofu Gh. Gheorghe [VIII], 68 de ani; 5 clase; dulgher (a învățat meseria la Turnu-Severin, între 1911—1914); a fost, timp de 17 ani, marinar pe Dunăre; are un fiu stabilit la Turnu-Severin.

Dragomir Ioana [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soțul marinar.

Popescu Eftimie [VI], 39 de ani; 5 clase; a fost, timp de 8 ani, marinar pe Dunăre.

Vizdei Emilia [V], 42 de ani; 6 clase.

Manofu Ion [II], 12 ani; 4 clase.

963. Jiana

Năstase Ștefan [VIII], 67 de ani; 4 clase.

Băluș Maria [VII], 78 de ani; nu a urmat la școală.

Guran Ioan [VI], 39 de ani; 7 clase.

Niță Elena [V], 36 de ani, ; 3 clase.

Gășpar Dumitru [II], 11 ani; 4 clase.

Trucă Nela [I], 11 ani; 4 clase.

964. Padina-Mare — sat Iablanița

Lazăr Gh. Alexandru [VIII], 64 de ani; 3 clase; dulgher (a învățat meseria în sat).

Udrescu F. Ioana [VII], 62 de ani; nu a urmat la școală; are un fiu stabilit la Craiova.

Cotolan Virgil [II], 10 ani; 3 clase.

* Majoritatea bărbaților din comună sînt sau au fost marinari pe Dunăre.

965. Gruia

Nuică Sterie [VIII], 73 de ani; 5 clase; soția originară din Pristol (localitate situată la 4 km).

Cojocaru Sofia [VII], 71 de ani; nu a urmat la școală; are un fiu inginer la București.

Tuică Dumitru [VI], 42 de ani; 7 clase.

Băla Angela [V], 37 de ani; 5 clase; soțul originar din Pristol (localitate situată la 4 km).

Zamfir Niculina [III], 20 de ani; 5 clase; mama originară din Pătuli (localitate situată la 11 km).

Lățea Constanța [I], 11 ani; 4 clase.

966. Vlădaia

Bleoancă Ion [VIII], 61 de ani; 4 clase; subiect NALR.

Băltățeanu C. Elena [VII], 63 de ani; 2 clase.

Tudor M. Ana [V], 39 de ani; 4 clase.

Popa Elena [I], 11 ani; 4 clase.

967. Salcia

Ilea Stan [VIII], 62 de ani; 3 clase.

Ionașcu V. Leana [VII], 66 de ani; nu a urmat la școală.

Stănoi Marin [VI], 36 de ani; 4 clase; a fost și cioban.

Mitran Constanța [III], 19 ani; 7 clase.

Ciobanu Iulia [I], 10 ani; 4 clase.

968. Verbița

Glujea Florea [VIII], 59 de ani; 3 clase; deplasări ocazionale la Craiova, Turnu-Severin, Timișoara, Calafat; subiect NALR.

Tudor Lina [VII], 62 de ani; nu a urmat la școală; soacra subiectului V.

Bogasieru Elena [V], 38 de ani; 7 clase; nora subiectului VII.

Ciocan Elena [I], 11 ani; 5 clase.

969. Seaca-de-Pădure

Udrea Tănase [VIII], 77 de ani; 5 clase; dulgher; ca prizonier, în timpul primului război mondial, a fost în Austria și Ungaria; a învățat puțină germană, maghiară și sîrbă; soția originară din Carpeni (localitate situată la 3 km).

Popescu Ecaterina [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; născută într-o comună învecinată, dar crescută, de la vârsta de 6 ani, în Seaca (mama originară din Seaca); subiect NALR — chestionar special (cînepa).

Bercea T. Costică [VI], 39 de ani, 7 clase; are un fiu elev la Craiova.

Barbu Sanda [V], 40 de ani ; 3 clase.

Cîrciumaru Gică [I], 11 ani; 4 clase.

970. Beloțu

Drăgotescu Ion [VIII], 65 de ani; 2 clase; a fost geambaș; soțul subiectului VII.

Drăgotescu Domnica [VII], 63 de ani; 4 clase; soția subiectului VIII.

Bica I. Ștefan [VI], 42 de ani; 7 clase.

Curoiescu Gh. Elena [V], 45 de ani; 5 clase; femeie de serviciu la dispensar; între 8 și 10 ani a locuit la Craiova; are o fiică stabilită la Craiova.

Bercea M. Vasile [II], 11 ani; 4 clase.

971. Sărbătoarea

Carabulea V. Marin [VIII], 66 de ani; 2 clase; subiect NALR, soțul subiectului VII.

Carabulea Niculina [VII], 66 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.

Chiurtu Florica [V], 39 de ani; 4 clase.

Graure I. Gheorghe [II], 11 ani; 4 clase.

972. Mărăcinele

Petcu Coman [VIII a], 67 de ani; 2 clase; subiect NALR; are 3 copii stabiliți la Craiova.

Simionescu Aurică [VIII b], 60 de ani; 5 clase.

Predici Rada [VII], 73 de ani; nu a urmat la școală.

Dumitrescu Maria [V], 37 de ani; 7 clase.

973. Unirea

Ioncică N. Marin [VIII], 80 de ani; nu a urmat la școală.

Motroc S. Floarea [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală.

Corbu Marița [V], 36 de ani; 4 clase.

Ioncică N. Maria [III], 19 ani; 4 clase.

974. Galicea-Mare

Goanță I. Ștefan [VIII], 67 de ani; 3 clase; tatăl subiectului V.

Predescu Floarea [VII], 65 de ani; nu a urmat la școală; deplasări scurte, pentru a-și vizita fiul (la Reșița) și fiica (la Cluj).

Neagoe A. Vasile [VI], 38 de ani; 5 clase; zidar (a învățat meseria în sat); soția originară din Giulega (localitate situată la 10 km).

Neagoe M. Anica [V], 40 de ani; 7 clase; fiica subiectului VIII.

Petrescu Ana [III], 20 de ani; 4 clase.

975. Maglavit

Lupu Nicolae [VIII], 71 de ani; 5 clase; în timpul primului război mondial a fost prizonier în Germania, unde a învățat puțin nemțește.

Bîna Ioana [VII], 59 de ani; nu a urmat la școală; scurte deplasări ocazionale la Craiova și București.

Cîrstea S. Victor [VI], 39 de ani; 4 clase; deplasări: 6 luni la Turnu-Măgurele, 1 an și 2 luni la București.

Bou Maria [V], 42 de ani; o clasă.

Pleniceanu I. Georgeta [I], 12 ani; 5 clase.

976. Ciupercenii-Vechi

Bistricean Aurică [VIII], 70 de ani; 5 clase.

Țencu Nicolae [VI], 38 de ani; 3 clase.

Micu Eliza [V], 42 de ani; 4 clase.

Popa P. Mitrică [IV], 18 ani; 4 clase.

Cotea Ștefana [I], 10 ani; 3 clase.

977. Desa

Dincă Cioclea Iuliana [VII], 75 de ani; nu a urmat la școală.

Petcu Ion [VI], 40 de ani; 7 clase.

Roșianu P. Epiftenia [V], 43 de ani; 7 clase.

Stănoiu Margareta [III], 19 ani; 4 clase.

978. Rastu

Grigoraș Ștefan [VIII], 78 de ani; o clasă.
 Ispas Lucia [VII], 55 de ani; 4 clase.
 Bistriceanu M. Ilie [VI], 45 de ani; 4 clase.
 Știrbu Maria [V], 38 de ani; nu a urmat la școală.

979. Urzicuța

Ninu D. Ioana [VII], 66 de ani; 5 clase; un fiu stabilit la Balș, o fiică studentă.
 Cismaru N. Florea [VI], 38 de ani; 7 clase; zidar (a învățat meseria în sat).
 Miculescu M. Constanța [V], 36 de ani; 7 clase.
 Iancovici Ioana [III], 22 de ani; 6 clase.
 Calopăreanu M. Dumitra [I], 12 ani; 4 clase.

980. Bistrețu

Firu M. P. Ion [VIII], 58 de ani; 3 clase.
 Ciucă Elena [VII], 61 de ani; 5 clase.
 Firu Gh. Nicu [VI], 43 de ani; 4 clase.
 Grigore M. Elena [V], 45 de ani; 7 clase.
 Brăteanu Maria [I], 12 ani; 5 clase.

981. Măceșu-de-Jos

Șergău M. Florea [VI], 45 de ani; 4 clase.
 Chisăr Elena [V], 38 de ani; 4 clase.
 Văzaru Marin [IV], 19 ani; 4 clase.
 Șerban Maria [III], 15 ani; 3 clase.

982. Segarcea

Andrei Gheorghe [VIII], 66 de ani; 4 clase.
 Ioniță Păuna [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală; soacra subiectului V.
 Clineu Nicolae [VI], 33 de ani; 6 clase.
 Ioniță M. Maria [V], 39 de ani; 7 clase; nora subiectului VII.
 Stuncă Narcisa [III], 18 ani; 7 clase.

983. Malu-Mare

*Ionicoiu Gheorghîța [VII], 58 de ani; 4 clase; bunica subiectului II.
 Secuianu Nicolae [VI], 40 de ani; 6 clase; soțul subiectului V.
 Secuianu N. Ioana [V], 34 de ani; 5 clase; soția subiectului VI.
 Dascălu Ion [II], 9 ani; 3 clase; nepotul subiectului VII.*

984. Drăgotești

*Căpățîină Ilie [VIII], 62 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale prin Oltenia; subiect NALR.
 Drăguceanu Maria [VII], 68 de ani; 2 clase.
 Curcă C. Stancu [VI], 35 de ani; 4 clase.
 Luță Virgil [IV], 18 ani; 7 clase.
 Luca Gh. Gheorghe [II], 10 ani; 3 clase.*

985. Piatra-Sat

*Niță Elena [VII], 59 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Caracal, Slatina, Craiova, București, Brașov, pentru a-și vizita copiii.
 Tănase E. Constantin [VI], 33 de ani; 7 clase.
 Cenușe Tudora [V], 32 de ani; 4 clase.
 Nica M. Ion [II], 11 ani; 5 clase.*

986. Osica-de-Jos

*Matei Marin [VIII], 60 de ani; 5 clase.
 Matei Gheorghîța [VII], 59 de ani; 5 clase.
 Ciobanu I. Ștefan [VI], 40 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale prin Oltenia și la București; subiect NALR.
 Mitran Gheorghîța [V], 40 de ani; 2 clase.
 Iancu Gheorghîța [III], 21 de ani; 4 clase.
 Neagoe C. Marin [II], 11 ani; 4 clase.*

987. Castranova

Cîrstoiu Florea [VIII], 63 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Caracal, Craiova, Sibiu, Timișoara; subiect NALR.

Dina Constantina [VII], 66 de ani; nu a urmat la școală.
Cotora Ioana [V], 40 de ani; 7 clase.
Stoica Lelioara Ecaterina [III], 17 ani; 5 clase.

988. Radomiru

Butoi I. Constantin [VIII], 60 de ani; 5 clase; subiect NALR.
Mîrloi Eugenia [VII], 55 de ani; nu a urmat la școală; bunica subiectului I.
Tomescu Virginia [V], 34 de ani; 7 clase.
Călinescu Anton [IV], 17 ani; 7 clase.
Iovan Paula [I], 9 ani; 3 clase; nepoata subiectului VII.

989. Mîrșani

Burada Toma [VIII], 80 de ani; 5 clase; subiect ALR I; soțul subiectului VII.
Burada Ioana [VII], 74 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII.
Șuică Oprica [V], 46 de ani; nu a urmat la școală.
Cîrjaliu Ion [IV], 19 ani; 6 clase.
Cămărășescu Oprica [III], 21 de ani, 4 clase.
Diaconu N. Oprea [II], 10 ani; 4 clase.

990. Sadova

Ienea Marin [VIII], 61 de ani; 4 clase.
Anțoș Lisandra [VII], 76 de ani; nu a urmat la școală.
Găman Gheorghe [VI], 42 de ani; 3 clase; cioban.
Pitaru Stela [V], 37 de ani; 7 clase.

991. Amărăștii-de-Jos

Ciurel Tudor [VIII], 70 de ani; 4 clase; soțul subiectului VII.
Ciurel T. Paraschiva [VII], 69 de ani; 4 clase; soția subiectului VIII.
Mihai O. Elena [V], 41 de ani; 5 clase.
Dinu Șt. Marin [II], 11 ani; 4 clase.

992. Băbiciu

- Popa A. Ion [VIII], 70 de ani; 3 clase.
 Popa Dumitra [VII], 70 de ani; 5 clase.
 Demcea F. Nicolae [VI], 36 de ani; 7 clase.
 Mărăcine Floarea [V], 37 de ani; 7 clase.
 Dinu V. Gligorița [III], 20 de ani; 5 clase.

993. Studina

- Colac M. Tudor [VIII], 75 de ani; 4 clase.
 Dolan Gheorghita [VII], 68 de ani; 5 clase.
 Marinescu F. Alexie [VI], 32 de ani; 7 clase.
 Buzatu Gheorghe [II], 11 ani; 5 clase.

994. Bechet

- Ivancea Nicolae [VIII], 75 de ani; 4 clase.
 Deaconu Profira [V a], 48 de ani; 4 clase.
 Croitoru Ana [V b], 33 de ani; 7 clase.
 Călin F. Constantin [IV], 18 ani; 4 clase.
 Fluierătoru M. Ion [II], 11 ani; 4 clase.
 Stan M. Alexandra [I], 11 ani; 5 clase.

995. Ianca

- Dimulescu M. Ștefan [VIII a], 72 de ani; 4 clase.
 Vlădoi Marin [VIII b], 70 de ani; nu a urmat la școală; soțul subiectului VII.
 Vlădoi M. Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII b.
 Gîlcă St. Adelina [III], 16 ani; 4 clase.
 Brabeceanu M. Ion [II], 11 ani; 4 clase.

996. Orlea

- Marcu D. Emanoil [VIII], 65 de ani; 5 clase.
 Eceanu C. Domnica [VII], 57 de ani; o clasă.

Neicu Dumitru [VI], 32 de ani; 6 clase.

Cernea Ana [V], 35 de ani; 7 clase.

997. Izbiceni

Purcea Atanasie [VIII], 60 de ani; 4 clase; dulgher (a învățat meseria în sat); subiect NALR; soțul subiectului VII, bunicul subiectului II.

Purcea Lina [VII], 60 de ani; nu a urmat la școală; soția subiectului VIII, bunica subiectului II.

Milea Ion [VI], 42 de ani; 4 clase; are un fiu zidar, stabilit la Cîmpulung (Muscel).

Mitroi Sanda [III], 18 ani; 4 clase.

Purcea N. Gheorghe [II], 11 ani; 5 clase; nepotul subiectelor VII și VIII.

998. Islaz

Gruia Tănase [VIII], 75 de ani; nu a urmat la școală.

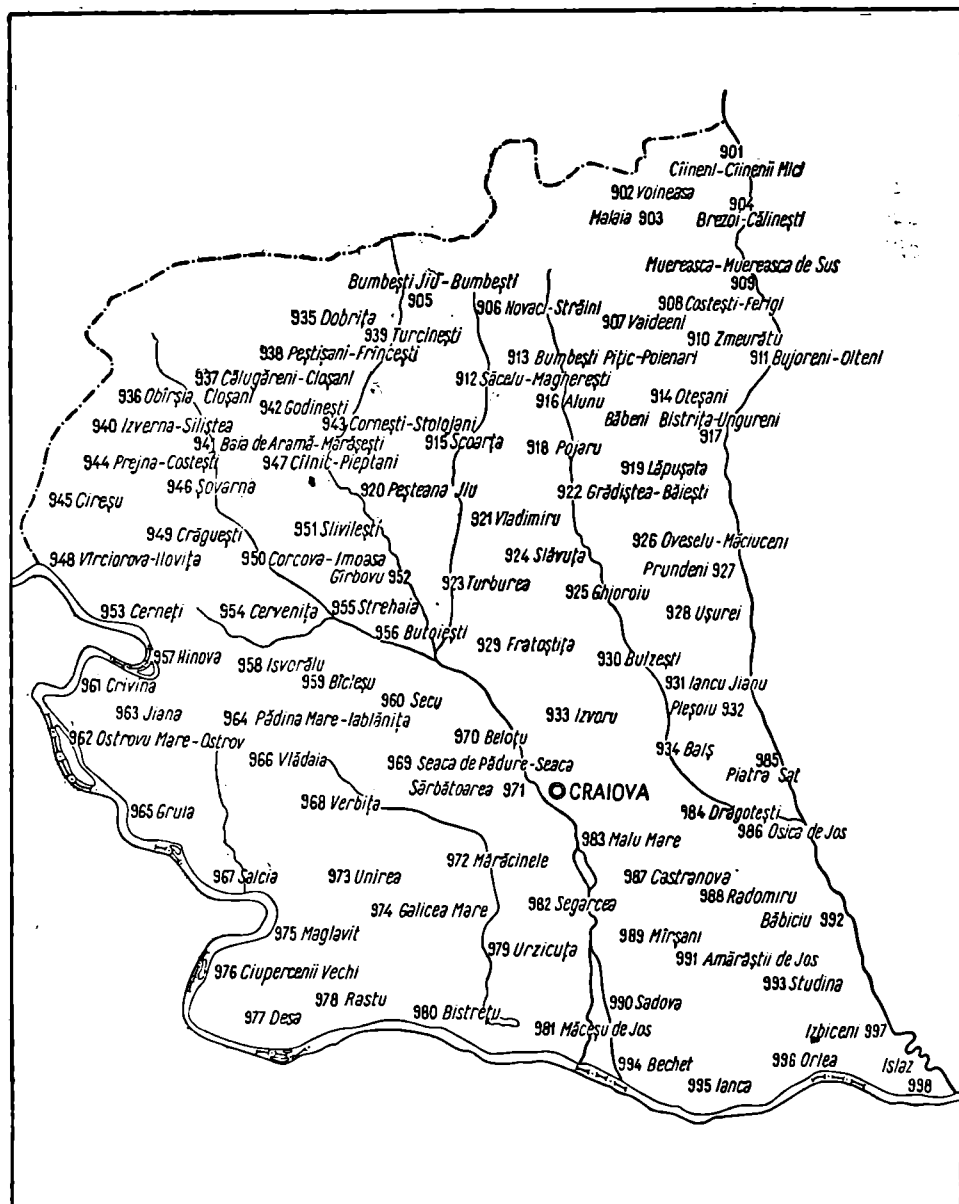
Gruia M. Constantina [VII], 68 de ani; nu a urmat la școală.

Popa Pamfil [VI], 37 de ani; 4 clase; croitor (a învățat meseria în sat); soțul subiectului V.

Popa Maria [V], 35 de ani; 4 clase; soția subiectului VI.

OLTENIA

HARTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE PENTRU A F L R

901. CÎNENI - Sat Cînenii-Mici [WLAD, 324]

(rn. Rimnicu - Vilcea, reg. Argeş)

Culegere 1964 : CC, MM, VS, MV; transcriere : MV

[Amintiri din copilărie]

5 Ăreă lumea prăstă rău ! [!] Nu ne-a da [la şcoală]. Mama a avú şapte copii şi
am fost a mai mare. A, băieţi, ştii, întodeleuna sîn mai calic'iei, nu prea... Şi m-a ţinú la
copii de i-aj crescut, i-am ţăsut... M-a băgá'd nŭma de dăispreecé ani la răzbói, şi
ţăseám, mă-ntindeám bgíne cu piçoárele s-ajung să ţăs şi ieşu acolo la ia. Torceám
tuátă ziua, făceán corapk la mama, c' şapte copii; s-a făcú trei odátă, trei
10 băieţi a făcú máma. Vez iar trebúia... n-a trăi't, dăcit... cite dă'o căsurí dă únu.

Da, ori'cum, trebúia, io sunt a mai mare, trebúia s-am grijá d-ăilant, că mai ie-
reám... şapte fraţ sîntem. Trebúia s-avem grijá de ieş. Şi de-ăia nu ne-a da la
şcoală.

Iuána Cîrstoiu [74 de ani]

[Lina]

15 Păi ce să făcém ? O ia di pă uáie, ne-o dă-m primire, ne dúcem la riú s-o spă-
lăim; o spălăm cu apă caldă s-cu apă rece, o limpezím, ca să să dúcá [ε]... are un
flel dă usuc ũia s-o murdărie. Şi trée [= trebuie] s-o spălăm i apă limpede şi fru-
mpăsă. Pă urmă venim cu ia acasă, o uscăim; dipă c-o uscăim... dipă ce-o uscăim, ne
20 dúcem s-o rúpem. O rúpem aşá bucăţele, ne dúcem cu ia la maşínă, o fécé la ma-
şínă, o făcém cálere, s-p-ármă ne-apucám şi tuárcém : dă urzála, dă bătjálă. Şi
púnem răzbói cu dimiile. Făcém dimiile şi dă pantalón şi dă háină făcémam...
şi... ásta să făcă.

25 Făcém úite, tuále di áşteá... s-o-nvácsím, ũo făcém neágră, o făcém... co-
lóni, aşá, cu diferite colóni, cum ne trebúie. [...] Mai făcém cu cuájă de ari-
ne şi cu călecán. ca să făcém neágră. Ínsă acúma făcém cu práfurí, că ie práfurí,

da atun̄ca nu jereá práfuri négre Da noi așa o făceám cu práfuri de [κ] cu călecán și cu cuájă de arine Făceám n.éguru, ca pána corbuluj.

[Aceeasi]*

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- 5 Am plecád de dimineáță, mi-am tăiá tîrș, că la noi trébe să .. nu pot mérge cu cáru pînă la copitá, mi l-am încercát tîrșu... cu fir, am puz bóli de jeli ș-am coborít în vále în vále m-a așteptá nevásta, mi-a ajltá de l-am pus în cáruță... l-am adús acásă, l-am bágát în pod [...] Asúpra sérrii [...] m-am dus ș-an tájáit... dólto spinári d' iarbă dintr-o grădină [...]
- 10 Ástáz, m-ă sculád de dimineáță, am avút niște májstri acásă care mi-a curáțit și mi-a jugrávit cása și le-am ajutá la múnca lor. Io am tăiá lemne la nevástă să le poată fáce mîncáre [...]

Cîrstóiu Costantin [41 de ani]

[Nunta]

- 15 Se cunós tineri, adică amindói, și dup-acéla cînd hotărăsc jeji, merg în petítid gîneréle la mireásă. Mérge cu máma sau cu táta, ce niámuri au. Și merg acolo și ... acolo să-nțáleg: ce-i dá la mireásă, ce-i dá la gîneré și hotărăște núnta, cînd o púne. Și atun̄ca, la săptămîna după ... sau cîn vor jeji, merg și ... ina!nteáză áctele la primáriile, la státu popular. Și să cunúnă și după a-
- 20 céea cîn a puz núnnta, de joi începe pregătírea ... mîncárilor. Bucátăreásă vine și pregătește cozonácu, prájiturí, ce trébe ... și ... j [κ] símbătă, lúmea din sa care vrea ș-ajutá [κ] vrea ș-ajúte ... mireásă sau gînerle vine cu plocuánele: gălíní ... ce áre, mă rog, záhăr, fălínă, ce - adúce, dólto acolo, ce áre.
- 25 Și ... vineri, gînerile áre doj bájélt', care se kámă stolnicári. Și merg după braj. Și adúce ob braj: doj la mireásă, doj la gîneré, doj la naș. Símbătă, pregătírea ... sarmálo, ce fac, péntru núnntă. Ș- símbătă

seara... vine frizerul și... îl bărberește pe ginere și ginerile, așe-i la noi, pune o sticlă
 alică între picioare și-o ține bine, și băieți pe lângă el: îl mai mînte, îi mai spune cîte ce-
 vă, ca să-! fure sticla, știt. Și dacă i-o fură, zice că-i fură mireasa, i-o fură și pe
 5 mireasă. Și după ce s-a terminat, merg la cămin, dacă le dă căminu, și-să făcă
 un fel de fedeleș, să spună la noi. Iar dacă nu, acasă. Și pînă... ține pînă pe
 la douăpe, la unu.

Dup-acéla, duminică dimineața, să scuálă gînerile și pe la noțo, la zéce mer-
 cu brăji la naș. Duce brăji la naș, dup-acéla vine și pleacă după tineret, ca s-aducă
 tineretu la măsă, merge după naș, și-aduce nașu la ginerile, la ginere și etinc așă-
 10 ză măsă. Așază măsă, după ce așază măsă, merge la mirăsă, dacă mireasa ie...
 din alt sad merge și-o aduce în sat la noi. Și stay la măsă. Pe la trei, merg la bi-
 serică, eșă să spună la noi, la cununie. Se cunună, după ce să cunună vine-acă-
 să și jpac-acasă-n curte și gînerile seara pleacă iar după nuntăș, de s-adună..
 pentru seara. Și i-adună, seara, măsă... și-atita.

16

Năstase Niculina [22 de ani]

Vulpea a păcăli pe urs

Un pescár a plecat într-o noapte la pescuít și a prins o cărúță de pește. O vulpe,
 cum să făcă ca să mînce peștele din cărúță, s-a făcút înăliința la pescár muartă, și
 20 Homu-a... a luat-o din mijlocu drúmului și-a aruncat-o-n cărúță. Și-a zis:

- Ah, ce blănă-i fac lo la nevasta mia din blána acéasta de vulpe!

Vulpea, hicleană, a da to peștele jos din... cărúță, a băgát în disă și i-a
 cărá la vizuítă.

Úrsul a afli că vulpea a făcút... rost de pește și... a zis că de unde-a fă-
 cút roz de pește, să-i dea și lui un pește, că tare mai rîmnește. Atúncea vulpea
 25 i-a spuz:

- Du-te la báltă și băgă cuada-n báltă, că atúncea s-acátă la pej de cuá-
 da tá...! Și ai să mî și tu pește.

Úrsu, bucurós, fúge iute la... în vále, la báltă, și... prinde pe [κ] băgă cuada-n

băltă. Şi- peste noapte - a dat un ger, un frig, şi-î-a-ngeţat cuada-m băltă. Căţă
diminiăţă, jel tîră, tîră, tîră să scôlă cuada dim_băltă. Şi... a-ngeţat coada-m băl-
tă şi ji s-a rup.

Atúnca úrsu năcăji că n-a prins pęste şi i s-a rup cuada, s-a dus júte la vi-
5 zulină vúlpi şi... a zis că de ce l-a păcăli să bage cuada-n... băltă şi s-o rúpă. A-
túnca vúlpea a fugít într-o scorbúrá, úrsu s-a urcát în [k] pã sus, pã scorbú-
rá şi a bágat c-un... un_cîrlig. Cînd îl [k] o atingá, zică :

- Áhá, próstule, traj trağ, că nu m-ating

Cînd o atingá, zică [k] cîn n-o atingá, zică :

10 - Valeleú, cumátre, valeleú, cumátre, nu mai trağ, că ru-picóarle.

la atúnca dá-î, dá-î, pi coló, să o omuáre pã vúlpe. Şi vúlpea hicleaná a
dat cu o piátră din... de-acoló şi a omănit úrsu. la atúnca dá bucuriúe, sáre şi se
juácă-n júru úrsuluí, că l-a omănit.

[Iován Nicoláie [10 ani]

15

902. VOINEASA [ALR I, 798]

(rn. Rîmnicu-Vilcea, reg. Argeş)

Culegere 1964 : CC, MM, VS, MV; transcriere : CC

La pădure

Atúnca, pã tîmpu nóstu trebuia să ai sapini, sacúre, trebuia să ai potcuáve.
20 Trebuia să ai tîgăia de pădúre, uálă, să áibă castrón, tot ce-s trébuie ca şi-acá-
să. Te ducăi la pădúre, făcăi barác-acoló, c-aşá-î să zică, barác. Şi acólo
noi ñe - adunám mai mult şi începeám tăiereá.

Tăiăi copácu jos, îl cojém. Atúnca îl lasám, că tăiá númai véra, nu tăiá jár-
na[...] Tăiám cu ferestéyu jos, îl cojé, şi-l lasá pînă gátă de tăiát. Şi p-ormă în-
25 cepeá jar de uñe-a începút cu contátu, cu retezátu, făcă butúć, îi zică buşteni.
De-acólo î-adúna î... pã cite-um pînú, pã cite-um mântór, îi făcă scoc

și le băgă la apă. Și le plutea pă, pă Lótru pe -a-líc. Le plutea pă Lótru pînă la Brezoi. [...] Așă vârsăte pă apă [...] Avean două lăcuri, unu la 40birșe și unu la Vidra, căre bălță de -i ducă lémnele pănă -n fabrică, în Brezoi. Nu jeră căle ferată, nu jeră ca acuma transporturi.

Andrei I Uâncă [72 de ani]

[Cea făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dimineată am fos la lucru, la... pint-un inginer, la Balindru. Ne-am dus la lucru, ă lucrat la defisereerea de padure pă une măsură terenu, pînă la 4ora trei. La 4ora trei am cobarît la vâle și-am venit acasă. Am venit acasă și...

10 Azi dimineată m-am sculă de nuapțe, am mîncat și am coborît p-a-lîca pîn sate sâ-m iaș alimente, că pîntu mine să mă duc iar la lucru. [...] Io nu stau îca îsat. Stau mai pă d'ial, mai sus

Mă dusăi cu dómnu inginer la alimentără să ne lom alimente, pîntu ca s-avém săptămîna vituăre, de mine încoló. Dup-ăia ve [K]mă-ntîlni cu dum-
15 neapăstră și veni aiic.

[Același]

[O vînătoare de lupi]

Că de vo cînc, șasă ani înquăce [lupii] s-a șterpelit draču. Atunc jeră mult. I-a tot otrăvit a-lîca la 4ocol. A pus otrăvă -n carne și i-a otrăvit, de
20 s-au împuținat. Înaiinte jeră [E] și cite treizăc în cîrd. Venă, lua uăia și... te ujtăi la iel, că dē, n-aveaj ce -i mai făce. [...]

Nu mai țiu mînte ánu, da am fost a-lîca la Dîlme, mîncăsă lupi vo cîn [K] vo trei cai. Și ne-am dus de -aiică vo șapte, 4ob_băjēt, [E] vâmenî cu árme, și-ne-am dus acólo pā Dîlme, zîcem pā vîrfu Dîlmeilor. Și-am împușcăt trei
25 lupi. Și i-a luat húrcu și noi am stat î-țîiitóri și cînd a vint lúpu, la căre cum a vint i-a-mpușcăt.

[Același]

Brînză murătuare

Am făcut [brînză]. Da, da nu așa, stuársă, n-am făcut de la iele, că n-am decît vreo zéce, dóyo, spe uoi și io și... Da am făcut murătuare - așa cum spunem noi. Brînză murătuare - i spunem noi [!]

5 Cum să face? Mălgem uoșile și punem laptele, îl stricurăm și-l punem într-um vas curat și-i dăm kg. Și să-șkăgă și după ce să-șkăgă, 4o adunăm și 4o punem în sădilă. Și dacă să scurțe, 4o tăjem ș-o punem și-i dăm sare. Și să numește sa [K] brîză saramură [...]

[Brînză] uo ținem uo lună de zile în ap-ăia și dup-ăia 4o prenojiim
10 într-ălta ca să strică dacă stă numa -ntr-ăia. Dacă ținem mult, uo prenojiim de dó4o, tri 4ori; dacă 4o mișcăm, n-avém ce mai prenoji.

Stána Munteanu [65 de ani]

Burdúși

Burdúși aștia sîn de piele de uăie, de miel, de jed sau beșic de porc, de
15 vácă ș- în^t[r] într-um burdúf de-ăla, dacă-l baș într-un burdúf de uăie întră și uobzác de kilé de brînză, ș-o sultă. Și dacă-i... după cum îi burdúfu, după cum vrei să-l fac de mare, pos_să-l fac cît de mare și și cîd de mic.

Da cel mai bine burdúși de uoi; să ráde frumós și să bágă brîza pã pártea de -áre páru, nu pã pártea a de cu piélea, brîza.

20 Burdúfu l-lei așa, ie uscát burdúfu, de pã uăie. Îl baș la moi, după ce să muăie bine, 1 raz așa, îl curát frumós, de nu rămîne nimic pã jel, ca cînd îl bërbierești.

Și dup-ăia fărím brîza, din cășu ăla dospit și-i dai sare, uo mésteč, 4o gusti să vez cît îi de sárátă ș-apăi începi s-o-șgésui în burdúf, 4o fac coco-
25 luáșe ș-o baș pã gúra burdúfului, ști, că [E] așica la gît vine mic. Și pe-acólo 4o baș ș-apoi uo-ndés, bine, uo presáz tare, să nu ăibă ăier, să nu rămîie góluri s-ăibă ăier, că prinde mučezálă. Și dup-ăia-l coș, la gúra. Și-l leg și

puj ceva păs așa pă iel, ș-așă rămîne burdúfu.

Górgé și Mirián [36 de ani]

Așá să fáce fínu

Păi, să úprésc livézile ajića cam pe la douozăc de mai și... pe la cînșpe
 5 júnie, douășcîc... pînă la - ntiј júlie te duć și te mai uij pîn livézí. Dácă vezí
 c-a crescú, fínu de cuásă, lej uámení, că nu cosím núma únu. lej uámení, cí-
 te doj, tri, pátru, cînc, și te duć și -l cosășí. După ce -l cosășí, il risipéști.
 După ce -l risipéști, cîn_vez că s-a uscát, il strîng, il [k]... úni cu fúrcile - na-
 jînte, úni cu grebla ũ úrmă.

10 Il greblézí, il fac copitále sau prepeleg̃... sau pláste. Pláste le spúne la é-
 lea mai marí, de să trag cu bóji. Iar élea mai mic le spúne copitále. Și prepeleg̃i
 sînt ája de să pun pă par, pă lemn în_sus, cu clénçuri. Apói il laș șapte, op_zile
 și -l fac cláe, il clădești. După ce -l clădești, trebă să -l fac și țarc, să -l
 înkíz cu lémne, că -l mîncă uóile, vácile. Ș-așă să fáce fínu.

15 [Cu ce cosești?]

Cu cuásă și te duć cu cuásă, aј toc, grésije -n toc și còcán, necoválnă de
 bătút. Cîn_nu mai táje cuásă și merg pă pológ, îi dai prima dátă cu grésija. Dá-
 că vezí că nu mai mérége nic cu grésija, te dai și uo baț. Baț necoválna im_pă-
 mín_și uo așezi și uo baț cuásă. Și dup-ája te scoli și iar cosășí, că mérége.

20 [Cum e făcută coasa?]

Cuásă je, áre copănije. Și cuásă je de fier. Și mai je tócu, necoválna, cò-
 cānu și grésija. Și picóru -ála [!], cǎlcíju cuásí, nu ! cǎlcíju je jos, ála -i picór.
 de -l țîne d-aić.

[Acelási]

25

Pórcu

După ce -l táje, de -l júngé, púnem néste lémne jos și fácem fócu între iele

și punem porcu acolo de-l pirlim. După ce-l pirlim, punem apă să să-ncălzască și-l
 sp [k] udăm bine, îl spalăm și-l rădem cu-ș-cutit, de să rade tot.ăă murdăria di
 pe jel. Și după ce rade tuată murdăria di pe jel [r] după ce rade tuată murdăria
 du pe jel, îl spalăm frumos, îl curățim și îl...îi tăiem urăikile. Și dup-ăia îl spin-
 5 tecăm pă spinăre și-i desfăcăm slăninile, una-ntr-o parte ș-una-ntr-ălta.

După ce-i desfăcăm slăninile, îi scuătem mûski, după ce-i scuătem mûski,
 îi desfăcăm cuăstele, îi lom șira spinări și le-așezăm tuâte-ntr-o truacă. După
 ăia îi des [k] scuătem mătele, îi desfăcăm mătele de-acolo diăuuntru, i le
 curățim de grăsimi. După ce le curățim de grăsimi, lom apă căldă, ne ducem cu
 10 jële, că ie ger, ne ducem cu jële la lotru și le spalăm de murdărie, le curățim fru-
 mós. Venim cu jële acasă, alegem carne, ȳo tocăm pin mașină. [...] După c-o tocăm, ȳo
 a [k] mestecăm cu pipér, cu scoțîșuănă, cu usturôj și umplem mățile. Mățile porcu-
 lui acêlea suptîri le rădem frumos cu ȳ-cutit de lemn, ca să nu mai ăjbă mur-
 dărie pe jële, și le umplem cu carne din asta care-i spunem, de făcăm cîrnăci.

15 Și dim_mărunțăile porcului, din rărunk, splină, boșog și ficat, le tocăm
 separat și le băgăm în mățile cele mai grăasă ale porcului care făcăm de-i spû-
 nem cîrtabóș, [!].

Și căpățîna porcului ȳo fiérbem. După c-o fiérbem, de să dezgăcă car-
 nea di pe ȳos, o tocăm ș-o băgăm în_búrta porcului și o făcăm tóbă, de-i
 20 spûnem tóbă.

Dim_picûare, le lă [k] punem la fum ca să s-afume. Dupe-ăia le fiér-
 bem și le făcăm pittî. [...]

Fundărete... Păi tot ca și...că nu intră tuată carnea di pe căpățîna în
 búrta. Și băgăm carne to^d di pe căpățîna în jel și-i spûnem fundărete

25

Mirijón Ge Ana [36 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Jer, diminijétă m-ă_sculat și pe urmă, după ce am mîncat, [ε] m-am

apucăt să-m fac lecțiile pentru de școală. Și pe urmă, pînă la douăsprece, la douăsprece m-am făcut găta și-am plecat la școală și după-amiază iar am învățat la școală. Și pe urmă m-am dus acasă și iar am mîncă și ne-am culcat.

Dimineața cînd ne-am sculat... Azi dimineața cînd ne-am sculat, am mîncat, am făcut treburile și pe urmă am plecat... în sat... la film.

Mardale I Doina [!1 ani]

903. MALAIA

(nr. Rîmnicu - Vilcea, reg. Argeș)

Culegere 1964 - CC, MM, VȘ, MV, transcriere MM

10

[Din copilăria subiectului]

Cînd m-am născut io, băeăt jeream ca cum je fetișuara asta de zecé ani. nu jereă susă pe-aică, nu jereă nimic. Noi, ne-a făcut părinți noștri mari, dū peste muntele - asta, de la Hojéri... că n-avea drum s-aducă porum ca acúșa; și-acolă le țineam călea. Făcă turtel-élea, foméje, ca cum să zice scoverz acúma. Cîte-o turtiță, érea zecé bani, atúnca turt-élea de griu; de griu în făiină de-asta de-acúma, făiină naturală, neagră.

!-așteptam pă parinți noș, cînd veneă cu [K] aică pu... plaj, la d'al le țineam călea: „Că vine táta uorí muma, căre jereă cu... pîne” [1]. Le țineam călea pe -aci' la d'al.

20 Încolo nu ezistă... Încoăce s-a făcut pîne, ne-am [K] brutării -aic' așa încoăce, încoăce.

Niculăe Băzărîncă [81 de ani]

[Răscoala din 1907]

S-a-ntîmplă cu boieri. S-a răsculăt țărăni [r] s-a răsculă țărăni că jereă

clăcăș la boierii și-no [K] eream în armată aji la doi Vlăca. Și s-a răsculat acolo-n
 Vlășca, și ne-a lua p-aiă, eream la doi Vlăca, să numeă regimentu mieu de-aiă.
 Și ne-a dus acolo ca aiă nu puteă ca să dea — aiă în Vlășca acolo ereă părinți Ikor,
 băieți Ikor acolo ereă armată — nu puteă ca să dea cu-armă-iei. Și ne-a lua p-
 noi de-aiă și ne-a dus acolo și i-a lua p-aiă și-i-a adus în cuăce... Și aiă a fost,
 de-an domolit acolo...

A, vai că kînu care l-a luat aluea atunci bieți uamenii. [..] Ereă bătus de...
 d-ică la vale, uite cit ereă carnea aiă numa pă burtă sta, încolo nu puteă să
 stea nis pă spâte, nicî în-o rină, ni nimic, carne viie. [..]

10 Ereă un spităl mare-acolo, în Gurgu, și-ereă unu Avram, îl țiu minte
 pân-oi muri. Ereap cu răposātu Tudor, [E] uite tata la băeātu asta d-ic, și ieream
 [r] eream mult d-ică, eră,.. răposātu Tudor, care-a murit. Și nuaptea-i pázam
 înăuntru în spităl și ziua eram de săntinel-afară.

Și ne povesteă aiă nuaptea: „...Dă la boierii, luam, ițe, cit puteam să mun-
 15 cîm... pămînt; cin șasă poguane ca [E] că cit aveă brătă de muncă. Dacă luam,
 ițe, lui trebă să-i dai mûski parcului, trebă să-i dai atîtea zile de clăcă să-i
 fac; dac-aveă un cal sau o părege de boi tot pă moșia așă care-ai luat-o ũ
 an s-o muncăști, îi plătei de bășca. Și trebă dijima, zice, care dintii să-i-o du
 lui la cîrte, une ereă cîrtea lui boerească, pă urmă să-t iei p-a ta du pă loc,
 20 âlfeli nu da voiie.”

Ereă uo venteliță acolo batrîn-așă, uo femeie cam de pătruzăz de-ani,
 așă, așă scaldă la iei, scaldă ca cum scaldă femeia copilii-n truacă, în bai-a-
 acolo spală la ei. Și-la ea alta gura i-o n-am auzi la aiă: „ Sărăci de voi, de cîne
 v-a făcú pă voi”, numa așă țineă cu zî, cu nuapte: „ Sărăci de voi, sće [= zice]
 25 cîn v-a făcú pă voi și voi de voi”, țineă. Da, ala, cîn am plecă de-acolo, zice:
 „ Dac-oi mai aveă zile să scîap, să n-oi [K] pănă n-oi omori unu, nu-l las,
 um boierii”.

[Același]

Kágu

Cin tãiem pripãsi, iãsã ta [K] ie cãg acoló [...] și ie kãg cãiel acoló ... [K] kãgu
 5 ăla-ı cu kãpte, sã-ınkãgã druãbele. Pui sãrẽ jiel, sã-ınkãgã druãbele și cu ăla pui de sã
 usucã și dip-ăia începem cu-ël, il făcẽm ăpã, ășã. Și pui și-ı [K] cu de ăla ınkẽgãm

5

Măria Păuın [68 de ani]

Finu

Noi primãvara, livẽzile de fin, ıntã mẽrgẽ sã le curățim. Cum s-a luat zãpãda,
 a-ncepũt sã deã iãrbã, curățãm livẽzile de crãc, de [ε] cãzãtũr, du pin pãmı, ăi
 curățim livẽzile ca sã putẽm cosi. [...] S-a făcũt finu de cuãsã, mẽrgẽm la cuãsã
 10 Noi ne luom cuãsã, nicovãlã, toc, grẽsie și mẽrgẽm la cuãsã

Cuãsa uo bãtem, prima ătã o bãtem pã nicovãlã, cu cãcãnu, cã nu [r] nu
 tãie, și grẽsia și cu tãcu-ı luom la noi. Ș-luom polõgu, citi-um polõg [...] Pinã pa
 la [K] ın tĩmpu apruãpe de 4opt, nõuõ, vine prĩnzũ, s-ne deã de prĩnz și iar
 dupã prĩnz începem sã cosim. [...] ıntre timp [ε] ıntre conãce ıi dãn cu grẽsia
 15 Am cosit finu, ie tĩmpu bun, il risipim, dãcã-ı cãzu ı le polõgu mai grãos. polgã-
 gele mai grãose, le risipim, dãcã nu, ı-ıntuãrcẽm. Sã usucã, il făcẽm prepeleç.
 un par cu creng il bãtem ım pãmĩnt și p-ăla ăp-ãdunãm fin, pũnem finu grã-
 mãdã, cam ın jurũ lu cĩnzã șãizãs șãptezãș de kilogrãme, pin-ıa õbzãi de kilõgã-
 me de fin pũnem p-um prepeleç d-ẽsta.

Dupã ce ı-am făcũt [K] tot finu-ı făcẽm prepeleç acoló ıne sã gãsãșle. Dũ-
 20 pã [K] lãsãm o șãptãmĩnã de zile sau și mai mult, il strĩngẽm, cãre vrea sã-ı
 cãre il car-acãsã, il bãgã ın finãr, cãre sã puãte cãrã, cu cãji, cu cãrũta, cu mãt-
 dãru ın [K] cu spinãrea uõmu, cãre nu, il făcẽm clãe. ı strĩngẽm prepeleç acóio
 și-ı făcẽm clãe acól-la ıne ẽste și-ı mãngãm iãrna cu vitele-acóio, pã loc

25 [Unde stau vitele?]

În nãmãt, ın nãmãt făcũd din bãcãnãgo, cum ıi zicẽm noi, de lẽmne, lẽmne strĩng-
 se, noi ıi icẽm bãcãnãgo. Și cu par, ı-ınkĩdem de jur ımprejur, acũ dupã cum ie și vite

de multe, așa facem și nămătu de mare. Și iarăna d'orm acolo vitele, le așterne fin din ăla mai rău, care nu [r] nu -l mănâncă vitele, le -așternem acó [= acolo] pă su-
jéle. Și noi facem colibă pentru còbani, care păzeste uoile -acólo. Facem colibă din
niște blăni, al't cît duărme ũ uom, nu mai mare. Făce focu acólo -ŋ colibă, cu
5 cojocu, ciini pă lingă tirlă, pă lingă nămăt acólo. Stăm după jéle pînă le dăŋ-
finu, mănîncă finu acólo. Care are posibilitate, are... dă mai p-apruápe, le -a-
dúce -acás vitele, și -l mănîncă acás finu.

Bélet Górgé [45 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

10 Ieri dimineață am fost la lucru la Répedea, acólo lucrez jéu, la pirăyu, Băr-
bói ji să spúne, la construcția unei funicular. Ne-am sculát p -la cînc, noi sîntem
sculát dimineața Ne-am sculát, aŋ vrut să plecăm la lucru și a începút pluáia.
Am văzú că plóyo, nu putem să mergem la lucru, am mai stat ca 40 uóră în
cabánă... A mai stat pluáia nițái și-am plecá la lucru. [...]

15 Az dimineață mă sculáji p -la cí jumáte, să zic, m -ă sculát az dimineață.
Mă sculáji, mă bərbjeríji, mă mbrăcáji puțin, mă dúseji pă la uoi... Am stat pă la
40j puțin, pînă vro óră și-am venit napóji acásă. Mă du să văd și-jo cê mai
fac, nu am timp, în timp [K] în cúrsu săptămîni nu am timp.

[Același]

[Spălatul rufelor]

20 Înainte aveáu cubăr mare și le adu [K] le puneám apă caldă acólo și cun spu-
sáji, cu săpún sau leșiie din áea, puneám puțină apă căldúță și le băgă amóji acólo.
Le băgă amóji, le frecám, dup -acéia le scoteám, le limpezám ũ apă réce și le -a-
șezám iarăși în cubăr — da acumá nu să mai spal -asă, în cubăr — și areám cite -un
25 cí 40n mare și fierbeám cite pátru, cînc cípane de apă și turnám peste éle: spuneám

că să cloc, le cocăim.

Și dup-acéia, după ce turnă... pătru cegăne de leșie, și al de la urmă îl puneă de apă, ca să mai limpezască și dup-acéia le luam din cúbă, le mai frecă și le limpezăm la Lótru, cum îi spúnem noi aici, la Lótru spalăm.

5

Cóntu Ana [40 de ani]

[Întimplare cu ursul]

Într-o zi pîm pădure, ieu ierám, kár ieu personal cu óile [...] An trecut pîn dos acolo și-aud ciîni lătrín. „Mă, da, ce să fiie?” mă gîndesc io. Mă uit: ursu ieșeă la voi. Las óile, le fac adică către stîna și mă dau înaintea úrsului și kem ciîni tot.
10 Pun ciîni pã el, îl ieu cu kiote, cu pêtre și l-ă zgornit p-acólo -gcólo... l-ă zgornit pã pădure încólo.

Croitoréscu Ne Nicolae [18 ani]

904. BREZOI - Sat Călinești [WLAD, 322]

(rn. Rîmnicu-Vilcea, reg. Argeș)

15

Culegere 1964: CC, MM, VȘ, MV, Transcriere: MV

Váru

Váru tot așa, s-adúce phătră de úne, du pã rîlri saș du pã, du pîn munt, du pã úne gășim, o adúcem la ..várnița acólo, úne gășim o grúpă, fiie c-o făcem noi, ziditá, grúpă, fiie cã o gășim im pămín di-ésta lutkós. Da io am făcút-o în gau
20 [k] într-o gălurá ziditá de mine. Și am...făcút-ó acólo, am clădit-o didisúpt așa cu un loc úne să meargă lemnele și după áșa buricát-ășá și dup-acéa am pus și mai marúntă și mai mără, pînă cîn s-a astupád gălur-acéa. Și dup-acéa, cînd s-a umplúd găluna, am începú să-i dăm foc. Focu îi l-an dat tot așa, dóyo, trei zile, după cum éste várnița de mără. Și cînd ieșe focu de-asúpra... gró-
25 pi, atúncã să-nțálege că iește ársă. Ne mai uitám, bunînțáleș, după cum...ștíle...

după cum știie și vărniceru și căre o făce și dacă vedem că este... bine ars, încetăm focu, nu mai...

Și după acélea o lăsăm o zi, două sau trei zile; dup-acéa scuzătem vāru de acoló, il aducem la locu úne vrem să-l stingem. Și acólo avém o tājiniț-ășá de...
 5 de stinz vāru; ș-acólo il púnem în tājinițá,ășá cíte [ε] nu multășá tare, cíte cínzec pîn-la o sūtă de kilogrāme; și-acólo púnem apă peste iel și cîn-să fá-
 ce, după ce-ı púnem apă, iel iș... dá... fjerbe fjerbind, iș jese ũ fel de ábur
 di-acoló din var și se evaporează și dup-acélea p-órmă-l stingem iar din nou
 cu apă, púnem apă, il... il bātem bine, bine acólo vāru, pînă cînd să albéște. După
 10 ce să albéște, p-órmă-ı dăm drumu acólo-ntr-o grupă. Și totășá mai depărte-l
 făcém mereu pînă cînd il stingem pe tot.

Costantinăscu ké Alecsāndru [69 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ier dimineată de cîn m-ā sculāt, m-ā sculá la Rîmnicu-Vilca. Și di la
 15 Rîmnicu-Vilca pînă la... am ișit... adică am ișit de-alăltāsără din spital și ier
 dimineată-am plecá din Rîmnic cu mașina de Călimănești. Acóló am sta^d la un cē-
 tățean căre mi-a clădi casa și-am vrut să-l vedém dacă mai vine înapóı, că
 mai am cēvā de lucrú la casă. Și pe acélea l-am gāsı la Călimănești, adică a foz
 la Călimănești și l-am așteptát vro 40ra pînă cîn a venit acás. După c-a venit a-
 20 casă, am vorbit cu-el c-am avud de vórbă și-am luat áltá mașină. [...] Am ve-
 nit acásá, ier pı la... două, la trei,ășá cēvā, m-am odini nițá...

Și... ástáz am foz la o grădina úne-mi... úne rupsēsē copili niște u-
 lúć, le-am pus pe la... la gard și-am venit acásá și-am venit... la nuć, la bă-
 túd de nuć.

Opinîc

Et opinîc ! Uităte, tăiam puorci, tăiam porcu ș-ăla-l lua [ε] colô-j luam pi-
lea. Și p-ormă, atunca, pielea dac-o iej, puț sare pă ja, o puț ș-o puț la ... de să
usucă și ja o țiră-m puod. P-urmă, dup-ăea o taj binê și fac opinîc ș-te-ncălt.

5 Opinîc face, ja, așă, cum je plêlêa așă mare, ca cum je mâsa asta, și ; ș-a-
tunc uit-ă-așă taj fășîile, uit-ă-așă, taj fășîie lungă, o fac cit je păreka de opinîc,
o opinîcă j-atita, ajlaltă iar atit, ș-așă că fac ... fășîi așă, uite, de opinîc
și făcăm opinîc. Ș-atunca le găuri, opinîcile, face colô pî-jelê găuri...
cu... o sulă, ierea de-ăea dă... dă la țigani... dă fier. [...]

10

Oprea G'e Ioana [71 de ani]

Cositu Finului

La cositu Finului la noi, sigur, iește o speciăltate de bază. Uămeni toț a-
lîca de mic să... să ocúpă cu finu.

15 Țe, cuăsa, dimineața... de fapt omu cosêște de dimineață, iarba să tăie bine
dimineața pa rôu, fuarte bine. La prînz, cam pă la uora nou-așă e prînz,
s-obijnuește, atunca omu stă de prînz, băte cuăsa... la, de egzemplu, cu cocă-
nu. Are o nicovălnă cam egzăc_cît e microfônu-ăsta și o pîne cu gura așă
pă bs și-i dă pă gura, că vedes_cuas-ăea cu grésia s-ascute o tuănă, înșă
ja are gura ăea mică, de tăie ca briču, și-ascuțîndu-să pă grésie, să dúsê, de
20 la un tim_nu mai are și să-ngruășă, vine ca o pînz-așă. Ș-pă parcür_tre-s-o
supțîie pă... ca un milimêtru-așă șevă. Atita o supșîie. Băte tuătă gura, du-
rează... și cite-o uora bătutu cuasi. Să băte și pă făță și pă dos. Au cite-o
nicovălă, de o pune-așă, cuăsa, cum le ja ț-sus așă, și-ăltă nicovăl-o are,
de-o pîne cu gura_jos și dă nūmă cu șocănu-ălis, așă să băte mai lézne [...]

25 După ăsta finu... să lăsă o zi sau să risipește, după cum e umbra Dacă-j
lôcu mai umbrôs să las și doțo zile. Ț_risipește bine și vine ș-să strînze. Une je
... mai făță, mai blîne, acôla-l strînge și din zîua-ș-care-l cosêște risipid

bine. [...]

Ticulésu Pétre [47 de ani]

Clóce

Găina, cînd închepe ja să clóncăne și nu mai să dă jus du pă cuiș, númaj să
 5 júmule - nchepe s - să júmule și nu mai uóyo, cáde clóce. Ș-o púnem ... uóyo sub
 ja, cîsprezece sau tréisprezece. O lăsăm ... [E] ... trei săptămînî, sau indiferend
 dáca - i de gălină, o lăsăm trei săptămîn, dáca - i de ráță o lăsăm o lúnă de
 zile. Ș - după ce scuâte púji, le dăm mîncăre, aluát ; sau dáca sín de ráță, le
 10 dăm o [K] urzîci tocâte. Că ... ráțele ... mai multă ... urzîc și verzičunî din
 ástea, că să crească mai répede.

Dinčă Ne Jeléna [19 ani]

905. BUMBEȘTI - JIU [ALR I, 825]

(m. Gorj, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GG, PL, MM, MV ; transcriere : MM

[Cum se lucrează finul]

15 Iest - uŋ fel de [r] de iarbă care să numește lup, pî - ie. Și lupu - ásta cîn
 [E] cîn să cyáce, dáca merg pin [r] pin iarbă, stúruje, ști, a uscát, și - atún -
 cã să știie că îi ... [r] îi bun de cyásă.

Atúnc, luom cyása - l cosím, îl strîngem, îl regulám și - l, îl cărám acasă.

20

Blyántă Pantilimón [65 de ani]

[Întîmplări din viața subiectului]

[Copiii] i - aŋ crăscút fuárte [E] greu, c - a fost timpurile réle și - aŋ fost
 uámenî sărăc. Puáte că de multe uorî, am mîncát légúmea și guálă, că n - am
 avút málai s - lă dau, nu mai vorbeám de píne, c - atúnc pína n - o mîncám

Țan de două, tri yor!. Mișcăm malaj, malaj, mamaligă, cum făcăm.

Da, abita am avut nărocu c-a fos_sănătos!, da alt uamen! puatg-a cres-
cūt ș-maj așevojie, căre-s maj bolnavicōș!, da io am avut nește copii buñ!,
sănătos!. Ș-i-am criescūt fuarte lēzhe, da cu [r] cu mare greyutătē d'e lip-
s să c-am [ε] fost uamen! sārăc ș-n-am avut cē trăbuja.

Rusānda Pantēlimān Blyāntă [66 de ani].

[Cum se face piinea]

Măcinām griu, la muără; și la urmă venġām acāsă și piñea o cernegh_cu
sita ș-apaj noi n-o făcām cu drojdġe, cum_fac acūma, da lāsām aluāt ... Pungām
10 aluāt de piñe, ș-Țo muġām acōlo cu_ăpă cāldă, ō plămădeām bine, o pungām
um_pic la suare sau lġngă sōbă sau lġngă foc, cā pină creșteā piñea. Ș-apaj o
luam ș-o plămădeām din nou ș-o băgām în țāște. În țāst o făcām, cā nu aveām
cuptuāre cum [ε] sġnt acūma ș-o făcām în țāst.

Plămădām Țo dată, făcām două, tri pin și n-ajunzā două, tri zil'e. La urmă
15 cġn_gățām, făcām iar.

[Aceeași]

[Obiceiuri la nuntă]

Să ducē, cġn ...venġă, pānă n-a venit ġinerle dūpă mġrāsă, să ducā fāta
la apă, cu gāljāta, c-um_băjāt și zicā cā_m [K] un_copġl, mare, mic cum_erā,
20 să aġbe mūmă și tātă, ști. Și luā... luā gālgāta aġa, a cu apă, Țo luā pġ-un
[K] pġ-o buātă și să ducā la fġntġn-acolō și luāu apă și o ducā acāsă și o țġrġe-
atūnc zicām tġrnăț, nu zicām sālă, cā nu țerā cāj_d'-ēștġa marġ, țerā cāj_mic-
șġ-o punā-n tġrnăț acōlo. Ș-cġ_venġă nūnta, venġă ġinerle și-aducā doġ_bă-
jēț, cālārġ, cālārġ sau pā picuāre, cum țarġā posġbilu lor. Și spungā colocășġiile
25 acolō.Și atūncā, dūpă cā țerminā colocășġiile, mġrāsā da cu apă d'ġn_gālgāta și
umblā să ūde ġinerle, ț_Țobār..

[Aceeași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] *dîmîrșeală cîm-șculăt, prima dată am dat drumu la găjîn că l'-aveam înkisă. M-am spălăt pă uoik, m-am înkinat, c-aș-avam d'-obiței. La urmă m-am dus ș-mi-am muls vâca ... am dat la niște riță, am da la pui a-lyăt ...* Az *dîmîrșeală cîm-mă sculăi tot ajeșta le făcuj. Hăjlanț aș mișei plecară, mai de nuapce, jo plecăi mai tîrziu, după că Hobirșii treburlte căși. Apăi ne dusărăm jără la-șgropăt, venîrăm de-acolo acasă, jără văduj de pușor, pe-acî pe-acasă.*

[Aceeși]

Úrdă

10 *Zăru se fierbe și se face úrdă. Să pûne pe foc înt-un cazán de-arămă și să învîrte cu-o lopătă de lemn treptăt, treptăt, până cînd iel începe să pară fluturăt. După ce iel să fluturjază bine, să retrăge focu de sub cazán, șe jo o cănă de apă ș-să plîmbă de jur împrejuru ... cazánului de-arămă și-l domolește. Iel iș jās - o pătură deasupra, pe zăr, iș făc - o [K] formează o pătură bună.*

15 *Dupe-acēja, al lăsă să să cugăce bine. După c-a-ncepú să răsufle pușîn la jumătâte și-m-părț pim-pătură, il crápă cu-ș-cușit de lemn, frumós, im-bucăt și-i dă foc puternic din nou să-l întyarcă pe partea caláltă ca să să cugăc și partea deasupra.[...] Să scugăte cu ... șo strecurățuare de táblă ... gal-vanizátă și să pûne-ș-găleată.*

20

Pătrășcoiu I Dumitru [39 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri d'imîrșeală m-ășculăt, am niște giște, um-pșorc și [E] iey de obiței le fierb lóbođe, burujén, lóbođe le spúnem noi ...

Az *d'imîrșeală iar din nou mă sculăi și nu fusăi la miine la sápa, mă dusėj la*

25 *áltă vecînă, că să-mi ajúte și mișe într-áltă dî, am făcut un ajutat ...*

Popescu Elena [36 de ani]

Cartofi

Cartofi tot așa iese. Arăm ... și după ce-am arăt, alți pun ... cartofi pe brazdă. D-exemplu, merge cu plugu înainte, cartofi-i pune pe brazdă, după plug, cî vine plugu - a doua ură, și, vine brazda peste ei și-i-a acoperit; ca să nu fas doyo mîș, și, să puneți, pu cartofi cu sapa și-apoi, pe - acolo joc și să, [r] să bate. [...]

Acuma am pus cartofi - m_pămînt [r] am pus cartofi - m_pămînt, îi [K] după ce să fac mărișori, așa de - o palmă, îi preșim cu, să spune la noi, le-anda prășil - asta, mai trec - o [K] puțin, yo lună de zile și ingropăm.

10 Cum a ieșit acu ũ fel de gîndac care-i mînișcă, trebe să luam soluție din d-asta, pentru gîndaci aștia, ca să-i vomorim, dacă nu, detetey*, și dăm cu de - astea ca să-i vomorim glyângele - astea de pe ei.

Apoi noi luom sapa, îi săpăm, îi bagăm în grupă, cum iese la noi, un fel de [K] făcăm yo găură - m_pămînt, îi bagăm acolo, punem pămînt peste ei, ca iarna să nu-nghețe, pămînt moșniță. Restu ce-l aducem acasă, îl bagăm pim pécu; pentru iarnă, mișcăm di ei.

15

Cam asta ar fi povestea cu cartofi.

Totomirescu Pe Ion [18 ani]

Am văzut un urs

20 Într-o seară am văzut [E] un urs cînd [E] coboram în [r] în grădina. Atînc s-a auzit gîrdul pomînd și s-a văzut ursul mergîm pin grădina. Apoi ursul a ieșit și s-a auzit iărăși gîrdul pe altă parte cînd s-a rupt. Atînc noi am ... da dupe jel și ursul a fugit.

Ardelganu Nicolae [12 ani]

* detetey = DOT (substanță insecticidă)

906. NOVACI - Sat Novaci-Străini

(rn Gilort , reg Oltenia)

Culegere 1965 : CC, GG, MV ; transcriere:CC

[Oieritul]

5 Vin de la pășune primăvara î_luna lu mai , le tîndem și le dreptăm la munte,
le minăm la munte . Va -s -cã așa trăbă zis . Le minăm la munte . Ne ducem cu
jêle la munte , alégem mișii și -l dăm într-o parte , uoiile cu lăpte le mîlgem . Și
stérpele le dăm într-o parte ș -ále cu lăpte într -álta . Și ștăm acolo pînă la săptem-
bre .

10 La săptemvre iară le [E] iar le verificăm , le numărăm și iar un [K] uo dátă
le -mpreunăm , áltă dátă le ținem tot alése , mielúțele ále mic într-o parte ,ále...
și iar le dreptăm la țără . Ásta -i mérsu uoiilor .

Noi acolo , cîn -ne ducem la munte , începem mîlsu uoiilor . Le mîlgem di la
douozeč de mai , cam pi -atúnca ne dă vóje tîmpu ca să ieșim noi la munte , la sfîn -
15 tu Costandin . Și le mîlgem pînă la săptemvre , ș -atúnca nu le mai mîlgem , le lăsăm .

Lăptele -l prefăcem în brîză , brîza o ... Cum îl prefăcem ? Păi , îl înkegăm și -l
făcem brîză , lăptele Scuătem și cite cêvâ unt . și pîntu mișcâre și puâte că și
pîntu vîzâre . Untu . Untu -l făcem , i lom smîntîna . Acuma , să ștúje cê -i smîntîna
de pe lăpte . Și -l púnem în puținéi . [...]

20

Ilión De Cîrogàru [72 de ani]

Țăstu

Luam pămînt , săpăm pămînt , așa mai , nu cã humă . cum să zîce , humă din áia
gálbenă , adică și din áia puțină , puțină crivină , așa mai nisipós . Luam de -aic din ză-
vói . Puneăm puțină pleavă de grîu , mai adunăm cite puțină bălegă de cal , c -áia țese
25 de , să nu crăpe . Și după cê le -mpreunăm tuâte , le puneăm acolo -nt -uș -grajdi
pe -o pódină jos . ca să [K] nu pe pămînt -ca să să ia pămîntu . Și -l călcăm bine , bine ,

bine, bine cu sapa, il bateam cu mika, mai si cu picuarle, ca sa-l calc bine de tot.

Dupa ce-l facam asa calcat bine, de sa faca pamintu bun, puneam uo piatra
mare asa rotunda. Puneam uo glie de pamint pe ia. Si peste glia aia mi-asezam
pamintu ala. Il luam di colo asa cu mina, asa gramada, si-l puneam colo. S-acolo-l nete-
5 zam frumos si-l facam asa rotund, cum iera pkatr- aia mare, bolovanu ala de-l puneam
su_jiel, ca sa-l fac mare si larg la gura.

Si dupa ce-l lasam, il facam asa frumos, bagam um_fier sau u_lemn colo sus
ca sa-i fac gaură, ca sa pot sa-l ridic sa-l pui colu de ... sa sa-l arda [!]. Si dupa
aia uo ajeptam frumos, cin_să mai întăre_jiel um_pic. Scotam fieru, il lasam asa si-l
10 lasam acolo pus, puneam adica piatra aia bine... sa nu sa bage ceva, c-acolo-ŋ
grajd... sa nu-i strice, ca-t da um_porc, ca-t da uo vită peste jiel. S-acolo-l la-
sam pănă sa usca. S-să usțe ca s-să întărească bine.

Cin_să-ntăreă bine, il dam jos de pe pkatr- aia mare si-l scobeam bine, bine,
bine năuntru cu o tesclă sau u_kisér din ala de coplit asa. Il scobeam înăuntru cit
15 brebuja_jiel de scobit, ca sa pot sa-l [K] s-avem une sa-l bagam i_su_jiel. sa-l pui pe foc.

Dupa ce ca-l... si scobeam acolo năuntru, ii puneam niște pietricele frumuse
pe fund acó, ca turt-apoi iera muale, ca sa cuaca bine [!]. Si-l lasam rasturnat asa;
dacă-l dam jos de colu, il radeam bine, ii facam gura pe colu frumuse, rotunda. Si-l
lasam rasturnat ca sa sa usuce bine. In timpul ala cin_să usca, uo luna de zile sau mai
20 bine, uo luna jumate, nu sa usca pamintu ala gramada atî_de mult [!]. Cin_să usca
bine, il puneam pe foc. Facam focu de la... începút într-o zi, facam acolo binișor focu
i_jiel pînă sa ardea țastu bine, si la urmă facam în_continuare. Ma ținea u_țest din
ala cite doi, trei ani de zile, cocam i_jiel ca ... Acus uite-asa m-am destobijnuit [!],
c-am vazu_c-a jesit aștia de [!] de fier.

25

Luana Grigore Popescu [64 de ani]

[Viața de la stîna]

Sara [E] umbla, cobani umbla cu uo_jile, femeile mulg si_jele la una cu cobani,
insă la stîna_jele lucrează briza, femeile. Cobani dăg vād de uoi, vin si mulg si-ŋca

lú... Mai sîn_și uâmeni de lucrăză, da mai rar. Da cel mai mult, nevêstele...nevêste, fête, căre după cum ...

Acól-la stîină avem și noi porc , vac , iacă și păsări, tuâte módele le fînem vâra
 Tuâmna cînt sus s-aprópiie coborîtu , uor rămîn còbâni cu uójiile pe -acóló, iar
 5 femejile iau vitele alelânte , păsări , cutăre și coburăă acasă.

Codreănu Ion [42 de ani]

[Brînză de vaci]

Ieu mulg vâcile. Lăptele, cînd am mai mult, îi dau kg, cum îl mulg atînc; cînd
 am mai puțin, âstăz! nu înkég și mîine -nkég, la dóyo zile. L-adún, l-încălzăsc, să
 10 fije deopotrivă, cam cum îi lăptele cînd îl mulg de la vécă. Îi dau kg, cînd îi făcút îl
 pun pe crîntă, îl taj de dóyo uor, îm bucățele mic ca de zăhăr. După acêjia îi taj nú-
 mai mărghinile, cînd îi apruápe stors, îi taj numai mărghinile. Și le-adún deasupra și
 pun o grezútăte pe iel.

Cînd ie stors, de-a stat îm picătúra și iel s-a stors, îl taj bucăt patráte așá
 15 cam ca de-ur kilogram sau de șapte sulte de gráme una, după cum am lăpte úe
 mult. După acêjia îl întorc cu pártea de sus, îl întorc cu parte-âjia îjos tot pe
 crîntă. Și-l iau de pe crîntă dupe ce l-am mai lăsát um-pic acóló. L-i-au și-l
 pun la saramúra într-ur vas únde am acóló apă cu sáre făcútă ca să fîină uóyu.
 Și pun și stă de âstăz pînă mîine -n saramúra. Dup-acêjia iau din saramúra ș-o
 20 așéz în vâsu care-o fîn, în șteand sau îm pútînă, ce am. Uo așéz acóló și-
 mai dau puțină sáre.

Eléna De Codreănu [39 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dimineățá m-ă sculát și m-am îmbrăcát, m-ă spălát cum îi [!]. La
 20 úrmă m-an_dus numai pîn-la máma ș-am venít acás și m-am apucá_de
 lucrú. Am lucrát tuátă zîua pîn-asáră. Alcévá n-am mai făcút.

Ăstăzi ce să facem ? Fuseli, cum văzură, la școală-n deal cu mișcare la uă-
meni. Și-acum venii acasă și lucrăm.

Codreanu I Măria [17 ani]

907. VAIDEENI [WLAD. 317]

(rn Horezu, reg. Argeș)

Culegere 1964 : MM, VȘ, MV, transcriere : MV

[Ursul la stână]

- Am îmbătrini pe munte, da ca-n vâra asta nu s-a-ntimplat [!]. S-a mai
ntimplat cazuri, kar cu Măriile, cu ... atuncea cu ... cîn o gerăni, da cu ăștea...
- 10 Ursu a veni di [E] tr-um munte și-a trecut aici, pe poșană. [A] trăcut
peste vîrf, așă, și pe-ăiică trecă pe poșană, cîn a trecu dim partea asta.
Ș-l-a văzut. Și-a veni și-a intrat în ... pădure. Pădurile - s tăiate, sigur, nu
mai sîr ca odăta, cîn a intrat în pădure, nu-l mai vedeai. Acuma je măr-
ginea nițai și restu ...
- 15 S-a luat uămeni - a ieși și di la o stînă și di la alta și-a je [K] luat-o după
el. Și-au ... ăia ține di colț, hăia ține dim parte - ailantă, cîni, cutăre, cutăre,
după iel, după iel, pînă l-a obosit. După ce l-a obosit, iel sigur că nu mai prea
fugeă așă. S-a dus, s-a băgat în niște ... - ști, Dinu-i contigier cu mine - s-a
băgat în niște brădui - și-jo ă sta de vorbă cu iel, mi-a povesti tot - s-a
20 băgat în niște brădui și s-a pus pe brînc, jos. Și căra cu bolovan toz din tuă-
te părțile și nu mai mișcă ... de loc.
- Dinu [!] s-a dus mai apruăpe - și-a lui ieră um bolovan mare - s-a
dus că să-i făcă vin la bolovan peste iel. Și iel a da drumu - odăta la bolo-
vân șă nu s-a duz bolovanu pînă lingă urs, da apruăpe ca d-ic în păre-
25 te, cum mi-a arătat iel, atîta mai ieră bolovanu să să ducă peste urs. Și
iel s-a dus încet, încet să-i mai dea drumu 40 dată, ca să să ducă peste urs. Și

cin_s-a aplecá_să-! deá drúmu la bolován, úrsu l-a și ... luyát. L-a luyát im_ brățâ și mormănin_la iel, a sărid_băiátu : „Omğară pe tătă !” ; um_băiát tot vijlân. S-a pus cu bîta pi iel, trăge-j ! Și-a lăsát pe-ál bătrîn și-a lya_băiátu.

5 Ce să făcă [ε] bătrínu ? „Să-m [κ] deci_să-m omğare băiátu, mai bine să mă omğare pi mine, că ... sin_mai bătrîn, de ce să-m! omğare băiátu ?”

Trăge-j ála cu bîta, trăge-j. l-a veni_çe c-odată bine și i-a dat aliçea peste ... ajiž_l-a lovi_drep_pestē ... Și-atúnca zice c-ála : [imită mormăitul ursului] și l-a lăsó_și pe băiát și ... a plecát ... Áltu a foz_mai acoló așa, s-a
10 repéz-aș ... a ... dat cu săcúreã_iel și l-a omorit.

Șendréscu Iacob [64 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-am duz_la cai, ieri! dimneățâ. După ce-am veni_di la cai, făcu_bába mîncare, am mîncát, am bălú_cîti_um_paár de vin [!], m-an_culcát. După
15 ce ne-am sculát, m-an_dus_îară pi la cai, și_văd_çe_mai_fac. A foz_dumi_necă, a fos_sărbătuare, n-am muncid_nimic. Asără_îar mîncare și culcäre.

Azi dimneățâ_îar mă sculăi, mă dusei_la cai, îi găsii_im_pelimétru la Rêcea, bună că nu déte nimén_de_ei, și-i_luaj_acás [!]. Acú_mă dusăsăm
20 ... Veni_băiátu după mine și venii_încgăce.

[Același]

Brînză dă burdúf

Mulzám láptele și ... ne dcañ_cu_el la stînă și-l strecurám și-l punğám
în troc. Și la urmă dimneățta făcēja_zmintîná pe deasupra láptele. Și-l făcğám
25 ... ilî_zmintîngám. Și făcğám untu_sau_zmintîná. Și álălánt il făcğám brînză
sau telemeá, sau făcğám ... brînză de burdúf.

Brișza dă burduf o făcșăm așă : o-șke [K] o pun [K] o-ncălzăm la fac,
 în căldăre ... O adușeșă și-o punșăm în cubăr. Și îi dam kag. Și-o ... îi dam
 așă mai călduș. Și la urm-o mestecăm bine, o așezăș cu mișinile în cubăr
 și după așă o punșăm într-o traist-așă de pișză. Și-o călcăm așă cu miș-
 5 nile bine, bine, pe un fundu mare de ... de blănă. Și făcșăm lurtă mare,
 mare. Și lurtă așă o punșăm de să ... pe - um - podișor ... Podișoru ieră
 de blâne, spălăt frumuș, și punșăm acolo caș pe caș și făcșăm mulș caș. Și
 așă să coșeș. Îi lășăm cîte doșș săptăminî de zile. Și să coșeș. Ș-să făcșă
 așă gâlbini, frumuș. Și la urmă îi fă [E] îi punșăm, îi lășă. Și aveșăm
 10 un crestez de brad, făcūt cu crește. Și-l frecăm cu mișinile pe cubăr. Și
 la urmă o mestecăm bine-n cubăr și o punșăm la burdușeș sau la burduș
 mare. [...]

Marișă Adăm Jinarșu [62 de ani]

La Sînzuieni

15 La Sînzuieni ne ducem în păduș. Să duc fetele cu cōbani și-adună flori,
 de tuâte felșurile de flori de pe izvără. Și le ... le, vine cu jele în poianș și le
 făce cunună mare, mare, cît ușa strungî, mare, de doi, trei metri, patru, cinș
 metri. Și uo pune sara la strungă. Și trec uoșile cin le mulșem tuâte pi sū
 ... cununa așă. Și nuăptșă dușme cununa la strungă.

20 După ce ... dimineășă ieră trec uoșile. Și dimineășă pleacă toz la stî-
 nă. Și una mai dibăcș să ducș și-o fura, cununa di la strungă, o ducș-n-pă-
 dūre ș-o băgăș-izvăr. Și cōbani după șa ca s-o vādă unș-o băgăt-o, ca să le ude
 pe băc. Dac-o găsăș-zice că să le ude, de ... o cam găsășcș. To vine c-un
 cap din cunună la stîniș : „ Uite, cē [=zice], aș-gășit cununa. Că cununa trăbue
 25 s-o băzē-izvăr, că zice că să aibă uoșile lapte.

[Aceași]

[Cum se face burduful pentru brînză]

O piele de uâie — d-egzemplu a ... am tăiat o uâie. Ii jumulim lina du pa ia sau
 o rãdem frumas cu un_cuțit, o rãdem așã fuãrte frumds, și dupã aãea ... o Uparim
 um_pic Țãpã puțin cãlduțã și-o spalãm bine, ca sã iêsã tot ... Luãtã seva aãã
 5 din_ãea. Și dupã aãea ... o fãcem așã, um_fel de ... rotund, sau mã ro⁹ sau luj-
 guet așã cum il fãcem. Sã cuãsã cu ațã de lina sau cu ... de bumbãc, cu de cãre
 ieste, sau de cinepã. Și dupã aãea bægãm brînzã-n_ãea. Bægãm brînzã-n_ãea și-o
 indesãm bine - acolo cu ... un ... ie așã un piscãlãu Ți spunem noi, un bãț, piscãlãu,
 cãre-ngesuiim bine - acolo brînzã-n_ãea. Și dupã aãea o cuãsãm la gura și ... așã
 10 rãmîne conservãtã pãntu consumu de - un an de zile.

Iuon Bãjãșu [34 de ani]

[O întimplare cu ursul]

Io am plecã de la stîna dupã cai, pim_pãdure. Și mergînd prim_pãdure la deal,
 mai de depãrte - nãjîntea mea am vãzút uursu. Ursuãc - a fost. Și dupã ia mãi
 15 ierã doi, mãi mititei. Apãi fiie c-o fi fos_pui de - ai iei sau nu știu c-o fi
 fost. Și mergînd eu așã, stînd ieu pe țanc, uursi veneã - nspre mine, pe - o po-
 teca de - afiniș - c-așã-i pe la munte pîntrã braz. Și m-an_dat ... m-ãg_gin-
 di_c-acușã, zi⁹, vîne uursu și mã dã drep_pe țanc, mã_la vãle. Și m-ã luat
 îndãrãpt, ș-ã luat-n pi su_țanc, ș-am mers tot înspre iei, da mãi în_vãle
 20 de iei. Și mã uitãm așã Ți sus ca sã vedem : Ți mai vãd ? Ți mai vãd ? Și cînd
 am vãzút cã nu-i mai vãd pe iei, cã iei trecușã ... trecușã dim_mine la vãle,
 am dat kiutot, ca cum kiutotim pi la munte : „ Ți iu ! ”

Și cînd an_dat io kiutot, am și - auzit ursuãca ai mãre rãgni_și forolînd.
 Și io cîn_am înturnãt capu, ca sã vedem cã fãce, vîne înspre mine sau cã fãce,
 25 cã m-ã_și pamiñi_lavitã. Și m-a doborît jos și m-a dus pe coãstã la vãle
 așã ca vo cînzãz_de metri, pînã m-a bægãt înt_ũ_Țiivãr. Și - acolo m-a pus
 întrã doi braz și m-a gerãnit : mi - am rupt o pulpã, de coleã de la picãr, pe spinãre

am avú_nęste gárá bágate ... Şi acolo, din... Fie că m-am desfăcút_ęo din_zăpă-
 ęeála áia căre...— cre_c-atúnca nu mai ierá_řkar normală — am începút a hoji,
 iar : „Hó, húrsu !”. Şi cind ă_zis „Hó, úrsu”, o plecăt de-acólo de pe mine
 şi io ă_rămăs síngură.

5 Cít oi fi stat acolo aşá, nu ştiu. Cín_m-am desfăcút, ęo m-an_desfăcút
 cu fáta ř_sus şi cu căpu la vále. Cín_mă ujt ęo aşá, ca vo dólozáz_niz_dólo-
 zój_de métri n-o fi fost, venęá îndărăpt înspre mine. Ş-atúnęea ięu m-an_ę
 gíndít : „Dac-ăcúşa viné, acúşa or_řspárje búrta, or mă desfigu_ęázá la
 fáťă”; că ierá_ę cu fáta-ę_sus. Ş-am începút aşá ujtíndu-mă aşá căťă ia,
 10 iără să hojesc. Şi cind ă_hojít, ia s-o aprít în loc ş-o_nęepút iar a forojí şi
 s-ay dat îndărăpt, n-ay mai venít.

Şi io m-an_ęsculát acólo de juos ş-am pus mína să vedém : ín_ęap mai
 an_ęirpele, aşá cum ... le purtám noi. Şi am_vázút că cırpa care_ am faz_ę
 legátă cu_ęa la cap le-am avút ; ástalántă, care_ a fost a dóya, mi-a rămăs
 15 at_řnátă de cúcuri, ínt-un brad. Şi io, fără să-m_făc cu idé!a c_ę_ę-am păřít,
 să mă ujpă língă mine cum oi fi ięu, m-an_dus îndărăpt în deal únde mă dobă-
 rísă ia-ntíj ş-ă_luat cırpa. Ş-am plecăt înspre cai, că-n tímpu cín_mer-
 zám ięu la deal înspre urşí, am_vázút ínt-áltă cuástă cájí.

Cínd m-an_dus acolo, ă_luat cırpa, am pus ín_ęap, fără să-n_dau iar
 20 cu idéia că ... sînt ... ęeránítă say ęe păřítí, římic. Cobăřínd ř_vále, ř_lizvór,
 fie că de curentu ála al ápi, fie că io am mai răcít, m-am pomíni că mă
 dęare mína stíngă grozáv. Cín_să-ntörn io căpu, să vedém : ęe-oi fi avín_de
 mă duare mína stíngă ? căpu meo ... părťea gítuluş, părťea stíngă, n-am pu-
 tú_să mai făc ęşş, dęar am_făcú_núma aşá, um_pic. [...]

25 Şi-n tímpu ă_ăsta a vení di la stímnă o áltă fáťă, stíngă după míņ-o
 aveám báciřă. Şi ... cred că io-şí fi fost şi la fáťă cumvá aşá ... spăriuásă say
 ęe şti_io, că ia nú s-o apropíád_de míne, dar o stíngă_la míne şi m-o-nbre-
 bá_că :

— Líťă Mériře, ęe ăi ?

Zi⁹ :-Mă g^{er}ăni ũ^urs.Și¹ ia cin^o a^uz^t o fu^zit^l îndă^răpt^l Ș¹-jo at^unca^l ũ^zz¹ zig :

-Vez¹ zic^l, dăc^ă-z¹ vedea^l că io nu po¹-să vi^u pin^{-la} stîⁿă, zic^l, să mă¹ că^utu^tă^l pe i⁻țea¹. pe ... m^ukijile -ăstea¹, că ies¹ că^ltă^l po¹iană⁻ⁿ deal¹ iey¹, i⁻ă¹ spus. [...]

5 Pe drum, mergⁱⁿ că^ltă^l stîⁿă, am trec^ut i^{ar}ă^l ũ¹izv^or. Și¹ păr^eă^l că m¹-eră^l cam¹-să¹-te. Zi¹ : „Să mă¹ apl^ec^l să bea^u apă¹” Cind am pus ... ca să mă¹ apl^ec^l aș¹ i¹-jos, am apu⁻că¹ cu m¹ina de că¹rnea de la pi¹c^or că¹re m¹-o rupsă¹să¹ ũ¹rsu. Cu c¹-o fi rupt^{-o}, fi¹le c¹ cu g¹ura, fi¹le că¹ cu lă¹ba, nu ș¹tiu cu c¹-o fi rupt^{-o}. [...]

ũ¹ă¹ de z¹ile nu mi s^{-o} vindecă¹ ră¹ni^{le} de pe m¹ine

10

Jinări^u Mari¹ă [43 de ani]

Kisăt^ură

Să¹ ia slă¹nină din a¹ia mă¹ gr¹ă¹să¹ și av¹em .. ũ¹ sp¹unem noi 40 kisăt^uare : o blă¹nă aș¹ scobit^ă pe că¹re făc¹em noi an¹ime n¹uma p¹entru .. Kisăt^ură și 40 p¹unem acol¹ slă¹-nina și c^{-un} top¹or bun și -ncă¹z¹im top¹oru la foc și ne^{-apuc}ăm și toc¹ăm acol¹ la
15 [E] la sclă¹nină. Acol¹ i¹-ja să p¹une și ce¹apă Ș^{-o} kisăt¹ b¹ine, b¹ine p¹ină ... o ved¹er¹ că⁻ⁱ des [K] de -aj¹us.

[Acea¹și]

[Nunta subiectului]

Joi a⁻ⁿcep¹ut să tă¹ie vi¹tele Dar io n^{-am} fost acol¹ la vi¹te ... să ... io j¹oi a¹-
20 făc¹ut ... m¹-am că¹lăt ... f¹ustele, m¹-am pregăt¹it că¹ să am bat¹istele tu¹ăte, că¹ să le am că¹ p¹entru n¹untă [!].

Și¹ s¹imbăt¹ă de dim¹inea¹ă a veni¹-dim¹ păr¹țea z¹inerl¹ui j^{-dim} păr¹țea m¹ea, am plecăt¹ cu mir¹esă¹le p¹in¹-sat An¹-k¹emă tu¹ă¹ă z¹iuă. Să¹ra m^{-a}n¹-dus acă¹să, cu f¹etele care^{-a}n¹-k¹emăt, am în¹cep¹ut să făc¹em bet¹el¹le. Și¹ a venit .. din păr¹țea
25 z¹inerel¹ui ... ũ¹ă¹meni dim¹ păr¹țea m¹ea a i¹in¹u¹-dim¹ pu¹or¹l, d^{-a} dat, a rup^{-p}ur⁻l¹ile [!]. A veni¹ [K] a intrăt¹ în¹-căsă, am p¹us fl¹orile că¹re le¹-adună¹săm pe zi¹, pe

măsă și le-a făcut mățăuuz. (Mățăuuz nu le-ă făcú c-ă le-ám făcú [K] am avú
bukét. Nu mi-a trăbuiú Florile). Le-a făcut mățăuuzu și-ápăi a kemás mireása,
jo jerám într-áltă cámară, nu mă dádeá [!]. A adús um miresăi, l-o jumulít o
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
1001
1002
1003
1004
1005
1006
1007
1008
1009
1010
1011
1012
1013
1014
1015
1016
1017
1018
1019
1020
1021
1022
1023
1024
1025
1026
1027
1028
1029
1030
1031
1032
1033
1034
1035
1036
1037
1038
1039
1040
1041
1042
1043
1044
1045
1046
1047
1048
1049
1050
1051
1052
1053
1054
1055
1056
1057
1058
1059
1060
1061
1062
1063
1064
1065
1066
1067
1068
1069
1070
1071
1072
1073
1074
1075
1076
1077
1078
1079
1080
1081
1082
1083
1084
1085
1086
1087
1088
1089
1090
1091
1092
1093
1094
1095
1096
1097
1098
1099
1100
1101
1102
1103
1104
1105
1106
1107
1108
1109
1110
1111
1112
1113
1114
1115
1116
1117
1118
1119
1120
1121
1122
1123
1124
1125
1126
1127
1128
1129
1130
1131
1132
1133
1134
1135
1136
1137
1138
1139
1140
1141
1142
1143
1144
1145
1146
1147
1148
1149
1150
1151
1152
1153
1154
1155
1156
1157
1158
1159
1160
1161
1162
1163
1164
1165
1166
1167
1168
1169
1170
1171
1172
1173
1174
1175
1176
1177
1178
1179
1180
1181
1182
1183
1184
1185
1186
1187
1188
1189
1190
1191
1192
1193
1194
1195
1196
1197
1198
1199
1200
1201
1202
1203
1204
1205
1206
1207
1208
1209
1210
1211
1212
1213
1214
1215
1216
1217
1218
1219
1220
1221
1222
1223
1224
1225
1226
1227
1228
1229
1230
1231
1232
1233
1234
1235
1236
1237
1238
1239
1240
1241
1242
1243
1244
1245
1246
1247
1248
1249
1250
1251
1252
1253
1254
1255
1256
1257
1258
1259
1260
1261
1262
1263
1264
1265
1266
1267
1268
1269
1270
1271
1272
1273
1274
1275
1276
1277
1278
1279
1280
1281
1282
1283
1284
1285
1286
1287
1288
1289
1290
1291
1292
1293
1294
1295
1296
1297
1298
1299
1300
1301
1302
1303
1304
1305
1306
1307
1308
1309
1310
1311
1312
1313
1314
1315
1316
1317
1318
1319
1320
1321
1322
1323
1324
1325
1326
1327
1328
1329
1330
1331
1332
1333
1334
1335
1336
1337
1338
1339
1340
1341
1342
1343
1344
1345
1346
1347
1348
1349
1350
1351
1352
1353
1354
1355
1356
1357
1358
1359
1360
1361
1362
1363
1364
1365
1366
1367
1368
1369
1370
1371
1372
1373
1374
1375
1376
1377
1378
1379
1380
1381
1382
1383
1384
1385
1386
1387
1388
1389
1390
1391
1392
1393
1394
1395
1396
1397
1398
1399
1400
1401
1402
1403
1404
1405
1406
1407
1408
1409
1410
1411
1412
1413
1414
1415
1416
1417
1418
1419
1420
1421
1422
1423
1424
1425
1426
1427
1428
1429
1430
1431
1432
1433
1434
1435
1436
1437
1438
1439
1440
1441
1442
1443
1444
1445
1446
1447
1448
1449
1450
1451
1452
1453
1454
1455
1456
1457
1458
1459
1460
1461
1462
1463
1464
1465
1466
1467
1468
1469
1470
1471
1472
1473
1474
1475
1476
1477
1478
1479
1480
1481
1482
1483
1484
1485
1486
1487
1488
1489
1490
1491
1492
1493
1494
1495
1496
1497
1498
1499
1500
1501
1502
1503
1504
1505
1506
1507
1508
1509
1510
1511
1512
1513
1514
1515
1516
1517
1518
1519
1520
1521
1522
1523
1524
1525
1526
1527
1528
1529
1530
1531
1532
1533
1534
1535
1536
1537
1538
1539
1540
1541
1542
1543
1544
1545
1546
1547
1548
1549
1550
1551
1552
1553
1554
1555
1556
1557
1558
1559
1560
1561
1562
1563
1564
1565
1566
1567
1568
1569
1570
1571
1572
1573
1574
1575
1576
1577
1578
1579
1580
1581
1582
1583
1584
1585
1586
1587
1588
1589
1590
1591
1592
1593
1594
1595
1596
1597
1598
1599
1600
1601
1602
1603
1604
1605
1606
1607
1608
1609
1610
1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700
1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220

[Întîlnire cu lupul]

Jerăŋ_cu_ăiile mai_suz_de_stîină. Şi_îo_ă_stat [K] stam pe_ăcoló. Şi_jerá [É]
o_pădure_ă_aprăape_de_mîine. Ş_jerá stuhări' măre.

Io_ă_stat_ăcoló... şi_stam_la_dó [K] la_vo_dúhozez_de_métri_depărte_de...de
5 uoi. Cînd,_ă_văzú_c_ă_jeşit [É]_čevá..._čevá..._čenuşiu_din_pădure. Şi_bóg_maj_ála
jerá_lupu. Io_ă_zis_că_î_o_vúlpe_ş_ă_făcút : „Túri, mǎ!” Şi_jel_ătúns_s_ă_speriat,
a_intrát_in_uoi_ş_îo_ă_luat-o_cu_čumăgu_dúpă_el. Şi_n_stuhăriş, uája_s_ă_ăčăťă
de...de_un...de_un_copăc_ş_s_ă_apri_ş_îel_n_ă_maj_putút-o_trăge. Ş_îo_jerá
lîngă_ăa. Şi_ă_luat-o_de_ăcoló, an_tras-o_pănă_m_pojănă_ş_î_ă_strigát_la_stîină.
10 Şi_ău_venit_părinti,_ău..._ău_luat_găea_ş_ău_dus-o_la_stîină. Dup_ăcēja_a_kemá
di_la_gospodărie_ca_să_ăo..._verifi [K]_să..._să_vădă_cũ_s_ă_n_timplát. Şi_a..._ă
văzút-o_ş_î_dup_ăcēja_an_dat-o_la_cîni'.

Sescăreănu Leuŋte [11 ani]

908. COSTEŞTI - Sat Ferigi [ALR I, 800]

(rn. Horezu, reg. Argeş)

Culegere 1964 : cc, 66, MM, NS, VŞ, MV ; transcriere : cc

Griuu

Ujite, de_ăcuma_ăncepe_púsu_lui_ăm_pămînt, acuma. Ş_î_pă_ărmă, cîŋ_să
făče_buruiă_n,_ăncepe_maj_plivęşte_p_îel_ăcoló, căre_ăestă_maj..._căre_î..._ie, de_
20 pândă_dúpă_grăşimeă_lócului. Ş_ăşă_că, d_ăci_ăncoló_ăncepe_va_să_zică, în_ă
cēpe_ăel_pěntru..._la_treierăt..._b_ădică_la_sečerăt, p_ărmă_făcút_znopi_ăcoló.
Ş_î_p_ărmă_î_trēce_la_măşina_di_treierăt, şi_p_ărmă_vîne_la_vînturăt_ărőre. [...] Său
treieră_cum_ăeră_uobicēju_nălîntē : cu_boi, cu_caj, cu_ărie. Ásta_ăręă_ăal_maj [K]
ăa_maj [!]_spečălă [!]_lucrăre_pîn_ă_fi_măşinile. Pungă_doi_b_ăoi_său_doi_caj_ş_m_
25 miljóc_o [É]..._ă_ălemn_ăşă, um_poterēt, cum_s_ăr_zice_rămîŋęşte. Şi_de_ăcoló_legă
cu_fúnie_ş_î_ă_dă_ăcól. Ş_î_p_ărmă_l_ăntarcă_pă_părteă_ăjălăt_ş_î_jucă_griuu. Dă_ăsta

ereă.

Și-atunċa il... după ċe... Îreă unu cu fūrca acólo și strîngă păjele, și p-ormă,
la urmă, veneă c-o gréblă sau cu ċe puteă, să strîngă griu de-acólă du pă árije.
Ásta ieră speċalitatea ináinte, cîn_nu ieră scúlċe. Acúma a adús státu scúlċe-acú-
5 ma nu ma ie... Da ió vă spuséi ásta, o foz_mai întîi, cîn_știu ió, de ierám copil.

Alécse Eftimie Sándu [69 deani]

Cu fínu

Cu fínu ieste - așá : întîi și întîi, dácă-í posibilítăte să -pkidă, il ĩnkide. ʔE, de
áci ĩncólă să dúċe să veáză dácă crește sau... sau să strîngă gunuáele du pă iel,
10 să crească fínu. ʔE!

De -áci-ncólo, cînd [K] pînă la... în tímpu cîn_crește -atunċa să dúċe la
iel acólo să-l cosască. De -áci-ncólo alt sprijin nu mai áre. N-áre ċe mai căuutá
la iel, decît a curăți gunuáele sau... sau, mă rog, acólo, dácă ieste pîntr-o uo-
grádă de pomj și áea, curăță uscătúurile și ca să nu căzá-m_fin. ʔE, ásta ar fi prin-
15 ċipiu.

Ș- așá cá p-ormă cuásă. Să dúċe acólo, iși ia cuásă, cuásă făcútă de fábricá.
Ia nicováă, cōcán, [E] cum să spun, ásta, copărija, acóló. Și-nċepe, o pune jos și uo-
báte la príz, la amiáz. [...]

După ċe l-ăncosít, atunċa-nċepe, vine feméi sau fċte și strîge și fáċe pċle,
20 pċle, peċle - așá frumuás - așá. Și-p-ormă-nċepe și-a fáċe mai, mai múlte, fáċe
plástă. De la plástă ínċepe și... ínċepe și-l strîge și-l fáċe cláje p-ormă.

[Același]

[Piva pentru dimie]

Ieste aliċă piúă. Sin_piúâle - ajiċ. Cū_să fiċe? Ieste uo căsă acólo. Adic-o rásă
25 pă márginea ápi și uo gáycă máre cu pătru máċe sau șásă, acóló. Și bégă-ċ_gauċă

acolo cit ... trèizăc, pàtruzăc de mètri say cînzăz' după cum ie, după cum ie găuca
ăea de mare, gay [K] grup-ăea. Așă.

Ș-acolo - ncepe, dă drumu la apă și începe măele și juacă acolo pă ... pă ea.
Tuărnă apă căldă pă ea. Întii și întii îi dă cu rēce și p-ormă-i trăge cu căldă. Pînă
5 la un timp, nu știu nic io cit bîne-acolo, uo zi ș-o nuapte pare că. Și scuâte uo
găuca de ... de hăine.

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri de diminiță am coborît aiic la centru să iay plîne. M-am dus acasă, am
10 fierd la porc, i-am dat, am adus apă, m-am dus im_pădure - am adus o spinare
de lēmne ... Lăcmaj pă diálu ăla de unde văzura dînși, nu prea ieste loc așă să să
urce caru say ... n-ăvem cum. Ș-așă mai aducem i-skinare.

Aiică trēce timpu cu mîncare, pănă să gătim. Ma am avu niște cînepă. Mai
méliz la ia uor mai alég din niște pîzdării așă, u-alég, mai torc sára, diminiță-
15 ța, cînd mă scol mai de nuapte

Az dă diminiță ieră coborîi aiic în vâlă. Mă dusei acasă, nu făcui nimică
că veniră că să viu înpuăce.

Luana Argîr Stănescu [58 de ani]

[Întimplări la stînă]

Cin am foz la Căcănēști im_băltă, erăă ... io ierăam vătăf, cum să numēște, ști, un...
un răspūsbil. Cim_pleacă cu uoioile di la munte, iel să numēște vătăf. Și stînd acó-
lo-m_băltă, ningă așă, ieră un timp frumós și ningă. Și io m-ă_răzîmăt așă de-o
sălciē. Miie im_venisă puțin somn. Și ierăam doi, mai ieră doi puștani cu mine, mai
mic. Io le-am spus la ăia :

25 - Mă, avéz grije, că să nu viie ...

Ieră lupi, log_rău dă lup. Stînd io acolo, unu zice :

- Țin-te, néne Tică, c-așă-n_zică iei miie, ști. Țin-te, néne Tică, că întră

lupu \tilde{u} oi. Da táre, \tilde{s} ti.

Am sărit în \tilde{s} us și ... a venit, da n-a lua nimic, a plecă gol.

[Dar ursul a venit la oi ?]

5 \tilde{E} ! úrsu! Úrsu to la munte, tot așa, vine nuaptea. Cî \tilde{l} e pázám, le [E] dur-
meám língă jele. Păi aveám um boldéi d-áia de cîine mic, dac-az vázú dumnea-
vúástră, de-nbúárcê uóile. Boldéu-áia de cîine nu preá sã bágá, jerá mic, nu puáte s-sã
báge la urs așa táre. Aveám doi cîini marí. Și-nbre tímpu ásta cînd a venit úrsu, uóile
s-a speríát, io a- \tilde{s} árit \tilde{u} oi, de-acól díj-cojóc, și m-am dus spre el. Păi! Și cu
cîini grámádă l-am doní [K] l-am goní, l-am duduíd dá língă uoi. N-a lua ni-
10 mic.

Crăcănă Ne Costanbin [36 de ani]

[Cînepa]

Arám pámíntu, il măruntúem bíne, bíne. Noj am pus așa pá șanț, cum îi spú-
nem noj, pá șanț. Am făcú- \tilde{s} ențulélé \tilde{u} așa ș-am semánát-o. Așa frumúásă a cres-
15 cút, dá minúne. Și s-a făcút frumúásă. Dúpă áia am culés-o, dúpă \tilde{c} -am ... pínă [E]
dúpă \tilde{c} -am culés porumbu, am culés-o și pe ja. Am dus-o [K] am pus-o um \tilde{p} ig la
daspeálă și [K] ca sã sã făráme sámința áia a jei. Dúpă áia am dus-o la báltă, cã
așé- \tilde{i} zícem noj, \tilde{u} o topilă acóló, \tilde{u} o báltă stăcátuáre, úne sã ... și púne ja și sã to-
péște. \tilde{u} o \tilde{l} inem cíte \tilde{c} í- \tilde{s} ásá zîle, șapte zîle, ál mult \tilde{u} ob zîle, preá mult, ál mult.

20 Dúp-áia \tilde{u} o scúátem, o spálám bíne frumás, \tilde{u} -adúcem acásă, \tilde{u} o uscám. Dúpă \tilde{c} -o
uscám, cín- \tilde{i} ja uscátă bíne, bíne, o melítám.[...]

O trágem, o făcém fúior. Și cáre jéste, aíláltă \tilde{u} îi zícem stúpă, cáre jéste máj mǎ-
rúntă, o făcém cáier. \tilde{u} o făcém cáier, \tilde{u} o tuárcem, cáre je ... dúpă cum jése de ... máj
búnă. Și zgrébeni sa \tilde{u} áia \tilde{c} e vine ín úrmă ca ... zgrébeni áia - \tilde{i} făcém de bálțálă.
25 Și ásta fúioru și cu [E] stúpa ásta devín de urzálá. Și făcém presuri, \tilde{u} órcê, se \tilde{l} ea [K]
sã \tilde{l} eásă órcê. Noj \tilde{u} -specíiál am foz-mai mult pένtru gulúrj de caj, c-avém caj și
ne trébuje gulúrj, sfúáră, cǎpéstre de caj așa, cǎ ne trébuje, cǎ îi leg și trébuje sã áivă
 \tilde{c} evá-m bot. Și pen [K] am puz-máj mult, c-acúma nu sã máj \tilde{u} obijnúéște, ja fámé-

iiile gâta.

După ce Țu țuârțem , Țu dăm pă ... după ce Țu țuârțem cu fusu , Țu dăm pă niște moșuăre și Țu ducem la urzuoi , în spețiial , și noi avém mult pe-acăsă . Țu púnem aiic pe Țu lergățuăre și púnem acolo estea , moșuărlle - aļa și iele să-mvîrtéz-me-reu și noi o dăm pă urzuiu aļa . Țu urdim , dup-acēja Țu púnem în răzbói . Țu năvădim , Țu dă pîjiță , pîspătă și dup-aja s-țăsă .

Huruială Marija [38 de ani]

909. MUEREASCA-DE-SUS

(rn. Rîmnicu - Vilcea , reg. Argeș)

Culegere 1964 : CC , MM , Vș , MV ; transcriere : MM

10

[Țuica]

Adunăm prunele cîșă coc , le púnem la un vas , la butiie sau butoi , le lăsăm până să fierb . Dup-acēja le cărâș la cazán , le púnem în cazán , le dăm fac . Și după ce fierb , púnem capăcu , după ce să-nfierbîntă și lipim acolo-mprejur
15 cu [E] mămăligă púnem noi la cazáne d-ăștea , că vine puțin , sau cu u-fel
dă hümă . Și dup-acēja să porneste țuica și cîrge într-ko bot-acólo . Lăsăm
după cum dă și prunele . O dată dă mai bine , mai multă țuică , o dată mai pu-
țină .

Mocănu A Górgé [62 de ani]

20

Cu lúpkiij

Cu lúpkiij am pățit... odătă de ieréá să-mi ja vyițălu di la vácă , vyițălu . Mă du-
sásăm să culég niște făsúji și ziițălu , ca vyițălu , [E] speřiát așá , nu s-o țineá kar dú-
pă mă-să .

Vine lúpu apruápe de vácă și să ja vyițălu după lup , apruápe să să dúcă la

um_pîrîu.

Io : „Huo, huo ! ”, cã sã nu sã mai ducã vyi [K]... io fûga dúpã vyjîtãl și yi-
tãlu dúpã lup.

Am, úie [=vite], dã vro trei ani ji de-atúnc de cînd am pãtîl. Da, l-am scã-
5 pãt a [r] a dã Dumnezãu de s-a-ntúors înapoi iel, cã ie la mã-sa, cã ãl lua
și-l bægã-m_pîrîu și io ce-i fãcãm ?

Gorgescu Ana [64 de ani]

[Ce a fãcut subiectul ieri și azi]

Ieri dã cîn_m-an_sculãt, a bãtú_vîntu, am bægãt yamênî la méré, am_fãcú-
10 mîncãrea de prînz, am vãzú_dã muãrã, m-ã_duz_la [K] cu muncãre la deal, an-
veni_pã pluaj-acãsã, an_vãzú_dã muãrã.

Ástãzi, dãcã mã sculãj, jãrã mai adunãj du pin grãdínã nuç, bucate,
jãrã. Acúma sã fac jãrã mîncãre și ásta iestẽ.

Çobãnu Iuãna [61 de ani]

[Ce a fãcut subiectul ieri și azi]

Ieri m-an_sculãt de dimineațã, ne-am spãlãt și m-am duz_la vîtẽ la deal.
La vîtẽ, la deal, a trãbuuî_sã le mulg, am dvo_vãc, le-am muls, am stat cu jële
15 pãnã la prînz, le-am înkîs [...]. Seãra, iar m-an_dus și-am luat niște méré
și-an_veni_acãsã.

20 Ástãzi, jãrã m-an_duz_la vîtẽ, le-am muls, le-am pornit... și veniî la
uõra dvoospe_s-acãsã, am mîncãt.

Stãnescu A Simiõn [38 de ani]

[La vînãtoare]

An_foz_la pãdúre și ne-am organizãt de seãra, vro pãtru puștî și vo_trei
25 sau pãtru bãtãjãș_ș-un_cîjîne, și-am plecã_la pãdúre. La pãdúre sigúr cã vînã-
tõri s-au dus, cej cu puștî s-au dus în țiiitúõri, únde le știu și bãtãjãși a-ncepú-

să ia bălăia de unde - o știu că ar fi pușare de porc. A da drumu la cîine și-a n-
 cep bălăia. Deja ai cu puște ierai în țiuțuare, cîinele a da de porc, lătră un lă-
 tră deosebit cînd dă de porc, să cunuăștă. Și bălăiași - a făcu gură și porci au
 fugit și - s-au dus către puști și-a da cu pușcă iei și-a mpușcăt, i-a da două
 5 focuri și-a mpușcăt um porc, de vro șapte zășicînc de kilograme.

[Același]

Săpunu

Săpunu - l fac după ce termin cu lăță grășimea puôrcului, adică cu lăță pregă-
 lîrea lui, după ce-l topéște, că să mai adună pînă - ntre timp, cam pîn - la lășatu
 10 săcului, pe iarnă. Atîncă mi - eu sódă, fac leșîie de cénușe și - lo pui la ... [E] leșîia
 ..asta uo alég, uo pui, uo fierb, pun untura, după cantitătă de am, la fier. Și
 stau trei uóre și l - am făcút gáta, în trei uóre. Ieu uo uóră și jumătate fierb un-
 tura și cu leșîia fără sódă, dup - aia încep și pui, sódă uo topesc apárte, și - încep să
 pui cîte - o jumá - de kil, uo kil, așa după cum am ieu ... leșîia asta pregătítă.
 15 Cîm am terminát - o de lurnát sódă, și săpunu ie gáta alés. Cum s - aléște, nu știu
 dîmneavuástă decă cunuăștă, da, cum s - aléște untu cînd îl bálem în - putinei,
 s - aléște și săpunu la fier. Și - atîncă ieu sîn - sigură că ie gáta și - l iau. După ce - l
 pui la réce, rămîne leșîia limpede. Aia uo iau, uo pun în cîte - un vas, spál stide
 20 murdăre de grésime, mai pui unde spál și scîndura, în sfîrșî - mai pui de spál, pu-
 țînă, și la cîte - o rufă așa.

Mocănu Iuána [45 de ani]

Cînepa

Tocăm uo bucătă de loc, de pămînt, mărúntă, bine, sămănăp, cînepa, să-
 mîntă, o coperím iará cu grébla așa frumós. Pînă [K] uo pázim, o - acope-
 25 rím cu zîiare sau fin ca să n - o mînce pásăriile, că la noi ais la munte - s pásări
 multe și - o mănîncă. După ce răsăre uo descoperím, uo lăsăm pînă criéște. Cînd
 a crescut, de s - a copt, alégem p - a de vără, măi lăsăm vro două săptămîni, trei

pînă să cuăce sămînța și-o luom ș-p-a de tuămnă, uo băgăm la mînuș, legăte,
 ș-o ducem la lac. La lac uo băgăm în apă ș-o ținem uo săptămînă, o săptă-
 mînă jumătate, dăm pã la iã ș-o-ncercăm cînd ie tophîlă, uo scuătem, o lim-
 pezîm în apă, uo pînem la uscăt, ș-tup-ăia o melițăm. După c-o melițăm,
 5 alég [K] alégem într-uo zî căre-i calt și bine ș-o scuătem să pieptenăm la suare;
 dacă n-ăvem timp vára, uo pieptenăm iarna-ș cásă, pã lîngă sóbă, vára-i greu
 în cásă. Ș-alégem din iã fuyără, stúpă și cîlt. Mardăua ie cîlti, stúpa ie a
 mai mărúntă și fuyărăle ie ca primu pãr al cînepii. Uo tuărcem, din fuyără fá-
 cém urzále, din stúpă făcém tot urzále și dacă n-ajúnge la bătú, mai băgăm
 10 și la bătătúră, da bătém cîlt. Făcém păturí, pã pat, prësuri, căre c-ăre nevoje,
 sac de duz, la muără, saltéle, fête.

[Aceeși]

Cum gătim fasóle vérdě, tecúș

Pînem apă într-uo crătiță, să dea-ș fiert, p-uo rmă rúpem tecúsu și-
 15 pînem acólo. Pînem saie peste iel și tocăm căpă, băgăm acólo peste iel. După
 ce fierbe, âl prăjim, untúră cu căpă și cu rîntáj, cu Făiînă de griu. Și lăsăm să
 fiarbă și-l luom în sus să răcască [E] și p-uo rmă mișcăm.

Gîrluș, Lúca [10 ani]

[Jocuri de iarnă]

20 Noi iarna ne jucăm. Făcém uámeni de zăpádă. Îi făcém un [E] un muoj
 mare de zăpádă și-i făcém rotúnd căpu și îi pînem nas um mórcoy, în gúră uo
 luleá și uóki-i făcém cu carbúne și pã trup în jnos îi pînem násturi.

Ne bătém cu zăpádă și ne dăș cu sáníuța.

Un copíl s-a dat cu sáníia pã riú și s-a spar gáța ș-a dat î apă ș-a răcîlt.

25 S-a duz la dispensárí și márnă-sa l-a bătút.

[Georgescu P. Elena, 10 ani]

910. ZMEURĂTU

(rn. Rîmnicu - Vîlcea, reg. Argeș)

Culegere 1965 : CC, MM, NS ; transcriere : MV

Ūrsu la stînă

5 Cînd a venit ūrsu la stînă, ierăam culcáz di areápa uóilor, di língă uoi și ne - am pómeni cu - óiile speriiîndu - se. Noi : „ho ! ho !”. Jel dácă... se nimeréá de... se speria mai din vréme uóiiile, plecá tod gúol, dácă nu, lua și plecá cu ea și... o mîncá [!].

A luát, a luát, de multe ori a luat. A luá și vaj nu núma o.

10

Lázăr Stojicán [65 de ani]

[Paparude]

Copíi să... Într-o zi, cum éste ș-acúma, vórba áluga, și... pleácă pi sa c-o caldáre și cu um... stropéște și... :

„Háideá pòparúdă,

15

Cu găleáta, leáta,

Dumnezéu să ne dea kéiiile

Să... descuién cêrur'ile

Să porneáscă plóiiile”...

‘E, și cáre áre plăcêre ómu îi dá un frang... la cáre je mai máre.

20 Ș-áea le

[Același]

Núnta

Să ducá la párinț acásă băgátu și, dácă să-nțálegá cu párinți, cu fáta ni zădăcum ; ca cu miñe : io nu vream să-l jay pá bərbátu - míu, da a zís cá
25 mă báte, pá... tat - al míey. Cê [= zice] : „cê, io fac cum vream io”, fáciñ

cum vrea iel, nŭ cum vreau ieu. Ői m-a dat aŐa, Őtii...

Ői ăpăi să cunŭosc Ői fag logŕnă, făcă logŕn - atŭncă, făcă o măsă Ői veneă lumea la măsă Ői măriăsa sărŭtă mîna Ői îi da ban... ŭămeŕi. Ői strîngă, Őti, bani. Făcă mas - acolŕ, mîncă Ői... plecă.

5 Ői d-ăci - ŕcolŕ puneă nŭnta, la dŕo săptămîŕ sau la trei. Ői să găteă iără pîn - atŭncă, începeă să găteăscă pentru nŭntă. Da... tăiă vyite dă jŕi... să pregăteă, tăiă vyite, tăiă orătenii, sîmbătă, că ie [K] făcă piftŭile, făcă sarmăle sîmbătă.

Ői duminică... Săra iar, puneă o măsă, fidelăsu - i zîcăm noi, la fedeleŐ.
10 Cu lăŭutari, aŐa, făcă măsă Ői puneă măsă Ői mîŕcă lumea Ő... Tot aŐa, cîntă lăŭutari, jŭcă lumea. Ői - n zŭ - aŭlăltă iar veneă lumea. Umblă pîn sat... stŭl - nic îi zîcăm noi, sbălnic. Umblă pîn sat cu batistă la plŭŕscă, cu plŭŕscă. Ői strîngă lumea Ői veniă iar la măsă, la gînere Ői [K] la gînere, dăcă iereă. Ői la mirăsa veniă, tot aŐa veneă lumea. Da veneă cu placŭane la mirăsa. Aducă
15 cîte - o păsăre, piftŭi aducă, aducă ŭŕŭo, orcē aducă... la mirăsa, placŕn. Ői la gînere, dăcă ie rŭde, tot aŐa ducă placŕn.

Ői... să ducă lumea la nŭntă, sta la măsă puŭîn Ői pe - ŕrmă plecă cu mireă [K] cu gînerile Ői lua mirăsa la gînere. Plecă Ői lua mirăsa Ő - să ducă cu ia la biserică, la cununie. Ői să cunună Ő - ăpăi să ducă la gînere - acas. Acolŕ
20 iără puneă o măsă mare - atŭncă, puneă la gînere măsă mare. [E] Ŧineă pî - nai [?] marŭ nŭnta la gînere. [...]

Ői p - ŭrmă ŭiă măriăsa Ő - sărŭtă mîna la lume, iără - i da banŭ Ői să ducă pă lîngă măsă. Sta Ői ia la măsă cîn veneă călea mare de la... mirăsa, că veneă sŕcri mirəsi [K] părinŭi mirəsi, veneă... cu lume iar la gînere. Tot... dumi -
25 nică săra ; ori Ői luni săra, cînd îi mai dăpărte, da tot duminică măi mult p - iă. Da cînd îi mai dăpărte, să ducă luni, cu călea mare. Veneă sŭcri, lumie mŭltă, Ői - i aducă ŭŕalle mirəsi. [...]

Ŧineă pînai marŭ. Pînai marŭ, pînai jŕi mai ŭineă.

Mariă Őe Giŭescu [62 de ani]

Ursitör'le

Să pûne ... o mă [K] o masútă, cum ar fhi ásta, ș-să pune-o masútă. Și pûne
 ũ_ki [K] um_pahár dă vyin, um_pahár dă apă, să pûne-ntr-um_pahár sau într-o
 hîrtiie ceva, um_pliig dă zăhăr, sare ... și nu mai știu nic io ce să mai pûne. Estea
 5 să pûne.

Și zice că vyine ursitör'le și făce urmă_jele. Da dă undě, n-am_văzú_nic
 o urmă [!].

[Aceeasi].

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

10 M-ă_n_sculát, am_făcú_focu, m-an_duz_la bucătării - acólo-am_făcú_focu,
 am_puz_dă porē, dă pui dă cûrcă, am și niște rățuic, am fher_și dă jele. Apoi am făcut
 iar lătur, dă purcă și m-an_duz_la biserică ieu ier!. Ș-am venit acasă, iar fă miņ-
 căre ... și am veni_m-ă_n_culcát, ce să fac, m-ă_n_culcát puțin ș-io. Am plecú_cu
 váca d-amnáz apăi ... iar buruien! dă răță, dă pui dă cûrcă s-adúc, dă purcă
 15 buruián ...

Ástăz tot așé, fusēră_la niște fîn, la niște trifoi. Îl strînsărăm, îl făcúrăm
 plástă. Și venirăm acás, făcúrăm miņcáre, iar plecáră_la niște fîn, la ... să
 cārăm o plástă. Și ... venii_încóac-apăi. Z'săi că să mai plec iar la niște fîn și
 venii_încóacē.

20

[Aceeasi].

Ćulameá

Cîn_taj o pásăre, i-alég tot ce trébe, le lápez ; și alég phićorúșele și_le_pui
 la friptúră sau la tocăniță sau la ćula [K] ćulameá. Și piéptu și pi [K]spátele,
 éla și cu ... hăripkile ... căpăřinř le pui la ćorbă. Gilteju tođ la ćorbă, tărțeáța
 25 tođ la ćorbă. Phićgárele le pûnem la piláf... sau la tocănă, tocăniță, sau la ćula-
 meá ...

Pui ... cu făjina dă grîu așé, d-áea álbă. Mesteć făjina așé puțin în apă

caľdúťá și o torn! acólo peste cárne, după ce să fherbe cárnea, să prăjește i~
untúrá [E] după ce să prăjește~ untúrá, și torn! acólo a... făin-ăia. Și-o mesteč
bgine și... să făce bună [ciulamaua].

[Aceeasi]

5

Știubéiu ; fintina

Știubéiu să făce-ŋ felu următor : să sápă la o adincíme de cîșás_sau
zece métri, pînă să dă...dă izvór. După ce să dă dă izvór, să zidește cu piátră
jur împrejur ; [E] să zidește cu piátră, să púne o fúrcă dă lemn...și-o prăjină,cu
găleată, cu tóđu, ca s-să puátă scyátă c-úsurință din știubéi.

10

Iără fintina să făce într-um_mal, unde-ŋ izvóru mai dēsúpra. Dacă-ŋ izvó-
ru dēsúpra, să puátă făce...turnă [K] să tųárnă cîment jur împrejur sau cu piá-
tră, zididă, și să lásă...să púne o fávă, ca să cúrgă...sîngură Asta-ŋ fintina

Constantinescu De Ion [36 de ani]

Púji dă cúrcă

15

Clocéște cúrcă o lúnă și la o lúnă ieŋ iásă. Și_dú [K] prima dátă le dăm ..
unt alb, cite-um_bob dă pipér!, și dup-ăea le dăm urzíc fierte bine, mpreeună-
te cu mămăligă și cu...cu unt. Și le picám și lápte dúlce, pînă să bubeáză ieŋ.
Io le-am pkică lápte dúlce pîn-acúma, cîn_s-a bubát ei, s-a făcú_mar!.

Și dup-ăia merg. Noi mai fiérbem foŋ dă dovleác, da to_fiérté, nu...pînă
20 cîn_să fac ei mar!, dă mánîncă boábě, le dăm fiert. C-amînterŋ nu merg ieŋ,
nu le mérge lor bině.

Cîn_să bu [K] înčép ieŋ să bubezá, le iásă ni [K] lăpădă fúlgî după cap
și după gît. Și le iásă niște bubulêne, [r] le iásă niște bubulêne mič așá pă ieŋ.
Ș-pă urmă ieŋ dacă cresc, bubulênel-élea să fa⁹mar!. Și-ășa le rămîne, așá stău
25 ieŋ... bubát, așá le...rămîn.

Coacă De Ioana [37 de ani]

Mămăligă

Punem apă curată și fierbe apă de Cîndă-ș fiert, punem mălaiu și-
dă-ș cu cătura și să făce colaréz, noi colaréz îi zîcem, da [ε] în alte părț îi zîce
și cîr și și dup-ăea noi punem făină și fierbe bine și o mestecăm și făcăm
5 mămăligă dî-ș!

[Aceeși]

911. BUJORENI - Sat Olteni [WLAD, 332]

(m Rimnicu - Vilcea, reg Argeș)

Culegere 1964 CC, MM, VȘ, MV; transcriere CC

10 Proțăpu

[...] A doua zi [după nuntă] iară pînă la doșospa ... mergă din_casă-ș
casă pā la rude, tot așă-ș adună pe fiicere. Alînc sâ spunea că ... [ε]
fa ... și făce proțăpu

Lucru ăsta numa uo ... uo singurê dată l-am văzú-ș și io. Aveă u-ș
15 um-beșșor, grosimea ca u-ș făcăt și iiră spart im-pătru alîc. și lucrul ăsta
l-am văzú-ș la Rîncu, alîc peste deal și

- Hăidet, bă, hăidet la proțăp!

Da și io iram mirat:

- Ce drăcu-ș ăla proțăp?

20 - Hăidet, mă! Hai mă, hai, c-ai să vezi tu!

Și cu bătu ăla-ș tot căară-ș spate la ... închetșor așă. și ăla păcăneă, cîn
dădeă cu iel-ș spate păcăneă. [...]

Dinescu Vasile [56 de ani]

[Amintiri de la vinătoare]

25 Acum, în noua sute treizășapte am avú-ș și io permisă dă vinătoare, că tot
așă mi-eră drăgă vinătoare ca, de obicêș, și altora. În specāl la noi, bărbăți,

ni-e drag grozav vinătuărea . Și am luat permis de vinătuăre . M-am dus cu
mai mult prietini du pâ la Vilca , că ieri nu cunosteau im părțile ăstea pe-aić .
Și-i conducăm pe-aić , pă diălurle ăstea .

5 Așă , mă distrăm de-o sută de uor! mai bine ca ... cum te-ai fi dus la un
cinemă sau la uo ... la uo a ... la uo nuntă sau la altă petrecere . Pentu c-acolo
iereă , aveăm cupoi . Și iepurle il scoțea copoi . Di fuga iepurlui și di zăhănit
cîinilor facă , făcă uo lărmă dă gîndeăi că-i trimbița , parcă plecă regimentu doi
dorobănt

10 Și mai dădeă cî ... cîte-ũ foc , nu-l lua , din cóntra-i mai puneă iřcă ...
iřcă pătru picuăre . Alant pac ! alť foc , alant dim parte-aiántă :

- Mă-l luaș ?

- Lua , pă drăcu !

- Mă , să mergem acasă , miřcăm tot mămăligă .

15 Și alergăm , ne apucă seăra , dăcă prindeăm doi iepur! . Venăem acasă ... cu
mățele korăiin dă fuăme . Dăcă luam ... cîteodăťă ceva de miřcare , luam și ... așteptăm
unde , unde ne prindeă fuămea mai bine , acolo ne-așezăm ș-impărțeam ce să găsă in
trăista cuiăvă care iereă i stăre să-ș băgă de-acasă , impărțăm cu toți de-acolă . Dă-
că ne-pgrijăm di vrēme ș-aveăm fiēcăre cîte ceva , apăi miřcăm , dăcă nu ... u luam
iărăș la guănă . Și venăem acasă ... trăgăm la cîte unu din noi , car- iřă mai
20 apruăpe . Acolo jupuim amăru ala [!] de iepur! [!] cări-i prindeăm și-mpăr-
țăm práda ca ... ca [!] alte animale , pentu că nu ieră suficent . Iř guan-ăia
căre-o făcusem noi , ca să te-alég cũ sferd dă iepure pe tuătă ziua , s-alerg
cel puțin , cel puțin pătruzăc , cînzăz dă kilometri , pînă la Muereășca-de-
Sus , acolo ... și să fi innapoi , apăi nu ieră kar plăcūt .

25 Înșă să mai întimplă alte uor! ca ne pică im mină și mai mult vinat , ne
pică cîte-o , dă uo , trei vulpi , pică și ... doi , trei lup! , căre de multe
uor! i-advacă cu săniă ...

Să făcă hurcujală. Aducă băieț de prin sat, căre vrea să meargă. Că mult
 mergău, că l-ieră drag. Și lua bite, și băteă pin tufă și strigău: hău! hău, ho,
 ho! Iel, lupu, deși ieră bine ascuns, însă atunci cîn auuză gălăgîie să sculă
 5 de-acdo și plecă. Vinători stăteău pã... pã creăsta deălului. Cînd lupu urcă
 îsus, vinătoru ... îl impușcă. Și de-acdo-l lua tirîș pîna-n vale, mai alés că
 ieră zăpădă, mergă devale. L-ducă și-l puneă la sânje ca curiozitate, nu că-l
 10 ducă acas, că-i trebeă cărneă, da numa ca să fiie curios... Blăna uo lua acă-
 să ... ducă întreg pin-acasă.

[Același]

10

Pîinea

Din făiina dă griu făcem pîine. Luom în căpistere, așa-i zicem noi, o truă-
 15 că, și îi zicem căpistere, căre o avém numa pëntru [r] pëntru așa cëvã... pëntru...

Și uo cêrnem și frămîntăm, o făcem pîine. [...] Păi, pûnem apă căldă și
 20 sãre. Și uo frămîntăm bine cu mîna pîna să lăpădă, du pã mîna. Ne spălăm pã
 mîna și băgăm mîna îs... truac-ăia ș-o frămîntăm pîna să lăpădă dă pã mî-
 nă ș-o pûnem la ... la dospit.

Și cîn să dop [K] dospêște dă să făce așa dă ... cît căpistereă, atunci
 25 uo luom ș-o pûnem pã cărpătôr. Luom früză dă viță sau foi dă ireăn. Și pû-
 nem didesuptu, avém pã cărpătûôr și presărăm făiina dă griu. Și pûnem pî-
 nea ș-o băgăm la cuptôr.

Băgăm focu-ș-cuptôr și arde cuptôru și băgăm pîinea. Și să ... cîn să
 30 cûăce o scuătem. Ș-o lăsăm dă să răcêște nițâl, că dac-o tăjem căldă să-ncrudeă-
 ză la miez.

Florica De Mújă [57 de ani]

25

Mușă căre vine dă îngrijește dă copil

Uo săptămîna pîna la botéz, pîna-l boteáză, vine mușă-ș-fijecăre zi.
 35 Și-i aduce apă la lăuuză, scaldă copilû... o ajută pã lăuuză, că lăuuză nu puăte

să ... și lăuúza o ... scáldă, o spálă atúnca, după trei zile cind... Are grije și dă lăuúzá și dă copíl pînă-l boteáză. Cind îl boteáză mérge muáșa cu copílu și cu nășa la biserică. După botéz vine muáșa și-l scáldă ș-a dóua dimineață. Și-i puí muáși bani! acolo-η scáldă pentru că a văzú dă lăuúzá, dă ...

5 Și să dúce.. [K] la Ánu nou ne dúcē lă, pînă la trei ani, la muáșe cu plocón, că ni-l ridică ... il dă dă grîndă. Și-l ... l-urșeáză, zîce : „Să ai parte dă ... bai, dă vac, dă cai, dă [€] să ... ai noróc dă, să te-nvet! cumînte, să-nvet! cárte, să ... Diferíte așá ... cum ... [€] așá ... obićeiu la noi la țară.

10 Pîn-la trei, are copílu trei ani, î fîjecăre an la Ánu nou mérge ... máma copíluí cu copílu, cu fúică, cu vin, cu piftú, cu pîine și-i dúce la muáșe. Și muáșa ja covrig și-i pune-η cápu copíluí, covrig d-ála máre-mpletit și bani!

[Aceași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

15 Ieri m-am sculát, am preparát fėti mîncăre ș-a plecá la lucrú, dup-ája m-am luat cáprele ș-am plecát. Le-am páscút, am venit acásă, am făcú d mîncăre. E! Dup-ája am plecát ș- am culés niște péré, am venit acásă, m-am dus ș- am lua lăz și le-am încărcá d la lăz

20 Az dă dimineață mă sculáj și dusáj lăzile-n diál la coperativá ... la ... céntru, unde să strîng péré. Veniú acásă, iarăș făcú mîncăre, scuturáj, im! fă- cúj curát péste tot.

Enáke I Górgița [45 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

25 [Ieri] Dimineață m-am sculát, m-ă spálát pă uoik, am făcú curát în cas, m-am pus mîncăre -n gântă și dup- acēja am plecá la cúrsă. La údra șapte am avú cúrsă, la șapte jumătate am ajúnz la Jiblea, la servici. Dup- a cēja m-am dăzbrăcát acolo, m- am apucá de mîncă. La údra dóuasprezêce

cînd ^dă venit, am ieși^t la măsă. Ş- am avu^t liber pînă la unu, repă^uos.

La unu iărăş am început lucru, pînă aseară la şase. La şase am avu^t cursă-
cua Am venit, am ... mîncat, am făcu^t pu^tină treabă şi dup-aceia m-am culcat.

Azi dimineaţă m-am sculat iărăş, mi-am pus mîncare, am fiert nişte lep-
5 te şi mi-ă^l lua la mine. Şi dup-aceia m-ă^l sulit iărăş în cursă şi m-an^dus
la Jiblea. La Jiblea ne-am dus cu 40 drezină pînă la minăstirea Turnu ş- am
încărcat 40 drezină de lemne pînă la 4 ora trei. La 4 ora trei venirăm la serăşi
am cernut nişte bălegăr pentru Flori. Şi s-a făcu^t 4 ora patru jumate, am ieşi^t din
mîncă, din lucru şi am aşteptat cursa ş- am venit acasă

10

Jenăke I Eléna [18 ani]

912. SĂCELU - Sat Maghereşti

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GB, PL, MM, MV ; transcriere-GB

[Ceara de albine]

15 Di lă [K] cîⁿ scoatem miere^a, să mai rup fâguri. Şi fâguri eea-ⁱ stoarcim
bine, i-^a mestecăm cu nişte apă şi punem într-un^u vas şi-ⁱ dă^l să-ⁱ sug-
albinle. Şi după cîⁱ că-ⁱ sug jiele, noi îi luom, îi băgăm într-o
caldare, cum îi zicim noi aiⁱca, o fierbem pe foc, o
strecurăm într-un săcul^ete, din săcul^ete cî^rge-ⁿt-un^u vas,
ş-o lăsăm di să rec^eşte, ş- la urmă luom căra, că-ⁱia să făcⁱ pe
20 deasupra, ş-o pu-
nim într-al^u vas, ş-o topim din nou, iar cu apă ; şi mardă^ua s-^aşază-ⁿ
fund şi căra să săltă-ⁿ-sus.

Ş-o luom şiⁱ făc^em fâguri artificiali, prigatiri pentru al^ti stupi. Iar dacă-ⁱ
mai multⁱ o vindem. Da nu prea fac aş^tia ... sistemă^tici nu
prea fac miere [K] adică căra multă. [...]

25

Ian Ge Doikitu [67 de ani]

[Porumbul]

Primăvara cîm se -ncălzește limpu, ne luom d-esemplu plūgu, boabe-n_sac și ne dūcem. Trăgem prima brăzdă j-după prima brăzdă pūnem rîndu de porumb Sămănad_noi il pūnem. nu-l pūneț_cūbur!, pēntru că ține la sēcetă

5 La urmă, după ce am termină_cu arātu, am plecăt ș-cu sāmănatu, cum sã zîce, cã vine brăzda aialtã și-l cōpire iar pe porumb și. . după aia plecãm cu plūgu d-la loc. Mai tirziū ne ducē_sã vidēn_dac-a rāsãrit sau nu. Une n-a rāsãrit_mai pūnem, mai prepūnem. Mai pūnem buabe - așã, unde n-ierã rāsãrit.

10 Dūpe aia, cîm_sã făcē_pãtru, cîc foi, cam in cînc, ne ducē_la preșit. L_p_rășin_cu sēpãlē la noi, desī cã kînuū iei cu rãrița, da la noi nu mērgi. Și ... după preșit, l_lăsãm acolã pinã cîm_sã făci_iei cam atîta, așã, și-l luom cu sēpa a dovo, copãiit, așã-ī zîcēm noi, sau ingropãt. și il copãim, după copãiit_iei rodēște, sã coãce, porni_la culēs.

15 La culēs_noi il culēgim cu foi cu tot. Rūpem așã ștūlētī sau drugã. La noi sã zig_drug. Am auuzi_și de ștūlēt c-am mai fost pim_Moldova cînd cu răzbōiu. Și așã cã il culēgim_cu tot, l-aducim acãsã, făcēm grãmãdã-n tindã. La dovo, trei serī ne stringim mai mult uamenī și-l curățîn_de flōi. După ce-l curățîn_de flōi, il bågã_la pãtūlē.

20 Di la pãtūl, cîm_ãvem nevōiē curãm, il luom ũ_sac sau in_car sau ũ_spirnãre ș-ne ducēm la mgarã. La mgarã făcēm fãiinã, nu sã zîce malãi, noi zîcēm fãiinã [1], fãiinã sã-nțãlēge nūma a de griū in mai multe pãrț. Da la noi așã sã obijnue_ī zîcēm fãiinã de griū sau fãiinã de porumb. Venim cu ia acãsã, o făcim malãi di_īa cu apă fiartã și cu sãre și_cu [K] bågãm
25 la țãst sau la cuptōr, făcim malãi și gãta.

[Același]

[Preparate din lapte de vacă]

Lãptile-l string, mulg vãca, il string int-um_putinēi, așã-ī zîcēm noi, sã

Umple puțineliu și-l lasăm să răzbuște. Iau o mîtcă, așa-i zicem noi azi la țară, și cînd îl răzbuim, îl bătăm cu mălca așa și lăsăm untu deasupra îl iau înt-o străjikină, îl string cu lingura-l bat, și-l pun la castron. A-i-estă zăra de rămine, așa-i zicem noi, o pun înt-o căldare și-o fierb pe foc-dă nou.

5 Și-o străctor înt-ũ săculētu de pînă curat și rămine brînză. Zăru-l dau la porc.

Sofia Pêtre Iiván [65 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dimineată m-am sculat, m-am îmbrăcat și m-am dus să dau la rînd la
10 gîstle, la puji de găină, la cîrcă, la porc, că am doi, am o oăie, trebuie să-i dau și-alia, pe urmă trebuie să mă duc să-m fac mișcări.

După cîi că le-am da mișcări, le-am dat iar din nou la porc lături, și-am mai plecă și-io, prin grădină, să mai fac cîte ceva. [...]

Cînd ne-șkerbă și noi acasă, punem masa, mișcăm și ne culcăm.

15 Az dimineată to la fel trebuie să mă scol... să-ș curăț acolo pătu un-am durmit, m-am spalat, să ies iar să le dau la rînd la țoati. [...]. Az dimineată așa spusăi: mă sculăi, im-făcui pătu acolo un-am durmi și-ăpăi m-am da-joz la orățeni, să le iau la rînd, să le mătur, să le fac și i-an-da-la-pui, am da la orățeniile de le am acolo și-m-am apucat iar și-io de măturat pi la
20 bucătărie, să-m fa mișcare.

[Aceeasi]

Fășuj verde

Ieu îl culeg din grădină, fășuj verde, l-adusăi, îl spalăi, făcui focu, fiar-
să oală la foc și oală fierbea, io rupeam dan cu iel și oală. La urmă tocăi
25 căpă, patrîjelu și marari.

După cîi că fiarsă, pusăi ulăi în tigăie, lua usturoiu-l curățai și-l pisăi în oală, la oală-l pusăi pisat și îl făcui cu ulăi. Și mișcări și io și cu căpă,

și cu usturâi și mai beuși și cîli-î-rakiu.

[Aceeasi]

Cînepa

La noi să desfîndă ogôru, pînem gunoî. Il mărunțăm bine și simănăm ci-
 5 nepa și după ce sîmănăm cînepa, o lăsăm pînă cîm să cogăci. Sun două... două
 mode de cînipă una culégim mai din timp, de vară, și-ai dăileja mai pe toamnă.

După c-o culégim di-acdo, o ducim, o lăom acăs, o ducim la riu, o tapim
 bine, venim acăs, o melițăm ... p-a de vară cu meliț de [E] de lemn. Și dup-asta
 o pieptinăm cu piepten și-o toarcim și o țesim cî vrem: preșur, sălteli, sac,
 10 î-războaii... O urzim [...] pe urzoaiă. Și dup-asta, după ce o urzim, o nava-
 dim, o-nvelim, o-navadim și o gurim acdo și-ncepim să țăsăm ce.. ce vrem,
 sac, săltete, preșur, mai înainti făcăm și cămăș!

Și a de toamnă iar așa o culégem și după c-o culégim, aia ari semînți
 și di semînța aî o lăom acăsă, o pînem la [E] pînem la muçigai, 2șe-
 15 spunim noi, la muçigai, vră săptămină de zile și după asta lăom. O fre-
 căm o pîne la suari-o frecăm și lăom semînța din. de la ea și după asta
 pînem bine sîmînța, o vînturăm și-o pînem bine pentru la aîlant an.

Și-o ducem la riu din nou și pe aș și-o lăom iarîș acăsă, o uscăm,
 o melițăm iar, și-iar făcim din ia în continuari sac, săltete, c-avem
 20 de lucru.

Năkescu Jelena [37 de ani]

Țiganu care-avea șapte copii

Leu știu o povestē cum un țigan avea șapte copii și n-avea cu ce să-i
 crească, n-avea cu ce să le dea mîncare. Și odată, într-o zi a zis în căte
 25 Femeea lui, a zis:

- la pîne tu, femeie, um pumn de făină de pe-acolă di pi-lăduță și c-um
 pumn de cînușe și fă-m o turtă că pléc să une-î da de Dumnezeu și-î spun să mă

harănească și pe mine.

Și apoi a zis femeia, câcã:

- Bine, omule-ț. Fac.

5 Și a făcut. Și atunci iel a-ncãlecãt pi-un cal și-a plecãt, a mers, a mers și a
dad di-o túfã, unde ierã o úmbrã mãre, și-acoló așã, s-a hãdiniț, a mișcãt o țirã
túrtã și a mers, a mai suiit o coãstã cu calu și a dad di-um palã și-acoló așã, ierã
um-moj bãtrîn și i-a spus mósu in cãte, in cãte țigãn :

- Un-te duc, mãi bãiețe ?

A zis [E] țigãnu a zis :

10 - Mã duc un-i-oj da de Dumnezãu, sã-i spun sã mã harănească ș-pe mine.

Și apoi a mers, a mers, câcã :

- Nu te mai ducẽ la Dumnezãu, câcã, iz dau ieu ție mãsa ásta, câcã, sã te
duc tu cu ea acásã și cin-oj zice, deșki de-te mãsã, mãsa sã deșki de, ș-sã úm-
ple cu atíteã ș-atíteã bunãțãtur.

15 Așã. Atúnca țigãnu a zis, cã „nu cred.” Și a zis [E] a zis : Ia zi tu „deșki de-
te mãsã”; și mãsa atúc s-a deșkis cu atíteã bunãțãtur, și iei a mișcãt amindoi
și-ápã [E] pe úrmã a zis : „Inkide-te mãsã; mãsa s-a-șkis și-a plecãt acásã.[...]”

Gãlînã Ion [11 ani]

Dúpã pèște

20 Ne-am dus... odãtã și la rãgãlîi - am vãzút ú șerpe, cã iásã [K] ú șerpe
di pe mãrgina ápi. A iintrãt in ápã și noi l-am vãzút cin s-a bãgã supt um-
mal și apoi noi ã zis :

- Úițe, dac-ar veni ú úom acúma ș-ar zice cã-i pèște ș-l-ar apucã și [E]
l-ar mușcã pe om.

25 Și noi atúnca am darapanã rîpa, rãgãlîia acoló așã, și am bãgãt um bãt,
am făcú [K] l-am ascuțit ș-am bãgãt um bãt acoló și s-a-ncolãci șerpele dúpã
bãt și l-ã scos așã pin ap-afãrã și-i-am fleci cãpu.

[Același]

913. BUMBEȘTI-PIȚIC - Sat Poenari [ALR I, 820]

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GG, PL, MM, MV ; transcriere:CC

Porumbu

5 De eگزemplu, locu tuámna ... tuámna il arám, il arám foarte-adînc ... Așa...
 Primă [K] va s- zică, iarna înghețá acéž loc. Primăvara, cîn să degețá și veneá
 timpu porúmbului, ce făcám, cîn iereá timpu ca să púnem im_pămînt ? Alegám po-
 rumbu. Porumbu să cunoșteá, z- de multe feljuri : porumb dintele cǎlului, ieste
 ásta, cum îi zícem noi, hibriz . Așá iereá și- nainte ca ș-acúma . și noi știám
 10 precís căre dá rod mai bine la acéž loc . Îi curățám puțîn cotóru și virfu și buá-
 bele, mijócu, și áleá le sǎminám im_pămînt . Ș- arám ceva mai la suprafățá, pri-
 mǎvara, nu abítá de adînc cît il arásám tuámna, ceva mai la suprafățá . și după
 ásta il însǎmințám . Cum il însǎmințám ?

Așa, il sǎminá, Fiie că cu sǎpa il puneá și únu copereá, Fiie că cu cǎlcíu, dá...
 15 dá cu cǎlcíu im_pămînt și puneá acólo trei, pátru pîn-la, și la șásá buábe, pîn-la
 úrmă- i jumleá iel . După ásta îi lăsó, porumbu, píná rǎsǎreá ... Dácá rǎsǎreá im-
 búne condițíi úni, bine, dácá nu, il prepuneá, il puneá din nou, căre n-a rǎsǎrit, mai
 complectá . După ce l-a complectát, a așteptát pîn-a rǎsǎrit și ... și áștia, puéti
 áștia căre i-a pus a dóya úarǎ . și la úrmă îi lya la sǎpǎ și- i prǎșá . [...] Culegám...
 20 Lyam ȳo postățá, după cîte persuáne ierám, știț, și- i culegám și- i aruncám jos .
 și după ce- i culegám, îi terminám sau vedgám noi așá că dac- avem timpu să- i lam
 pîná sǎra . și la úrmă veneám cu cǎru și- i încǎrcám și- i ducám și- i puneám in...
 acólo- nt- un loc , únde nu ploúá, Fiie că- n... într- un șópru, ínt- o súrǎ, într- o sǎlá
 de cásá .

25 La úrmă aducám popóru cu lǎutǎri, cu múzicǎ, și- ncepeám ... să curám, po-
 véști, așá , cínțețe . După ce terminám , júcuri , ș- așá să ...

Trebujá să- l suj la pátul sus, să- l puí să să usúce . și dácá nu ierǎ íncǎ, ș- a-

veaji nevôje ; l-uscâi și cam așă , cam pripit decât ... să culegă rar , cînd ieră plojiiște tuăm-
na , atunc să culegă crud . Dar în cele mai rare cazuri ieră cînd îl culegă crud ,
din cauza că nu să cocă . Dar îl culegăm și-l puneaji um pic de să zvință . Și dá-
că nu ieră , de ezemplu , nu ieră-ndeajuns uscât , să cură buabele după știuște și
5 să puneaji puțin la suare . Cu ... uite elea , uite că ieste ... curătoarele alea care să
cură cu mîna , um fel de mașină . Noi îi zicăm curătoarie , mașină de cură porumb

Petre Bălăcăn [64 de ani]

Nunta

Începea nunta de juoi . Începîn de juoi cocă turtă . Cocă turtă , tăia [ε] uoră-
10 téniile și pásăriile ce le-avea , to joi . Vineri făcă nescaivă piftii , ce făcă . Sîmbăta
făcă friptura și nescaivă ázme , că ... turtă mai multă și mămăligă iiră . Făcăm
turtă și mămăligă cu nuntă [K] la nuntă . Cînd ieră cu post : Fășui sclăiit , nu
mîncă pă ... atuncă cînd ierăm în lînă , pînă mai înțuăce , nu mîncă la nunt
cu dulce pă ... pă pósturi . Fășui sclăiit , pēște , piftii de pēște , așă ieră . [...] Da
15 n-avea , n-avea pîne , făcă mămăliguță și ieră bine . Făcă zilele d'e post nunta , pă
póstu lu Crăcîn , în făcă tuată d'e post , tuată cu fășuále , și cu varză , și cu pēște , și
cu sfecle . [...]

Ē ... cum să-mbrăcă mireasa ? Cu cătrîntă , ca mine , că cum is ástea ále
imele , ș-álte móde . Da , vez , cu cătrîntă și cu vol în cap . Iote mie cînd m-am
20 măritat în (mă iertă că mă las cu capu gol , că-z bătrîna) mi-a cusut în cîrpă
d'e - álea de lînă , în propuáda d'e-álea gruásă , róse , iote-așă pe - aicá înțuác ,
p-icá pă dîngă înțuá pân-aicá , ș-icá a băgát um busuióc cît púmnu și mi-a pus-o
în cap . Ș-așă a făcú pînă mult înțuáce , uite așă ieră , astupáte la fátă . Așă-i
făcă glúga ásta în cap , cum v-arátăi , uite-așă o cosă , uite-așă , mămă , uite-așă
25 O cosă p-icá pân-aic , aic băgá um busuióc mare , în măcuálfă d'e busuióc mare
așă , în creácă d'e busuióc , și i-o puneaji miresei în cap . Și făcă , cíca : „ Păi să
nu te uít , să nu te uít , să nu te uít ! ”

lote - aşă m - a adūs dim Poienari din dial im Poienari din cuace. A fos trei-
sprizēce cārūtă la nūnta mea. Ş - iō cu glūga - p - cap şi mai ... mai iereă băiēt de
cāre - m plăcā di iei, mai ... şi mă uitām şi iō după iei, cā aşă - i tinerēţa . lēle mă trā-
gā fūga de cīrpi [!] sã las ũ - jōs [!].

5 La apă ne ducām cu tuâte fētele, cu toţ băiēŕi, duminēcă dimineăta. Ne ducām
cu tuâte fētele, cu toţ băiēŕi, acolō ņe puneă bătrīnele, āle mai mari! ca noi, sã luām
āpă im pumn, sã dām la fēte, ca sã sã mārīte şi iēle fūga, după noi.

Aşēă, la ūrmă veneă acās, veneă nūnta, le lua, plecā cu iēle, veneă nūnta,
le lua la gīnere, le - aducā acolō. Acolō l'e lua āla din cāle, ē, ūo puneă pã şa,
10 şedeă pã şa, cu fūndu pã şa ... ũi lua āsta dir - cap, sovōnu āsta lăutārū şi - i
puneă cīrpă lūngă, cīrpă lūngă, iar, ca cārşāfu, abīrnā după iēle. Am ş - iō
d'e - ālea, şapte cīrpe . ūo - mpropozā, ūo űvāleă cu cīrpă lūngă şi umblā p - űngă
māsă duminēcă sāra, cu cīrpă lūngă ... dōuo cāpālīŕe pānă jōs, tīriş.

Lunī dimneăta sã ducē la sōcri iar cu cīrpa āia lūngă pã cap (am umblāt
15 cu āle lung pān - acūm d'e curīnd).[...]

[Şi ă doua zi, luni, cum se cheamă ?]

Pã cālea mārē ... Ne ducēm pã cālea mārē la cūscri űn dial, de ūne lua fāta.
„Hai, ēe , acūmā”, zīce, ai k'emāt toţ nuntāşi, ă miŕcāt acāsă la gīnere ş - apāi la
ūrmă s - a dus la nūntă űn dial, acolō, la lāta, la tuot, la cāre ūne a fost fāta.
20 ũar tuātă nūnta ă miŕcāt, ă beūt, ă petrecūt Mireāsă űnvālīŕă cu cīrpă lūngă.

Āna Flitān [70 de ani]

Brustāni

Că kar brustāni! fācūi āstāz ; ũi lua dir - grādīnă, de vārză şi - i pusēi űntr - un
tuč, ũi fiarsāi űntrēg aşă ... pã brustāni! . După ēe - i scosāi, sã fiārsārē iei bīne űn
25 tuč, ũi scosāi de - acolō şi - i pusāi pã ma [K] p - um - fund, şi - i tocāi, şi - i bāgāi.
ũi mai spālēi űnc - o dātă, da - i storsāi cīnd ũi scosēi din āpa āia ă lor, şi - i mai
tocāi. După ēe - i tocāi, ũi mai storsāi űnc - o dātă şi - i mai stors [K] ũi mai

spălaj cu apă iar în-o dată, și, ca să iasă verza - aia, să nu mai mirușă
a brustani.

Și la urmă îi pusă în uală, îi pusă apă peste iej, îi pusă, îi fișă. Și-
diresă, îi pusă untură cu căpă, mărar, pătrunjel, în [E] ... yo prăji în un-
5 tura și-i pusă peste iej. La urmă după ce să fișă bine și cu asta, îi di-
resă c-ă yo și cu lapte covășit.

Luana Berbecel [38 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ieri de dimineață m-am sculat la ora șase. Dup-aceia a... m-am spă-
10 lăt, am mîncat, mi-am luat sapa și-am plecat la șapte jumate la școală. Cîm m-am
dus la școală ne-am strîns toți copiii în curtea școlii împreună cu tovarășu profesor
[E] și-am plecat prin dos la mărăcină, să curățăm mărăcini după izglaz. Cîm ne-am
dus acolo, noi am început ca să curățăm mărăcini, pe clăse.[...] Ne-a dat dru-
mu acasă. Cîm m-am dus acasă am mîncat și am dormit pînă la amiază. Cînd a
15 venit amiază, am plecat cu vitele, pînă sara. Iar sara am mîncat și m-am culcat.

Și dimineața iar m-am sculat și-am venit la școală. Yo uora la școală am stat
pe-afară, iar celelalte am intrat la clasă ca să facem yo repetiție pentru serbare.
La școală spuseram poeziile, [E]..unele fete cîntă și repetă jocurile.

Lăcătușu Dumitru [12 ani]

20

914. OTEȘANI

(m. Horezu, reg. Argeș)

Culegere 1964 : CC, GG, MM ; transcriere : GG

Fîntîna

Fîntîna să face-ă felii următorii : cătăm ... zmîrcurile une ieste niște iarbă,

noi o numim țeperig, ș-acolô socotim, uâminî, speciâlî, care ... să ocúpă cu așa
 ceva, acolo știm că e lizvor. Și săpăm m_pămînt, depinde di tîrén, șásă
 métri, ob_métri, zăce métri-m_pămînt, făcém groap - așa și scoátem, p-úr-
 mă le zidim cu piátră.

- 5 Nu ... [E] cîn_am ajuns la ... de credim că je bine lizvoru găsît, de
 cîrge apă, îl [K] aducém piátră, alégem piátră cam lunguiátă - șa cam a-
 leásă și zidim de jur imprejú_groapa áea cu piátră pînă la suprafață. Dea-
 súpra făcím, le numim noi, gízde-î zicém. [...] Le făcē_mai mult_dă țimént.
 Da-năiintî, le făcá de lemn ... un_fel de obéz așa sau kar dréptî să pună de [E]
 10 cîrcoferinț - așa ... să - ȋkideá.

[Și cum se numește asta ?]

- Fintînă [K] știubéi ; aîlca la noi mai mult știubéi. Fintînă să numește álta, care-o
 făce de-î lizvoru - afară, îl făce fiie d'e piátră, Fiie de blánă și [E] îl, vine - așa
 aplecátă și ia apă pe o gurit - așa -î lăsá o portîță de áea, să numește fintînă. Și
 15 la ęstia le zicē_știubéie.

Mărgine I Gôrge [71 de ani]

[Întîmplare din viață]

Al meu rămăsă acásă, io m-an_dus ș-io am potolîi_treburl'e, d'upă ce le-am
 potolît, ă_zîz :

- 20 - Mă dug_mă, zíc, șî-îo, că să făcá hor-acólo la noi, în Diánu întódeyuuna, în
 zîua de Paști.

După ce im_potolîi_treburl'e ș-am plecát :

- Mă, zíg, mă duc ș-îo, zíc, pă vál'e p-la hór,ă.

Ĉe [= zice] :

- 25 - Du-te, trebába ta.

!el a rămăs acásă. După Ĉ-a rămăs acásă, nic_úna, nic_álta, am îmvrítit
 o hóră dóo cu nepuátele, că áea, cî_hai moáșe, să juc [K]_hai moáșe, să jucám!"

- Hai fá, hai, zíc.

Acólo dup-áega [...] s-a spart hórile nu ştiu ce, tãinuiriñ_cu-álte neppáte la... o ppart-a únui vecin acólo. Tãinuiriñ_mã paminés_cu álta :

- Mòşe , mǎşse !

- Ce , fa ?

5 Zíçe :

- Hai , cã Matãke , zíçe , Tóma , zíçe , umoãrã , zíçe ... pã mǎşu , zíçe , bate pã mǎşu .

- Úite , ce vã je , fã ? zic . leu ! lãsãj acãsã p-al m.leu , zic . Cîñ_veni_iel aşã-m_fugã ?

10 'E dup-áega m-an_duz_la jei , plecãsã , plecãsã cu-al meu úiriñ_d-íca de piept . L-a tírîť ce l-a tírîť , au sãrîť qãmiri , zíçe :

- Bã Tóma , ce t-i mã , cícã mǎşu je bãtrîn , nu ştiu ce , zic [K] spúne col'ed' .

Zíçe , mǎşu je bãtrîn , zíçe şí ... Faž [K] mǎre , 'ce , şí Faş_puşcãr'iji .

Cîñ_cólo ... aşã a Flast .

15

Eléna Bobóra [72 de ani]

Núnta

[...] Duminecã diminiãta vin qãmeri , pleácã fáta cu ál de fáçe brãdu [E] acólo , adúce ápã şí yin acãsã cu ia şí cîñ_vin nuntãşí , dúpã ce spun colãcere_iñile şí împãrţãsc acoló bazmãle , úna , álta , şí términã . Apãj iãsã mireãsa afã-
20 rã şí-i púne vólu-ñ_cap ; dúpã ce-i púne vólu ias-afãrã şí údã cu-ál de fáçe brãdu .

Íintrã iar íñ_cãsã , spun-acólo iertãcúnile , ei cu gînerile dã mîná . Vine sócru , spãcra şí iãrtã iñ mîrle , dã [E] ẽstea bragoslovél' , cum í zíçe [!], cã dãcã , nu preã pož_vorbi . E ! Şí o ia de mîná şí iãsã cu mirãş-afãrã gînerle şí cu nãşu ş-cu
25 nãşã . Pleácã cu ea la bisericã s -sã curúne . Pãj ,sã dúce la gînerẽ-acãsã , acólo ia , o-ñvîrtẽşte sócru şí ... de trei úori , íi pune-om prosób_de gîť ... apãj o ea gînerle de-o pãrte , mireãsa de-álta , ia mãsa , iintrã cu ia íñ_cãsã ... şí ias-a-pãj sã-ntãrminã . Pun qãmiri la mas-apãj ... sã beã , sã mãniñce , sã petreã-

cî.

Asta e. Aşa e nînta .

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 [Ieri] m-ă sculăt aşá, m-ă spălă pá ok, am curát bqábi de găiiní, după
 ce-am curá [K] gălín yórbá nu ma am, neşte curé mai am, c-a muri d-ásta,
 de holérí, [!]. Am curád bqábe de găiiní, după ce-am curád bqábe de găiiní,
 am făcú fócu m maşín-am pus legúme la foc, a fiert acolo am ... curá car-
 tófi, vărzá, am fiert, am făcú mămăligă.

10 Ei, áea am făcút. [...]

[Azi] mă sculáj, mă spăláj pá uojk, după ce mă-ncăltáj [...] făcúí focu, că
 piş cásá măturá nóru-meá de akípului, că je mai búná la míná, io nu po-
 Mína damblaşiiátlă.

[Aceeasi]

15

Porumbu

Primăvara-n apríli-l arám locu, noi primăvara obijnuiim s-arám lucrú; după
 pá ce-l arám, trécé la şămîntát. Porumbu-aiíca să púní mai mult cúiburí. După
 ce-l púnem cúiburí, trécé la pátru săptămíní, cí săptămíní, la prima práşilá ;
 îl práşím.

20 Dup-áea îl copăiim, aşé-í spúne la noi, a dóga práşilá-í zícé copăiít. După
 ...copăiít nu să mai dá nič-o múncă ; decíd dólo muns să dá aiíca la noi mai
 mult. În gínirál dólo muns să dey. Fer căre dey trií.

Şi la culés, tqámna la culés.

25 Porumbu-l culégem în octómbri:e noi. Aiíc în octómbre s-obijnuiéşti! să-l
 culégem. Íl culég, ne dúcem cu cáru-n deal, acólo la loc, ál ... ál rúpem diş co-
 vrágu ála, c-aşá-í spúnem, covrág ; după ce l-ă rub diş covrág, îl púnem íp-
 car, îl adúcem acásá şi făcém clécá. Seára să fac clécú la noi şi-l curám mai mult:

uămînî împreyună.

După ce l-am curățat de faji, el, îl urcăm în pod, podu căselor sau
pătule. După aceea începem să tăiem coceni. După ce-am tăiat coceni, îi legăm, îi
aducem acasă și facim or gurgă. Vor pătujege, așa și spunim noi, pătujege-
5 în ... în pod ... în lemn. Asta ar fi munga porumbului.

Popescu / Nicolae [39 de ani]

Clăcile

Clăcile la curățat de porumb să fac în felu următor: să strig băieș și
fete și uămînî și bătrînî și începem să curățăm la porumb. Între timp la asta unu glu-
10 mesc, vorbesc, alți cîntă, iară ai bătrînî mai povestesc, mai spun cîte-o povestj.
După ce-am terminat de spus poveste, cam pi la jumătatea lucrului, gospodi-
na, adică stăpînu, vine cu lujică sau vin, dă la uămînî să bea, dă [K] aduc car-
tôfî fierț, strugurî, mere, nuc, tot ce-avem și mișcăm.

Iar la torcărije ... torcărijele să fac mai mult iarna, în timpul ierni. Să strig
15 to la fel femej, torc, în timpul torsului acolo to la fel, să fierb boabe de po-
rumb, să coc cartôfî și mănîncă, spun gîcitorî, glumesc, jăcă, cîntă, atîta.

[Același]

[Întîmplare din viață]

Eu cîm-am dus pă drum a dăpă gără cu niște boi, ne-am dus noi bine,
20 că iej să sperijă la jûg. Și ne-am dus că avem boji unu peré [K] și-avem peréké.

Unu-j a l-î. Hom de-l kămă nea Nicu și unu al nostru. Și iejî cîn ne-am
dus pă drum, am mers, am dă vâru, după ce-am dă vâru, veneam măi la d'al și
cînd am veni măi la d'ol, tăjcu nu măi puteă, îl dureă picărie. Am mers pi lîngă
boi.

25 Da el să mai ... măi beușă și io ă zis s-să sulte-șă căruță sus și el

nu s-a sujit s-a sujit î sluşete şi [E] ei, mergînd io cu bôii, cã io îi luam numai
de cãpi, mergân cu ail de cã de cãpi, sã nu fugã, cîn mai mergãm, tãicu ei
mai beuúsã lel o țirã și a cãzú joz dir cãrútã.

Ducu Gë lixon [10 ani]

5

915. SCOARȚA

(rn. Gilort, reg Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GG, PL, MM, MV ; transcriere : MM

Vinu

10 Tuãmna uo culegãm , uo fãcãm [K] storcã la tãrcuri, c-așã ierã Nu știu,
dumnavuástã nu cunvãșteț. Ierã țarc d'e nuiete tot ca lãst d'e pãtũl așã, ca uo
cotet, aveã joz nãște criñtã d'e lemn, așezã [E] ãla, pãtũlu ãla pe iel acõlo, puñã
uo coș de strũgur! Îjel acõlo ș-sã bãgã únu cu picuãrele acõlo [!] juca la iel. Ș-vinu
curgã pe jgãburle - ãlea ... într-uo maldã, îi zicãm noi maldã.

Gõrge I Ne Cirtina [65 de ani]

15

[Spãlatul rufelor]

20 Lẽ pũnem în ... albije, pũnen sãdã d'e rufe și lẽ mujem, lẽ bãgãm im
pirlãu ș-le ținem uo nuapte im pirlãu acõlo, turnãm pe ielẽ ... bunințãles cã nu
lẽ baz așã. [...] Și lẽ bãgã și turnãm cu cãldãre, țiuç, c-avem, apă fiartã
pe ielẽ și lẽ lãsãm pin - dimiñeãtã. Cum îi ãstãz lẽ spãlãm și miñe dimiñeã-
tã lẽ scuãlem iar și pũnem dõuo ape fierbinț peste ielẽ ș-le [E] limpezĩ ș-lẽ pũne
la uscãre. Așã lẽ spãlãm.

Dõbre I Mariã [72 de ani]

Cărămida de pămînt

Cum să vă spun io dumneavăstă, ay nește tipăre. Fac întîi tipăre, cum să vă spun io dumneavăstă, d'e [ε] cam distăntia asta. Făce pămîntul, îl udă, crivină dă pămînt, îl udă bině, îl juacă, îl muncêște, ști-l juacă .. cu picuărele. Îl pune în [r] în din 5 ăștia, cutiile - ăștia, l-asează bině cu mînilē - acolo ... ș-îl pune pe -ō [K] pe iarbă, îl [K] coplêște iarba și-l pune - acolo pe niște năsip. Pune niște năsip, cê-va, că să nu să lipească de pămînt. Dupe ce s-a uscăt, îl pune - n dîngă. Cărămi-da yo pune - n dîngă, una pe - alta ca s-să uște mai bině. Ș-la urm-ka făge cup [ε] cuptuăre, cum zicem noi. Ș-la cuptor făge tri, gu [= cu] două pătur!, dupe 10 cum are cărămide de multe. Și băgă lēmne ș-ko arde. Dupe ce-a ars-o, ține foc două zile și două nopt, dupe cum are lēmne, cum să sîmte ia, dac-ar ține-o cid de mult cu foc în ia, cu-atît îi mai bună? Și la urmă yo aduce la destinătē - acô-lo und-a făcūt beton ș-zidește la ia pe beton, agôlo.

Cîrîină Grigore [43 de ani]

15

Mămăliga

Punem apă iar dē dă-η clăcot, punem sare, un [K] ūo minuță de făiînă a-șă, să deă-η clăcot repede, dup - acēia punem făiînă cinē pumn!, șasă, cum [K] după cum ie tiūcu. P-acēia yo lăsăm să fiarbă ca un sfer de uoră, yo lom la mes-tecăt cu-n mestecău așă de lemn, binē, binē, până să desprinde di pe mestecău, 20 așă-l cin să lucrează ia. Ș-după acēia yo mestecăm jos, yo punem iar, yo răsu-flăm pe foc. După ce să răsuflă ia, dē să salt - atunca yo lom ș-o răsturnăm pe măsă.

Drăgotă Elena [38 de ani]

Kisălița

25 Kisăliț - ăia, dē bozōnu - ăla, dē la borhātu de prune, zeăma ăia, yo punem în tiuc, amestecătă cu apă, punem puțin zăhăr, ș-o prindem cu puțină făiînă

de porumb. Ş-acēja [E] să fierbe un clăcot aşă bun, până să fierbe făina ăia, să ká-
mă kisăliță. Asta-i la noi uobiciu de kisăliță

Ce rămîne în căzán, cîn făcém țuica și după ce rupem cazănu di pe foc,
uo strecurăm, de rămîne borhótu- ăla de-o parte, și zeăma uo strecurăm și din
5 zăma ăia uobijnim de-o púnem de făce și kisăliță, spoim și malăjele- aşă să
numește la noi.

[Aceeși]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Io, ieri, m-am sculăt, m-am spălăt ... am plecă cu váca și cu váca [K] și
10 ... am păscú váca, am veni cu ia acăsă [E] mamica hí-a dat ... mîncăre. și
dup-acēja io am plecăt în grădînă. [...] Io an curăță fasúiu de mdturi și l-am
... l-ă rupt ... și-apoi ă zis că să fac și mămăligă. Ş-io am pus făi [K] am pus
ăpa, a fiert și după c-o fiert ăpa ... am pus făină. Și atúnca ă lasăt-o pînă [K]
să clocească și ... după c-a clocolit io am mestecăt-o. Apoi ă fer [K] ă fir-
15 țelit-o și an-dus-o acăsă, am pus-o pe [K] pe un capác [...]

Azi io fuséi cu váca de prînz, și mă dusei pe [K] cu ia pe juăna zosélii.

Cîrstea Ne Luána [9ani]

916. ALUNU

(rn. Horezu, reg. Argeș)

20

Culegere 1964 : CC, GG, NS ; transcriere : 60

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] după ce m-am bărbierit am da mîncări la niște porc p-ecija ... ca
acăs, la vilc. Dup-ăea am sta și m plecă la nunt-am venit asăr:

Ăstăz, de-azi dimniță lu crăi la gospodărie. De dimniță mă sculăi mă

spălăi ... plecăi la sârviz la gospodărie.

Niculăje I Pjetrărăiu [64 de ani]

[Întîmplare cu lupii]

5 Ierám de vo ... óptisprizêce, nõușpê-ari, cam așa ceva, de-a venid lupi-ntr-o
noapte la un cónsăteán ceva mai dăparte de mișe, ierá la vo trei, pátru sũti de
mètri. Ș-a sãpát; iel le-aveá - ŋkísãnt-ũ șopru, supt ỹ șopru - acolo, vro șapti
10 Țob zêci Țoi.

Ș-a veni lupi ș-a ricăiit pi ddi [= de din] jos cu gárlê pe su ... iŋkísãre,
știi, iŋkísã cu blánã, cu lanț. Așã. Și... a scos óile de-aculá, vo cîtevã ei, și s-a
10 apucá sã le mánînce mai d'epárte ceva de șopru. Cîni a simți s-a pus cu hã-
lãiu pã el, lãbrátu. A sãrit gãmîni, cîi sã vez ?

Erá gáyuura mai mare ca pã om sãpátã pi ddi jos și éla miŋcá la éle, le bar-
hãnișã.

[Același]

5

[Opincile]

Lej piélea di pã porc la Crăcún cîn il taj, o jupdi, îi dai sãre și fãiinã, o
fãc esã cocolãși, știi impletitã [?] frumós, o puț la o rãcãlã O ții o zi ș-o noap-
te, dup-ãea o cùrãț frumós, o-nlîz și cùrãț fãiina di pã ea frumós și dup-ãea
Țo-nbînz și-o Țusúć

20 Dúpã c-o usúć bine pã. álți au grãtare de blãni, álți pã pãrêțe. o taj
la o lãțime fãșiia de dõuzzãz de centimètri, cit tribu opinca dã lat! Dúpã
c-o tãe, le fãc pãrég le-mpãrekázã și ... le ráde de pãr, scoãte nojltã, bágã la
murãțgãre [!], le-ŋgãyuure ș-fãce opinã

[Același]

25

[Viermii de mătase]

Cumpãrãŋ cite-o cutiie sau o jumãtãti di la ... atũs sã zicã primãrie, scũm

să zice sfat. Aducă de la ... Bucurej de un-a [E] di la Băneasa, de unde venea, cite-o cutiie și [E] cit, care cit vrea de puțea să, sau cum are camera de mare. Lua ciiz grame sau două sau trei; jeră lăzre, nu jeră ... îi puneă așa ... după sob-așă pă ceva la căldurițe, îi țineă trei zile sau două-acolo și ieșea că
5 furnigile - așa ... pă cutiie.

Și puneă frunzulita pă cutii - așa și cin să suiă gândăceii, lua frunzulita, puneă pă pat, pă... măsă, pă ce-aveă; lua, puneă pină să iispraveă cu ieșitu și ... îi puneă frunzulitai. Cin să-ncărcă, puneă p-ăltă hirtie, p-ăltă hirtie, puneă pă pătur, îi creștea, le da mîncare ... o lună sau cîșăptămin, până
10 să făcă mari.

Cin să făcă mari, începeă jej a umblă cu capu pe sus așă, atîncă li să făcă, zică că de-nvăleală. Făcă niște gogôș, puneă crez d'i gorun sau niște mătur de grădin-așă, pă mîrgineă pătului așă ... pus și pă pa-șă pă părețe, se
lurcă și făcă gogôșari

Ci să cocă, le culgă, le scărmană mălășica aia du pă ele ... le puneăm, atîncă nu jeră ca ... ca acuma mașini de tras, le fierbeă pă foc în căldare și ... așă, și le copereă cu ceva, cu ... ceva mai gros, și sta p-un scăun mujeera aia care aveă gugôșile și ... lua așă pă fuz d'i coló firu cit îi trebueă de grăos și răsucă așă pă mină și făcă așă păle, păle, păle, păle.
15

Ci să făcă pala atituca așă, o lua după hirtie ... o puneă p-o blan-așă, [E] aș-ternut jurnale, să să usuce. Ci să uscă palele ielă de boranțic, le țineă așă pă blăni, așă d'im-pa-pănă-m-pat sau p-o măsă, pă ce-aveă. Ci să uscă, le puneă
înt-o troacă, în troiit - așă curată, așternea; dacă n-avea ziar, puneă o cîrpă curată și puneă fasole peste pâl'il - elă.
20

Și la urmă - l dăpină pă ... pă mlosor ... ca să nu să-ncurce, să vii ... veneă firu, fir.
25

Maria Diaconescu [75 de ani]

Mălăi

Punem apă la fert, Fișerbe-ș-clăcot, punem mălăi într-o postăvă, troacă,
cum îi spunim noi, acolo așa, punem sare ș-apoi turnăm um_pig_de apă [K] de făină
în_căldare ca s-să fac-um_pig_de cîr. Am făcú_cîru, I-am turnat în trăcă și după
5 acêea I-amestecăm așa ta_cu făcăletu-acêla.

Dup-ăia o lăom așa, o frămîntăm bine, bine, o punem cum îi spunem noi, p-
[!] cărpătór, punem pã_ıel, o turtim așa cu mîna și o făcăm frumușă, o [K]c-ă-
pă-ı dăm iără o spojăl-ășă, frumós pã deasupra și-o băgăm la cuptór!. Și cîn_ıe coap-
tă... o scoțăm afară.

40

Lupu Aurica [37 de ani]

Porumbu

Porumbu se ... întîi se ară. Apoi se însemînțază; după ce s-ısemînțază să
... prima muncă cări i-o dăm ıeste ... prășit, așa să spune la noi; a doua oară, a
doua prășilă se numește copăiit ... p-urmă să mai dă cu prășitoarea prim_porumbi.

15

Pă la, la culés, culégem din_cîmp, ıi strîngem grămadă, se curăță de Fıoi și
se repartizază. Apoi... după ce s-a [K] să curăță de Fıoi, să săltă la pătul. După
ce să săltă la pătul, să las-acóla la păstrăt. Porumbi căre ... de la grămadă s-a-
lég porumbi de, de samînță cări-ı ... ıi punem în altu loc pentru ... de anul ııitor
la [K] de ınsămînțăt. Acóla se ... după ce [E] cînd e nevoie de ınsămînțăt, se ıa
20 d-ă-acóla și se curăță ıırfetele și cotorul la porumbi și se lăsă numai boabele
dúpi mijloc, boabele sãnăltgășe căre să pot [E] ınsămînță ıar.

Pă urmă ce să mai [E] rămîn coceni, căre noi ıi luă_ș-ı lăiem. După ce
ı-an_tăiăt, ıi făcăm brăte și-ı legăm. După ce-ı legăm, ıi făcăm tóte și dı la
túte-ı cărăm cu ... cu căru și-ı făcăm pătugăg.

25

Crăcúı [on [18 ani]

[Mămăliga]

Pun tucu cu puțină apă; de două ... de două trei degete laz_gol să nu

dea-m fog_dupe ce bag făiina, bag [K] pun puțină făiină pe deasupra . Pe urmă bag sare, c-o mîină [E] cam o mîină de-a mea de sare, pe urmă, după ce văd că fierbe, n-o las să fiarbă kăr în clúcot aşá, cã jásá cu caceloáşe.

Pe urmă bag cíte um_pumn, doi de făiină, trei de făiină, o las să fiarbă,
5 fac éiru și pe urmă ... pã urmă o méstec.

Zugrăvu Marija [10 ani]

917. BĂBENI-BISTRITA - Sat Ungureni

(rn. Rîmnicu - Vîlcea, reg. Argeș)

Culegere 1964 : CC, MM, Vș, MV ; transcriere : CC

10. Njămu nost sã trãze di Jina

Njămu nost sã trãze di Jina, di Jina și cîn_a venit, a plecát de-a -
coló di Jina um... uom sã gãsáscă, l-a trimés, și, ca cum îi trimete ũ uom în
delegátîie. „ Mă ”, zice, ș-o venit aic și s-a dus pînă la Pîăbra - Ôlt. Ș-acílo nu
j-a plácút. A spus : „ Mă, noi avém uoi, trãbe sã ne -alăturám de munte, ca
15 sã suim uoije la munte vára ”.

S-a-ntors de-acoló, a venit pe jos și pîn-a venit aicã. „ Aicã, a spus, o sã
sã fácă cále ferátă p-icã. Aicã i-apróape sã mérzem la munte, cu vitele, cu cai, cu
to_că-avém sã mérzem la munte ”. A-implintát páru aicã, im_Bábeni. Și di-a-
túnca. . A venit un ínvătóru și a spus ínvătóru, zice : „ De úne síntet dum-
20 njavóstă, zce, cã pórtu îi cã Jina ”. Ș-atúnca i-am spus, am arátat un_cojóc,
fácút únguréstę ca cum îi í Jina și la urmă jel a esplicát : „ Dómnule, zice,
je Niculicéști, je Botojéști, jenăcêști, je Străulești, zice, Cornéști, zice, sínt
neam í Jina ”. Și de-acílo sã trãze și tot númele álea care-o fost í Jina sínt
ș-aicã im_Bábeni.

25

Pável Pe șe Niculicã [74 de ani]

Stîna

Stîna înkeiătă im_blăni, im_blăni. Nu je tăvănîtă, nu je nimică, băte vîntu
 pî_je. Cum să făce? Să dūce-m_pădure, tăje lîmne, băgă uămeni, le_coplēște
 și le-ŋkēje, le-ŋkēje-m_birne-așă și făce ... uo hodaje ca cum ar fi și căsa. Uo
 5 despărte în trii și ... înt-una băgă lăptelē, înt-una brîza și-nt-una dorm ... fami-
 lije căre sint acōlă.

Făc-o strîngă, uŋ_gard așē, bătūt acolō cu par! ... ș-acōlo-i făce lărcūs,
 și-i așază pe scăuune, fijecăre femēje șēde și brēce uāja jei pe lîngă ja și ș-o
 ja ... că u [K] sun_boiite uoile. Is boiite, ūnele in_cap, ūnele-n miljoc, ū_șale,
 10 ūnele ū_spinăre. Și fijecăre-ș ja dūpă boiāla căre ... își ja uāja. [...] Au și la urēk,
 și le urēk, ū crestată cu cuțitu, urēga. Ūnu are uo furcūtă, ūnu are uo pișcătūră,
 ūnu ... cōntătă urēka de virf. [...] Și mai făce uo ... dē hăla mică ... ū_țarc mic, ca
 să lē grămăde acōlo, ca să nu să puătă să jāsē lă ... să jāsă la muls ū.

[Pe unde ies oile la muls?]

15 Sint ū deferite scăuune și jās-acolō fijecăre uo femēje stă aiča, ūna stă aiča
 și p-īča jāsă uoile, pîntră iele ... Scăune ... dē piătără, piătără, ūte piătără, ca cum ar fi
 pērîn-āsta, uo pūne și ... pūne ūna aiča ... ș-āla-i scăuun ū [...]

[Același]

[Obiceiuri la înmormintare]

20 La noi cîn_muăre un yom, în sat aiča, tuāte femēile căre are cîte cēvā,
 or! uo bucătă de slănină, or! doi pumn! de mālāj, or! ū [E] uo .. uo străkînă
 de griu, uo luminăre, ū dūcem la mort noi. Și să vez! cū_să jelēște de frumōs la
 noi, să vez! cē mormintăre frumōsă Nu- ca la ... ramîn! [=alteni]. La ramîn,
 rumînțele sārăcele s-ayolēsc: „Ayăleleleō, ayăleleleō!” Da la noi nu. La noi să
 25 jelēsc frumōs. [...]

Păi, il scaldă, !_primenēște și-l gătēște, !_l-ŋcālță. ū dă vēstă pe jel
 frumōs, ū dă cămășe, ū dă or! pantalon! cum je ... or! nădrăz, la noi să zic

nădrăz', și de lîă țigare, frumos. Să-ncăltă cu gēte frumyāsē, cu 1 pūne pālăriie or! cācūlă, mă rog cum ie yōmu Dăcă-ī lînăr îi pūne pālăriie, dăcă-ī bătrîn îi pūne cācūlă. În cap.

[În ce se pune mortul?]

5 În coșcūg, în tron. Făce tron. La noi îl ținem pe pat [mortul], yor! pe pat. Yor! pūne pe māsă-m miljoc. [...] Il ține vo două zile, trei. Vine lumia, vine lumea, vine pōpa și-l așază, făce șestăniie la tron și-l așază-n tron. Șestăniie de-ăia cum să-ī zic, șfestăniie, dezlegăg trōnu. Puăte că mai ie-njurăt sau mai ie blāna dātă răyului și citește pōpa la blānă, la tron și-l așază în tron, mam-acōlo și..

10 Arde Fēsnic, pūne Fēsnicu ai cēșe și pūne lumīnārē-fēsnic. Vine pōpa cu cādēl-niță, îi pūne tāmīie, îi pūne ... il dă la pōpa, ! scuăte afără, il pūne pe două scāyune afără, îi dă hāinele peste iel, c-așă să dă la noi. Nu le dă la șāsă săptăminī. Se dă la strălinī, la strălinī dī-sat, la mētūșă, la cumnăta, la frāte-miș, la .. mă rog, la vecīnu. Așă să dă la noi

15 [Pe urmă unde-l duce?]

La biserică, il bāgă fūndu pāmīntului. [...] Mērge kumăa acāsă, dăcă îi kāmă, să duc acās, dăcă-ī kāmă, alminteri! nu să duc. Le pūne māsă. Le dă :ărză, cōrbă, tājētăi, le dă cite-o cēășcă, două de țujică, cite-um pahār de vin, cōlo-ī dă bobonēte cīn să scuālă, cu lumīnare, cu ...

20 [Cum e bobonetele?]

De pīine. Feliiūtă de pīine. Bobonēt, așă le zīce, bobonēt

Marīia līdn Groșendju [75 de ani]

Clōța

Clōța dăcă yāyă și tērmină yōuăle șede pe cuibărī. Ey cē zic de colō: „!a să iay! 25 yōu citevā yāyă, să lē număr, să vedēm cite ay”. Cē [K] cīnșpe yōyă sau dōyăzăc de yāyō, pe cum îi gāiīna. Ș-o dau la yō pārtē de pe cuib și pui cuibărīu mai bine, pui fīn și pui yāyōle-acolō. !a dăcă vrea să să dūcă pe iete să le clocāscă, să dūce, dăcă

nu, jo jo jay de skinare ș-o puț jo. Șt șade. Aja-i. Așă să púne dótta. [..]

[La puț de curcă ce le dai de mîncare?]

A ... i dă urzís fięrte și cu unt, amestecáte și áre ũ ála alicá, ałúz, și-l rúpe ásta. ăļu n-am crescut, dá-ı drácu de puț! să cresc anevóje ája, dá să júmule lézne.

5

[Aceeși]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri, ce să fac, m-an dus deodátă la púine, am adús púine. De-acóla am venit ș-an dá foc la aragáz ș-am pus pe a ... căjnicu cu apă pe aragáz ca să spál vésále.

Așá. De-acóla am încălzit apă ca să fac lătúri la porc. [...] Dup-ája am venit alicís la
10 grădină ș-am luat sflek, că am grădin-áci, cu cósu. Am dus acásă, am făcú focu
jar afără ș-am pus túcúrla pe foc, dóo, ca să fac, să fierb dovlec la .. la porc. Așá.
Acúma am șezú și ię la măsă ș-am îmbucá de dólto yori. [...]

Ástáz am fost, de la óra 4opt pína la úņșpe am culés porúmb. Cîn venirá dum-
nealór núma că ce plecásē cărúta. Am descărcát-o, am băgát în cámerá, ș-am... am...
15 m-an dus acásă, am dá la porc, am mîncát și ședeam la puártă pe scáyun. Șt hăp,
că vinē băjátu lu Bobgácă ... zíce :

- Ai fos mătușă coló? Zíce :

- Nu. Ș-am plecát înquá și úite-mă.

[Aceeși]

20

[Oieritul]

Noi primăvára plegám ... după ce scya ... [K] ășím dîn iárnă plecám cu óile la drum,
la ... spre múnțe ... cu úóile. Ne lom ũ cobán, înca un áltu tovaráš și plecám pă drum úó-
ile, męrgem [K] męrgín pe drum, băgám la cetățeni în cúrte și le múlzem. După ce
múlzem, múlzem pîn-ștricurám láptele, ál púnem într-ur cázian și-ı dăm kag și
25 făcém bríză. Dup-acéja cîn-să-ńkágă, ă băgám în sădilă și-l atirnám pe nește bête
de crăcáni, și le ... púnem să s-súrgă. După ce să scúrțe, il tăjém și-l băgám într-ú

ș... putinică și dăm sare. [...]

Merzēm sus la munte. La munte acolo ne instalăm, avem acolo cabană făcută. Ș-acolo stăm, facem strungă, ș-acolo ne instalăm tuată vâra, pentru trei luni. Ș-acolo facem, fiiecare [E] aici une dormim noi, aici îi dormitoru, ș-îm partea ailăntă pentru brîză, altă cameră, celăr îi spune. [...]

Brîza Țo facem telemea. Avem Țo tezgă făcută așă după formalitate. Ș-avem un tipăre care Țeste pentru format ... face pentru tăiere un cuțit care-o tăie ala. ... Băgă Ță sădilă ș-o pune, să stricyără, apăi Țo tăie ș-o pune la ... cū să spune lă ... tipăru Ței ... La tipăru ala stă vo dăyo uore și după aceea Țo Ția ș-o băgă la saramura. Ș-a dăyo zi Țo băgă la pînă.

Niculica Pe Alecsandru [38 de ani]

Țorba

Țo tăiem [găina], pui tūcu, fierbe apa, Țo uopărim, Țo jumulim, Țo desfăcēm, îi scuțem mățale. După aiă facem uor Țorba, ce ne plăce. Țorba ... pūnem apă, băgăm căpă, băgăm cărnă, băgăm um pic de pisătura. Noi la pisătura îi spūnem ... facem puțina slănină, Țo pūnem pi-un tocătuor, ș-o tocăm cu căpă ș-o băgăm acolo la Țorba. Și băgăm și plățăzēle, că noi așă le spūnem, plățăzēle, nu rōșii, și Țou, și facem și gălūști. Și friptura, dacă facem, Țo frizēm ș-o băgăm Ță usturōi. Și tocănă, pūnem untura și pūnem căpă și băgăm carne și să fierbe și gata.

20 Asta-i găina.

Iacob De Elena [43 de ani]

[O întâmplare la stîna]

Țerăm uodăbă, c-aveăm în dăyo ... dăyo camere, Țeră stîna de făcăm focu și-nt-aiălăntă Țeră de pūneăm laptele și brîza. Și io cîn_mă duc, zîcăm că să pui unt în ligăie, de ... mai devreme. Cîn_mă duc, nu Țeră nimica pe ușe. Cîn_mă-ntorc, Țel [șarpele] Țeră pe birn-așē și cîn... să sulise și pe ușe. Și cîn_ am bras ușa, Țel o rămas așē pe birnă, așē stălēă, par. Și io cîn_să-l trag, io am zis, zic cătă

altu uom :

- Nea Gorgiță, matăle ai pus sîrma să - mi acăt șurtu să mi - l rup ?

Da iel fățe :

- Ce ți - i, fă ! Ia stai s - o iau io .

5 Cin_să trag, să pui mina, iel s - o tras la fuga cu foc după iel pi_stină.

10 Altă femeie din ... de - afară nu m - a lăsăt, c - a zis că să nu vomarim șerpele di_stină că nu - i bine, că muare uom din_casă. Nu l - a putūt, că - l omoram, nu abita ... n - o ... n - o, ne mușcă la nuapțe. Și l - a lăsăt. Dacă nu l - am mai putūt să - l prindem, l - a lăsăt. Ne - a uităt acolo pe la brișză dimineața. Vedea_lăptele co -
bîlcălit din troc, aveam truacă, ști, de lapte, puneam sara laptele și dimineața
băteam putineju. Vedeam_sara, da noi nu ne - an_dat aminte. Și la urmă, atunci
cîn_l - a văzt io in stină, că șerpele vine la lapte. Ieră șerpe de stină, care sta lișgă
stină, mișcă laptele, brișză nu, da lapte mișcă.

Săraru Ne Marija [24 de ani]

15

918. POJARU

(m. Gilort, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : GG, MV, NS ; transcriere : GG

[Cînepa]

O pûnem primăvara cîn ...

20 [Cînepa] o sămănăm și la urmă o îngropăm cu șepșele, la urmă ia - încep să răsă -
ră, la două [E] la [K] că - la patru zile. O mai păzîș c - o mănîncă pîșșările, după acêșe
să fățe la, că - la vo lînă, cam_vo lînă și jumătate, sâ_Fățe de culés a de vără, să zîcî,
că ea si culêșe - n_douo rîndurî ; și zîce a de vără.

25 Culêșem p - a de vără dint - a [K] dintr - așlântă, rămîș - așlântă cu sămînța, și - o cu -
lêș și pe așe tot cam înt - o lînă și jumătate. Culêș și pe așe, la urm - o pûn - la

cușpeál-ășá, pá rínd, uíte-ășá-ŋ-cap, o coperím și-o lăsăm o săptămină de zile
 pan-și-la [K] să făci ja de să scútură sămínta. Íi scutură sămínta și după acéea o
 băgăm ím-báltă.

O băgăm ím-báltă, la urmă o lăsăm di să topéște ja, pe urmă o scuátim și-o
 5 púnē la uscát și la urm-o báltim ím-protáb din élea, protáb din éll-ășę. O bă-
 tē și la urm-o dăm piñ piéptine,ála, cum să spúne, piépten de cínepă, piéptenăm și
 făcēm căere și púnem ím-Fúrcă și-o țgárcím.

După ce c-o tuárcím, ne púnē și-o ... și-o băgăm s-o [r] s-o cuácím, s-o fă-
 cēm a [K] s-o albím. O púnē]?, cum să spúne, la tírnă, la pírlăe, cum sínt, cum íi
 10 obrícei?. Púne pe ea cénúșe din ...de-ásta din-vátră, turnăm apă múltă fiártă peste ea
 până s-albéști ja ... cínepa. Dup-acéea o urzím și noi și-o făcím í-rázboái-și-
 făci și noi pínză. Făcēm pínză și-făcár-cămás, di ea. Așá să făci.

Aurica Paraskivésu [61 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

15 [Ieri] M-ă sculá și-jo de dimnătă ca órce femeē ... măturáji și-jo pe-áci
 piñ-cásă, ă-spălá și-jo, spălád-vásăle ca orșcäre femeē; am făcú mîncäre pen-
 tru copii, am vázú și de fetít-am mei luat-o și-jo m-brat [...] pe-áci í-
 júru cîăși.

Ástáz mă durúr și mäsáll'i, nimig nu măi făcú.

20 Dă ástáz n-avusáji cî-să vă spu; că făcú, nu făcú nimíc ástáz.

[Aceași]

[Mălaiul]

Púnem și noi un țiuč pá foc, să zíce la noi țiuč, fiérbem apă-ŋ-clócot, cēr-
 nem făiina, și-avém o copái-dín áea, o postávă de l'emn, și o púnē la [K] fiérbem
 25 apă-ŋ-clócot și-o púnem acolo ím-postávă și-l mestecăm acolo bírne, bírne, bíñ, măi

púnem deca vrē-să-1 făcim împielmăt , mai púnē-și-1 făină de grîu pî-iel, ști ca să-lē-să dūlce.

5 și-la urmă avém [E] ũ-să zîc-un cǎrpătórj - așă mare , și-1 scǎten-d'im-postăvă și-1 púnem pǎ cǎrpătórăș și-1 turtím bine frumds și ũ púnem Fălină de grîu pe deasupra și-cu apă și-1 spălím și-1 dă-la cuptórj .

[Aceeaa]

[Întîmplare din viața subiectului]

La vîrsta d'î vo ... cînăp) ani, șăispe, mergă-și-1 io să prind pēște . și întră timp m-plăcǎ fǎrti mul-să prim-pēște pim-băltîle-astea . și ... în-sfîrși-la apă
10 Amarădia, care trece pe-aic pi-la noi , introducînd-mă cu cǎrpu , m-am bǎgát pe sub niște ... buruieni jos să prind pēște , sǎ-1 string la mină , am apūcát ũ-șărpe .

și prinzînd ũ-șărpe am-văzú-că mă izbēște pēste spat) , ũ-zí-că cîne știie , álte ... o júardă , ceva . Nu-mi-ă-da-săma c-o să fiie șărpe . Fericîrea a fos-că ieu , în-speciál cîm-prindeám pēstete , l-apūcán-d) la ojk , di la cǎpăt cu ...
15 cǎ să nu puátă să scǎpe . Lúncǎ-m-mină . [...] și-cîn-iez-la mal úopserv șárpele -ncolăci-pēste mină ... n-am-putú-să mai țip , în-să-i-am-da-drúmu . Imediát am-făcú-vînt min) și-i-an-tras cu cēilánt -și-i-an-dad-drúmu -n apă și-am-fugít ; ũ-lisá-și hǎine și tod-d-am-fugít .

Dăncu I Adrián [36 de ani]

20

Pîinea

Ieu pîinea o fac ím-primu ... ím-primū rînd mă duc , iau făina de la uléj , sau dǎ la himbár , din cē-o am , o cern cu síta bine-n cǎpestere , încǎlzesc apă , pun apă-n ... [K] cern făina , dau la un-cǎpăt , pun apă în cǎpestere , pun sǎ-re , pun drǎjdije și u iau la mestecát .

25 O mestec , pînă cē să ... făce númaj bine , să nu fiie niž-deásă , niži-mǎá-te , o frǎmînt cu mină și la urmă o pun la ... dospít , la creștere . Dúpǎ cē să

crêște, focu [E] primu [K] îm primu rînd bag focu la cuptôr, ca să fiie cuptôru
ars ș- după ce să crêște, o iau, pun, la noi s-obijnuiește mult foi de hrean să pînem
sup_cărpătôr ca să jêsă frumôasă ; să nu jêsă arsă de vâtră.

Curățesc vătra bine cu șumuiăgu, o stimpăr decă-i prea tare și bag pîinea-
5 foc. După ce să cpace bine, o scot afară, o curăț și-i găta de mișcăt.

Dacă n-am drojdie, pînem aluat. Aluatu să menține tot din ... cêvâ de droj-
die ; fac prima dată pîne din drojdie, opresc puțin coccă din aia, pîne din aia și o
țin.

Oprîță Marița [37 de ani]

10

919. LĂPUȘATA [ALR I, 808]

(in. Horezu, reg. Argeș)

Culegere 1964 : NS, Vș, MV ; Transcriere : MV

Munca viii

Pai să vedez_mnșavăstă că la noi să pîne d'olo felur_de... mōde de viță. Să pû-
15 ne și mustăță ... bunîntăles, cîne n-are bani ca să ... cumpere mustăță, s-facă mai
repede, o pîne beță. Bêțale să pun în_felu următôr : făcêr_gruap-așă în lungime,
pînem_vit-așă culcătă, cum ar fi ... așă [...] culcăt-așă. La urmă-i sculăm ur_căp
așă de vo ... d'olo sau trei pâlme, care-l sculăm pî_lipgă mal în_sus și_mêrge
câpătu. Da însă tot ui lăsă și-o țirișiră_strat și jos așă. Și scoăter_căpu supra-
20 făță și_căpu ôsta de viie l-îngropăm, puțin așă, pînem pămînt_primăvâra, că primă-
vâra pînem noi. Și dă de-acolô și să formează viie. Primu an nu dă...rec_oltă, al
dôilea an nu, va-s-că vreou să spu bețal-êștea care să pun. Ê! al treilea an dă cê-
vâ așă cum am avut-o io. Primă producțe-a fost al treilea an, am_făcût cêvâ_jia.

A mustăța să pîne-n alt fel. Mustăța să pînê_felu următôr : tot așă să pună,
25 să pîne drept Î_jlos, fiică ia nu are ... mult ... lemn... bățu nu-i alt_d de mare.
Făcêr_gruapă, și_pă făcêr_gruapă o pînem im_pămînt acdlo, țărînă ușură, așă,

puținică pi lingă ia așă, o jucăm bine și lăsăm capu afară. și asta la doi ani de zile produse . . recoltă ; da bătăle nu

5 Și la urmă urmează : urmează tașătu, primăvara vedez mneavăstă, dacă iest-
tē Felu următorî : ia, via, are-așă, va-s-că mai cu sârmă cînd ie-n producție,
câpu care ieste de anu trecut, iel vine în cumpăn-așă, uite, di arăc pân-la arăc
Asta o doborî jos (la [E] la noi să lucrează asta, așă să lucrează la noi, io spun cum
să lucrează-la noi)ș-ai [= aia] cê rămîne trupina devine Trupina are .. îi lăsăm
aiica un cep. ș-o punte, să spune la noi, dintre care puntea asta o-nbîndem al
doiilea an peste arăg și-asta reduțe și cu cepu de jos. .. Așă

10 Al doiilea, să urmează plivitu, alésu adică să spune la noi și la alés să lăsă la
noi doo sau trei căpet lupă cum îi ia de puternică, pîntu al doiilea an și legăm
pă arăc, întîi o dată.

La urmă, al treilea să spune fluturitu, privitu adică, fluturit.[...]

Cotea I Costantin [61 de ani]

15 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Î-am făcut ? Am măturat, [!] am pus țuucu pă foș și-am făcú turtă, am bă-
gă și-ia legumě uală și-am plecă cu vitele, c-a plouat Am tors un căer, cu vitele
pin ploaș-așă an tors un căer, l-am pus în fúrcă și-l-an tors. ș-am venit asăr-a-
căs... și iar am făcú mișcare și-am mișcăt

20 Astăz tod-așă, mă sculai și nij nu măturaj, [!] mă sculai dă nuapte, pusărăm
buabe-ș sac, pusărăm grîlu, dedei mișcare la vaj la păsăr la porc și plecăi la
myără. Și uite-mă, mă aflu iar desăr-acăs

Ilîca Murgășan [61 de ani]

Cînepa

25 [Cînepa] o puș, duș bălegari pă loc acolú, mănunt, ș-o toț, ca să fîie mă-
runt, să răsaje, cã cînepa nu răsare dim-bolovari. și o po [K] o sâmini, o dăm

deasă, ca să nu să făcă mare, că să făce lemne mari. Și la urmă să ... [K] jăsă, îi zîcem de-a de vără pîia. Jăsă ũ fir alb și-ún^u mai vîrde. Și-âla al alb nu făce sa-
mîntă; îi zîceⁿ cînipă de vără. Și-o culêgem, o alêgem, știⁱ, du pî-âia și-o culê-
gem mai-naⁱnte. Și p-âia o mai lăsăm vo dól^o săptămînⁱ în urmă, p-a cu sămînt^ș.
5 O culêge și p-âia, o frecăm de sămîntă și-o dúcem la baltă, o tapím, o lăsăm ... o
săptămînă de zile-m^u balt^ș

Și la urm-o scoaten^u de-acólo, o ustăm bine și-o melițăm. Făcem meliță
și-o melițăm. Și d-esúia-ncoló o piépteni iar, tot așa, o jei pin darác, scoț ce
je bun, tort de urzálă și ce je rău, iar de băteală. La a mai rea-i zîce zgrébenⁱ
10 [!] și la âia-i zîce fuⁱor.

Âia-i făce^m. Făcăm odată cămăj^u de tort în tort. Niminea n-aveá cămăj^u
de tort în tort. Torcăm sap^șre ... și băteăm tot fuⁱor și urzám^u to fuⁱor și fă-
căr^u cămășe de tort în tort, că nu să găsá pînzá de loc, și purtám p-â noi.

[Aceeși]

15 [Fîntînă, puț și ciutură]

Îizvorle căre sîn^u mai la suprafățá să fac fîntînⁱ. Fîntîna este dól^o kei,
asă le spúne, de lățím^e la vro șáizez^u de centímétri lățímea la o kee și de lúngă
pos^u s-o făc și de doi métri jumáte, de trei, de pátru, după cum î^u permite lémnu
și îizvóru, ca să-l captéz. Acéste kei să-n^ukee la căpete, va să zică o kéie-ntr-o
20 páte, úna-ntr-âta, și la căpete iar tot așa doi [K] dól^o căpete. Și sapⁱ izvóru,
bağ kéiile, le-ășez și p-êle p-â nivel ca să ... să fie drepte, îi bag o streáj^e mai
lúngă, streáj^a să fie la vro șásă, șapte métri de lúngă streáj^a, în care să cuprîndă
tot îizvóru să-l adúne în kéiile-ástea. Și ... dup-âia le baț. Le-ășez, o baț așa, o baț
25 așa cu um^u mai; doi gámeni sau trei ridică de máiu acéla, baț frumós p-â ajún-
ge la adîncíme. După ê-â instalát acásteá problémă ... deasúpra víne p-â kei în-
stalát doi călúși, așa le spúne la noi, doi călúși. Deasúpra călúșlor víne un fruntár.
Pe fruntár și p-â kéia din^u spáte se púne o ... ur^u coperiș^u îi spúnem. Coperiș^u de

blanș. După ce îi s-a pus coperișu, dup-ăea să făce în_făța fintîni un pod, unde să âpere noroju cîn_vin_vîlte, gâmeni, să nu dea-n noroju. Să făce um_pod, lă-
 țime ... depinde de izvôr acolo cum se găsăște iel, și de trei métri, și de patru;
 5 făce-elături, un_scałun așa, unde vin femeile să ia apă, să púie vâdra sau gâ-
 leata, unde să pğată s-o ia măi ușôr în_cap. Și ... cam asta ar fi problema fintîni. [...]

Put ? Acúma sin_dăla feluri de put : únu-î spúne cútură, căre să făce ceva
 mai lărgă, iar púțur, la noi să spúne púțur americâne. Așteea să fag_am vâzú,
 și ... pim_București am_vâzút púțur din așteea, căre să fac cu ... un_sfrédel,
 10 așteea americá^{ne}. [...]

Cel mai larg, de_ ezémpu łomnăș, cu ... puțăr, că nu făce arcîne, să sâ-
 pe o cútură. Grăpa acăsta să făce în_diamétru ... de ... doi métri, în_diamétru
 s-fíe grăpa mai lărgă. Și-ncepe săpátu. Ajića, la suprafăță, să istalează o fúrcă-n-
 tr-o parte și-o fúrcă-ntr-álta, de lemn, ásta, sau ... cum s-ar spúne mai bine, doi
 15 parj cu ... să áivă și-ál [K] și únu și celtánt crecănă sus. Dup-ăia să púne un lungiș,
 unde să înfășurá o sírmă sau un lanț, de_el abîni un hírdău, căre-l bag în_grăpă și
 púne pămîntú_íel și-l scoz_desupra. Doi învîrtéz_de-acăstă manivelă și cînd a um-
 plút puțáru de jos, cînd a umplú hírdău, îl scgate cu pămîntú_desupra. După ce a fă-
 cút operațiúnea ásta și-a ajúnz_la ... adîncímea respectivă, unde să găsăște izvôru,
 20 âi făce um_bazín, să áivă um_bazín de captáre-a ápei cel puțîn trei métri, vreau
 să spun de unę-a găsít izvôru în_jos. [...] Dup-acéea, dacă léste posibil pân-a săpá,
 ie pămîntu alunecós, să făce armătúrj, ca nu cumvá să surúpe pămîntu și s-apúce pã
 cel dinnăłuntru. După ce s-a termenát acăstă operațiúne, se bágă ... íie búburj ...
 de cîrcomferința acăsta a grăpi, íie că la noi să práctică și poveste-ásta cu ... obéz
 25 î spúne. Obádă făcútá din ... pietriș și cimént, și acéste obéz să-nkéje, la ú_rînd
 să făce din cînc obéz. Așteea cînc obéz deč íe ú_rînd. Și bágă de la vâtră, de jos, în-
 stalează de jos, pân-ajúnge la suprafăță.

Acăsa iese o cătură-și spune.

Murgășanu Aurél [35 de ani]

[Sarmale]

Curățim ... sămînțălă* și le púnem .. după ce le curățim, le púnem pã slobbã, să
5 usucã bine și dup-ăea le pisăm, le pisăm, le sãrãm, cu cãpã, cu sare, dãcã a-
vém orez ; și le púnem acolo, le púnem în fãga de vãrzã; aducem o vãrzã, o des-
fãcã frumds foile care sunt ... frumgãse și le púnem acolo, le fãcã le fierbem
și le mîncãm.

Popescu Irina [20 de ani]

10

920. PEȘTEANA - JIU

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

Culegere 1964 CC, GG, PL, MM, MV; transcriere MV

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dimineățã m-am sculãt, am ... potolit, an dat la pãsar', mi-am da la
15 porc, mi-ã lua vãca și-am plecãt ... cu ea sã pãscã Acolo an stat, an sta cu
ia și ... cît an stat, am vãzú cã nu mai prea stã, sã ducã - ncãlo pin ... p-ormã
pleacã ia singur - acãs

Și io ẽ-am vorbi cu - al batrin, zig :

- Vãca sã ști cã sã pricẽpe sã fãcã.

20 Am venit io acãs, cînd am venit ... cu iẽ d-ebile-și cãutã, ba iã, ba co-
leã ; am mai kemã și io niște femei (ști) cã io, dãcã io mi-ã rub mîna ãs-
ta de-ãstã gãrnã și n-am ... pot sã fac treab-ãșã cu ea) și-am stãtút cu ia pã-
nã aprãape -ãșã dupã ... dovoșpe -ãșã și ... a fãlãt.

Pe urmã ... a fãlãt, am sta lîngã ea, și, de sã curãțãscã, sã nu ... cã cîn-
25 manîncã curãțãua . s-piere lãptele, nu ... de nu pãzi cã [K] cã ieie-o ma-

* Seminte de dovleac.

nișcă, întorc și-o mănîncă.

Și-n urmă . a fătăt, ... i-am adús și io apă, i-an dat... Cu giștele pe afără, cum să stai, ba porc scaldă, ba ... treabă ... Mîncare am făcút puțin, fuga, mai puțină

5 Veni nuaptea iar m-an dus și io puș-grădină, am lua niște fasuți, l-am pus să-l ferb Pe urmă iar am plecăt după burujeni. Am adús la giște plivituri: d-ălea di porumb, la porc iar ... ca să-i dau ... Pân-a veni nuaptea puseși ... o uală iar, că pun mina di-o bag în apă, ca să mă [E] căldă ... Și după ăea ... m-an culcăt

10 Și az mă sculăi, cîn-mă sculăi iar potolii asă orălénile, dedei la plorc, iar pusăi căldărea să-i fac ... mîncare, de îi făcui. Ferséi și io, cum ni-am poménit . cūră [K] corăsta váci [I], cu țiuću. După ăia ferséi, dedei și io pe la niște copii. Pe urmă plecăi pe la urkês p-acól^o, pē la porumb, la dial. Mai plivii, iar mai fuseși la altu loc, iar . că-l aveam, să duc cu vitele pe-acolo, să nu mă-
15 nințe.

Până venii, cîn-venii ... copilu-l dedeasăm, s-a dus pē la Băltén, pi la niă-murle iei și-l găsii acás. Și di-ăia, numa țe venisăm

Elisăbieta Trandafir [65 de ani]

[Porcul]

20 Un purcel mic, de șasă săptămân, să cumpără, la un prez-mare sau mic, cum să găsește Și ...! lom acás. După țe l-am cumpărăt, ca să crească mai repede și să avém folgăse după urma lui mai repede, noi .. le făcém ... țin cu fă-ină de porumb și cu apă, púnem puțină sare și le mai púnem și cite-o țiră lapte.
[...]

25 îi făcém crov în-curte, să să scaldē,și lui, la umbră, il mai spălăm, dăcă îi sē-țetă preă mare și iel stă-n nămol și il mai și spălăm, il mai și peptenăm cu plēptānu váciilor. [...]

Îl tăiem . Îi pirlim sau îi jupușim . Dacă-i pirlim ... îi bun , că-i bun șoricu . Dacă nu , pielea lor , care-o luam de la ieii , ori îl dăm pe bumbac , să ne dea bumbac pe piele , ori dacă nu , făcăm opinîc .

Pielea de porc să-ntinde pe niște blăne [K] bite de ... niște boâte de alun sau
5 de cărpîn , și după trei , patru zile , după ce să [K] i să dă cu sare și cu fălînă și
să-ntinde la uscat . Și după ce s-a-ntinz la uscat , să ... c-o măsură oșă de
dobyazej de cin [K] centimetri , c-o blănă de doboșcin cîn [K] de centimetri
să măsură pe piele și dintre care să croșesc [E] opinîc . Și nu să croșeste-n ... în lat ,
în lung , în lung , nu-ș curmezîșu ... piele de porc și să făce urme de opinîc . [...]
10 Urme , la noi se spune perêjke , și , socotiț . [...] Cînc urme sint cînc perêjk de
opinîc .

Dupa asta , carnea porcului ... scolanina să scuate-aparte dintră care să topșe-
be și să făce untură , și stricurată , și cu jumeri , o punem Mușketi îi punem , îi tă-
jem bășca și-i făcăm așa bucăz mai mari și-i frigem , și-i punem într-om bor-
15 cân care ... îi făcăm numai pe ieii , pe mușket fript

și trandafiri . Trandafiri ... mățale supțiri ale porcului . Să tăe ... șoldet . Și
șoldetii aștia să tăe , să tuacă mărunț , alți pin mașini de tocă carne , alți ... noi
le tocăm din cuțit așa și dimbărdă , pe fund și le ... împreună cu cîmbru ,
cu vusturôj , le tocăm și le punem în ... ș trandafiri . Alți mai curăță mățale ,
20 le ... le mai făce - așa , le mai rade , le lasă supțiri . Noi nu . Noi nu le-am făcú
nicodată . La țară nu să prea fac așa Fag boieri , da noi n-am făcú .

și să fac trandafiri și trandafiri să pun la uscat . Iei nu să topesc , să să
tăe până nu să zvîntă , și s-afum - um pic . Că dacă să bag - așa verzi cum sint ,
să acresc țuălă și să strică .

25 Spetișile la fel . Părtea care-a rămîns , carnea [K] uasăle care-a rămîns di
la șoldet s-abîrnă la fum , să dau sare , s-abîrnă la fú și le-ntrebușînțăm la
côrbă . Iar spetișile , alți tăe carnea du pă spetiș și-o pun tot cu mușketi fript ,
și , pentru vară , sau pentru ... cînd au nevoie , numai la nevoie , scođ din bor-
cân și manîngă . Și uasăle rămasă pe [K] ale spetișilor , iar pentru còrbă .

Uoșu spinării la Fel, tot pentru cărbă. Este ... parte osgăsă.

Alt uâmenî fac jamponuri din piçgârâle di urmă. La noi, la țară, nu să o-
bijnuește [...]

Burtă sau tóbă. Aia să făce ... piēcie, cu șorâc, cu urelike ... și cu slăni-
5 nă și să făce iar cu pipier, cu usturâj. [...]

Elena Tătăru [38 de ani]

[Cum se cresc puii]

Prima ată [=dată] oțole mer la incubator, se tin douăze și ob de zile ;
după douăze și ob de zile, se scot puii, merg la .. creștere și la creștere le dăm
10 ... [E] ... făină mujată, le dă și puțină .. urdă, cum se spune, de la vacă, proș-
pătă, nésărătă ; li se dă ... cretă pisată, puțin, să dau ... mai multe [...] ce să
dă ? verdealtă pentru pu, ca să-i conțină vitamină.

Și după ce să făce mare, trêce la vânzare pentru conșum, sau îl oprêște
gospodăria pentru păsări mature, eum să spune.

15

Romanescu Maria [22 de ani]

Cu sânia

M-ă suilit cu sânia și ... nu m-an suijî numa io singură M-ă suijî și cu mai multî.
... și noi ... cîn-ne-am suilit ... sânia s-a vircolî și-an dat în ... într-o grădînă. Și-
grădina aea este și vițe, că este întră mine ulița, este ulița-ntră mine și-
20 vecină. Vecină aia are vițe acolo, a pus și piç vițe și niște porumbi. Și prin porumbi
... Cîn-a tăjă coceni - a rămăz-așă ... A rămăz știuleni.

Și io jeram prima, io nu m-ă lovit. Și al de ... din urma mea, jel cîn-a venit, a
tr [K] a pus picôru - așă și-a avú papúci, î [K] șășoni dinăștia a avú în piçgare
și i-a intrat știuleanu și jel n-a avú corâpi în piçgare. Avé picôru gol. Și i-a intrat
25 știuleanu - nă ... tálpă. I-a intrat știuleanu - nă tálpă și io le-am spuz la părinți, a dat

[K] telefonat, a veni^l salvarea și l-a luat.

Ș-acuma nu mai ie ... nu ie șkop. Mergea acum o lună, mergea șkop, da acuma nu mai merge.

Buzne, Marița [12 ani]

5

921. VLADIMIRU [ALR I, 815]

(rn. Gilort, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, MM, vș; transcriere : MM

Munca grăului

Domle, noi cîn ne pregătîm, pentru de-a face [K] ca să mergem la mîunca gră-
 10 uului, noi îl ... pregătîm plugurile. Duce la fierari, ascuțim fierările și pă urmă ne du-
 cem la loc, lucrurile une ieșe-n tarla acolo și arăm. După ce arăm ... săminăm. După ce
 săminăm, grăpăm, trăgem cu grăpa păsta iel, pe-ormă crește d-ecîia încol. Primă-
 văra, pin mar [K] pin aprilie, și-l [K] il ... plivim, după ce-l plivim [r] după ce-l
 15 plivim noi ... îl lăsăm în creștere pîna după Sim-Pietru, zis așa, și-atuncă începem
 și-cu seceratu. La secerat, alți și cu secera, femei cu secera și bărbăți cu coasa.
 Și-l cosește, îl leagă frumos, îl face cirstăță, cirstăță de trișprizece znopt, așa
 merge. După ce că face cu ... [K] de trișprizece znopt, l-adunăm cu cărăle și-l
 ducem la [K] acolo une iește, ca să facem [E] să-l treiere la mașin-acolo îl fă-
 20 cem și ră. [...]

Pe timpul - odată cîn să treieră, treieră și-cu căii. [...] Atuncă să facă un
 stéjer înt-o arie, făcă așa kar în curte. Și-de-acolo băgă um [r] um balaboc,
 un stomp acolo în mijloc, de-acolo treieră cu căii. Îl întorcă, îl făcă și pi-ur-
 mă-l strîngă de-acolo [E], îl lua la furcă, îl întorcă bine frumos. P urmă-l
 25 da la vînt cu lopăta și-l astrîngă pe-ormă și aia iereă totu. Și pe-urmă-l băgă
 la sac. La sac, acasă.

Dumitru Ge Lupu [74 de ani]

[Obiceiuri la nuntă]

Să ducе cu brădu um băiat și cu o fată și ia o cântă și fițe [K] băiatu...
 cu brădu ș-cu fata, ia cânta ș- să dug la cūtură și ia apă. Uo umele de trei
 5 uori ș-o vearsă mireasa cu picōru și au acōlo busuioc , ū răstēu [!], di la jūg [!]:
 și p-ōrmă , după c-o umele de trei uori , pliacă cu ia , jūcā , Cīcā să jūcāce brădu,
 dau ocol de două , trei uori și merg innainte , să duc acāsă . Și-o pun binē , apă
 ăia , pină cīnd vin de-o-nvālēște - atūncā o vearsă apă , o vars-atūncā apă ăia.
 [Cum se invelește mireasa ?]

Mireasa să -mbracă ia cu cē are , dācā are rōke albā , iar dācā nu ... cum pō-
 10 te , cum îi dā minā să făcā , și nāșa invālēște nūmai c-ur vol , cā-l cūmpārā de la
 uorăș . Cu lamaiță aīsa la cap , cu beteā făcē , cred cā șbit și dumneavuāstrā [!]
 cum să făcē , și pleacă cu ia -nvālītā așā .

Sevastița Dumitru Burlan [60 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

15 Ieri am fos tōtā ziūa ș-am aridicāt trei cărā de lemne , am făcū ,și noi
 grāmādā [...] pānā sara .

Asārā am venit pe-ntunērec , am potolīt și noi pōrci , am făcūt cu [K] ū foc
 în cāmerā , ā făcūt um pig de miņcāre ș- noi să miņcām , ērziū din nēapte , cā dācā
 20 an veni pe-ntunērec , tōmnai depārte , a fos pādūreā depārte . Asta ā făcūt ieri .

Az demingātā , mă sculēi să făcīm [K] să mātur pe la pōartā , să lkom pe ș-
 șgā frūnzālē , iar miņcāre . Mai mă dusāj , mai adusāj două cărā de cocēni , cā trā-
 buirā să-i aduc , cā ei mei-ii māiņcā vitēlē , pānā cīnd mă gāsīrēt .

[Aceași]

Via

25 Via la noi să lucrează-n fēlu urmātōr : făc grōpilē [K] începīnd cu cīnd o .

cînd o pui. Faj_ grăpîlă, ma_ alés de tǎmna, și le lași_ grăpîlă făcûte pînă primă-
 văra, ca să degere pămîntu, să lucreze bine. Ş-primăvăra pui, dacă vrei ca s-să
 [E] s-să prîndă mai repede, pui niște jûardă cu rădăcînă, dintre care ăia să nu-
 meste mutăcûra, care ăia să prînde imediat. Dar, dacă pui numai din jûardă, fă-
 5 ră rădăcînî, ăia să prînde mai, mai anevoiie, numai dacă ie timpul ploios, atîncă
 să-ntîmplă să prîndă ş-ăia jûardă, da aşă nu să prînde.

După ce că să pîne ... nu să făce grăpă, nu s-astupă, cîn_ să pîne via, ră-
 ză cu pămîntu cêllant, să lăsă aşă puşîn cu ... gîldan aşă lîngă ăia, cîn_ plouo
 s-să strîngă apă, ca să-ş_ăia udeală, s-apuce udeală.

10 lăsă [K] trêbe să-î mai dăm doya munc, în timpul veri_ una, prima, care să nu-
 meste prăşilă şi-a doya copăiit, aşă să zice la noi.

Tǎmna să lăsă ; a termină [K] am terminat cu-ănu ăsta . Ia durează trei
 ani de zile, dacă pui cu rădăcînă, după trei ani de zile făce struguri.

Făce struguri şi ăia, de la trei ani, trêbe să îi cauț la o suprafață de cînc_ cîn-
 15 limetri în jos_ că-ş_ prînde niște rădăcînută şi ielea trêbe tăițe că să nu îi ăia pu-
 terea viii ; puterea viii să rămîie jos la fîndu grăpi une am pus-o pi_ăia pîn
 [K] la, la fîndu grăpi jos. După ce le-ai tăiat rădăcînî-ălea, atîncă ăia-ş_ăia
 puterea să meargă jos, la vatră, ca să tîne la sêceta, pentru a menține [E] sêceta.
 P-ormă, dup-al pătrulea an începă, începe să rodească ş-ăia, să-j_ăia rōdu.

20 Via cînd ... începe să-j_ăia rōdu, primăvăra, yo tăi_ şi-î laşi_ atîta jûardă
 după puterea ăei . Cînd ai ajuns în_ făta viii [K] la o viță, îi jei sâma şi vez ce pu-
 tere a dat [K] a mers ăia ănu trecut, ce jûardă puternică ăre ăia. Dacă ăre jûar-
 dă preă mare, îi laşi_ rod mai mult de jûardă, ca să dea vin în_ văra ăeă. Dacă ăre
 rod mai puşîn, jûardă mai mică, însemnă că n-ăre putere preă mare şi-î laşi_
 25 yo putere de, pentru struguri mai puşîn, mai mică.

După ce am tăiat-o, o săpăm şi după c-am săpăt-o ăia îi vine timpul să-n-
 fluare. Via cînd ieste-ŋ_ fluare să nu [K] nu trêbye umblăt la ăia ; lăsăta
 liniştită pînă să scutură fluarea. Dupe ce s-a scuturat fluarea, trêbye a dō-
 ya mupcă, s-o preşim şi s-o plivim de lăstări care n-au struguri, ca să îi

dea putere, să aibă putere să-j mențije struguri, care-i are, bine și să-i facă bunj.
 După asta, după plivitu! jej ... [K] totodată cu plivitu și legată [r] și legată, care
 trebie [E] majoritate după varietatea vijei, alta trebye legată, alta nu trebe le-
 gată la ... la noi aici. Da care trebye legată pe harac, trebye legată de cind
 5 uo tai. [...] și ia nu să leagă vîia decît cînd ieste nouoreată și ũ urma plăii, că
 dacă să leagă pin căldură să [r] să yusuca struguri, să pălgează, nu să mai fac
 bunj. [...]

Culésu ; uo culégem [r] uo culégem ș-o puném în [K] uo aducém cu căru a-
 căsă ș-o púnem în țarc, o storcîm, vînu-l púnem la butoi și ... cîrci, aia să [K]
 10 care rămîn de la struguri, îi púnem într-un vas și-i înfundăm ermétic și din
 aia scuătem țuica.

Fujăică I Gregore [45 de ani]

[Fintina]

Dacă-i uo adinçime mai afără, pănă-n zéce métri, păn-la zéce métri, făcem
 15 uo fîrcă ... care să numește fîrcă, bălútă-m pămînt și-i legăm o cumpănă [E]
 de fîrcă și-o luminăre, care să numește luminăre, care legăm găleata di ia și ...
 îi dăm drumu în fîndu cîturi. și luminărea aia, cumpăna, trebe s-o ... cumpă-
 nim și s-o ... púnem pe fîrca aia să aibă [K] să-i dăm direcția ca să puă-să
 meargă în fîndu cîturi, să nu dea alăturj.

20

[Același]

Clôșca

Ej, găiina sau clôșca, cum să spune, cîn vrea să [E] cluocască, alégem uă-
 25 klôlă care sund bune, cu sămîntă ... vedém după cum je ia de märe, dacă putém
 pune di la șeișpe pã-la nouășpe sau și dauozêc de ôllo, dacă ieste ia mai mă-
 re, mai potrivită. Le púnê subț ia acolo, le-așezăm. și pe urmă, după trei
 săptămîni ... scuăte puji.

Cîrca uôllo, făce pân-la optisprezêce ôllo, șaptesprezêce, optisprezêce

40. S-așezăză pe cloacă, îi făcēm cūibu bun, îi pūnem uăȳole. După dōo săptă-
mīni le căuutăm dăcă sum_būne sau nu. Căre sīnt nēgre ălea-ī bun, căre iēste
līmpede-l dām la o pārtē și o lāsăm să cloacăscă - năiīnte; dup-o lūnă iēse pui.

Pūii dē cūrcă, cīn_iēsă, sīnt, [ε] cum_să vă spun iō dūmneavuăstă, [ε]
5 nu ștīu cuȳ_să le mai zīc, sīn_tafalōj_rău așă, moloșīȳ [!] moloșīȳ; îi lāsăm
să împīcorogēzē iei și nu mănīncă[ε] dōȳo, trei zile. După dōuō, trei zile le
cuăcēm un ou și le dăȳ_gălbenușū-ăla-ntăi, dūp-ăcēia le fērbem urzīc și
... împreȳunāte cu lāpte, și le dām încēt, încēt pānă să-ȳvālă iei de mănīncă;
și de-ăcēia - năiīte cōtinuă sīnguri.

10

Șetrān Ne Nicolīȳta [42 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dīmneăță m-ă_sculă_den noăpte, am_făcū_mīncāre [...] m-an-
dus īm_pādūre ... Am_venīt acāsă. Dup-ăcēia am_spălă_pūȳina să pun vārza, și-am-
făcū_mīncāre, am mīncāt. [...]

15

Az dīmneăță iar ne sculărām, iar făcūrām cūrēȳenie piȳ_cāmere, piȳ_cūrte,
dădūrām la porȳ [=porci], la găȳīni, la gīște, la tot ē-avēm. [...]

[Acum mă] duc acāsă, pātol [găīnile] iar și iar, desāră iar mă du_la nūn-
tă [!].

[Aceeși]

20

[Obicei de Anul nou]

Mērgēȳ_fēte [K] merg fētele la cāmīn īm_vāle ș-se strīȳg acolō; am [r]
am auzīt că se strīȳg cācūȳi și sub cācūȳi se pūne dīferīte [r] dīferīte fēȳurȳ, ēē
vor să pūnă băjēȳi [...] um_porūmb, ȳogīīnda, piēpten.

Dăcă ia porūmb, zīcē cā-l ia bogāt, dăcă ia ogīīnda, zīcē cā ia ... băiātul fudūȳ, dă-
25 cā ia piēptenu, zīcē cā-l ia rāu.

Dobromīr Margarēta [20 de ani]

922. GRĂDIȘTEA - Sat Băiești [ALR II, 812; WLAD, 314]

(rn. Olteț , reg. Oltenia)

Culegere 1964 : GG, NS, VȘ ; transcriere : GO

Via

- 5 *Via o pui primăvara, desfunzi de țgămnă ogoru bină, de dbzăz de centimetri sau năvozăc, la hirlēte. Primăvara, după ce pămîntu să mărunțiază, să făce gropi la adîncime de pătruzăș cînzăc. și pûnem bețe. Bățu să înghenunțke la treizec, pătruzăz de centimetri și-i lași un okēte sau dou-afără, un ok sau două și să pûne țărînă pă iel.*
- 10 *și pă urmă să-ngrijēște vāra, fără să țe-abinî de mușurōiu āla, să muncēș-ti-mprijūr, până cînd pleacă lăstāru, din ... ō!ku āla pleacă lăstāru, și să muncēște în continuare trei ani de zile, pătru, până să dă pā rod. Să pun arăc ...*
După ce să dă pā rod, la pătru ani, culēgem rod din ea.
L-am dus acāsă, avēm o zobitūare din ēlea de mină, de zobī-strūguri, il
- 15 *ma băgă la țeasc, căre strînge ō șurup cu givēnt și scoātem vīnu ; ! băgă la butoaje. Iar tescovīna ō asigurează bine la pūtina ō-îfundă cu pāmīn deasupra, să lāsă nōo zile. La nōo zile să pōati fabrică țūicā din ia.*

[Costantin Marinescu [65 de ani]

Fintina

- 20 *Fintina să numēște ... o Fintinā făcūlă de lemn la un izvōr în coast! ; cā sint izvōari ieșiti pi la noi pā cuāste, știū. și să cunqāște ōni-i izvōru, cā iel plîngē. Tpātă vāra plîngē acolo, āpā iāsă pā coast-așă plîngi, izvorēște. Sāpā jos așă, s-a făcūt Fintina dē fapt.*
īi făci lāturle, cu niște cirlāni așă frumōși, lucrāt, ajița strājă și cu țuțūr.
- 25 *și cūrge așă de frumōs ōni-i izvōru lîmpede-așă și frumōs, să dūce pī iār-bă. Asta-i Fintina.*

[Același]

Cîniþa

Cîniþa o sãmenþi primãvãra. Sapi Hogõru þi dupã ce-l sapi il toz mã-
runt ... Il toz mãrũ mãrunt þi pã urmã o sãminþi. Dupã ce uo sãminþi, iar
o ... dai cu sãpa aþã peste ia ca sã s-acõpere sãminþa, þþii. Þi ia pã urmã
5 rãsarã, creþte þi cîþ creþte þi sã coãce, o culãgem.

Þi-o pũne la dospãlã nõuõ zile, dup-ãle nõuõ zile o desfãcã þi o pu-
nem la sãre þ- sã usucã þi frecãm, o frecã þi-i luã sãminþa þi pã urm-o
dũci la baltã. Þi la baltã o lãþãm iar aþã nõuõ zile-m baltã þi sã topãþti.
Dupã ce sã topãþti-o scoãtim de-acolã þi o luuãm þi o pũne þi avãm õ m-
10 liþ-aþã; pũnen-dã sã usucã þ-o meliþãm aþã cu miþa, cã sã fãce fuþõr
ia, dupã ce sã meliþã.

Þi lupã ce sã meliþã aþã, fãcem fuþõãri, þieþtinãm cu þieþtini þi uo
luãrcim ... cu fũrca; cu fũsu vine-m fũrc-aþã. [...] Þi pe urm-o coã-
cem la [K] bãgãm iþ-cãldãre-aþã cu cẽnuþã, cu liþã þ-o coãcim þ-o ur-
15 zim; o dẽpãnãm þi-o urzim þi-o pũne þi-o lãþãm.

Þtreãngã Ne Mãriþe [73 de ani]

[Porcul]

[Porcul] il tãjem, kemãm uãmenþi, dãcã iþte mãri ... cã sãþã uãmenþi, il
tãjem, unu cãri ie maj ... putãrnice sau maj iþdrãznãt il tãje la giþ, l-aduc [K]
20 l-lãþã þi mãre, la urmã l-aduc iþ-cãþã sau unde ãre acolã de ... dãcã vrea
il jupuãje, dãcã nu ... il uõpãre, opãrit ... il [K] fiþbe ãpa þi ... ãpã fiãrtã
þi-l õpãre.

Alt uãminþi cu cuþitu, cu cuþitele il rãcã-i-aþã bine, bine þi la urmã-l
... il tãje ... iþ-sfãrturi sau iþ-sfãrþã aþã. Dãcã vrem sã-l jupuþim, il jupuã-
25 je uãmenþi, aþã þiþlea, þi dupã ce-l tãrmenã de, de jupuþit, iþ tãje cãpu, la
urmã il tãje [K] slãniþile, slãniþi-aþã ... þãpte, opt sau ... depinde dupã cum
iþte pãrcu þi le pũne-ntr-õ, iþtr-o al [K] iþtr-o postãvã-ntr-o mãlnã mãre.

În lung așa și-i dă sare, sări ... altcineva îi dă sare ... pisăta bine și ... ăntii slăninile.

La urmă vine mușki, îi despărți du pă... du pă șiru spinări ... spetiile le tai - așa frumos în ... bucățele - așa în lung, la urmă în lat și le face co-
5 driceji mic - așa și-i dă sare bine, bine pe toate părțile și ... șoldeli nu le dau, nu le dă sare ; îi las - așa. Aștea - s pentru tran [K] pentru, noi spunem tran-
dafiri, pentru cîrnăți.

Burta ... undim [E] undim slănină cu căpă și cu cîmbu și ardaji. Și ... un-
dita. Și la ur [K] umplem și la urmă o pînă și pă ea tot așa - ntr-um vas
10 și fierbe. [E] Pe urm-o lăsăm ; dacă vrem s-o lăsăm să ... mai să ... să
stea mai mult, că dacă nu, o mișcăm atunci. O...o umplem și-o pînem
așa pă măsă și-o întindem frumos și-o cusăm aici - așa unde este ea, că
ia e crăpăt - aia la mijloc. Și-o cusăm cu acu ... și asta este.

Burtafetele-l umplem impreună cu mătaie, cu ficăte, cum v-am spus,
15 cu ficăte, cu slănină și plămîni.

Maria Diaconu [34 de ani]

Sarmale

O tăiem varza din grădina, cum îi acuma toamna, o spălăm, o pînem în-
tr-o ... brădăică mare ... După ce o pînim acolo, pînim sare cîntărită, dup-a-
20 ceea o umplem cu apă, pînem măr și vreo ... vreo doi trei porumbi, ca să iese
zeama bună.

La urmă, ca să facem sarmale, vom carnea, o tocăm cu mașina de to-
căt sau care n-ari mașină u tocă și - așa cu ... cu cuțit sau cu o bătă.
După aceea pînem [E] cîmbu, togă - căpă ... togă - căpa bine - acolo cu car-
25 nea, pînim [K] pînem ouă așa ca să să facă legătură, lom varza, o tăiem
foi frumoase și după aceea pînem carnea acolo - în foaie, o-nvelim bine și-o
pînem ... ntr-o crătiță.

După ce umplem crătița bine ... umplem pă foc și fierbi.

Scufița Rășie

1 Iereă o fătă cărî-i ireă drăgălășe mămi-si [K] bābe-si, o bunicî. Și
 într-o zi bāba i-a pus un nūme, Scufița Rășie. Și i-a pus o scufiță pe cap.
 Și într-o zi māmă-sa a făcū niște cozonăc și i-a spus că să să ducă
 5 să-i ducă și bunicăi sāle.

Ia a luat o felie de cozonăc și cu o sticlă de vin și i-a dus-o. Și s-a-n-
 til [K] dimineața s-a-nțitî cu ũ lup. Și-a întrebāt-o că unde să dūcē așā de
 noapți. Și ia a spus că să dūcē pi-la bunicūța. Și ia a zîz [K] i-antrîbā-
 lupu că undi șād'i bunicūța?

10 Și-a zîs că ... cam pe [E] cam după un sferd de bră într-o pădūrē.
 Și lupu a zîs că ... nu vede cē Flori sînt? De cē n-adună ca să-i ducă bu-
 nicūței sāle? Părcā mērgē la școal-așā mērgi de ... nu bāgā florilē sāmā.

Și ia cîn le-a văzūt a-ncepū s-adūne. Și lupu a luat-o p-o parte,
 ia pi-u parte și lupu s-a duz la ... înaiiintea Scufiței Rășii la bunicā-sa
 15 acās, bunicā Fetiței. Și s-a dus și i-a zîs că să-i desfăcā [?] ũșā, că-i
 adūcē cozonăc și cu o sticlă cu vin

Și i-a zîs că să (că bunicā iereă bolnāvā) a zîs că s-apēse pe drog, pe
 clānță și să între. S-a dus și a îngițit-o. Și la urmă cînd a venīt ... cînd a
 venīt Fetița aștrînsāsā sūmā de Flori de nu le mai puteā dūcē S-a dus și
 20 i-a spus că să-i deskidā ũșā.

Și ... lupu dūpe cē a mișcāt pe bāba s-a-mbrăcāt în țolele 14 ... bābi.
 A pus okelārî și cînd a lintrāt Scufița-n cāsā a zîs că de cē āre urēkatîl
 de marî? Și-a zîs că s-o pōātā auzi [E] bine. A zîs că di cē āre gūna
 atîd di mārē? A zîs că s-u pōātā îngiți mai bine. Și n-a apucā să zî-
 25 că „îngiți” și-a și îngițit-o. [...]

Fîrtāt I Viorica [11 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ieri m-am sculat, m-am spălat, m-am îmbrăcat și-am plecat [K] am mîncat și-am plecat la școală. La școală-am învățat, am venit acasă, am mîncat, m-am culcat și la urmă am [E] m-am sculat, am scris și-am învățat. [...]

Az dimineață mă sculăi, mîncăi, mă pieptănăi, plecăi la [r] plecăi la școală și venii ajiică.

[Aceași]

923. TURBUREA

(rn. Filiași, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : MM, NS, VȘ ; transcriere : MM

Săpún

Punem apă acolo ni, în căldare, punem soda, punem carne-ăia, untură-
ia și-o mestecăm până cînd să-îkăgă și-s-făce ca piftiia și-atînc o lom
15 joz du pe foc și-s-a făcú săpún

Rămîne strātu săpúnului, soda, murdăria, ăla jos, ăla pe fîndu căunu-
lui rămîne, málura de la săpún, așa-i zice.

Șerbán Ge Luána [61 de ani]

Opîncîle

O- ezemplu porcu de Crăcún, că [= zicea] că tăie porcu la Crăcún, la năș-
tereá Dómnului; tăia porcu, în loc să-l pîrlim, să făcém șoricu ăla, noi îl jupu-
iam. Aveám năște custuri, de zêce centimetri- așa și dáte puțin pe spate cu vir-
fu. Și ne strînzăm pătru, cînc într-o sara sau dimniată, cînd hotărám să
tăiem porcu, și-l luam de la pisúare cu jupuítu. Îl jupuiam pe-o parte și-pe-ál-
25 ta. Dupe ce l-ă jupuít, am pus carnea la maldă, i-am dá sare, am întîns pie-

lea, an_curățit-o de sîngel-ăla căr-rămînea pe ia, de rămășițur, de grăsimе
căre rămînea pe ia, și-i dam_sare ...

Pielea să uscă lîngă sobă. După ce să uscă pielea lîngă sobă, o-mpăre-
kăm, făcăm țopinț. Știu, că tata ierea mai bătrîn, și-cin_iereaîn_copii, așa ne
5 făcă, și-an_făcu_și-io_asta. Ne dan_tot pe-acolo și venea cu degetile, ne
făcăm un [ε] un băl, și-că [= zicea] că să pûnem noi între degetu al mare
bătu, că să puă-să dea lățimea la opinț. Unu ierea mai țgûs_la picôr, altu
ierea mai in_vîrste, altu mai tinăr. Și mă...[K] făcă cit copii ierăm, altia
bătă d-élea, și la tot ne băia cîte-o sfășia din álea. Le sfășia cu [ε] brică-
10 gu, pi dimensúnil-élea, pe bătăl-élea și după ce le [r] le rădea de păr.
luam un cûmăg de-afără și-c-un cuțit sau un gam și-ncepeam să rădem păru
du pă iele. După c-ă_ras păru du pe iele, le împaketăm frumos și le puneam
... sus. De-acolo ne luam cîte-o păreke, cin_să rupia, luam álta, făcăm opin-
cile.

15 Aveam o potricălá căre trebuia să-ngăuurim țopințile cu ia. Alți le fă-
căm cusúte, după cum ierea ... pentru fete ... ierăm obligat să fac opințile
cusúte, că ierea mai pretențiuosă. Pentru băiat i le-ngăuuream_cu potricăla
și iel le mai lua și mai așa. Însă un lucru ierea rău că cin_ierea udeală tre-
buiă să le usúce pe scaun. Punea țor! scaunuru pe sobă disupra, țor puneă
20 opințile. De multe țor!, le puneă pe sobă, și-álte țor! n-avea grijă, trebuia
să ne uțăm la_noi, ai bătrîni, la lei, pentru că soba să-ncîntă și-ardeă
opințile. Le găsăm diminiățta strînsă, făcute șoric. Și le udăm și degăba, nu
mai țineă, trebă să făcăm áltele.

Mănescu Ion [42 de ani]

25

Cînepa

Prîmă dată ne dúcem și-o [K] ne dúcem, țo lom într-ũ_vas, ne dúcem cu
ea la țogôr. Săpăm [...] țogôru bine mărún_mărúnt, ca pe căpă, și-l semă-
nám. Dupe ce-l semănám, ai copăiim a dóua țară, să s-acópere să nu mărîn-

ce păsările cînepa.

Se făce mare ... cî se cuăce [E] sămința [K] iēsă sămința, cîn să cuăce, o
culégem. P-ormă im băllă, o topim, așă-i spune, să să muăie, o lam ș-o bătem
la protăp, așă-i spune.

- 5 Dúpe c-o bătem, o trăgem pintr-un dărăc ... și dúpe c-o trăgem, Țo fă-
cēm așă călere, călere. Púnem im fúrcă, Țo tuărcem Dúpe c-o tuărcem, o
dăpănăm pe-ũ [E] pe-un ásta, pe-un [E] cum i spune ... pe-un dăpănúș.
Pe-orm-n-úcem cu ia la gard, o urzim. Dúpe c-o urzim, venim cu ia napoi,
o púnem pe ... sul, i să spune. Țo púnem pe război, începem s-Țo țăsăm. Dúpe
10 c-o țăsăm ... Țo termenăm, Țo tăiem cu fuărfeca și-o făcēm [K] Țo cosăm cu
ácu și-o făcēm macătur!, macat sau saltéle sau sac. Mult făcăm noi saltéle
și sac di-șe.

Șorop Țána [43 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- 15 Ieri am foz la căzán. Am făcut [țuică] cu căzánu, am venit acás [...]
mi-ă făcut miņcäre, s-a făcut seară. [...]

Az dimniătă m-ă sculat, mi-am făcu curát, ă făcut miņcäre [...] măi
am o căsă măi depărte, m-an dus acolo-n deal și mi-ă spălă vásu pēntru
vărză, mi l-am puz la bec și veni de-acólo, veni pi la sóra meă. Ásta ă fă-
20 cút.

[Aceeasi]

Brádu

- Am lua brádu ș-am dat pe-aică ș-ni-am duz la fintîná, că să spune
că l-am adăpát. Ș-acólo l-am luat [E] băiátu [K] că am avút Țo căldäre și
25 un restéu din ála de fier de la boi, și l-am [K] am pus căldăreă pe iel și băiátu
cu brádu și c-o fátă, căre-i spune domnișuără de onuäre, io știu, a tinút ú-
nu de-o parte ș-únu de-o parte și ieu în urmă cu prosópu-ála, căre-l pu-

neam la cumnatu de mină de gît, l-am pus pe căldăreă cu apă. Am mers la fîntînă,
 acolo a pus-o jos, s-a dus, a luat apă, a puz găleată și am luat cu niște bu-
 suioc și-am dat la răsărit, apus, miázăzi și miázănuapte. Am dat de [K] apă
 de trei țori și-am dat cu picôru în găleată de trei ori și s-a dus [K] s-a vîrsat
 5 tuată apă din ia. P-ormă ă luat-o cu apă și-am adus-o acasă. Cîn să venim
 pe-aica, pe ulița ăsta, venea și nunta de la dial. Și-atuncea am mers în casă.

Enăke Luana [18 ani]

[Cum face mama piinea]

la întii muare drădăia în [E] într-o cănuță cu apă, cu apă căldă, și pe ur-
 10 mă o pune într-o căpestele și ... încălzăște o tigăie de apă sau uo ua [E] uo
 uală de pămînt, apă mai măriă, și tuárnă peste ia. Și tuárnă [K] Frămîntă apă
 cu mestecăuu cu făiină, apoi o plămădește și-o pune puțin să s-acrăscă și cîn
 să acréșt-ia, să umfl-asă cîn o coc. Pe-ormă făce pite sau ăzme. Le fa
 [K] ... le pune pe căpătôr, le băgă-î cupțôr și da [K] și-iele se umfl-asă,
 15 dacă sîr crescute, dacă nu, rămîn apă-ntînse.

Veneriță Ecaterina [11 ani]

924. SLĂVUȚA

(rn. Filiși, reg. Oltenia)

Culegere 1965. CC, VS, MV; transcriere: CC

20

Țuica

Punem prunele-î cazan și ... Noi uo făcem ... deodată, um fel de rakiu.
 ușor, nu cū fac [K] refăcer cā Ardeal, s-o făcem de do 40 țori, num-o dată.
 Scuătem țuic-asă de vro do 40șcînc de grăde, treizec măcsim.

1 -u₇cazán de arămă și-i făcut cu capăt₇dă lemn. Și-are-o puțină
 cu două țev₇ p₇care să stricu₇ără ... aburu din₇cazán vine pin țevile -ălea și tre-
 5 cte pim₇putina cu apă răc-să prefăce-n ... în țuic-acolo, să făce-n likid și...
 cūrge-₇vădră jos apă, rakiu ... într-o vădră, căldăruie, vădră, c-o fi. Noi i
 spūnem cōtīrnă, așă să zīce aiica, și cūrge-n cōtīrnă ... de lemn, duăgē de lemn.

Nicolae Tănase [70 de ani]

Săpūnu

Săpūn ... di₇Țosinza aia și di₇elea, ști, s-alég du pe măță, ști, ce ie mai
 ra, carne mai ra, mai sīngeru₇ăsă, mai du pe mățe, ști, de care nu să mārīncă. Și
 10 uo cīntăre. Dacă ie cīnc kilogrāme, pune-u₇kilogrām dē... de sōdă, u₇kil
 de untūră la Țo litră de sōdă. Și pūnem, pune-acolo, o pūne la ... sōdă într-o
 părte, într-o căl... căldare mai mică și se topēște. Și pe urmă pūne cărnea și...
 dă fierbe, pīnă să topēște ia-₇căldărea aea sīngură. Și p-ormă-ncepe să um-
 ple din sod-ăea pīnă cīn-să [r] să tērmină, de s-adūce du pe mestecău, pīnă să făce
 15 cōlo măcūcă la mestecău. P-ormă-l cărcă și cīn-se preafăce, i dă sare și-l
 dă jos ... dū pe foc.

Săpūnu rămīne. Dimineața-l țāie, să-₇rkāgō și-l țāie... Săpūnu s-adūnă de di jos,
 să zīce nēște rec, ști, leșīie de-a tūrbure, [care e bună] la spālăt așă de scīndură, de
 ... altele mai spālă și rufe, da cā-₇rușēste. Și-i bunnă de spālăt și sticle-așă de ... de
 20 ulēi, de ... că ia ie cu sōdă, și... A desūpra iāsă [k] de di jos ie mardăua aia mur-
 dālă, murdālă. Și desūpra iāsă leșīie, desūpra de tot iēste săpūnu și la mujlōc iē-
 te leșīia aia mai līmpede.

Eléna Grūia [61 de ani]

[Ritual la Fīntīnă nouă]

25 A fost o cūtură, s-a slobozīt aci Ț sat. Făce Țom₇-o cūtură, sē [zice] că
 nu bea apă di₇ia pīnă cīn-nu vine pōpa s-o ... s-o slujāsc-acolo. Și făce pomānă

acolo, să-mparte dă mort! la apa aia acolo; multă lume, neamuri și ce [= zice] că să dăvă apă pe lumea aialtă. Și să duc cu colâc, cu mîncă [K] cu gălbire, cu...acolo și pun căne d-élea, și, pe jgâb pe ... pe cîltur-așă, pe -ălea, fac cruce-acolo.

[Aceeși]

5 Vicleju

Două zile până la Crăciun, cî spunea noi, am kemât ș-jo prieteni, că jo ierăm păpușar, cum s-ar spune, că-u Vicleju nostru aia să jucă păpușile. Ș-a-veam u lăutăr care cîntă, o cîntăreată; a venit acolo la mine și am început să bem acolo, să cînte, ș-am făcu probă la Viclej, cum s-ar spune, dacă o să re-
10 ușim în nuaptea de Crăciun să jucăm păpușile - acélea, să cîntăm așa cum trebe, ca să plăcă la popor, lăutăru dacă pu - să cînte așa după cum jucăm jo păpușile.

Și-ntre timp u asta bînd așa, nu știu ce, ne-am cam kefi noi nițeluș acolo ș-aveam um bătrîn acolo alături, a venit și ne-a ndrumat că destul, să nu mai făcem, nu știu ce, „făcurăz destul, terminăul.” Așa că ne-am
15 despărțit, a plecat și jei acasă, lăutării, ca să vină în seara Crăciunului, să plecăm. Și-ntre timp u m-am cam certat cu muma, cum s-ar spune. M-a cam certat, am plecat și m-am dus c-aveam acolo un conac suz de tot, o căsuță unde-aveam u grădină. Ș-acolo am dormit peste nuapte. Diminețea am venit acasă, m-am împăcat iarăș cu mama

20 Vicleju ieste um fel de . are trei turle - asă, două turle mic ș-una mare, el devine - asă patrat ș-aiuc în fătă are un găm și care jucă păpușile, stam aiuc în dos și sin diferite păpuș. u păpușă ș-um păpușoi sau aveam așa patru păpuș; înșirate - asă, um fel de hără de păpuș; și-o hără de păpușoi care să jucă, la un găm unu, la un găm altu

25 P-ormă ieră diferite . u pisică care prinde un șurice sau, mă rog, fel și fel de snuave ca să ridă copiii, atunci dă, nuaptea cî ne primeă cîne vrea să primească să cîntăm acolo [...]

[Păpușile] noi le făcăm, fetele, le făcă fetele cu catrinț-așă, frumușă, da cap de marmură. Cred că ieră, cred că se vindeă ... acuma n-am mai văzut. Să vindeă pe la prăvăliuare de-ăstea. Și-i făcă cupăg, îi făcă fetele un fel de catrință jos sau foltă, cum să spune la noi, vilnic, cutăre, cutăre, așă, frumușe-ncărcate.

Uoprea Ion [46 de ani]

Porcu

Tăie porcu, l-aduce-l jupuăie, c-așă țieste ... ș-tăie bucățile de carne, des-pică, le despărte slăninile, cuăstele lor, tuăte uăsele. Le ducim acdo p-ă... pe un c[ε]... pe ceva, le pūnem. Și-n urmă slăninile le topim, uăsele le-așezăm la locu lor pentru de iarnă, la cōrbă. Ficăți îi fherbem și făcēm mătīle.[...]

Trandafiri ... făcēm, tocăm carne cu mașina ūor cu cuțitu, le pisăm usturōi și le încălzim apă, le mestecăm carnea ș-la urmă pūnem trandafiri, făcēm, îi pūnem pe culme, se usucă de iarnă, da, afumăt, îi pūnem la afumare.

[Din cap] se tuacă de [κ] pentru piftii și picuările. Le tocăm, le spalăm, le fierbem, pūne și lor puținică sare și le pūnem, le lăsăm să [se] răcăscă, pisăm usturōiu, le pūnem, le mestecăm pițele și p-ormă le pūnem la străkinji, le lăsăm s-să răcăscă ...

Îm burtă ... carne fierbem tot împreună cu ... dacă ție cu ficătele, tot împreună cu ficătele ... Da, pūne și-așă, pūnem la mătāle-ălea, pūnem slănină mai multă. Slănină tocăta cu căpă, friptă și pūnem la burt și la mătīle-ăle mari și la bundaveac, da. Bundavețe, așă-i spūne.

Berbēce Nicolita [38 de ani]

Porumbu

Lom plūgu de-acīia, boi, și mērgem la arăt. Ne-apucăm și ... de-acuma, dacă stem plūguri mai multe, trei, doo, una cīt o fi, făcēm trei brăzde la porumbu. A treia brăzdcă se pūne porumbu. Îl pūne la un mētru, la doi, depinde cum vrea

Țómu să-l púnă și l-a pus, l-a lăsat acolo, crește și după ce a crescut puțin se duc că să vadă dacă a ieșit, dacă nu-l prepune. Prepuns înseamnă că înlocuiește une n-a crescut

După c-a crescut, să face mare-l prășește-l copăiește, dup-ăia-l culêge
 5 Culêge cu miina, îi ia drúga. [...] S-adună grăméz, grăméz, dup-ăia trâge cáru lîngă porúmb și încarcă ș-pleacă Țómu acásă cu-el. Îl púne-ntr-ú... magazie, într-um_pătúł. Pe-ormă-l, [K] dup-ăia să dúcê ș-jel la muără, măcină
 Îl cură, îl bágă ș-jel... Dacă au mașină de curăt porúmb, bine, dacă nu, au curățuare din ăia făcútă de țigán, și cură cu ia porúmbu.

10 Pă cîmp dup-ăia, după c-a culés porúmbu, táje cocén, îi face znopt sau brăte de cocén, așá-ı spúnem noi. Îl face tótă de cocén, j-dup-ăia trâge cáru lîngă iei, încarcă și vine cu iel acásă.

Nicóla Ne Dumitru [19 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

15 Ieri cînd am venit d'la șcuálă am ... m-am spălă-ș-am mișcă-și [E] la urmă am mai sta-ș-am plecă cu vițele, că n-a avú cîn-s-să dúcă cu-êje. Că frăti-miu ieri s-a [E] m-a mișit pē mine că să dúcă la măica, că măica ieri a foz la pădure. și nu s-a d'us, [E] s-a duz la pumână.

20 Azi ... de dimineață ... ieu cîn mă sculăse iel nú ieră sculăt; să sculă țir-zíu și-ncepú să plîngă că zísă că iel nu mai mērgē la șcuálă, că-l duăre picōru, c-a făcút iječție. Io az dimneață cînd mă sculăi, mă-mbrăcăi și mă spălăi ș-la urmă mișcăi și plecăi la șcuálă.

Zeveleánu Mariia [10 ani]

925. GHIOROIU

(rn Olteț, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : GG, MM, NS ; transcriere : GG

[Cum se face brânză]

5 Făcem brânză cînd avem lapte mai mult. Îl pînem cum mulgîem găga [K] lă-
jile, îl pînem pe lingă foc, frecăm kag în ... Î zăr căre ie mai făcut și pui o sti-
clă de ... ũ kil sau de-o jumă de kil și torn două linguri ță lăpte-acolo
de zăr d-ela cu kag.

Și-l dogorești, o țiră pe lingă foc, până se ... alégi iel zăru, de să-ntă-
10 rește-n zăr. Și-l torn! Î saculețe j la urmă il laz di să stricoară, pă-
nă ... u dră două sau trei, pînă nu mai cură din ia și o rei ș-o pui la castron,
o sâr! și d-ei-ncă o pui la gârniță sau o mîniñc.

Tudor Dumitru [72 de ani]

[Mîncăruri la nuntă]

15 La nuntă făcem mîncăreă, înțî cu sarmălele. Pe urmă, dupe ce sarmăli-
le ... făcem [E] piftiile.

Sarmălele, cu foi de varză ... așă. Cu foi de varză, cu carne, cu uréz, cu
câpă, cu ce trebui î jlele, miodiile ... ca să fiie frumgăsă, bune. Le fiébim
în cazane, le prăjim cum trebă, cum să pîne sarmăliti : cu slănină, cu pé-
20 cîie, cu uréz, cu câpă, cu cîmbru, cu aștă, cu piper, cu țgăle, foi de dăfrină,
că de-alea uităi să vă spui. [...]

Făș friptura, friz curcâni în cuptor, la tává, [E] uș cu untură și-i în-
tór [= întorci] la tává și așă pe-ó parte ca să să frigă, s- să cōacă car-
na. La urmă-j ia bucătăru d-acolă, îi țgăcă și pîni pe farfurie cît să pōă-
25 te. Dacă făc umplătură, făc ; cari ari, căre n-ari, făci cu ce pōăti. Alt om
o făci cu cartofi și cu uréz, altu ..

È, gozonăs púne ... fãlîie de gozonãc ... ca la ordş.

Mãriia N Cãcotãiu [94 de ani]

[Ce a fãcut subiectul ieri și azi]

Ieri cîn_a trecut maşina m-ã sculat și m-am ... am frecã și i_o cãrãpi, o-
5 pîn_cile mi le-ã riciit, m-am încãlțãt, aș curãd de porc, cã an_trei porc.
Aș curãd de porc, aș curãd de pãsar_mãicã, le-am da_mincãre, aș fãcú
și i_o cãvã piș_cãsã pe-acolã ... Èi, sã vedem cã-am mai fãcut ... am plecã_la
munc-ãiicã, la coletiv.

Și astãz to_la fãel fãcú. Mã sculãj, mã-ncãlțãj, mãturãj, fãcúj curãlã-
10 niie piș_cãsã, bãgãj fasule î_gãlã, frãmintãj piîie, bãgãj focu-ș_cuptorj,
și frãmintã neppãlî-meã

[Aceeasi]

[Obiceiuri la înmormintare]

Cînd lãste gãta um_bolnãv, le gãta sã muãrã, atuncã femeile sã string
15 și-l pãzesc. L-îmbrãcã-l gãtește, l-încãlțã cu cã_ãri iel mai bun, ca òrce om,
zicî, sã am acolã de mãrti ũ_rînd de hãine bune "

Și mul_la noi sã muãrã cu luminãri, aii_cã la comuna ngãstrã, òmu. Și dũ-
pe cã mãre, il dezbrãcã de hãinele ãleã de_este cu iel, pe [È] îmbrãcãt, ï scãl-
dã-nt-r-o bã_ãșã mãre, dupe cã-l scãldã, il îmbrãcã iar la loc, vine-adũce pe
20 pre_vòt acãsã și citește ãle ieșirii sũfletului. Pe urmã-ï adũce trei gãlez_de
ãpã ãle_eshirii sũfletului, ï fãce trei bobonãte tot pentru ieșirea sũ [K] ãle ie-
șirii sũfletului

Și-n dũyuzãșpãtru ... de òre ãre vãie sã steã-ș_cãșã mãrtu. Dũpe dũ-
yuzãșpãtru de òre ne dã certificãd_de mãarte și-l îmormintãzã. Merg_e la
25 bisericã, fãcî pãtruzãșpãtru ... de polmãl, fãce pãtruzãșpãtru de colãc, fãce,
ia batiste de pobl_de țircòmniç, pe urmã merg_ï-m_bisericã. Acolã-ï fãce

slujba preoatului și pe urmă-l înmormintează

Dupe ce-l înmormintează - acolo la ... pe mormintă îi să dă o găjină peste gră-
pă de pomână și 40 uală. Dupe ce a termină cu ăstea, toată lumea mărge
napoi acasă și făcăm, pregătim mișcări. [...] Pe-ormi-și făcăm un pa-
5 raistăz di nouo zile, pomân-acasă și [ε] pomeneste păpa pe mor-la bi-
sérică și! pe urmă vine lumea acasă și! mănîncă mișcarea ce ie pregătită

Stan Elisaveta [36 de ani]

Săpunu

Săpunu-l, îl făcăm în feiu următor: 140m untura, o topim, 143 sódă de
10 cantitatea care ieste untură, cîntărim untura și! pe urmă cîntărim și zoda. Du-
pe ce-ai cîntărit toate, le pûnem la fierț. Și cînd vedem noi că ieste ... de
fierbe așa cum trebuie și vedem că ieste bun, îl dă_joz du pe foc, îi pûnē_săre-l
umplēn_cu apă și să-îkăgâ_imediiat, pînă dimineța. Cînd dimineța-l [K]
ne uităm la iel, și! cînd ne uităm, dacă ieste bun, îl tăiem și-l dăm la o parte
15 să ne putem servi di iel

Iar dacă nu, să-ntimplă de nu ieste bun așa cum trebuie, îl mai prepûnem
a dou-uară pe foc și-l fierbem din nou

[Ce rămîne la fundul cazanului ?]

Mai are ũ_strad_de mālura. Leșia o alēgim și-o pûnem bine pēntru
20 spālăt și mālura o aruncăm, o-îngropăm undevă ca să nu s-atingă păsări, sau
porc_vite_cēvā.

[Aceeași]

[O călătorie la București]

Prima dată pin-acuma ... pin-acuma nu fusăsăm nicodată la Bucu-
25 reșt!. Az [K] îp_văra ac[K] ăsta a fost prima zi cînd am_fos_și!_io, primu
an cînd am_foz_la București!. Și_jerăm bucuroasă ce nu să jegzistă, că-n

scrisă să mihi tăticu ca și mă du la București. [...]

Și m-am dus la [K] acolo la Craiova, ne-am dat joz dîr rătă, a lua bagajū și-am plică la autogară. Acolo la autogară au scoz bilete de tren, am luat ... biletele de tren, a venit personălu și-am lua personălu. Ieră așă o-
5 ghibijă - acolo-n tren, de n-am văzd de cîn sint, im personălu-ăla. N-aveam loc niț să mă mișc. [...]

Și-am ajuns im Bucurej. Ne-am dat acolo jos la autogară; ieu tod merēu mă uitām de tăticu, mă gindeam c-o fi tăticu pe-acolo să-m-țină
10 călea, că tăticu că [= zicea] că im-ține călea joi șiara. Joi șiara că mă-ținū iel călea și io i-ă spus că pleg joi. Și iel m-a așteptāt și joi și vineri m-am dus io. Pi la două-am fost im București. Cîm-an dus acolo-șă, mă uitām tod merēu de tăticu. Nu ieră tăticu nicăieri. Ce, ieră lumea, populații de n-aveam ... loc să te miști.

Și-a venit ū ūom căre nevastă-să ieră cu noi, de venisă de-acasă,
15 și-a venit și i-a ținū călea. Cînd am văzūt omu ăla, zig: „oleo, o fi și tăticu” Tăticu ce să fiie?... Nu știām ce să fag; nu știām încotrō s-o iau.
[...] Ne urcām, nē pūnim noi [!] acolo-ntr-un tranvāi și plecām ... ne oprēs-
te kār acolo la ... aproape de piāta Vitānu ne-oprēs-te, ne dām jos. Cîm-am
dūs acolo, ieu nu știām încotrō s-u iau. To la fel. O tūșe de-a mea spunē,
20 ce [= zice] :

- Hai că mergem la sorū-meā, ce, ș-acolo-șă, ce, te dūce capūi lu sō-
ru-meā, șce [= zice], te dūce la tăică-tu.

Că iei știā unde ie tăticu. Tăticu ieră la servici. A venit pi la trei, trei
jumātī-a venit acās. Și io m-am dus acolo-m-piāță. Acolo-m-piāța Vi-
25 tānu a fost o vecinā de-a ngāstră, căre vindeā la aprozār. Cîm-a văzūt
ăia, ce :

- Ce fās, Flūle, la mīni, c-așă zicā ia mīiij.

Da io zic :

- Ū, Leānă, zic, tu iești, zic, tu ce fāc ?

* rătă = mijloc de transport în comun (R.A.T.A.)

Ĉe :

- Bine , ĉe je cu tîni ?

Zîg :

- Veni ŝi io la Bucureşti . [...]

5 Stînd io acolo - şa , mă dug la o mqaş - a mea , ierá tot din vâle di ja vindéá acólŷ la aprozár ŝi zíc :

- Ĉe faz mqaş - aci ?

Zîĉe :

- Ĉe să fag nepgátă , vind ŝi io , ĉe [= zice] , cu tîne ĉe je ?

10 Zíc :

- Pe la Bucureşti .

Da ja ĉe :

- Vez tu , ĉe , că vine cumnătă - ta acúma iimediiá ĉe , să măi ja nişte ardéi .

15 Că măi veni de dimineáţă , ĉe , ŝi vine ŝi - acúma aci . Spúsă că să - i măi păstréz nişte ardéi , că vine să măi ja . ŝi staj ac - aşá , că , ĉe , je músaj , sĉe , să te - ntil - nésŷ - cu ja .

ŝi io ō zîz - zîg :

- Bine dar [E] ... să staj pînă vine ja . Acúma , m - an - dus în dial la Leána ája , a venit bărbatu - so ŝi Leána ĉe :

20 - Hai , ĉi , să - i spuném , să ne dúĉim acáz - la nea loŷ - cá , ĉe , nu măi ... el nu , nu măi vini . Poáte trecú .

M - an - dus înapói la femeia ai - i - ō spus că dácă vine cumnătă - niá să - i spúii că plecái la tătícu , să m - aştepte - acolo - m - piáţă puţín . M - am dus ŝi - am plecát , ō lăśá bagájŷ - acolo ŝi - am plecá - cu Leána ásta , c - o fiméii , am plecá 25 la tătícu . Cîn - ne dúĉim acólu la tătícu , tătícu să - ncăilá , să pléĉe - ŷ - gárâ , să - m - tîná cálea . Da iîntrá Leána pe úşe prima dată ŝi io ō râmás ŷ - úrma iŷ .

Ĉe :

- Nea liuáne , ĉe , cit în - dai , ĉe , să - ŷ - adúc pe Măriţa ?

Ĉe : „o” , ĉe :

- Unde ie ?

Iey iimidiiāt iintru pe úşe. Am da_mîna cu iel, êe :

- Îuleleó, êi, venişi! şî tu-m Bucureşti, arătăio [!].

Da io zic :

5 - Păi sigur că venişi, nu mă-aj spuz_mată că să viu ?

- Ba, êe, sigur că t-ă spus. Êe, ej, êe, im_păre bine că, êe, nu măi, im_luaj, călea dim_picqoare, de nu măi făcui drumu, că iir.îă iar să mă duc.

Stan I Mariia [18 ani]

926. OVESELU - Sat Măciuceni

(rn. Oltet, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, MM, MV ; transcriere : MV

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

15 Ietă ê-am_făcút ieri! m-an_sculad_dă dimineată ş-am_făcú_mămăligă ş-am miŋcăt, că io locués_sîngur, mă cunos_băiėti ; io locués_sîngur. De ópt_sprezece ani im_fac_turtă şî mănînc : o fag_bună, mănîng_bună, o fag_ra, o mănîng_ra.

Şî ieri m-ă_sculad_dă dimineată ş-a veni_fecóru-mjeu de la ..Rîmnicu Vilca (Nicolae, măi_băiatule) a veni_dé la Rîmnicu Vilca şî z'êe :

- Tătă, z'êe, aj fi avînd ceva de lucrat pe-aci.

Zic :

20 - Am, tătă, doo bérde acîia de făcút şî io, zig_nu le poç face.

- Hai, că să le făcem amindoi.

Şî i-am_suflad_băiatului, cu fualle, ş-a ... a făcú_bérdele. Da. Ieri!, oă z'ia de ieri!

25 Astăz mă sculai_dé dimineată, făcui_mămăligă şî miŋcăi şî iar ie [K] no_gă-sî ... domnu ... [!] dumnealui ne găsî acólo la ... la ... la ateliér!

Costandin Şerban Aleca [84 de ani]

[Amintiri din primul război mondial]

- [...] M-a luat prizoner, și m-a ținut trei săptămâni înkîs la Pitêșt și [1]
de la Pitêșt, a venit ordin [...] și ne-a pornit pêtește Udît, pã șușăya pêtește Udît
din còlo din Slatîna, drept Udîtu-nainte, ca sê ne ducã Ungăria. Și îo cînd
5 am văzú Drăgășani, zic :
- Al drăcu să fie cine-o trêce de Drăgășani, încoló! Mă duc acás!
Și-am venit acásă la muere și la copii.
Și m-a judecát Cúrtea marțială, m-a judecát și [E]
- Tu ai foz - gîneralu - tu ai foz mă, bilhărul, la război?
10 - Da, dómle gîneral, am fost.
- Minz mă, că tu n-ai foz zicê Cit timp ai foz tu la război?
Zic :
- Di prinț pină - n nemiáz.
- Păi de, mă, ce [= zice], nu-s spusêi îo că n-ai foz la război?
15 - Da, dómle gîneral, am fost.
- Unde-i lua parte, mă, tu?
- Am lua parte la Pîetrosani, la Dedetelu, la Banița, la Parîngu; la
Pîetrosani vâlea Jiulului și d-eciia am plecá cu nembî tirij după mihe, zic,
pân la Găitêș, la Găitêș m-a luat prizoner și-am termenat.
20 - Ieș afar, ce [...]
- Faj rău di mă-njur!, dómle gîneral, zic Io-s spusái drep ce-am fă-
cút, nu spusái altceva

[Același]

Săpunu

- 15 Di vosînzê [κ] di sódă și-cu apă și-cu pelin
[De ce pui pelin?]
Ute-asá, áre și-iel um mirós frumós de pelin, dáca-i pui pelin, dáca
nu-i pui pelin îe frumós și-áșá, dá nu-î kár ca cu pelin și-î pui sódă páná

cînd îl [E] Fierb! așă bine, de dă leșia pînel și - adîns cînd dă leșia pînel,
însămnă că s-a făcút Îl dai jîos și - a dóló zi - l tai și - l bun făcút

[Cum îl cunoști că e gata ?]

Păi nu întăleşeş dmneată și [K] mneată acús! ? Îl fierb! așă bine, pă-
5 nă cînd buștêște leșia așă prin iel și cînd o buști leșia, s-a făcú săpînu
și - l dai sáręa, îi dai acóló, d'pă cum ai sîma de märe, doi, trei, pătru
pumñ .. cum ie vâsu de märe. și - o dai jos și - a dóló zi .. sêfăce .. cum să știie,
ñkégát bine - așă, bun, cum trébuę. Da să - l Fierb! așă bine, pînă cînd dă lî-
șiia așă pînel, așă de subt iel, apă așă, buștêște - așă cîte - odátă - ñ - sus,
10 și - atîñ - să știie cîș - a făcú - săpîny

Tîncă Ge Ană [61 de ani]

Mêrle de áur

Spune că iereá ũ um boier și iel aveá într - ũ [K] grădínă ... pom! .
și aveá um măr care făcá mêrle de áur și boieru nu miñcásă nicodátă märe
15 de - acóló, să vádă și iel pă mäsă lui märe de áur, dim mărú acéla ; că iel
[K] nu să știá cîne îi le ia

și a pus slujitóri lui să păzăsćă și n - au prins cîne le ia . și pîreáú iar
și nu [E] veneá la iel și nu gäs [K] nu iereáú [K] nu - i aducáú märe . și la urm - a
20 pus pă copílu cël măi märe al lui și - a zís al [K] acéla că iel - l prinde și a
... cînd a adormít iel pî la miézu nópți, hólú a vení - și dimineáța, cîñ - să - i
dúcă lu táică - su märe, n - a măi gäsí - nicúna , iar i le furásă .

La úrmă - n ánu vizító [K] vizító, a vrut cël măi mijlóc ca să ..

- Táťă, mă duc io, că io - l prind.

și cîñ - s - a dus el, l - a lua și p - acéla sómnu și nu l - a prins ... pă hóló -
25 nic ála și s - a dus iar la táică - su fără ... fără märe

și în ánu vizító și - a cêrú - și cël măi mic . și táică - su a zís .

- Pleácă, mă, de - acíia . Fráťi tái ai măi mari n - au putút să - l prindă și
tu te gäsíș ũ ála mi - șă să prinz . Eí, în ánu vizító să te du - și tu .

Și l-a mîná_ și cînd s-a făcú_ s-a dus .. Pîslea îl këmá pe copil și-a
 făcút dóylo țărúșe și únu l-a pus într-o pârte și [ε] únu sub bárbbă și únu [ε]
 la șále și n-a putú [K] și și-a luat o cárte cu iel și cu arc cu săgátă. Și iel
 cîn_da să dgármá il întápá su_ bárbbă țărúșu și nu puteá [l] durmí și tórn-
 5 náj c-azúde -u_ fișeii_ și-atúncá cîn_a_ azúit_ iel s-a uitád_ de prima
 dátă n-a vázú_ și-a tras pî_ ũ [K] cu prima săgátă și n-a lovit. A dóylo_
 gárá cîn_a tras a azúit un țipet și_ la úrmá cîn_s-a dus acólo a vázú_
 dírá de sínge. A lua_ méré și l-a duz_ lu táicá_ su pã mäsă.

Și táicá_ su să mulțumisă pένtru că ce l-a prins. Da iel s-a [K] iel
 10 a vru_ că să prindă și hótú să-l adúcă lu táicá_ su și_ atúncá frății cei marí
 au zís că

- Mer [K] méré_ și noi îl gäsín_ noi iná_ íntea ta. Nu să puáte tu p-a-
 mîndóylo

Și_ s-au duz_ după díra de sínge. Au mers_ ei_ au trecút munz_ váj,
 15 pîn_ au ajúnz_ la o prăpástie și_ acólo, la prăpástia acéa, a fost o grupă, care
 [K] primul, al máre, a avút o fringúle și_ l-a țínút_ cel mijlóc și s-a dat acólo_m_
 pripás [K] în prăpástia acéa jos. Și_ după ce s-a dat_ i_ la, la úrmá a țínú_ Pîs-
 lea și s-a dat_ . s-a da_ jos cel mijlóc. După acéa și-a da_ și Pîslea drúmu
 acólo [...]

20

Enăcică Ne Cornél [12 ani]

La spitál

Pă mine mă dureá cîn_ mă duceá_ la școală, mă duceá_ că n-aveam în-
 cótro, că-m_puneá absénțe și mă duceám așá, duríndu_ mă și nuáptea zăceán_
 lúatá nuáptea acásă_ și táticu a zís că :

25

- Ce [r] ce fáce ásta, fã, stă méréu așá cu noi, nu ne lásă să durmím nic-
 odátá, plínge língă noi, hai să-l dúce_ la Drăgășá_ la spitál

Și m-a lua_ tătí⁹⁰ și m-a duz_ la spitál. [.] Cîn_l_ am_ vázú_ p_ăia plín_ de
 sínge, pe_ acólo, pî_ haláte_ aș fi plecát acásă, nu mai mă dureá neam, nu măi

- 4 simțăm !- am spus lu tătici? Da tăticiu .
 - Păi, cum oi plecă cu tine la gără, găta, te duare iar
 Și dup-ăia ... m-au dezbrăcă ș-ă sămăs acolo, im-pat. Și m-au luat,
 mai pi- la doloșpe din noapte, să-m făcă clizmu. Tupă ce mi-o făcú clizmu,
 5 an-durmit și pi-la óra nóyo m-au lua la operăț!i
 Atúnca mai ierá o femeie pă pat [K] acolo pă măsă de operățile și io
 am stăt acolo la úșe și doctoru Scripcă a-ntrebád de mine, că:
 - Băiețășu fuği sau mai ie aci? ?
 Ș-ieu am fost acolo așa, da mi-erá frică rău. Cum a zis că ie, io am in-
 10 trát, in-dedeáseră cu úșă-ŋ-cap lei uținđu-mă [?] după mine, și ieu, de
 frică, io ă-și intrá să scab mai iute, ca să ies iar afar
 Mi-au făcút o ijectie. m-au plecát și mi-o puz mîna-ŋ-cap și mi-o
 făcút o ijectie-ŋ-șira spinării. La urmă, dup-ăia m-au culcát pă spâte și a-n-
 cepú să mă cûp-așá cu vistiríđu și io simțám meréu și
 15 - la dă-ı. mă, dim-picuáre
 Și io [E] am săltá-picóar^{ele} Mai la urmă, măi m-a lăsá cîi minute
 Picóar!-nu le-am mai putúđ da d-icá cin-mă mă tăjá, mă dureá, mă
 simțám.[...]
 M-au duz la cámară. La cámară m-au pus acolo-m-pat lo dirdián
 20 de frică [!] d'upă ce scăpásă^m, mă și usturá. La urm-a d'oua zi mi-a foz
 mai bine.[...]

[Același]

927. PRUNDENI [WLAD, 335]

(in Drăgășani, reg Argeș)

Culegere 1964 CC, MM, Vș, MV, transcriere : MM

25

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ler! m-ă sculát, m-am îmbrăcát, m-ă spălát pă uok, mi-ă luat gamela, am

intrat în viie , aṅ_culés strúguri , i-am băgá_ la pútină pēntru pregătirēa pēntru țúică.

Ástáz, aṅ_foz la Drăgășáni . Dă dimineățá Fuséj pînă la gáră , avúsej un întē-
rēs acolo . Dē-ocoló venií ș_-plecáj la Drăgășáni pēntru anumíte problēme .

5

Costantin Pópa [65 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri, m-ă_sculá_dă dimineățá , am preparát în_cásă , am măturát , mi-ar [K]
am aranjá_tótu ș_-am plecá_la colectiv .

La colectiv , ní-an_dus și pánă la brinu , la motyárele dă zéče , am culés la
10 viie , tot acíia , ș_-aṅ_venií_ș_-am mîncát aṅ_gășí_ mîncáreá , făcúșă unkáșu niș-
te tocánă dă puí . Ș_-am mîncát și ne-am dus ș_-am culés iar la porúmb . [..]
Az mă sculáj , tot așa preparáj pîn_cásă ș_-plecáj iar la colectiv . Mă dúșéj la colectiv ,
culesărám trei trócuri .

Iuána O Stănēscu [65 de ani]

15

Tescovina

Tescovina [o] Făcám țúică . Uo puneám la păstráre într-un vas , puneám pá-
mînt pēste ia , uo jucám bine , puneám pámînt pēste ia , dup-acéia cum_vream
s- Făcēm : fiē c-uo Făcám tuámna , fiē c-uo Făcám primávára , sta acolo pámînt-
tu pē ea . Dăsfăcă_și-1 puneá_la căzán , la fiērbere , la fabricățię .

20

Băviță De Vasile [40 de ani]

Piftii la moși

Dîn_cap și dîn piçuáre făcēm piftii la moși .

Príma dátă le lom , le tocám . După ce le tocám le púnem la moí dă sára , le
mojém biñe , biñe , le spălám , [K] jásă síñgele dă sára pînă dimiñiățá , jásă síñ-

gele din jël. Le spălăm binē, binē în trei, pătru apă rec, p-ormă pūnem și fīartă
ca s-să cūrețe binē. Le fīerbem, după ce le fīerbem binē, binē dă să fīerb jëlă,
pisăm usturōiu. Spălăm străkinle s-fie preparate, pînă să recēste piftiile, să
făce și usturōiu-ăla ['] trēbe pisat, trēbui-aranjat tot.

5 Preparăm în străkină, cuș, să spūne, usturōiu, după ce să recēste puțin
piftia, pūnem usturōi pēstă jëlē. Dup-ăia pūnem în străkin', le pūnem la
re [ε] la recūt. Dimineățā le găsim făcute, piftii, cuș, să kāmă ['] piftiile dă
moș!

10 Împărțim la moș, moșilor, la copii, cīne are părinț, copii, dup-ăia miș-
că și noi.

Olărescu Ge Maria [30 de ani]

La spălăt

Prima dată fac focu. După ce fac focu, pui [κ] pun căldărea pā filostri
După ce pun căldărea pā filostri, fīerbe apa puțin căldută. Dup-ăia iay ună
15 cīte ună. Iay ună, îi dau cu săpūn, uo pui la moiat, iay alta, îi dau cu săpūn,
uo pui la moiat, până să termină.

După ce să termină, iey iar apă din căldare, căldută iar, pun peste jëlē,
le iey la spălăt, la spălăt, la frecăt. Prima dată să frecăcă subțiyără, la git,
une-i murdăr mai rău. Le spălăm binē, le styărcem, lăpădăm apă, iar pūnem
20 alta, iar mai luăm apă din căldare ['] iar mai pūnem, iar îi mai dăm cu săpūn
pînă s-fac ș-jëlă albe și să pūne pā cūlme. Da dă trei uor! să pūne, cuș, să
spui, apă, dă trei uor! dai cu săpūn. Și dă pătru uor! dăcă ie murdare rău
și dă pătru uor! mērge săpūnu.

[Aceași]

25

Lóboda

Lóboda uo jumulim, uo spălăm într-o găleată mare, dup-ăia uo limpezim binē,
binē. Uo frecăm, uo pūnem la uopărit puțin, pūnem puținică apă fīartă peste ia s-o

péje mirósu-ăla... Cîcă mirós-a iárbă. Uo frecăm, uo púnem la uálă, uo fiérbem,
uo prăjím ș- mîncăm dîn ă, ca la țáră.

[Aceeasi]

[Porumbul]

5 Primăvára árá cu tractoru saș plúgu cu boi ; ái púne feméi saș bǎrbáț, il púne cu páru. Dúpe ce-l púne cu páru, încépe, să fáce de prășít. Dúpe ce-l prășéște, ái copăiește și-l lásă pînă-l culége. După ce-l culége [r] il culége, ái ăa cu cǎrúța acás. L-adúce cu cǎrúț-acás. După ce-l adúce cu cǎrúț-acás, il curăță, mérgé cu lel la muáră, il mácínă ș-fáce mǎmăligă dîn el saș mǎlăi.

10 Perpélea l Górgé [19 ani]

[Cum am făcut mǎmăligă]

[Mama] a plecá la uo vecínă, acólo, sta dîn dá l dá noi, și mǎmăligă je rá pá foc. Ș-jo cîn_ă, vǎzút că nu maj vihé dá loc, ă lua fácălétele ș-am începú-s-o... améstec, am turnát-o pá mǎsă. Și mǎmíca cîn_a venít, ă
15 spus. Cîn_a gustát dîn mǎmăligă, zíté : „Fácúș, zíté, maj búná că mîně”.

Miriéscu Ve Iuána [10 ani]

928. UȘUREI

(rn. Drăgășani, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS ; transcriere : 66

20

[Via]

La-ncepútu vii-a fost așá : ne ducă și săpám terénu cu hîrlétele lá șaizác, lá șaptezác saș [E] indeferénd, după cum jerám noi așá ... indyviduál, pá

cóntu nost. Da acúma să cêre la șapteazăc, obzác, la ... gospodării. Și je bine, știi, că să ... egzecută múnčil-estea, pêntru că dă ũ rezultád măi bun.

Atúnca cînd ierám pã cóntru nóstru indivudual, sãpãm pã șajzác, cî-
zác, fije care cum să pricepeá. Acúma, după ce sãpãm, plantám, aveám o
5 sfórã de ářã cu niște semne - acoló la métru patrát. Fãcãm la métru și
nãjiinte și rãstávu și puneám viřã. Puneám un fel dã viřã, îi spuneá viřã ...
americána - i spuneá, așã - i spuneá.

Și dup - așã creștea ea, după doi an - dã zile sau d'upã trei, yo altkoiá Creș-
tã um bãř, altuám, gãsám varietáz de vije cãri ierã ... de cãri ne plãcã
10 nóvo. [...]. După trei, patru ani dã zile, nóvo ne da producțije știi, de ! Da pro-
ducțije de fãcãm vije după cum o muncã fije care. Cã ierãu úni cãre nu prea
muncãu ; da care - o muncãu, fãcãu treábã. Iesã, le da producțij, da cãre n-o
muncã, cum să le dea, de, de un - să le dea, dácã ... dácã nu ... n-o ggrijeá și
n-o muncã ?

15 Cîñ - vengã vrèmea culésului, tãmna, cî - să coçáu iei, începeám să ne dú-
cém cu pútínile cu ... cãrãtorl - ele de strúguri, cãrãm, îi puneám la lin, îi
zdrobeám cu piçgãrle ; noi intrãm, cã n - aveá - zdrobitgãri noi ajiça. O spun
cum ierã ajiça, nu ... spun cum ierã - altã parte la proprietãri, cum ierãu c - a-
veáu zdrobitóri. Îi zdrobeám, îi puneám la butói, fierbeá - m butói, și - urmă ne
20 dam cu ... cãșca pe [!] cu cána pe língã iel și - i trãgãm [!].

Matéi Floréscu [68 de ani]

[Întimplare din viață]

Úite, am cãzút ũ an acúma la ... Î Rusále ; vineri Î Rusále. M - an dus
sã ud la néște varz - ajiça din ca la o cêjmeá. Și fiiin - pã puod, am pus cãl [X]
25 cãnta să cùrie la un țuturdj acoló și - c - o gálã puneám în cãldãre. Și cîn - să să termi-
ne cãldãrã, cîn - să mai pișesc, ierãu - cu niște tenej - dã gum - și - ierãu un - cui
d - esta așã ierid - la cápu pódului. Și mi - a pus piérec - așã și dor am dat așã, da

ce-o fi fost c-a pleznî mincă-v-aş sùfletu, parcă sparz_o tîugă. O femeie jereă,
că.

- Ce spărsăşi, dădă liuană ?

- Nu spărsăi nimic.

5 - Pui, ce pleznî ?

- Nu ştiu ..

Cîn_m-ă_sculă_m-ă_sculă cu picôrū amôrît. Am trecut_pestē-om...
gard, a fost amurîa a fost înfierbîntat io cred. Am_venit ũ_uşa căsî, acîia du
peste Beica, am_venit acăs, m-a pus într-o coligă, m-au duz_la um_mêster,
10 m-a traz_de pătru ũorî. Ala şti, de pătru ũorî, un om d-eiîz_de ũopt ori
Şî_ŭite-mă, am împlinît ânū şi tot cu picôrū tîrîş sint.

Muşăt Ioana [70 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

Io, dăcă sîn_de nu p_ŕoc, a plecă_făta [ieri] cū [E]...a plecă_făta dupo
15 burujeni de parc, a plecă_cu căpătîiu la lémne să ea lémne-ŕ_cap că n-avé_
lémni ş_îo_ă_rămăs acăs. Am_făcú_ş_îo_dă mincāre, dăcă_strînge toate á-
lea lîngă mîne; dăcă nu, nu po_să le fac: [...]

Şi astăz to_la felî. Plecă_băgātu la maşină la treierat şi făta plecă_ũo
dăta la burujeni şi acūma ie p-ecî pă drum. Stă c-ŭ_sag_dă...să-l_puje la
20 mgară ş_l_n_ăre la cîine, că nu mai trec cără. Ş_îo_făcú_i mincāre. Mincārām
şi ... cîn_să_ies afără, auzîi că mă kemără fetele, că ne kāmă nişte_ŕvătăluá-
re-n drum

[Aceeşi]

[Testul]

25 Ŭite, ne ducām şi aducām... aducām pămînt, cărām pămînt, cărām băligă
.. de cal şi ũo_făcăr_grămădă şi-l_udām şi-l_lăsām o zi de să_udă. Ş-a_dú_ũo_zi-l_ŭam

cu săpele. Îl bătăm o dată cu muka săpij, la urmă-l luam cu piçuările la juca cu piçuările, iar cu muka săpei. Îl jucăm trei zile.

La trei zile îl făcăm așa gogoloi, gogoloi așa ca pèrina asta, și ne ucă și făcăm așa mușuroi de pămînt și puneăm turtă de... de pămînt acolo și o-ntindeăm 5
așa. O-ntindeăm și puneăm una. Și la urmă mai puneăm încă alta, două. Și le întindeăm așa bine frumôos, și le spoim așa cu apă și le lăsăm, să uscăm.

După ce să uscăm, le luam acasă și cînd ieră ele-așa, de să-ntărea, luam așa, o ăea așa, ce [zice] țeslă de fier, și le scoțăm cîd ne trebuia 10
nouo așa-m mărgin!. Și cîd să uscă, le puneăm pă foc și băgăm mălăi în țele de cocă. Da cocă mălăi ca nuca. Ei, acuma nu, acuma cuțgăre.

[Aceeși]

Cînepa

Primăvara, Hogoru care trebye să-l pînim cînipă... I-avem alés de cele- 1
lalte locuri. L-avem mai cu bălegăr!, mai... cu o poziți mai frumôasă. Și... du-
p-ăia, cîd dă ploaie, ne ducem și sămănăm cînepa. Și la trii zile răsari. 15

Dup-ăea stă paș-crêște, s-făce mare, vine timpul culésului; a de țgăm-
nă rămîne verde cu sămînță și-a de vără-țgălbinește. Și ne ducem și cu-
lêgem p-a gâlbina și-u făcîm mănuni... și-o [K] plecăm cu ea la topit. O băgăm 20
în apă, o lăsăm nouu zile apă, dup-ăea o scoțem și-o pîne la uscat și ne-
ucem cu ea și-o melițăm.

După ce-o melițăm, avem piepten d-ăea de cîlt de... kèptâni pentru kèp-
tenat. O luom la pieptănă și scoțem trii mode: fujôr, stupa și... cîlt. Și [E] ăș-
ta, fujôru și stupa o țgărcem pentru urzâlă, pentru prêsuri, pentru sac, pentru 25
cî ne trebuie și bălăea o bățem. Iar dacă n-avem să bățem în țgăță, bățem și
trênță și făcăm și noi prêsuri, ce ne trebuie.

Marina I Șerbán [43 de ani]

[Murăturile]

Nói, cîn vine tǎmna, lkom ... culegēn din grădină : platagēle, ardei d-é-
la, cǎrnu berbeacului, vǎrză rōșie, plătăgēle verz ... și făcēm saramură cu apă
în brădoaică cǎrj le pūnim pǎ éle . Și le culēgem pǎ éle ș-le lāsăm dōyu sau trei
5 zīle de să pǎlēsc.

Dup-ăea le pūnem în ... În apă ăea și să pregătēște pēntru jǎrmă . Și ăea . Pūnem
vǎrză, plătăgēle verz , mur [K] țēlină , castravēt , mōrcov , ardei și ... țirēi . Dea-
sūpra pǎ brădoaică pūnem fro cîtevǎ foj de vǎrză , după fojile de vǎrză pūnem
niște prepē - așă , niște ... blăniț- așă în curmezis , ca si să lāse apă jos . Și
10 ... dēsūpra pūnim o ... ū capăc sau piătră , cēvǎ pǎ capăc , s- să lāsē jos ca
să nu viē desūpra s- să strīce .

[Aceeși]

Jēdu cu trei căpre

A fost odăltǎ un jēd și jēl aveă trei căpre : măma căpră , bunica căpră
și mătūșă căpră . Și dimineața cîn să sculǎ , începeă să strīge :

- Mămă căpră , îmbrăcă-mă !

Și veneă măma căpră și- l îmbrăcă . După cē il îmbrăcă iar strigǎ :

- Mătūșă căpră , ospătează-mă !

Veneă mătūșă căpră și- l ospăltǎ . Și iar începeă să strīge :

20 - Bunică căpră , adpărme-mă ! Săra .

Și într-o zi a făcūt nuntă vecīna , căpra cu trei jēz , cu jēdu cēl mǎre și
a [K] le-a kēmēt și pǎ éle . Și cīnd s-au dus , dimineața cîn s- sculăt jēdu ,
a-ncepūt să ... să strīge :

- Mămă căpră , îmbrăcă-mă !

5 - Și tōmaș cǎ atūnc trecă și pe-acolō o vūlpe . Și zīce :

- Nu măi plīngē jēdule , cǎ bē , te-mbrăc jo , nūmǎ arătǎ-m unde sīnt hǎj-
nele .

Și jēl i- a spus și vūlpea s-a-mbrăcăt cu hǎjīnele și-a fugīt . Și pǎ urmă jēl

a-nceput să ... să strige :

- Bunică căpră , ospătează-mă !

5 Și a venit bunică căpră [K] și n-a venit bunică capr-acólo , pēntru că ia jereá la nuntă și-a trecut pe-acólo un urs . Și úrsu s-a dus im-bucătărie și i-a mîncat toată mîncărea . Și iel atúnca , sára a-ncepu să strige :

- Mătușă căpră , aduárme-mă !

Și tóman_că tre_că lúpu pe-acólo . Și atún_că iel zîce :

- Lásă , jédule , că viu ieu să te-adórm . Și s-a dus acólo lúpu și-a-ncepu să-i cînte :

10 - Náni , náni , că pe-acést jed rásfătát , mîngiát și alintát , il voi mîncá . Și jédu cînd a ayuzít , s-a zmu_cít Hodátă și a fugít . Și s-a-ntors sára obosít . Și iel s-a culcát , dimi_nă_ța a mîncá_sîngur și s-a-mbrăcát .

Mitráke Lú_cîia [11 ani]

929. FRATOȘȚIȚA

(m. Filași , reg Oltenia)

Culegere 1964 : CC , GG , MM , VȘ , MV ; transcriere : MV

[Întîmplare cu un lup]

Veneám de la Filieș , cu fap_tóriu . fap_tóriu jereá trăi_in_tea mea . Și iel ... cîn_l-a vázú [pe lup] , s-a-ntors cálu-ndărát . Și ... veneám de la Filieș ! Ū_rma luy și iel strigá :

20 „ Lúpu , lúpu , [!] lúpu , lúpu [!] ! ”

- Staj , mă , că viu ș-jo acúma mândiá_zíc .

Iq-aveám o fúr_că de fier , așá , o fúr_ki_ță , știj , frum_ă_s-așá ... im_mîná_ș-ă luat-o-nai_in_tea cálu_luy și-am_veni_cy_cálu_pănă_cînd ... a fugi_lúpu . A luat-o lúpu pe ... de_a_rázna_peste_cîmp .

25 Jereá jármă , și zăpádă ... ș-a fugi_lúpu ș-am_venit în ... sat

Nicoláje Cē Urgureánu [77 de ani]

Maroî

Să făcĕă maroî, L-îngropă mōrtu și să duĕă cu îel la biserică și...îl găsă cu bārba, dăcă ieră voinic, iote-așă-l găsă cu bārba, și-l găsă așă dat într-o rînă cuștiuc, η-tronu - ăla, noi tron îi zîsem.

5 Și...îl lua armăsări, nlegru ; dăcă ieră maroî, nu treĕă armăsăriu, dăcă nu ieră, treĕă pĕste mormînt. Ȃsta a povestit-o...tat-al mieu a povestit-o, o știr_cînd ierăan copilăși așă mic, cā povesteă tat-al mieu, cîs-a făcū de maroî,

10 Și nu treĕă armăsăriu dăcă...dăcă ieră maroî. Să puneă și-l cătă, îl dezgropă...și-l cătă, și-l găsă [E] o lua cu mōrtu, o lua din neam. Muri cutăre, vārsă sînge, muri cutăre, vārsă sînge, muri...Ĉi [= zice] .

-Auluiū, ĕĕ, ăla-i maroî, mănîncă lūmea, zîce.

O lua-ntîi din neam : și pe urmă să puneă p-ej streîini și mîncă și dî-ăla. Ȃsta-i adăvărād de...Bătrîni mi-a spus.

15 [Cum îi mîncă ?]

Acolō ĭinimă, cum veneă, și ĭintră și-η_cāsă. Dăcă ieră om și mureă cu nevastă, intră ca uōmu, ca cîn_ĭintră...zdrāvăη_viu acūma ; ĭintră la_ĕa și gl [K] își făcĕă glūmele cu ęa și...plecă. Și femĕea să jūdecă :

20 -Miĕ, ĕe [= zice], mi-a venit bārbātu-mio az ngapte și ie mor_de-at'la lîmp ,...d-ū_an, de doi, ș-a venit îη_cāsă.

Și să duĕă acolo și-l cătă, și-l găsă așă , îl găsă așă...înr-o rîlă și bārba mără, creșteă mără, Ūngi:ile la mîini, la picōare-ĭ creșteă.

25 Și pe urmă-l lua și-l ardeă --așă zĭcem noi la lĕmne, stînjini, nu să zĕea mĕtri ca acūm. Într-un stînjin de_ăia ieră doi mĕtri de lem, și-l băgă a-colō și ardeă --acolō ardeă mōrtu ăla --de tō_pănă rām_lneă nūmăi sîngură cĕnūșă. Și strîngeă cĕnūșă, o mătură și să duĕă cu ĭa și-o da pe baltă märe, curĕtĕgäre, de merĕă, ca să nu rimîie cūmva, să-ηvilĕze iar. Și cîn_plezneă ĭinima ăia de-l ardeă, îηfi_uneă de --de s-a_uză depărte.

Ȃsta știrū, cā-m povesteă pārinĕi mieu. [...]

Acúma nu măi ȳe. Nu sã mãi aveáde d-álde-áște. Da-nãlínțea ȳereá adãvã-
rãt așá.

[Ilíena Ungureánu [67 de ani]

Jucá cãlúșu

5 ȳerá o bábbã bãtrínã, ȳereám ȳo cam-vo... zéce, dõisprezèce o [K]an'aveám;
ȳerám mãrșoárã. Și ȳerá o bábbã bãtrínã. Și-pe mãma meá o kemá Mãriãa și-pe-á-
ȳa o kemá to-Mãriãa. Și-aveá ũ-rãzbõj sã pũie. Da ȳa vîne pe la mãma meá, ce
[= zice]:

10 - Mã, Mãriãe, zíce, ȳo - ȳereá sîmbãta, trecúsa Rusãlle, mãi ȳereá, ce mãi
ȳereá? mãrș! zíceám cã sã-ngroápã cãlúșu - mã, Mãriãe, tot ȳe ástãz! ȳo ȳo
sã puĩ sã tãrmen piňza áia d'ã-acólo, zíce, du pe sul.

- De, mã, gágã Mãriãe, [zice] mãma meá (ȳerá mãi... mãi micã mãma) z-
ce, pũne rãzbõju, ce [= zice], da sã nu te ȳa din Rusãlii.

- Mã, Mãriãe, ce-o fi, o fi, zíce.

15 A pus bába áea rãzbõju și pãnã sãra a rãmáz-bába moártã, niž-n-a mãi
mișcãt. Du-te la cãlúș, gãsãște cãlúșu, jucá cãlúșu acoló la mãtúse, jucá și cu-
rá ápa dúpe ȳei și bãgã-ntr-o uálã nõuã ȳo gãiínș. Și ȳeĩ aveá cumãgã-așá.

[Cãtre cercetãtor:] Cãlúș az-vãzút? N-az-vãzút!

20 Aveá cumãgã mãrș și ȳereá și femëi, cite pátru, vãtãșiľã le zíceá. ȳeľe-ȳ-
coronãte și cu fésuri ȳ-cap și... jucá pãnã cîn-nu mãi știã de ȳeľe.

Și-ȳ zíceá unúea vãtãf, la al mãi mãre, al cãlúșului. Și vãtãfu ála cîn-da cu
buãta áia-úálã, fáceá și uála praf, și gãiina mureá [r] și gãiina mureá. Și ȳa mã-
túșã - femëia áia de minã și fugëá cu ȳa o distãnțã, cã-suseáua áia, de un-
ne-abãtúrãm nõi; atít fugëá cu-ȳa. Și de-acoló a veni-bába pe picõá-rele
25 eĩ, da a cãzú-vãtãfu. A cãzú-vãtãfu.

Ásta ȳo am vãzút-o; nu cã sã spuĩ povesturĩ. ȳo am vãzút-o. [...] Am-
stãtú-la cãlúș. [...]

ȳereáu cutrupis-númaĩ... cu clopoțãĩ, cu brãciľ! frumușe, bête d-éșteá și

númaj pelin, númaj pelin. [...]

și să-ngeropă călúșu marț, [...] ngeropă toate ciumágele hēlea, tot-ți iiréá pi-ii și lúcrurle hēlea.

[Aceeși]

15

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-ă sculá de noápte, am făcú curățânie, am mulz vîtele, mi-am în-
kégát láptele, brînză, ce-am avút, și-am potolít pásăřile și-am măturát prin-
cúrte și m-an_duz_la treábă. [...]

10 Și ástáz, tót așá făcú; mă sculá iără dá dimińiáță, dá noápte, măturá, mă spă-
lái pe fáță, lē făcú toate-ń scuturá, im făcú pátu, ș-am ieși la treábă: Fă-
cú mińcáre.

[Aceeși]

Cin m-ań cunoscú cu bərbátu-mio

15 Ia cin m-ań cunoscú cu bərbátu-mio, am pl'ecát cu vîtele colectívulu.
Ș-a venít iel cu vîtele și m-antrebát că ... ce, cu ce sînt, cu vîtele ? „Da.” și ce fac ?
și: „Lúte”, zíc „pe-ańcá cu vîtele”. Ș-a spus că iel vrea s-să căsătoreáscă și
vrea să mă ia pe miní. Și io i-am spus că dácă-i pláče și-i convíne, io-z
de-acórd.

20 Pî la urmă noi am discutát un timp gárecáre, vro cîteva luní de zile, dúpá
áea ne-am logodít și-am făcú nuntă. [...]

Bornéc Pe Mariá [22 de ani]

Clótă

25 O clótă, cînd ia începe să țeásă cujbár, să nu maj vînă la mińcáre, să nu să maj
dea juoz mul timp, începe să clóncăne, noi atúnca găsím ońo pán la óptișpe,
nóospe ońo ș-o púnem pá cujbár și clóțește-acólo pánă la bři șáptáminí. Și
cînd scoáte púii o luom de-acólo și ... o dăm juoz-ii dăm mińcáre, pán să fac

puii mari:

Ș-cîm să fac puii mari, cîpem să tăie dîrjei

[Aceeși]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

3 Șeu ieri dimiñiătă, cîm m-ă sculăt, m-ă spălăt, am mîncă puñin, după
șija mî-ă luat ... căpra, arăci-ș cap [!] ș-am plecă la vițe. [...] Am stat
pă la ... seăra cînd am termenă d' vița de arăcid de legăt, am vînit acăsă,
am făcú mîncăre, am mîncăt, am potolit ... oreteniile, gălînle, gîștele, păsări-le-ă-
stea le-am potolit. După c-am mîncăt, ne-am culcăt.

10 Și-az dimiñiătă cîm m-ă sculăt, am plecă cu căpra, am prășit ardēju
la grădînă, am vînit acăs, am făcú mîncăre ș-am mîncăt.

[Aceeși]

930. BULZEȘTI [ALR I, 810 ; WLAD, 310]

(m. Olteț, reg. Oltenia)

13 Culegere 1962 : GA, vș ; transcriere : vș

[Casa]

Făce temelie de cărămidă, jos. Dúpe acēja n făce cărămidă, o făce din
vár și năsip, atîta cît îi trébye temelia de-naltă ; púne patru tălp! pe [κ] patru
tălp!, încépe să púje stîlp! din ámbelă pãrt. Și p-ormă bágă druieț, nu cum să
20 lucră atúnc, acúma-î bágă limbuiț, pănă cîm să rădică suz la, la năltîmea
de ... căre cît o făce, dî-um métru ș-cizăj, duoș métri și ... 1-a pus grinzîle.
Dúpe grinz, îi făce magazîie. Dî-acî din ... grîz în sus, dúpe magazîie-î púne
conșulî, căpriorî, ½ acópere cu táblă sau șîță, sau diferite lucrú.

Dumítru Crojítóru [62 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri, *dă dimineață pe la ora șasă m-am sculat, am da mișcare la vite, pregătite atelaje pentru plug, și-am plecat la plug. Am urcat în poienile Dobrețului, așa-și spune un loc acolo, împreună cu șasă pluguri am arat pentru gospodăria*
 5 *agricolă colectivă. Am fost repartizat pe-un loc două pluguri, împreună cu șasă oameni care a pus porumb cu păru după noi. Iar nevastă-mea a minat vitele la plug. Am arat până seara pe la ora șasă. La ora șasă am măsurat și-am găsit, pentru amîndouă plugurile, arată o mi [K] zêce mi treizășidoi... de metri patră. Dup-acêia am plecat acasă, am venit, am dejugat vitele și le-am dat, le-am*
 10 *dat să pască puțin în mîrgînea unei livêz a agrico [K] ale gospodării colective, dup-acêia am venit acasă. Le-am aranjat pentru seară, am mișcat și m-am culcat pentru odihnă.*

Az de dimineață mă sculaj, din nou mi-aranjaj vitele pentru a pleca la treabă, așteptaj să vină brigadieru brigăzi și ne-a spus că nu avem de treabă
 15 *până la ora douăsprăzêce. După acêia mi-ajuaț fieru de plug, am venit cu-el la gospodărie la măistoru fierari, mi l-a ascuțit, m-am dus acasă, am pregătit din nou vitele pentru a pleca la plug, s-a revocat ordinu, a spus că nu mai ne ducem astăzi... să mai odinească vitele. Atita tot.*

Görge De Căușu [42 de ani]

20

Cînepa

Cu cînepa. Cînepa jêste o semînță... și dupe acêia, dupe semînța acêia, dupe cum ie semînța, ne ducem ne [K] la ogoru de, la ogoru de cînepă, acolo unde ie îmălegărit bine, il mărunțăm bine de toc-o săpă, dupe-acêia al sămănăm, sămănă sămînța și pe urmă, dupe ce-l sămănăm, uo greblăm mărunț de tot.
 25 *Și răsare și-pe-urmă crește mare... La culês, ne ducem și-o culêgem, ie cînepă de vără și-de tuamnă. Acuma, cînd vine tîmpu, a de vără să scultură fluăreș și firu-g-gălbenêște. O făcăm mărunk, așa ca la noi, o legăm acolo la căpăt și pe-ormă-și... băgăm în baltă. Să topesc, o lăsăm pe-a de vără trei, patru zile, dupe cum ie suă*

rele de jute, de cald.

Dupe acēia uo scuātem, o zvîntām, o uscām la suāre, ni- apucām, avém o mé-
lită băgălá așá-ntr-um par, o meliță așá ... de o topēște pîzdăriile ălea, de o fă-
rîmă ... După ce am fărîmăt-o cu melița, trēcem cu ea pe la dărăc, im- piēptin,
5 [...] După ce scuātem fuioru din ia, pūnem și dărăcīm cu dărăcu cînepa ... acēia
ș-o făcēm căeere. După ce se făcē ... de-am făcūt-o căeere, o luom ș-o tuārċem,
o pūnem în fūrċă. Pūnem căeru-ŋ fūrċă și tuārċem cu fusu, cu-ŋ fus de lemn.
Îl tuārċem, dupe ce-l tuārċem, răsucīm fuioru ăla, cînepa ăia o răsucīm, o-ŋdoim,
o răsucīm ... După ce-ă răsucīt-o, am îndojit-o, o urzīm la garċ. O urzīm la gard
10 așá dupe cum avém noi cînepă de multă, la cōturī sau la métru, cum putēm s-o
făcēm, s-o dibăcīm. După c-am urzīt-o, aŋ trecū cu ia la sul de-am pus-o pe
sul cu femeile, cu multe femei, așá. Și-am pus-o pe sul ... dupe-acēia am dădūt-
o pi-ŋiță și dupe-ai-am așeză răzbōiu. Am așeză răzbōiu, răzbōiu ăre doi
plăț marī, două blăne marī de să pun de prinde răzbōiu, dupe [K] blănele-ă-
15 ăa de să prinde răzbōiu, trēbuie sulu din făță-care pui pîza pi iel, năvădēstī,
dai pin iită, pin spătă, năvădēstī și-pe-ormă te-apuc de țăsūt. Să pun acōlo
la răzbōi nēște ponōg ... nēște ăță, căre pūnem picuārele pe iel și ... [K] ca să skim-
bām, să viie acōlo țăsătura cum trēbuie.

Dupe ăia, dupe c-o țăsām, o-nrebuințām la saltēle ..., sac, mă rog, și ăstia de
20 pus pe păturī, vopsite, o vopsīm ș-o făcēm frumuāsă ca și pe lînă.

Ș-așá am termenāt cu cînepa. [...]

Pinza [...] o-nălbēstī, o-nălbēstī, uo bag în apă intr-o ălbie mare, intr-o māt-
dă sau în jgāb la fîntînă, cum jeră mai nainte, acūma s-o [K] nu mai sînt fîntînī
din ălea. [...]

25

Florica Ge Căușu [36 de ani]

[Dereticatul casei]

De ezēmplu ia întii, indiferent, puāte întii vriaū să spāl c-am de spālēt pin
cāsă sau vāruj înainte. Dacă spāl întii, pregătēsc o zī liberă și-ŋ spāl tot ce am,

tuâte tuâtele de prin casă ... Dupe ce termin cu spalatu, m-apuc și î liberéz căme-
 ra-n care vreau să văruj, să fac curat. Dacă ie nevoie de lipjală im pregătesc puțină
 cârbă și lipesc pe unde ieste fărmat peretele ... Adun nisip și cu var și fac cârbă din
 var și nisip, mai adăug și puțină apă ca să făcă cârba bună. Lipesc, dupe ce
 5 se usucă lipeala, pregătesc varu. Pui var, pui apă peste iel pînă cîn să făce nu-
 mai bun de da cu iel pe perete, bag dup-acêia vâpsiaua și p-urmă m-âpuc să
 văruj. Dupe ce termin cu vâruitu, dacă ă scîndura spal scîndura, dacă nu io am
 pămînt de ezemplu pe jos, im fac alta lipjală. Aduc pămînt dintr-ū loc care știu
 că ieste bun de nu crăpă și-l amestec tuâte cu var și cu apă și măi pui î iel și ...
 10 bălegăr de cal, ca să nu pleznească. Îl prepar bine pînă cînd să amestecă tuâte, să
 făce, nu să mai curuște că-i pămînt sau ... să făce, să topêste tôte. Și dup-a-
 cêj m-apuc să-l dau pe jos. Îl înțînd pe jos, de să făce la un nivel ... Dupe ce
 să usucă, m-apuc și-m bag iar păturile-n casă ... mi-aranjăs-ăm de aranjat pin
 casă și ... calc ... pun tuâte la locu lor.

15

Rônca Alexandrina [20 de ani]

Dî-a pietricêele

Noi ne jucăm dî-a pietricêelele ăstfel : luăm cînc pietre, cu pătru ne jucăm și una o luăm
 să dăm cu ia . și pînem la a-nțîia , dăm, pînem cîte una, cîte una . Dăm cu a de cînc în
 20 sus, le luăm pe fiicere ... pe fiicere . La a doua : pînem de două ori, într-o ... parte dî-
 uă și-nl-ăta două . Și cu a de cînc dăm î sus. Luăm de două ori cîte două . La urmă, la
 a bria : pînem trei ketre grămădă, pînem una dî-o parte, dăm cu a de cînc sus și cu-o
 [K] lo luom pe-acîia una . și la urmă le luom și p-ête trei . și la urmă dăm la a pătra . La
 a pătra le pînem pe tuâte . și cu a de cînc dăm și le luom . La urmă, dăm la a puarta .
 La a puarta dăm cu pătru [K] cu tuâte cele pătru și cu una dăm și-le băgăm pe fiie-
 25 care pe puartă .

Dolán ke [on [11 ani]

Dî-a purcâua

Noi făcăm cîte [K] dăcă avém cînc copii [r] cînc copii, făcăm cînc cîmăge și ob
 [K] și cînc bibe (și cînc gropi). Și făcăm o [K] luom o buturuăgă dî- acă măi mică că-
 re să nu fiie pûbredă și dăm în ia. Și dăcă [K] făcăm în mijloc uo gruăpă dî- acēja
 5 măi măre. Și dăcă băgăm în gruăpa acēja, dăcă nu apăără cîopilu acēja căre șade
 acolo lîngă [r] lîngă gruăpă, aka [K] acela să făce ia [K] iel și să făce iel.

[Același]

Dî-a iniméle

Uo fătă rămîne cuada iar o F [K] cailăltă fătă rămîne [r] rămîne prima. Și noi...
 10 prima r [K] prima încépe, îi zîce : „Háide iniméle !” Da a di la cuada îi răspunde : „Ále
 cui sînt pérele ?” Da a de prima-i zîce : „Ále pătímășului”. Áea du pe urmă zîce că :
 „Da de vămă ce-mi dai ?” Și ha dinainte zîce că : „Un miel ș-um_purcél” și căre fătă
 jéste acolo și zîce : „Um_miel ș-um_purcél” și pe uo fătă de acolo-șă : „dî-un cătăl”.

Stăncăescu Ecaterina [10 ani]

15

931. IANCU-JIANU

(rn. Balș, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : SE, 66, MM, TP ; transcriere : 66

[Omul cu cinci copii]

Jerá un om ș-avăa vro cîns_copii... și iel i-a crescut, i-a-nvățat carte, i-a făcu
 20 marí. S-au făcút, în_fîne, cum să zîcă pă timpur, boier} [E]... fecóri lui.

Iel a ajuns_bătrîn. La bătrînéte ... iel jereá mulțumit că copii - ajunsésără bine.
 Da ce să făcă... zîce, să gîndeá : „Am să trăies_ș-ia bine cu copiii mei. Áltu ári
 să-m dea_ntr-o zî, áltu ári să-m dea_ntr-áltă zî.”

Și iel... n-a mai [K] nu mai aveă cu ce să trăiască. Și s-a gândi să, s-o ia di la unu la altu, cu rîndu așa. Să ducă la unu... Acuma nevasta lui, nevasta lu fiu - so l-a văzut pe fereastă. Ce [= zice] :

- Uite, vine ta-to pi la tîni.

5 - Păi, zice, să-i înkîdem ușa.

- Nu, lăsă să viie.

Să ducă - acolo [K] n-a ajuns în casă. Iese iel afară, Fi - so, nu noru - sa, cum să zice. E se Fi - so :

10 - Bă, tătă, du-te - acasă și vij miine, c-avem niște musafiri. Avem nești musafiri și ...

Iel nu prea iireă - mbrăcăt așa, știu, iista ... i - iereă rușine cu iel.

- Vij miine.

- Bine tăică.

15 Să duci iel. Pleacă, miine să ducă la altu, la Fi - su alăaltu. Cî - să ducă la alălant, ala la masă cu copiii și cu nevasta. Adică cu Fi - sa. Cînd îl vede, ce :

- Uite, vine tata pe la noi. Pitulăt friptura sup - pat.

Ia castronu cu friptură și - l băgă sup - pat. Cî - vine unkăsu și întră - n - că - să ... lui i - a miroșit și - a văz - c - a pitulăt. S - a ntors înapoi.

- Hai bă, tătă, stai la masă.

20 - Nu mai stau că miingăi.

A iesi și - a plecat. S - a supărat unkăsu. E, pleacă de la ala. Să ducă la al - lant zăa ailantă. [...]

25 Cu toz la rînd la fel! îi s - a ntimplăt. Nic Unu n - a vru să - i dia să mănînce ... lu ta - su. E, ce s - a gîndit unkăsu ? A cumpărat u - ursor mare de la țîrg, urcăr mari - a - șă și l - a umplu cu pietricișle. [...]

- Am urcăr ăsta plin cu bani! [...] Cî - o vedeă de minî aluia - i day. [...]

A vru să - i păcăle, știu, unkăsu și - kar i - a păcălit. [...] În fine - a aflăt iei toț de povestea ăsta c - are unkăsu bani și lor nu l - a spus. Ce :

- Trebuia s - aiba ban - zice, că iel ne - a ținut pi - șicdi, am - vătă - carte ș - acumă -

hoi să nu vedem de iel? Hai să vedem de iel, să-i luăm și băni. Da cu rîndu [...]

Dumitru Képtea [68 de ani]

Obișeuuri di la Anu nou

Obișeuuri di la Anu nou ie așa : ca fetele cînd mai îmbătrîneau nițai, avea cîtu-o
5 bábă bătrînă și le-nvăță să făcă și iele di măritat, să-ș făcă pă scris, zis
și iele ieșeă afară, la stéle, și descîntău și spuneă așa :

Tu stea, stilișgăra mea,

Trăte stélele să stea.

Numai tu, steăuă mea,

10 Să nu staj.

Să umbli și-n lung și lat

Dupe scrisu mieu să-l cauț,

Să-l găsești undi-o fi băgăt.

Di-o fi hot împușcăriie

15 Sau soldat în miliție,

Tu să-l cauț, să-l găsești,

Cu ciocurli să-l trăsnești,

Cu ăripile să-l [K]

Cu gări să-l gerănești,

20 Cu coccu să-l cocnești,

Acasă la minj să-l pornești

Pă iel, pă ta-su, pă iel, pă mă-sa,

Pă iel, pă frăți-so, pă iel, pă úrki-so,

Pă iel, pă nași-so, pă iel, pă toate neámurli lui

25 și pă vecîni lui.

Să nu-i dai stăre la mișcări,

Nic odină la culcări,

Pînă la mină cutăre a veni.

*Așă zîcău p- atunc' [!] bábile. Și ... pă urmă ... iesjău afară la vîltă și da cu pi-
côru drept în bóyu de că ... și spuneá așă :*

- Hei , jéstimp !

5 *Bóyu nu să sculá . Spuneá :*

- Hei , la ánu !

*lar nu vrea , dácă nu jereá ursíta să să măríte Spuneá la ... a dóilea an sau la a
tréilea , la cit să sculá vîltă iizáct așă fáta să mărítá ; într - adevăr îi vineá pețító-
ru .*

10

Marije Cojocáru [64 de ani]

[Porcul]

*Vă povestesc povéstea pórculuy [!]. Am luat um porc . Cu ce - l creștem pri-
ma dátá? Vára - j dăm o jărbă , o spălătúrá , ē , o fărămitúrá , bğábe*

Tráimna : îi fiérbem dovlec , j - amestecám cu máláj ... așá , bğábe , áștēja .

15

*L - an tájít ; dúpe ce l - an tájít , púne páii și - l pîrlește frumós . l - întóárcē
și pe - o pártē și pe cálibántá ; dúpe ce l - a pîrlit , lkom apă bine și - l spălám , îl
cúrăță bine cu cuțítu , pînă rămíne șoricu ála alb frumós .*

*Dúpe ce l - a făcút , îl ia cu tájítu j i táie príma dátá căpățína . Dúpe - áea - j
táie picóárele și dúpe - áia - l spárgē pe jiel pe búrtá . j i scuáte búrticána ... má-
20 *ștēja , búrticáne E j , feméia le ia acoló , le spălă [...]**

*Búrticána ásta , máșt - éștea le úmplem cu ficát , cu boșóg , mai tájē și du pi
la căpățín - așá cíte câteva grásíme din áia du pi lá , du pi la gít așá , du pi la bərbii și
le úmplem , púnem oréz , fápá , le fiérbem și dúpe - áea le scğátem din apă áia și le lăsám
așá , mîncám din jéle - ntre timp așá cînd ... avém nevđjē .*

25

*Búrta : búrta to la fel o spălám bine - o curățám , dúpe ce - a spălăt - o , pú-
nem și undím d j la bərbii , tájém grásíme din áia di la bərbii și - o úmplem . La búr-
tá nu mai púnem oréz și áștēja , c - o țínem mai mult și s - acréște dácă púnem . Nú-
ma apă . Și dúpe - áea o púnem pe câteva , pe - o măsá , să tésucii - ia bine , púnem*

o greutatea pi:ja de să scurte apa și o ținem acolo [...]

Și făcăm șuncă Alte Vor: am făcut-o așa undită în zămă de vărză sau în apă
An dat-o nițai în undă, am scos-o, am creștat-o, i-am dat asta, boiă și cu sare și-am agățat-o la fum nițai.

Elena Medinută [30 de ani]

[Ce a făcut subiectul azi]

10 Astăzi, prima dată, cîm_mă sculai să vă spui; m-ă sculat, după ce m-ă sculad_m-am apucă de mătură de curățâniie, dupe dia am pus fasolea la fuc să fiarbă, pe aragaz acolo, dupe ăea ă lăsăt fasolea acolo, am plecă la vîie, c-avem vîia
neculțasă, și dupe ce-am venit, dupe ce-am mîncăt, mi-am făcut mîncărea și-am mîncăt, m-am apucă să torc.

Kar acuma torcăm [!] cînd a veni și m-a kemăt.

[Aceași]

932. PLEȘOIU

(m. Slatina, reg. Argeș)

Culegere 1963 : SE, GG, MM, TP ; transcriere : MM

Căsa

15 Căsa să făcă nainte vrême, să făcă și-m pajentă. S-apucă udmu și lua lîmne, lî copleă, după ce lî copleă, le-ase [ε] lî așeză maiistori, lî încăprioră, lî drugăneă și
20 lî-mpajentă și lî lipeă cu pămînt.

Po_urmă, d-aci_lea, s-apucă și făcă căsă amîntelea [...]

Lu [K] lya, așeză [K] copleă tălpile, lî lua dă la pădure, lî copleă, după ce lî copleă, lî așeză, le scobeă și s-apucă, băgă stîlpi. După ce băgă stîlpi, s-apucă ș-așeză drugăn. După c-așeză drugăn, p-ormă puneă trăștiile sus și puneă grinzile
25 peste trăștiile acolo. Ș-după ce puneă grinzile, s-apucă și lî puneă și consuli, care vrea

le puneá cónsulí. După ce le puneá cónsul-élea acolo, puneá blănă peste cónsulí, po-dr-
 mă s-apucá ș-așíză cãpriudri. După c-ășezá cãpriudri, s-apucá și-i lã [κ] o lãn-
 țoiá. După ce ... lãnțoiá, s-apucá, ș-atúnca ne copereá cu cocéni, ne copereá cu co-
 céní atúnć. După ce le copereá cu cocéni, po-úrmă áltu s-apucá și da cocéni juos
 5 [...] ș-puneá țiglá sau táblă ș-o acopereá. După-acéia făcá sóbele; după ce
 făcá sóbele, fă [κ] așezá páturíle, méșale íñ-cáse, iereá gáta dá inbrál-í-ia.

Ian Úprea [84 de ani]

Cinepa

Cinepa, úite ... făcám pámintu-l ... il sá pá și-l făcám mărúnt. Și-l luay cu
 10 grébla dá dóuá, trei uorí și-l făcám așá cu griéblá ... și-l mărúntám. La úrmá sã-
 mánám cinepa áia și iar [ε] uo dáñ-cu griébla dá ... d-o pitulám ím [r] ím-pã-
 mínt acolo. Și ia răsáreá și sã făcá máre. Dã dóuá ori uo [r] uo culég : ie cinepá
 dá várá, cinepá dá tuámná. A dá várá uo culegám mai naiínțe și o bágám í-ápá și sã
 topeá ș-o luam și spi [κ] uo puneár-cí-la úrmá s [κ] uo țineár-ca vro cí-zíle ș-la
 15 úrmá uo scotéá. [...] O scuotám ș-o spálám bíne-n ápá ș-o puneá-sã uscá și o meli-
 țám. Și uo [κ] dá pá meliță, uo luay-cu ... aveám piéptene d-álea dá uo [r] uo trã-
 gái pím-piéptene. [...] Am avú-și périe, dá uo períám cu [r] cu péria așá dá sco-
 teám ... verb-áia, și dóuá și mai ... trei móde scotén-dín ia, și dá piñzá, și dá ...
 drugábúră. Ș-la úrmá le torcé-ș-le poneám [ε] le cocám ... le cocám ... cu cénúșe,
 20 le bágám în cénúșe ș-le cocám [...] și le dúcám la báltă ș-le spálám. [...] La úrmá, le
 puneám și ... le dápáná-și le urzám și le țásám. Țásám și făcám piñzá la rázboi,
 bágám în rázboi cu spátă și cu [r] cu jíță, cu [ε] făcám cu picérlé ú-íiț. Țásám și cu
 suvélnița. [...] Țásám așá [ε] o piñzá și făcám piñzá și, verb-áia, uo-nálbeám iar piñ-
 za. Ș-la úrmá o nálbeám ... iar ... o puneá-la gér, la suáre cí-iereá, sã făcá piñ-
 25 za; ș-la úrmá o croiá-ș-făcám cãmăș. [...] făcám sac, făcám cierz-dá cíț.

Ecaterina Iáncu [75 de ani]

Cînd ieu m-an_dus cu văsile

În timpu cînd ieu m-an_dus cu văsile să le pasc, ieregă uo căldură și m-am [ε] gîndit că să-î [ε] las văsile să păscă și io m-an_dus în pîrîful Bêica și m-ă scaldăt acolo cu- alt copîi. Cînd ies din Bêica, am [κ] n-am mai găsî văsile, și după ce le-am cău-
 5 tăt plîngî pin [ε] lăstări dă salcim!, le- ap_găsit la uo femēie în porumbi. Le-am scos și dup-ăia m-am [r] m-an_dus cu- iele acăsă. Cînd am ajuns la învătător acăsă am găsî femēea, căre-î mișcăsă văsile porumbi, la puártă.

- Bîne, mă, păcătbsule, dă ce mi- ai mișcăt porumbi cu văsile?

- Păi, nu vácîile mēle. Că ai mărtori?

10 - Păi, să spúnă [ε] spúne cîne te vărú.

- Păi, ádu- l iņcǎc.

Dup-ăia m-an_dus să-ηkiđ văsile și m-a luat uo áltă servituare- a-ηvătátó-
 rului, căre uo avegă ca bucătăreásă, și m-a lua la bătăie. M-a lua la bătăie, ă fuğit,
 dă frică, ă fuğit și m-am ascúns în- viie, tómnai pă la nouă seára am ieșit.

15

Álbu Ion [34 de ani]

La udát

[...] La urmă pleacă mireása - nainte c-o căldăre sau uo vadră, cum să spúne
 la noi, coperitá c- ũ șervét, așá să spúne la noi, cusút, și pleacă pîsat băiatu- n
 dreápta [ε] și mirásă- stîngă și merg pînă- η- cǎpātu sátului, la sfîrșitu sátului. Acólo
 20 să uoprés- la uo fintină, scuáte mirásă c-o mină, băiatu c-o mină, apă, pun dă trei uor!
 ... iņ- căldăre, iņ- gǎleátă, stropés- cu busuióc în pátru pǎrz- rásărit, apús, miázăv.
 Juac- o hóră în- mijloc, în mijlocu drúmului, uo hóră, dăuă cît vor ... să juáce. Iărăș!
 vin înapoi acás. Dă trei uor! juacă în trei răscuri! huóra, pin- acás, cîņ- vine dă la
 udát. [...]

25

După - cēgea, trec fiiecare la másă, băieț și fete ... Mănișcă, tot așá cum v-am
 povestit: uo murătuare, mazline cu brînză sau uo tóbă, bea țuică, sarmalúță, uo frip-
 túră, uņ- cozonác.

Neácsu Me Florica [26 de ani]

Pîinea

La noi, fierbem apă, după ce fierbem apă, cernem făină, punem sare. Și dacă
 5 este aluatul făcut, îl facem, știt, dimineața la ora cinc la noi să face aluatul ca să facem
 pîinea.

- 5 Pînem [ɛ] ȩ aluat pînem drojdie, facem cu apă caldă și cu făină și facem decît
 ca um_pumn așă de cîcă. Și-l lăsăm s-să umfle mult de tot. După ce să umflă, îl
 lăm și-l frămîntăm cu [k], iar mai încălzim puțină apă și cu făină și-l lăsăm s-să facă pî-
 nea, s-să dospescă destul dă bine. După ce s-a dospit, facem [ɛ] facem focu la țest sau
 la cuptor și după ce s-a-ncălzit bine cuptor, băgăm pîinea. Și după ȩ-o băgăm, să cuăce
 10 și-o scuătem și lo scuturăm de [k] dă cenușe și gâta, o pînem sus, să să răcăscă.

Andrȩi I Rodica [18 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- la ieri dă dimineața m-ă sculăt la ora cinc. M-ă sculăt, m-am pieptănat, a
 [k] m-am spălăt și-la urmă am mișcăt și-ȩo [...]
 15 'Astăz mă sculăi dă dimineața, îl mai invățăi pă frăți-mio, că n-o știă bine, la po-
 jezite, și-la urmă iar ne-mbrăcărăm, [ɛ] ne spălărăm, mișcărăm [...] și la urmă
 luărăm gozdănele și cu călimăru de ȩerneală și-la urmă iară plecărăm la scuălă.

Mitrăke Ne Ilipca [10 ani]

933. IZVORU

(in Craiova, reg Oltenia)

Culegere 1963: GG, SE, MM, TP; transcriere: CC

La mort

Cinȩ botnăvu-ș simte durerile și s-apropie muărȩea îi cunvă... îl cunvăștim că nu

mai are știință. Îș kërde vederea ș- începe să trăgă sufletu. Găta, pûnem luminârle- n mină, il premenim bine frumós, îi pûnem luminârle, n mină, il arinjem bine frumós. A murit.

5 De- aci' a muri, l- ă luat, l- ă spălăt, l- am dezbrăcăt de tot, l- am spălăt, l- am
 5 kęptinăt, pârú și kęptinu le- am băgăt într-o perinúță sup căpu mórtulu. Și apăi,
 p- órmă l- așezăm pe pat, pînă vine uóra să- l ja la îmormintăre. Atunc vine priuótu,
 il ja, il pune în cloșúg, il duce la biserică, il slujęste, l- ja și- l îngruápă.

Ápa de scáldă p- aruncăm. P- aruncăm la un gard, la ú loc curăt. Și il îngruápă.

10 De- aci' -ncolo, dúpe ce- l îngruápă, îi fáce cele cerúte, pománă și nu știu ce, cu
 10 tuátă lúmea căre je dúpe mort. Pománă ... găteálă, mįncăre, beuótură, cutăre. La
 mort acásă, de- únde a plecăt mórtu, să- ntuărce tótă lúmea la mort și mămįncă.
 Áia- i pomána mórtulu.

Avrám Iuána [78 de ani]

Buliónu

15

Pe iárnă buliónu- l tăjem bine frumós, il puném la scurs, apăi il pûnem la hșert [?] și- l hșerbem puțin ... dim_ patagę [K] din rósii. Așá, il pûnem la uo móldă, să răcę-
 te puțin, să umblăm cu mîinile țiel. Il juom la stricurăt, la frecăt, la stricurăt, să
 nu rămíte sămíntă sau caj de- áia, kei, în apa áia- n, în gústu lor. Ș- apăi il pûnem din
 20 nou la foc. Și- l hșerbem pînă stă lįngura așá țiel, nemișcătă.

Ál dăm jos, să răcęste puțin, il pûnem la sticle. Sticlele le astupăm bine frumós,
 ș- apăi le zmolím, le băgăm la bec. În tímpu de iárnă, la Crásún cîn_ lom dıjele,
 fuárte bun, fuárte frumós. . .

[Aceeași]

25

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri am foz_ la ... la Merinęști, să cumpăr giște de nuntă, că să făcém uo nun-
 tă ... p- avém de dumínecă în doyo, pęntru tovărășu președínte al coletívulu. Făcém

o nuntă aciia cum să făce dupe obicei la noi aciia, să petrecem. Dupe-ăia am venit acasă, am mișcat, am beșut, am cîntat, am dat kluot

Și astăzi am făcut ... mă dusei de ... de dimneală, pusăi căji la căruță, luai pe tovarășa ingineră și plecâi cu dișsa pe cîmp, să vedem uămeni cum culég la porumb, să nu lăse porumb Ț urmă, să nu ... să-I culeagă bine, să lăje coceni bine, să-
 5 lège, să făcă uămeni glugile la poru [κ] la coceni! Fuarte bine, să nu între apă Ț iele. să le plôlo să să ... să să strice. Iar dupe-ăia venii acasă, mișcăm și ple-
 căm iar la uo brigadă, la Izvâr, că ... nu dederăm pe-acolo, că n-avuserăm timp, fusé-
 răm la tracturișt să vedem cum prepară terenurile pentru a sămină grîu.

10

Bărbăia Tudor [19 ani]

Cu vrăjitu

Ati cu vrăjitu ... să făce de Crăcun. Pe-ormă, seara, să string nește băieț, fete, la fătă și pe-ormă lom, ne strîngem noi tot, ne vorbim, lom uogîndă, lom [ε] porumb. lom cînepă, lom. Képtin, uogîndă, mai multe lucruri, nouo feluri!
 15 Și pe urmă, dupe ce le lom, le-acoperim cu cêva, cu uo basmă sau cu un așter-nut cêva și pe-ormă ne uităm toț ișcôlo. Și dupe ce ne uităm ișcôlo, punem miina să vedem ce nemerim.

Și cînd nemerim, dacă nemerim uogînda zicem că, dacă ieste fătă, zicem că je frumôs. Dacă nemerim, dacă nemere bajătu, iar uogînda zice că je frumôsă
 20 fătă, iar dacă nemere képtenu ... Diferite lucruri, spûnem noi așa.

Frînză Ne Mișara [17 ani]

Mămăliga

Prima dată io fac focu, pun apă în tuț și presăr mălăi peste apă. Și pe-ormă bag foc, las apă pînă fierbe. Și apó [κ] și pe urmă fac păsátu!. Las păsátu și fierbe
 25 be pînă-je pkere spumele a [κ] așlea albe și pe urmă bag mălăi, iar uo las și fierbe.

Și pe urmă încep s-o amestec . Și după ce Țo mestic ... și Țo mestic cu mestecăuul . Și după
ce Țo mestic , Țo las să răsuflie și Țau măsă , Țo șterg și-ăpoi Țo răstörn .

Băgălân luána [11 ani]

934. BALȘ [ALR II, 876; WLAD, 338]

(rn. Balș , reg Oltenia)

Culegere 1962 : 6A, vș ; transcriere : vș

[La sapă]

Ne Țităm pă la porumbi , să vedem dacă porumbi au răsarit . Ne Țităm la Ței dac-a
răsărit și măi ie neȚie dă cîrpit , ne ducem și îi cîrpi . Îi cîrpi și peste cîteva săp-
tămîn , dă zile sau cîteva zile , ne ducem și îi săpăm . După săpă plecăm , cum ie la
noi , la rări [r] rărițăt . După rărițăt plecăm , Țărăș' îi săpăm de le făcem cîȚbu după
răriță . Și-ălunc' îi lăsăm pentru ... de-i culégem Țuămna . Țuămna ne ducem , cîȚ
să culég porumbi , culégem , venim cu Ței acăsă , îi curățim și-i băgăm la pătul .

Préda Stérie [64 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Țeri dă dimineăță dă la Țóra cînc n-ă sculăt și-am plecăt în deal la gaspo-
dăriȚe ... cu plúgurile , am pus la porumbi . Și Țey am fost la porumbi . După ce , pă
la Țóra dăȚășpe n-a apucăt pluăia acoló , n-a udăt , și-am plecăt acăsă ... Pe-o'mă
cînd am venit acăsă , ne- am skimbăt și ne-am îmbrăcăt și ne-am apucăt Țar dă brea-
bă să ... am împănăt porumbi , aić apruăpe - n- grădînă . An lucrát . Asără Țar , cînd
am termenăt , d-a-negurăt , am venit acăsă ... ne- am culcăt , ce sâ măi făcem cînd
a-negurăt ?

Și astăz , Țar mă sculăi dă nuăpte și plecăi Țar la săpă . Săpăi răȚuărele ,

săpăi porumbi, cartofi, fasule și castravet.

Firu Eléna [66 de ani]

La grădină

Primăvara când să-ncălzește timpul și să puăte săpă, ieșim la grădină și să-
 5 păm, făcém curăt acolo, făcém răzuăre așă lung, d-um métru lățimea și puăte
 dă zăce sau dă douăzéc lungimea, métri. Și făcém, trăgem jirăie, așă, cu cuăda săpi
 și pūnem căpa la rīnd, usturdiu iar la rīnd, ei, și p-ormă pūnem d-ăstălante.
 Făcém cūibur, apărte, nu pī răzuăre, līngă răzuăre acolo, și pūnem fasule, pū-
 nem castravet și pūnem rōșii ... Din ăștea ce ne trébuie ... s-mīncăm.

[Aceeasi]

Mălăi în țăst

Îl cuăcém în țăst ala. Ei, pūnem apă-ncăldare și o fierbem bine apă și fă-
 cém păsăt, fierbem păsātu până să roșește dă nu mai are nic umfel dă spū-
 mă dăsupra ... și pă ormă turnăm în căpistere și-l mestecăm cu mestecău ...
 15 Pă urmă-l luăm așă cu miinile, pūnem făiină iar în iel dă să [E] îi spūne că să-m-
 pielmăză ăsta, cu făiina. Îl pūnem pă cīrpătōr și-l băgăm în țăst ... la copt.

[Aceeasi]

La plojinte

Plojinte. Dacă țe plojinte să mănăză viile, la plojinte. Da. Dacă țe sēcetă,
 20 îi dai piătră mai puțin. Da cu cât țe plojinte, atita-ți dai piătră mai multă. O stro-
 pēști dă mai multe ori ca s-să dūcă mána, să nu puăcă să pătrundă în strūgur,
 acolo.

Nedélcu Luón [39 de ani]

Țestu

Țestu se făcē din pămînt amestecat cu bălegă de cal, se juacă bine, așa cu.
 jucău țărăni noștri, muși și strămuși noștri înaintē vrēme, de nōu o arī, cum s-ar
 spūne. După fiicāre joc așa, să bāte cu cîte-un par, tot la fel, pînă pămîntu să-
 5 kăgă dă să līne dă nu-l mai poț deslīpi du pā mīnă sau du pe picōr du pā ēe ie.
 ș-pe urmă să fac niște mușuruăgē - așa, se-mpārte pāmîntu egzāct, să fac mușu-
 ruăje mai mūlte ... Prīmu mușurōj ie gāmălīia āja de sus, pe urmă ālte dōu o mu-
 șuruăje fac, să-mpreună și ie fūndu āla mai de jos, lārgīmea āja mai mare ...
 Cu um_fier rotūnd ı să dă o găurā drept așa, ca să între fieru pe unde putēm săi
 10 tă țāstu să făcēm fūcu.

Tudōse Elēna [36 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ieri dimineată m-ă sculāt dă dimineată, ă fast la ateliēr, mī-a dat mēșteru
 trei perék dă pengēle, pān-la ora pătru ie-am făcūt.

15 După ē-am făcūt pengēlel-ēlea, ă venīt la māsă, după ē-am venīt la māsă,
 m-am culcāt. După ēe m-am culcāt, s-a făcūt căsu fro cīnc. Iar m-an_dus la
 ateliēr. După ēe m-am dus la ateliēr, am mai făcūt io cēvā, cîte-o rēparāție p-a-
 cōlo și am venīt acāsă.

20 Și āstāz dă dimneată iar, mă sculāj iar dă dimineată. Cīnd m-am sculāt,
 m-an_dus iar la ateliēr. Iar mī-a dat mēșteru pengēle, mī-a dat dōu o perék,
 ie-ă făcū pīn-la ora dōu o.

Āga Ilīe [20 de ani]

[Cloșca]

6 Cu venīrea primāveri găinile uōu. După [ε] un timp yarecāre găjīna uōo,
 25 cāde. S-alēge uōuāle cu sāmīnță care nu sunt cūruj [K] care sunt cūrujite n-au
 sāmīnță. S-alēge la lumīna lāmpī. Să pūne într-o tīrnă cu pāje uōuāle. Dă obu-
 cēj, aiē la noi uōuole să pun fāră soț. Șāpteșpe, nduășpe, douășūna. După trei

săptămîni, găina scuâte pu. Să ia d-acolo din lîrnă, să dă la suare.

Ionuță Tîdóra [20 de ani]

935. DOBRIȚA

(rn Gorj, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : TP, vș ; transcriere : 66

Grîu

Mu-ș ie căru și bôji și plugu, plug de fier. ș-îe notrêț pêntru boi, ș-îe grîu-n car, să duci la loc și pînne plugu pã brăzdă, ară ... ară pămîntu, sãmănă și grăpă.

După ce că răsăre, cam pe tîmpu ășta î-jurîie, îl plivește ... După aia să pînne și la săcerat, îl sêceră, îl făce [K] îl sêceră cu sêcerea, îl lăgă cu nujêlê, îl făce znop
10 ... znopi-ı făci [E] cristățîi pînă să mai usucă și iel pã loc. [...] Să ie iar inapoi îrcar, să pînne-rcar, să-uce la ariie, îl băt'em, pãii'l le luom acasă și cu grîu ș-aj-!estă [= aia este].

[Cu ce se bate grîul ?]

15 - Cu mașîriile.

[Dar înainte ?]

- Să bătê cu bușta. Îl bătê fiicărî-acas. Aia ieră pi la proprietăr, di ven
nșă mașîn, batóză d-ála, d-ál'i marî. Da oșmirî care-avê mai puținê le făcê
... verîă cu iel acasă și [E] și-l bătê im_bătătúra acê cu [...] ... cî dor [E] ... nu-z
20 mașîi întînsă ca într-álte pãrs_să făcă mult. și-l luă acasă și să pînne ... făcê pãlêță de
gorun, marî, lung, și-l călcă pãlêța aia de ... de la jumătătî cam dî la um_miebrû, că
pãlêța ieră de doi métri și cêvâ, ș-o pãlê dî la jumătâte la jumătâte ș-o făcê un
fel de bătătoări-asê ; sâ bătê, să călcă ... pãlêța se călcă pã znop.

Altă bătê cu căii.

25

Toma Me Ion [58 de ani]

[Brinza]

Îi dărg kag, miestăcăm bine, bine lăplîie, la urmă-l [K] îi dăm piŋ străcurătuărie.
Făcem cășu, tăiēn cu culîtu, făcem fâlîi ... bagă la cubăr. Șarăm ... O adusem di la
munte, care avem oi la munte, care nu ... acăsă.

5 [Cum faceți cheagul?]

Făcem di la porc, cînd să tăe pîrci. Oprim kăgu pîrcului și miestăcăm bine, bi-
de cu zăma de vîrdă, bagăm peătră acră, il jumulim di pă, di pă kăgu-ăla și fă-
șim acul maru maru și tocăm cu arděj și-l bagăm acolo și făcēn kăgu.

Flăcărea Sîrbu [60deani]

10

[Porcul]

Îl cumparăm, dăcă l-aducim acăsă-î, îi culēzim urzic, le fiērbim, pînem sâ-
riē, îi făcē lăturîi, li dă li manîpcă, la urmă cîn să gată cu urziciie, luăn
dovlěz di pă l'oc, di pă silîște și-î tocăm, pînî la caldăre-î fiērbem, pînîm
iar sârē, miestăcăm, îi dăm, manîpcă și la-ŋgrășăt îi dă și buăbiē.

15

Pănă tuămna manîpcă, l-ŋgrășēm. Virii tuămna, la Crăcun il tăiēm. Il tăiēm
uămehi, il tăiēm, il pirlēște-î, il spîndică, il spîndică fășii, pînē sârî pă iel, la ū-
mă-l spală bine, bine, il ridică la cui, ! pînē să ŋe sârî porcu, pînî sârî pă stă-
nînă, ŋe sârî.

20

Și la cîrnăt, tocăm pēcîile, tocăm toălē pēcîilîi cu mașina, li me [K] pînîm
int-u albîie, li miestăcăm bine, bine și p-urmă făcēn cîrnăti cu mașina. Bagăm la
sprîlē și făcēn cîrnăti.

Tocăm ficăti ... ficăti - șē di bășca și bagăm pe-ălē grōsă, ăla li făcēn cu
... cu min-așă cu, bagăm pă ... or pă ce li bagăm, pă buăcă le bagăm dăcă iz lăng.
[...] Îi zicem ficătari.

25

[Aceași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

1 Ieri *ă* săpá la porúmbi. *Ă* săpád la porúmbi, am [κ] maj ... *ń* - am dus pin-
viú am măi ríđtá la viúe. La urmă mi - am făcú mîncárte, am mîncát, *ń* - an-
dus iar la sapád la - ngropá d'i porúmbi ; o venít sára, a_n făcúđ de cînă, am
5 mîncát, pi la zéče *ń* - a_n cultát.

Durmíám, *ńe* sculárám pi la ... pi la cînĉ, cŭm s - ar zíce ; *ńe* sculárám, la úr-
mă pusárám iar mína pă mŭncă, pă trábă. *Li* sírá *la* mŭnc - afára. *ńe* sculárám,
ú *lu* ásárám únu p - o pârĉi, únu ínt - álta, *ńi* bágárám la grăđínă, muncírám.

[Aceeași]

10

[Spălatul rufelor]

Pŭnim apă căldă, să - ncălzéște pă foc, la urmă, după că să - ncălzéște, a -
vém rufelē răzmŭlĉĉi și la urmă le bágám ím postáva și le ... *li* frecám cu sapún
bínē, bínē și le spalám ; după că le spalám, pŭnim apă fierbínĉ - așĉ că să să cǎá -
că ca la pirlău, fierbínĉe.

15 Le bínĉim ca un cás *ń* apă fierbínđi și le scoátĉ *și* le spală la fínĉină.
Le dă_n cu máiu, *li* frecám bínĉi și le ímpiezím. Le - adŭcĉ *și* - ntĉndē rúfele pe
sírmă, pĉe culmĉe, cum *ńi* zĉcĉim noi

[Aceeași]

[Via]

20 *ńo* sapám, o légám, primávára cum víite, *ńo* trocáim, cum zĉcĉim noi, o
trocáim. La urmă sá fáci máre, sá fáci de alēs, o alĉzím, o légám cu ráfiúē
și o [E] o sapám, pŭnim pĉie fasúle, porúmb. P - urmă víite tuámna, sá coc
strúguri - *i* culĉgim, *ńi* carám cu hírdău - *i* zdropsím *ń* viú - acoló - *i* pŭnim *ń* hír-
dău, *ńi* zdrosím, *lu*ám hírdău pa parĉ, adŭsim acásă *și* pŭnĉ *la* ... la pŭtĉină. La pŭ-
25 tĉnă pŭnim postáva și scŭrgem vínu.

Rámĉnē vǎásca. Vínu - *l* ... *ńl* pŭnim, *ńl* strĉcŭră - *l* pŭnim *ń* butŭcĉĉe și vǎásca rămĉnē

la puțină, còmină, cum îi ziceș còmina. Fierbe birie, birie și dacă fierbie, o dă
la cazán, făcém buică.

[Aceeasi]

[Stîna; brînză]

5 Stîn la muntē sǎ fás? . Si fǎce, sǎ úce și fǎce un tircól de mǎrǎcîn și! ... sǎ
uc și uáminǎ la ... mǎsurát, le mǎsórǎ - n zîua cári sǎ numește d'i uáminǎ cǎre sunt
uáminǎ cu vitēle. Și! ... sǎ duc toț uáminǎ la munt' - acól - la úoi, l'i mǎsórǎ, sǎ duc
úni cǔ-jeli d'i d'imináța și! - pǎnǎ la dóyoșpe. L' - adúg - la dóyoșpi la stîná, fiēcá-
ri úom ij - mǔlge vitēli lui și! - p - úrmǎ sǎ dúce la ... rǎspunsábil, la cári - o fi -
10 fu acóló la stîná, sǎ úci cu láptil! - mǎsórǎ ... și - l púne - n hirdǎu și! ... cá-
ri - o fi mai grieu im brînzǎ, ála rǎmîni la brînzǎ.

[Cum îi ziceți aceluia?]

Băcón.

Dupǎ cí cǎ tǎrminǎ cu mǔlsu, dúci láptil! - la ... hirdǎu, l' - mǎsórǎ și ómu d'i
15 pǎ ștérca ála acóló spuine cíe ári : dóyo sau trei vedri sau o cúpǎ, mǎ rog, cíe o fi
acóló și! ... îi dǎ kág, il mǎstǎcǎ cu ștérca um - pic, il cǎperǎ și - l lǎsǎ pan - sǎ - ŋ -
kágǎ.

Dupǎ cíe cǎ sǎ - ŋ kágǎ, l - așeázǎ ... il tǎe c - ur - cuțid de lem n brînzǎ - n - cubǎr
și - o așeázǎ cu mǎna jos. Zéru - l ... iásǎ sus și p - úrmǎ - n cǎpi sǎ ... sǎ púnǎ - ŋ - strǎcǎ -
20 tǎr și! - p - úrmǎ il scǎbi și zéru - l fǎci úrdǎ. Ásta - i tot.

Pǎpa ké Vasile [43 de ani]

Lucrǎrea lîni

Cîŋ sa tund úoile, lina trébǎ s - o spǎlǎm. Dupǎ cǎ sǎ spǎlǎ, sǎ púŋi sǎ sǎ
usúci pē sîrmǎ sau pē u boátǎ cǎvǎ. La úrmǎ o péptenǎm cu péptin d'e - ntr - á -
25 iǎ d'e [K] cu dînz d'e fier și trǎgem pǎru! . Și la úrmǎ, dúpe ága, cǎre rǎmîni d'i
la trǎsu lîni, sǎ fǎci la mașínǎ. Și o tǎrcem, dúpe ága o urzím [...] o tǎrcem,

o țesăm și dupe ăia o ducem și-o făcăm la piuă și la urmă aducem d'acolo di-
milia care o țărăcăm și-o țesăm și-o făcăm hălîji.

Paraskiva Bérca [41 de ani]

Cînepa

- 5 Cînepa o pînem ... după ce că să ăra. Cîrășar porumbi pînem și cînepa.
Prima dată săpăm locu, la urmă sămănăm sămînța și dupe ăia îi dăm iar ... iar
săpătură-i trăgem cu grebla peste săpătură și la urm-o țesăm să crească cît are
de gînd și d'-acuma-n ... năiinte, dacă să coacă, o culăgem și-o bagăm la topilă
la murat și după ăia scoțăm d'acolo dacă să făci bûnă de [e] să melițăm, o me-
10 lițăm, o țărăcem, o țesăm, făcăm camăș, făcăm fêlă d'i măsă ... de-ăstea ... orce
putem face dîr cîrîpă.

[Aceeși]

Mağónu

- Mağónu să făci țămna d'im prună vînălă. Mağónu, adunăm pruniile care
15 stînd mai curate și mai bûne, le spărgim, le pînem la căzán și ... le dă să fiarbă.
Dacă vrem, file și li străcurăm mağónu sau ... parte d'in femej mai fac și hestră-
curat și-i fițebem pînă cînd să-șkăgă d'i să făci țare P-urmă-l pînem la bor-
cán și ... rămîne pîntru iárnă

[Aceeși]

20

[Cazanul de țuică]

Cazánu-i un căzán marj-ășe, o căldăr, mare și pînem în el și dăsupra
acolo un capăc mare, peste capăcu-ăla pînem o cocăje și ăesti u çubărca și u șer-
pelin mare și să flirtează (!) țuica pîn ăa și cură-ntr-um butig d'ăstea.

Bérca Ge Ion [19 ani]

936. OBÎRȘIA-CLOȘANI *

(m. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : TP, VŞ ; Transcriere : MV

[Finul]

5 Cîñ_să cîuăz_dî pică fluăreă lui, să pālăștî, dē nu mai āri culōri... frumușă, atūņs i cūopt. Da. Āl tājēm, dîci_-i otcdșu grūos, ūl sprîņjîm. [...] ūl tājēm s_dă_cî_-i groz_ūl sprîjîņ_cu toporîșă mașîņ_-a cūășî, și, dăcă_-i supțîri, lāsăm așă. Să ūșcă_-n trej, pātru zîli. Da.

După se să ūșcă, l-adunām cu fūrșîle de fier sau de lemn, dî care_-avem
10 cumpărălēi și ... l-adunām acōlo ūhe fāsēm ... clăea, clăea d'e fin sau patul'ăc, cum ... pojița [= poziția], dăci_-i pojița r.ă, fāzē_-jî patul'ēze [...]

Ungureānu Pe Nicolăe [67 de ani]

[Granița veche]

Āreă ... tot ... tot ca ș-acūma. Ve [K] urđinā ... și șoldăși urđinā_Sērna, Āreă ...
15 ū d'edă la comāndă, la bekēt să zic și ūeu. Āreă bekēt, urđinā acōlo cu skūmbu. P'ē_cău ūni, veră ē ūli, mai dușă proviziōē ... ūāmîni acōlo cu cāli, p'īne dușă, mîņcārea lōru, ārāna lor cāre ūi trāboiāu.

Marīna lu Dumîtru Grōza [80 de ani]

[Lupul la stîină]

20 Ū-areām maritōta, la ūoi. ūmblă_la ūoi, cā ... n-aveām capî atūș. ūmblām ūo la iēlē. Plašă șă am_și ūeu, să manînc și ūeu sēva dūlsē.

* În rostirea subiectelor m, n, va, m și n, ă are întotdeauna o nuanță rotunjită și posterioară. Am notat ă și ă numai în cuvintele în care pronunțarea diferă net de cea din limba literară.

[Nu-ți era frică de lupi?]

- Lupi fu^zău de mine [] Bă, ă-ntil [κ] ri-o lu^zăt o^dăt um^z miel, s-o dus cu iel [...].

[Era] pe-am^zăgăd, cam pe vr^zămea ăsta la m-an^z culcăt să m-od^zin o b^zită ă
iel-ăcolă și iel lupu-o venit .. in^z-areă o lup^zăică ; o venit și-o lu^zăt mielu, l-o lu^zad
5 d'-ăi^ză d'e burtă, da nu l-o putut v^zatamă. Numa l-o lu^zad d'i burtă și mielu ...
mielu ieră după iă și ia fu^ză de ... de mine că ki^zo^zeam ki^zo^ză și uin^zam, asă
făsim noi ai^ză și lupu-o fu^zit. Miel-o bin^zud d'-el, numa l-am pri^zuz mielu io și
l-am [!] ăt^zor^z ăndarăt [!]. Da-l in^zcolb^zis - ai^ză la burtă.

Bă, lup sint, da vin cin. Cin-ă^zergău după iel, l-ă scoz mielu. Areă^z suz
10 la muncă ... cu iele. Cum ă^zisim noi, pi^z la padure. și ... at^ză cin l-o lasăt, s-ă
t^zor^z ăndarăt, s-o duz la ăit c^zobăn.

Io mi-am va^zud d'e treaba mie. M-ă sculăt, mă culc^zăsam ă iel^ză uoi ... acolă.
Mi-ereă drăg să dorm la ămbra lor. 'E, cin m-ă sculăt ieu, n^zuma-ăd [-numai văd]
c^ză dau u^zăile p^zăstă min^z. Să bulujă ăle la ... 'Ete nu i^zău să fugă, că areă bu-
15 lujice, de zapug.

Și cin ... cin am ... am va^zud că fug u^zăile, brugh^zesc u^zăile, m-ă sculăt a-
tun, m-ă sculăt ... I^zăsa mielu, p^zecăt cu iel. Și io ... a rupt a ki^zo^ză, numa-ă
t^ză l-o lasăt mielu. L-a [κ] l-o lasăt d^zic-ă ki^zo^ză. U^z fu^zid guol. I-ereă in-
ma ră, da d'izăba, ieu nu l-ă lasăt, m-an^z bin^zud d'i iel p^zăn l-ă scoz mielu.

20

[Aceeși]

Ūrsu

Ūrsu ... ūrsu vi^zte ... O stat ă luoc și iel și ieu [...] Păi, n-ă^zegam b^zătrînă rău
ăb^zăncă, d-areăm pin padur^zi, la ... pajam amar^ză d'i porumbi. Că noi asă-i pazim
t^zămna, ur [κ] vi^zte ūrsu-j man^zăcă. Ii tavăle, du p^ză se nu-s at^zăta.

25 Și ... l-am va^zud, să u^ză și și iel la mine și ieu la iel. Numa o p^zecăt b^zo^ză-
n^zin. Ieu m-am pus cu bolovă^zn pi^z iel. P^zecăt b^zo^zăn^zin. B^zo^zăn^ză ca văca : „Vă!
zbjeră [...]

[Aceeși]

[Cum am prins un lup]

Mi s-a ntimplat într-o nuapce cu kesteza cu ... cu vicele, că mai mult trăim
cu așteza. Eră la Sérna cu tătă-miu acolo la voi.

Da-ntr-o nuapți, domle, așud făcîn nuapca : vj' , vj' ! vj' ! uoiile . Iez afără,
5 ieră zapăda ca di vo pălmă așă Cîn zi lu Măriie :

- Vez, Măriie , ja vez, Măriie , se să ... se ognesc uoiile!

Iesă ie afără ; lătră cațău. [...]

Sé [= zice]

- Mă, tătă-miu [!], se-ı ast? ? [!]

10 Sé :

- Mă, nu ști nimica dăca cațăua mi-o int'at în fiară, or că încurcă vun lup
în fiară, că văd că după ugnitúra uoiilor, văd că tra⁹ d'in tite părțile, trăge
de [r] de ... acolo d'in jaz d'in val [K] d'in val - d'i patulăg, uhi dam mîncăre la
voi noi.

15 Ii povestii io lui, sa-ncăltiă iel, nuapte ieră pi la d'osp'azăse, să-ncăltiă,
să-mbrăc.ă una altă și porțim în vâle. Cîn col, luă să fiarăle din grop [K]
d'im ... d'in gruo^b d'-acolo, dădă să lăpă uoiile. Mir s'ăsă vo trei, pătru ... aș vro
... ba nu, vro treizec, pătruzez de mietri, sa bagă să-n niște țiri-ăc în vâli.
Și ja la fiara așă lătră cu toldău : S-o băgăt în țireac în vâle, s-o-ncălti cu lă-
20 țu în tâte părțile.

Vazură că-ı un lup. Mămă, mamă! Ni d'șeră col cu niște paluz, care
pazam uoiile diua apăi, cu boata. Dă-ı, acinze-ı, acinze-ı, dă-ı batăie!

Lupulăscu Ion [41 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

25 Ieri d'iminață, așud mnetăle, m-ă sculă de nuapți di col, m-an dus,
am nișc-cartofi - așis în grădină. Și ieră plin de gindăc, plin de gindăc. M-an
dus, ı-am verificat s-o iesit pui d-ăsta d-ăi miz, de ... gindăc d-ăi miz d-ăsta

d'in gîndăsi ai mari d'e Colorătu d'ajă. Am verificat, dume, d-a rindu - am vazut
că-i nenorăsi pe jej, a lua niște prav d'i la Sfātu Populăr ajă asă, ș-a lua
ș-am însepud a strapi. [...]

Az d'iminată pe omă ni dūsărăm, le mulșărăm, d'id'erăm drumu-ncaló, nke-
5 gărăm lăpte, doborărăm cu lăpçili - acășă. Și asta-i sânsu d'i gospodariile pe-asi.

[Același]

La nuntă

5 Ci dūs ... sa dūse zinerile - m-pelit, intr-o șără, intr-o ... sara șă dug la
noj. Ș-la urmă dăcă ... ij om bun, atūsa făta zinerului be d'im plūșcă, dăcă nu
10 ... dăcă nu-i om bun, atūsa nu be d'im plūșcă.

Și ... adună șimbăta sara nuntăsi, ... le dă acaló ... busuioc, lăçită, șără.
Ș-d'iminat - atūsa ș-adună ... toz nuntăsi la nuntă. Și ... ajă să fāse nunta.

Paraskiva Akim [38 de ani]

[Porcul]

15 Il taje bārbați d'-obiznuință, il zu [K] zungge si mai mult ... la noi alișa n.
șă preă zupuăie pōrsi, il pirlēșce, il opărășc - asă ... cum ie jēl, ntrăg.

Si mērze-l taje-i scuāte ūmeri - eja d'e sclănină, pluz d'e búrta aja, búr-
ta o scuāte bāscă, aea mērze la topit. Și aea o topēște, scuāte spetiuarl-élea
di la pișuāre, pișuārli d'inajinte, si dnapó. are niște soldet asă, căre-i scuāte
20 tot apărte ... s-alea mērg la uscāt, pēntru iārănă, pēntru ... obiznuje, să mănî-
că cu vărză [!] cușă obiznuje la noi alișa [!].

Si sūnca o scuāte, o lāsă trii, pētru zile la säre si la urm-o scuāte la fum.
Asă obiznuieșce la noi, o scuāte la ... pūne - ntr-o bucătării - acaló und'e aře fum
s-acaló o scuāte si-i fāse fum sēl puțin o saptamină. Si la urmă o pūne pe ziă-
25 re-n-citē - un dulap, că să slē pēntru vără.

Gogán Aurica [28 de ani]

Pîneșă ; cojunăși

Șernem fălîna - m. postăvă cu șiță, așă - i spûnim noi, și pl- urmă pûnim ... zăhăr, lăpcă, vanili, Угоу, și ... ș- pe urm, pă se pornesc țeț. Fășșem ... îi pûnim în tăv, și - i coșșem [cozonaci].

5 Pîneșă o udăm cu - apă și țără șirnem fălîna țără, cum spă [K] spusel ăi cojunăși și pûnim la sîre să se acrăscă, Cum spûnim noi, șițij, pă se - i pûnim drăjdeșă, pă se ... și pl urmă o lûăm la frămîntă de ... fășim s-o băgăm în cuptor.

Lupuleșcu Ge Ana [19 ani]

Punguța cu doi băni

10 Eră um moș oată [-odată] și-o băbă. Bab-aveă o gălîină și mășu un cocôs. [E] Gălîna băbi făcă oțlo și-a ... cocôsșu mășuluș nu făcă. [...]

Um boier o pierd [K] a zis către ... birjăr să ... să dobuyăre d'in trăsura și să ia punguța de la cocôs. [...] și-ă ... a zis să se dobuyăre birjaru să dă-ș cocôs, și-a dă. Cocôsșu iar [K] l-a lăpădat într-o funtînă. [...]

Brandibur Gorge [10 ani]

937. CĂLUGĂRENI - Sat Cloșani [ALR I, 837; WLAD, 284]

(m. Gorj, reg. Oltenia)

Dulegere 1963 ! TP, v. 5 ; transcriere MM

La cyașă

20 La sînsprăzășe iule să-șșepe cyașă, cam așă [...]. Mai demult șițiu pe [K] să-șșe-peș la dyașă de iule, la Sfîntu Ilie, cum îi zisșem noi, Sfîntu Ilie, și să cosșșe, să duse ybnu la cyașă, cū ... altu ... împrumut, așă să spûte, sau cu ban, cum țereșă pe timpuri, și să duse, s-apucă de casit. Îi cosșșe astăzi, pri-mare [- prin urmare]

sîmbăta, și nu-1 adună pînă luni, la noi, așa iasă [...]. Să cosăște, să făse, cum să spū-
 rie otcos, așa să zîse. Și să lăsă și ... luni ... bun întălēs că nu-1 iel ... capt așa pe d'i la
 vâlē, numai pe d'ēsūpra ie seva făcūt, însă-1 întuārse cu furca pe părta șejiłaltă. Și-1 a-
 dūnă ... il făse porșor! ... vreau să [r] să vorbesc așa numai ... să făse porșor!, după por-
 5 șor!, pe-ormă-1 adună [e] femeiiile sau bārbați și-1 dūse la [k] fiie că făse clăie, fiie
 că făse pātul'ag [k] pātul'ag, așa să zise romunēște. Și acolo-1 făse ... mult porșor!
 acolo, adūnă. Cit are fin. Altu adūnă și brejzās de porșor!, altu adūnă și pātruzās sau
 și șajzās și altu și pōte și numā zese. 1-adūnă și îi ridică suz la pātul'ag acolo. Ūnu
 să sūie acolo, grāmădēște și altu dē ... cu fursēriu de jos. Și asfel lāsă. Ș-să dūse
 10 alt ūne, ūne arie și cuāsă. Asta-1 la noi. Și rămīre pānā tuāmna, pānā iārna, cīn-
 să dūse cu vitēle acolo, cu uōilē sau cu vas, cu cai, cu se arie.

Mihail Bărbulescu [61 de ani]

Ulēiu

Ulēiu ... la altī 1-au făcūt d'in blānă, d'in blānă. Blānă ... de fag, făcūt im_pātru
 15 pāreț, așa, la căpete și pūne fāiina acolo. Arīe și fun^d la vālē. Ia, cu se ia? Cu strā-
 kina, ori altul ia cu altā lopātā, arīe o lopedicā acolo sau līgurā mai mare, ia fāiina
 d'-acolo. Dārā mai demult iereā, ș-ācu kārā sint, obijnim ulēie de lemni, o scorbūrā de
 fag, adicā corobāie, așa zīsem noi, cărīe au ... iz gāunqāsā-nūntru. Scobit frumōs,
 acolo curățāt bihē și-1-acoperitā. L-acōpere, pūne fun^d de la vālē, termēlic pe la vā-
 20 le, așa, și pūne ulēi acolo.

Ulēi de fāiina sau cit o arīe sau pūne și nūmaj o bārnițā in_fūndu ulēiul-acolo,
 după cum îi ūōimu de avūt.

[Același]

Așā să spalā la noi

25 La noi turnā [k] le razmūiem in apă reșe - nti rufēle și la ūrmā le așezām
 in obōd. Ș-dupa se le așezām in obōd, pūnem caldāria pe fōo și fier [k] fierbe

apa fără nimic. Pînem senuşa -ntij- pēste iēle, după se le aşezăm în obod, ş-la urmă turnăm caldăria cu apă fiartă acolo pēste iēle, cît vrei să tūorni, vōrba ăluia, cum [K] după cum is ş-iēle de mūlce

Şi le lasăm puţin acolo obod, dōllo şasur!, tri le lasăm în obod ş-la
5 urmă le scuăcem ş-mērem cu iēle la riū ş-le spalăm.

Le purhem pe gar_şi...

Aşă să spală la noi. La noi nu prea aşă mult, mai dīn fugă cā se să-i
fas, dac - aşă - i.

Lisandrina Elena [59 de ani]

10

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

Se să fac? De ieri d'iminăţă ... m-ă spalāt, an facūt făcu, mi-an fa-
cū mīncărie, mi-an vazūt de felitā ş-ăia - i. Păi, ş-az d'iminăţă iar la fel,
iar ma sculāi, ma spalāi şi vāzūi de fātā.

[Aceeşi]

15

Căşu

Păi, mulz vitelē, străcor!, laptele biñe şi dăcā iestā răcē - l iñcălzăşt!,
niţāl şi pe - ōrmă - i dai kag şi - l laş!, un sfer de brā pānā cīn sa - ŋkagā birle. Cīn
să - ŋkagā biñe āl sparz puţin, pe - ōrmā astrīnz ; āl pui într - o stracatuāre, c - aşă - l
spune la noi aiisa, pānā cīn să - ntărieşte căşu ş - pe - ōrmā - l dai jos d'īn străcā -
20 tuārie ş - l pui pe o māsă, pe séva, să mai stea trii, pătru zile. Ş - pe - ōrmā - l să -
riéz.

Pitic Aurél [33 de ani]

Cîhepa

Sāmāh [K] săp!, locu ... puñ aşă la arătūră, la séva, după se arā, ar! sau āl
25 săp! sau il ar!. Pe ōrm - āl iei dīn nou aşă cu marunţātu, cu sapa, să să mărun-
ţăzē să nu rămīnā nis un druob de pāmīnt aşă, să fiē aşă de marunţāt. P - urmă

o [E] tîrsăi lócu aşá sau cu grébla sau iar cu sápa dácă n-aj griébla. Şi după
 se tîrsăi lócu, sámenh cînepa. După se sámenh cîhipa [r] o sámenh, după s-o sá-
 menh, o iej iar la trocajit cu sápa, iară cá să între im_pamîn_sigur. Şi pe urmă
 după se o cêrmiñ cu trocajítu, iar ál tîrsăi lócu, iar sau cu grébla sau cu ...
 5 sápa târăş. Şi ásta-i púsu iej. La urmă după se iestă cînepa şti, şi de váră
 şi de tuámnă, tot în ... tot odát-o pui, da ja s-alézé : aj de váră criéşte
 aşá, criéşte ia-náltă, sígur, după cum îi lócu d'ê gras. Ş-a de var-o culéz
 aşá mai în_vriémie ... di pí_ia, o aléz di pí_ia, cî_iasă õ-fus aşá ş-îñ-
 gálbirieşt'-aşá la virfu iej. A d'ê tómnă fáse samînţá şi pi áia o cundó_c-a
 10 d'ê tómnă árie samînţile ş-áia ie [K] árie num-aşá sevá îngálbirieşt' aşá, suz_la virf
 ... párie c-árie nişte flori aşá.

Şi cá a de váră, cum is_spun, o culéz mai im_vriémie, ş-a de tómnă o laş pá-
 nă cîn_sa cuáse. Cîn_viezí cá-i cuáptă sáminţá ... o culéz, o fáş aşá marúnk, aşá.
 O iej aşá-m_mînă, marúnk, ş-o lez pe_órmă cu-alt fir, tod_ê cîhipă, şi o laş sá
 15 sa usúse. După s-o laş sá sa usúse, o iej ş-o baţ o [K] sau o fres, cá sá iej sa-
 minţá dîn ia. Ş-î_urmă o baţ la topilă. După s-o baţ la topil-acoló, o laş aşá
 depinde după cum îi d'ê cald. Áltă dátă 4o saptamînă, poáce şi mai puţin dá-
 cá-i cald, şi o scoţ d'in topilă. O spel' acoló, o fres biné ş-o puñ iar la uscát.
 După se sa úscă. áj, cîn_aj timp, o meliţ la meliţá[.].]as-aşá fujóru ála, aşá-í zî-
 20 sem noi fujór, sau dáca nu sa bîne, cîlê, aşá le zîsem. Şi d'intr-a meliţá o iej la piep-
 cénát, cu piepçeni, ş-o fáş fujóru cárte brábă pus în_furcă. P-órmă-1 iej la tors
 şí-n urmă urmeáză sá-1 ... ál tors, ál fie [K] ál fáş mótcă, ál fierbîn uobód, sá
 sá albiáscă şí_urmă o adún şi o orz[.].]dácă vrei sá tăş d'í_ia.

Marija Didónu [35 de ani]

25

[Obiceiuri la nuntă]

[Mireasa] adună fiéte, sa dúse cu iélé la mărzîna ápi ş-pun fiéştecárie
 cîce-un pahár d'-ápá într-o [r] tr-o can-acoló ş-pe_órmă miriása le dá cîc-o

[r] cîc-o bucată de piñe cu zahăr ... o manîncă-ș pe-ormă vehîm la hóră și jucăm , pînă vin nuntăși.

[...] Să fășe ... steag. Așa sa fășe simbătă sára, il fac bajetî [K] nu, il fac fécîile pîntru bajet. Aduc um brad așă și-l, il [r] l-îmfășură cu brasîrî, și-i fac súcar, acolo ș-pun ... două bazmîle ș-pe-ormă jôacă cu iel du-mîhnică nuntăși.

Îngel Ana [10 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-ar spălăt ș-am mîncăt. Pînă sára m-ar dus și am făcu cu tátu un gard din crac și pe urmă am dus ș-mîei-acolò și i-am bagăt în gră-dînă.

Az ... fusăi după vas și fusăi de două țori la l'émne.

Șată Ne Nicolae [11 ani]

D'-a pita

15 Unu pităză...ș-aiant sa pitulă. Și al de pităză sa duse să-i căute, să-i pitéză și căre-i pitulăt mai bině ș-nu-l gasăște sa duse să-l pitéză iel pe al de pităză. Și dacă-l pităză tot, tot allant pităză

[Același]

938. PEȘTIȘANI - Sat Frîncești [ALR II, 836]

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : TP, vs; transcriere : cc

Uo ruătă d'e car

Uo ruătă d'e car să făcē dint-ũ ... um pom! d'-ășta mai ... gugaștru,

d'e ... ulm! ... sã fãce. Și ia sã scobéște, întii sã fãce patrãtu, ia rotunda
 5 ăia. Și-o trãge pin [E] ... pin gînur! d'-ăștia. Și dãcã sã trãge pin gînur! d'-ăș-
 țea, uo ... o strunguiește la strung. Și- atunc îi dã o gãuurã pe mijluc la bucú-
 mu ăia, cãre vine bãgãt la, la ruãtã, la dsija cãrului coló ... D'e ulm!, d'e ulm!
 je fãcutã, cã d'e ălceva nu mërge. Mai fac ălți și d'e nuc, și nucu-i bun.

Ș- atunc, dup- ăia, pe- ormã, o dũce la fierãr! . Și- i pune cãrcurle ălțea pe ia.
 Și dupã ce cã pune cãrcur!, îi pune obezi! și spițã. Spițele îi le pune și d'e frãsîn
 și d'e stejãr, d'e salcím ... d'e fier d'e fier d'e lem, da nũma sã fie lem mai bun,
 10 d'e ănin nu sã puãte pune, cã- i slab. Și- atunc îi pune șina. Dupã cã- i pune șina,
 o pune la car, o dũce la țigãn și- o stringe ... ruãta, la țigãn, și ... uo pune la car.
 Și- ăst- ă! tuãtã ruãta.

Dãicu I Matii [60 de ani]

Malãj ; mãmãligã

Îl dũcem la muãrã [porumb], îl maçinãm [...] pe urmã cãrnem fajinã
 15 și fãcem malãj. Îl fac im_ postãvã ... îl framînt cum trãbue iel și- l pun pe cirpa-
 tãr!, așã zicem noi. Și ... îl turlim și bagãm la cuptãr! ... sau în_ țãș_ sau ...
 Acũma- i vãrã, acũma avem mașinã micã, și, la bucatãrie acãlo- și ... im_
 mașinã cuãcem. [...]

Mãmãligã ... tot așã sã fãce, î_ cãtun pe foc. Și cîm_ punem apă, cîm_
 20 încêpe sã ... iêsã nasturêj așã, pe caldãre ... apă, punem fajinã, d'ão miin_
 sau trei d'e fajinã, și mestecãm și fierbe pușin. Și pe- ormã punem fajinã și
 ferbe și ... o mestecãm, și- ăia- i ... îi zice mãmãligã și cu brîndã, dãcã ăi brîn-
 dã sã mãmînc cu je. Dãcã nu, o mãmînc și- cu legume d'- ăilãntã.

Marina Sprinçenãtu [62 de ani]

25

Cãșu

Mulg uãile acolã î_ ușa ... î_ ușã. acolã úte ău jeț ușã, nu mulg în stîinã.

În stînă înkăgă lăptile și il stracuără lăptile și pe urmă il pune la cazán L-a-
 dúcă cu hirdău la stînă și-l stracuără, și-l pune-ș-cazán, și-l încălzește
 puțin. Și pune [ε]... d'-ăsta de la orăș ... cumpără kag de la orăș. lăstă-n-
 sticlută Am vazú-ș-acúma a luat yo femie de la noi și cu ... d'-aála să-ș-
 5 kăgă.

Am vazút și io băcu cum ... cum făcă. Și pe-ormă, il lasă acolo c-ști-
 iá jel că ... Noi nu-ntrebăm cit ... il lîne L-acupereá cazánu, il da jos de
 pe foc, cu lăptele caldút și l-acupereá jos puțin și pe urmă ... il lua la mur-
 sucăr! cu mîna ... la mursucăre ... cu mîna și c-o lopețá și-l pună-stracurător!
 10 și-l strîngă și ... ála venéá cășu Zăru il puná iar pe foc și făcă úrdă .. făcă
 úrdă și diș zer Cășu să scurgă și-l puná-m_pat, acolo la stînă. Făcă și pen-
 tru uámeni, c-aveá vite la munte. Vená uámeni și luau cit aveá, yo vădrá,
 două, trei, care de cum aveá uoi [...]

Și din aála și [chiag]... aveá uámeni și făcút de iei Din ... cîn-táje méi din
 15 lăpte, rînda ája a lor, mai bagá corástă în ia și ... yo puná bine și să uscă și ... vá-
 ra le trébuje la munte. De-aála n-am vadút cu kag. Da zíce că-l îveleá într-o
 cîrpútă și-l bagá cu legătúra acolo, învelít în cazán. Și-l țîngă cit știá iei și
 p-ormă-l scotă și lăptile sa strîngă, până cîn-să-șkegá jel.

[Aceeasi]

20

[Cum se pun murăturile]

Să pune ... în ctăť ... Punem noi ... cumpărăm ard'ei, tuámna, ard'ei, casbra-
 vét făcem noi în-grădînă. Áltá lume mai făce și ard'ei, vez, după cum îi pamíntu
 în-grădîn. Că la áltu-í pamíntu bun, la áltu-í racarós și nu să făce, or il cúan-
 tá viérmi și nu să făce, or ... [ε]. Eí, nu să himere la toť ... să să făcă.

25

Cumpărăm și ... așezăm în hirdău și pe urmă cumpărăm uotăť. Și fiérbem
 cu pipéri, cu foj de dáfin, cu ... multe amestecătúr, cu ... d'-ăsta de miruásă
 de piș-građîn, cu marári, cu cîmbru, țálînă, băgăm acolo-iei. Și la borcáne

să pună arděj tot cu ȝăt. și — plataȝele de ășta la saričilăt, în damigėje, în sticile de — ășta căre, larz la gură, de — ȝkėje plataȝăya — de — ale micūtă, d' — ășta întreg.

[Aceeasi]

[Obiceiuri la nuntă]

Să-ncepe de simbătă sara cu — fac stăgu la baiăt. Cuasă două batisțe și ȝo bázma în mijloc. Aduce unu stăgu de la munte, un brad frumós, îi pune harangél în vîrf. Ii pune cūcuri la bradu ășta și — /-împodobiește, pe-ormă îl leágă c-o perেকে de braci, în vâle, și; așá, după jel. și-l lăsă numa
10 ajić úne ține cu mîna de jel, de-l ține în umăr, de-l jōcă, îl lăsă gol. Îpcedo-l leágă cu braci, [...]

Paĩ să dūce cu-m baiăt, cu vădra pe — pe un rastău de... de jug. Vădra împodobită cu flori. Să duc la apă ajića, că ie la noi, ie apa apruápe. Mireása cu plósca cu țuică, cu lațutari, cu fițele, cu baiăt, kuhurezín. Acoló dă de trei
15 uori cu — [K] mireása cu picóru-ȝ vădră, lau apă, iără mireása iar îl lăpădă, iar iau în ia, iără dă mireása cu picóru, de trei uori — vársă vădra. și pe-ormă iau putină apă în ia și vin înqóce, acásă.

Acásă cîn vîrte nunta, iăsă cu baiátu ășta căre mērge ia cu jel. și spórite unu colocașeii în bațatúră, acíia în fáta căși... colocașeii... așá să zice la
20 noi, colocașeii. Așá am pomenit. și ie lăpădă de trei uori apa în bațatúră. Lăpădă de două ori și-al breițea îi dă tot din vădră. Alți trag înqoló de vădră, alți înqó, așá fac.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

25 M-am sculăt, m-am îmbrăcăt, m-am dus la Tîrgu - Jiu. Am plecăt cu trenu, am — La Tîrgu - Jiu am stat, am așteptăt pe cineva, de mi-o adus un porc. M-am mai dus pe la neámuri între timp. și-apoi am găsít un mașínă,

am venit acasă. Acasă am venit, am mîncat și m-am culcat um_pic. După ce m-am culcat, m-am sculat, m-am dus la o marmintăre. Ş-apoi am venit acasă și ... înapoi și m-am dus în_pădure după ea]. Am venit aseară.

Ástăz m-am sculat de dimineață, am dat la puț, la găini, la ... la porc.

- 5 Ap_găcit mîncare ș-am ... mîncat ș-am plecat la colectiv, la arăt, la grădină. Şi dup-ăia mă dedei la hodină și veni bajatu asta și mă kemă.

Fujorea Eugén Eléna [40 de ani]

Păcală

- 10 Jereá odată un uom căre ... iel a luat uo fătă de țărăn. Şi ... uómu a-céla jereá urit și fătă jereá mai frumușă. Şi fătă nu vrea să să ducă după dînsu.

Şi Păcală mergă pin pădure. Şi jei kilocău și fătă vrea să să arunce într-um bunăr, da a zis Păcală :

- Măi, de ce kilocit și fătă plînge ?

Şi jei a zis că „ da tu de unde vi ? ”

- 15 - Vin că am [K] văzui uo grupă de arînt și ma duc [E] în sátu mieu, Flămînzăni, și ma duc să iau niște sac și iau acasă, să-i duc acúlo.

- Mă, da ... uom ..., gîinerle a zis, de ce ješt tu prost, las să ne ducem noi.

Tot ș-au rupt cămășile pe jei ca să să ducă. Şi a zis [E] — Păcală cătră mireasă :

- 20 - Lásă că te scăp iq de a [E] acésta.

S-a dezbrăcat Păcală de hăiñele lui și i-a dat mireși. Şi mireșă a-a dezbrăcat de hăiñele jei și i-le-a dat lu Păcală. Şi Păcală ... și-a dat [E] —ăia pe ok [E] de mireasă și-a dat-o pe fătă și-ncepeá să plîngă. Da zică, a zis gîinerle :

- 25 - Da tac, nu mai plînge c-o s-avîem veselie. [...]

Fujorea Ge Speranța [11 ani]

939. TURCINEȘTI

(rn. Garj, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, 66, MM, MV ; transcriere : MV

Ūrsu

5 Ūrsu l-am văzút în munte. Ierám pã [K] ieráp cu vítele mele, păzám acolo și ... le păzáp cu cõbãni cãre păzê vítele sãtului la munte.

Și s-a-ntîmplã și-a miņcãt um bou al unúea d'în sãt, a lu l'yon leftimie ;
nãptea. Și cîn a miņcãt bou ne-am dus sã-l cãutãm, ieu cu um moj bãtrîn, cã
re ierá vãcãru sãtului ; ieu păzám p-ãle mele. N-an duz noi acolo, la o stîncã
10 ... ursu ... ūrsu miņcãsã ... și iel maņiņcã și juppãjie piélea. Da ... n-a [K] n-ãre
cutít, o juppãjie - așê cum puãte sã rupi. Și ... erã piélea - n'însã și miņcãsã cãr-
hã și to mãi ierá. Și noi n-am uitãd d'în cuãstã, d'e sus, cã dãcã ierá ... sã
nu fiãe fost stêiu, puãte ne topê [E] n'e omorã și ūrsu. Și iel durmê d-o pãrte.

Ieu ă zis cãlã mósu ăla, zic :

15 - Mósule, iãte ūrsu cãla.

- Ūri, mã ?

- Mãi viñi iel ...

Cîn s-a sculãt, cu l'õl'i drept la noi în sus. Cîn o zbierãt o dãtã, o sunãt
plãiu. Întînd-o, pã cuãstã-n sus ! Da iel n-o ... o zberã și l'õ și ... și-o vãzú d'e
20 treãbã, n-o ... n-o alergã dupã noi.

Acú ieu fugãm înãlîntê și a l'uzãm mósu zdupãl'în dupã miñe și ieu z'icãñ
cã mã prînde ūrsu, nu mã mãi uitãm înapoi. Pãnã la stîná [!] m-an dus gãlbin
ca búrta d'e cãrã ... Mã duc și-î spun upgureãñulu ăla acolo, cãre ierá ...
arendãsu muntelui :

25 - Bãc l'uañe, hai cã gãsîrãm bõlu, da ierá sã ne miñce ūrsu.

- C'e vorbêști ?!

- Iãte, zic, cînd zbierã l'õ dãtã ... Durmê d-o pãrte, zic, sãtúl.

Apoi n'isu upgureñilor ! [!] și z'ic :

- Nu veni după voi ?

- Pă nu veni, că, zic, fu după stîncă-n vale și iel trebuie să ocolească, zi^o no-o-nbînsăram îsus.

Sikitiu Ve A Gorge [71 de ani]

Lupi

Erăm pe ice-șă că ... pi^o curte. Ș-^o puorc : țipuiă așe de ... nu să
mai pulă. Io ă zis că cîni l-o fi mîncînd. Ă lăgat-o fi ga, fi ga pi^o grădîna-n
vale : „ Ni-ni ! ni-ni ! ”

Cîn_mă uit io păstă gîrdu ăsta de mărăcîn ... văd dei trăga mar! trăgîn
10 d'int-ō ... puorc. Văd io : „ Ni-ni, huo ! ”, am_văzú_că-s ... lub_nu sin_cîn.
„ Hă ! ho ! ”, începu a țipă. „ hă ! ”.

Jeșiră ... niște băieți pe col'e, sârîră p-îș_pi la vale :

- Lupi, lupi, huo ! ho ! hă !

Fugiră . Spîntîcară bițu puorc-la un vecîn, d'i la val'e de căsa ăsta—i-a
15 spîntîcă_pîcîuru al dîn urmă de tot. [i] scăpă^t porcu, da i-a tăiat omu. Că-l
impărțe Și ... Au luat-o la fug-a duz_năibi cîn_a_ăuzi_hu^ohăîn_lumea ... s-a
dus.

Ș-am mai pațit odată una, ieră tuamna ; m-an_duz_dupa frunză ... cu că-
ru. Aveam io um_bou, ș-on rēpôt al meu ieră um_bou. Ș-tomnai cînd ieșîn
20 d'in sa_la val'e acolă, la frunză dăsa de padure ... Și ă zis cătă iel :

- Du-țe, Nicolăie, acasă, că ie^u ... ie^u am_să adun ie^u un_car, du-țe
de du ăsta la ține - că iel ave^u um_bou și io um_bou. - Și pănă vij să duj
la ține căru, zic, io mai adun ș-pentru mine-un_car.

Cîn_a plēcăt iel cu căru, ie^u ... ieră o urmă de hoj, mai la val'e de mî-
25 hē-așe, pe la o pîiană. Cîn ... văd uo^oile - așă odată cîn_tulliră după ... [E]
- pe lînga mine, ma_nfașurără uo^oile. Io așe ă rāmās cu grēbla-n_sus, cîn
am_văzút trii lupi ... [E] după_ēle. Da nu-i ved'em d'i pî_iele - așe că mergă
- păica pit [K] ia, pițit așe. Ie^u cu mîna ... cu grēbla-n_sus, io nu m-eră

frică că de voi, da zîcăr_că, zic, p-a mie a luat-o. Tuliră uoile păstă mi-
 hie, leșisă, mă-nfășurăsă uoile și iej... d'-ic așe hîc pănă stîlpu căși aș-
 tita. Uoile lîngă mine și lupi lîngă ie! și înapoi s-o traz_d'oi-păică ie-
 ră-njugăt_ășă, aprăape-s-o mai d'părtăt o lîră, da unu... lo numa-n lî-
 5 pete, da nij_nu ști!_an de viața me.

Cum_s-o și pitu [= pitulat]_ăla unu, ș-o luat-o vo... cîte cî_șăsă voi
 ș-je-o băgăt înt-o parte-n cuăce-șe, după niște tufe, su_rîpă. Betele uo-
 10 !-leante [= oile caletale] n-or mai plecă_d' lîngă mine și io to_„ho!” și
 lipam.

10 Cîm... de la sfat o aluzid_de la Turcîneșt'. Vin d'-acolo-ieră preșidîntă
 asta... una.. Rășulească [K] Roșulească, Lîna Roșulească. „Ce-i și cum
 îi?” Vin-un_dascăl pim_pădure-n_sus, învăt-aiicea d'i la... d'i la Turcî-
 neșt', coboră... acasă.

- Ce-i acolo?

15 Da ie:

- Lupi!

- Da, ce, [= zice] io-i vād_dacă vin?

!ou:

- Hăi, hai! da nu mai ștam nij_de mine, nij_de lupi [!]

20 Și vine dascălu:

- Păi unde-s?

- Au, zic, doi sa bagară-n lufa aia acolo la vâlce. Și, zic, unu vînîsă
 pănă lîngă mine și luo cîteve_oi ș-să băgă, dă io nu mai mă mișcăsă_n de
 lîngă a_lăa. Și, zic, să băgă-m_părta asta, zic, și... nu ști ce facu

25 Să duscă fuga dascălu, vazu uăia.

- A! 'ce [= zice], i-oi'-o-i spărtă!

!a tîmna atuncă venê și !a, sîiá d'i la Turcîneșt' în_sus. Și mă-ntri-
 bă că „cum făcuși?”

- Păi cum_să fac? U!e-așe!

Da tuăte le spargê, o ziz_lúmea, tuăte le spargâ dăcã [ε] nu jerám_ieu
 și să vină ... uó_ri_lê și să lê lăpăr. O spart úna, vení cîtă o beătă de muere,
 núma tri_uoi o avú_t și ... d'int_álea a_ia lu_hát úna. Și únêlê o fost ále
 preceptóru_lui ... I_ónêl, preceptóru_lui, și únêlê_ă lu Coriêscu, ále múlte;

5 și -núma mu_lêrea a [=aia] tri și d'int_álea i-o luat úna

Și beăta muere o alergá_ș_je d'_acólo și -c-um ... túfă de patrîn_jêi
 im_mînă, cum lu_hásă [!] .. tuăte.

Da d'oa săptămîni ... așê să băttê ihima -m_mîne și -io nu mai putê_m
 să -m mai revîn, să mai ... d'_atúnz de spáima áia.

10 Lup! am_vazú_mulz_dă_ı păcătêlor. Ț_ı spáimă d'ı

Ioána Se Șerbu [63 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-an_dus cu călu, l-am ... legá de prun pe_acoló, să páscă iárbă,
 și -io m-an_dus și-am aduná_niștê mărăcîn, d'ı pin niștê salcim, să mai pótă
 15 călu mîncá iárbă; ierá niștê ... mărăcîn d'_éja

Am_venit acásă ... Ce să mai fac? M-an_dus pin_grădînă, jumăle iár-
 bă, dă_ı la gura călú_lui ... Mai fac ... d'ı mîncări pêntru ... ă_și doi purcêi ...
 Trecú zîu_ă.

Az_d'imîniătă mă dusăi și_ieu la ... kemaı și io beăta femêga ásta să ...
 20 să mî-ajúte și mîlê; că n-am ... nu pot_să mă ... mă cam dqăre și 40 mînă, că
 m_ı sărítă ásta mîlê. De trii uoi_afiionătă, cu mîna ásta

[Aceeasi]

Vija

[...] După cî_ș-a prins, a merz_bîne vîta, o alégem : prima_îngrijire-a
 25 vîli ... prima_îngrijire-a vîli să făcêe vára, alésu vîli. Prima dátă iêste lîjátu

viți, primăvara; primăvara-*i* tăiatu viți. Să tăie și-să lăsă numai trei oikuri, trei oikuri de vițe, d'i a suprafața pământului la ...ân sus. Trei oikuri la fiecare viță de vițe. [.]

La noi să face, să rupe, să contează toate căpeteli vițelor ce aparțin
5 d'in strugure-*n* sus, d'in de uni nu au struguri, să contează virfu viți și la urmă să leagă pe harac. Să leagă și-să lăsă numai trei căpete, trei temee, cum să spuși la noi, trei temee, care astea cresc în continuare nalte. [...]

După ce să cuăce, noi o punem la ...î culēgen, struguri și-*i* trimetim
10 pe piată sau î băgăm la vin. [...]

Sikitiu Ge Vasile [42 de ani]

Cînd fag, nuntă

[.] Nuntași, după că gălesc, nașa bruce să-mvălească mireasa-*n*
căsă, nuntași s-asează la masă, mai cîntă lăutari pînă cînd înveleşte mi-
15 riasa și-o găleşte și, pe urmă intră și nașa la masă, și ... s-apucă să mănînce

După că mănîncă, mișcînd nuntași la masă, punîndu-le să mănîce văr-
ză, piftii, de la-nceput, friptură, gozonac, vin, reikiu pe masă, mireasa-n
tîmpu ala-mparte bălăstută cu cocoș, la baiet, la fetle, pînă cînd ...gă-
20 lăște cu masă și cu-mpărțitu dărurilor. Pe urmă mireasa și scuăte țoalele
d'in căsă și-le pune-ntr-o mașină sau căruță, cum sîn la noi, și le scuăte
țoale și-le pune și să ducă la cununat.

La cununat acolo să cunună. Baietii și fetele juacă-n ...făță biserică,
pînă să cunună tineri. După aia să duc acasă la baiet. Ducîndu-să la bă-
25 ețat acasă, socrî ...soacra le priméz mireasa, îi primesc dărurile care le...
ducă mireasa ... le ... priméz dărurile. După că priméz dărurile, cînd
intră mireasa, puñ-o masă mică în bălătura, mireasa-*i* dă un peșkirî la

sócru mare, îi sărută mina și-învîrte de trei ori masa. Și-a breia oară
răstoarnă masa cu paharu de vin și pe urmă sócru mare-o ie-m
brăță, o dūce-î-casă și s-așază să mănînce și tîneri. [...]

A două zi vin cūscri, vin pîrinți fēti pi la fătă, de fac cūscri, lun
5 vine după nuntă. Iar marț după nuntă, să duc pîrinți băjătului cu mi-
reasa și cu-alea să duc la ... fătă. [...] Cūscri, tot cūscri să kāmă,
și-ai de luni cūscri să kāmă, și-ai de marț, to cūscri. Fac cūscri,
și la uni și-la ailant fac cūscri

Și după aia, d'-eci-î-colo, ia un sfîșit

10

Romanescu Elena [32 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri la yora dōzosprezēce jumăte, noi am ... mi-am pregătīt tēmele pā
la dōzospe jumăte și la dōzosprēzēce mi-ă ... mi-am luat ... cărțile și-am ple-
că la șcuālă. Cîn am ajuns acolo, prima yor-am avūt limba romînă. Și pēn-
15 tru că simbătă [...] omul de serviz' de la noi d' la șcuālă a spālāt în ...
clasa unde învătăm noi, a scoz bāncile și noi am învătāt jos, acolo-m-pruī,
în prūni școli, cu tovārășu Romanescu. Iel ... au fost trei copii care nu le ieșēā
mēdia la romînă. Și iel a [K] i-a întrebād, dar ... n-au răspuns bine și-au
rāmās ca ... să d'a corigēnța ... î-var-acū ... Dacă nu ... va luā, iei ...
20 rāmīne ... repetēnț.

Azi dimînță, d' la ora patru jumăte, cîn-m-am scuiāt, am arînjāt
pe-acasă și la șāsă am plescāt, am ... am scoz vācile. După ce că a muls-o
māma, am scos și-am plescāt în Laz la ... unde ierā tātlicu la culēz de ci-
rēșe. Acolo cîn am ajuns, am băgā vācile și a-culēs și ieu cîrēșe, ierā
25 sorȳ-meā a ... pāzi vācile. După ce l-a-culēs, an-termināt un cîrēș cu
tātlicu, m-an-dus și ieu și-am sta cu vācile

Sikitiu Ve Doina [12 ani]

940. IZVERNA - Sat Siliștea

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1963: TP, vș; transcriere: cc

Cum să fas-o stînă

5 Uite cum să fas-o stînă: noi primăvara pe la nouo d'e mai sau pe la
dășe d'e mai si kar pe la sînsprese d'e mai, după cum îi cîmpu d'e răsî, ple-
căm sî ne-ntovarăsîm pătru sobărî sau trii sobărî. Si pe-ormă dăm după
uămen, s-adunăm uămen cu uoile, ca bas. Si viîne cu iele la noi acolo.

lesim cu iele la mînce, le măsurăm, vin muierile cu placuărîle de-acăs.
10 Făsem măsuratu. După se măsurăm lăpçile, încîndem măsă im_poiănă aco-
lă, ne dăm tot la măsă, mișcăm, biem, vin lăuțari, zuacă. Și sobărî plă-
că cu uoile.

După se plăcă sobărî cu uoile, bási plac-acăs. Ramîne numa unu căre-
băsu al märe. Ala ramîne ca să d'e mișcare la sobărî. Dă mișcare la sobărî,
15 vin uoile-ndesără, le mülze, măsură lăpçele cu țançu, c-asă-i zise la noi,
nu mai iestē galeabă cum o fos ... țançu. Și d'e-asi-ncolō urmează bas, ie
unu dup-ăltu. Si sobărî i-o-nturnă la uoi. Plăcă cu iele d'iminăta pe cîmp,
vin cu iele la aminăzaz la strungă, îndesără iar plăcă, sara iar viîne. Le mül-
ze, le bągă strungă, le pazește să nu le mănînsē lupi. [...]

20 La stînă bäge nișce țarūs, asă, im_pisuarē, dăcă nu-s blăr că să făcă
cürce. S-acolō bągă uoile-n dormitōriu lor. Si mai făse încă ăltă strungi-
ță mică, unde le bągă că să le mülzem. Mină dint-ăsta și iăsă uăia-n-
strung-aiăltă.

Si după se le mülzem, luom gällēlile cu lăpçe, ne bagăm im_basiē, i-
25 dăm băsului. Il străcurăm in_cumpănă, il măsurăm si băsu püne kag i-
iel. După se pürte kag i-iel, il lăsem [?] pănă pe la vuō vrēme, să zisem
asă, ca vū_sas - mai mult n-o să-l lăse - sau dōo. S-ătîns il zdrumică-
cântă. După se-l zdrumică, il încălzēște cîta la foc. Să adună iel singur

în cumpănă. S-atuns il je cu stracătura și-l scuțe afără, d'in zeăr și
 să formează cas Din cas, după se să scură bine, il tăie fâlii asă gruase,
 cum îi plăce lui ... mai gruase, mai suptiri, și-l pune la hîrdău, il sărează.
 Și după se-l să împle, is je hîrdău cu yamen sau cu caru să-l coboare-a-
 5 căs. Si dint-ăia să formează brîndă. Se rămîne de la brîndă, dăru, il
 fierbe, făse urdă. Și dăru care rămîne dî urdă-l dă la cin, că n-are se
 făse cu iel.

Petre Ză Triță [60 de ani]

Fînu

10 Primăvara yomu care-i mai ... mai d'ibăs il opriște de vâle, și nu să
 baze vicile î iel, de la zapadă. Și crește iarba. Să făse fînu și-l tăiem la Sîm-
 -Pietru. Acù la Sîm-Pietru il tăiem. [...]

Ne dusem, ne cumpărăm cyasa, le punem în toporiște, le băcem cu so-
 canu. Ș-avem un toc cu cuce î iel, cuce de piatră. S-atunsa, după se băcen
 15 cyasa, îi dăm cuce, cyasi. Si luvăm cyasa si plecăm cu ia pe ... Eren. Făsem
 otcos. După se făsem otcosi aăia, să termină livada, il lasăm yu zi sau două
 până să uscă bine. Atunsa punem mina pe furs, yamen cu muier!. Luom furs
 și-l intuarsem de pe-o parte pe alta, că să să ususe ca lumea. S-atunsi il pre-
 strizem, il făsem porsori, capita cum să dîse la țară, la noi zisem porsori. După
 20 se-l făsem porsori, l-adunăm. Fie că-l luom în cap și-l dusem în cap, asă-
 spinare, cu furca, fie că punim boji la iel cu tînzala si trăzem, și-l adunăm
 acolo la ũloc.

La locu ăla acolo băcem um par im pamint, mări, și făsem yu clăie.
 După se făsem clăia, punim niște povasniță pe ia că să n-o je vîntu, niște
 25 crenze tajalte dim padure, le legăm la viru ie că să nu-l ia vîntu.

[Același]

Kăgu

Kăgu, dacă tăiem ȳ miel ȳ luom rînda, dacă nu, cumpărăm de la
 cumperețivă. [...] Dacă tăiem um_miel ȳ luom rînda și ȳo fierbim, ȳo
 topim binȳ, ȳo ducăm aculó, stomăcu mielului. Îl ducăm bine într-un
 5 vas și ȳo pun în altă muare de brîndă, care are brîndă, și, la alt vas care
 vém brîndă veki. Și-l topiesc aculó, dac-o fac ȳ muare de brîndă – noi
 muare-ȳ spúnem la zăma brîndi, la súpă brîndi acoló. Dac-o tocăm aculó
 pun ... opt ocá și cu mai opt vin săisprizese ocá, în săisprizese ocá, nu
 líbri, nu kille ... în săisprizese ocá pun trei lingurițe de bucatărie, dacă-ȳ
 10 cu muare de brîndă, dacă nu am muare de brîndă, atúnsa viñe púsă-n apă
 fiartă, pun două kilograme de apă, o ferb pe foc pan ramíne un kilogram.
 Pun sare cit cred ȳo că trăbuie să fiie sarátă, nu prea, nis neserátă, nis prea
 sarátă. S-atúns topesc stomăcu mielului acoló. Si aála viñe cu patru lin-
 gurită, și-șkegăm sélé săisprizese kilograme de lăpce [K] ocá.

15

Lisavéta / Tălpis [69 de ani]

La pădure

Noi mergem la pădure asá, de-ais: ne ortășim doi iinș, plecăm la pa-
 dure, ne lom firiz, ne lom saçure, tot, și mierzem în pădure. În pădure a-
 coló cin am mers în pădure ne uytăm ... să nu fiie prea mare prapástiie
 20 cúmva, să ne ia l'emnu după iel. Și lom l'emnu dim_făta pămintului să-l retezem
 cu ferestău. Iar de partea șeeláltă ȳo fășem um_pic de bábă, asá - ȳ spúne vîre
 tăiem. Și potrivim si-l culcăm l'emnu si dăm cu iel cit mai sus, la cuástă, să nu
 dăm cu dișu-n jos. Dacă dăm cu dișu jos, atúnsă să duse și coburá pánă
 jos sau hé ie după iel. [...]

25

Dup-ája, după se l-am trinlit jos, măsurăm cu métru și-l tăiem fru-
 mós asá, fășem miétri di_iel si-l tăiem frumós cārăvej asá, trúsur! După
 trúsur! – așteá pe-ormă, după se l-am curmát frumós, îl spărzim frumós

și-1 clădăm și-1 făsem mietri

Stoian Ion [36 de ani]

O stină

O stină o formăm așa, dim mai muls șetățân din comună, uamen
5 propriu-zis Si stin-asta o formăm, ne-adunăm, ne dúsım tot acolo unde-n
múnce, unde vrem să făsim stina și făsem o strungă de uoi. Strung-ăia
d'e uoi sau palâns propriu-zis astrucăte cu feringă sau cu fin, cu séva, ca
să nu le bătă viscolu pe uoi

Și-n Ēimpu-ăsta, după s-am facú, strungă tot, viine, ficsăm uo zi,
10 cî le măsurăm, asá să spunē. Atúns, întrî ficsăm ziu - ăsta si ne strîzim
tot șetățēni ăștea care ne-am strîns, n-am vorbit, ne strîzim si ne dú-
șım să măsurăm uoile acolo. Ne-am dus să măsurăm uoile, am iesit în
[E] sára c-oiile acolo și - ntr-ailaltă zi le măsurăm. [...] Și jásă pe urmă,
jásă, sobăni - s ficsăi care iau, d'e urmează la uoi, să duc la uoi și rămîne
15 um_bas d'între ... basu-ăi mare, asá-ı spunem, care-are mai mul_lăptē.
Și iel rămîne ... și-apoi pe urmă urmează mai depărte la uoi Și lom la
rind Fiiesțecăre, după cum lăptē avēm

Dupa s-am lua lăptēle și-n Ēimpu-ăsta Uoile-z netúnsă. Ne a-
nuntă basu-ăi mare de-acolo si iesim să tündem uoile Viine primăvara
20 si tündim uoile si dăm lina către stat, la contract. Am tuns uoile, după
s-am tuns uoile am coborît i_sat cu lina si n-o aminat sfātu, că viine
baza de resēptiie_sat, in comună, la sfātu popular, să ne dúsım să pre-
dăm lina Am coborît de-acolo si ne-am predus cu lina s-am predă-
t-o la ... la bază, la sēntru d'e explotărea lîni

25

[Același]

Murători!

Avem murători! in hîrdēu Si púnim plotozēle, púnim ardēi, púnim

și noi mîrcuți, pînîm și noi ... ăsta patrîzîjél d'ăsta ... mirodiie, asă-î
 spuînim noi S-atînsă pînîm säre și apă fiärtă peste ielle . și s-acriesc
 cū-sétu și iârna avém de miçcäre

Värza o pînîm î streaz , uo spalém birie , s-o pînîm rînd la rînd pe cîtle
 5 úna , si-î gaurice - î cöcán , si-n fijecäre söcán de värzä pînîm säre Și
 pe-örmă la rînd , pän - umplim púcina , cîtle-o púcina mare . S-apöi fierbîm apă
 fiärtă , pînîm apă fiärtă , dö%o sau trei caldări , s-apöi pînîm núma reşe , pänă
 cîn umplém vásu Si cîn am umplút vásu , atînsă pînîm bolován! pe ia sã s-a-
 sjezë , si ia s-acrieste cū-sétunélu După tri , pátru zile luvám de sarmále ,
 10 luvám sã tocám , sã bagám cu cárne de porc Cum asá ni sã potrivéşte asá
 gäl'im din ia ... Fie cã sarmále , Fie cã cárne bagám asá-n ia

El'ena Pirvãrtescu [39 de ani]

Fásim úrdä

De primavära , de cîn Fátä , după se cresc mîiei di cice uo lünä de zile
 15 ñe - ñsepém sã le mûlgim Si le mûlgim si le dúsim pe cîmp de d'iminhãtä si
 la naprör l'-adúsim ... la úsa %obörúlu Le mûlzim , hi dúsim cu galéata - n
 [E] innäúuntru , îp conác , s-atînsă stracurám lãpcile birie Si după se-l stra-
 curám pînîm kag în iel Îl încalzím , s-apöi pînîm kag în iel .

Si după se l-am [K] s-o îpkegát , o priñs um pic kagu , atînsă-l strîzím
 20 cu minile si-l pînîm î-îlñic Si după se l-am pus în ñilñic , il pînîm sã sã scú-
 re mai mult Si iar ñieru cãre ramîñe di la cas il pînîm pe foc îp caldãre
 si-l fierbîm si fásim úrdä

[Aceași]

Lîna

Da , de cîn tung uaja Noi de cîn túndîm uoile primavära , după se le
 25 scuácem î-stîñä , atînsă le túndîm cã sa-ñcalzîeşte si nu mai pot sã súfere

cu lina pe țele.

Coborîm lina-*ŋ* sat, dăm la contrăc d'in ia se ni sa cuvîrîe, iar rîestu se
ne ramîrîe o spalăm. Pûnim apă fiartă pe foc, î*ŋ* clăcut, sî lina o pûnim
îm postăvă, zos, sî pûnim apă peste ia. După s'-am pus apă fiartă peste
5 ia, uo luăm la frămîntăt. Uo frămîntăm pănă sa cūrătă biñe.

Iar pe urmă uo luăm sî ne dúsîm cu ia la rîu mai mare, ca s-o pucem
spalá birne, s-o limpiezîm biñe. S-atúnás după s'-am limpiezît-o biñe, venîm
acásă, uo pûnim pe gard, să sa usúse. După se s-o usucăt biñe, uo luăm s-o
bagám î*ŋ* cásă.

10 Atúnás, a dōyo zî pûnim mujer! la peptenăt s-o peptenăm cu piēptîni.
Scuátcem piār, ramîrîe sî cānură sî fássem sî línă cu tōtu, dîn ia. S-atúnás
línă ásta care-o fássem, piāru, il tuárssem pēntu dîmîi. Să fássem dîmîi sî obi-
țele... sî trășt'. [...] Sî rîestu d'in... d'in línă care ramîrîe d'e la trășt' ne fás-
sem sî noi scuártă sî macátur! Sî flarêlê, sōráp! ne fásîm dîn ia.

15 Dîmîia să fásse-*ŋ* fêlu ásta. Tuársîm pāru care-l scuátîm primavāra, il tuār-
sîm supbîrîe, d'e urzálă. Iar cānura care iásă d'e la piār uo tuársîm mai gros. Sî le
negrîm cu calajcām sî cu cuaze d'e árîin. S-atúnás, după se l'-am negrît, urdîm
pāru, il fássem d'e urdálă pe gard, urzîm. Sî le pûnim pe razbōi, le țîássem, s-a-
túnás bātîm in țele cānura care-am tuors-o d'e la piār. După s'-am țasút-o,
20 le dúsîm la pivă, le fásîm la pivă, l'-adúsîm acásă. Sî croîm d'in țele ca sî dîn-
tr-um postáv

[Aceași]

[Spălatul rufelor]

Pă, uice cum le spalăm. Noi le pûnem d'e seara amoi. După se le pûnem
25 amoi pănă d'iminăta, d'iminăta ne sculăm d'e nuapte sî pûnim caldărea pe foc,
caldărea a mări cu apă pe foc. S-atúnás luăm apă d'e pe foc si-ntîi le... le
razmujem. Le mujem, le dăm cu sapon, asă le zîsîm, le razmujem. Le dăm cu
sapon sî le bagám îuobod. După se l'-am bagăt îuobod pe rînd, dătê cu

sapón cite una, cite una, atúns am umplút uobódu birie, cit' - avém. S- apói,
 desupra púnem ũ- fîlînic de fujór, mai rar. Si d'asupra de fîlînic púnim s'enúsă. Si pe
 se ... pe s'enúsă asta cin_ am pus- o d'esupra de obód, atúnsa vením cu uála cu
 5 apă fiártă si púnim la tricólu uobódului apă fiártă pestă s'enúsă. S- atúns
 púnim apă fiártă, turném cite dóyo caldăr!, si cite trei. Dúpa s- am turnát
 dúyo caldăr!, trei, le lasám cit'- o zumatá- de dí, cite trei, pátru uóre să
 să cuácă birie.

Dúpa se s- o cob_ birie le luvám pe rind in álbye, im_ postávă, si le spa-
 lăm cite una, cite una, cu apă caldă si iar sapón. Dúpa se l'- am scos pe tuâte
 10 di- uobód le fásem gramádă_ ligán, luám ligánu cu iéle si ne dúsem la riú. La
 riú atúnsa le luám pe cite una, pe cite una, le spalám in apă rěse si le pun [r]
 si le- ntuársém pe dos, si le púnim pe gard, ca să sa usúse. Le stuársém, le pú-
 rîm pe gard să sa usúse

Si dúpa se s- o usucă_ l'- am băgát in căsă, le calcám frumós, le fásem
 15 pakeţel. ... cu fieru de calcát. Dúpa se le calcám cu fieru, le fac pakeţel si le bag
 in duláp sau pe cit'- o lădă sau pe măsă, pe se am loc să le pun.

[Aceeasi]

Sapónu

Noi sapónu- l fásem, întodiúna ne ... ne pregátim de la porc. Untúra ca-
 20 re- o, care- o trágim de pe măţă, untúra a mai riă căre ramîne de la porc
 de pe spinărea pórculu, cî_ zupuáie pórcu, mardáfu căre- l alezém, se- i mai
 ráu de la porc, ala- l fásem sapón.

Cumparám sódă de la coperatrívă, ne dúsim acásă, púnim de prima dátă
 apă pe foc. Pe órmă púnim grásimea si mai fiérbe um_ pic grásimea, s- apói
 25 púnim sódă. Dúpa se púnim sódă uo fiérbim cit'- o zi ... cu sapónu pánă cî_
 să- şkágă. Cin_ avém uo ... uo şfircă, uo ... ũ_ lemni, [e] uo ştáză din_ gard,
 netezitá birie s- aieja i_ zisém şfircă. Si dăm cu şfirc- asta pe fundu cîánti

cu sapón, până cînd fierbe bine. Cînd iel sa ved_e că fierbe bine, atunci sa traze pe ştirca ca ... ca mîreaga. Sa traze, s-atînsa-i fiert birii si-l dăm la uo parte. Cînd il dăm la uo parte, il lasăm s-sa rasască, s-apoi il lăiem cu cultitu si-l scuătem bucăt din caldare. Si-l pînim la uscăt

5

[Aceeasi]

Uo ruată d'i cãrută

Uo ruată d'i cãrută, prima dată ... să lăie uo caravei mic de dăyo palm-me. Si dup-ășeega, după se-l lăiem, il dúsım la strung. După se-l dúsım la strung, il îngăurım în mizlóc. Dup-ășeia pûnem spițile la ia. După se s-pûne
10 spițile, pûnem naplăt, după naplăt, pûnem sîna ... de d'ésupra. Dup-ășeia, după se pûnem sîna, pûnem surúpurle la fijecare naplăt. [...] Búsumu îi făcú dim mástacân, spițele dim salcím, naplăt d'i frásin. Úsia-i to de lémn, tot de frásin

Pêtre G_e Pantir [20 de ani]

15

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] m-ă sculăt d'iminiătă, m-ă spalăt, pe-ormă m-am îmbracăt. După se m-am îmbracăt, am plecăt la sapăt. Pe-orm m-am miñcăt si iar am sapăt. Pe-ormă sara m-am dezbracăt, după măsă m-ă spalăt, m-am culcăt ... De azi d'iminiătă iar la fel'. Mă sculaj si mă spalaj Plecaj iar la sa-
20 păt, venij acásă.

Vučescu Rița [18 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] io m-am [r] m-am spalăt, am miñcăt, m-am îmbracăt și m-an-
dus cu jăpa la dispensár, s-o pázesc. Atunc m-am dus acásă, m-am spalăt,
25 [E] am miñcăt, m-am culcăt
Și astăzi, azi d'iminiătă m-am dus iar la jăpă ș-am venit aic la durnă-

vyastră, m-a kemat lon

Urucă Sânda [10 ani]

941. BAIA-DE-ARAMĂ - Sat Mărășești

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Inregistrare 1963 : TP, vș ; transcriere ; MM

5

[Întimplare cu lupii]

Arăam la conac cu vitele, așă, și stî la conac ă lăsa vitele ca [K] la
 apă, jos, depărte, și m-an dus pân-la conac, arăa o plujăie și că saț-așă.
 M-an duz la conac, ca să fac focu ș-io, arăa [K] arăam ud, tremurân
 10 de frig. Cîr cōlo auud cînelē, că rămăsă cînelē cu uđiile, auud cînelē...
 sār ieu, lūpu luāsă uāja. Am a'ergăt după iel pănă cî]-am ajūns; nu vrea
 să fugă de pie uāja. Io ierân copilās, de-bia [=de-abia] aveām păișpe
 an atūs. Nu vre s-fugă de pe uāja. Ș-ou sārī cînel'ē, ș-o sārīt ũ spină-
 ria lui, aviām un cîne bun. Ș-atūs o lāsāt uāja, da o ieșī lūpu ca la vro dō-
 15 uozēs de metri de minē ũsus ș-o șazūt în cur. Ș-io-m lot uāja, că o fārī-
 māsă la gît, ũ rupsāsă aiic beregāta, ă luāt-ō spinare ș-an dus-o la
 conac. Și lūpu a rămās șāzīn în cur [...] Dīua o fos atūs. Vin și nuāpt'a
 și dēuā. Și nuāpt'a vin, da nuāpt'a nu-i vīez, da dīuā ...

20

Brînză

Mūlzem vitele și adună lăptele la un loc. Toț sobān-āja care mulg, sin
 pătru, sin sobān care mulg, și tōrnă gālētīle-nt-ō ũrdău, strēcură lăptelē,
 ș-atūs puņ kag, așă să dīsem, un fel' de rīnză de [E] mīel... Ș-puņ kag-
 āla im brīnză acōlo și lăptelē sa-ŕkagā, să fāse strāgātā așă, cum zīsem

Nicolăie Picica [79 de ani]

noi

Și po_urmă - l spărze, âl dă acolô la ... străgăta ăia ș-pă se spărze acolô, dă străgăt - ăia, lapl'ele, brînză s-așădă la [r] la fund și dăru răminie d'esupra.

5 Și dăcă, atūs' uomu, băs'u ăla - l așădă bine și - l ia și - l pūne pe strē-cătuăr'. [î] scuâte - l pūne pe strēcătuăr' și s-astre'cură [r] s-astre'cură dăru d'in ia și răminie cășu.

Du pă se răminie cășu, sbîntăt, il ia și - l tăje și - l sarează, la hîrdău.

10 Dăru, făsem ūrdă. Pūnem ip_căldăr'ea pe foc și cîm prînd'e a urd'i căl-dărea, așă, sa tūlbură dăru, așă, mujem fōcu. Ș-dăcă - i mujem fōcu, atūs' s-adună pe căldăr'ie uņ_fiel d'e ... ūrda, ca d'-um_pumn așă pe căldăre. Ș-o lăsăm pănă cînd prînd'-a fierbe-o țărășor, ș-cîm prînd'-a fierbe, atūs' luăm căldăria jos și lam ūrda d'e pe ia.

[Același]

15

[Amintiri]

Păi d'i se nu m-o dad_muma și tătă [la școală] c-acu-m vine nău, c-aj_vrea să ștu ș-jo séva. Așă nu știu nimic, is c-aj uorb dăgă nu ști carcé, da, dăgă nu n-o dat. Am avūt și fraț, fraț-uo murit, iei o foz la șicuălă, da noi nu. Am fost șapte fiécē. Ș-o murit, mai sîn_sîns și două
20 o murit. Și nis' una n-o foz la școală. Așă ieră atūs'a. E, cît îi d'-atūs', d'e la șăptezășdoi ... d'e an pîn-acu. [...] Și-s maritătă, is_casatori-tă pe nouă sūce d'ese. Ș-atūs' ierēm d'e ôpsprezēse an. Și acu a [K] omu o murit î_răzbél d'e ... d'e pe nouă sūce șăispeješe, a_rămās sîņ-gură, cu doi copii. Am unu mărie d'e ... pătrudăș ... ș-op_d'e an acu. Și-i [K]
25 o rămās d'e două săptămîn d'e tătă-su. L-aņ_criescūt mărie, acu-i m'uoș bātrîn, îi zic „Mōșu”.

Și-s sîņgură. Mai am unu fāra ăla ... ăla-i isă la zestōnār la cumpărăcivă.

Lisaviēta Sōkină [72 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dîmîneală cin_m-an_sculăt, m-am îmbrăcăt, m-am încălțăt, m-am
spălăt și pe urmă am muls o vácă După s'-am muls vácă, am mișcăt cêva,
după s'-am mișcăt, ă lot sápa și m-an_dus, cum îi spúriem noi, [K] úri-î spu-
5 nem locu, m-an_duz_la Súc ... și-acoló an_săpăt până la prinz [...] Dup-amiáz
iar ăm gustără_séva ... și pe urmă iar ă lot sápa d'in nou ... am săpăt până sára [...]

Az d'imirhălă mă sculăi... și venii la sóra mié aii's ... venii la sóra me ca să-
ajút, că i-a muri_barbātu. Și venii ca s-o ajút pána acúma la prinz. Și dúpa se
trése prínzu aii'sa, plec acásă.

10

Dima Ilie [43 de ani]

Cartófi

Acoló scuálem gunóiu și-l púriem pe loc; după se-l púriem, il sprinjím,
dúpa se-l sprinjím, ramíne până primávára.

Primávára, după se-l [K] sa ja zapáda, atús arám, arám cu plúgu cu cai, cu
15 cai sau cu boi. Și după se-l arám ... tãiem cartófi; cáre-s mai mari, îi tãiem coi.
și cáre-s mai mis, îi púriem întráz. Și fásem șanțu lung, cit îi tarlăua După
se fásem șanțu, púriem cartófi, la o palm-asă, púriem cartófi După se-î pú-
riem, astrucám și după se-î astrucám, îi lasám până ci-iasă d'e prașit După
se iásă, îi prașím, îi lasám așa cam trei saptamín și-atúnc îi-ngrupám, așa să
20 spuine, îi-ngrupám. După se-î ingrupám, îi lasám [r] îi lasám pân-tuámna

[Același]

Ária

Ária, úne-î loc bun la sápa și niveléște locu-ála bine, bine, și câtă locu
că să nu fie kar piátră múlta i-locu-ála și-acoló, după se-l neveléște bine,
25 dáca-î pamíntu_uscát il [ε] il údă cu apă. După se-l údă ... iară premátură și-o
fáse bine, ária. După s-o făcút ária ... bagám cálu [K] adică púne gríu - l

ntinde tot cu viru cătră paru ăla ūin mijlăc ... ăsta, strejēr, ș-atŭsa, după s-o
pus griu tot, o-mplut ăria, bagăm călu

Călu ăre legătă sfără de gît și-l lăgă de strejēr și pe urmă-l minăm.

5 Il minăm ș-ăltu-nvırce griu, tot il minăm până cin sa luacă iel. Ș-dú-
pa se sa luacă, trázem însét până cî ramîne griu. L-astrińzem cu [r] cu
lopăta lîngă strejēr. După se l-am astrîns lîngă strejēr, însépem sã-l avîrlîm cu
lopăta ca sã-l vinturăm. După se l-am vinturat bine, l-ã luat, l-am bagat în vas
și l-an_dus acás.

[Același]

[Porcul]

10

Cin_fătă-ı ținem cîce trı saptamin, apruapı-o lună, sug la pursêle, la scruăle
ș-la urmă [ε] îi luam și-i învațã la mińcărie. Le dă le fásê_laturîle, aşá mai
bunê, le . cam lebume, aşá le dlăm, și-ı învațăm cîc-o țir_ș, cîc-o țir_ș pan s-a-n-
vătã și iei. Ș-la urmă-ı înțarcăm, cin_ıs de sîns saptamin îi înțarcăm și le fá-
15 șem [r] le fássem latúrı, sêparat până sa mai mariesc. Ș-atŭnsa le dlăm până mai
sa mariesc_și iei

Și atŭsa cin_tajem. pursăya, atŭs o puńem pe ingrașamîce-ı dăm miń-
cărie mai [r] mai bună : mai buabe, mai latúrı, mai gruásê, cartófi, s-avjém.
Ș-o fássem grásă ș-o tajem d'e Crásún

20

Cin_o tajem, atŭsa o puńem im_postávã. o sarăm ș-o ținem acolá trıj zile
La urm-o radıcăm slajina ș-o puńem sus im_pod, la fum.

Și máțãle-ăla le oprim și le fássem cîrnăt și cartabuás, noi aşá zîșem la ăi
graș, cartabós

Trandafirı, puńem puțin usturı acolá, cocăm plésile, puńem puțin usturı și
25 fássem trandafirı.

Ș-ai graș tot aşá, puńem oriéz î_iei și sãpã și-ı sîm iar sus.

Și đim capatîna ș-d'im_pisgare fássem picîi la moș, la mósı d'e picîi și d-a-
coló mińcăm [in] sîmbăta mai_lór la zãpósîtu ăi d'întîj [...]. noi atŭs-ı [k] mósı

Făsem la pîcî

Žena Hirțaucă [39 de ani]

La Anu nou

La Anu nou pun măsă ș- s-adună d' la [K] pin vesii' așă și pun su casulă,
5 pun ū-inel și una pîne o oglînda și una pîne un gem ș-altă pîne um pișp-
cên

și fițele vin și baieti care cum nimer, nărcu lur; care altu zise că
pișcenu îi mai coltăt, îi ... înhelu-i mai frumós, oglînda ... Care cum nimer
ș- sa rid, să lăstă și la noi așă. [...]

10 Umblă nuapca cu sŭrcuva, d'in casă în casă. Sa-mpricuă flacăi, uamiri și
cuș sa nimer ș- vin, ne cîntă la ferăstă ș-la urmă întră-nuntru și le dăm și noi șe
cice zăse lei, cum aviem Ne spuné, ne uriază ș-ia, așă s-umblă tătă nuapta

[Aceeși]

[Porumbul]

15 Îl sãmănăm, buăbele, le sãmănăm și le șapăm. Le sãmănăm, le astrucăm și
după se l-ă astrucăt, lăsăm. Cîș viné prașitu-l prașim, al prașim și-l .. pin-la-ș
grupăt, ingrupăm iară și tuamna-l cul'ezem. Cul'ezem, al astrinzem ... noi cu-
lezem cu foș cu tot. Astrinzem, dusem acasă-l gijim, cum îi spuném noi, al gi-
jim, il curățăm bine d'e [r] d'e foșil-ăla ș- suim în pod la uscăt.

20 ș- coséni-i tăiem, îi tăiem brătă gruasă așă pe loc ... al [K] îi legăm ... îi le-
găm și-i astrinzem, făsem așă pológ. După se i-an-făcut, îi lăsăm două, tri zile
ș-sa usúze, îi ridicăm, îi lom cu spătetele, îi dusem, îi gramadim.

Cosină Simion [18 ani]

Stăgu

Ȃla tot de sîmbătă-l adușe Ȃla ... stăgăru Ȃla, stăgu Ȃla-l adușe zîmțerle.
 Iel, de la iel pîne Ȃom ... nu mireăsa. Și-i Ȃla-i pus cu o cîrpă răsje, cu nêște bra-
 sîri încununăt așă pîn-la corȂana lui și c-o bacîst - așă cu fluorî. Și la vîru creț-
 5 zilor să pun sîucur, popistrăț. Și pe vîru crețî l'egăm, așă, crețîle cu lăciț - așă
 đînj_vîr așă, pe țoțe creñlî [= crengile] pînhem lăcița ... să fiê frumós așă.

Marița Drînd [18 ani]

[Spălatul rufelor]

Noi cî [K] și dăcă-s murdăre răy nu sa spălă-n săpîn [...] și noi zîsem că le
 10 bagăm î_Ȃobód. Și le dusem la rîu întîi, le mujem, așă_îsem, le mujem, ș-pe-ór-
 mă venim ș-le kikim î_razbói, î_razbói, mă luaj cu razbói, [K] î_Ȃobód. Le
 pînhem im_obód, pînhem ... senușă pe ielê și pînhem ș-Ȃpă fiartă, știț [E] le carăm
 acolo, cit aviem Ȃobódu de märe și cit aviem de mülce, cit știm noi acolo c-aviem,
 și după se nu [K] carăm puâte tri, pătru caldărî, și pe-órmă nu l'ê mai ... Lasăm
 15 dăyo, tri uóre, așă, ș-pe-órmă le scuățem ș-l-úsem la rîu și le mursucăm pá-
 nă sa duse senușă Ȃa de pe ielê, pan-iesă Ȃpa lîmpiede d'i pi ielê, să nu mă
 fiie túlburje. Așă le spălăm căre-s murdără răy, căre nu, le spălăm în sa-
 pîn.

[Aceași]

20

942. GODINEȘTI

(rn Gorj reg. Oltenia)

Culegere 1963 : TP, v.5 , transcriere : GG

Vîia

să dășfîndă pămîntu la șăizăj_dî sendimăetri cu hirlétîlê, cum să zîcê.

Ăşa. În urmă se pune la un métru, să [ε] ... pun țărúșe și-să púne la um_métru,
la um_métru. Ibridu american s-ar pune la únu și două_dăz', da noi îl púnē la
un métru. Băten_țărúș și după țărúș fáciŋ_grop!

5 Apoi luom vița aléasă și-o culcăm, nu u băgăm drept, o púneŋ_culcátă
în_grupă, la săizăz_dă sintimétri - adîsîmi, și-î scoátîŋ_căpu dá sus. Co-
perim căpu, fáciŋ_mușuroi acolo, luom țărúșu care-a fost aculó și-l púnem
lîngă căpu viță, ca să știm úndi iásă lăstáru, dáca ie plôare multă, și că-
10 uútám să nu să strîși lăstáru. Ășá Dáca o [κ] după c-a ieșid_d-aculó, pi-úr-
ma mézi.

15 É, mai pin lúna mai îngoló o căuutám iar, cîn_dă listáru, u căuutám
să videm. În_fini, vidēŋ_că-î bun-o lăsám agoló. După c-o lăsám agoló,
pôáti că mai avém niscáiva porúmb puș pi_ia, séva, nu_ășá, ca să nu pėrdim
pămîntu pînă cind iásă ia mai...să-ntărește, fáci úmbră ... púnim porúmb
și-î prășim porúmbi și umurám și buruána udátă cu prășitu porúmb'lor. U-
20 morim și buruána de-acoló [...]

Al pátriŋlea an, apoi mézîm cu căru Buniŋliléz_dáca púnim la trei,
pátru súlē_suz_dă_ășá, Ț'

Mérim la [κ] cu căru la culés, luom strúguri d-agoló, úna, áltă, cu
cáru sau cu căruța, cu cē-avém, veŋim cu iji acás. De fapt nu-î am puteá
20 zdrupși_ășá_rápide, rapide și dáca-î-ă_lásá vro două zile în_cărúță, mai
bine-ar fi. Vínu nu s-ar mă_acrí. Cē_îel îș fáci ferménți_ăia_î, în_grámá-
d-acoló.

35 Și_dáca după două, trei zile-î ... púne la zdrupșițoare, púnē la pú-
tină, nu măi fiérbe. Vínu-a râmáz_dúlisē. Fără ca să băz sarisilát_î_îel,
25 că dáca băz sarisilát, să acréște pi_la Sfintu_lóhan îngoló, n-ai si măi
fási cu íel.

S-ășá să consárvă vínu

Dumítru Tîŋea [73 de ani]

Cozonácu

Cozonácu, púnem la ũ kilogram de făiină, púnim o litră de zăcăř și trei
 400g. Și treptát, treptát și două prăfur de vanilie și frămintám, mestăcám
 bini, bini, bini, bině, și d'í se mestăcám, mai adăugám ș- cîl-um pig de unde-
 5 lémn.

Și după ăia, după se-l terminăř cu frămintátu pînă cîn țșepe să scoă-
 tă beșis, il púnem puřin să crească, il púně la căldură să crească, după ăia
 ũzem tăvile cu [E]... iară cu undelémn, cu ulėj, și l-așázám în tăvi și iar
 il lăsám puřin și-n tăvi să crească ș- apoi ȷ spoim cu... iar cu ȷou bătút,
 1 presărám puřin zăhir pěstă iel și dăm cu iel la cuptór!

Și cîn îi iel, cînd creďim că-i copt, luom um pai mai tară-așá și-l
 șercăm. Și dăcă iăsă páiu curát, îi copt.

Eléna Bojéru [60 de ani]

Lina

15 Cîn lundem găia, spălám lina, fěr bem apă, băgám lina-ntr-un vas mă-
 ri, înt-ũ hîrdău, turnám apă fiertă pěstă ia, o lăsám acolo cam două uore.
 D'acolo o scóățem d'im vasu ăla, d'ĩ apă ăia fiertă, ne dúsım cu ȷia la apă
 mare, o spălám bini, bini, bině, o púnim, să ȷusucă. După se s-o terminát cu
 uscátu, ũ-șépem s-o scărmanám

20 O scărmanăș-ne dúsım cu ia la dărác și dărăcu n-o fási căier cá-
 ieru, venim [E] cu ia căier d'acolo, púnem căieru-n fúrca ș- avém um fu
 [K] avém fus. Băgám fúrca-m briu și cu fúsu trázim d'ip căier. C-o mină
 zmîřtin de fus și cu una trázim d'ip căier și să fásé fir. Și cîn am umplút
 fúsu ăla, il pun pt-ăla jos și iau áltu și cîn [E] cîn umplu trei, pátru fúsă,
 25 atús li fac mótcă pe rășkitór; ; rîșkii

Ș- dăcă-m trábui vapsíte, li dug la vapsitór, dăcă-n trábui și li
 hígrěsc, li hígrěsc ieu. Iest-um fel de piatră de-ȷ zîsi calajicán. Cumpărám

calaică d' - éla și - fîerbem néște coajă - i spúne, cójă de árin. Fîerbem coajă
 ja de árin, scúr zem zăma d'îq coajă áia - ntr - un vas și púrim calaicănu
 ála, piátra áia o púrim pisátă zăma áia, mestăcăm bini, bine și după áia
 adăugăm mót kili ábe, î zăma áia. Le frămîntăm bin - aculó, li mestăcăm
 5 și l - acoperim, vásu ála l - acoperim cu ... o pătúrá, cu sévá, și lăsăm acolo
 prez de dóuu úóre jumáti, trei.

[Aceași]

[Oieritul]

Să púne un còbán. Dă igzámplu iey sunt còbán. Adún o cîrădă de
 10 úoi s - adună di un còbán o sútă cînzăz de úoi cu lápte și cînzăz de úoi
 stérpe. Atîta poáte să pázască un còbán. Iéle să strîng mai múlte úoi acolo,
 să strîng cî șásă còbáni, să - nkárba șásă, șapte sútí di úoi, să formiază
 o stîná de úoi cu lápte, să formează áltă stîná di úoi stérpe: mei și miuáre
 și berbéc, álea sint impreunáti - apárte.

15 Dup - acélea cîn ajúng cu iéle la munte, acolo prima dată còbáni, gri -
 ja lor iéste ca să [É] să ocúpe de făcerea stîni lei acolo dásígúr că nu
 au mărăcîn! și táie prájin! de fag, de brad, de stejár și báte țárúș! im -
 pámînt și prinde kíng pe mărăgin!. După ce prinde kíngi - álea pe mărăgin
 la tîrgólu strúngi, așá - i spúni strúngă, să fáce un ... cèlar căre mérge cu
 20 úoile ca s - să múlgă

Aculó, cèlaru ásta să fáce din scîndură de brad și să fáce cu acoperi -
 riș cu ... acúpéri - cu șindrilă, cu șindrilă di - ásta făcútă de fag sau de
 stejár. Să fáci cu încápere de cînc strúng, únde vin úoile la muls. Acolo la
 strúngă sint, la fîecáre úșă, sint cîte doi còbáni. Únu șáde - n dreapta
 25 úși și únu în stînga úși. Úoile vin pe mijlóc, vin mînate de alt còbán din
 spáte, căre - i la spátile úoilor. [...]

După ce să múlg úoile toáte, láptile să ia și mérge cu iel în stîná
 Mérge în stîná, în hirdău cu iel aculó, cîn ajúngi cu iel, púne hirdăuu jús,

pune străcărătoarea piște cazán și-l strécără láptile-n ... în cazán. [...]
 După ce pune kágu la ... cînspe, dăuuzăz de minúte, bácu căre-i de meserie
 brînzár, iel cáuută să vádă dáca láptile iestă îkégát.

5 După ce l-a văzú_că-i îkégát, il ia la frămîntád din nou. Îl frămîntă
 pănă cîn il disfáche iărăș iegzáct cum a fost cîn l-a pus la mu [K] de la
 muls în cazán. După ce l-a pus [K] l-a frămîntád bine, l-a lăsát iărăj
 din nou língă foc, apróape de foc acoló, ca să șádă tot cáldúț, să-ńkágă
 iărăj din nou láptele.

10 Atúnc il ia și-l pune-n sádilă, sádila ie de píńză. Îl púně sídilă; în
 două părț, il púně-n două sádile și-l leágă deasúpra únelor gálét cări iěs-
 te pentru străcurárea zărului. [...]

Brînza să cobqără d'în muntě or bágátă la șteándur!, or să cobqără
 [E]... cași, întreg așa cum să fáci din sedilă di-acólq.

Miskije Ilie [36 de ani]

[Nunta]

15

Aiic la noi um_băiát, cîn_să cunqáște cu-o fátă, să úitá la ia cu părintă
 și să vorbesc în_cásă și, pe urmă să dúci la joc ș-o kámă-n órá, cum să fáci
 la noi; ș-atúncă ia jgácă cu iel jí_dáca fáta-i de părere și z-dúca după
 băiá_și băiátu ca s-o ia, mai șád iei o lună, două, vorbesc, dup-ága să dúce
 20 la ia ... la noi să spúne-m_pețít.

Și atúncă să dúce j-dáca părintă féli vor să o dia și să ajúng iei ca
 s-o ia, atúnc să hotăráz_de nuntă. [...] Cîn_să hotăráz_de nuntă ...
 acoló îi cumpără die toáti iel'ia ca să fáca nuntă.

25 Símbătă kámă námurte lui și vecíni că să pregătíască mińcárea. Și_
 pe urmă, la óra douăsprezěce vin láuutár! [E] să cínle și símbătă sára bā-
 iátu-ș kámă o fátă cări vria să fáca stjágu și fáta căre vrea să fií-o domni-
 șórá. Ș-atúncă băiátu-ș kámă și băiá_și fátă să fáca stjágu símbătă sára

și pe urmă să facă steaguri, um pom așa verde, și să fac cucurți albi, roșii,
tot felu și să-și ia fasole albă și roșie pe-o altă și atunci să pună, s-agă-
ță de pomu ăla verde, jel i-așa rotund, frumoz la vîrf și s-agăță-n tot
felu și pe urmă să pună o lălită-așa galbină, di argint, și să-și ia așa fru-
5 mós și după ăia pună brăciri, să-și ia brăciri la joz la pomu ăla și să
pun-o batistă c-o perină, um bată.

După ăia, duminică vine băiatu la mirea [K] pleacă mirișa s-aducă apă
cu fetile cari le kama ia sara să le dia batiste După ăia băiatu vine cu..
nuntași lui, cu trăsuri, și ia mirișa, să duci la biserică, să cunună, și pe
10 urmă vine acasă cu ia, și întră curte, și acolo așa nu intră până nu vorbesc
cu părintă, și plătește fata în curte.

Dup-ăia intră-n cămără și-n genunghe băiatu cu fata jos și-și [E] cere ier-
tări di la părint. Pe urmă ias-afară și să puni la masă și atunci dă daru
cid-vre și astringi mirișa j-după [K] care dă dar mări, ia cirpe sau sarvê-
15 tē-n diferite și să dă, cinē, nămurle felu dă cadouuri...

După ăia să scoală di la masă, iasă afară la r [K] la sușeăua și joacă.
și pe urmă, seara intră țergători care-or făcud mișcăria, uămini, cin-o fă-
cud mișcare. [...]

Păunescu Maria [17 ani]

20 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-am sculat de dimineață, ieri! de dimineață; m-am sculat, m-am im-
brăcat, m-am spălat, m-am încălțat, am luat mătura, am scuturat pișcămără
am măturat, pe urm-am luat vitelul, le-am dus pest-ăpă, am legad vitălu de
cab j-de picioră ca să șadă, le-am lăsat c-o fetiță și-am venit acasă și
25 m-am dus la prășit

Pe urm-am venit [K] m-am dus după fetiță că s-a pus pe plouă și-am
luad vitelul acasă și-am plecat la viae dup-amiază

și azi dimineață mă sculă și plecă la viae c-a vită măică-me ieri!

un Flanel la viie .

Și pe urmă venii , mă-mbrăcâi , mișcăi .

[Aceași]

943. CORNEȘTI – Sat Stolajani

(rn. Gorj, reg. Oltenia)

Culegere 1964 CC, GG, PL, MM, MV; transcriere GG

[Porumbul]

Plecân de d'îmnăța la arăt Pornim plūgu, fimēja pune după plug boabe
și ... cu călcîiu sau cu pârū, cu pârū. Pîni rînd și ... pînă grăpăm locu, după
10 ce că-l lăsăm vro săptămînî!, două săptămînî! sau trei săptămînî de zile,
pătru măcsim, il prășim. L. Lom cu sapa la prășit. Și-î ... să rărești. Lăsăm
doi, doi, doi, trei în ... în cuib.

Și d'-acîja - acolo apăi cîn viine - îngropātu, la trii săptămînî il îngropăm
ș-apoi rămîni dă cul'es.

15 La cul'es il culézim cu tātu nu ... nu lăsăm făl'e-n ... Culégim, il ducim
acasă și ... il dizgorân d'i făl'i el'ja și rămîne drūga, nūmai porumbu. Și-l
pūnim pi - urmă la pătule și făl'i le ținem în pad pentru jernă, d'i viie.

Gîrdu Iuân [74 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

20 Cîm-ă sculă mîică, am tocă la reță, an da la pui, an da la o-
rătêni, am mulz vácă, am plecă la colecțiv. Mi-ă bągăt în trăist-am
fiert ouo, am bągăt în săcui, acolo-n trăistă. Am bągad brînză, pîne,
ș-am plecă la colecțiv ș-ă săpăt tótă ziua.

Și astăz iz la lucru la alt om; nu la colecțiv. Astăz, vărúș, cum vărúj mîetă.

Săpăi, gropăi, totă ziua la porumb. Așa să zice la noi că să-ngerăpă porumbi. Înții
să zice să prășește și-pi-urmă... acuma-i a două săpă, îi să zice la-ngerăpăt.

Măria Gîrdu [69 de ani]

[Moartea mamei]

5 A venit cîncu, s-a făcut răzbelu ăsta atîncă, vine muma, mama me pi la
mine și cîncu vine mama me pi la mine. vine la mine, ce [= zice] :

- Fă Mărie, iice, să mîlegîe să cumpără gas și sari, iice, că să face
război, și-ăvus, că n-ăvem de un să mai lăom.

A venit sara pi la mi-ăm vorbi cu ea, a venit cumnăta mî [K] ia-nti
10 și pi-urm-a venit cumnăta mia [E] nevasta lu frăti-miu. și-a zis :

- Fă cumnăta, vorbi cu mama așa.

Cînd s-a dus cumnăta-mia acasă, a găsît-o acul la poartă tîrnuir
cu fâta acolô; aveă cumnăta-mia o fătă. și cînd s-a cîn [K] a lud măsă
sara cu toți și diminăta [E] noaptea, diminăta cîncu s-a sculăt aveă mîlte pă-
15 sâr; aveă cîte pătruzăz de răta, cîte... curc, cîte treizăs, cîte... orăténii,
ba d-elălâlte și-a muri noaptea, măică. Aș găsît-o moartă. S-a culcă
sara bună, sănătoasă și noaptea s-a [K] cîncu s-a sculă cumnăta-mia să
mușcă orăténle pi-acolô pi cotebă, pie cîlô. Da ia cîncu să dúsă la ea acolô și
strigă, iice

20 - Da bine, mamă, iice, ce nu ma sculăș pe mine, dacă mnetă nu te sculăș,
iice, să te duc, să aduc mișcari să-m dă la orătén să le dau drumu.

Muma moartă Ajuz dumieta ? Moartă ! Mă pomenii cu fâta, ăsta de
stă [E] îsal aiicea, ăsta a mai mare, că aiantă-i fâta iu. Cînd, mîcă, cînd
m-an dus io acolô, muma moartă Din... așa d'in muțere sănătoasă și
25 leăa muțere vojnică nu ca minii leăa grăsă și vojnică, doămni.

[Aceeasi]

[Porcul]

[Porcul se hrănește] cu iarbă, buruien [ε] cu de țoale, diferite [ε] buruien și iarbă, de care mănîncă jei : știri d'i pe loc, buruienă, lăbodă, buabie, fas_cărie coló cu ... fierb_dovlét, cin_să fag_dovlét, le fêrben_dovlét_șî_je
5 dăm. Și-l țînē la cotet, pe pod acolo de mănîncă și-l îngărășem. Io am trei.

Făcēm cîrnăți, cîrtabôși, untura aia o topim și o pûnim la gârniță, la cînt și o bîgăm acolo. Apoi mai bîgăm și cîrnăz d'ēja-i frize și bîgăm a-
coló. [...] Rînza aia mare, făcēm tóbă. În tóbă pûnim mîi sorîș și sorîce,
mîi pui și cît-o piécîie și cît-o ... și cîpă nu, cā cu cîpă sâ-ncîntă. Nûmăi
10 sîngur cu ... nûma cu piécîi și cu sorîc ; cu sorîcu pîrcului, cā știi cā dăcu
toplêșt cîrnă, sâ ... rāmîni, topim [ε] luă slăniina [ε] aia ... slăniina d'i pe iel
și rāmîne sorîcu și astălă-l tōcā și-l ... il bag-acóló ... i aia. Și pi-urmă du-
ci-l făce [ε] li ... il fêrbi. Și pûne [K] sâ dūce, pi-urmă-l pûni úneva acolo pe,
pi-un_fund și vâ și pur-o peătră de s-așezăz, de sâ scurgî iel tot și pi-urmă-
15 sui im_po_la fum.

[Aceeși]

[Întimplare]

Ducîndu-mă la pādure cu caru sâ-m_iau niște nuiele pentu-îngărășă-
sa la cāsă, ieră siară. Fîr sîngur ... am puz_nuiele-î_car și-am plecat cu
20 vâcîle de sfuără. Jeșînd în drum în deal, coborînd în vâl, a trebuii sâ fa_la
stînga. Mi-a ieși brăcinăru la car.

Coborî pe coastă ... trebuiă sâ fac puțîn la dreapta și pe_urmă la stînga
sâ cobor. Crăci pișcului la car s-au săltat î_sus și-au yintrat întră lăitre.
N-am mai putú sâ-i mai ocîrcéz la stînga. Vâcîle n-au putú sâ cîrmească
25 cāru ; pe căre trebuiă sâ yintru cu car și cu vâc în yogaș. Am bătut bôyul
de hăis sâ țînă cāru-m_mijlôcu cūști și mă gîndeām cē sâ fac, cā trebuiă sâ mor
și ieu și vâcîle ; și rupeă și cāru.

Mi-a venît în mint sâ dau rǎtîli la car jos, alē din_spăti. Puțere am avút,

da nu prea mări. M-am gîndit să le dau, să nu le dau. Mi-eră că trec [K] trece căru
 peste mihi. An-dat prima roată. Ți-lăsăt-o cu ȝsija jos, pe cȝstȝ-jos. An-da
 și-pe-a dȝua; dȝpă care căru l-ă-lăsăt în jos, pe pămînt, cu ȝsija dȝ-spătȝ. Am
 trecu-la vac, le-am dejugăt și-dejă căru s-a dus singur, fără roătȝle dȝ-spătȝ-n
 5 ȝogăș, numai pe roătȝlele dȝm-fătă. N-ă-știȝu-ȝe să măi fac, că m-a priz-
 nȝapteă.

Ș-ă-lua vȝcile și-am plecăt acăs. Ți-luat un felinăr, pi-o sor-a mea și
 m-an-dus ca să sco-căru din ogăș. Cȝm-am uită-la car, nu aveă brăcȝnăr.
 Ți-lua felnăru și-ă-luat-o pi unde venisăm. Toamna-ȝ-culmea de-ălluȝi sus, u-
 10 nȝ-am-făcūt-o la stȝnga, aȝ-găsi brăcȝnărȝ. Din ogăș, am-venit și din ogăș
 ă-scȝs roătă cu roătă, kilimȝ, tot, an-șcȝs căru de-aculȝ și l-am-făcūt la loc.
 Am pus nȝielle-ȝ-car și-am-venit acăs. S-a făcūt zȝiuă. Asta-ȝ.

Lăscăteȝ Nicolăȝe [35 de ani]

Lȝna

15 Lȝna o tȝndem dȝ pi ȝȝi, o spăi [K] o bȝgăim la moȝ dȝ sȝra-n ăpă cȝl-
 dȝtă. Diminăȝa pi la priȝz o dȝceȝ-cu cȝșu la ăpă, o spălăm bine-ȝ-cȝș-ȝ-
 ăpă reȝe. U spălăm bȝni pȝnă cȝrgi ăpa limpede. O-ădȝcȝm acăs, o pȝnem pe
 cȝlme să să ȝusȝce. Tȝpă ȝe s-a zvintăt bine, o luom la ... scȝrmȝnăt, așă-ȝ
 spȝnem. O făcȝm, o firăm bine cu minȝile, o trȝgȝm pim-pȝeȝtenȝ, făcȝm-cȝiri.
 20 o tȝȝȝcȝm supȝȝire de ȝurzălă, dȝcȝ ... măi groz-de bȝlȝlă și o pȝnem ȝ-rȝzboȝiȝe.

Dȝcȝ o făcȝm dȝmȝi, o pȝnem lȝna sucȝtă bine, tors măi supȝȝire și sucȝt, și
 bȝlȝlă măi groșă. Dȝcȝ făcȝm-cȝȝȝrȝ, o tȝȝȝcȝm implinȝt, măi dȝzlinătă, o
 vȝpsȝm ȝe cȝlȝȝȝri vrem și ȝurzălă pȝȝim bumbăc iar nȝgrit și lucrăm dȝpă cum
 avȝm nȝvȝie.

25

Popescu Lȝcȝia [40 de ani]

Ce a făcut subiectul ieri și azi]

10 Ieri, dimineață - am avut un om la lucru, la zidărie. Iel zidă cărămida și io - i
făcăm camur. Il cărăp, cu cânta vine lucră, și dam cărămida de zidă... La douăspē
am puz, măsă d'-am mișcăt, pi urmă iar ă lucrăt pînă seara, sara iar am puz
5 măsă, am mișcăt, omu a plecăt acas.

• Astăz de dimineața, plecăm cu vacile. Le-am păscut, am venit acas, an
dat drumu la giște, mișcare la porc, la clătă, la găini și mi-ă lua sapa
să ple la-ngropăt.

[Aceeși]

10

944. PREJNA - Sat Costești [ALR I, 840]

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1963 TP, vș, transcriere CG.

[Muncile agricole]

15 La noi așa asă să lucră cîn dă frunđa, n-apucăm de arăt, pentru po-
rumb. Întii care [x] carēm bălegăru, după se carēm bălegăru, il sprinzim,
n-apucăm de arăt. După se-l arăm, il făsăm cu sapa, pînim cu cūbu. Du-
pa se-l pune cu cūbu-l... vine vremea prasitului, il prasim, tot cu sapa, il
ingrupăm, al doiilea.

Pe urmă vine seșeratu.

20 Tot cu seșera seșerăm, cu... avēm o seșeră asă mică, seșerăm cu mi-
na. Da... il luăm de, cu mina asă-l adusim cu cirlișu ala, cu seșer-ala...
c-asă-i dîșem noi seșeră, si-l pînim polog zos, apoi l-adunăm cu brătile.
Il pînim pe-o legătură, legăm, făsăm gramada, apoi l-pînim la ărie. [...]
Pologu il adunăm mai... mai mult asă, luăm cit pot dușe-m brătă, mai mult
25 poloz de ășta si-i pînim pe legătur, până făsăm znopu ala, al de să legă...
Znopi-i profăsăm iară gramada, asă-i dîșem noi, stog sau... sau. ășta [...]

stávã, la ále mai mis, stávã.

Dup-áia il púrim, mai stã cîtvã acolo-l lasãm î-stog si-ŋ-stãve. Úni-l fac stãve, úni stog, úni-l pun pe țãpe, pe țãpe, pe im-pisúãre, fiicãre cum vre, il púne î-ãrie, il treierã, il adús-acãsã.

5 Cîŋ-vîne preãsfîntu Pãtru noi n-apucãm cu cúãsa îl cosîm, il lasãm dõlo, trei zile, dupã cum îi vrémia de țãre, il adunãm, il fãsem copetãle asã mis, pe úrmã il fãsem mai mar!, porsõr! Dupã se-l fãsem porsõr!, il adunãm cu tãrã, asã lã spúnem noi tãrã, doj uãmên cu tãrãile si l-adunãm si-l fãsem gramãdã, clãie ... clãie pe țãpã, iar pe țãpã d'e l'emn. Îi
10 fãsem țãrcu ... jãrna-l sprînzîm la více [...]

Îŋ-comúna nuãstrã Prézna ... toț il pun pe țãpã [griul]. Îl țîine acolo ... multã vrème pãnã-l treierã. Áia nu sã mai stricã, da ále nuãșce sã cam stricã, stávã sau ... sau stog Dar cîŋ-il pun pe țãpã vîne únu aúis, únu aúis vîne ... asã, îŋcrusãsãt, jãsã pînã la víru țãpi, si-acolõ stã, cîŋ-azúnze la
15 vír púne doj, brii, îi bãgã pe țãpã ... Pluãie si sã scurã-ŋ-vãlle si iel n-ãre țabãr.

Úinulãscu Ion [65 de ani]

[Întîmplare cu lupii]

Cîŋ-am fos la více m-am ... i-am vãzút intõdeúna [lupii]. Si kãr sã rã-
20 pezã ... jerãm la stîná, la uoi, sã rãpezã ... între noi. Am fost odãtã, aveãm iar la Lõspã, aúisã, úne pãzesc io vãsile. Asã-i zîșem, am ... avém aúisã o padúre, îi zîșem la Lõspã. Si jerãm cu vícele jãrna. S-o slobozît acolo, fin io ... slobozît la ... o luat uãia între miñe. S-o dus-o ca cît îi d'-is ... cam la cãsã áia, mai mult. O dus-o doj : únu d'indãrãt si únu ãinãjînc-o luat-o. S-o dusã,
25 abjã-m ... abjã-m scos-o, am azúns. lei uo trãzã zos, io dupã iej zberãm si ... ã-lasãt-o, uo gusuiit-o, o spãrsãsã la gît aúisã, uo lasãt-o. O stat vuo trei zile, o stat ... n-a miŋcãt.

[Același]

Bunáriu

Acólo am făcút bunáriu, c-am un conác acoló ... făcút d'e miné, d'e piá-
trâ. Sî l-am sapát în tîrcól asá... cam d'-um métru. Am sapát zăşe métri;
la sîns métri o tînúť ápa, d'e la sîns métri î zos nu-l... n-o mai tînúť, curá
5 pe la mizlócu lui, d'e la sîns métri curá ápa pe părăce sî cîn am azún, la zăşe
métri zos, acoló, d'-o părăce să duşá-m pămînt. Sî n-o mai tînúť. Io mă
gînd'am că să-l tîmentuiesc ca să tînă ápa.

Mî-o murît Țo fátă sî nu m-am mai [r] nu m-am mai apucát să mai il tî-
mentuiesc, l-am zîd'it, am zis că tot tîne ápă ... n-o mai tînúť, l-am zîd'it,
10 pî - Țrmă am vâ^zl că nu tîne ápa, l-am preîfundát. O ramás îmfundát, ca
să nu mai Ța vicelē îjel.

[Același]

Pórcu

Pórcu după Țo lúnă d'e zîlle-l întarcám. L - Țpri_Țti la scrufă si aseá
15 că mai depărce urmám cū ... pîntru iel cu haránă. Îl creşćem cu faină udátă,
cu legúme d'e cáre avím încásă, încospodariie. S-ásá că mai depărce, d'e
şe creşće, d'e şe-Ț dăm sî lui haránă, buábe mai sî sîr cu faină. Iel cîp
creşće, d'i la sáse lun! inaińce pućem [r] d'i la sáse lun! inaińce pućem sá-l,
sá-l îngrasím, sá-l púnim pe îngrašáminće.

20 Cîn azúnze vremia Țe tajiát il ... mai depărce-l púnim Țámen' sî-l taje la
lgnát; púnim Țámen', il zúńge-l bágă-Ț cámeră-l zupuáie, cū spúnim la noi,
sau il fac soríc. Ş- aseá că d'in iel pe úrmă fásim cîrnăţî, brandafiri, muskêţî,
speciij ... Îl púnim súnşile să să úşće la fum ... Sî pućem să mîpcám Țin iel un
an Țe zîlle.

25 Cu vărza ... pă o bagám cu vărzá, sláină, fásim sȚorbiţá, cum spúnim la
noi. [...] Sarmál'ilē li fásim cu vărzá, l'i-nvalím, l'i fásim cu Țoriz, puţîn
oriz, sláină sî l'e-nvalím puţîn, l'e púnim la gáčálá.

L'ina ke Lúpsa [61 de ani]

Nunta

La noi sã petãște 40 fãtã prima datã ... sã dușe - m_ pețit bajãtu cu
parinți si ... mai depãrce mai ieu, dacã pot, vũ_ strãin, nãsu sau pe sãniva. Il
ieu s- sã duc la fãtã agolã Acolã stau de vorbã toț si cĩ hotãrãsc sã fãcã
5 nunta. C-o lunã-naiince d'- a fãse nunta, daruieșce fãtã cu șeva cadã, nãsu
si zimirle si socru Da, o daruiește si pe urmã hotãrãz_ ziuã de nuntã c-o
lunã-naiince.

La nuntã, inșep nunta de sãmbãtã sãra. Adunã, strig nuntãsi cãre-i
kãmã - nti; prima datã plãcã cu plõsca si ... in persuãnã, pun la plõscã o
10 bacistã albã c-o crușitã de busuic si plãcã sã vestãscã nuntãsi. Șã duc la
fiicãre; cãre - mbunã sã duc, cãre nu, ãla nu biẽ de pe plõscã, cãre nu imbunã
cã sã dușe la nuntã, nu biẽ. Asã cã jei sã duc pi urmã, sã adunã sãra, cãre
imbunã sã adunã sãra, sãmbãtã sãra la zihere si le fãse mãsã, șã - impreunã
toț acolo si pietrec pãnã ãiminãta; ãiminãta iar sã strig iãrã si plãcã cu mũ-
15 zica iar ãi la uom la uom asã, cãre - o - mbunãt la nuntãsi, i; prekãmã iãrã.

Și sã strig si plãcã pi urmã la mireãsã cu nãsu, cũ ... sã numieșc cișe -
vã flẽce, fiice de onuãrie, cãre sã duc cu nãsu, cu ... Mierg acolã. acolã str-
gã nișce flẽl de colocasi. Nu intrã - Ț_ cãrce pãnã le strigã pe aĩlea, colo-
casi, asã le spunã. Dupã șe strigã colocasiile, au o bacistã intr - um_ pom
20 pũsã, cãre s-o gasãscã. Dacã nu gasisc bacista, nu le dã mireãsa; asã cã jei,
nuntãsi - s pus toț iq_ gãrdã sã gasãscã bacista.

S- apoi le dã voie pe urmã iq_ cãrce si - i punã la mãsã. S- asã cã pe urmã
dupã șe plãcã d'- acolã, ãi la . . manicã, biẽ, petrec, fãtã le dã dãruri la nun-
tã, cãre cum dau ban, le dau dãruri. Si le ... plãcã cu nunta. Invirt mireãsa - Ț_
25 cãrce acolã de trii uori, șarutã fãtã cu zimirle, șarutã minã la parinți si pleãcã.
Pe urmã, dup - ãia, vihe iar cãscri fãci iar, uãmimi cãre s-adunã la fãtã iar pre-
vin iq_ cãscri iar dupã mireãsa.

A duva zi, lunã sãra, sã predũc iãrã cu mireãsa innapoi, iar la tat - al fãci,
iar impreunã cu tuãtã nunta. Si fac o petreșere fuãrce frumũsã.

La apă să dușe până nu vine nunta. Să astringă fecile tuăce la govit, asă le
spūne la noi ... Să duc la govit, să adună dîminăța duminică, să adună d'e
sîmbătă sara, iar le kāmă iar cu plōsca și cu bacistă la plosc-acolō, crūșe d'e
busuioc, să adună. Duminică dîmineața plēacă la apă și vin di la apă până
5 nu vine nunta. Cîn vine nunta să -mpreună toț și fac petrēsere toț impre-
ună, iey māsă iar toț, fecile la uț cap de māsă și nunta iar la alt cap de
māsă.

La apă fășe crūșe cu busuiocu, ia apă dîi fîntînă și fășe crūșe cu bu-
suiocu asă d'e tri uor, și plēacă cu apă, mai hodînă d'e tri uor, până la mi-
10 reāsă iar, cu paharu pe farfurie.

[Aceeși]

L'egume d'e crîmpėj

Fāsîm l'egume d'e crîmpėj. Îi curățîm și-i pūnem la gaçit. Îi fāsîm pîrzala-nțî
și pi urmă după aia pūnim ... l'e fāsîm puțîn rintās. Și pūnim apă pistă iey și rāmîn pi
15 urmă gaçit.

Fasîi ... Îl pūnim să fiarbă cu apă rāsșe la foc și lăpadăm apă o dātă dîn jel
cîndă undă. Și-l pūnim pe urmă iară, apă jel și-l pūnem iar la foc s-abîns
fierbe mai jut - ca cum fierbe cînd îl puî cu apă. Pūnim puțînă untură, cum pū-
nim la noi, untură vîeke, dîn aia l'egătă la cos, în jel, și-l mai și pîrzîm. Îl pîrzîm...
20 cu untură, cu sâpă, cu boiș, cu uou și cu brînză.

[Aceeși]

[Oieritul]

Uoile noi l'e dūsîm î lîna lū mai, la uop sau nōo mai, l'e dūsîm la stîna,
la ... Băja sus. Acolō l'e-adunăm tuățe la ũ loc, une fāsîm uo petrēsere d'e vro
25 dōuo zil'e. Acolō s-adună tuățe, să māsūră lăptite, fiicāre cit are, după ocāle,
d după vîte, după cum are, cit'e stārpe, cit'e cu lăpt'e. Si după aia însēpe petrēse-
rea. Si cārē iāsă bāsū aî mārē, aîa rāmîne lā ... acolō la stîna, iŋkăgā ... d'im primu

rînd iel ie-ntî, după iel vine al doilea ... al treilea, după cum au vite de multe, la lăptel.

Brîza să fâse î fîelu următor : să străcură lăptelē după se s-a muls, după
 ăia să pîne kag, să-ŋkăgă. După se s-o-ŋkegăt să pîne lă ŋcălzit um pic, să miēs,
 țecă uolăcâ După ăia să adună, să pîne î niște, cum le spunem noi stracatorî.

5 Și ... să strîze căsu Să lăsă, să scură de zēru ăla, după ăia să sarează. Zēru
 să fiērbie, scuățem din iel, după se s-a fiert, s-a alēs ūrda d'ēasupra, uo alēzim
 înt-o părte si ramine zēru-ăla, cum îi spunem noi, rasurî.

Stănescu ke Cōstantin [39 de ani]

Cînipa

10 Noi o pūnim cu rîndu. Să sāmănă d'esigur ... cînipa. Trocărîm lōcu - l săpām
 întîi, pe - ōrmă - l trocărîm. După se - l trocărîm fāșim sânturî, așă si - l pūnim ...
 la sânt. Căre vre uo pūne, uo sāmănă, fieșcāre cū sǎ ... obiznuiește iel, așă
 fāse la iel acāsă. Pe ōrmă dām cu mīna pi d'isupra, uo mistuim, care - o pūnim pe sânt
 și care nu ... așă, uo dām cu griēbla sau cu mīna, cu se ...

15 După se ăsta, creșce și cîp, creșce să alēze, a de vāră înt-o părte, a de
 tuāmă int-ălălătă. Și cîn-îi cuăptă a de vāră uo culēzim, uo bāgām la topilă.
 După se uo scuățem d'e la topilă, să ūscă, uo [ε] melitēm, așă spunem noi, uo
 peptirēm s-o torșem si fāșem fieșcāre sa s-āre nevōie : saltēle, sīneșe, fāșem
 și piză pēntru de-mbracăt, căre ... după cum ărie uōmu de nevōie.

20 Și d-a de tuāmă, uo culēzim și - o pūnim la dospeală, stă uo săptămīnă
 d'e zile. Și după ăia uo scuățem la suāre, uo frecām, să ūscă, scuățem sāmīn-
 ță și-āpoi u bāgām la topilă. Și - i fāșem din nou ... tot ca și ...

Marinescu Solomiia [34 de ani]

Griūu

25 Noi tuāmna ne dūsîm si pūnim, sāmănām griūu, l- arām, sāmănām griūu.

Și pe urmă după se sãmănãm grâu, acuma primăvara noi îl plivim. Și după se-l plivim la [K] vine vâra la vâra și îl șeșerãm ... îl adunãm, fășem stog și-l ducem la ărije. Și de la ărije îl trejerãm cu câlu și după ce-l trejerãm cu câlu, îl nûnim î sac și după se-l pûnim î sac îl adûșim și-l bagãm im pod. [...]

- 5 Fășem ărije acolo și, după ce făcëm ăria, o bățem bine și, după ce-o bățem bine, pûnim sa [K] pûnim ... znôpi pe ia. După ce să pûne znôpi pe ia [E] ... pûnim câlu și minãm câlu la ruătă. Și pûnim um par im mizlôcu ieji și ... pe pâru ăla acolo l'egãm câlu și minãm la ruătă și -mîrîim pãuile - pconținu și după se -mîrîim pãuile, p-or mã să bat, cî să bat atûnșã ... După se să
- 10 bat bine le luuãm afără și rămîne nûma grâu. L vinturãm și, după ce-l vinturãm, rămîne nûma grâu limpidle și-l pûnim î sac și venim cu el acasă.

Dinuțescu Iuligã [19 ani]

º0 clácã

- º0 clácã sã fa ... [K] Kãmã uomu flêl'ile și ... l'e kãmã la clácã. Si după ce
- 15 l'e kãmã la clácã, l'e dã cît' - un cãier de lînã sã le tuarcã și cî le dã, vin și bãieți. După se ... se vin ba ... bãieți zócã sã maj zuácã. Si încep cîntã flêtele și bãieți sã cînte d'î flújer

Enășescu A Susãna [17 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- 20 Ieri m-an dus la scuálã, la Prézna, la corvudã, la facú de șemúr. [...] Sã pûne apă, [r] sã pûne apă, hisip ... ăla [E] var și țiment. Si după ce sã fășe șemúru, l dűșem la zidãri și zidãri-l ... zid'esc acolo. Si cîn am venit acasă, am venit, m-an dus la apă și, după ce m-an dus la apă, am da la pãorc și am jesit și pe drum ...
- 25 Si d'az-mhãțã cîn mã sculãi, mã spãlãi și mã-mbrãcãi și mișcãi

[Aceeasi]

[Pîinea]

Pînem apă în căldare și după ce o pînem, o lăsăm să se încălzească puțin. Cernem făină cu sită sau cu curielu și-o pînem în postavă, pînem sare, nu prea multă, mai puțină, pînem apă. Și după aceea o frămîntăm și-i facem cruce și-o lăsăm să se acreească. Și după ce o lăsăm să se acreească, o frămîntăm din nou, o facem rotundă sau colăc, cum vriem s-o facem. Uo pînem pe fund și uo băgăm în cuptor... sau în țest [...] ieste ca u curiel mare și nu are gătur! cum are curielu, je așa simplu. Are o mînușă din [E] d'asupra și un cîrlig.

10

Valerica Negina [11 ani]

945. CIREȘU

(rn. Turnu - Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1964: CC, 66, MM, Vș, MV, transcriere: 66

Pôrcu

15 Pôrcu... lăsepūt, cîn îi micutel, îi mai dăm lăpce-î mai dăm... urzîs, îi fierbim și îi dăm mălăi așa Huscăt și-î dăm... tot fielu se [E] si mănîncă jel îi dăm. Și cîn creșci mări-î dăm numa, numa mălăi așa și-l îngrășăm și după se-l îngrășăm, îl țaiem și-ătușă-l, îl jupuăje și după se-l jupuăje-l... scoalti d'î jel d'acolo tot, carn-ășă d'-a rind-o je: Număru-nt-o parte, burta-ntr-ajaltă, tot așa
20 cum, cum ari jel, speciî, coastă, le scoac-ășă cu... cu de-maruntu d'acolo.

Și capu fâsi d'î jel piftii, pisgârli fâsim piftii, le fierbim în uală și după si li fierbim, le pînim în străkin cu Husuroi și se fac așa piftii. Și-ălea li mîncăm cîn... cîn li, după si li fierbim [1]. Cîn aviem nevou d'î jel, nu li fierbim toa-
tj-odată că...

15 Și slajina, după se... o desfăsi d'acolo, o pînim la sarat, stă o săptămînă d'î zili la sarat, și pe urm-o scoțim și după s-o scoțim o... o topim o [E] o frizim așa, o topim și-o pîni la borcari. Și carna o tocă și carna. Și tot acolo o pîni și

cărni jî... mai oprim aşá j-d'i sarmál'e. Fásim trandafirî d'in mătă. Cu cărni
d-a... cu pésiñ şi tocăñ cărni biñe ş-o băgăm în mătă. Acólo mai púně
şi... acólo miruásă, púnim... multe miruás-acólo_ia şi pi-urmâ le [K] şi
cu 4usturóji şi cu pipér şi cu de toáce.

- Ále mai grósă le... le úmplim cu... cu orez şi cu ficăţă şi fásim aşá,
măt'ili fierbi iar.

Lisandrina Búrcu [62 de ani]

Úrdă ; unt

Zéru d'i iásă d'in lăp'ci d-acólo cîn_jeu căşu să... iásă d'áru ála şi dă-
10 ru ála pi-urmâ jeu il pun la fier. Şi la [K] d'i la fier iásă úrdă. Şi úrdă...
să rădică pi desupra, o jeu şi... zăru m'érzi la porş şi la cîn..

Mai fásim unt, mai fásim... Păi il púnim într-um bad'i aşá şi... il...
lasăm s-să dospéască puţin aşá ş-pe urmă-l băt'im şi, c-aşá zísim noi
că il bácim [!] şi iésă úntu.

15 Iestă şcírcoă, şc'i, la bad'i aşá. Şă şcírcoi'e iel şi sa... aléze úntu.

[Aceeşi]

Rakiu

Căutăm şir'és pim_pădúre... căută şir'és pim_pădúre şi-ş scoá-
cím, d-éi sálbátiz d'i áşca-ş scoácim şi-ş adúsim acásă şi-ş púnim în pa-
20 mînt. Fásim gróp'le [r] fásim grópă-m_pamînt şi dúpă se [e] că-ş in-
grijím, cresc mari, íşépe pi-urmă, cî_să sép a cuáşe, să cul'ézim şir'ésă
d'i iji. Şir'ésă'le le... cul'ézim cu... dácă au uám'ni mai muls şir'és, duc
cu caru-aculó şi jeu cu caru ş-aduc acásă şir'ésă, pun ş_striaz

Dúpă se le pun, aşcápt-o lúnă, d'ó'u d'e z[r] o lúnă d'e z'ile să fier-
25 bă-n tímpu véri. Dúpă se fierb, le je 4ómu cu... h'irdăi'e, púně h'irdă-
i'e mai miş şi le dúşj la cazán. Acól-la cazán le fierb şi le fag_rakiu.

Petblea De Dumitru [39 de ani]

Ojii

Ojii după si le -am scos din jernatic atúsa sépim a [ε] a -gkide mîeji,
pan - n -a dad mîeji. Îsépim a -gkide mîeji și fásim napról. Așá sâ spúni, fásim
napról cu ojile cá sâ fásim brînză pan - în măsurát; un timp așá, o săptămîină,
5 dóguo, pân - la măsurát.

La măsurát, atúsa Țoprim, ne vorbim mai mult uámiin și Țoprim într-o
bună zi, în cutăre se zi măsurám ojii. Oprim meji de cu sara, cum îi a [κ]
de seára Oprim mîeji și mîině paștim ojile vo săptămîină de zile năiinte pî.
liviez cá sâ fáca lăpci. Le pașcim, le dăm momială.

10 Și... după se le pașcim, atúsa cîn ajúze zîua de măsurátu - le, atúsa
ne -mpreunám tot la ora dóguosprése sau la Țunu, cînd sâ ficsáză ora; ne -m
preunám tot cu miȋcäre - acolo, cu ... plocón, cum sâ spúnie, și... Îsépî - sâ
múlzim ojile - ntîi. După se múlzim ojile, atúsa Kam un cîntar, il cîntari
lăptile, sâ știm fiȋcäre cît, cît am fácut.

15 Áltu ári mai múlti Țoi, lăpti mai mult, ári áltu Țoi [κ] Țoi mai puține,
lăpti mai puțin. Și după așéiă - sépim sâ - l cîntarim și vedem cári iásă ba-
sú - al mári. Și cári ias - al mári, cáre áre mai mul lăpte d'intră tăt, întră
uámiin - éștă care sunt adunát, ála iásă basú - al mári.

[Acelási]

[Nunta]

20 Cîn pleacă băgátu s - sâ casatoriască, sâ dúsi grajitorí la o fáta, i - sat
și dáca nu vrie fáta áea sâ vîná, sâ dúsi la álta. Pleacă - ntr - o sjară d' - acás,
kámă pe ta - su, pe máma - sa :

- Hai máma, grajitorí !

25 Sâ dúse și, cîn jintr - acolo, dá bună d'imináța [!] la fáta. Și arájáză iij
dáca fag nuntă sau dáca sâ - nțălég sau dáca nu sâ - nțelég. Și - daci - sâ - n-
țălég sâ fáca nunta, arájáză [...]

Și sa galesc, îșișep să coacă țâzmiile de juloj, pînă — țâzmiile le spûniim
 noj pîntru nuntă. Și cog_joj și viñiri. Și simbătă tăie vițîile, se au ca să fă-
 că... pîntru căriji. Și dăcă nu iisprăvesc cu ăzmiile, mai fa_s-ăcûsa, femeiele
 fag_la pînă, barbăți tăie la vițe.

5 Și simbătă sara kămă miriásă, cum îi spûne la noj, feltile la govit. Zic că
 s-a du_la govit_la miriásă. Și miriásă fási și ia o d'istrăctiiji la ia acoló. Pú-
 ne mása, fag_horă, să d'istrăză pînă noaptea, cîd vriau să joási. Alți fac,
 alți nu fag_după cum is posibilățile Țomului, Fiecare.

Diminăta viñe zînerile cu nunta și cu nuntășî cări -i kămă jel, cîț pă-
 10 miñ păati jel, să duc-acoló la miriásă, după cum sun_prigațîț. Și cîn_sa
 duc acoló la miriásă, iîntră zînerle, zîșe cî sa pitulă, să nu-l vādă miriá-
 sa, miriásă sâ n-o vādă zînerle, că nu-i bine s-sa vādă Țunu [ε] sâ să
 vādă, că dăcă să vād, sa lăsă, să d'espárt [!]. Ubisejuri batriněsc și-ăștea[!].

Și după se iîntr-acoló, cîn_iasă [K] iîntră nunta-η_curce la miriá-
 15 să, miriásă iási cu-m_pahăr cu apă, adică d'iminăta -nti să dúsi miriá-
 sa la apă, pînă n-a veni zînerile. Să dúsi la apă și ia o tává s-um_p-
 hăr pe tává. Și áre cumnád_d'e galeată, îi spûni ál d'i la miriásă cumnád_
 di galeată. Îi pînă um_peskirî -aiis_asă pe mină pînă-l dúsi la apă.

Și-ntpársi cu cumnátu d'i galeată -napoj cu peskirî și cu pahăru-ăsé-
 20 la cu apă. Cîn_vîne zînerle d'iminăta, tupa se viñe zînerle cu nunta, ia pa-
 hăru-ásela cu apă cări l-a adús cu bānu și stropleşte nunta tuată s-a-
 rûncă apa peste nuntăș. Și ca să făcă băncu, arûncă pe zînerle dăcă -l
 véde [!] mai apruăpe-acoló.

Și pe urmă iési siñiva cărie strigă gologășănilé, așa să zîși la noj. Un-
 25 fiel d'e pojeziije. Cum zîșe că ia fāta și c-a fost o flgăre frumuásă... că ia
 a fost o flgări frumuásă sadlita-η-grădîn-acoló și îi au venit s-o ia și
 s-o duc-altún úni-i priiēști locu mai bine și ájer mai curát și creleşci
 mai frumuásă d'e cum a crescut asija. Așă -i pojeziije ásta, după cum o spû-
 ni ála, și spûni că strigă gologășănilé; ála, Țomu ála cări spûni-n nunt-a

coló.

Pi-úrmă miriása dúpa sí jel strígă-j dă o batístă de dar.

Dúpa sí-j dă batístă, întră-n căsă, să aşază pi-úrmă pámîni [K] púni
batístă [e] mai întîi puñ-o batístă iar într-o paleaţă - năltă de zăse, doi-
s spăe mlétri sus. [...] Şi Homgára pám'ni, rub-háiniile [!] pe jej să jésă-n ví-
ru pǎlétă [!] şi je batístă [!]. Pi-úrmă dúpa s-a luad batístă - z-bucuroş
toţ ci géta, jeu miriása. Şad la măsă

Dúpa sí şad la măsă să strígă-ntîi báni. Şi-n tímpu áste, tupa sí
strígă báni, să dúsi miriása cu o piérină şi c-o batístă şi ja báni. Dúpa
sí ja báni, să dúse ş - dă dărurile năsului şi zînerului.

Petdlea Marija [33 de ani]

[Viermii de mătase]

Făşén caldúrá în cămiră, véra, ş - fásám foc ca sâ-nvije [viermii de
mătase] că dăcá jenă cald învija. Şi jésă nişte fluturás mis'. Fluturás - áşlá...
15 adică fluturási jésă d'în gogpásă şi fluturás - íştia fásáu uáyo şi dí uáyo
jésă v-ermişóri. Ş - vermişóri íştia mis' creştia.

L'e dădám frúnză-j puñám pe măsă, pe ziarj - aşá, pe hírciij, cămir-
ră curátă să fiie ca sâ nu-l manîsí furnisíile. Úzám de jos mlésit'e cu
păcură, ca să nu să súje furnisíile. Să sújé şi lí muşcă şi murjá toát'e.
20 Şi le premínám, ne sújém pi-jáguz şi culézám frúnză şi puñám frún-
ză d'asupra peste jej aşá şi iij sâ sújé d'asupra de frúnză şi mîncá frúnza. Dú-
pa je mîncá dúya tri rînduri de frúnză, curaţám. Íj luam, puñám frúnză
áltá nuáyo şi-j luam, íj premínám pi áltă măsă şi scotám gundiu de supt jej.
Şi-l aruncám

25 Şi creştia mari, le puñám pi-úrmă túte de stejár sau... frúnză ma-
ri - aşá ca s - să súje sau de nuc şi să-nvelíá. Fásá guş, cum le spuñám
noj, guş de matásă. Şi gúşili áştia pi-úrmă le livám şi fierbiám o caldári

cu apă pe foc și dadîm cu ielē ca [ε] vo sînzăz de guș-așă ... odă-
tă-ntr-o caldări. Ș-dupa și dadîm cu ielē-η caldări, lî-adunăm cu um-
bit. [...] După și să Huscă luem firu cări, capătîiu, legăm um_băț iar după
iel ca să nu să-încursē și livăm, des fașăm de pe băț și-l preadunăm pe
5 mosuără.

[Aceeși]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri, cîn m-ă sculăt, ieri de dîminătă, am maturat pig_cămeră, mi-am
arăjăt paturlē, apoi an_da la gaiin, am o clôtă cu pui, an_da luu pui, am
10 um_pursel, i-an_dat ș-aluia, am rîște vas, m-an_dus în_grajdi să le ri-
hesc, s-arujc afar-apoi să lî-astlern, iară să lî day mîncare, după așēja
am pus o gălă cu mîncări pe foc [...].

Az dîminătă iar, cîn mă sculaj iar la fel, apoi plēcaj cu vâșile. Dū-
pa și venij cu vâșile, plivij um_pig_la griu, tupa și plivij la griu, venij a-
15 oasă, făcuj mîncări și mă culcuj um_pic și veniră tovarîși și mă kemă-
ri-ηcaș [!]

[Aceeși]

946. ȘOVARHA

(rn. Turnu-Severin, reg. Cîltenia)

20

Culegere 1963 : TP, VS ; transcriere : MV

[Porcul]

Îl creșcēm, îi dăm boăbi-îi dăm mălaj-îi dăm...șir d'i mălaj-îi dăm...păre
criește. Pî-urm-ujc-acu vâra-îi dă și burujeh, îi dă și puăm, se...să gă-
săști-îi dăm, manîncă.

25 D'i Crașun l-îngrăsēm cu buabe [...] Pî-urmă-l tajî-la Crașun...îi

tăje uâmnî Kem doî uâmnî și-l tăje, și... Acuma l-am pârliț. Cîn_nu, il zupôj de piêle și încîndem piêlea, fășem opinc... .

Slălina o fășem slălină, altu yo topîești, altu... Untura yo leglăm... și pisuârile ș-capatîna li fășem pifciî. Așă-j obișéiur la noi: fășem pif-
5 cîj, avém moș, cîn_să fag moș, dă_ș - noi dî pomână, c-așă n-am pomîniț cu-ăi batrîni. Fășem mamalgă, fășem pifciî, li puném în străkin... și kemăm copîj și dă_j-noi dî pomână [...]

Marița Șîșu [70 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

10 Ieri tuată zîua am foz_la...prășîț. Tupa se am veni'd dî la prășîț... am venîț acasă, a facût hevastă - meă mîncăre - am mîncăt, m-aj_culcăt. Az-dî- mînat_ă făcûrăm iar [K] ne sculărăm dî nuapte, făcûrăm mîncări, plęcărăm iar la luoc... Plecără_ă la luoc, prașîrăm, am venîț cu... am venîț î... a.î.ă.

15 Prundănu Ion [33 de ani]

Brînda

Păi brînda s_ă fâsi-n diferîte fi.éluri, că noi mai avém și kaguri făcûte d_ă noi, mai cumparân de la...de úne i_ésă dî kag, d_ă la farmasi_ă, dî úni să cumpar_ă la Severin. S_ă fas' ș-așă brîndă și cu kag d_ă cări-l
20 procurăm noi d'in...de se-l fășem noi din...

[Din ce-l faceți?]

Păi d'in rînda porculu, fășem cu sare. Puném sare -acoló în rîza porculuj și cu oțlăt, cu se pun_ă_ș..

[Și apoi brînză cum o faceți?]

25 Păi, punim acoló, punim într-o cîrpă curată, acoló, și...puném într-o sticlă cu zlăr, acoló, și-l stracurăm și... și-l fâsi brînză.

Păgîs Polina [46 de ani]

Malăiu

Sérnem fălîină - ntr-o postăvă, púnim o cãldărã cu apă fierțã sã fițe
 fãrte fierbiñte, fãcem síru - acolo, dup - asélea púnem sãr. lã, púnem in... pos-
 tãv - acolo sã fițe fălîină mai múltã... O mestăcãm. După s' - o mestăcãm, o
 5 framîntãm ș - o púnem pe - un capã... [κ] crăpătór, cum sã spúne. După se
 púnem acolo, púnem, la noi sunt fãsturi d'in ălea mari. Avém focu - acolo ars
 pe - o vãtrã, trãgem focu și curățãm bine vãtrã și púnem malăiu - acolo. Dú-
 pã se púnim malăiu - acolo, l - acoperím cu fãst, púnem jãrãgãi d'esúpra de
 fãst, fãcem focu și sã cuășe.

10

Cotqárbã Sólgea [21 de ani]

Cãbra cu tri_jej

Înșã o cãprã ș - aveã tri_jei. Și șã... a plécãt im_pãdúre ca sã lã - a
 dúcã la copíji_jei d'ê mîncãre. Și_ lã - a spus:

- Trei_jez

15

Cúcujez,

Mãmi úsa di [κ] úsa diskidés_

Cã mãma v - adúse vóúo

Lápte - n_ tîțã,

Drob de sãre

20

La spinãre,

Mălăiúș in_ cãlcãiúș.

Și lã - a spus cã jei sã fițe cumînte, sã nu deskídã úsa, cã jei dácã va deskí-
 de úsa, lúpu va veñi_ și - j va mîncã. Și acúma copíji a spus cã nu deskíd ú-
 sa [κ] úsa și jei s - au. ascúns... și cîm... lúpu a veñit, jel a batút in úsã ș - a

25 zís : [ε]

- Deskídeț ús [κ] șã, cã mãma v - adúse vóúo : lápte - n_ tîțã, drob de sãre
 la spinãre, malăiúș in_ cãlcãiúș.

*Și jédul sel mai máre a deskís úșa. Și atúnșa lúpu a intrát și a mîncát
pe... bajátu sel mai máre. Și atúnșa jel... i-a rămás númaj cápu-í, a țîjînit
sîze pe perét ș-a umplút cása. [...]*

*Și pe órmă a venít a dólo óară pănă... n-ar vení máică-sa și a mîg-
s cát pe... frátele sel mijloșiú [...]*

Prundeánu / Floríca [11 ani]

947. CÎLNIC - Sat Pieptani [ALR I, 839]

(rn. Gorj, reg Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GG, PL, MM, MV; transcriere : CC

10 [Amintiri din primul război mondial]

*[...] Cîm coló a venít némți. Cîm venítă némți a foz vaj d'e cápu nóst. Am
avút acólo úo vînzare, acólo la Púju, aveám ú zănerál Múică și ála a vîndút ar-
mátele nuăște, cáre sã găsá acólo. A luat c-o fi luat, treába lui. Mă-a vîndút.
A venít némți acóló, la Púju, debărcá, zî și nuápte debărcó. Și uafítéri nóst sã
15 uítá cu ben [ε] benóclurle - álă, cum le zîse. Sã uítá : „Úite, zîse, cum cobyră
némți, zîse, debărcá și noi n-ávem vóie sã trágem... N-aș tráge io, zîse, acú
cu túnu, íse, și i-aș, lă-aș opri dibarcárea ?”*

*A fost, zăce zîle a țînút. Dúpă zéce zîle, ce [= zice] : „Hai la atác !”
Mă-am dus la atác, ce sã te dúș ? Înălînte d'e atác cu vro dólo, tri cásuri
20 a-ncepút artiléria lor. Și n-a bătút pănă cîm vedeam d'-acóló d'în... d'în
trănsăú vedeam písuare d'e uom și mîh cum zburáú d'în trănsăú, și cîm venítă
gúlél' - ála și esplodá.*

*S-a dat úórdin d'e retrágere. Cî sã te retrág, ce sã fac ? Pe pártéa
dreáptă cum ne retrágám noi, pe șoseá, pe - acóló, pe la Petrosáni, némți
25 sã așezásá cu mitraljere, cu túnuri, cu... mă rog, tuáté ármele modérne,
așá cum l'-aveá fátá d'e noi atúnć. Ș-am mîers pin bătája gliúántelor. Ce*

s-a-ntîmplât? Acoló noi n-am mai avú loc sâ ñe mai retrăgem. Sâ făcúse
mort așá, jereá, ști cum, mort lîngă mort.

1 ĩeu m-am găsít cu niște jereá dî la Craiova, d-la Rovíne și áia ...
vorb-áia jereá soldát véku acúm, jereá prost, prost, da jereá véku. A-ñcepu
5 sã plîngă, zîce:

– Mă camaráde, zîce, ce fácem, mă?

– Mă, zíc, ce sã fácem? Hai dúpă míne, zíc, dácă vâ je frică.

Am mîers cît am mîers pe șoseáu-áia și jereá ũ rîu cáre veneá dînspre
stînga, tresá pe supt um pod, mergeá la Jií. [...] Din întîmpláre am luat-o
10 noi pe niște potéc și găsím ho ungreáncă, fusásă la uoi, la stîna acólo cum
... și vená cu niște sácúie de brîză pe-o coblîțá. Și io-í spun

– Măi femeie, zíc, úite ce jésté: merg sâ n-arát pe únde jeshím noi sã
jeshím la cetátea Bolá, zíc.

Jereá úo șetáte acólo véke, jereá núma rujínele, da sã numeá așá.

15 – Păi, ce cá dumneavúastră așá, cá așá, c-acúm fáceț așá.

– Măi femeie, nu mîerg, te-mpușc.

Ș-a mîers ía, n-a dus pánă n-a scos íñ șușá Acoló zice

– Íntíj, zîce, úo luat la stînga

Am mîers la stînga ș-am da de cetátea Bolá. Acólo sã mai adunásă
20 cîțiva d-aj noșt, cei dîn regímént râmásș vro treișpe sau páișpe. Aíáit
muríse tot. Ce s-te fáce? A-ñkerpát cîñ șásé regíménte, acólo, cu te mîri
ce. Ș-acólo am jeshít la munte, nu-mí adúc amínte acú... bine, múncele úo-
boróca sau știú io. [...]

Un námț... a tras pánă cînd m-a ráhít, m-a lovít ím mína stîngă. Aúú:
25 úodátá, vez m-am tod mutát ío dē... dē la um petrój la áltu, dē la um
pîetrój, cá vez! trábúia sâ te mut și sã fáce salt tot ínáínté, í sus, spre
creásta mînteluj. M-an tot mutát, m-an tot mutát și cînd a pátra sau a cîn-
cá úará gáta, a úúd ím mína: poc! m-a izbí séva, fárá sã má duará așá.
Cím má úít íeu, curgá sîñzile dî... ca pe zézet curgá pe mínica mantáii.

N'-am dus la primu post de ajutor, cum ieré atúnc [.]

Pétre Pîrvulét [72 de ani]

[Obiceiuri la înmormîntare]

Kámă pe pópă, dácă-î bolnáv grav. Kámă pe pópă, îl grijăşte, îl spo-
s veděşte şi-î ţîine lumina în mină, l-îmbracă şi muere. Îl ţîine trei zîile, la
trei zîile-l dúse şi-l îngruápă L-adúse pe pópă, l-îngruápă, la úrmă-î púne
pománă, î face pariistásă, to_çe-î trăbue şi lui. Púne pománă, î dá simbe-
suarle, î dá izvór de apă tamîiat, tot... î dá ulsélé, î dá tot se-î trăbue lui.

[Cum îi dá izvor de apă?]

10 Păi, dúse un copil. Dácă-î băr [K] dácă-î uom-î-adúse un copil.
Adúse apă în fiecare dimînăţă la... la trei căş. În fiecare dimînăţă adúse
trei căş [K] la trei căş fáse uo vádră de apă, dac-adúce cu... ursuare
d'-ástă, c-adúc copîi. fáce uo vádră de apă, adúce pătruzăspátru o_e...
de zîile, să dúse la Tismana, slobuáde Slobuáde, fáce un toiág, acolo, lînă,
15 cîmpă Şi să dúse acolo cu ulcáya şi púne apă, fáse crestătúri pe-um bit.
Şi bitu ála-l ia acolo şi púne, tuárnă o cánă de apă pe um-peşkir, um-pieş
kir. Şi táie uo... táie o dátă, púne uo cánă, táie uo dátă, pánă-îkárba de
pátruzăş, pán-lé táie tuále, le términă, atîttea uále de apă púne pe peşkiru
ála, acolo, şi cotováică, púne tamîie, púne foc, trei lumín aprînsă şi-î dá drú-
20 mu pe apă.

Şi tamîiélu... il tamîie, şásă saptămîn dúpă se muere, uo muere. Dá-
că-î... î uom, adúse un copil, dácă-î muere, adúse o fátă. Şi la úrmă-î
púne pománă, cit uo aveá pułere, dácă áre mai mult, î mai púne mai mult,
dácă nu, î púne atúnsa cînd il bagă în pamînt.

25 Île ulsélé, pătruzăspátru de ulsélé trăbui să-î dá, apoi simbesuare,
pátruzăspátru... de colás. Áşteea să dá cîn-î púne pománă la úrmă dúpă
se-l îngruápă. Dă nóyo colás péstă gruápă, cîn-l-îngruápă, cîn-î bag-atúnsa

îm_pamînt. Să dău gulere la bisărică, pătruzăspătru de gulere, un_gulăr, 40
lumină, um_ban, acolo legăt.

Marija Pleșan [58 de ani]

Cum să lucrează 40 pătina

5 Așă Să vă spun acuma cu dăuogăria, cum să lucrează 40 pătina Spre
egzemplu: alégem un_căravéj curat, frumós Căravéiu ăsta, noi îl tăiem la fe-
restău De-acolo făcém biâne. Blănele ăștea le púnem la uscăt După s'-au stat
la uscăt, tot căzu șins, șăsé luni de zile sau [r] sau un an k'ar, atunsa lă crăpăm
și le făcém de vro 40p_centimetri de lăte. La urmă le cōplim pe dūngă cu bār-
10 da. Pe 40 făță și pe cālăntă să trag, îm_priimu riņ_cu sōplitōru, un_fel de rin-
deă, căre luom cē -i mără cu ȳ. La urmă-i dăm cu rindeăya a mai fină, căre
netezăște.

La urmă ăcēste duăge le lom și lă trăgem pe dūngă După cē s-au tras
pe dūngă, pătina 40 púnem pe cērc, adică duăgele le țșirăm pe-un cērc, că-
15 re-i măsura pătini. După cē le-am înșirăt pe primu șerc, făsim tuâte cērcur-
le pînă jos. La urmă bătem cu baskiyyu și cu cōcānu cērcurile cit trăbuie și 40
nătezăm la căpete cu ferestăyu, ū ferestău mic de mină Așă. La urmă in-
tuārcēm pătina cu fūndu ăl larg deasupra, dacă je mai înălt, il lom ū_scăun,
dac-ajungem așă, fără să mai lom cēvā inălt, 40 gārdinām, trăgem cu gār-
20 dinu; cu gārdinu făcém locășu fūndulu;

După c-am făcū_locășu fūndulu, atunca ne preparām de fund. Lom
dō40, tri dăuăge mai lăte, lă trăgem pe dūngă și pe făță, de fapt întiȳ le
trăgem pe dūngă. La urmă le băgām îm_pișlégē, așă, pînă-l inkerbām ca má-
șă. La urmă-l púnem cu fēțele amîndōo, cîm_pe una, cîm_pe cālăntă și lom
25 întiȳ cu sōplitōru și le urmă cu fățuȳituārea, ca să netezim fūndu. La urmă fūn-
du să băgā ũ_locășu lui, adică pe gārdin, cū_să spūne.

Pătina să-ntuārcē cu fūndu_jos și începem să bătem cērcu, de la vá-
le-n_speціаль mai mult, ca să prîndă fūndu bine. După cē ne-am conviņs

că fîndu-î prins bine, ho-ntuărcem din nou cu fîndu-î sus, adică cu fîndu de jos, aşă undě-î fîndu băgăt. Şi îî lom cu lăsa pe mărzini niţal, ásta um_fel de fason, cum s-ar spúne. Şi la urmă bătăm cêrcurle, tuáte aşă cum trăbe, ca să s-vádă d'in depărte că-s tuáte bătute frumos, să mai curăţă niţal s pe deasupra, decă je căzu, şi ásta jeşte. Îi gáta pútina. Altî durează.

Pirvulét. Pe Grigóre [40 de ani]

Láptele

Múlgim léptele cald de la vacă şi-î púnim într-o răşină acolo. Şi preparăm kágu într-o strákiná cu cîteva linguri de apă, îl bătém şi-î turnám în răşina
10 acéja cu lépté, punîndu-l pe lingă foc aşă puţin să s-ncălzéască, pără cîn_jel să prinde de să fáce kágu acéla. După ce s-a făcut acéla, bunîntěles, púnim yo cîrpă pe fundăsel şi-î stuărcem frumos, preşinem cu áltă cîrpă şi bré-
cém desupra, ca să s- fáce frumos, să s- scurgă din jel bine. Îl îngegăm aşă cu kág.

15

Cúcu Ve Costánţa [39 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

Jeri, dimineată m-am sculăt, m-am îmbrăcăt, m-am spălá şi jo. Am ple-
căt, mi-am muls váca, am da la cloţa cu pu, cum îî la noi la ţără, am dá
la gişte. Dup-acéja am sculá copílu, l-am minát cu váca [...] Şi am piecă-
20 colectiv, m-an dus la colectiv. [...] Aşără, cîn am venit, iar aşă, ce să fac?
[...] M-am apucá s-á fac puşină mîncáre, am fert o căldáre de lăturí de
porc.

Tot aşă făcúj şi azi dimineată. Mă sculáj, după cum spuséj, iar aşă,
mulsej váca, împăcáj păsările, făcúj mîncáre [...]

25

[Aceeşj]

948. VÎRCIOROVA - Sat Ilovița

(rn Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1964 CC, GG, MM, VS, MV, transcriere MM

Uo puțină de vârdă

5 Uo puțină de vârdă să fâse de, de dăuâze de gorîn Dăuâze alêsă
bině, bune, să nu fiie crăpâte, să nu fiie mișcate de carî... să fiie îm-
bună stare, că dacă nu [r] dacă-n dăuâzele nu-s bîně, vâsu, puțină cură pe-
mă. C-âla nu-n dă băni pe ia, căre i-o fac io, dacă vedē că cură. Ieju îmi
dau sîlînța s-o fac cit mai bună, ca pîntu miîe și mai bună ca pîntu miîe,
10 ca să nu cûre, să ieju bănu romînului dî [κ] pîntu ia, pîntu lucrū.

Acîma l-am alês dăuâzele, bun! Mă pun acîma să le ieju la topôr, cu to-
pôru, le ușurjēd cu topôru, pe-urmă le ieju cu bârda, pe-urmă le ieju cu-o ren-
dăua pē. pe lātu ieji și după rehdē le ieju la gîlău, pe dîngă. Atîns le adun
înt-un sêrc, pun ũ sêrc [...] până cîn vine bině, parκ-ar fi un caravēj de
15 lēmn cî vîlez puțină făcută, adunată, astrînsă sêrcun!, parc-ar [fi] un cara-
vēj de lēmn Să nu fiie cascăt nis afără, nis înaūîntru ieji... Atîs vâsu jēstă
bun [...] îi fac fîndu, îi pun fîndu. Pun acolô, la gârdîn, pe gârdîn, pun sēmūr
de grîu, pun uolăcă de păpură și atîns îi fac niște urjēk mis dēsūpra de
ia, la gură, dōyo urjēk, ũnu d-o pârte, ũnu d-o pârte, ca la hîrdău, de nu-
20 gejurîte și mai micūt-ășă, de dōyo dezēțâleășă de nâlt'e ș-atîns pun
âpă ũ ia, pun io âpă ũ ia... Să vedēm cură ori nu cură [...] îi dau vōrbă rumî-
nului sau mă duc ieju după iel, dacă-i de-ășis din sat mă duc ieju. Dacă-i din
alt sat, atîns îi trimēt vōrbă să vină s-o ie, să-mi de băni pîntu ia.

Pătășănu Iănoș Ion [70 de ani]

Trejerátu

[Griul] îl trejerám cu, fiicăre cu se áre, cu vácă, cu bou, áltu-are - o
vácă, um bou, púne pe -i [κ] pe jel acolo pe árije Fásém uo árie d'e pámínt,
d'e [ε] pe pámínt. Sí-l trejerám cu vit - áia Éh, púnem strejári, asá-í zíssem
3 noi, strejári coló, și legám cu lánțu víta sâ uo minám d'-a [r] dá rúata pē
[r] pe árie. Acúma ajúnzém la páje.

Pájéle sã [κ] le-ntuársém cu fúrca, únu minã vácă, bou, s'-aviém, și dox
íntórc la páje meréu... pínã cîn sã t'érminã cu trejerátu. Cî sã t'érminã cu
trejerátu, l-astrińzém língã strejári, s'-aviém lopátã d'e liemn, asá d'e [r]
10 d'e [ε] d'e treizás' d'e santímétri d'e látã, lopátã, și hé púnem și-l vinturám.

[Aceleși]

Lína

Cîn uo tunz de pe uej - uo spel' î-ápã cu [κ] fiártã, tuorń ápã fiártã p-ia
ș-p- órmã t'e dus cu ja la riú, uo l'impezésí, î-ápã l'impedé, ș-pe- órmã o lãsí,
15 sa úscã. Cî sa úscã, noi avjém deráse d'-éleã, uo scarmanám ís d'e [ε] fa-
cúte de blan-asá ș-ais' desúpra au gínt, asá vuo dóuã rínduri d'e gínt, ș-a-
cóló peptenám ín darácu-áia, Sí uo torsém ș-uo țásám [...] Dupã s'-ai tors-o,
uo fásém [ε] mótké [...] ș-o vacsím, de se avlém névoie d'-ásta lucrám.

[Dacă vrei să faci dimie din ea, cum faci?]

20 Atúns scolém pãr d'e línã și tuársém mai suptínél ș-o urđím pje gard
și-mvalím pe súluri muérle, noi, ș-púnim î-nazbói și țásám... Dupã s'e le-ai
țasút le dus' la pivã, le baz' la pivã, pe cáre vrei sã le mai vapsăst' áltã culgare,
mai négre, le vapsăst' și p-orm-le dus' la croitór, fãs' háirne ș-t'e-mbras' î-
jéle.

25

Paúna Deluríntu [63 de ani]

Pîina

Cî vin de la mueră dacă am nevoi - atîns ca s-o fac atîns, Țo ieu ș-o
 șern ș-o fac. Dacă nu, Țo las, Țo mai las Țo di, dăȚo, cî am nevoie d'ia s-o fac
 ȚE, ș-o șern im postăvă cū sîta și pe - Țormă torn Țolatu - Țăla im postăvă
 5 și - l fac Țo Țar - apă mai căldută ș - torn ș-o ud păn - să - ni - Țărește ș - p - orm
 Țo framî biîne ș - o las s - s - Țăuăie. Cî s - a înfoiăt, atîns Țo fac pic - Ță pe fund
 ș - o bag iar în cuptoriu căre coc malăiu Țiel, tot Țăla făsem ș - pîina.
 Așă făsem noi la [r] la țără

[Aceași]

10 [Obiceiuri la nuntă]

Joi sa - ncepe - a cuăse JoiȚa cuoș pîina Pîina, ce pîina, dă cozonăcu Țăl fă -
 șem mai dîn timp cā să fiȚe mai [r] mai veku. Pîina Țo cuășem miîne, viîner!
 Pe - Țormă sîmătă plăcă dūpa uăle, dūpa străklîn pin sat, dūpe farfurii ȚE, j[ε]
 și adună și Țăștia și miēsă sîmbătă, miēsă, soeȚne se - j dă uomu.

15 Duminică dîminăta viîne mūzica la nuntă

Haj, ș - sîmbătă sara să făse govijie. S - adūne [k] s - adună la m [ε] la
 mireās - acolo fiȚe cu flori, le fac flori, pun la baiȚt im piept, viîne mūzi -
 ca, înșepe să juăse pănă sîmbătă nuăptă la mijlăcu năpti Pe - Țormă s - a ter -
 mină. Duminică dîminăta viîne mūzica țără la mireāsă [k] sa dūse la zîiere
 20 mūzica - niȚi și viîne cu zîierele la mireās - acolo să - ș [k] să plēse pin sat dūpa
 uămen.

Plăcă pin sat dūpa uămiîn, s - adūne uămiîn, pe - Țormă dūpa se a pofti
 tot uămiîn, viîne cu mūzica, și ... la mireās - acolo. Și pe - Țormă je mireāsa cu
 cumnātu de mîna, cu cumnātu de mîn - ai miriēsî, plăcă cu - o galătă la apă,
 25 cu - o galătă sau um buorcan. Să dūse cu ja la ap - acolo pe cap [k] je - j im -
 brăcăt - Ță rōkă albă mireāsa, pe cap arȚ - o coronîta așă frum [ε] dē [r]
 d'ăsta de foj - m fir, așă - j zîsem noi foj - m fir

și... vine de la apă cu ia, pe-ormă-î pînă vîlu pe cap ș-plăcă cu ea
la biserică. La biserică Țo cunună pîpa, noi așa zîsem pîpa, Țo cunună, pe-ur-
mă ias-afără în... cîrca bisăriși, juacă Țbra mireși ș-pi-um-plegăcă la
mășă [.]

5 Lun', fac și jeji cîta morișc-acîlo, mai adună hămuri, mai adună veșin
și iar petrec pîm pe la sîns, șăsă ș-ășă sa tîrmină.

Ungureanu Marița [36 de ani]

Cînepa

Sapăm ș-Țo samanăm, Țo samanăm pe loc, după s'-am samanăt-o..
10 cîn... cîrește ia mârje, de sa cuăse, atunsa noi Țo luvăm. Țo luvăm și Țo
dúsem acasă, Țo legăm marúnk-marúnk așa-n mai mis', Țo dúsem acasă ș-o
bătăm, mai luvăm samînta; după se iă lva samînta, Țo [ε] bagăm la m[ε]
la murălă, o bagăm în apă la murălă, Țo tînem... vo tri zîlle ia murăl-acolô,
pe-um-Țo scuătem, Țo dúsem acasă, Țo lasăm să sa úște. ș-aviem un [ε]
15 un [κ] Țo mielîță, noi așa-î zîsem mielîță, și cu-Ț-jăab așa și cu-Ț-cuțit
mârje, Țo tînem acolô și bătăm cu cuțitu-ăia și ia să lăse marúntă, bîtel-ă-
lea și ramîne numa ia și decît... cit Țo bătăm acolô tot Țo scuturăm și ra-
mîne numaji fujôru. Țo curățim bine cu mîntile, se mai ramîne bîcele-ălea
fuj [κ] ramîne fujôru.
20 Fujôru al tuăsem, al tuă [κ] îl pînem în fîrcă și-l tuăsem După se
l-am tors, Țoparim, Țoparim môtkel-ălea să fiie mai moi și urzîm cînip
[κ] pîză. Ori pînză, Țori pînzăis lăsem din jêlle. Le urzîm, pe-ormă, du-
pa se l-am urzi-le-mvalim, le pînem î rezbôj și n-ăpucăm să țăsăm
la jêlle, cu brigla.

25

[Aceeasi]

A veni lúpu...

Cîn am plecát la conác și-am plecát cu vîcîele pe potîecă-n dal, am mîers
cît am mîers până-ntr-un loc, să nîmeá Dovîngă, și-cîn am intrát acolo-ntr-un
yogás a veni lúpu și-mi-a luat uáia. Și-cî mi-a luat-o, io atîns am [κ] m-an
5 duz dúpă iél, am gońi dúp-iél și Țogńem. Și-atîsá cîn... [κ] iel a luat-o și-a
fuzít și cîńi s-a duz dúpă iél. Cîn cîńi á alergát, cît á alergát și-a lua și cî-
nele. Și cîńi áiláit s-a-ntvors, da iél nu s-a mai întors

Și-la úrmá cîn m-an du-și m-an dus în áltá zî să vád a mîncát-Țo
Țor! nu, și m-an dus... am vázút acolo lîná de pe uáie, ierá într-Țo baríc-á
10 còlo în mijlocu-ápi. Iel acolo a mîncát-o, Și cînele nu l-am mai gasít.

Țuca Marin [12 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Iey ieri cîn m-am... sculát, m-am îmbrăcát, m-am spalát, am învațá
dúpa ș-am... învațát... și-am veni la șcuálă [.] Asáră cîn m-am dus,
15 am mîncá și am tocá lémne. Dúpa se am tocá lémne, a-negurát, dú-
pa s'-a-negurát, n-am culcát.

Ș-az, iar la f [κ] adusá apă, dadéi mîncáre la puí ; la úrmá
plecáí la șcuálă.

[Același]

949. CRĂGUIEȘTI

(rn. Turnu - Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1964: CC, VJ, MV, transcriere: CC.

[Legenda satului]

- 5 Țălușit de la bătrîni că pe Dot, pe une lucrăm noi, ar fi fost acolo
uameni bătrîni, căre sta pe peleaguri, cu bordaje. Și de - acolo... jej trăia.
Jeră proprietari mari, căre fașă zile, pîntru că îi sta acolo la proprietar
Și, dacă creștea cloțe cu pui, trebuia să - i dea atîți pui pîntru că stă a -
côlo.
- 10 Și a stat cît a stat acolo, pe urmă cîc - ar fi venit [ε] împropetări -
rea.. Cúza ș - ar fi format, ar fi adunat uamini de pin... de pe - acolo,
d' pe peleaguri și j - a adus aiș în Crăguiești ș - ar fi făcut comuna
Crăguiești.

Bălu Ion [61 de ani]

Cîñipa

- 15 Uite cum să fășe cîñipa... Dacă - j pamîntu bun, îl săpi, îl făș cît
șă puâte d'e marunt. Samănăm cîñipa, uo acopălim iar de - a doñtea
cu sapa. Ia dacă răsăre, crește mare, fiie să pluaje, crește mare, și - j la
pamînt bun, ia șă fășe mare.
- 20 Culezim o dată, cū să numește ia, cîñipa a d'e [ε]... a d'e vără uo
culezim o dată. Ei, uo muram ... uo băgăm la baltă, uo ținim acolo șap -
te, uob zile că să să - muaje ia, că să putem s - o bațem.
- 25 A d'e tuamnă... iasă cîñipa cu samîntă. Uo culézem, uo fășem ma -
runk așa micucei, așa cum... cum puâte uomu. Uo lăgă ș - o lăsă șap -
te, uob zile acolo pîn - să dospiește și pe urmă o pîne iar la suare,
șă usucă că să puată s - o frése d'e samîntă. Uo băgă la baltă și pe

ăja, să murează to la fiul ca și pe-ailaltă. Uo luă la proțap iar, 4o pînem coló, cã noi așa avîem, cum îi la țară, proțap așa, fássem un_cuțit mare-ășă, d'e lemn, să-î dăm batăie acolo pînă cîm_cură pozdărlé-ălea d' pe ia, rămiîne numa firu... frumós.

5 40 mai trázem la darác... e, darácu-î cu gînt așa d'e fier... pã se náibuluj [!]. Î cu gînt d'e fier. Avîem pieptîn iar d'e fier Uo scarmă-nám, o piepcenám, o trázem, o fássem frumuásă. 40 fássem caierlél, 4o púně la furcă, torsém Pe urmă d'e la furcă iar așa, iar uo rișkîiem, iar cu rișkítóru, cum vă povestîi, d'e pe fus.

10 Uo băgám la amóî iar, la lésîi-acoló, la apă, la sodă Să-mmuaie, uo spalám frumós, urzím sau bătém la áltă uájde cu ia [...]. Și fásé lúmea camáși, fiță d'e miésé d'e pînzá, prosuápe d'e șters în_casă Să-ntrebu.întă la mai múlte, saícéle...

Marija Brabéce [61 de ani]

15

[Preparate din lapte]

Láptě... cîm_vra femeie mai pun la badii. Avém badiie d'e lemn așa mare, legát cu sércur d'e fier. Are mátc-acoló și_îjel c-o tuturigă așa la căpát. Mátcă-î ingăhuritá așa și_sási gáuri însprejúr așa.

Púně láptě acolo im_badii, să răzbuñéște, il bătém cu mátcă ája și...
20 mai scuátem unt d'e-acoló și_láptele ála jásă... să numéște zará, ca la noi la țară. Măniñcă copîi, femeíile Dácă vra mai fásé și úrdă diñ zar-ája.

[Aceași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

25 Ieri dimiñeátă...ă státu_până la dóu, spe acásă, an_fácú d' d'e prînz, cu copîi mic pe-acásă, cu-a lu fiie-mea, cu porí pe-acásă, cu horăténii. [...] Dúpa másă mai ma duc și cu ieî_î spináre, cu vitéle, cîm_îi fiie-mea

pe la muncă... cu copil mic, îl iau în spinare și-z batrână și plec și jo cu vitelile. Cînd s fără jel, ma duc mai slabod așa, ma dug mai pe-delătē după jēle. Mai vin și jo c-o spinare de sursele-acasă. [...]

și astăz to la fiul. Spălaj camășile pân-la doțospe, facurăm mîncare,
5 vazărăm de copilu al mic.

[Aceeasi]

La fin

O'-ezămplu am ũ loc de fin al meu propriu. Jel cînd a crescut mare
de-ă-florit, după cum obijnuiem noi a-lisa, im pregătēs cuasa. [...] Uo
10 bātem bine pe gură, îi dăm cu cūta; cūta ho ținem într-un toc de fier
la spāte lisa în apă, ca să ascūtă mai bine. Uo ea în spinare cu tuātē
sarsanălițē jej și ma du la loc acolo la... la fin.

Pun lucrurile mele acolo și ursoru cu apă, c-ăla nu lipsesțe de la cuā-
să. Pun acolo la umbră să fije reșe și p-ormă m-apug de cosit. Cosesc
15 pân-la... tîmpu prizului. Vine nevasta cu prizu, mănînc, dac-o mai fi și
sevă și de beuūt, beuu, dacă nu, dorm uolecūtă. Și pe urmă ma scol și iar înșep
să cosăsc. Cum să obijnuește la noi, la amînz iarăș făsem ho păuuză, iar-
ră ho mică gustărică și pe-ormă conținuom mai departe. Seara le-adun
tuātē la ũ loc, iau cuasa în spinare cu sacūiu la șold și vin acās Acāsă
20 cînd vin, uo pun într-un cui coló... pe cuāsă, să nu plóho pe ia, sacūiu im
partē-aiáltă. Mă pregătēz de sînă, beau uo tujcă dacă am, ma pun la
cāpătij și mă odinēsc

Cînd s-a palit două, trei zile, stînsa skimb cuasa și iau furca. Furca
jēstă to la fiul din lemn și fier, are cuadă, cu patru cuărne sau trei.
25 Ma dug la loc acolo, t-întorc pe parte-aiáltă, dacă-i cam răvăn, mai
stau olecūtă la umbră pănă-l ia suarele. Pe urmă... înșep să-l adun, îl fac
copetēle, așa să zise la noi... mai marisēle-ășă. Și pe urmă dup-ăja le-a-
dun la ũ loc așa unde văd jo că nu vine apă, ș-adun copetēle mai multe

și noi - i zisem porșuare, clăi, cum să spună altă parte Da noi clăile le făsem
acăs, mar!

Fac acolo porșori, mă duc, dau niște bătă să nu-î ie vîntu, făg niște pa-
jăniță, așa le zisem, de pînem pătru Ț vîrf, să nu-î ea și-î lăs tot acolo.

5 Pîsta cîțeva zile, cîm ne vine nôto bină, pregatim căru că să-î luom di lîng
că, că-î mîinîcă vitelă.

Acăsă bat Țo prajînă la ū loc acolo unde știu jo că trăbă s-să păs-
tréză, im pamînt, și-îșep să kikesc. Fac pînă sus clăea, pe-ormă-î pun iar
niște pajăniță sus say, cum să obijnuește pî la Ț, coseni că să nu putră-
10 zăscă fiînu la vîrf [...]

A venit iară drăgută. Cîm a venit, atînsa, se am acolo-Ț cîrtă pîntru
jernatic, dau pajănițălă la Țo parte d'acolo și mă duc c-o tăietuare ca
să tăiem în d'Țo, cum să obijnuește pî la noi, că să nu să strîse dacă lu-
om tot di la ū loc. Și tăietuarea-î făcută din lemn și fer, are un crăcut
15 acolo, care pun pisôru să... s-o ascût bine. Tai și dau jos acolo proporțio-
nală așa și dau la vită. Dau în continuare paj-cîm s-a isprăvit. Cîm s-a is-
prăvit și primăvara a venit.

Forfiț G'orgje [44 de ani]

Punguța cu doi bani

20 [...] [Moșul] atîns și-a bătî cocôșu și cocôșu a plecat pe drum. Mier-
gin pe drum iel a găsît Țo punguța cu doi bani și-n urma lui venîă Țo cărúță
cu-m boier și Țo coc [K] Țo cucuănă. Boieru văzîm punguța-Ț clonțu cocôșului
a zis vizitîului ca să ie punguța d'îȚ clonț. Atîns vizitîiu s-a da jos, i-a luat
punguța și-î-a dat-o boierului. Boieru a luat-o și-a... a porunci vizitîiului că
25 să pornească cu cărúța.

Vizitîiu a pornit și coc [E] cocôșu s-a luat după cărúță și-a ncepú să
strîge „Cucuñgu doi [K] boier! mar!, dat punguța cu doi bani!” Atîns boieru,
văzîm că așa de istet jeste cocôșu, a zis că să-î ia să-î arînce într-o fîn-

tîmă. Vizitiyu s-a da jos, l-a luat și l-a aruncat în fîntînă. Cocosu, cîn a văzút acăstă mare ninorăcîre, a-ncepú să bea apă, pîn-a beút tuată apa dîn fîntînă. [...]

[Bîrgu Maria, 12 ani]

950. CORCOVA - Sat Imoasa [ALRI, 842]

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

Culegere 1964: CC, GG, MM, VȘ, MV; transcriere: CC

La nouo sute șapte

La nouo sute șapte jeream de șaptsprîzêce ani. Auzám și noi pe învã-
10 tãtoru nãstu, Mărcu Popescu, cã pe zîua de cînsprîzêce sau șãisprîzêce märtiie
zîce cã s-aprînde pãmîntu. Da nu ștjam noi... [E] Uo fi ștîlînd sau n-o fi ști-
lînd. Ezact în... atunc spre cînsprîzêce, șãisprîzêce märtiie, spre șãisprîzêce
nuaptea [r] spre șãisprîzêce nuaptea, am auzít clopotu la bisărică trăgînd
și guarna și toba bătînd ... jereá la primăriie. [...]

15 Și... ne-am sculát nuaptea, m-ã sculát și jey. Tãtã-mey, al bătrîn,
cãre m-a crescut, nu al de m-a făcut, c-ãla d'e m-a făcut nu-l știu, ã rã-
mãs d'e ob luní d'e... d'e iel și d'e... ã rãmãs d'e-un an și jumátate. M-ã
sculát nuaptea și ne-an dus la primăriie, acîja. La primăriie jereá dele-
gátî sãtului de-ajîca, adunát acolo și vorbeá la telefon cu Corcova acolo. Și
20 spuñiá un notár, Ruptureánu, pe cãre l-a și-mpuscát atuncã, și spuñiá cã:
„Uñte, vin, zîce, din [E], zîce, acolo úne-í moșiiá lu... lu prîntu — acú-í
a gospodării — vin vámeni, sçe [=zice], dobuărã spre... úni uo luárã,
zîce, spre... prin Cordúni, áltî piñ Stăjér la vále și úni venirã acî la...
la prîntu, la Corcova”.

25 Adinistratór jereá únu Slojé, francéz. Și: „Venirã, zîce, și-începurã
sã... sã ni tragã la pímnîti acolo și nu ș-ce și púsãrã foc, árde pe-acoló.”

Cum a și fost:

Noi ne-am dus într-un dial alîca și-a luzăm bocăniîn pe-acolô, cîn da
cu săcûrle, am văzûd bilbăra pēstē d'îal. Dēd'îasă foc la pătûl'ăle cu porûm
magazîiile cu grîu pe-acolô. Din vâle, de ûne iēstē acûma gospodărija colec-
5 tivă, acolô jereă casa lu prințu, aveă două etăjă, și-au fărîmăt-o în urmă, că
s-a su'îit acolô, a luat tot de pe-acolô, a fărîmăt, a dat foc. [...]

Î fine. Pe-ormă a venit jandărmi, care-a foz-acolô dē-a dat foc i-a
adunăt, i-a luat, i-a legăt. [...] la luat și i-a... i-a dus î șlep la Săverin...
la Săverin, în Dúnăre, i-a băgăt în Dúnăre, î șlep, și-acolô au stat până...
10 până la cînșpe dē aúgust, atûnc le-a dad drumu, s-a amnestiăt...

Vasile Șofican [74 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri de dimineață m-an sculô și... a luat 'lo vacă și m-an dus cu ja la
jârbă de-am păscut-o. Am venit acasă, a pregătît nōru-mea nēște mîncăre,
15 am mîncăt, pe-ormă m-am dus la grădină, unde fusăi și astăzi alîc. Acolô
la nēște cap-an dat c-o săpă pin ja, pe-acolô. Pe-ormă am prășît nēște
cartof, niște porumb, pe-acolô, pe-ormă jărăș am venit acasă pe la trei
și-jar a luat vacă și-am plecă cu ja până aseară. Asară am venit acasă.

Astăzi dēocamdată fusăi că să púsă pluăja, vream să mă duc iar la
20 mîncă. Și să púsă pluăja, dēte cîțva și după terminăre, după ce văzûl că
stătû pluăja, iar mă dusăi în altă parte la [ε] grădină și iar săpăj acolô
prășij la porumb, la... cartof, niște fasole. Pusăi niște harăg acolô ca să
să ja fasolea pe-ō harăg... î sus. Mai pusăi nēște rōșij...

[Același]

25

Nunta

Nunta să-ncepe dē [r] dē joi. Făce azme, făce piñe, făce cozonăc.

Sîmbătă taje uorăténile, taje vácă, dácă áre, sau minzátă cêva, curcán. Şi sîmbătă sára s-adúnă lúmea la jóc. [...]

Fac pom, sigúr, fac pom acolo şi-l úrcă sus, într-o prăjină mare ... frumós, cu cúcuri, cu bjelélé, cu dē tuátē pin iel acolo. Şi-l úrcă-m-pră-
5 jină sus, cē viñe cumnátu dē mină, să úrcă după iel sus, dácă puátē, dácă nu, să úitā la iel de jos, s-a tājāt prăjina s-a luat pámu pe úrmă .. cumnátu dē mină.

Şi duminică plēacă învelēste mireása, plēacă lúmea la bisărică, să cunúnă, iásē dim-bisărică, fac 40 boiereáscă - n úşa bisărici. [...]

10 Suácră, uo primēste suácră cu mása rotátă coló frumós şi .. dē tircól miē-zī dē trei uori, cu tot cē trēbui acolo pe mása

2. P-órma s-aşáză lúmea la mása, Săde lúmea la mása, uo ia pe la vro dō-
uosprázēce, dē la .. dē la sarmálē. .. până la terminát, la fripturā, la cozonác.
Pe-órma plēacă mireása cu dāru p-íngă mása şi dā acolo la naş, dā la ..
15 périnā dā, pruosuápe dā, corápi dā, bătticuri! dā, combinizuáne frumuásă, cum a ieşít acúma, dácă áre. Şi dā nāsului acolo dāru lui, dā şi nāsu dāru acolo,
cít uo da, cít^d l-ajúñge putērea pe iel să d'ia Pe-órma să strigă, cáre cum a dat ... cít a dat nāsu, 40 sūtă, dó40, trei, cítē -a dat. „Avém a mulţumi'
dē la cutāre, atita ... Avém a mulţumi' dē la cutāre, atita”. După dāruri, pe-ór-
20 mă să scuálă la [K] dē la mása, mai stau iei puťín; să scuálă şi ia cít-o hóră şi juácă. Iásē uámeñi, bārbáti, feméile [...]

Lunt diminiáta fac cúscri, dácă-s apruápe. Să duc acolo cu şapte 40b-
nó40 uámeñi acolo şi pun mása iar din nou. Şi 40 ia iar diñ nou la beúút şi la mişcát

25

Juána Rebéga [63 de ani]

Opinc

Cĩ să taje pórcu să jupuáje dē piélé, ádrice cu cutitēlé-l ia la jupu.ít,
il jupuáe, dup-áje pélea să presará cu fālină dē porúmb, mălá, cum spúñe,

și cu sare. Să presară că asta să ... nu [ε] până stă trei, patru zile la dospit și după aia să pună la uscat, să-ntinde pe niște bătă sau pe niște scinduri.

După ce să usucă bine, să crojește fășii, fășii... așa de lălițea. de-o
5 palmă de lătă fășia... î lîngu peli. După ce cîn avém nevoie să facem
Țopincă să rade de păr bine pelea, să măsuară după dimensiunea piciorului. Să
trăge-ntii Țo curea pe margine, după aia să îngăuure cu potricala și să î-
zorzește la virf cu curea a care s-a tras dim margine. Să mai adău-
gă Țo curea în prelungire, cât trebuie pentru tot picoru, și ne-ncălțăm cu ea
10 [Cum îi spune la virful opincii?]

Zorzea... zorzea îi spunem noi, zorzim, înzorzim, așa-i spunem, zorză
Să-zorzește virfu.

Rebega Vasile [44 de ani]

Porc

15 L-an crescut, s-a făcut la Crăcun, noi așa sintem alică Țobijnuit,
la Crăcun îl tăiem. L-an tăiat. Dim pielea lui, prima dată Țo punem și... dá-
că vrea, care vrea Țo vîndé, care nu, la noi aic - așa să puartă, să fac pa-
puc, să pună piele - aia pe talpele papucilor. Parte din Țameni bătrînii le puar-
tă opincă.

20 Din carne... Țasilé le afumăm și le punim la... la coș le -afumim și le
facem di jéle jarna corbă, mai mul corbă, că supă nu să face de porc. [ε]
Din mățele ele subțiri, le facem trandafir noi le spunem, cernat. Le mișcăm,
le punem la cantă, cum vrem. Tocăm carnea la mașină de tocat, cu usturoi,
și le punim de să uscă puțin și le frigem î untură, noi așa facem țărani alică
25 că, și după [K] primăvara scoțem, cîn ne ducem la muncă, și mișcăm din țe-

Mățale le facem tocăm căpa, [ε]. Asta Țoriez, cu ficat, ai negri, ai
albi, punem și barbile, cum îi spunim noi alică la porc, le punem tot acolo,
le -mpreunăm tuate, le mestecăm cu... [ε] mîrod'ii alică [!], cu cîmbru,

așă-*i* spūnem noi, cu . . . Lă pūnem tuâte și amestecăm acolo și le ūmplim, le fierb.lem și le mîncăm

Borúgă Ge Eufemia [35 de ani]

Cînepa

- 5 Primăvara săpăm ūogoru, așă să spūne la noi, ūogor. Îl făcēm măruint ca și la varză, cū să pūne și varza. Și-apoi pe urmă-*l* sāmănăm, sāmînța. După ce sāmănăm sāmînța. . . ūo acoperim iar pe desupra, o copălim, așă să spūne la noi și-apoi ūo lăsăm să crească, ūo ferim de brăbeti, să nu vină s-o mănînce, până crește mare.
- 10 Cîm crește mare ūo culegēm ūo culegēm, ūo făcēm mărúnk, ūo legăm și o dúcem la báltă. Și-acolo o pūnem, cícă să muriezē. ūo pūnem kikită mărúnk lîngă mărúnk, așă-*i* spūne, și-apoi desupra pūnem niște bláne, niște lēmne așă, ca să stea așezată bine im báltă, că să nu iese, că dacă iese din afară, putrezēște și nu mai je bună.
- 15 Si dup-*ă*ceja ūo . . . ūo luom dup-*ă*ceja, trei săptămîni mi să páre c-o tînem acolo im báltă, să muriezē și-apoi ūo luom, ūo . . . ūo pūnem să [K] ūo spălăm bine, o pūnem să să usúce la suare-așă imlînsă, desfăcēm de . . . legătura, că noi o legăm de-o bągăm im báltă și-apoi pe-*ormă* după ce să usúcă ūo luom și ūo bătēm piē . . . protáp [. . .] După ce o bătēm, ūo dărăcím, așă spūne,
- 20 iar ūo dărăcím. Și după *o* dărăcím scuátēm și zgriēbe dî-*ia*, scuátēm și fu-*ior*, scuátēm și . . . iar cînepa care-o torcēm ajă, pentru [r] pentru țăsături, pentru piză [. . .]
- ūo torcēm, după ce făcēm, ūo torcēm, ūo fierb.lem că să făcă mai frumuásă, să mai piće pozdăr-le-*ále* de pe ia, de pe fir. Și-apoi după ce o tor-
- 25 cēm, ūo mai fierb.lem iar, iarăș¹ în cãldãrie.

[Din fire ce faceți ?]

Făcēm mótke așă frumuásă și-apoi după [r] după ce făcēm mótke-lē-*ále*, le fierb.lem mótkile-*n* cãldãre mare cu cénúșă, cu [K] ca să

albiăscă. Și după ce le ferbiiem în luom iar, le spălăm iarăși di nou, le pûnem sã sã usúce.

Lê pûnem pe-o virtélniță și le-adunãm, făcém gem. După ce făcém gem [ε] lê făcém... urziím... Álté feméi Țord și pe gard, áltéle, jésté
5 Țo virtélniță dintr-ája máre, dê pûne și- mvirté pe ja acolo.

Iar pe úrmã pûnem sã... Țo pûnem pe un ála, pe ũ răzbóji. Și- ntr-o
postávã pûnim ála ce jésã pe [ε] urzóji... urzóju- l pûnim într-o postávã
vã— nu știu, asã știu că sã făce la noi, ũ álté pãrt s-o făcã áltfel— pû-
ñem pe postávã urzóju și... cu gre Țutáté, gre Țutáté. Și [ε] dim mai ín-
10 cuáca, mai dêpãrté— asã, ca dê la vro cîn șásã miétri, pûne răzbóju cu sul
și acolo um bit la căpu súluluș și- mvirtéște dê... tráge de- acolo, de pe
... Țo făce frumós, Țo- ntiñde pe niște fustéi frumós ș- ápoi p- órmã
pûne viergêlé de pe sul mîeréu, ca sã nu sã dêsfácã, că dáccã nu pûne
vergêlé dêse sã desfáce cîn țásã. Ș- ápoi pe- órmã Țo pûne, járã Țo
15 návãdêșté, Țo dá piñ spátã, piñ iñfã. Dup- acéia sã bágã și țásã, príñde
rãzbóju. Și dá, făce suv [κ] făce pe țãvi, pûne suvéike și dá cu suvéika
piátrã fire pe- acolo.

Glódêș Mariia [21 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

20 Ieri dimineată m-ã sculát, m-ã spălát, m-am îmbrăcát, ș-am mîncát,
ș- am plecát la șcuálã. Mi- am pregătít cãrțilé, am plęcát la șcuálã. Cîn
am venít m-ã spălát, am mîncát ș- am plęcát cu vitilé. Șiára ã ve-
nít și ñe- am culcát.

[Azi] ñe- am sculát, m-ã sculát, ș- am [κ] m- am îmbrăcát,
25 ș- am plecã la șcuálã. Și, cîn am venít, am mîncát járăș și am ple-
cát cu vóite ș- acúm am venít cu vitele.

Foculésco Ne Górgé [10 ani]

951. SLIVILEȘTI

(în Strehaia, reg Oltenia)

Culegere 1964 CC, GG, MM, VS, MV, transcriere MM

La cosît

5 M-am dus astă-vără la cosît, ierșăm trei uâmenî și stam pe iarbă pe [K] la
hodină. S-a iesît niște căpriuare, două căpriuare și un pui de căpriuără mai mi-
cút, supt 40 túfa de măraciine și n-a [K] să uită la noi. Acúma, io am văzút în-
lái căpriuára.

-Bă, zíc, ióte o căpriuára, Gorgiță

10 Cîc?

-Úni-i, mă?

Zic:

-Úițe la túfa de păducél.

Jel, de col [f. colo], íce.

15 -Tás, că vād io íncă úna

Cînda zís c- úițe mai ínc-úna "a iesi" și puișóru

Șa, cînd [a] iesi púiu de căpriuára, alúca ă stat toț trei și n-am uită l-
iél... și-am [K] n-a simțit și-a fugit ínapóii, ím pădúre Lua cu gúra iarbă de
jos, cum lua cu gúra, cușă uită [E] ín lătun', cum lua cu gúra, să uită ín lătun',

20 să vādă [E] Cîn n-a 4observá că simțem noi, s-a băgát ím pădúre ínapóii.

Tomá Boiangiú [62 de ani]

Cînepa

Cînepa prima dáitá să árá, [E] să nămășéte locu, să púhe nămăș pi iél Dúpa
țe [K] gunóii, să púhe gunóii, pe-órma să árá, să tuácă mărú seu să grápă, dá-
25 că-i pămínku mărúnțat și să sá máná sá mînța. Să cópăie cu sápa și dúpă vo două

trei zile răsare. Trebă să păzim, c-ăfel, dacă n-o păzim, uo maninca păseintle Cris-
tē mare.

Văra, im mijlocu veri, pi la săcerat, aşă pin iulle, s-aflege cinēpa d'e vāră din-
tr-a d'e tuamnă. Şi a d'e vāră n-are sāmīntă uo cullegem pe aia, uo ducem la bă-
5 tă s-o băgăm în apă şi să dospăşte şi cin_să dospăşte uo scuătem s-o-nkīndem
la... la suare. Sa usucă.

Şi-a d'e tuamnă, cin_s-făce sāmīntă, atūncă uo scuătem, aia atūncă uo cu-
llegem. Uo pūnem [K] aia, uo tīnem uo săptāmīnă sau două până să dospăşte sāmī-
10 ntă s-să cuăce-n ia. Atūncă o frec [K] uo pūnem la suare, să usucă, uo hle-
cām, s-o băgăm iarăş im băltă s-pe- aia Să topăşte şi- aia iar în apă, să mu-
riază, cum zicem noi. Şi-o scuătem afăr, să usucă, după ce să usucă, uo ducem la
protăp, ie um protăp d'e lemni aşă cu-m mai, cu-m bălător. Uo bătem bi-
ne. După c-o bătem, o ducem la o mielită [...] o bătem acolo în [E] în protăp,
o dăm pe- urmă la o mielită ca să picē tuâte pīzdăriŃe, pe- urm-o dăm la dă-
15 rāc. Uo trăgem în dărăc, alegem fūiārū, al bun, iinima, spūma lui, şi [E] cīlŃi
aia Ńi pepŃenām s-p- aia şi- Ńi făcēm, [r] Ńi făcēm căiere.

Făcēm căiere s-o tuărcēm PīzdăriŃe pică yas şi o tuărcēm Dacă pūnem pīnză,
tuărcēm d'e pīnză, o tuărcēm supŃire Dacă o tuărcēm d'e prēsuri, o tuărcēm mai
gruāsă şi furdău- aia d'e să scuăte d'e la dărăc, aia Ńi să zīce zgrēben Aia - Ńi
20 făcēm sac, saltēle, prēsuri

Ajă ză făce cinēpa.

Dominica Uzuru [61 de ani]

Ţujică

Ce rămīne d'e la vinu care s-a tras, noi Ńi spūnem buāsca d'e vin, tesco-
25 vīnă. O tuām, o pūnem Ńi hīrdăie s-o dūce la cazān, s-o fabricām, s-o făcēm Ţujică
iar pēntru beuūt [...] Acolō pūnem buāsca-n cazān şi pūnem apă în cant-
tāte ca să puātă fierbe, ca să nu prīndă d'e cazān, se [K] ca Ţujică să-ş căpete
mirōs d'e prājālă... sau afumāt.

După ce am pus în cazan, iasă sus în capac aburi, unde să dizolvă prin [ɛ] țeava [K] adică prima dată, bubă-i spunem noi, de l'emn, jest-o bucă-de l'emn care să introducă între capac și țavă, Tavă-i de aramă. Trecînd aburu, se transformă în likid, cu numele de țuică

5 Cîrge-n bătă și din bătă pe - urmă luom bătă și o ducem la butoi, o golim pii. îlele; im-butoi

Corecán A Dumitru [44 de ani]

De guângê

Sămîntă'-elă -s mitit'ele L'e legăm într-o cîrpă, l'e punem la caldura țingșă s.
10 bā și ielē -nviáză L'e punem pe -o măsă, l'e punem frunz -acolo Cîn -sa mariésc...
măsa [K] să umeple mas -asta L'e alégem, l'e punem pe pătur! d'in țăstă, cum spunem noi, sau pe blanē, sau pe alte miésă mai multē, d'iferit

L'e dăm frunză d'e trei uori pe zi, frunză d'e iagod, așa să spuine, de dud, a-
să [ɛ] spuine^m noi.

15 L'-alégem, l'e dăm mîncare pe - urmă, cîn -să fac ielē atît așa, mar!, l'a-
ducem în tufe ... ielē să pun pe tufă și să -mvălesc. S -pi -ormă, cîn -să cuăce gúșă
ăia, l'e culégem, l'e punem la suare să nu -nviéză, dî ielē să muară bondrēt -ăia
ș -pi -ormă ne ducem cu ielē și l'e vindem.

Cojocăru Olimpia [39 de ani]

20 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri d'imhătă cîn -m -ă scolat, prima dată am dat drumu la [K] am dat la cur-
tă mîncare, am muls vaca, pe -ormă am de drumu copilului [K] băiatului cu
uoiile, cu vaca [...]

Ș -az tuo la flel ... Fsei la [r] fűsēi la legă d'e viie, făcui mîncare, plecăi la
25 legă d'e viie, venii acasă, mîncărăm iără d'e amház, cum spunem noi.

[Aceeasi]

Lina

Lina, ce ză-*i* făcēm ? 20 tînd'em d'i pi uoi, o spălăm biîne cu-ăpă căldă, cu sa-
pîn și pe-ormă, după c-o spălăm, o puțem la suare să usucă. După ce să usucă, o
trăge iar pin dărăc, cum vă spusăi, o tuarce, o face căieri-ășă și-o tuarcēm. După
5 ce o tuarcēm, [ε] o vopsim, dacă uo făcēm, o lăsăm albă, dacă nu. Făcēm flanelé, cōrăp,
făcēm [ε]... făcēm [ε] cōrăpi, flanelé, pe-ormă făcēm [ε] macături, covurăe d'-ăș-
tia

Boiangiu Gă [19 ani]

La trăgăce

10 Am luat lîrlia d'-acasă și m-am dus cu mult copii pe Căcă și ne trăgăm
pe-acolo și odălă am căzú d'in sânie pe-o rîpă [r] pe-o rîpă și mergi [K]
căzîn pe rîpă... căzîn pe rîpă, ieu mi-ă rup [K] căzîn pe-o rîpă ieră [K]
mi-ă sclintit picōru și ier [ε] ieră să mi-l rup și m-am dus acasă și mămă
mi-a, mi-a pus niște spirt cu niște vată la picōr și [ε] mi-a trecut mă biîne.
15 Și pe-ormă nu m-am mai dus așă dez la trăgăce și pe urmă mă ducăm
cîlodată și mă trăgăm, mă trăgăm pe bocănc și táta mi-a spus că să nu mă
mă trag pe bocănc. Și o dátă m-a prins și m-a bătút și d'-atunc... ieu nu mă
mă ducăm î [K] nicodată la sânie și mă m-am dus o dátă cu [r] mă m-am
dus o dátă c-un copil și copilu-ăcēsta a luat... [K] iel să puñeă cîr [ε]
20 s-a pus cîrmăc și ieu dindărăt. Și a [K] am dat im puártă la un uom și
i-a curs sînge d'in nas la copilu-ăcēsta. Și mămă-sa l-a luat acasă și l-a
bătút [r] l-a luat acasă și l-a bătút fuárt'e rău. Și d'ē-aciia m-a bătút tá-
ta și nu mă m-a lăsá niș pe miné să mă dug la trăgăce și d'ē-aciia
nu mă mă duc io nicodată la trăgăce

23

Bunoiu Pe Gōrge [11 ani]

952. GÎRBOVU

(r.n. Filiași, reg. Oltenia)

Culegere 1964 CC, GG, MM, VS, MV, transcriere CC

Îutura

5 Dacă vrem să facem 4o îutura, ne-ntovărășim pătru inși sau ... ieu mă duc și tomnesc pe alți și fac 4o îutura [...] Și săpăm rotund cu săpătura, cu tîrnacop, cu ce să ... nimere acolo ... tîrnacop, săpbi ... dăm cu săpăju. Dacă ie lat pentru hîrléte, luom la hîrléte, dacă nu, săpăm cu săpăju și-s... avém [K] pûnem pe tîrgă. Făcem tîrgă cu lănu ... cu lan sau cu lanț gros

10 și dăm pămîntu afără

Atunca facem, dacă facem de asta, de ... pîlătră [ε], obézi de tîmént, le bągăm înnúntu și-l ... facem, terminăm fintîna, adică îutura. Și pe-ormă-i pûnem o ... făcém ruată cu vălău și scuătem apă de-acólo.

Dacă să puâte facem cumpănă ... cumpănă, cu luminăre, cu găleată, cu 15 ta, cu fúrcă. Făcem fúrcă înçrăcănăt-asă și pûnem cumpănă, pûnem luminăre-ășá, c-ășá-i zicém noi, la cumpănă și cu găleată și scuătem apă.

[Șandru Constantin, 65 de ani]

Săpunu

4Opréști de la porc, de coló, 4Opréști untúra, uo 4Opréști săperată, ne- 20 sărátă. Și 4o tîi, 4o pui într-um vas și ... vine sódă, și topéști untúra, și topéști și súda într-un căuón, și-l úmpli și-l pui pe foc și fiérbé untúra și pui súda, fiérbé coló. Pui súda înçă în cãldăre acólo, pănă cînd spărgé iel leșiie-n sus, iásă leșiie pî iel în sus. Cîm iásă leșiie pî iel în sus, l-iej jos. Și asta să fáce de dai cu iel de-a-ntuturigu.

25 Ce rămîne? Rămîne mărđá de-a lui, leșiie. Leșiie rămîne și spelli rúfe

cu ia... Rămîne leșiie și pe fúndu cãldãri rămîne -o mãrdã niãgrã așã, lãpãdã
 și iel mãrdãuã lui, untúra, untúra gruas-așã și pe -ãia Țo lãpãdãim. Și a ...
 a di disúpra, a lîmpede Țo lãsãm și spalãm [r] spãlãm rúfele cu ia Ț lãpãdã
 [r] Ț lãpãdã mãlurã . Ț lãpãdã Țo ãia niãgrã.

5

Catarina Rafailiã [66 de ani]

Piineã

Dãcã ai drójde, bine, dẽcã nu, ai aluãt. Țo [K] și bag aluãtu cîñ, fac
 sãra De fac piine dimineãta, bag sãra aluãtu Țor drójde și mãresc aluã-
 tu Țm postãvã și diminiãta cîm mã scol Țu crește -Ț sus Ț -o plãmãdesc
 10 Ț -o las și sã -nãcrește, de crește ia Ț sus Țm postãvã și pe úrmã Țo bag Țñ
 cuptóri și sã cuãce.

[Cum mãrești aluatul ?]

Țl propún Țm postãvã și pun ãpã, și Țor cu aluãt, Țor cu drójde și pun
 Țm postãvã, pun ãpã și -l [E] ... Țl mestic bine, bine pãn-sã-Țgruãșe și pe
 15 òrmã -l las și sã ... crește pãn- diminiãta, sã sãltã sus dim iel, aluãtu
 ãla și diminiãta cîm mã scol, Țo plãmãdesc, mãi pun ãpã cu fãlînã și o plã-
 mãdesc cît am Țo s-o plãmãdesc, de fac cînc, șãsã pite Țñ cuptóri. Și o plã-
 mãdesc și crește. Cîñ crește de sã fãce, de sã úmple postãva, atúnc Țo coc
 Țñ cuptóri.

20

[Aceași]

[Ce a fãcut subiectul ieri și azi]

Țeri de dimineãta m-ã sculãt, mi-am luat cãru, am pus plúgu-Ț cor,
 am pus bójii la car, am plecãt la rãrițãt la gospodãriã colectivã. Am mers acó-
 lo, la loc, am rãrițãt. [...] Am venit acãsã cu cãru, cãru-Ți kilimiȚ. Acãsã l-am
 25 fãcut cu loiitre pẽntru grãmãdeãla lucẽrni. M-an dus la lucẽrnã, am Țñ-
 cãrcãt cãru de lucẽrnã, l-an dus la clãje, la gospodãriã colectivã [...]

Ăstăzi mă sculăi de dimineață ... pusăi boji la car, pusăi plūgu-ŋ car,
plecăi iar la rărităt la gospodăria colectivă, la rărităt de fasole. Mă dusăi în
diăl, rărităi, îm făcūi nórma.

Rafăiilă Me Constantin [43 de ani]

5

Cînipa

Noi avém un uogór anumit pēntru cînepă, nu în ōrce loc să pūne, îm-
bălegărit, lucrăt, arăt măruint, pe urmă-l greblăm, semănăm, pe urmă co-
păiim cu sapa cînepa, după cē o semănăm și-n urmă avém grije ca să ră-
sără, să n-o mănînche pásărie. Răsăre ... Pe urmă cîn ōo fi, a de vără s-a-
10 lége c-ăre un spic ... ș-a de tuamnă rămīne de făcē sēmīntă. Cînipa a
de vără ōo culegem, ōo lăsăm o zi ș-o dūcem la [r] la murăt. La murăt șade ōo
săptămīnă. [...]

La rīu avém un clește de ... făcēm clește, c-ășă-j zicēm noi, de lemn.
Și băgăm ... ōo pūnem cînepa la rīn la rīn la rīnd, legăm cu nujēle, legăm
15 aicā la lēmnele - ațeaășă să nu să desfăcā. ōo pūnem îm baltă acolo ō loc
cāre ... anumit să putēm s-o coperim cu pāmīnt, cu lēmne, cu ōrce, ca să s-a-
șeze jos, să nu șada disūpra, că nu să puāte murā. Șede- o săptămīnă, dup- o
săptămīnă scuātem, ōo spălām, ōo luom acās, pūnem la uscāt. Cîn să usū-
cā ia bine ōo pūnem ș-o bătīm. Avémășă ō ... să zicē um protāp [ε] de,
20 de lemn și un mai tod de lemn, lucrăt ca um fel de cuțit. Și pūnem ș-o
lom la ... ș-o făcēm de nu rămīne nic- o ... nimic, pizdărie - j zicēm noi, în
ia, un fel de fuiōr să făcē. În urmă ōo luom ș-o ... ōo trāgem în dārāc.
Ș- alēgem fuiōru al bun și réstu ōo făcēm căiere. [...] Și pe- ōrmă ōo luom
ș-o tuārcēm.

25 Tuārcēm, după c- o tuārcēm, ōo pūnem la ... făcēm jurēbii du pă fūsă
pe rișkitor. Du pă rișkitor luom și făcēm jurēbii pe mīnăășă, țīnim c-o ațā.
Pe urmă pūnem la copt. Cum ōo pūnem la copt? [ε] După cē spālām rútele
[ε] cum ōi zicēm, săpūnu āla acolo, lom jurēbile și le băgăm amōi, pīnă-n zī-

ua calalântă. În urmă, le lom și le púnem în... le dăm cu săpún, iar cu apă căldă și le - așezăm într-un ulei. În ulei cum 4o lom [ε] cu săpún, púsă úna cíte úna, púnem úna, iar púnem ú rin de cénúșe, iar álta, iar căldă și púnem ú rin de álta, álta până úmplem uleiu cît ... cît ai cînepă.

- 5 În urmă pui ceva așa ... um fel de piță de cînepă mai gruásă la, pui iar cénúșe și tornăm pe ia bine, bine, bine citeva căldări după cum ... cíte jurébi ai, alítea căldări ca să să cuacă. A doua zi, 4o scuátem de- acóló, jurébi-le, și le lom la riu și le spălăm cuapte. Le luom, să usúcă, după ce să usúcă, le scrobim, dacă -j de urzálă, depinde. Le scrobim cu fălină de... [ε] cu tărítă.
- 10 de griú ... fălină îm fine, fălină de griú. Făcém scrobeála, púnem 4o raiñă, 4or depinde după cum îi vásu, și după cum îi volúmu de ... și púnem apă căldă și púnem a ... fălină áia și-n urmă dăm cu fiécáre jurébie acóló și le luóm și le púnem la uscát, după ce le scrobim. După ce le scro [r] le scrobim, le púnem la uscát, le [r] le dăpánăm ále de sín de urzálă.

- 15 Le depánăm, avém fus de depánát și cu virténita să zíce. Púnem jurébie pe virténită, fúsu de depánát, púnem mosóru pe iel și le - adunăm pe mosuáră.

40prisor Ște Căstăntina [36 de ani]

Guángele

- 20 Guángele să cresc... să... ni le dau mititéle guángele. Și p-ormă ne ducém și le lom frúză, frúză de dud, iágod, și le dăm. [ε] Cím plúáie nu ne mai ducém să lom frúză că éste údá și să-mbolnăvesc... guángele. Dupe - acéia ne ducém cîn jí suáre și lom frúză de guánge și le dăm.

- Și dupe - acéia să fac mari, și dupe ce să fac mari ne ducém cîn încé-
25 pe să-mveleáscă, ne ducém și le lom túfe de ulm. Cî le lom, cîn le lom túfe de ulm, le puném și iéle pleacă pe túfă - n sus și să-mválesc. Dupe ce să-mválesc, le curățim frumós și le púnem îm másă și ne ducém să le ducém la ... acóló.

Păunescu Eugénia [18 ani]

953. CERNEȚI

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1962: MMT, VS; transcriere: GG

[Întîmplare din viață]

5 Mergăm pe frontieră. Doi uâmeni ș-cu-n cîrli legad după noi. Și mergînd pe frontieră, noi aviăm grăficu di patrulări, cîrli ueri să mergim marș ș-cîte să stăm la pînda suplimentară. Ș-aiișă, cînd am veni de aici ș-am ajuns aici, aici așa, noi am avut pîndă suplimentară. Aiișă trăbuje să stăm două pari. A șăzút jey cu cîrli ș-tovârîșu meu și m-am pomîi cu tova
10 rișu că mă-mpîngē merēu aici așa, la cură.

Da io am zîc:

- Măi Pellîne, ce ai cu mîi?

Da iel ar-ă mai mig-dăcîd mîne:

- Nea Văsilî, nu-ț fag nimica, zîce.

15 Mai stau o țîră, iar mă-mpîngi, iar mă-ngîmpî.

- Mă, nu mai mă-mpîngē, zîc ...

Mai stau o țîră, iar mă-mpîngi. Cînd rîdîc picîoru sus, ieră greu.

- Ce ie mă, zîg de ie greu așa?

(Într-o pădure, îj zîcă Măpădova). Cîm rîdîc picîorū sus vă că jese
20 greu. Nu să poătî! Cîm pun mîn-aițe-ășă, jîce-șă, um balăuur, ca pe țîjă-lă [ε] venîșă și z-băgășă pe crăcu puntalónilor, șă mă jertăt că v-arăt, cum aviăm noi așa izmēni pi-aițe, să băgășă pîntră pântălon și izmāni. Și venîșe tōgma aici. Cînd iel a venit aiciă la cură, un-jarām încîinz-măi strîns, iel mă buftîă cu căpu, că-j-eră cald, șă măi meărgă-n sus, dar nu, nu pu-
25 teă c-areă strîns.

Atunca jey decă am văzút și spūsă ăla așa, pusăi mîna ș-apucăi. Apucăi, începū ș-să zbată... ca țîjăla bōiilor înculō, jey îl strîng bîni d'ē cap,

string de liz² dă cap; noaptea, noaptea. String birii și frîng birii, string birii și frîng birii, dă-*i*, dă-*i*, dă-*i*, dă-*i*.

- Pelîne [...] ce...ce fac?

- Mă nea Vasîle, ăsta -*l* balăuur, zîce.

5 *Ă* string² pînă cînd *i*-am² făcút capu uîl² -așă flec² [!]

Ș- cînd *i*-an² dad [!]² drumu, *l*-a tras ăla de coadă, și nu puté să -*l* trăgă

Am prins și coada după mîină și -*l* a tras înapoi ca cîm² trăg² o frîngîie.

Colăcu Vasîle [70 de ani]

Malăi

10 Malăi, și noi zîcē și turtă. Că cînd vîlem, fac o țîră turtă sau cînd vreu zîc
că fac și malăi. Fîerbem apa puțin așă, potrivî ca să ni² să făcă ... [E] cocoluă-
șe așă, așă zîcem noi, la păsăt, așă, pun făîină și să -ngrușază puțin păsătu,
așă-*i* zîcîm noi. Și pe urmă torn [K] fîerbe puțin că să nu rămîină crud păsătu,
să [E] mălăiu să nu s-adună, că pi urmă nu s-adună. Dacă să fîerbe păsătu-a-
15 șă, nu știu cam cîte miñute, îl torn în făîină și m_ăstăc cu ... noi zîcē m_ăstă-
cău, da să s_ă și făcălele [!]

Așă că m_ăstăc și s-adună mălăiu și p-ormă -*l* iau și -*l* întor și -*l* frămînt,
s-adun -așă frumos și pi - urmă -*l* întînd pe crăpător!; crăpător de blan-așă, lă-
cú rotund așă. Și -*l* întînd frumos cu palmil -așă și ... și -*l* orîng la cuptor!

20 iar potrivî ca și la pînē, să nu să răpiască, să i_ă să rîmîen așă și frumos.

Ielena Colăcu [60 de ani]

Kag di la vițai

Kag di la vițai așă și rîza vițalului cînd i_ăstă crud îl ... -*l* ia și -*l* prepar-așă
cu sare la mijlo și -*l* pîne la Țuscă și să Țuscă, și p-ormă puținim într-o cîr-
25 pă curată și cînd văca o mîlgem, lépt'il'i dî la vácă, cald, atúnca répede băgăm

Kágu - n... lapt'e.

Și-l... l-astručám c-o... um prosúp, o cîrp-ășá álbă și sã-ŋkágã și dũ-
pã cî sã-ŋkágã-l m'estác c-o l'ingurã și jiel pe úrmã s-adúnã la mijloc ca mã-
ru-ășá și ráimîne zãru sîmplu p-úrmã-l turnãm într-o... noi jii zîc'em în cîr-
5 pã,ășá cã n-ávîim d-j'lea, acúma nu am înkegát, da cîn_înkegám, aveámășá o
cîrpã curátã, mãi rãrútã, și sã-ŋkegá brînzã și pã úrmã cîn_s-adunã, o puñãm
d'în cîrpã, dî_săculéti - adică, făcãm ũ_săculítu -ășá lung, dădeám písta múkije.
Așá - j zîc'im noi. Și-l răsturnãm în castron și pi-úrmã-l tãim fãlji și puñãm
sãri și... și lãsã zãru din... [E] dî-aculó dim brînz-și făcã brînzã.

10

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] m-ã sculã și -io de dimînãta și [...] mã scol și mätur și -io, tîn
d'i colțu cãsi pe-acîia, m_fag_mîncãre și... cêva [= altceva] cî sã mai fac?
și pi úrmã mã dau la bod'înã cã nu pot, nu pod de...

15 Astãz cî sã fac? Mã sculãj de noopti di la pátru și-plecãj la orăș cu oto-
buzu și-n_lînguii și -io cê-avuséj d'e lînguiit. Și-pe-úrmã veniij dî-acoló și
plecãj la o mormîntãre. Și-acú veniij d-la mormîntãrea ája.

[Aceeasi]

[Obiceiuri la naștere]

20 Cîn_sã nãste copiú, sã dúce la muășe, vine muăș-acoló, jî leágã buricu-a-
cú. da_nãjînte l'egã o feméie care-ariã cu... Kemã o feméie batrîná din_sat,
ca sã-j fiie de ajutóri acoló. Dupã cê nãsteã copiú, kemã áltã muășã care...
o púne di la nuntã ; cîcã-j cumnãtã d'le mîná, la nunt-ășá sã numéste, cumnã-
tã d'e mîná la nuntã și-o púnt muășã, vine, tãie buricu copiúlu și dúpã cî-l
25 tãie, trii zile j-adúce mîncãre lu nepcãta. Și sãra jî de prînz. Acoló, uŋ_kil de
vin, dúpã cum are și muășa put'ere.

Și pe urmă la trei zile faci curățenie. Faci și di la-nceput că nu poa-s-o
 5 tin-asă, murdar în-oasă și vârușe pi-n-casă, spală blâni, mișă, țîțîni. Și pe-ur-
 mă faci trei turtițe mititel'e-ășă d'le pi-n'e, coapte fără droj'd'ie. Așă sim-
 ple, mititel'e-ășă. Și le unge puțin cu miere și le-asează pi-o masuță cu
 10 măsă albă pe măsă și-aduce și mușșă ȳ sămn a ii [=alei] u legatură, c-așă
 știm noi; și pu-n'e lingă turtiță și c-um busuioc, ș-c-um banuț, busuiocu cu
 fir roșu și stă acolo turtițe pan-diminăta.

Ș-diminăta vine mușșă-răsări d'le suare și duc cil-o turtiță la trei feliță:
 15 una mai mare, una mai mijlocie, mai mică. Că să numesc că ... așă s'înt urșă-
 tōrl'e. Al'i nivăzute Acuma ... al'ita știu. Și pe urmă-l țîni pe copil, după cum
 ari puteri. De fapt să țîni pătruzăz d'le zile. Da-l țîni și mai mul și să dū-
 ci și-l bolțază la prășot, dă nūme și vi-ni cu-el acas, făcē bolțēz mări, ba le
 și lăuutar cări au puteri.

Și nășu [k]i făcē cînstie lu copil c'ȳ-l-a bolizāt și fina dă lu nășu acolo
 20 um_plocun, o perinuță, perină, și-um-peșkir așă, cum zicim noi, așă, țărănēs-
 tle, prosop; și-așă, și-sa. Or sau peșkir, or sau prosop.

Și pe urmă petrițec și pleacă pe urmă nășu, mōșu. Și pe urmă vine ānu
 la Sfintu ... Vasile, la ānu nou, să dūcē [ε] nepuata la mușșă cu trii colaț
 d-ēj mări, făcūz la orăș āia. Ii faci. Al'i le fac și-acas-așă cum vă spūsej
 25 iō cā lucrează pi-n'a. Ș-c-o cūest-a pōrcului, ș-cu trandafir și petrițeci d'in nou
 cu ... nepuatu cu cūesta lui d'le por, mānincā p'ōrcu mōșului mēi cā t'hot;
 cā petreģ d'ōzō zil'i.

Asta știu.

[Aceași]

25

[Nunta din bătrîni]

Pārîntă mej spūnă așă, cā p'le vrēmea lor, cîņ s-a-mpreunāt, mūma
 mja a foz din [...] d'liņ colō, d'i pl'estă āpă. Și tat-al mej a foz d'ē-āiicā, tot
 āiicā nascūt, la pārîntă lui. Mosteniria o am d'i la mōși mej strămōși āiicā

úne stau;

5 *Ása, și cî-s-a lot țej-s-a dus în plețit. Ásá, fo vâ spun așa cum zicim noi, s-a dus în plețit. la fata acolo pista apă, s-a logodit întâi, a făcut logodă-nă. Și la logodă-i dădiă ghinerile or ū iihel d'e áuur, or o săibută d'e gálbin... după putlere, or un gálbin mare, or sau trii, doi mic*

10 *Și să vorbiău ăi bătrîni că în cît să lásă nunta. Și-și făcă socoteala că s-o lásăm înt-atîta săptămîn, or sau în cinc, or sau pe ziua d'e cutărie. Ása. Și stau; fáta la părint păn-la nunt-atunc. Tomhá lăutári, să cea [ducea], tomhá lăutári și pe úrmă... să ducă cu lăutári și luă miriása di areá iarna... să cea [= ducea] cu sâniile, dac-aniá vára, cu cărútă. Acú să du-și cu măsînil; da atunca...*

Și mai, mai alés că s- dă [= ducea] și cu căru... așa, în vekimă. Și n-avea lúcsurti de-acú. Spuná múma mia c-aviá... paltón d'e vătă și...

15 *Și-a veni și-a făcut nuntă și... s-a-mpreună și-asa au petrecut. Da cînd ieră iarna, fierbiău cu căldările țuic-áuz și i-a [K] cumpară ză-băr ruati-asa... de zăbăr ca, ca ruata plúgului și puná la căldări și fierbiá și bia. Și mai făcă și sára nuntă. S-o făcă digába, fárá nic um-ban. Și făcă sára și míngă și bia, trăbujá să viná ziua, și ziua plătiá. Și făcă poáti pista doyo súte, după cum veneá persóni, doyo súti di ázmie. Dar acú a pierit áz-*

20 *mil'-ál'ia; făcă azmi-asa. Fárá drojde. Și da la persónelle care vená la nuntă; cîț-o ázmá la fijecár. Și pl'ecá nuntăși cu-o azm-ocás.*

Ásá ierá-m vekimé.

[Aceeși]

Fîntîile

25 *Făcîm o groap-adîng méngem [ε] u cîrcomferéntă, prima dat-o-nce-pém de, de sus cu cîrcomferenz de doi métri. Áyúngim jos, un métru... Um, bunári, așa-i spúntem noi, bunár.*

Fîntîile să fac áltcumva. Úndi găsîm izvára cári să cádă supț o cpoáșă,

unde vine singură. Acolo o zidim, turnăm ciment, u facim finta care curge cu mai multe tuturi, liber. Alta finta - o facem cu roata, cu ... o roata ca a d'e car si punem o cutura, u cantă la ea, sau lo cutura de fier d'alea si scapam apa cu lantă si mai multe modele, spuseli mai multe ... modele de finta, asa cum li place ceta-
5 tatenilor.

Jordan Iancu [44 de ani]

O casa taranescă

Sa sapă, prima data s-sapa familia aia - m pamint acolo. Daca are omu
ciment, toarna ciment sau, daca nu, aduna piatra, cum avem prund di Topolnita
10 noi, aica, adunam peatra d' pe prund, zidita cu ciment si var. Am facut o temelie, di la pamint un metru sau depinde dupa cum ie frica d'apa, u faci mai
naltă, cum ie ... locu acolo, pregati d'e cetatan.

Dup-aia a facut temelia, o lasa citeva zile s-sa ntariasca temelia, aduce
lemn, talb d'e cas - ase spunem noi, talb d'e lemn, de stigar, salcim sau ... e -
15 senta i orce caz, esenta tari. Le copleste, l'e pregat'este, l'e - arizeaza -ncepe
cu ... prima data cu talpa. Pe urma -ncepe bodocarije, griuz ... [r] bodocarije, griuz.
Dupa aia, daca vrea s-u faca -n pajenti -u faci -m pajente, daca nu, o face -n to-
ble d'e lemn, in catar, asa -i spunem noi, in limbaju asta a nostru.

Si dupa ce a termenat bodocarija, pajenti'il - estia -ncepe sa o umple cu pa-
20 mint ... Dupa ce -a umplut-o cu pamint, pe pajenti'il - i'ea aduce niște jordene -
forma d'e tresle, le bati pi i'le, le - arizeaza pe fiecare perete si -dupa ci l'e -a pa-
jentat, asa -i spunim noi, da cu [K] iar cu pamint. [...] Dupa ce s-a netezit, a facut
tenjueli, o lasa iar sa sa zvinte. Dupa ce termenă cu asta trece la acoperit. Aduce
capriori, griz, pune pe capriori lantet, prima data griuzili, vine caprioru, calu
25 ala acolo sus, unde vin capriori pi iel, sa -i spunem noi, si dupa ce a pus capriori,
vine lanteta, daca pute pi - ia tigla sau ... sindrila.

Dupa ce a acoperit-o, face timplarije la timplari.

[Același]

954. CERVENIȚA

(rn Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1964 - CC, GG, MM, VȘ, MV; transcriere: MV

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 Ier diminiăță m-an dus cu vit'ele, le-am păscu la cîmp. Dup-ăea am veni
m-an dus cu plûgu, n'umaj cu grindéiu și-cu tînjăla am foz la ... tîrșit d'e porumb
la colectiv, Ț Valea Frăsănuului. Dup-ăia an da drîmu la boi, a păscut și-am ve-
nit asară cu iej acas [...]

10 Astăz, iar plecăi az diminiăță iar cu vit'ile ... venii d'-acolo, mă dusăi la pră-
șit iar după acéea plecăi iar cu vit'ile și venii acús.

Dumitru Ce Me Tăbă [64 de ani]

[Casa]

Dacă kómu are plat acolo, adúce l'émne, fáce furc, púne supt ia, púne lungi-
mle de uob métri sau de șapte, cît crédi jiel că trebe d'e lungă, uo^b métri la
15 lung, șásă la lat. După acéa să urzășt'e, așá, să mășpără, să ... să itáz-așá că să
vină dreaptă, fáce perlet dă lémne, cum să vede-acéa, și fáce ferést'i la ea, pune-a-
coperiș, lântet, căpriuori, tîglă, o acoperi. Dup-acéea uo lipéște. După c-o lipéște,
cî să úscă pamîntu, uo t'engúe cu nîsíp și-al doilea kó vărúie cu var. Și să fáce
tîmplăria, să púne la ea tîmplărie d'e brad sau de ... și d'e plop să ppát'e fáce, și
20 d'e t'ei. ... cum ie și-pe-aic p' la noi iar ...

Dup-acéeaș trebúie mbrăcăt'e și-ee-nălúntru cu trăle cu nături' acolo, cu mó-
bil'i, cu c'e să gășăște.

[Același]

Rúfele

Rúfele le moi în apă rece. [...] După asta l'e dau [K] l'e dăm cu săpún, așá spúne l'e frecăń, cű săpún. Le lăsăm um pic iar, după ce le frecăń cu săpún, și dacă nu avē sódă d'le rúfe, púnem 40 ... avém o cîrp-așá, anúme, un să-
 5 cűi, și púnem acolo cízva pumní așá, um pumn, doi, după cum sî rúfe de multe
 say ij vásu ála căre spălăń cű iel di -i mai máre, di tîne apă mai multă. Pú-
 nim acolo cénúșe și -l bągám tîńă. Untru -n ... în apă. Și fiérbe -acolo. [...] L'e
 l'impiezím din dó 40, trei ápe řec și -le púnē la uscát. [...]

[Înainte] să úsca rúfele așá -ń ... p'le sírmă, p'le gard, úne puțéám noi,
 10 une -aveám locu lor. Le uscám, după ce le uscám de -acolo le -ntindám, le tră-
 gám cu mîna. Le puneám pe genúńke și -le -ntindám say le -ntindéám mai ú-
 mede -așá și -pe -úrmă le -mbetám și -le trągám iar și -le -așezám mbetítē.
 Și -le puneám la un foc úne ier. eá mai cald, ca să nu igresáscă, să stēa údē [...]
 Dacă rúfa stă 40 dă, atúńcá să -ncîntă, igriséște -așá să spúne la noi [...]

15

Aristița Burilián? [59 de ani]

Fínu

Cu finu... Să lăsă pînă pin luna lu ... júnie, pe la Sim-Pétru, să cuáce iár-
 ba bine, dup-ácéle -ncépē -să -l ... -să -l cosím. Cînd vedém că ie cob bine, di
 iárba din iel a -nflorit, o pârte di iárba scoáte ū fel de ... de spic, așá, fiľeca-
 20 re iárba scoáte -n dire [K] édică -ntr -un fel al ei, după cum íestă ea trifó-
 iu, căre íestă trifói, fáce floáre și s -a ... copt, i -un fel de fíneáță căre ... spi-
 cu jei s -a cľopt și -atúńcá credem că -i bun de cosít, luom coása și ... ne -apu-
 cám de cosít.

Coása avém ... coásă ... obijnulítă, cum i -éstea la noi alic, cu codírístēa de
 25 lemn. Ca să táie finu bine, púnē și -o bâteń, cu cócáńu, púnem pe nicováľá, a-
 coló, bâteń cu cócáńu bine, dup -ácéia l'om grésíla ... o piatr -așá ... or o

piatr-obijnulită, puten să găsım pin veniturı de ăpe sau pin ...ripe, grésita. După c-am bătut-o bine-ı dăm de dóló, trei uori ... și-n sus și jos pe ... pe tăiușu ıei, ca să-ı vină gura bine, că ıa dı la bătú rămıne c-un fel de ... de dint așá, j-dacă nu-ı dăm cu piátra ăia nu taje bini. Ne-apucăm de cosıt.

5 L-ar cosıt fınu ... ıl lăsăm după cum ıeste ıel de gros, or o zi, ori dóló, după cum ıe tımpu, soare sau ...dacă ıe nólor. Dacă ıe soare bine și căldură bine, ıl lăsăm pã la dóló zile. [...]

Costandın Burileánu [43 de ani]

[Cum se plantează pădurea]

10 Noi pădurári sílvic ... ni să trasáză sárcınă de ocól, toámna ... recoltăm gın de de stejar, pe cari-o d'epuně la ocól, úne să sámană-n pepin.éră. ... Puiet-a-cólo stau doi an sau trei ani, până să fac ıi buni di plantát. Dı-acóló-ı scóat'e cu muncıtóri, úni ni-ı ımpárt'e nólo pe șantiere la pădurári ... să-ı plantám.

Noi pregătın terenu d'e cu toámna. L-arám, ıl grápám, primávára, cu ute-
15 mıt'ı, cu ...lele, d'ı la scóala, d'ı-a șapt'a, căre sun mai mari, mérge la plantát.

Puieti sınt adúj dim pepin.éră, ıo sútă sau dóló sút'e d'e puiet într-un znop, legát, d'ıntre căre ıei nu sın toz buni d'e plantát. Și noi, pădurári, fılecare puiete tréce pim mına noastră și-ı sortám: căre vedén, că n-áre rădăcını bine
20 ne pı ıel, pivótu poate-ı tájat dim pámınt, a rămás și-ı mai scurt, ăl dăm de-o parte și selectıonám din ıi ce-ı bun. Făcén groápa, treizás sau pátruzáz după cum ıi puietile de mare, adıncıme. Să púne-m mıjlocu groápi, fıne cu-o mına din ıel, d'e puiete, și cu ...o mına tráge cu sápa pámınt. Și-l ıoacă de dóló uori. Și rămıne, după ce l-a plantát, un cuib ca și prășıt, ca și porumbu-așá, cúibu fru-
25 máz rotát.

Băicúș Longın [38 de ani]

Nunta

Nunta la noi s-a făcut, vine băiatu, fac cunoștință, fac cunoștinț-amîndoi,
 5 și-dup-o [?] oarecare timp, vine-m peți la fată Declără formule, adică stărli civi-
 le. Și-dup-aceia ... fac nunta. [...]

5 Sîmbătă vin alergători la nuntă, s-alergîe, să petreacă - acolo, încep să dea ki-
 10 Țot acolo, lăȚutari vin de sîmbătă, de la ora doospe. Le [K] alergători -acolo încep
 să prepari sarmale, cun să face la o nunt -acolo, de sîmbătă.

Duminică diminița pleacă gînerle, vine -m peți la [K] adică vine la mi-
 reasă, pleacă la biserică, să cunună -i cunună preȚotu-acolo. După ce-i cunu-
 10 nă și mer cîntîț și din kiot pe drum, după ce mer cîntînd și dînd kiot, în-
 15 tîr de la biserică, vini miriás -acasă. [...]

Duminică seara vin cuscri, pîrînti fetei, de -a cuscri. Și -a doya zi, iar din
 nou să ducă miriása, o adapă, luni di diminița, o ia la fîntînă cu-o galiată și
 cu cumnatu de mină, că-i pune-o cîrpă de borangîc la giț, să ducă la fîn-
 15 tînă din kiȚot. Și după ce -ntoarcē de la fîntînă, vini iărăși acasă ... cu răs-
 țetu d'i la bou -al drept, bag-acolo și -puni-o cîrpă d'i borangîc ... pe galeá-
 20 ta de apă și -ntoarcē de la fîntîn -acasă și iărăș face trei hori de la fîntînă pá-
 nă acasă și j'ăcă și dau kiȚot. [...]

Mireása cîn ánge [=ajunge] la friptură să scoală, începe să dea dárurle.
 20 Dă la cumnate legături albe cu mărgele, cu dentelă, la cumnate, la ... cumnat
 le dá cîrpe de boranjic, la cumnat, pe -ormă -ncepe să ia dárur -nti și dá la
 naș. Dă la naș cămășe, corapi, cîrpă de borangîc și -pérnă. Nási -i dá cîrpă [K]
 ásta ... combinizón, îi dá pérină, corapi, și batic. Acuma -i dá de mătásă, da-na-
 25 Ținte -i dádeá legături, cu mărgele, albe. Sun búcă ... [K] făcute de crebdesin,
 25 trásă la mașină și -cu spițuri. [...]

Popéscu Alecsandrina [32 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ieri diminiătă m-ă sculăt ș-ar culcăt frunză, am da la gănge, m-ar dus cu vitelke, pînă la dăospe [...] Îndesără... după măsă am plecăt la coletiv. Și seara am venit, am mîncăt și ni-ar culcăt.

5 și azi diminiătă, mă sculaj, dedej la gănge, arînjaj pe-acolo pi la... do-daje ș-ăpoi pliccăj la mîncă, la coletiv.

Iordăke Gorgița [20 de ani]

955. STREHAIA [ALR II, 848; WLAD, 295]

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

Culegere 1962 : MMT, VS; transcriere : CO

[Via]

Ca să pûnem o bucătă de vie, trebe să arăm locu-ntii, pe urmă am [K] făcăm țărusele, o plantăm la um_métru sau poate la um_métru și zéce, după cum ie, vrea lomu, stii. Dacă-i locu mai îngust, o puneăm mai strînsă. După
15 acéia o munçim trei ani de zile. De la trei ani de zile pornește ș-ia să-ș; făcă ș-ia cîti-un strugure, doi, trei. Altu mai mult, pătru ani, cînc ani; al ș-aselea an culég bine d'in ia cu caru ș-aduc acas. Acasă dac-aduc struguri, noi așă zicem, ni storçim într-ū hîrdău c-o șlîrcă de lemn căre are... tupă cum o găsăști pîm_pădure, doi, trei cörnuri d-estîia, crăculét. Și il băgăm im_bu-
20 tîie cu totu și-l lăsăm acolo pănă ferbe. Dúpe c-a fert, astupăm búlîia și-l lăsăm. E, cîn-aj, trăgem pe cep și lom cu căna și bem, pănă cîn_terminăm. Cîn_terminăm, defundăm búlîia bine frumós și pûnem, scoátem tescovina áea, cîmină, noi așă, cîmină-i zicem. Și venim cu ea la cazán; venim la cazán, o pûnem în cazán acolo. Dacă cîmina ie bîină de lucru iásă și țîiică bîină.
25 Ásta ie.

Dăncu I Tudor [69 de ani]

Mămăliguță

Diu fălina de porumb să făce mălai. Mălăi, îl făcēm cu apă fierbințe, lă-
 sām păsātu să fiarbă și-pă urmă îl mestecăm, l-aducēm și-l pūnem pe cărpător
 și-l băgăm or la țăst, or la cuptor. Pă urmă mămăliguța, o ferbēm apă, făcēm păs-
 5 sātu, pūnem fălina, o lăsăm a o jumătă-de oră și-o... mestecăm cu-m meste-
 cău. Aia pripita to la fel. Aea cîn fierbe păsātu o iai cu mestecātu ūna-ntr-ūna,
 nu mai o lăși ca să fearbă. Aia o iai cu mestecātu până ia s-aduce la...[e] aduți
 [= aduni] o [r] aduți ūna-ntr-ūna așa bine cu mestecātu. Aia n-o mai lăș să
 fierbă. Aia cum a fier păsātu o aduți cu fălina. Aia să numește mămăliguță pri-
 10 pită.

Vulpăsin Stânca [63 de ani]

Bunaru

Bunaru, să alēge un țerțen unde s-ar observă c-are și apă. Să săpă groapa la
 adîncimea unde-a ieșit apă și iel să căptușește or cu kei din lem̄n sau cu brigăz
 15 d'e beton sau cu tūbur. După ce s-a complectă și s-a ajūnz la bazinū de apă
 și-a ieșit apă, sînt tūburile gāta, iel sus îi să pun două furc ca suport și pe
 furc să pūne o roată c-un fus. Pe fus ieste legāt ū lant care să-mvîrtește
 pe fus și-c-o găleată. Și cîn să-mvîrtește d'e ruată, găleata să lāsă jos, ia a-
 pă și pe urmă învîrtește și-aduce apă sus.

20 [Dar cînd nu-i făcută cu roată?]

Îi cu cūmpănă. Aia ieste to la fel făcut, înșă iel are mai d'eparte o fur-
 cā ficsătă-m pămînt și pe furca aea ieste pūsă o cūmpănă, care în spā-
 te are niște greutăți și-m făță are o prăjină, și de prăjină iesti legātă
 găleata. Și greutatețile d'in spāte apāsă greutatețile-n jos și săltă găleata
 25 sus, după ce s-a umplūt d'e apă, d'e jos; cu ajūtoru omului, cu mîna.

Ĝurumescu Ge Nicolăie [38 de ani]

[Ce a făcut subiectul azi]

[Azi] mă sculai de dimineață, m dăduj drumu la păsările mele de-acasă din gospodăria mea, le-am potoli pe toate și după aceia am plecad la gospodăria noastră din oras. Și-acola am în îngrijire cin sulte de pui. Am intrat în untru, întâi am dad drumu la gămuri, după ce am dad drumu la gămuri, am așezat nește ziiare și jgebulétele lor pentru ca să le pun făiina. După acé [K] după ce le-am pus făiina to le-am dad drumu din camera unde-i am. Și-au venit și-au mîncat. După c-au mîncat le-am pus apă cu impermangalát pentru dizifectare. Și după c-au mîncat m-an duz la deală ș-am luat lucérnă și le-am
10 tocá mărunt, le-am pus pe jos ca să pigdale și ei, fiică noi i-avém pe scîndurá. [...]

Filaréta Constantin [37 de ani]

Scufița Rósie

A fost odátă o femeje care-aveá o fetiță. Acástă fetiță o...jerá îmbrăcátă
15 roș și de-acéia o kemá Scufița Rósie, [E] Scufița Rósie. Într-o zi máma a kemát pe Scufița Rósie și i-a dat cozonác, plăcîntă și vin să-i dúcă bunicútej, că jerá bolnávă. la mergînd pim pădure și adunîj Flori s-a întîlnit cu-n lup înalîntlê. Lúpu a spus că:

- Búnă ziua Scufiță Rósie, da unde tē duc tu și c-aj în coșulét ?

20 Scufița Rósie a spus că se d'úce la bunicúta să-i dúcă cozonác, prăjitúri și... și vin că jés.lê bolnávă. Atúnc lúpu a spus că Scufița Rósie să ja pá... pe-o potéca și iel pe-o potéca să vază cine-ajungé mei nain [E] mei nalîntle la... la bunicúta. Și Scufița Rósie a luat-o pe-o potéca și lúpu pe-o potéca și Scufița Rósie-a tot aduná [E] la floricele. Lúpu ajungîj la scá [K] la bábă i-a
25 spus [K] la bunic - a spus că:

- Bunicúta, te rog frumós dăș [K] de:k:de - m úșá cã it! adúc vin și prăjij [K] vin, prăjitúri și cozonác. Atúncă bunicúta a spus că : „Decă jést! [E] jést!

Scufița Roșie dă-i de ivor și intră.”

Lupu a deskiș ușa a lintrăt și cîn a văzút pe buhicúta s-a repezít drept la pat. Atúnca a ngițít-o. Și apói a vení și Scufița Roșie. Și lupu-ŋkisásă ușa și Scufița Roșie a spus [K] i-a spus lupului:

5 - Buhicúta, te rog trumós de skiđe-m ușa că vin cu ... cu vin, prăjitúri și cozonác

Atúnca, lupu - a spus:

- Dă-i de ivor și intră

la... ia atúnca a dad de ivor și a lintrăt. Și lupu se băgáse în pătură și
10 pusásă oikelári bunici. Atúnca Scufița Roșie a crezú că-i buhica și a spus că să púnă prăjitúri și cozonácu pe mäsă și ia le-a pus și s-a suit în pat, cu lupu. Atúnca Scufița Roșie a întrebát pe buhica că de ce áre lok așa de mari? Și-a, [K] și lupu a spus „ca să te väd pe tine mai bine.” Și a sp [K] Scufița Roșie a spus d'i ce áre d'inti-ășá de mari? Și-a spus „ca să te máninc pe tine!” Și-atúnca s-a
15 rāpezít și-a ngițít și pe Scufița Roșie. Pe-a [K] tāmít-atúnca a trecút pe-cóla și un vinátór; vinátóru a dat pe la buhicúță și-a văzút lupu. Și vinátóru a împuscá lupul și-a scos pe buhicúță și pe Scufița Roșie

Dăugáșu Elisabéta [12 ani]

956. BUTOIEȘTI [ALRI, 846; WLAD, 294]

(rn. Filiași, reg Oltenia)

Culegere 1962. MMT, VS; transcriere: CO

Amnáru

Înajihte vréme aveá o peátră [E] aleásă du pă coástă say du pin riú de să nu-
meá crémene și acoló făcă la fierár o, un [E] un fier, căre să numiá amnáru. Și dă-
25 deá cu amnáru ála - l lua și da cu iel pe peátră ála, puneá néște iáscă du pă co-

păc, une o conservă, o făcă s-s-aprindă, o băteă și-o puneă pe fier [K] pe piatra
 ăea și da cu fieru ăla și da skintei și s-aprindă iasca. Și făcă focu cu ăea, nu ca
 cu kibrite-atunca cîn știu ieu, acuma cînzăz de ani!

Așă să făcă, atuz nu prea iereă kibrite multe-așă și nic oămeni nu, nu
 5 să lipsă ce-nvă [K] ce știă iei. Că iel, nu-i lipsă amnăru de la briu, c-așă-l nu-
 meă pe ăla care scăpără d' la foc. Amnăru lereă la iel și cu kisăva cu piatra și
 cu iasca.

Spătăru Constantin [71 de ani]

Nunta

10 Um băia să cunoaște c-o fătă. Dacă... să unesc ca să să ia-ŋ căsătorie
 să duc în peti la ... fătă, la părinti feli. Și pun térmenu logoăni. În cutare zi
 logodim. Într-o duminică, cî să... și acuma cît o doră, o lună sau și două săp-
 tămină, după cum sîn de gata. Și fac nunta. Să făcă nunta. Cî făce nunta, vi-
 ne... gînerle la mireasă: cu cărută, cu pomu, pomu-l făce feltele cu tătă și cu mă-
 15 mă, cu flori așă, pun iel betea, cum iereă pe timpu nostru, ce cunoaștem noi. Și cumnă-
 tu de mină vine acolo și ia mireasa, are-o cunună de foăja-m fir pe frunte, și
 cumnătu de mină, dacă are sălbă, are sălbă pe părțile sau căcūlă ce are; dacă nu,
 are to foăja-m fir și skimbă cu mireasa. Și-atunca ia mireasa, o-nvelēște
 nașa, o mbrăcătă rōkije albă sau după cum are posibilitate. Gînerle to la fel,
 20 hăjne după cum po să ajbă. O-nvelēște nașa cu voal, cu gărîntă, cu... și pleacă
 cu ia, cu nunta la biserică, să cunună la pōpa.

De-acolō vin, să maj plimbă pin sat, vin acasă și pun măsă. Sînt bucătări,
 sînt oămeni care, alergători, care servēz măsă. Alergători mănîncă-najinte, pă-
 nă nu... ca să pōată servi măsă. Servēște măsă, după ce servēște măsă, cîn să
 25 térmenă iar de... cu măsă, mănînc-alergători iar. Săra vin ăll'e persoane la nun-
 tă și maj stau, petrec toată noaptea, duminică noaptea. Luni vin părintă feli
 fac iar petrecere din nou.

Măria I Boruga [65 de ani]

[Cheagul]

1 *leste și la miel, dacă-l tăje tînăr, crud atunc. Dacă nu, îl făcăm di la porc.*
Spălăm burta porcului bine și jupuiim pe -ăia dinnuntru du pe burtă, nu ... să
n-o răspundem. Și-o tocăm, punem acolă, făiină de porumb, drojde sau aluat și
 5 *oțăt și sare. Și-l punem într-um maț c-asă să zîce la noi, și-l punem ș-să*
usucă. Și lom cit-o bucățică de -acolă și punem într-o cîrpă curată și-l frecăm
așă-l moiem, și-l punem î lăptle.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul azi și ieri]

10 *Mă sculăi az dimiñată, dedei la pui, la puii de găiină, dedei la porc, de-*
dēi la găiînle-ăle bătrîne, mă dūsăi și legăi Țoiiile, p-urמă plecāi cu vāca ș-o
pāscūi, veniī acās, mă usāi dūpe dudău de porc, veniī d-la dudău, adusāi apă,
pusāi și făcūi mîncāre. Și mîncārām și dedei la pui iar și plecāi cu lina.

[Dar ieri?]

15 *Tot așă, m-ā sculēt, an da la pui, la porc, an dus Țoiiile, am plecā cu*
vāca, am venīt acās, an culēz dudău de porc, le-ā [K] le deu apă, făg mînc-
cāre. [...] și pānā sārā așă o țin : cu vācile, cu Țoiiile și cu ... pāsārle.

[Aceeasi]

Fînu

20 *Fînu să lāsā pānā cînd înfloare toate florle din iārbā. Sunt diferite flori în*
iārbā. Cînd înfloare toate și -ncepe putîn să sē ngālbenească iārbā, spițele iērbii,
noi atunc îl cosim. Il cosim, îl lāsām dūo trej zile de să pālēste, depînde dūpe, dū-
pe cum ie fînu de māre. Dacă fînu iēstā māre și polōgu, brāzda ăia care -o dām
le coāsā, sē ... să făce grōāsā. Dacă sē făce grōāsā o lāsām dūo zile, trej și pe ūr-
 25 *mā o-ntārēm, ca s-sē usūce și pe parte -ailāntā.*

Pe urmă-l strîngem, îl făcăm copităle așa, așa să zice la noi aici, făcăm copităle. Dupe ce făcăm copităle, or îl lom cu cările drept, din copităle, or îl făcăm plăste. Îl făcăm plăste - l grămădim acolo trejzăc, pătruzăz de copităle, făcăm plăste și... făcăm ușir de plăste și p-ormă îl ridicăm cu cările. L-om, și îl ducem la gospodăriile noastre sau acasă și-acolo-l făcăm clăje mare, de șapte, 4ob-zăce cără. Depinde d'pe cum iestă fin mult de cosit, fin cosit. Și-așa să cultivă fiin.

Bușu Dumitru [40 de ani]

Săpunu

10 Săpunu să face - așa. An sta lîngă femele. Am pus untura - o căldare și la s-a topit. Și pă um-am pus și soda într-altu tiuc. Și s-a topit și soda, și a-ncepăt să fearbă. Am mestică am mestică pînă s-a topit bine untura și pă urmă lua din tiucu ăla soda cu un vas mic și puneă așa binișbr acolo și-nvîrtea lăra fierbea, iară puneă. Pînă s-a făcut așa la bita ăia, măcuc - așa, s-a adunat
15 soda ăia, săpunu, și-a-ncepăt să să strîngă și atunci a spus că ie gata. Și l-am dădu jos și-a pus sare și-a mai mestică puțin și l-am lăsat așa. Și dimineața l-a lăiat.

Dumitra Zugrăvu [35 de ani]

[Cînepa]

20 Tocăm 4ogoru, mărul mărunt și pe - om - o lom și - o sămănăm și punem păle pe d-disupra să n-o mănînce brabēti, pînă iasē. Și pe urmă, pe ce [-după ce] să face de să cpač - a d'e vără, să cunpăste căre - i de vără și căre ie de tpačmă; și - o culēgem, o ducem la Mōtru, ne bāgām ũ apă, o bāgām și - o murām, acolo în clēte de lem, kitit așa acolo, punem lemne peste ia să nu ne-o ia apă. Și
25 o tîișem 4ob-zile și după 4ob-zile ne ducem și - o lom, o ducem acasă - o cap și - o punem pi lîngă gārduri: să să zvînte. Și după ce să usucă, o lom și - o bățem la um, protāb de lem. Și... o bățem așa: o bāgām în protāpu ăla și - o lom așa c-um,

mai de l'lemn, dă-i, dă-i, dă-i acó [-acolo] pînă lese firu iei. Și mai lese iel cu
tepliğ - așă da ... il lom în dărăg de li [K] de fier și - l, o mai trăgem pin dărăg
de fier și alegem fuorú de - o parte și stúpa de altă parte. Da, stúpa și după ásta
o țpărțem. Făcém pentru prěsur!, pentru bătút la pătur!, pentru ori, și ce; pěn-
5 tru ... făcút pînză, cum făcă mămelle noastre ále bătrîne. Ásta

[Aceeasi]

[Cum se cresc curcile]

O curcă ie ia cam pretentióasă de félu iei, da, cine știe ... Úuă, o pun
pe Úuă, scoát'e púii, l'e deu pipér, ou copt, să să - mputernicéscă. Du copt, pi-
10 pér și dúpe áia - ncep să le fierb urzíc, și pe urmă dúpe ce să bubează iei, că au
ș - ei o ... o boală, dúpe șasă săptămîn dúpe ce să bubează, le dau și floarea so-
relui, pălămidă, le - am da și o iarbă, îi spuine papadiie sau iarbă lu látina. Și au
crescút. Acúm ei mei au ... sîn mar! au vro Úopt săptămîn, nóuo - z de la Pást!
scoș.

15 [Cum e atunci cînd să bubează ?

L'e rușéște căpetil'e. Da. Le rușáște și le pui lápte în mîncărea lor, în fier-
tura lor, l'e pun lápte.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul azi și ieri]

20 Az dimińătă mă sculáj, mîncáj, mă - mbrăcáj, plecáj la gospodăriie, de - a
cálo ne triméásără la ... să le făcém viitele pentru a ... să irigám, să să ... irigám á-
pa, să cúrgă mai ușó, să udám lubeńiță, pépeni, castravéti, vărzá, rósii. Ne - am
dús în diál, an desfăcút; ástă - seára la óra pátru am plecá de la gospodăriie,
ne - an duz la gospodăriie, an dat nóta de lucrú ce - am făcút și - am plecót acú
25 Ieri dimińătă m - ă sculát, m - am îmbrăcát, am mîncát, m - an duz la gos-
podăriie, tovarěșu brigadiier ne - a trimés la ... la acéiaș mîncă; la desfăcútu iz-
vqărelor, an desfăcút izvqărele, pîn - la óra cí jumáte; la cí jumáte ne - an

dus jărăj la gospodărije napoi, j-an dat nota de lucru, ne-a pontat și-am ple-
căt acas.

Bădeș Ge [Julică [19 ani]

957. HINOVA [WLAD, 298]

(rn. Turnu-Severin, reg. Oltenia)

Culegere 1964: GG, MM; transcriere: GG

[Porumbul]

L-aleg de cu toamna pe-al de sămînti. Al pun birte, primăvara -l jau, il cu-
răt și-i curăz di coló di la virf și di la colúr puține boabie și-pe-ălea nu le pun în
10 pămînt, că nu-z burîe. Și pun númă ála care-i bun, mijlocu. Mă duc, ar, ál pun în
pămînt, mă duc pe úrmă și-l prășesc. Bag întiți tîrșitoarea. Pi- úrmă -l prășesc
și pe úrmă iar bag tîrșitoarea și iar il prășesc.

Or să spun cum il lucrăm mai năjinte. Atúz -l îngropăm. Il prășiam, da
băgăm rălîta -ntiți jiel. Băgăm rălîta și pi- úrmă -l îngropăm. Dup-acêia,
15 după ce -l îngropăm, cîț veneá timpu lui, să cocă, ál culegăm, l- aducăm a-
casă -l curățăm de foil- éla și-l băgăm în pătúl. Di-acoló -l luam, fôile le
dă la boi, porumbi -l luam, îi curățăm, mă ducăm cu jii la moară, glódurle le ar-
d'iam pe foc, l- aducăm cocéni și-i mîncă boii jărna, vitile. Îi punăm în pătu-
jég sau făcăm tótă de cocéni, așa să zici la noi, tótă.

20

Ion Ne Cufletoi [71 de ani]

[Preparate din lapte]

[Mulgem] váca, Țoi sau căpră, či jéstie, și púnim la putînéi. Și să serbe-
zéstj putîń acolo la putînéi de jásă úntu a suprafătă. Și-l băteń cu mótca
áia și scóatim unt. Și úntu l-alegem, il luom și-l púnim înt-un-castrón cu
25 apă; il scuátim cu lingura dim putînéi. Și să fáce unt. De topit cîne vria să-l

topiáscă, cîine nu. Țămăniță, s-așă pe piîine. Așă.

Și pe urmă, ce rămin de zăra-ăria să numește zără. Pi la orășe să spuine
lăpti bătut; noi îi spuinem zără. Și il mîncăm așă: cu mălălă cold, cu mămălligă,
cări cu ce-ări, si cu piîine, cu ce-ăieste, cu ce-ări Țomu în căsă. Așta ieste. Și brîn-
5 za, cînd [K] iimidăt, cîn să mulge dobitoăcili iestăia, vâca sau capra sau Țoile,
s-au așezăt la o uală curată, uală bună, știi, frecată bine, să nu fiie iefectată sau
murdăra, cum ai luat-o din căsă gata ... hai numaidecît să-ț pui lăptil'ia. Fre-
cătă biini cu vâlusu, cu apă caldă, pui lăptil'ia-acolo și-acolo puțin. Kag Țiel sau
prăfur d'i la fărmație, ce-avem și să dă pi lîngă foc și cîn să străgătă iel
10 și să-ngalbineste puțin așă zăru, di lăpte, il scoțim a supra [K] ias-a supra-
lătă d'i brînză gată, l-ă străcurăt, pin ... într-o străcurătăări de tifon sau de
pînză, de ce-ăieste. Și-l puni la scurs. Și-l tăjem felii și-l saram. Gata. S-așă-
ză la borcane, la gălătă, la ci-ări Țomu.

Liván Licaterina [64 de ani]

15

Borangicu

Noi, cînd făcîm burangicu, le punem în ... în tuč, așă să spuine. Le punem
gogósile-n tuč și le dăm un clócot și dip-acélea punem făiniă-ntr-un vas
cevă și trăgém firu-așă frumos supțire și făcim păle, păle. După ce făcem pá-
le, pále și s-a uscăt ... s-a uscát bine, l-ă-adunăm pe mospără. L-ă-adunăm pe
20 mospără, de egzemplu cît ... avém [E] cîte páli iasă. Le-mpărțim și le urzîm
și făcim.

Le-adunăm di pe mospără, puném mospările pe cecír și le-adunăm și
după-acélea puném mospările pe virténiță și le-urzîm cu virténița atîtea cótur
cîte ne trébuie nóvo. După ce [E] le-am terminát, le [K] puném răzbóiu și pu-
25 ném sulu așă cum trébuie la răzbói acolo și le-nvelim. După ci le-am învelit, a-
șeză răzbóiu și ne-apucăm să țăsăm.

Făiniș Niculina [33 de ani]

Peștile

Peștile proaspăt îl lăom și-l tăiem frumos și-i scopătem mățile, după aceea spălăm din două, trei apă ca să-l facem curat. Și, dacă vrem să-l gătim proaspăt, atunci putem să-l frigem frumos, îl dăm prin ou sau prin făină și când este uleiu sau ușoară încintă la bine, îl punem acolo. L-înfundăm puțin la foc mai moale și-l întoarsă pe partea cealaltă-l rumelim frumos, și-asa și poată sjerui.

Dacă vrem să facim corbă dim pește proaspăt: punem la foc... oala și punim apă, zarzavat, tot ce trebuie: măraru, ceapă, mirodiie, oréz. Când a dat uindă, punem peștele și-l ferbem puțin. Punim și ușoară.

10

[Aceeasi]

[Brînza de vacă]

Noi vaca o mulgăm diminața și seara. Și mulgăm vaca diminața într-un vas curat. Mergem și spălăm vaca frumos la úger, o ștergem frumos după aceea o mulgăm într-un vas curat, luăm laptele-l strecurăm frumos, după aceea punim tiag atât cât trebuie și-l încălzim pe lingă foc potrivit. Adică nu să fie numai puțină căldură. Cîm s-a întegat bine, atunci mestecăm cu... c-o coadă d'î lingură ca să, să să spargă ca să... După aceea îl lăom și-l strecurăm într-o sacuți curat. Cîm s-a strecurat bine, a rămis căsu țărî. Îl tăie [K] îl lăom din sacuți, îl punem pi-o farfurie sau... Kar în borcanu respectiv cări trebuie și punem sari pi iel.

20

[Aceeasi]

Teagu

Teagu de... pentru întegat îl facem... tocăm [K] curățim burta porcului pe dinăuntru și-o tocăm bine, bine, bine și punem după cantitate... burta, punem făină, sare și otăt și-l punem într-o uală sau borcan. Și-l înfundăm bine și după două săptămîn sau trei săptămîn le bun de-ntegat.

25

Îl punem ... dup-acélea cîm vrem să-ntegăm îl Țom din vâsu care Țeste și-l punem într-o cîrpă curată, legăm bine cîrpa, prima dată punem puțină apă și punem teagu-acolo. Și cîm vrem să-ntegăm, punem apa Ția Țe să lăsă de la teag Ț lăpte. Și cînd s-a ... făcud zăr, dup-acéia, cîm strecurăm brînză, pus hém zăr peste teag și-l țînim încontinuu ca să stea cît a puteă.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Țeu alântășeară am udăt pițina cu totu; cu ... aluăt cu tot. M-ă sculăt ieri diminiăță la patru și jumătate, am făcud focu [...] și-am făcud șapți pițe de piține. Le-ă lăsăt o Țoră ca s-să coacă. Le-ă scoz dup-acîia, le-am curățit frumós și-le-am pus pe măsă și dup-acélea am dad la porc, an dad la Țară, am muls Țiile, am întegad lăptele și-am plecăt la ... colectiv. M-am duz la colectiv, am curățit ... am plecad la colectiv la goangă, la vermi de mătăs. [...]

Ăstăz de diminiăță ploie mai de noapte și nu mă mă sculăi așa d'e noapți. Mă sculăi mai țirziu. Dădui, făcui focu, dădui la porc, făcui mîncare cu făta și mîncărăm, după acéia plecăm iar la colectiv iar la culéz d'e frunză. Culesărăm cîti-o... cîti-ă săcui d'e frunză și să púsă ploșea și vinirăm înapoi la goangă și curățit la frunză.

[Aceeasi]

20

Trei frați

Țeră Țodată ũ Țu și Țomu acésta aveă trei copii. Și Țel a foz gata să mǎră și Ț-a spus la copii:

- Vedéz voi, avét trii cuasă. Să [K] Țeu mor și voi să le luă fiicere cîle una, să vă ducet să cosit țoate livézile, núma pe livada zmeyului să nu cosit.

Și táta-su a murint [K] a murit și Țel [K] copii-au luă coășile și-au cosit. Da al măi mare zice:

-Ce-*i* mă, da ce, pe l'ivada zmeuului să nu cosim ?

Și *iei* încep să cosască Cîn-*o* l'ermine, ved'e un nör mare pi' cer și ala
ieră zmeuu V'ine zmeuu și *i*ice

-Ce făcez mă aci ?

5 -Cosim

-Ei, d'esără să veniț să vă dau să mîncău.

Și *cu*, al mai mic *le* -a spus că :

- Mă frăților, să nu mîncăț, că zmeuu vă dă cărni d'e om și sîn [K] băuutură, sîn-
ge d'e om.

10 Și s-au dus *iei* săra acolo și ai mari :

-Ce să nu mîncăm, că noi mîncăm.

Și al mic a mîncă mămăligă d'i la *iel* și pește noapte zmeuu pusăse gînd
să-*i* omoare. Și zmeu-avea trei fetē și fetile s-au culcāt într-*um* pa-*și* *iei*

Intr-*um* pat. Și-al mai mic *i*-a lua [K] *le* -a lua fetil'le și *le* -a pus în pā-
15 tu lor și *iei* s-au pus în pātu fetilor. Și zmeuu vine pistă noapte, dă cu săbiia

și tăii fietil'le. Iel n-a știu că sînt fetile-m pad a ziș că sînt băleți. Dimi-
năța să scoală *iei* d'e noapte și-al mai mic ia biču zmeuului și ajunge la ū *riu*
mări și plezneste d'im bič, să crăpă *riu*-n două și ... trec, da zmeuu vine
după *iei*.

20 Aū, Piētre, Piētre, ce-m făcūși, în tăiāși fietil'le.

Da *iel* :

-Nu ț'i lē tăiāși io, zmeuule. Tot tu ț'i le tăiāși. [...]

Lutu Gorge [12 ani]

958. ISVORĂLU

(rn. Turnu-Severin, reg Oltenia)

Culegere 1964: CC, GG, MM, VJ, MV, transcriere: MV

[Întâmplare din viață]

5 A fost un propilețari alică, zis Isărlăscu, alică unii-i gospodăria [...]. Și mă pomenesc că trimete la mine pe o... un servitor al lui. Că să mă duc pã la iel. Cîn ma-n dus acolo la iel, nu să sculășă. Am sta puțin până s-a sculat, m-a këmăsus, acolo, că are camere [K] căsa cu două etaje. Cîn m-am dus acolo:

10 - Săru mine, dómle Trăjéne, c-așă să zică.

- Bună dimineața. Mă, știi la ce te këmăj ?

- Știi, dacă mi-aj spune.

Ce [= zice]:

- S-te duc acasă, să ieji foarfica și măletru, că am io d'imiele, să crojej nis-

15 te... hăine [...]

Atúnca m-am dus acás, am lua fuárfețile, am venit, m-an duc la iel.

Cîn m-am duc la iel acolo, mi-a scos două vîguri, așă, de d'imiele, să le crojeșc. A spus că le [K] să le fac așă cî de simple, numai ca să... Le-am făcút,

20 ieje - acolo, mi-a spus că cîz bani? Io i-an spus că vru [K] un miliuón în sũte de mii - așă ierá bani - atúnca iel a zis, táce:

- Bine! da cîn mă du la Craiova să rîdíg băni pe grîu.

Că-i lua, bani, pe grîu viérd'e. Și io atúnca ce-i zic:

- Dómle Trăjéne, zic, mai bine-m das și mîle niște liémne, că tot avéz

25 dumínevuăstră pädúri, și să-n daz mije niște liémne, că n-am.

- Íz dau. Să vij miércuri după ieje. Da să vij la mine - alică ca... cîn vin io dí la Craiova.

M-an_duz_miercuri_atúncă, nu_venisă_dî_la Craiova. M-am_dus_joi.
Joi_l-am_găsit. După_ce_l-am_găsit_joi_acolă, ce [=zice]:

-Mă_păi_nu_pot_acu_să_mierg, că_mă_du_la Plobi_la... am_o_treabă_la
Plopi_și_cîm_vin_îo_după_masă. [...]

5 Cîm_vin_îndărăt, adică_mă_du_la_jel, ce :

-Să_mier_să-î_dau... liemne.

Cîm_colă.

-Mă, făci, păn-a_fi_d'e_mergem_colă, să_puîem_niște_saz_de_ovăs, -că
jeră_primăvăřă -să_puîem_niște_saz_d'e_ovăs_îm_cărută.

10 Am_pus_săpte_saz_de_șovăz_și_m-an_dus_cu_jel_alic'înspre_căpăt.

-Păi, stai, cî [=zice], să_sămănă_și_șovăzu. Jeră_săpte_însi, cîc'î-um
pogón_dî-î_loc, șapte_însi, șapte_sac. Ță_sămănă_și_pe-aia.

-Hai, sui-te-î_cărută_și_merg_cu_mine. [...]

Am_opri_căruta-ntr-o_pădure_aliz_la_d'bal. Ce :

15 -Alic'a_stai, că_d'-alic'iz_dau_liemni. Dă-te_jos, hai_după_mini.

Ță_luat-o_pim...pădure-î_vale. N'î-am_dus_pănă-m_mijlocu_păduri.

M-mijlocu_păduri :

-He, d'-aliz_să_vii_taj, curi_pi_ăsta_că-î_măre, pi_ăla, pi_ăla, pi_ăla,
faș_s-tu_dôvo_cără_d'e_liemne.

20 -Păi, domle_Traiene, de_un_île_scot_îo_alic'î? [...] Aproape-un_kilo-
metru.

-E, ăsta-î!Cu_spinărea.

-Pă, cî_le_mai_scot_îo_cu_spinărea :

Ce :

25 -Dacă_nu_te_multum'esti, îo_ce_să-s_fac?

-Domle_Traiene, ai_niște_sălcim_la_Țoacă_colă, că_îni-s_uscăt, îni...

î_daj_de-acolă_să_cur_doi_s[K]_trei_sălcim. Mă_multumés, dă_ce_să_fa_da...

Ce :

-Bine. Să_vii_întro_zi_la_mine, că_merz_cu_mine.

1 Cîm-m-an dus cu [K] la iel acolo ... a dad Dumnezeu și ... I-az luat
cu totu, și nîc io n-am mai lua nimis d'i la iel. A plecăt și iel și iey am ple-
căt acás. N-am mai lua nîc io nimica și-a rămîns iel cu bani. A rămîns și
iel cu bani - a plecăt cu tróista - ŋ spináre - atít.

5

Dunărințu Costindin [65 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

D' - ieri d'imiñjăta cîm-m-ŋ sculăt, m-am spălăt și n-am mai apucá să
mai mănînc, c-am avut un loc aproape de mîne, m-ă [K] ă lua săpîite cu rie-
vástá și-am plecá și ... să săpám. Cîm-n-a veni foáme, am venit acás, io m-am
10 dus să iau niste apă, nevást - a spălăt ... căldárea, s-făcem mîncáre. [...]

Azi dimiñjăta mă sculái, ma avusái ceva d'e ... d'e lucrú la locu ăla, mă spălái
și nu apucái să mănînc cá săi [= zisei] cá ... vin tot cá mai aveám vo pátru cáre-
veie. Mă usái și l'e firșii, venii acáz mîncái, didái și io párculu mîncáre, dup-cá
sîn sîngur, clóteló! ... Pe-órmă plecái la cîmp cá ... la víle.

15

[Accelași]

Núnta

Iereá um băiát, dácá - i plácá d'i - o fáta - c-acú să sće domnișgará, d-a-
túncá cá [= zicea] fáta - dácá - i plácá d'i - o fáta să dúce :

- Hai, tătícúli, mă du să iau fáta lu cutáre, cá - m pláče.

20 Vrea ta - su, să ducá. Să ducá cu ... plúosca cu túicá, - așa să cá [= ducea] a-
túncá - cu plósca cu túicá și bia túicá, ce [= zice] „să făcé loggána - ŋ cutáre du-
míticá, la dólă stámîn' [= săptámîni], la trei, s-făcé loggána ”.

Făcă loggána, făcă piîn - acásá, gáltá, să ducá cu niámuríle - acolo și bia
și petrecá și - cîntá lăputári și júcá. Zíce :

25

- La dóllo stámîn' sau trii stámîn' să făcén núnta.

Așá. Veniá núnta, cocá d'e miércuri, nćepeá d'e miércuri, joi, víneri, sîm-

bătă sára s-adună lumea și puneă la masă, cîntă lăuutări și jucă... toate fetele și tot băieții. Cîine... cui... îi plăcă, ala jucă

Duminică: ... veneă nășu, cu nășă, cu cumnătu d'e mină și-nvăliă miriăsa îi pună volu ple cap; da miriās-atunca jereă cu Țoprege d'e lînă... atunc, în
5 tîmpu ala și-o-nvăliă și-o lua și plecă cu ia la biserică. [...] Mergeă-năluntru acolo, le cetaiă popa, le pună cununiiile - η cab, îi da pi la icoane, pi coló, d'e sărutá icoane și-p-ormă d'eskid'á Țușă j-l'e da drumu-afară. Și jucă Țo hóră Țușă biserică și plecăi acás.

Cîin să dca acásă, viñiă lumea care-aveă pólta să șeadă la mas și [6]
10 trecă oamni la masă și-i s'ervia cu miñcare. După ce miñcă, plecă cumnătu d'e mină și-astringă băni, ... d'i la oamni i-astringă băni-i duceă - η capu miēsī la naș acolo, nășu-i numără și-pe-ormă oamni să sculá, jucă, care vrea să joacă, care nu, plecă acás.

Asta iestă.

15 [Petrecerea de sîmbătă cum se cheamă?]

To nuntă, to nuntă Nuntă, altu fiel nu să kámă nićecum.

Cîmpeanu Mariia [67 de ani]

Fînu

Fînu să lucrează kar în... cum să spun, în tîmpu de estăz. Cu luserna să-n-
20 šepe-nții Peste vro d'yo săptămîni de zile să-ncepe și cu... fînu șelant de livadá

Cîin am plecă la cuas-am plecat cu coasa, cu greși-ia, cum să spune la noi... cu... c'ocu cu apă... și cu nicovála... și-am plecă la cosit. Ai tras un cȚos [= oțos]... cînd ajúnz în capu locului al d'în... te-aj-intors înapoi, iar... ascus coasa, iar o ței la cosit, din nou, iar cînd ajúnz pi la ju-
25 mătatea Țoșcoșului, iar încep s-o ascult, coasa, până t'ermni locu d'e cosit.

După aia, fînu trebuie să-l lași puțin și să-l întorc, ca să-l faz di bună calitate. După ce s-a uscá biñe, îl strinz, făcem căpite și-l făcem plaste, p-ormă-l

cărăm și-l făcăm ... cum să spun, clăie sau ~~plăș~~ să spūne la noi. Cam așa ar fi și cu fiu.

Pătru Ge Dumitru [45 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 Ieri ce să fac? M-ă sculă de dimineată și ieș, m-an dus, ă luat o dată apă, după ce -ă luat apă am venit acasă, am dus uoile la cōbān, cînd an dus uoile la cōbān am veni mi-am făcū mîncāre ... și mi-le și la băiāt și-am plēcā la colectiv [...]

10 Astāz de dimineată, mă sculāi, făcūi pîne, după ce făcūi pîne, adusāi apă, potoli și ia cārālē eștea, pōrcu ... Tunāi în grādinā și săpāi.

Mustăță Ana [44 de ani]

Porumbu

Miergēm cu plūgu ... la arāt. Miergē dōu ... dōu femēi după plug, să pū-
 15 ñe cu pāru buāble, la ... la un miētru, la doi miētri, după cum ... să pune-āi
 la noi. După ... după ce-i pūñem, luom tārșituarle ... îi tārșim. După tārșitūrā,
 îi luō la prāșila - ntīia, după ce tērmenām prāșila - ntīia ... îi luō la ... prāși-
 l-a dōua. După prāșil - a dōua ... urmează ... culēsū, cîn să cloc porumbi.

10 Îi culēgēm, mērzej cu cārālē, colectivistī, cu cārālē cu boj, mērģem și
 încārcām, i-adūcem la pātūl la ... gospodāriā colectivă ... După ... ce-i adū-
 cem, ni să-mpārtē și nōu la ... la zīle d'e mūncā după cum ... le-am pres-
 tā la colectiv. ... După acēia ... venim acasă cu porumbu, il bāgām m pātūl
 la noi, ăi măcinām ... la mōară, la tārā, la noi āiic și ... făcēm fălinā

Ivān Piētre [20 de ani]

959. BICLEȘU

(rn. Strehaia, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : CC, GG, MM, VȘ, MV; transcriere : MM

[Cărăușie]

5 Se formează 40 cătă d'e zêce, douăzêc d'i uâmeni. [...] Cînd ieră vorba d'e
ieram la proprietari, da vorbă : „ Mîne încarcăm kiriiie ”, ori cu câru, 4ori cu să-
nia, cu ce iereă. Formă 4o cătă d'e douăzăc, treizăc d'e uâmeni sau d'e pătru-
zăc, dupe cum aveă. Încarcăm acolo sac la iel în magaziiie, puñeam în car
ș - sára plecăm cu iei la Tîmna, la gară Turnăm la vagonuri, în maziie,
10 ș - veneăm acăs - ș - ñe plătea ș - nou - acolo, după cum iereă.

Vasile De Mînea [69 de ani]

[Obicei la nuntă]

Mireasa cînd aduce apă, și năiintle aduce, și cîñ să cunună la biserică.
După ce vine d'e la biserică, iar mai aduce apă, 4o cantă de apă, și 4ocolêstle
15 măsă - m - bălătura d'e trei 4ori, ș - o răstuarñă mireasa cu picòru, cânta
cu - apă cu măsă cu tot. Și pe urmă, 1as - múma flêti sau a băiátului cu bră-
cîrle și ia pe úse - 1 dúce - 2 cas - acolo și îi apúc - așă cu brăcîrle peste [e]
amîndoi și - 1 dúce - 2 cas - acolo și gála

Mărija Predescu [69 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

20 Ieri tot așă - m - făcut, am culés dudăie ... și - 1 mai culég și iarbă du pe
cîmp; am și io 4o cloțșuară cu pui, îi dau și iei de mănîncă. M - ã mai duz
la prășit și - am mai prăși la porumbi [...] Az dimineață fu sãrbătuarë,
mă sculăi, măturăi ș - io pin cãsă, făcui ș - io d'e d'edêi la purcêl, d'edêi

la cloța cu pui, făcui și-ia 40 țără d'e mișcare d'e mișcăi și-ieu și mă dusei
dúpe dudăie, și-atita

[Aceeasi]

Tăstu

5 Tăstu să fac -așá Cărám pămînt, 1%om báligă, 1%om pleávă, ál făcém
grămádă, puném apă, il moiém și jucăm cu picuárte de nóyo uori, il 1%om cu
tálpa iar de nóyo uori și după áia, il făcém mușuroi mare și după éia, il
puném și-1 întindém și-1 făcém așá adînc. și-după ce iei să usucă, il pu-
ném la uscát, il scobim frumós și-1 1%om și-1 puném pe foc, îi făcém foc
10 de prima dată încét, încét și pe- urmă il árdem și-făcém plîinea.

Eléna Ge Cușmereán? [42 de ani]

Săpúnu

Uoprim résturile di la [E] măță,grăsime-áia care jéste, osinza di su búr-
tă și riéstu le-adunám de pi la fertúr, ce rămáni grāsime; o 1%om și-o astrîn-
15 gém, și-o púnem în céva-n-vas După [E] gāsím sódá... aviém căldáre má-
re, 40ri de pátru kilográme, 40ri de 40pt, după cum avém untúra și-1%om só-
dá, ie un kilográm de sódá la pátru 40cá, la cinc kile, vine la cinc kilográme
de untúra... Puném în căldáre máre, o fərbem, tocám untúr-áia, zláni-
na, care jéste, și-o fərbem, așá pe-ndelete, pînă cînd începe ia să să topiás-
20 cã bine. Din ce în ce ma arugcám cît-un pic de sódá și ferbe. Și după ce
ferbe, mai tírzúu mai [K] iar mai puném, iarăș ferbe grāsime-áia, nu mai
áre nic um pic de grāsime pin căldáre, începem să umplém așá cîte pu-
tîn, cîte puțin, și-1 fərbem și-p-órmă să fáce gros așá și frumós. și-1 fér-
bem pánă cînd jésă leșiá áia pin iei, vréca, cum ícem noi, vrécúie.

O clôtă

De prima dată, cînd vedem că o clôtă clocește, ia nu se mai dă jos du
 pă cuibăriu, acolo unde -a Țouát. Stă acolo -n to tîmpu. Noi pentru -a o
 pune trebuie s- astringem Țouă pruáspete [ε] pένtru ca să vedem dacă
 5 au sámință, le căuutám seára la lám_pă. Dimineáța sau cín_ avem timp, púnem
 páje într- Țo [κ] într-un coș, tîrnă, așá -i spúnem, sau báníță, c- avem. Și pu-
 nem după cum jéste s- ia di máre; dacă găiina jéste máre puném Țouă mai
 múlte : seispăzece, șaptespăzece, depinde. După [κ] dacă sînt Țouă de gă-
 iină, după tri săptămîni scvátě pui. Trebui s- o púnem tot în acélași loc, pen-
 10 tru că ia nu stă în áltu loc decît acolo unde -a [r] a Țouát.

Púii după ia îi ține șásă, șapte săptămîni, pínă cresc, iar după acéia -i
 lásă.

Gorgiță Ne Marija [18 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

15 Jer! d'imineátă m-ă sculát, m-am îmbrăcát, am [κ] m-am spălát, am
 mîncát, am repletát de cîtevá Țori pojezija și -an_ venít la șcúală, am venit
 la șcúală. După cě m-am dus acásă, m-am dus la vije ... la mămíca, că le-
 gá la ia. [...] Az d'e d'imineátă mă sculái, veníi la serbárie, spusái pojeziie,
 mă jucái și am venít aici.

20

Mina Corhelija [10 ani]

960. SECU

(m. Strehaia, reg. Oltenia)

Culegere 1984: CC, GG, MM, VŞ, MV; transcriere: GG

Opin¹ci

- 5 Ieu kem doi, trei u¹ameni din sat şi ū¹ine di iel ... de porc ş¹ pe ū¹mă ieu ū¹ tai cu cuū¹tu. L-am tă¹iat, ū¹ [K] trec înă¹untru cu iel la că¹blură şi-ū¹ [G] ū¹ iau la jupu¹iit. ū¹ jupu¹i pielea bi¹ne frum¹s, iau neşte nui¹ele şi o-ntind cu z¹ce, c¹in-şpe nui¹ele, d¹upe cum ie de m¹are. În ū¹mă stă vro trei pă¹tru z¹le, c¹inş¹ p¹ă-nă c¹in să ū¹usucă pielea.
- 10 S-a ū¹uscăt, o eay ş-o-mpă¹rekéz. Dacă pui f¹aiină sau pui a¹şteea ... c¹enú-şe [pe piele] fă¹ce m¹oli. Stă m¹ale, putrez¹este. Nu p¹artă. Da aş¹ j¹imedij¹ad, dac-o ... o laş¹ f¹ără să pui c¹eva, să ū¹usucă de v¹oi ş¹ să-ntă¹reşte ş¹ să-ŋ-groş¹eză, p¹artă măi mult. Şi o fac sf¹ăş¹i, cam aş¹-n lă¹ū¹ime, z¹ci, c¹in-spriz¹ce per¹ek j¹asă d¹intr-o piele. Ne-ajung ū¹an de z¹le, ieu ş¹ cu cop¹iū port.
- 15 Opin¹ci, m¹ăş¹or pe pi¹cor, c¹it ie pi¹coru de lugg. Fac l¹iniie col¹, tai, pe ū¹rmă iau potric¹ale, le-ŋgă¹ur, le fac frum¹s col¹ la ... şi pun sf¹ară, noji¹ă cum z¹ce t¹ărănu, ū¹ urz¹s şi g¹at¹, la pi¹cor, le pun la purt¹are.

Dan Josif [75 de ani]

Am v¹az¹u l¹upu

- 20 De nd¹ă orl am v¹az¹u l¹upu, nu n¹uma o dat¹. Într-o zi mă duc¹am la Străh¹ia, adic¹ă -ntr-o noap¹te, pin febr¹u¹ariie şi zăp¹ada se lua uney¹ori, alte ū¹ori măi ră¹măneă. [...]. Şi mă-nt¹ilnesc d¹ncolo de ... de sat c-o d¹h¹ariie cam c¹it m¹iză¹ū-aş¹. Fusă¹să ū¹ile lu ū¹ică z¹ūa pe c¹imp şi-el ven¹ă pe-o d¹ū¹mă mi-ros¹ind ū¹rmă v¹ojilor.
- 25 „M¹”, z¹ic, ieu n-ave¹am dec¹ū un cuū¹ū la m¹ine ş-un c¹umă¹g bun,

da ce să fac jeju? [...] Io [K] iel de feliu lui nu poate să fac-asă Mergă...
 gurmăji lui ie tăpeni. Mergă miroșind jeju ă scăpăt. Când iu m-an dat
 încoă, su coastă, iel a suiit în dial. A iintrăt Țsa și io an trecút înco-
 5 ló. Am mers spre (jejeă lúnă ca ziuă) am mers spre Vălea lu Mărcu-
 coló, cum îi zic-o comună, Cosovățu. La plai mă-ntilnesc cu doi, la finti-
 nă. Jeji tregă din pădurea din fătă, trecă la a din dos. „Mă, ăștia mă
 mănincă pe mini.” A dad Dumnezău, s-a dad la o parte-asă jeji și io am
 trecút. An trecút năiinti. Cî mă uit Ț urma mea, veneă liuonită Tăike,
 táta lu Mărin, călăre. Jar la Străhăea mergă. Ale aveă rivorvélu la iel. Scăp-
 10 ti rivorvélu, pac, pag di dău. Uori Ț iel.

-Ce faț mă, nea lúniță... întăriz dikhăniile, ne mănincă lupi.

-Lásă, bă...

Jeji a stat Ț zăpăd-acoló, da niz nu s-a urnit. Niz n-a mișcăt. Ce
 s-să úite ei? Am plecád ne-an dus.

15 Da jejeă tirziú. N-an dus Ț Străhăea și-am măi stad dău Uore pí-
 nă s-a fáci ziuă.

[Același]

Porcu

Porcu-l creștim așa, cu huruăje die porumb... le măi dăm și boabe...
 20 și încălzim apă și le dăm apă caldă cu puțînă făiină de porumb și la... la tă-
 jejea lui, îl tăjem și noi Ț ziuă de ajún, c-asă sá zici la noi, Ț ziuă d'e a-
 jún. Îl tăje Uómu și-l jupăje... cu pielea fáce opinc Uómu și dúpe ce-l
 jupăji, l-impárti-asă, [ε] l-impárti-asă și-l pune la moăre-ntr-o
 postávă, și-l tînem dău zîle, trei pe moări. Și mătîle m-apúc și l'e spal,
 25 l'e fac curáte și pi úrmă alég ce, di la bărbii di coló, alég și io ca la Cră-
 cún, fac și io sarmále. Le fac cu carne tocátă din bărbii, măi cu gră-
 síme, măi cu péciie, le fac și io acoló. Pun Uoréz, pun pipéri, pun bo-
 já, pun căpă acoló și iau vărzá și le-nvellésc în foăje de vărzá. Și-acúma

li-așez acolo uală și ce fac? [E] Pun zărnă de vărză fiartă și torn peste jele zărnă de vărză fiartă, ca să nu să desfacă sarmăya ... dim foaia di vărză. Și stau tot întreg. [...] Mațile le spal și fierbe tot cu sarmăliile. Oale lîngă foc coló, mațile în căldări și fierb. [...]

5 Trandafiri, șolduri - élia căre sînd dindărăt l'e púnem bășca, dupe cum ... și di élia făcim cîrnăți élia, c-așă să zîci. Și-i úmplem cu usturoi, iar cu pipéri, cu boia.

[Cu ce se baqă carnea?]

Făcim o privită de lemn.

10

Leána Iosiv Dan [74 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri: a foz duminică ... M-ă sculad de dimineață, am găti și ie, am puz masa și-am mișcat și ni-am hodini și noi.

15 Astăz, că ie luni [...] am gătit, am mișcat, copilú a plecă la colectiv și ie ie ce să fac? Mă dusăi la apă și ... făcú niște pămînt ca să lipés și io pin casa copilului. C-atîta poșă fac. Și pe urmă ni-apucărân de răzuări să le ... de căpă, s-o plivim de dudău.

[Aceeași]

Săpúnu

20 Úomu tăie porcu - ntodeuúna la Crăcún. Așă ... să taj - ajiča la noi. Și kăr cînd poáte să-l taj - cîn vrea să-l tăie, da io spun așă ști, cum ... Și dupe ce să taj porcu, să desfăc mațile, cārnia toată să jupăii sau să pîrléște. Și să strînge untúra du pe măță și toate, [K] toată untúra, ră-mășița di la, [r] di la carne și di la untúra bună cări jéște.

25 O strînge - ntr-un vas și dupe ce-o strînge - ntr-un vas, o ia și-o toacă și-o púne - n ... căldare - așă ji să spúne - ajiča la noi. Și pî-nă nu s-a púne, spusăi că ia sóde și úo cîntăre [K] o cîntăre, ca să știie

cît ... cît pîne. [...] Dupe ce le pîne-*Ń* cãldãre, sãdã asta o topãste-ntr-ãl-
 tu vas. Și dupe ce sã topãste, sã pîne pe foc... untúra-*Ń* cãldãre-acolã și
 îi dã foc și ia-ncepe sã sã topeãscã. Și pîne cîti-um [K] c-o cãnã, cu iibríc,
 cu cãva, pînã sãdã topitã peste untúra și ia flãrbe meréu. Și mestecînd și
 5 umplund-o meréu așã, ia flãrbe, flãrbe, flãrbe pãnã-ncepe sã... sã
 s-aducã, știți, sãpînu, sã umble-așã priu cãldãre, sã-nvirteãscã ca roãtã.
 Cît-um pic, cîti-um pic, pînã sã faci. Îi cãrcãm așã: pûnem o lingurã, s-o
 pûnim acolã sãpîn, o bãgãm ã sãpîn și luom și pe așã, pe... pe pãlmã, cu
 degetu-*Ń* cãrcãm și dãcã nu sã lipãste de sã dejgãuurã, ie sãpînu gãta.
 10 [Si apa care rãmîne dupã ce tai sãpunul, cum se cheamã?]
 Îi spûne strat sau vrec.

Cojocãru Ște Jenica [41 de ani]

Țãstu

Țãstu sã faci-așã: sã ia pãmînt, pãmînt gãlbîn și pãmînt mãi bun
 15 așã. Îl luãm, îl mãrunțim așã, cã iel dejã ie mãrînd da îl mãrunțãm a-
 șã-l fãcîm mãrînt și p-ormã, tupe ce-l fãcîm mãrînt, îl udãm cu apă
 și-l fãcîm cu ap-așã potrivit. Niș cã... moale-așã preã muãli, da niș
 cã tari-așã, și ã potrivit.

Ți-urmã pûnim acolã pleãvã. Dupã ce pûnem pleãvã, pleãvã di la...
 20 di la grîu, de cum sã trejerã, pleãvã d-ãja mãi mãrîntu, nu pãji d-elia marí
 ... așã.

Ți-urmã pûnem... așã-*Ń* spûne la noi ajiãia și știți [E] di la... cal
 și ã, bãlegãru ãla. Mestecãm acolã, și ã, și-l pûni și p-ela respîndît
 așã, și spusã, asta sã pûni. Și dupe ce sã stropãști cu apă pãmîntu ãla
 25 și cu pleãva, adicã bãlegãru ãla și cu pleãva și sã ia la cãlcãt așã. Sã
 strîng mãi mülte feméi. Și cîte trei, pãtru, și dóuo, trei, și cî șãsã, cîte vrea
 sã fãcã.

Și-l ia la jucãt așã și jgãcã tot pãmîntu ãla pînã s-amesticã tããti

păile. Și pă urmă-l ia la strîns cu mîinile. [...] Și-l joacă astăz și-l tîn,
 lîce că să-l tîn, măi tîn așá pe dospială, așá-l spune la noi. Și tîgma
 mîini iar îl stropiește din nou așá, că jel să zvință pe diasupra, și-l ia ierá
 la călcát și, dúpe ce-l ia la călcát, îl mai călcá de trei, pátru úori și-l strîn-
 5 gî iar.

Și dúpe ce-l strînge, fáce cu sápa mușuroái - așá de ... de pămînt și
 pi - urmă pune buruieni așá pe mușuroáile acélea cári le fáce. Și dúpe ce
 pune boji, ia pămînt di - acolo din grămada acéia și pune și spusá că fá-
 cém, pune - așá, fáce rotogólu-atít, cam așá, știi că je máre. Și pune pămînt
 10 acoló și-l turtéști - așá, fáci - un fel de turt - așá cá, cum să spun io, má-
 re așá ca máláiu, și-o fáci - așá cam di - o pálmă, cam așá grosímá.

[Aceeasi]

961. CRIVINA

(rn. Vinju - Mare, reg. Oltenia)

15

Culegere 1965: CC, MM, NS, VS; transcriere: MV

Fácem țujică

Cómina o lésám în v [K] acólo, úor în pútíná, úor décă noi avém nêște
 vásá lunz, ast'páté țoáté căpetíle, ș - spuném bútiie. Și ... puném puțíná ápá
 péste ia, cá décă viínu ála-l trághém, új - mai lésá je d'ún cómina; și décă vrep
 20 ca să nu să usúce așá ráy, mai puném puțíná ápá.

Și cîn termenán d'e puz gríúu, d'e însámîntát, páná nu să dá gérú, ne
 dčen ș - o cocéú le cazán, fabricán la cazán. Șá ... jésá di ia ... céva țujic-a-
 cólo. Noi o puném ... o puném la hírdáie áia d'in ... d'in búte, o trághém hí-
 rdáie și - o puném ínt - o pútíná - ú car, o dúcé le cazán ș - acólo o lom cu
 25 hírdáie și o puném ú hírdéú, dóyo cît tíine cazánú și ... fácem țujică d'in ea.

Acólo - avém un gîbán și să [K] căzânu áre și iel o terpentînă, d'in cãldãre áre t'erpentînă. [...] Căzânu ieste dî-îarãmă fãcút, o cãldãre mãre, d'e vo sûtã d'e lîtri. Am [K] áre un çapác. [r] çãpác, [...] vini-un terpentîn, o tãvã lúngã D'in tãva ája viñe. Je o pútîñã, um bazîn de tîmên sau d'e lemn și-acólo áre un [E] un cilîndru, to de arãmă și viñe t'erpentîna ája, d'i la capácu cãldãri, viñe -n... la pútîna ája și-acólo-m pútîñã iestã apă și-atúnca mERGÊ-jos, în [E] pin apă, ca să... cî-iesã ábur, cîm pornéște, curã ábur, și dáca dă pin apă, apă-l prefãce -n... likid. Atúnca curge -n gîbán, așã-ı spúnem, gîbán, cãre... úñe curge tũica. Tîñe pe la tréizãz d'e l'i-
10 tri gîbãnu ála.

Avém un [r] avém un lemn, o bucãd- de lemn și noi ı spúnem țanç le gradát. Cam douazășcînc, tréizãz d'e lîtri, d'pã cum je gîbãnu -ála d'e mãre. Atúnca a pornit acólo și cîn curgînd:

- Mã, ce [- zice], ia mai çeãrcã tũica, ia, cît ı d'e [K] cît cûrsã?

15 Bãgã bucãt- ája d'e lemn, ajã un lemn ca pe d'ezet, gradátã d'in o kilã sau d'ouo kilã. Atúnç spuı :

- [E] Mã, çan cît cûrsã ? [...]

Je l'ı cu l'ingura, avém l'ingur-acólo, și jeı cu l'ingura și çerc. și

- Mai [r] mai mérze

20 Cãnd vez cã să mai slãbi;

- Mã, nu mai mérze.

Jeı cu l'ingura și-arunc pe foc. O tuã la foc. și ia tîcã [- dacã] nu mai árd'e.

- Mã, sã slãbi. Ai sã-l lom,

25 Atúnca... trãget fõcu d'e su [K] trãge gîbãnu d'-acólo, d'e la úñe curge, trãge fõcu d'e la cãl [K] sup cãldãre, sãltã çapácu, desfãce élea și-atũ-l [= atunci l'] goléște un om, cõmina o lãpãd-afãr, spãlã cãldãrea d'in nou și-tuãrnã áltã cõminã, cãre mai áre, stit, dacã ma-ai mai mul de copt.

Criviñanu Ștefan [58 de ani]

Îorba de pește

Îorba de pește ... lei o căldare sau c-ai acolo, sau un tuț, sau o căldare, c-ai
 [ε] cu dumeată cumvã acolo... îm pescuieț, și- o pui cu puținã apă pe foc lei peș-
 țile... care pește vrei să- l pui ... dacă ai prins , bunînțãles; îi tai căpã [K] că-
 5 pãtu și- l spîntec. După ce i-ai tăiã căpãtu- l, spîntec și scoz mãtțe d'î jiel, fãz
 bucãt mai mic, le spell, și- l pui acolo- n... [ε] în cãldãrea aea. Pui în cãldã-
 re și ferbe pînã cî să fãce bun de mîncãt

[Același]

Mãmãliguța

10 Cui să fãcem mãmãliguța? Punem apă... pe foc și cîi să- ncepe să fiã-
 bã, fãcem... — io acuma... dùmãvãstã mã- ntrebãrãs trebe să vã spun așã
 cum fac — să fa [K] fãcem um pig de pãsãt să numieștãe; și lãșãm pu-
 țîn, după ce fãcem pãsãtu- l lãșãm d'e mai fiãrbie așã fãrã fãiinã î jiel, și dũ-
 pã ce am vãzũ cã a fiert, pũnim acolo după cum ie mãmãliga d'e mare: um
 15 pumn, doi, trii... așã pumh d'e așã să numieștãe la noi [...] Pũnim... acõ-
 lo în vãsũ care fãcem mãmãliga. fiãrbie ș- acolo, atãta timp cit cred'em cã
 ie fiãrtã După ce a fiert, o luom la mestecãt. O mestecãm bine, bine, bine,
 bine, pãnã să vedã ia cã ie bũnã mãmãliguța d'e mîncãt.

O punem d'in nou, să- ncintã pe fũndu vãsului al d'e fãcem mãmãliguța,
 20 o- ntuãrcem bine, apoi o rãsturnãm pi- o... fãțã [K] pi- o mãsã, pi- ù fund, pe
 ce are %omũ - acolo și... o mîncãm [...]

Aviem um... um bãz d'e lemã așã, fãcũt și jiel... ca să- i dũcã miestecãu, să
 puãtã sã mestecã mãmãliga, lustrui bine și cu ãla- i dãm mestecãtũri, cîn pi- o
 partã, cîn pe ãlta, și să numieștã miestecãu.

Cu cînepa

Ne dućăm cu plúgu la loc, acolo im_pămîntu ăla úne sămănăŃ cînepa,
I-avîám îmbălegărát. Cărám bălegá [K] gunóji d'e acásá și dućăm și făćám acolo
un loc îmbălegărát. CîŃ sămănám d'e puńám... sămîŃtám porúmbi, sămănám și
5 cînepa im_bucáta ăja d'e pămînt acolo, úndě... o aveám.

Dúpă ăsta, dúpă țe sămăná, cînepa creștă; vára... pi la... să zíc așá, pi la...
pin țe lúná, mă?... pin... iúlije, cam așá, da, să făćá cînepa, s-alegě... cînepă
d'e várá și cînepă d'e tuámná. A d'e várá iásó cu ũ spic la, mej d'asúpra d'-a
d'e tuámná; și pi-ăja o cullegám, o făćám mărúŃk, o legám, ca pie órce lúcu. L-
10 legám, venán cu iel, ne dućá la báltă sau la Dúnărie, cá noi s'fem [= sintem] a-
propápe d'e Dúnăre - ajić. Și - o morám: o lă [K] tîńám doo, trei zîle în apă, să mu-
rá... D'-aciá o spalám, venán cu ia acásá, o-ntînd'ám, să uscá; dúpă țe să us-
cá ia, íntră timp, cînd aveám timp, ne puńám cu [E] báltăia cu máiu pi ia.
O báltám, făćám fujór, ăi... d'ě - aci - l periiám, fujúar'í - é'lea, cu perie. Cu perie
15 făćútă... aveá babile d'e mult, perie făćútă năd'ins pένtru, ispre plένtru cî-
nepă.

O periiám, făćám... búná d'e tors, o puńám în fúrc ș-torcám tuátă vára
pie... cu fúrcile - m_briú. Torcán d'e... d'e sac, d'e cergă, în fińe, d'e țe
aveá nevoie.

20

[Aceeasi]

Peria ; pieptenúși

Peria ăsta ńereá făćútă d'e păr d'e porc. Legátă la mărúŃk, coleá la... mă-
núŃk, d'í úńi ia cu mína, ńereá legátă... bińe, stors [?] cu ăță d'e cînepă și
dátă cu cărá piéstě... ățăl - é'lea. Și páru ăla ăi d'e porc așá ireá... formát ășá
25 gros, mult și legát, și dan cu ia pie... fujóru - ăla d'e cînepă.

Aveá și d'-ăja, pieptenúși. Ăja ńereá așá, doi pieptenúși, făćút... i-adu-
că... ășta, cű să spun... țigăńńi ășta, cá nu ńereá țigán, ńereá țigăńń așá.

...și venă cu pieptenúș de áia. Și ca să făcém mai răpede, ca să pieptene mai răpede cinépa, o dam întâi îm pieptenúși éia și la urmă, perijám.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- 5 Muiică, m-an sculat ieri d'îmînhăță o dată cu ziua. An da la pui ... an da la porc ... am pl'ecat la gospodărie, la stropid de viie, cu-al bătrîn. Am stropit la viie, iel cu pómpa, s-io an cărăt apă, până mi s-a luat úmeri p-ic. An cărăt apă și iel a da bălăia pîn-a veni piatr-áia, beicoáriel - é'ea de piátră. Nu núma [r] núma iel, a fos mai mult uámen. [...]
- 10 Acásă, m-am apucát, cu nórá cu tot, am da dí la bucătării - afar ê-am avút, pátu, ê-am avút acolo, și m-am apucát să vărui. Am văruiit, după ê-am văruiit, an curățit gámur'le, am scuturat ba sállá, ba ... čerșál, ba ê-am avút, pe-acoló. Le-an scuturăđ le-am pus la locu lor. Și, o dată cu sára ... a fos sára; am pus și noi mása și-am mîncát
- 15 De d'îmînhăță mă sculáji. Ce să spun? Zor, pin nărúaje, veni plúaje, dá-i ... Cu treburi pe-acíja, ia-ite [= ia vite], cu lucrú ásta pe-acíje, am făcú mîncáre p'éntru uámen, a mîncát ... și treábă: an cără la pămînt, ba la úna, ba la álta ... Áia am făcút. Până veniráz duminévúastră, mă-înterupsărát d'in .. triábă.

[Aceeasi]

20 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

- Ieri m-an sculá de d'îmînhát - am dat la pásári, la porc, am pl'ecá după frúnză d'e guánge ... După ce le-an culés, am veni și le-an da mîncáre; am mai făcú puțină mîncáre și p'éntru noi ... ai familii d'e-acásă și dup-acé-iar așa am pl'ecát, după frúnză d'e guánge, că ... tuátă ziua tre- să ne tímim de
- 25 iéle, s-le dăm mîncáre. Și-ășá cam me-o trecú tímpu am veni, le-an dat iar am pl'ecát, iar ... pîn - s-a făcú seára [-.]

Și az ... la fel : mă sculăi , pregătiți făta d'e plecă la serviciu ... Dup-acéi-ia-
raj d'id'ei la guângă , mai făcuți mîncăre , c-avuseți un om la lucru pe-acîiă ,
la văruiit ... îi pusăți măsă și plecăți iărăj după frunză , după cum vărurăți

Pîndic / Auurica [37 de ani]

[Spălatul rufelor]

5 La noi , cînd se-adună rufe mult'e d'e -2 murdăre , le lom și ... ne dăen cu
jiele la Dîunăre . Le ... le mujem în apă , le dăen cu săpîn , le frecă j-le punem
să-nfloare la soare . Le pînem la soare să-nfloarească ; adică să usuc-așă , să
mai moaje jiele . Și p-ormă le luom iar , le dăm în apă , le mai dăen cu săpîn ,
10 le lăsă să-nfloarească , iar le spălăm . La urmă le lăsă ... până mai tîrziu așă
la soare , pînă cîm începe soarele să nu mai îndogorească-așă ... Le limpezim
și plecăm acăs cu jiele . Le-ntindem ... pe sfoară sau pe sîrmă .

Căblea Gica [17 ani]

După iarbă

15 Tăica , tătăl meu al bătrîn , aveă cai și cărúță și ne ducăm după iarbă , pe
cîmp . Într-o zi , h-a prins o ploăe . Și io ... mi-e m-e frică cînd așă ... cum ...
dudăie , cum spunem noi , acolo ș ... mi-a fos frică Dudăie , așă zicem noi și
h-a fos frică . Și m-am băgat ... m-ă suiit în cărúță ș - m-am acoperi cu iár-
bă . Și máma a spus că di ôe m-le frică și m-a lua la bătaie ca să nu mai în-
20 fiie frică . Atunc m-ă sculă de-acol d'e frică ca să nu mă bătă ['] și-am
sta sup fulgarin acolo , alături di ia , pîn-a venit acăsă .

kă Adriăn [11 ani]

962. OSTROVU-ȚARE

(m. Vînju – Mare ; reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS, VS ; transcriere : MV

La șlepuri

Acólo, ce să făcăm acolo ? Acólo știám așa : ierám cu ... fiie ieu, fiie cu tovărășu meu ... am plecá la drum, făcám cártur la círmă. Va-zică cart, serviciu la círmă. Acólo nu po să lej la drum, să laș círma singură. Făcám io trei uóre, iel trei uóre. În trei uóre ieu mă dam jos și-m făcám mîncăre, mîncám, că n-avea ... nu-î dădeá voie cu famílii, cu nevéste. În făcám mîncăre, mîncá
10 și măi stă și io o úbră să dorm și mă dučân și șkimbám továrășu. Iel iar la fel, ș-asa ... mergám până la destinátie. [...]

Acólo te duc, acolo învét. Te-mvătă ála care iește -acólo. Va-zică, cun
d-egzemplu la șlepuri : ie un ... círmác, va-z-zică, un om măi bătrín, cári ári
tot íventáru acéstui mers, íl áre iel ím primiri ; iel răspúnd'i d'-iel. Ș-ieu mă
15 duc fără ca să știu. Și-n spuine : „ Fă pe ásta, fă-í pe ála, ítag-aiíc așa ... adú-
nă sírma ásta íc așa, Fă pe-allántă, cúráță pe-acólo, cúráță cólo ”. Ierám sub-
alternu lui pínă cînd ... stam la iel or mă skimbá ș-le áltu, tot așa ierá. Până
cînd, dúpă o vekime oarecáre, doi, trei ani, pátru, cum ierái de d'ęstépt ... dai
un legzámen și ... trečí și dumeatá ca cum iește și iel.

20 Așa să-învătă mari neriie. Acólo nu să lucreáză cu pátimă [r] cu pátimă,
va-zică că „ să nu-l ínvát pá ásta că ... ínvătă d'í la míne și ... ”. Acólo-l ínvá-
lá pένtru că-l ușuréz și pi iel ím mîncá.

Manófu Gė Górgė [68 de ani]

Măcături

23 Am tups-o di pe uaj -ă spalát-o ... d'e usúcu-ále ; n-am dus cu ía
și-am ... făcút-o la mașínă, ș-am torz-o, ș-am făcút, últe, măcături d'í

jeșteea. Am văpsit-o la văpsitor.

[Cum faci macaturile?]

5 te!, uord bumbăcu, ce ai, ș-pe -ormă baġ lînă, dăcă ai lînă, uorz lînă și
baġ kar lînă, pie gard. Aia care -ăre urzățuăre pie gi [K] urzățuăre, da cî
uorzi măi mult uorz pe gard Pui în l'ergățuăre mosoru-așă și dai p-îngă
[=pe lîngă] gard: te duć așă și-te-ntorc, te du-ș-te-ntorc, pui la rost...
pe-urmă-l- ei pie sul.

Dragomir Ioana [67 de ani]

Cășu

10 Din lapte făcem în felu următor, după cum v-ă spus:

Ne rîn [K] mă rîndește cōbănu astăz la briņză, m-am dus, am muls; după
ce am muls am... kaġ... obijnulit sau... de fabrică, lik'id, am bāġat kaġu-
[K] l-am strecurat laptele de gunăe, de păr, de țoate kestiunil-esteș, l-am poș
în altă găleată curată. Dup-aceșea am... introdus kaġu-nă-întru, după can-
15 titătea care trebuie, am stat, am așteptat atît cît... jește căzu, ca să... să-
keġe tod laptele, l-am puț la strecurători, l-am strecură biņe, zėru din
el. L-am da din strecurători afără, l-am tăiāt, l-am făcūt așă, fel'i, fel'i,
cășu, și l-am puț la saramură, i-am dat sere.

Popescu Ieftimie [39 de ani]

Âncora

20 Âncora ie făcūtă... Sunt mai multe feluri de âncora, dar ca să vă spun mai
așă, mai clar, sunt unele âncora cu trei gără... întuărsă eșă, cōntra... cōntra-
opusă, stit; legăte c-un lanț și... dă drumu la lanțu ale, gărăi-ēlea să-nfig în
pămînt și au puterea de a ține. cu puterea lanțului și cu -ăia ține vāsu-n l'oc.
25 Altele sun cu două gără... mobile, ēlea ôrcum ar căde âncora, jele... să-nfig

[Același]

Teágu

Teágu ... îl tocám iar cu mașina, decât mierze la mașină, decât nu, îl tocám cu ... bardo, cun să spúne la noi și ... îi dăm sare, după-acéia -l puném um pig de făină d'le mălai și -l puném pe-o blaniță sau înt-un ... borcan, acolo, cu oțăt s peste iel, îl legă la gură și -l ținem pân -la ánu. La ánu puném dár di la váje sau d'le la căpră ... sau di la vácă, de únde ... găsím și atunci desfăcém și puné d'áru și ... făcém brińză, întegám brińza.

La noi ásta să-ntrebuiintáză mult, teágu.

Emília Vizdeí [42 de ani]

10 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] de dimińjăță am pus pámínt aici în cámera ásta, jos, cu cumnáti-meá. După-acéia an terminát și îi-am ap'că ș -an spălă rúfele, îi-ă spălă pe cap, ne-am duz la Dúnăre, an da rúfile -am venid le-am întins, pân -a venit óra douăspe Am mińcát, ne-a mai hodińi și noi um 15 pic ... și ... am mai da la rėtă, la porc, la pui, la căpră ș -s-a făcu sáră.

Ástáz ... fusá de ríndeí lumea ca s' meárgă la treábă la gospodárie la lucérná, pánă pe la príz, după-acéia veníi, aríjái în casă, făcúj páture, máturáj ... Veníi aiciá ș -jo la ... bucătárie cu cumnáti-meá, plámádirăń cozonácu ... Tájái l'émhe, făcúj fócu la cuptór ...

20

[Aceeási]

Păcală

Eră odátă un om și iel aveá doi copii. Și la bătrínétă iel a murít, și iel ... a lăsát fiul [E] copiíilor lui, îi-a lăsát avérea. Și iel aveá o vácă. A spus că ... a spus ca să făcă cí [K] un Hobór să vádă la čine fáče vácă. 25 și frátři čei mai mari, amíndóji, s-au dus îm pădúre și jeji au făcút acolo-șá ... grájduři d'le piátră. Da Păcală să scuálă ș -iel d'ri pe somn și ... frátři -i

spune, că

- Mă Păcălă, ia fă, mă, și tu un... grajd

Iel să ducă, tăie cîțva [ε] tae cîțeva crez de dud și le puñ-acolo. Și vâca intră uobor și la căre yîne [K] va intră vâca-ntîi, a eluia să fiie vâca.

5 Și iel a făcut acolo frumos... grajd'iu și ves că vâca la [K] a tras întîi la frunză. Trăgînd ia la fruz-acolo, Păcălă s-a bucurat.

Și iel a plecă cu vâca la tîrca s-o vîndă și mîergîn drîm lîng, a o-bosît și... s-a așeză la un copăc. Și adîră vîntu-așă. Și copăcu făce „scîț, scîț.” Da iel făce, cîcă:

10 - Ce spui? Să-zău vâca fiie?

Copăcu iar făce „scîț, scîț.” Și iel făce, cîcă:

- Da cînd îm dai băni?

Copăcu făce iar: „scîț, scîț.” Cîcă:

- Mart.

15 Și la urmă... iel i-a da [K] a lăsă vâca acolo și a plecat în sat. Și făcē, cîcă:

- Mă frățiilor - i-a spuz la frat - că, jote ce mi s-a-ntîmplă mie.

[...]

Manófu Ion [12 ani]

20

Cu ینگیتا

M-an dus odată cu un copîi, cu Gîgi lui Toporán, și iel aveá ینگیتا și-jo n-aveam. Jo-aveán d'ecît ینگیتا, fără boată. Da jo nu găsám boată pe-acolo. Și m-an dus și-jo și... en găsît o boată și-am pus-o la ینگیتa mea. Dîn noi cu ینگیتa așă, a sârît um pēste. Iel aveá și zăuucile cu iel.

25 Zăuuc, cum să spuñe la noi. Zăuuc, ie o sfoară lîngă, un băicón atîrnăt la cap și cu áce pe ia. Și puneám bo [K] gogoloáje d'e mîncáre, d'e māmăl'igă. Și a dat cu ia și iel a prins pēstel-á. Și jo am prins și-jo... d'éia mai mic.

[Același]

963. JIANA [ALR I, 856]

(rn. Vinju - Mare, reg. Oltenia)

Culegere 1962: MML, VS; transcriere: CO

[La vînătoare]

5 Aviam Hogari, aviam copcâi și ierem mai mult vînători. Ieu aveam doi
 fraț ai mei, iar vînători. Ierem vo zăce șiș, și-acuma cîn ne-an dus, ne-an
 dus aiica la o luncă mare, la Teiș. Am urmărit pe-acolo de vîlpi, de una de-
 ta, cîn coló an-da de iej [de lupi]. Ierem vo șásă. Dîșásă n-am putut să
 prîndem decîd duoi [r] decîd duoi. Cînd îi puneam cătăll'i să-î prîndă, să
 10 rîpeză pe cătăll'e, nu puteă... copcâcele să-î ia. Să rîpeză, să-ntorcă cu... pi-
 cuarle sus. Nu puteam să-î făcăm nimic. Cîn să pûnem mîna pe iej, te lua de
 ...vorb-ăia, cu gârle și-cu dinți. Îi puneam țava pûstî-ș-gură, strîngă și hă-
 lea cînd clîntăneă pe țava pûsti.

Și-am pus, un frate-al meu a puz mîna pe după capu-î, unu Gorită,
 15 că trăiește, a puz mîna la unu după cap și i-am prins și i-an țînút șásă
 luni de zile-ș-groapă. Da, să făcúsa ca cîrî, mar! de tot. Și... pe urmă ni
 i-a țomorît unu, le-a aruncă niște țotrăv-acolo, c-a zîs că scăpă din
 groapă și lag rău î sat aci. Și ni i-a otrăvit

Năstase Ștelîn [67 de ani]

[Ce a făcut subiectul azi și ieri]

20 [Azi] mă sculăi de nuapte și făcúí făcu [...] făcúí și ieu la [K] în
 căsă că trebuie, pi la porc, an-da la pîorc și pe urmă mă-mbrăcăi și mă
 dusei la sfînta biserică, că ieu sim bătrîna și trebe să mă duc. Venii d-acolo,
 făcúrá și noi mîncăre, ca oricare țom, adunărăn dudel'e să făcê la căzán
 25 țuică să blem și pe urmă șezúrá să mîncăm și trimesăraz dumîneavăstră
 și plecáí încoá. Altceva n-am făcú nimic

Jerî *ă* spălă pe-acás, c-a fos sîmbăta. Am mai prășit pin grădîna niș-te fasólê, h-*an* curățî și noi, c-a komu-acás.

Bălú Marîia [78 de ani]

[Cînepa]

5 Am pus bălegăr pe loc, balegăr d'-o pǎlmă d'ê gros, și pe ia o sămenî d'ê-o l'înge váca cu l'îmba d'î pi desúpra. Și să fáce mărișuáră, o cullég și d'î ia, știi, buruiénile cîp să fáce mari-ășá. S-alég a d'ê váră d'intr-a d'ê tuámnă. A d'ê váră, iásă ũ spiculét ũ sus așá și-a d'ê tuámnă rǎmîne j'os. Și-o cullégem pe áia d'ê váră, o dúcê și-o murám la báltă, pie úrmă o adúcem acás și-o
10 uscám și-o báltem, avém um profáp așá... profáb noi îi zícem, ũ lem n o-șá crăpát și c-um mai d'ê lem și dăm ũ ia pǎnă cîp să fáce, rǎmîne núma víta áia. Pi-urm-o dăm pintr-un dǎrac máre și-o fácem fuiuáre și-o púhê și-o lucrám; o țoarcem. Fácem d'î ia sac, saltéle-m pat, ce trébuie-*n* cas.

[Aceeasi]

15

Griúu

Dúpă recoltárea porúbului să fáce arătúra; arătúra adîncă de tuám-nă pένtru însămîntárea griúului. S-a făcút arătúra, s-a semănat fiie cu mí-na, fiie cu sǎmăntoárea mecánică. Dup-áceia să grápă, ca să să-*mf*únde mai bíhe pǎmîntu pένtru-a-j mentîne umezála. Dúpă un timb yarecáre rá-
20 sáre. [...] Primávára cîp să ridíc - așá... de să pítulă cǎará jiel, c-așá să yabijnuiește la noi, să fáce plivítu griúului de buruiénî, rug, boj, mai și tiu ieu, diferíte buruiénî. Dúpă ce-a crescú griúu mai máre și-a ajúns, i-a dá spicu, probábil să áibă sǎcǎrá jiel; să táje sǎcǎra, pένtru á iesi griúu curát pένtru sǎmîntă. Dúpă áceia, dúpă un timb mai scurt víne, a ajúnz gri-
25 uu la maturitáte pένtru sǎcǎrát. Sǎcǎrátu să fáce cu mína sau cu com-bína. Sǎ sǎcǎrá... cu mína să sǎcǎrá și să, să fáce znopi, znopi și-sǎ fac petiță.

Petițele să încercă cu cărúțile și se transportă la... la batóză, une să făce stog
 iar trejerátu cu combina să făce direct pe terén. Să seceră, să trejeră,
 iar noi cu cărúțile trebuie să urmărim combina pentru a transportá sáci la
 magazíe. După termenára seceríșului să făce cálculu, cit să cuvine pentru
 ziua múnca, li să-mpárte gríuu la colectivíștí. Fíiecare, ce-ș priméște, do-
 réște să meárgá la moárá.

Gurán Ion [39 de ani]

[Din viața subiectului]

10 Jeu, mi s-a-ntímplá cu fáta mea, s-a dus pi la náși-mea și- acolo a-
 veá o tocátóre d'-élea d'i nutret, nu știu de-ále cui d'á-acólo și a-mvítí-
 le ia acolo și cînd i-a dad drúmu a vení manivela áea și- a lovit-o alic' așá-
 cot. Și- i s-a format o gílco mare; li s-a umflá mína toátá și m-an_duz_la
 spítal la Vîjvúlet cu ia, ca să văd dáca áre lósu spart cumvá. Să- i făcê rázá.
 Cîm ne-an_dús acolo, ráza nu să făcá decít sára. Am_foz_névoítá ca să
 15 mă internéz. Bărbátu-mío a venit acásá și- io m-am_lintérmét í spítal. A trí-
 ie zî, dac-a spuz doctoru că n-áre nimíca, númai lovitúrá, am [K] a vení
 și m-a lua cu cărúța de-acólo.

20 Și a fos frig, iereá iárna. Și io m-an_dat pe j'os, aveám toállé-
 rúță, cojóg de-ále mari, tod da m-an_da_pe j'os cã ierám prea múlte-
 cărúță [...]. Și-așá sîmțám ráce că-m_venéá la cap și pe úrmá dúpe vreo trei
 zile a-ncepú să mă doáre cápu ráu. M-am_mai_dus_pe_la_dóctorí. Am_fos_și
 la Bucuréști. Vád c-acúma nu măi mă doáre kár așá ráu; dáca nu mă feréz
 de rácálá, mă doáre, da dáca măi mă ferésc, nú măi mă doáre-așá. Da tó-
 tuj nu prea le pot să le țín mînte, fíncá nu știu, așá mă súpără cápu

Murători!

Noi vărza o făcém în fiélu următori: o puném în puțină cin vrem să
băgăm vărza pένtru di iárnă, puném sare și ap-acoló și o pretočím dē mai mūt-
tē Vorí. Trăgém pe čep în cántă și pe urmă puñém d'in nou. Áia să numește
5 pretočit.

Și murători-i puném la hirdău sau la borcâne. Dăcă vren să făcém mai
mult, puñém la hirdău, și če făcém mai pregătít așá la borcâne cu puí de
căstrăvlet, și gogoșari, făcém cu Țotăt. Le pregătím iar la fiél, le-așezăm
în borcâne-acoló și ferbém puțin Țotātu-ála, dăcă vren să puñé și čeva
10 uléi, căre-i plăče puine și uléi și... mai puțin așá și țoárnă piște iéle. Le-m-
fundăm bine, le legăm la gúră și li lăsăm de să acrésć.

[Aceeasi]

[Lupoaica la oi]

La gospodăria agricol-colectivă a venit o lupoaică și-a mīncă doi
15 mīei. Și oămēni—ierá iárnă ásta—și a loat-o dúpe urmă, și a găsít-o m-
mijlocu Teișului, a găsít-o sātul-acoló. Ș-s-a duz mult Țámení și únu
st'há úndé vine ia și s-a dat în válea, în válea Teișului și, cum a venit la
ia [K] la iel, íspre iel, la dóluzășćinž de métri, cum a tras ũ ia um foc, a
daborít-o jos.

20 Și pe urmă i-a fos frică că... d-a daborít-o și i-a fos frică că-l mē-
nīcă și s-a dat iar la doi métri d'epártare și i-a tras iar în cap. Și... a-
pói a vení doi oāmēni cu... a legát-o de pičoáre și-a veñi cu ia așá
dē-a, a venit cu ia dē-a pāringá și alicá în fátă la [E] aicá-m fátă
mátului* a oprit-o și a vázút oāmēni. Și pe drúmu... pe drúmul sātului,
25 sātu Jiñi, i-a căzú crejieri d'în cap.

Găspar Dumitru [11 ani]

* mat = magazin specializat în băuturi alcoolice (MAT = monopolul alco-
olului și al tutunului).

Scufița Roșie

A fost odătită de o fetiță care o kema Scufița Roșie. Și ia s-a dus [K] a trimés-o mămă-sa să ia [K] să-i ducă buniki sale niște mîncărle, cozonac și friptură, și cînd a ajuns în pădure, lupu i-a ieșit în cale și a ntrebăt-o că unde
 5 mărze la a spus că să ducă la bunica jej să-i ducă d'lemîncărle. Și el a ntrebăt-o unde șede și ia a spus că șede dincolo de pădure. Și pi- urmă lupu i-a spus să șadă în pădure să mai culgăgă mîrle, că are d'estulă vrîeme, că dor nu... să pierde vrîemea pănă nu ajunge la bunica-sa. Pe urmă lupu s-a dus la bunica și s-a îmbrăcăt în foallé jej și-a ngîțit-o și Scufița Roșie, cînd a ajuns, a
 10 bătut în ușa și ia a spus :

- Întră, întră.

Lupu [K] Scufița, cînd a ajuns, a dat „sărú mîna, buhicúto”. Și ia a zis [K] și lupu n-a răspuns nimic. Scufița Roșie s-a dus și a zis :

- Vai dragă buhico, dar ce lok mar! ai!

15 - Să t'e văd mai bihě.

- Vai, dragă buhico, dar ce urék mar! ai!

- Ca să t'e pot ayuzi mai bihě.

- Vai, dragă buhico, dar ce bot mare ai!

- Ca să te-ngîț mai bihě.

20 Și cum a zis asta a și-ngîțit-o. Și a veni vîmătoru și l-a văzút în pat și a dat cu púscă el și l-a komorit. Și... l-a tălă pe búrtă și a găsít Scufița Roșie și cu bunica jej în el și l'a scos și aprăape bunica jerá să mără. Și i-a da cozonacu și cu friptúra și l'a mîncăt.

Trujică Néla [Mani]

964. PĂDINA-MARE - Sat lablănița

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

Culegere 1965: CC, MM, NS, VS; transcriere: GG

Ruătj [de căruță]

- 5 La noi zîce... ruătje sã fáce din ũ ľemn scur cam de vro șajzãc cęntimętri... lungiime. Rudar-o trãge la strung, dúpe c-o trãge la strung, sã pũne și fáce gãuun! Țjel de spițã, sã úce cũ_ęa la fierãr, o ľãgã, dúpe c-o ľãgã, sã pũne ș-o dã rudãrũlui. Rudãru Ți fáce spițã dintr-ũ ľemn di salcãm. Așã-j zîce la noi. Țm_pãrtea áia, auú d_ș_i_șio pim... áltje pãrț mallin.
- 10 La noi i sçe salcãm

- Dintr-áia Ți bãtje spițãle la loc, le bãgã-Ț_cãpãțina áęa. Dúpe cę le bãgã-Ț_cãpãțina, jel áre uȚ_scãyũn; și dęcã áre scãyũnu ála, pũne cãpãțina acolo și bãtje pe scãyũnu ála, cã s-ajungã tãte spițãle sã ľe bãgi. Dúpe cę ľe bãgã spițãle, áre áltu... áltu módã dje ľemn, de ulm. Dúpe cę ľeste dje ulm, tãje Țo-
15 bėzil_Țn_ferestju. Le-Țgãyũre, ľãjã le șoplește, le-Țgãyũre și ľe... ľe pũne la lócu lor. Și pe úrmã po_sã dúcã cu ęa la fierãr sã-j pũnã șina, șina dje fier. Áęa este ... la ruătje

Lázãr Gje Alecsãndru [64 de ani]

[Ce a fácut subiectul ieri și azi]

- 20 Jeri dimneãțã cĩn_m-ã_sculãt, c-ãm_fãcut? Am ľuat șeva-Ț_gurã și-p-úrmã... sã pun la tutũn, la uȚ_cumnãt al mey. Dúpe c-ãm pus tutũnu la cumnãtu-mju, am plecã la Pãdina Mare sã-Ț_cumpãr niște fãlinã dje grũ d'-acólo d'Ți la cuperãțivã, și d'Ț-acólo am venit acãs M-ãn_culcãt, m-ã_sculã_m-ã_ęuz_la sãpãt. Áęa am_fãcut az și jeri [...]
- 25 Ástãz de dimneãțã mi sã luminã la Pãdina. VeniȚ de-acólo, cĩȚ_viniȚ acãsã, miȚcãj. [...]

Ioãna Fe Udrėscu [62 de ani]

[Din viața subiectului]

Ieu am avut... doi copii am avut. Și-o fată mi-a murit, c-atunci nu ie-
rea doctori ca acumă. [...] Într-o săptămînă-a fost murită. Și-ă rămîns cu
băiatu de doi ani și jumătate. Și... I-am da și io, a crescut băiatu, I-am în-
grijit, c-ă fatu mea a murit și io am îngrijit pe băiatu și... I-am da și
io la școală. Dacă I-an da la școală, mă rugăm de toți învățători să-m aibe
grijă și miie de copii. Dar copilu meu știie ieșea primiiant întodeună.

Că-i spunem:

- Muma, mîncă-ăș oki, muma, să nu să ridă alți de tine muma [...].

10 Muma - nvătă!

Și - nvătă, ieșea primiiant întodeună. Și... pe urmă dacă a [E] învăță
șapte clasă... cînd a-nvătă ale șapte clasă-a dat lizămănu la, a iica-ntr-o
comună la Corlățai. Și ieu ieșeam la săptăm. Băbătu-meu ieră-o concetrare
A veni la miin-acolo și spūni:

15 - Mă, mămică, gîcești metale, al cîtălea ieșii.

Pă io zic:

- Al trîiilea. Al cîncilea.

- Nu!

- Al șasilea.

20 - Nu! Mămică, ieșii întăi.

L-ă luat în brăță, I-am mîngăiat, I-am pupă și-am plecă cu iel a-
căsă de-acolea-șă. [...] Dupe-acélea și... dac-a-nvătă șapte clasă, m-ă
rugă și io, aș fi vru să-i dau tot, să vrea munci ũ an de zile, numa să-m
băge și miie cîneva copilu școală; să-i dau toată mîncă mie. Și nu [E]
25 nu vrea nîmîn! să-m... nu mi-ascultă nîma vîrba.

Și a veni partidū. Cîm a veni partidū muncăm și io. [...] Și mă rugăm
de jei că, mămică, mîncă-v-aș oki, ce făcet cū copilu? [...] Și-acumă
dî-asta partidū, aveam ũ săcretar, Mîndrūt, ieră la Bălăcița acolo, și sicre-

tăru ăla mi-a spus mi-a venit pl. la noi și mi-a spus

- Lăsa, mă măicuță, că să vuez une ăre s-azungă băgatu dumatăle.

Îi luasă d-ică, mămită, d'escult. Nu jireă timpur ca acuma. Nu jiră, nu
 găsam nis opinie. Și să ducă la Bălăcița și să ăcă... Într-o [E] d'imihătă
 5 ăne-am pomeñi c-un... c-un bilét, cum să-i spun jey... ca să ducă, să
 prezente la Turnu-Săverin... c-o nótă t'il'fonică, să... prezente la Turnu
 Săverin.

Și s-a dus acolo la... a plecă aiică la [K] s-a dus la Bălăcița și d'a-
 coló i-a adunad mașina pe mai mult căre s-a duz vro douăzăc s-a dus.

10 Și s-a dus și barbătu-miu cu jey și l-a traz la contról acolo la Turnu-Săve-
 rin, la doctor. [...] Și de-acolo l-a triméz la Orădiia Mări. De la Orădiia Mă-
 re... m-aj kirăiid dipe jey; nótă lun a sta la Orădiia Mări. Și-n nótă
 lun a jesi locotinent. Cari-a fos cu jey a jesiť úni plutoñierť, a jesiť úni...
 jey a jesiť locotinent. [...]

13

[Aceeșși]

D'espre - ăvărúicít

La noi le... trei mărță dim Pașd noi spúñem [K] io spun pă tri măr-
 ță dim Paște, cîn trec tri mărță d'im Paști, la noi să zice - ăvărúicít. Atún-
 ca luăm fiétilé, băjéti, mámeľé, rușim uăuă și dăcă rușim uăuă... sára să
 20 léče hóră. Să duc fétilé la [K] fac un ăerculéte de sálcă și... ă ăerculétele ăla
 [K] să du la țuțuróji. Ș-ia ăerculétele - m mînă și - m mijlocu ăerculételui pú-
 ñe ăóyo. Și trlec dóto fiéľé. Și ziceă úna:

- lej vărúică pî la mărte ?

Da ăealántă sće :

25 - Șm vărúică, sînt.

- Da de la mărte - ăcóló ?

- Căre și - ăcotró.

lar bea ăpă di cóló d'im pumñ, iar zice :

-Jej vărúicǎ piŋ-la muártǎe?

-Sîŋ vărúicǎ, sînt.

-Da d'ŋ la muártǎe-ŋcǎlo?

-Cǎre ŝi-ŋcotró.

5 Ŝi ia čerculetǎle ŝi-l púne la fîntînǎ, sus. P-urmǎ vine áltǎ fáltǎ cu bǎ-
lát sau ... iárǎ ia [K] púne ʎou ŝi bea ápǎ d'im pumn ŝ-jar spun „Jej vărúicǎ
piŋ-la muártǎe.” Ŝi pe urm-ásǎ, mai dǎpǎrte sǎ fáče hǎra ŝi... jǎcǎ la hǎra.

[Aceeasi]

Brînzǎ de uáie

10 Brînz-ai de uáie sǎ fáče ... múlgem óile, strēcúráǎ lǎptǎle ŝi ... avém
kǎg fácuđ de noi ásǎ, kǎgu ŝi-l púnem ... într-o cîrpǎ ŝi-l múiem ũ lǎptǎ
ŝi-l ... Ŝi pe urmǎ-l [K] cînd il, dúpǎ če fáčem ásǎ-l ... il mǎstecǎm puŝîn,
il lǎsǎm d-o pártǎe ŝi sǎ-ŋkǎgǎ ŝi dúpe če sǎ-ŋkǎgǎ-l púnem ũ sǎcúŋ ŝi-l
strecorǎm. Ŝi atúncǎ cîŋ sǎ strečǎrǎ-l lǎm ŝi-l púnem ... ũ uálǎ ʎor în
15 strǎjikinǎ ... če avém. [...]

Kǎgu cum sǎ fáče? Sǎ fáče maț d'le porc ŝi cu jupujitúrá de pe búrtǎ
tǎ; jupujitúrá di pe búrtǎ ŝi cu aluúát, cu sǎrje, cu ʎoțǎt, lǎ mǎstecǎm
tuátle ŝi lǎ púnem în ... într-um maț. Ŝi-l púnǎ ŝi [r] il púnǎ ŝi sǎ u-
súcǎ. Ŝi cîŋ sǎ ʎusúcǎ! ʎom d'-acǎlo d'im mátu ále, púnem ... pun în
20 tr-o cîrpǎ. Ŝi dǎcǎ puŋ într-o cîrpǎ, într-o cîrpǎ mai curát-ásǎ ŝi-l jei
ŝi-l ... ŋkǎgǎ lǎptǎle. [...]

Ŝi de la mǎel sǎ ... sǎ fáče.

[Aceeasi]

Clóța

25 Clóța cînd uáua ŝi cînd ŝi vine jej sǎ clócǎscǎ stǎ pe cujbǎri acoló. Ŝi atúncǎ
čǎ noi luom uáuoale ŝi lǎ luom, lǎ... cînd je ráza suárilui în fereástǎ, lǎ-alegém

la rǎza suǎrelui. Şi sǎ vede pǎrǎlǎţǎ micǎ. Cǎre ǎre parǎuǎ micǎ, je bun, carg-o ǎre mai mare, nu je bun, cǎ spunea cǎ je veik.

Şi aleġem uǎuǎ mai dǎpǎrtǎ, dǎuuzǎşuǎnu ... dǎ uǎuǎ sau nǎuǎ sprǎieċe, cum ũi gǎşina. Şi fǎcǎm cuibǎri dǎ pǎje şi o pǎnem aclo-Ń cuibǎri. Lǎ pǎnem
5 intr-o tǎrmǎ sau intr-o bǎniţǎ, ũn fine-n ǎ-avǎem, şi pǎnem gǎşina aclo
şo şo cloċǎste trii sǎptǎmǎn şi dǎpe trii sǎptǎmǎn scoǎlǎ... ũor scoǎlǎ tuǎlǎ uǎ-
uǎlǎ, ũor nu lǎ scoǎlǎ niţ-ţumatǎlǎ. Scoǎlǎ puǎ. Aşa, şi dǎpǎ ċe scoǎlǎ puǎ
... ċǎpǎ sǎ le dǎm mǎncǎre, fǎiǎnǎ dǎ porǎm muǎiǎtǎ.

[Aceeǎşi]

10 ũrsu pǎcǎlid dǎ vǎlpe

ũerǎ odǎtǎ o vǎlpe cǎre nu mai aveǎ ċe sǎ mǎnǎnċe ş- s-a dǎz la col-
ţul pǎduri ş- s-a pus ũn mǎjocul drǎmului şi ũ ũom venǎ cu cǎrul cu piċeş-
te. Şi acolo, cǎn a vǎzǎt-o omul acǎla, a zis cǎ o ia cǎ sǎ fǎcǎ gǎler la coǎ-
cu femǎii lui.

Şi atǎncǎ vǎlbea [K] a luat-o, s-a uita la ia, a aruncǎt-o-Ń car, sǎ
15 mai uita din cǎnd ũn cǎn la vǎlpe şi vǎlpea s-a pus şi a aruncǎt piċeş-
te ş- a adunǎt [K] a aruncǎt ia a aruncǎt, pǎnǎ cǎnd a vǎzǎ cǎ sǎ sǎtu-
rǎ din tot pǎştele-acǎla şi s-a ... a sǎri ũoz dǎn car, a adunǎ tot pǎşte-
le şi a mǎncǎ şi ũ-a mai rǎmǎz dǎcǎt piċeşte. Şi s-a dus cu ũel ũn vie-
20 zuiǎnǎ. Şi cǎn s-a dǎz la vezuiǎnǎ a gǎşit ũursul pe-acolo. Şi-a spus cǎ ċe
mǎnǎnċǎ? Şi ia a spus cǎ un crap. Şi a spus cǎ de ũnde l-a luat la a spus cǎ
s-a dus ş- l-a pescuit. Şi a spus ũrsul cǎ nu-i mai va fǎċe nimic şi sǎ dǎce
ca sǎ sǎ-l ũnveċe ş- pe ũel ca sǎ pǎlescuiǎscǎ. S-a dǎz vǎlpea şi a dǎz
lǎpu [?] la lac aclo şi a bǎgǎt ũrsul coǎda-Ń lac şi a spus cǎ s-o lǎsǎ pǎnǎ
25 dimǎnǎtǎ. Şi acolo ũerǎ un ġer pulċerǎic şi ũ-a ũnġetǎd bǎlla şi-a ũnġetǎ şi coǎ-
da-m bǎllǎ. Şi dǎpǎ ċ-a ũnġetǎ coǎda-m bǎllǎ [...] a tras, a tras şi n-a mai
putǎ sǎ mai trǎgǎ coǎda şi s-a rupt coǎda ũn lac.

Cotolǎn Virġil [10 ani]

965. GRUIA

(rn. Vinju-Mare, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS, VS; transcriere : CC

[Treieratul cu cai]

5 Să zîg_îo aşá că ierám cam de vo cînsprîce_îo atúnca, cînd ierá cu cai
[treieratul].

Uite cum : copleám în izláz und-ereá pámîntu táre_şi rămîneá pámîntu
bătút, táre. Şi bągám în mijlóg... ruáti, cît o făcám rotúnd, bągám um
pop de lemn, gros. Şi de pópu ála legám 40 fúniie, cît ierá áriia de lágă_şi
10 puneám cîte trei, pátru cai, la rînd aşá, únu língă áltu, _şi-î mînáim cu bi-
cú peste griú. Aşezám griúu úna pe língă [K] pî sú_picuárele cájlor adícş.
Şi-î mînáim cu bicú, întorcám pe úrmă pájele iar cu fúrca, iar îl întorcám
pîná cînd să bătéá de tot.

Atúnc alegám pájele, le dam afará_şi griúu îl vînturám, pe úrmă-l adu-
15 nám la úloc. Vînturám cu lopáta cîm_bătéá vîntu. Aşá făcám.

Stérjie Núică [73 de ani]

[Pescuitul]

Cu sética [prind peşte] pescári colectívului, pένtru că Dúnărea acúm iéste,
cú_să spun, arendátă d'e colectív pe porţiúuni aşá. Înajínté [prindeam] cu úngi-
20_ţa_şi záuote, că áltceva nu iireá... scúlle ca acúma. [...] O sfuára aşá să kemá
záuote, cu cîte pátruzăc, cînzăc de éce pe ia..._ş-o sútă. O ducám cu bárca sau
îñót, cáre nu..._n-aveám bércă, o ducám îñót... sfuára.

[Acelaşi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-ă sculat, ieri dimineață, și am năstă fasuși acolo... în curte, că-l văzuseși puete, îl văzuseși? L-am săpăt, m-am dus și-am făcut mîncăre. A veni noră-mea la doșpțe, am mîncat și pe urmă am plecat în... la vițe col. Am săpăt porumbi, c-am avu niște porumbi acolo de săpăt, în capu viți. Am venit acasă, m-am dus pe la boboș pe vale, ba du-te dă la huără, și-a foz nuaptea. Am încălzit și-am mîncat și-m-am culcat.

Azi dimineață to la fel. Mă dusăi, frămîntăi piîne, o copsăi, fierșăi niște fasole, că ie vinerea și nu mănîncă dulce. Și pe urmă mîncăi, că veni nor-mea, mîncăre și pe ieri îi lăsăi acasă și io mă dusăi la treabă.

Cojocăriju Sôfilă [71 de ani]

[Despre școală]

Pe tot copiii mei, a-mvătă școală, și fetele și copiii. [...]

Păi n-ăvuz, nu m-a dat tătă [la școală], c-am avut un frate și-a zis că „las-că dau copilu, nu te mai”..., c-așă ieră atunca, nu ieră ca acuma. Acuma tot copiii se duc la școlă, nu mai lăsă pe nîma. Acu ie grădiniță. Am io pe-ăeă de pătru ani și-o ducă la grădiniță. Și știie pojezi, de zic „Duămne!” și ieu...

[Aceeși]

20

Porumbu

În momentu actual se cultivă mai ușor ca înnaainte. Înnaainte se cultivău mai greu, adică porumbu socotit, ară lomu cu plugu și se băgă plugu de doo degete sau de trei și ară cu vitele... o dată, p-ormă se ducă al doilea și-l puneă. Și răsăreă porumbu, nu prea răsăreă, fiică arătura ieră cam la suprafață, sigur, că dăcă ieră la doo degete sau la trei. În momentu actu-

uâl se cultivă mai bine și i-adevărat că și randament e socotit, așa dupe cî-
te le vediem cu toți, se dau mai bune. Să ară cu tractoru tuămna, o adîncîme
de douăzeci sau treizeci de centimetri.

Primăvara se grăpă și -să bage discurile, se bage sămăntorile, să sămăne,
5 iar să grăpă, mai știu io ce ... este nevoie acolo de părțile agrotehnice, așa
cum ne -mvăță agrotehnica. Răsare porumbu, p-ormă pleacă tășșitorile pin
iele. Părțile manuuale, adică uameni cu brățele, îl prășesc, de trei ori să
prășește, și de patru cînd ie căzu. Și randamentu ie mai bun acuma, văzút cam
de tuată lumea, nu numai de ..., socotit că puâte numai io ... aș vede acêz lu-
10 cru, ie văzú de tuată lumea că este randamentu mai bun al porumbului și cam
la tuâte culturile, nu numai porumbu.

Dec porumbu, dupe ce să termenă cu prașille aștea date, de care se dau,
rămîne tuămna pîntru culēs, adică cum îi spûnem noi așa, pârț muncitorēst
așă. Să culege, se ... s-astring, nutrețu se tăie, la noi așa este ū obicēj, să
15 tăie virfurile, să tăie virfu di colb, să tăie foliile-ălea, s-adună tuâte frumos, să
fac brățe și -apoî rămîne porumbu -n ... în cocănu lui pînă cîn -să usucă mai bi-
ne. Și pă urmă se adună, să astringe porumbu și -rămîne, s-adună pē urmă și
... din nou și ... porumbiște, așa -i spûnem noi și -asta este părtea porumbului
pînă toamnă.

20

Tujică Dumitru [42 de ani]

Tujica

După ce s-a băyút vinu tot de nu ma este nimica, rămîne cormina. Cormi-
na este buasc-ăia care rămîne -m bûtiie și pe -ăia o făcem la cazán noi. O du-
cēm la cazán, uo -ncărcăm din bûtiie și -o pûnem iar într-o pûtină, buască ăia.
25 Dúpe ce o pûnem în pûtină, pûnem coceni, că cu coceni făcem, și -o ducēm la
cazán, acolo úne este cazánu.

Cazánu este o cãldare ... și cãldarea asta are circumferență [E] uo sûtă,
uo sûtă cînzăc, dupe cum ie de mărie, de kilográmie. 40 úmplem. Are un capác

to de arămă, și caldărea țieste to de arămă, ăre un capăc to de arămă, pe că-
 re-l púnem acolo deasupra, lipím p-îngă ție. Dupe ăsta ăre ȳo țāvă, pe căre să
 púne deșupra, de făce legătură cu colăcu... Țāvă făce legătură cu capăcu ăsta
 la colăc, și colăcu ăsta țieste băgăt într-o ăltă pútină cu apă [r] cu apă, to
 5 den, de-aiică de la capăc lă... la colăcu ăsta. Și colăcu ăsta mērgē pim pútină
 ăsta cu apă și iásē în ăfără, și-aiică la capătu ție, unde iásē bucăȳia ăia mică
 ășă de țāvă, țieste gibanu. ăsta să numēște giban, căre cūrgē țuică.

Dupe țe ție-aríjem pe-ăștea pe tuăte, ție dăm foc. F. țiebe pînă cînd ajúngē
 la grădu ție, mai știu ție țe, și începe să cūrgă țuică. Cūrgîn țuic-acolo, țe făcēm
 10 noi ca să vedem decă-ție bünă sau nu ție bünă? Să dúce ȳomu și probēște or cu lîng-
 gura, ori, și pă őrme ca să vādă în giban cît o curs țieste măsúra. Măsúra țieste
 o bucătă de lemn ășă, ca pe deget, făcúta frumós și ție gradătă di lîtru ȳ lîtru.
 Și băgă măsúra ăia în ție acolo și-arătă:

-Cîte kile cūrseră, pă?

15 ȴna, două, trei și-ășă mai depărte, pînă cînd se tērmenă cu cazănu, adică
 se tērmenă cît cūrgē, dupe tēriȳa cōmini, atîta cūrgē și acolo.

[Acelasi]

Pōrcu

Pōrcu să ție, după țe-l... nēște scuăte, să ție pînă la șāsă săptămîni.
 20 Dupe-ăcēja-ție înțārcām și... ție înțārcām, pe úrmă-l púnim pe mîncāre și-l ție-
 grășēm, vōrba ăia, la diferitā greúutate, după cum ție și-ție de mîncătōri.

Dup-ăcēja să țāie și scuătem din ție și șúncă, ășă-ție spúnim noi, și tapím și
 untură din el Mățāle ție făcēm, cum spūsēi, brandafiri, tocām cărnea la mașină.
 Dup-ăcēja puñēm sare-n_ă, puñēm ȳusturōi și dup-ăcēja începem și úmplim,
 25 și, mățāle-ălea, ăle subțiri. Și ălea, ăle mai grúăsă făcēm mățā, ășă spúnem noi.
 Acolo puñim țeapă tocătă, ȳorlez. Dup-ăcēja trecēm și, vōrb-ăluȳa, cărnea ȳo
 sārām. Dupe țe sārām cărnea, după un timp o scōtem de-acolo și-o puñēm la
 fum. ăsta-ție tuătă kēstea.

Búrta..., noi uo fácem cu şúncă. Alégem aşé şúncă cu şoric cu tot ş-o tocám aşé mărunţică cu cutítu şi dup-acélea o băgám în búrtă ş-o ferbém şi p-órmă o púñem la o présă, şti, şi dup-acélea o fíném, újite şi acúma ma avém 40 bucátă din ea. [La burta aia mai mică] bundăreác îi spúñem; to la fiul îl fáccém
5 ca şi búrta.

[Din picioare şi cap ce se face?]

Fáccém piftii, aşé spúñem noi. Păi piftiile le fáccém... le púñem într-o căldáre mare, le ferbém şi... le fíerberem cit credem noi. Şi pe úrmă, dup-acélea le púñem în farfurii şi le púñem iar usturoi în iele. Şi le púñem úñeva la răcuere
10 şi să íngăgă. [...]

Păi ficátelē - I întrebúñţám la mătē [r] la mâte. Mai púñem şi cárne, sigúr, că nu púñem númai ficátilli, mai púñim şi cárne din cǎlalántă. Păi áre ficátē alb şi nēgru porcú.

Bála Angéla [37 de ani]

Píñe

Cum le fáñina? Cum să fíñe? La aburat o fáccém, aşé să zíce la noi. O fáccém la... ne dúcem [E]... la Gírla Mánle, la... la Bálla Vérdē, úndē vrem s-o fáccém. Şi o fáccém la... [E] íngǎlzím apă şi púñem acolo în [E] im postáv-a-şé să zíce la noi, ş-o plámădēştē şi... íncă fáce aluátu de seára şi îl lésă...
20 şti, píñă se ridicǎ, şi pe-órmă îl ímplámădēştē - acolo cu píñina. Púñe iar apă călbúťă, şti, şi cín [K] dúpe ce... îl fáce şi aluátu cu apă şi pe-órmă iar púñe apă căldă şi... píñă cí - să ridicǎ. Şi dúpe ce să ridicǎ [E], o frámíntă iará ş-o púñē - η - cuptó.

[Cum se face fǎina la aburat?]

lésă mai álbă. Sín dóylo calitǎť: şi mai... aşé mai uérzámă, cum să spun, mai nēgr - aşé, şi mai álbă.

Zamfir Nicolina [20 de ani]

[Harap Alb]

[...] Crăiu Ța pielea de urs și dă p.îe altă parte și-iasă înăjintle la pod. Cîin
să treacă, călu a sărit [ε] în doo picuări și fiu crăiului a vru să d'a cu săbîie,
da iel a scos căpu d'îm pielea de urs și-a spus că-i [ε] ie tătă-sq, nu ie urs.

5 [...]

Cîin Ți iasă un spîn înăjintle. Spînu fâce :

-Stăpîine, stăpîine, n-ai nevoie de slugă ?

Da iel :

- N-am nevoie, c-a spus tătă să mă feriez de uâmenî roș și de spîn.

10 Și iel a spus că „spîni nu sîn răi.” Și iel a [K] și-a spus ca să-l Ță și-pă iel
că puătē i-o [ε] ar fi d'e nevoie. Și-au plecat amîndoi. [...]

Lățea Constanța [11 ani]

966. VLĂDAIA

(rn. Vinju- Mare, reg. Oltenia)

13 Culegere 1963 : CC, MM, NS, VS; transcriere : CC

Tutunu

Să pîne răsăd de tutun, știț, sămîntă de-ăcēea... Le prepară - ntr-o...
nește pămînt cu bălegăr, bălegăr didisupt, de cal, socotit ca să Ți ajute la
căldură, că iel să sămănă din timp și Țește frîg ... de pin lîna ... ianuarē
20 sau ... adică, stăi, nu, februar. Du pe - atunci să cam pregătește locu pēntru
tutun. Și sămînăim sămînta acēea și-o udăm din cînd în cînd, atunci cîin Țește
te săcētă, până Țe răsăre. O curățăm bunîntăles de burujeni să nu îl Ța buru-
jēnile - m picuare pe ... pe răsădu de tutun. Dupe - acēea preparăm terēnu
unde trēbe să pînem. Și ar trebuii ca acēst... acēla terēn să fi Țe cam năst-

pós [...]

Tutúnu să púne-n felu următor: îl culégem de-acólo de la .. de únde jés-
te jel răsădit... Î răsád, răsád îi spúnem, și mergem acólo la terén, pre [K] cu
pregătire mergem, cu apă, cu cáne de apă, și cu sădóle, i-un cirliq pe cáne să
5 lăsă pe jel ca la vârză, și-i fáce gropiță úne-l bágă... pe fiiecare fir. Ántúndem
sfuára dúpe măsură, spusăi, tréizec de centimetri ál púnem pân-la dóozeç
de centimetri, tréizec de centimetri între rînduri, pân-la dóozeç de centimé-
tri în lungímea rîndurilor. Fácem d-egzémplu gropiță, vin și púne acólo apă-n
ia, în gropiță ca să fiie lud. Bágă firu de tutún, dupe-acélea îl strînge tot
10 cu acéla băț pămîntu la loc și tuárnă ș-um pic de apă. Áșá să sádește
tutúnu.

Îl sápă, îl îngrijéste să nu-l ia burujénile-m picúvare și dup-acélea-n
cepe culésu tutúnului, dúpe plánu ingîinérului de tutún. Ei, avém un ingîineri
cáre dá instructiúunile ástea, de culés. Se culége-m primu rînd fuácea didi-
15 súpt. Áșá mérége treptát între periúade pánă să culége pánă sus. L-îșiră,
mérége, vin feméile și-l îșiră acósă, pe átă și-l pun în néste panăpuri cáre
se numesc lergători. Pun în panăúurle acélea și îșiráte pe átă pînă cînd îș for-
meáză coluáre, fiie galbenă, fiie neágră, cum o fi păstrát. Dupe-acélea l-adună
de-acólo și-l fac znópuri, mai múlte șiruri la ú loc, pánă cînd l-lásă de for-
20 meáză ș-acólo colóri, îș formeáză ș-acólo coluáre. Dup-acélea îl ea pe fiieca-
re snop apárte și-l pápușesc și-l leágă cu ráfiie la fiiecare pápușálă. Dúpe ce-l
térmenă acólo, atúnc îl fac balóturi.

Bleańcă Ion [61 de ani]

Guánge

25 Sámínța de guánge je mărúntă ca sámínța de mac, tócmá așá ezáct.
și ia să clocește ș-áea dóosprižéce zîle... sámínța de guánge. Dúpe ce să clo-
cește dóosprižéce zîle, jése um vérme mic, mic, micút, mai mic ca furni-
ga și gulerát puțin, ca um fir subțire de papiúótă la git, cu alb. Și jel mă-

nîncă fruză și trei zile zăce, trei jêste sănătos. Trei mîningcă și trei nu. Să
despuăie de-o peliță și-ășă mîrge pîn-la pătruză de zile. Da, mîningcă fruză
de dud, numai fruză de dud. La pătruză de zile, la șas - săptămîni, pleă-
că lă - velit.

5 Lă - velit, dacă să - veleşte, s-adună gogolîia înăuntru, jiel să zgîrcêște,
să făce mic, să transformă, lepădă o peliță du pă el și să - ntransformă în
fluturăs. Și dupe ce pleacă la - mvelit să mai... durează ca o săptămîni, ca
vro Hob zile noo, pînă ce ruăde. Nemîncat sufere. Și dupe ce ruăde gogolîia
ăia, iășă, să - mperekăză, că sînt anumite gogolîi: care sîm ma ascuțite
10 sînt fluturăs, care nu, sîn fluturăice. Și să - mperekăză ca ôrce viietate. Du-
pe ăsta uamini ia sămînta aia, și - o păstrăm pînă la ănu, la primăvară. De - a-
cuma, dîn iulie sau iunie, până la primăvară la ănu cîn să - nfrunzăște du-
du, pîn - începe să - mugurească dudu și să - ș formează fruză. Și - atîncă
jărăj le pûnem la clocit. La clocit unde le pûnem? Le pûnem într - o căcûlă,
15 la o cămeră căldă. [...]

Și pîn - la urmă le trăgăm borangîcu tot jey... Să - nveleau, gogôs
mărunte -ășă să fac... pe mătură sau pe tufe de coceni, pe fruză de ma-
lin, pe fruză de nuc, pe fruză de ulm, indiferent pe ôrce fruză, numai
să n - ăibă mărăcinii să le - ntape, jiele [= gogoșile] sîn fuarte subțiri. Și - a-
20 fără de ăsta cînd devenă tîmpu le lăsam și le puneă la suare și mureă flutu-
ri. Cî să termină fluturi de murit, de să băteau... le ținean că cit să răscuă-
ce la suare, atîta dă borangîcu de bine, gogolêiele ălea... de borangîc.

Dupe ăsta le băgăm, ferbeam o căldare cu clocot, le băgăm la mașină, le - m-
fundăm c - o cîrpă de cînepă, bine frumos. Le - așezăm bine cîlo p - o crăcănă
25 îndojită așă ca să meargă bine. După ăsta le țineam um moment, da apa
ferbînte, cu clocot. Daș cu căldarea [K] cu ăla pîn căldare și să lua fir și
den drumu și umblăm cu mașina și trăgăm... De egzemplu la Macavei, că jera
proprietar aică, trăgă cîte - un kil de... de fir pe zi... cu mașina, suptîre,
suptîre. Aveam o virtelnită sus și jo tîn, po să țîn mașina și - acuma. Și jos

pă [E] postamentu unde puneam căldărea, aici stam pe scări un cup-stau, rar
cū-stau aici. Aici ieră căldărea și-aici [...] și-i dan drumu. Și-mvirteam
cu picōru, minām cu picōru ca la mașina de cusūt și borangicu să stringă pe
virtelmită sus [...]

5 Uo urzām ca pe orice pița de obicei. Găsām o spătă d'iasă, cu ităle, cu spăta,
ca și pe pița, pița obijnuită, ca și orice răzbōi. Și-așă o lucrām. Dacă vream o-a-
legām la cap, dacă nu o vārgām, im fine, indiferen cum ne plăcā. Cu suveika, cu
diferite culōri, cu mātāsă vegetālă. Ii den cu suveika, că ieră mai ușōr. Da așă
puteām s-alegēm cu minā și... ieră mai greu. Ce-i făcām? Sebac sau răyuri
10 sau ce ștu ia sau îi făcām verg.

Îleāna Ke Băltățanu [63 de ani]

Pōrcu

Îi tăiem în ziua de ajūnu Crăcūnului. Mīne ie Crăcūn și-astăzi ie ajūnu.
Și tăiem pōrcu. Dūpe trei zile sau pătru, punēm, il sārēm, grāsīmea o pūnem
15 bășca, adică clānina, pā romīnește. Slānina o pūnem bășca, uāsīle și muskēti,
șoldurle, spētele, le pūnem bășca. Punīndu-le bășca undē? Le string într-ū
hīrdēu. Nu avēm hīrdēu, luom o tīrnă din āga cu urēk, cum vorbīrām mai depār-
te [K] mai nāiinte și le pūnem în tīrnă. Sau nu: punēm piēlea pōrcului, uo cură-
țīm bine, bine, uo rădēu cu cuțītu s-o pūnem acōlo și pūnem ū rin dē cār-
20 ne, ū rin dē sārē, ūnu dē cārne, ūnu dē sārē. Dūpe āsta, dūpe trei zile sco-
lēm pēciile, grāsīmil-ēlea. Ce scotēm? Făcēm trandafirī... tocām cārne,
dac-avēm mașinā, la mașinā, dacă nu, tocām cu bārda, romānește, cū satī-
ru, pe māsă. Și tocām, pisām usturdōi și cu sārē și-i mestecām și-i bāgām
im mātīle āle mič ale pōrcului, āle subtīri. Mātāle - āle grūāsē: tocām cārnea
25 de la bārbi, dūpe ce tocām cārnea de la bārbi, tocām cāpā, tocām ficāti, līni-
ma. Tocām cāpā, pūnem kōrez, dacă pūnem, dacă nu, nu. Și le-așezām iar, le
bāgām iar im mātā... āle grūāsē. Și-āia le fierbēm în nuāptea lu Crăcūn. Dă-
că ne mai rămīne, ferbēm și-a dōo zi s-a trēja zi.

Grăsimea, dupe trei zile, zăănina Țo tocăm, măruntă, măruntă, bucăt, Ț-o punem la topit. Dupe c-o topim Ț-terminăm, începem să lom și din ălea: mușketle, trandafir de-ăla care l-ă făcūt, trandafir, nu maț. Îi tocăm mărunt, le frigem într-o căldare mare și-l punem într-um borcân, într-o brăduaică,
5 într-um borcân de sticlă, într-um vas c-ăvem acolo. Și îl ținem pînă-vără, care pua-să-l țină pînă-vără-l ține, care nu, nu.

Burta porcului, tot așa: tocăm pécii, o jupuiim partea dinăuntru Ț-o făcăm kag, cu sare, cu Țotăt, cu drăjde și cu făină de porumb. Ț-o băgăm într-um maț din ăla gros Ț-o punem ear la uscat, ca să-nkegăm laptele de vară, ba de
10 la Țo uăie, ba de la Țo căpră, ba de la Țo vacă, așa mai depărte... cu kagu ăla.

Burta, Țo punem Ț-o opărim bine, Țo opărim bine frumos, Ț-o punem sus Ț-o mîncăm în timpul de... în campania de mîncă. Trandafiri ai topit to la fel le făcăm. Îi mîncăm tot la fel, vară. Plec la colectiv, de igzâmplu cum fu
15 săi astăz, dac-am o bucățică, doo de mușketle sau di spătă sau din sold, de [E] grăsime de-a... Țasăle rămă Ț-le mîncăm la cōrbă. Și astea le păstrăm pînă-vără, care pua-să le păstreze, care nu, le mănîncă și iarna. Și vară mănîncă și Țel Țo-Țușor, Țo brîzișuară, um pescūt, ce i să găsăște. [...]

Ficăt porcului... Îi tocăm în mătăle ale gruăsă, cu bārbiile de la porc...
20 Ca și la orce vijetate, ca și la... ca și la uăie, are ficăt ai negri și ficăt ălbii. Îi punem și-i opărim, dupe ce-i opărim, tocăm Ț-o căpă, Țina, ăita, punem acolo mirodi, mă [E] mărăr, cîne-ăre cîmbru, pipér, ăsa mai depărte, ardēi și băgăm în mătă acolo. Și le ferbăm și dupe ce le ferbăm, le mîncăm, ca pe cartabós [κ] ca pe salám.

25 Ficăt-ai ălbii au beregăta de ronț, făcūtă prea așa și inelătă, inelătă, iar ăilant nu; au o beregătă ălbă, dac-o-ntorc și pe [K] cînd o speli, o-ntorcem pe... pe partea ăilantă, să făce cînd o ferbi ălbă ca zăpada.

[Aceeasi]

Lina

*Îi aleg în altă parte mîei tot într-un cîmp și Uoile pînă cînd [E], Uite
te ăi de țîță. Și p-ormă-î împreună. Și fac... mulț Uoile și fac brîză.*

*Lina: Tîndem dîile, lă spalăm, o scărmanăm în mîna și p-ormă mîngem
5 cu ea la dărăc, făce căjere și o torcăm... le skinuăsă așă și... o luă și-o-ntin-
d'et așă pe măsă, pe pat și dincolo la motor făce căjere. [...]*

*O dărăcim pin dărăc la... d'le la țigă. Alegem păru și canura rămăne și
ăia mîrge la dărăc și canura rămăne. Cîcîcu ăla je cîcîc, suptîre, pâr. Făce
d'imîi, urzălă de măcături, de covuără. Și-ăia gruăsă mîrge de bățeală... canu-
10 ra... Cîcîcu să făce de Uoprege, pentru Uoprege să tuărce, suptîre, to pâr, dim-
pâr d'le-ăla, dintr-al subțire.*

Tudor Me Ana [39 de ani]

Făta babei și făta mōsului

*Jeră Uoată ū moș și jeră și jel căsătorit. Femēia lui a murit și-o rămîns
15 c-o făta. Pe urmă jel s-a căsătorit cu ălta și fa [K] baba ăia aveă o făta. Și
jel [K] făta lui jeră fuărte vrēnică și-a bābii jeră lēneșe. Jej îi da tuată nuăpțea
de tors și [E] cînepă și ăia cîn să sculă dimiņăța îi lua ce torcă făta mōsului și
o da fetei jej ca să zică că torcă ia. Apoi mōsu [K] baba a spus ca să plēce făta
mōsului d'le la cūrtea se, că nu puâte s-o țije, că jește fuărte lēneșe. Atūnc iă-
20 tă-so j-a spus să plēce.*

*Ja a plecăt și pje drum, mergînd ia așă, s-a-ntilni c-o cățălūsē căre je-
ră bolnāvă și-a spus: „Fetiță, salveă [E] salvează-mă și pe mițe că ț-oj fi și-jo
vrodătă d'le ajutor.” Și ia atūnc a salvăt-o și a plecăt mai d'epărte. Mergînd ia așă,
a da d'le-un pom încărcăt cu omiz. [...]*

25

Păpa Elena [11 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Io ieri d'îmîngăță ă fos cu căpra și cîn ă venît... de m-an dus la iarbă, io ă luat iarbă la porc și-am venît acás și pînă aseară m-ă jucat. Aseară am mîncat și m-am culcăt. Azi d'îmîngăță mă dusei iar cu căpra și veniți acasă.

[Aceeși]

967. SALCIA [WLAD, 302]

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS, VS ; transcriere : MM

Treierám cu căji pe tuácă...

10 Cîn iereám ieu mic, acúm [ε] acú cînzăz de ani, să spun, atúnca iereá
rar mașîni și treierá mul cu cai [ε] cu căji pe tuácă. Treierám cu căji pe tuá-
că; ducân grîuu, bătătureám pămîntu bine și-l stropeám, cît puteá căji să
meárgă într-o fúnije de zéce métri. Și dezlegă zno! mult și-i puneám în
[K] băgám un lemn îm pămînt, áluja-i spuneá streájâr, și la streájăru-ála
15 să legá o fúnije de șapte, 4ob zéce métri de lúngă și-puneán cîte pátru cai
sau și cînc. Și-i luá la minát; mîná, mîná, mîná, mîná, căji-l călcá pe grîu, îl
călcá-l călcá, îl căloá pînă-l fărîmá. Pe-órmă treácám noi, trei, pátru pámeni,
cu fúrcile și-l întorcám. Iar puneán căji, pînă cînd îl făcám grîuu praf.
Pe-órmă-l aduná și-l făcám grămádă. Și-pe-órmă găsă și-noi o vînteá-
20 lá, nu vînteálă, cur, dáccă nu báteá vîntu, și-l dam în cur, și-l alegám. Și
pe-órmă îl băgá la magazîie curát.

Cînd iereá vînt, nu ne măi trebuia vînteálă, c-aliž la noi, în comúna noáș-
tă de șapte súde de famílii, nu gáseáj dóo vînteli. Da mult îl vînturá la vînt. Îl
puneám în car și-ne ducám — cum ie dealu-ála cînd veniráz dumneavgástă

la podu-ăla — într-un deal nalt și-l vinturăm. Și-acolo s-alegă mai bine ca la vînteață. Vînteața asta jéste făcut-așá din blánă și áre o manivelă care să-nvîr-
tése, și-la cǎpătu maniveli áleea aveá niște haripi, care fácă vînt, și-de-ája-și
spuneám vînteață noi.

5

Stan Ilea [62 de ani]

Mămăliga

Mămăliga să fáce-n căuín. Să púne apă, să púne pe foc. După ce să púne
pe foc, să [É] ncepe să fiárbă; dúpe ce-ncepe să fiárbă, pui o lingură de sáre.
Dúpe c-a-ncepu să fíárbă bine, fáce păsátu; dúpe c-a fácut pásátu, a fíert
10 puțin, dúpe c-a fíert, să pun doi pumni de [É] făină acolo. Măi fíerbe iar cît măi
fíerbe un căs sau o jumătá-de órá și-apúcă ómu și-o méstecă. O méstecă cu
mestecăuú și-tuárnă pe măsă. O táre felii și-ncepe să mánínce.

[Același]

[Tradiții populare]

15 La Sînzîieni, veneá Sînzîienile. Și ceta cere să nu ne dúcem la Sînzîieni la
múncă. Că s-a-ntimplát la Sînzîieni de s-a lovit ũok ... lúmea cu spițele și-nu
s-a mai vindecát, decá s-a lovit ũok cu spițele. Fíe dî-ája s-a lovit, c-a muncít
atúnca, fíe din altceva, că și-a țínút-o dî-ája și nu să măi dúce la múncă, dá
acúm mérgé de-a rînd la múncă.

20 La Sfîntu Górgé, să duc împóror în ziua d'íntîi, să duc împóror și-ádúc
próor și-pun la porț și-pi la căsă și-púne pi la grájduři, pi la pátule sálcă vérdé,
așá fac. Și naínte vréme să dúcă cu láuutári, și petrecá pe poianá ũlungă, dá
acúma nu je poiană, nu măi je nimic c-acúm îi log de múncă. [...] Și să dúcă pe
poian-acólo cu láuutári, cu fete marí, cu danác și petrecá.

25 De călúj, veneá călúșu în sat și-l júcă lúmea călúșu, cine vrea să-l pri-
mească, íntrá-năuíntru și júcă-m bătátúra ómului acólo. Și-í pláteá ce-í plá-
teá și mérgá-náínte iar la áltu. Așá júcă călúșu. Călúșári jereá legéť așá-și

căltăț cu corăp, pînă ajic la gheninke și d-ic' încoăca pînă colea, cu clopotăi, cu clopotăi legăt' asă la vine. Și cîn jucă, zdrăncăneă aia, ț-erăș drăgă lúmea cînd îi vedeăi jucînd. Și jucă pînă, pînă cură fum du pe țej, îm bătătúra omului, să scoată bucătúra.

5

Leana Vasile Ionăscu [66 de ani]

[Înmormîntarea]

Trăge Yomu să moară, îl vedem c-o să moară ș-aprînde lúmea lumînări! și lumînărea murtului și i-o púnem îm mînă. Și lúmea stă cu lumînări pi lîngă iel, toată lúmea, cîn ieste apruă pe să moară, îl vede, îl pricepem cîn moare. Și stă
10 toată lúmea cu lumînări îm mînă pe lîngă iel pînă-i iasă sùflelu. Pe urmă-l dă lúmea la o parte ș-maj stă puțin pînă să răcêște iel.

Dupe ce să răcêște iel, îl scaldăm ș-l-aștérnem îm pat de úne moare. Toatăle îi le lăsăm acolo, cum le-mbrăcăm du pe iel [K] le desbrăcăm încolo și le lăsăm tot asă j-le băgăm tot cum sint. Asă-i obiceiú.

15 Și pe urmă-l lăsăm tot aci pe loc, pînă cînd îi făcém trónu. Și cîn să făcê trónu-l luom și-l púnem în tron. Îl puñem îm pat, pînă vine pópă și-l iasă-ra la pătru. Ș-ne dúcê și-l băgăm în groapă ș-l'ermenăm.

La groapă, îl băgă pópă acolo-n groapă, îi făcém [E] cine are lémne îi făcê căsă, nu căsă, sap-asă cit [E] cînda d' la pămînt j' j'los... și maj rămînê-a-
20 șă maj puțin j'los asă și puñe lémne peste iel ca să nu cădă pe tron pămîntu, și puñe lémne peste tron ș-ca să nu cădă pămîntu că, vez, îi páre rău omului..

Și cînd îl dúcém la groapă, la toate răscurúurle dă cu ban peste iel, asă ș-cîn plecăr cu iel, îi dă peșkir la fiecare om, peșkirî îm mînă, c-asă să zîce la noi, peșkirî... maj rămím pomñet și le-mparte la biserică, la foméi.

25 Pe urmă vin acasă, dăcă ére pománă făcútă, nu-i maj făce, și-i făce pătruzăcile, pătruzăc, pătruzăz de pitișgare, pătruzășpátru de pitișuare -i făce. Făce pátru colăcêi, dăcă ére pománă făcútă. Și îi cêlêște pe élea și pe urmă le sáltă, ridică pópă colivele-n sus ș-pleacă pópă și rămînê lúmea și

măniacă la măsă.

La trei zile, la nouă zile - i făce colac. Ii făce colivă pân-la șas - săptămîni,
în fiecare săptămîină, în fiecare sîmbătă

[Aceași]

5

[Lupul la tîrlă]

La mine la tîrlă, cînd ieră la Fintîna Sărătă, avém o fintînă în plajă aia
în [ε] aia ieră Fintîna Sărătă, îi zicém Fintîna Sărătă, nu puteăr să stăvim lú-
pu acêsta, veneă, to veneă la oi și ne strică la oi. Am avút un cîine mare, un
cîine mare foarte pericolóz, nu ieră răy așa, da de lupi ieră minunăt. Toate
10 oile să adăposteă la tîrla noast-acoló; cum simțá că je cîinele la tîrl-acoló,
nu mai da lúpu-mprejúr; cum plecă cîinele, cum lúpu ne strică. Da cum veneă
cîinele nóstu la tîrl-acoló, súfletu, nu mai da lupi-acoló

Iar într-o dimineată, î iesítu spărúlu, ieră la mărînea bălți lu Aristică,
cu-óile, ș-o lupuăică vinē - răsărítu spărului ș-să repedē. Uoi j-ne ia uăia. An
15 gonít-o noi un kilométru cu cîini ș-a lăsát uăia. La un kilométru a lăsát uăia
nemqártă, că n-a apucat-o decít... Tótuj n-a măi trăiít uăia, c-a murít. Da to-
tuș an scos-o víie, da de mîncá n-am putú ș-o mîncă, că decă mănînc o uă-
je mîncátă de lup [ai] terminád uăta, nu mai, nu să mai poáte să fi j om... nu
ma je bünă, că je colz de lup, cîn ș-o-ñiñe colz de lup aj terminát cu toată
20 omenírea.

Stănó Marín [36 de ani]

Tutúnu

Tutúnu, făcă restáve. Înčí și-ntîi primăvára ne linteresám și făcém o
séră de tutún. Séra de tutún se făce-ntîi și-ntîi cu bălegár, bălegár de grajó
25 ... îl făcém patrát, o séră de tutún patrát-asá ș-o făcém de cam um mé-
tru grosíme de bălegár de cal sau de bou și dépe aia puném un strad de
pămînt, cam de-ũ led de mîná, cam zéce centimétru, cînsprezèce, pămînt.

Și pe urmă făc^ă răz^ăpare. D^upe ce făc^ă răz^ăpare, s^ăm^ăn^ăă s^ăm^ăn^ăța, biⁿe
 frum^os, pe ia, i^ăs^ă s^ăm^ăn^ăța a de [K] i^ăs^ă s^ăm^ăn^ăța de tut^un. I^ăs^ă, d^upe ^ăea
 al ud^ăm, al plivim, jumulim bur^uenle di p-iel, s^ă nu cre^ăs^ăcă bur^uiⁿeni, s^ă
 cre^ăs^ăcă iel, tut^unu. ... D^upe c^ă [= aceea], pe urmă, c^în cre^ște i^ei, cam c^în c^{en}-
 5 tim^ătri, z^ăc^ă c^{en}tim^ătri cre^ște, ^ăl tr^ăg^ăm din s^{er}ă, d^e-acol^o, m^{er}g^ă la loc,
 pe strat, și făc^ăm e^ki^pe : ^unu făc^ă g^ăyur^ă, ^unu ar^unc^ă tut^unu, ^unu-l îⁿfi^ge,
^unu-l ud^ă și-^ăltu-i d^ă ț^ăr^în^ă usc^ătă. ^Ăsta e p^usu tut^un^ul^ui p-an și dup-
^ăea tr^ăc^ă la recolt^ăt.

La recolt^ăt, m^{er}g^ăm ac^olo, l^um^ăea cu br^ăț^ăle, și -n^oc^ăp^ăm s^ă-i f^up^ăm fo^ă-
 10 ^{ea} g^ălb^în^ă. Și le p^unem ac^olo al^ăt^ur^ui kⁱtⁱe frum^os aș^ă și v^îne mașⁱn^ă, și le-
 c^ărc^ă și le trim^ăt^ă la c^{en}tru de tut^un, Calaf^ăt, ac^olo av^ăm, a fost. Ac^u nu
 ma av^ăm tut^un an^ă-^ăsta, diⁿ c^ăuz^ă c^ă n^e-a cup^rîns ^ăpele-m, pod ^ăi^ăc^ă
 și-ni s-a-n^ec^ăt p^ăm^întu tot și n-a m^ăi put^ut s^ă m^ăi p^unem tut^un

[Același]

15 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Prⁱma d^ăt^ă c^în m-am scul^ăt aⁿ făc^ut p^ătu, am m^ătur^ăt, dup-^ăce^ă
 m-am sp^ăl^ăt, am p^rîns ^oiile, le-am muls, am îⁿkeg^ăd br^îza și-am plec^ă la
 m^unc^ă. C^în n^e-am dus la m^unc^ă pe ter^{en}, am m^înc^ăt, d^up^ă c^ă-am m^înc^ă
 n^e-am epuc^ă și-am s^ăp^ăt [.]

20 Și azi de dimⁱne^ătă m^ă scul^ăi, m^ătur^ăi p^rîⁿc^urte, făc^ui m^înc^ăre și
 pe-^orm^ă j^es^ăi la p^oart^ă

Mitr^ăn Constanța [19 ani]

De-a ajum^ăta

De-a ajum^ăta. ^Ăte, puⁿem, puⁿem aș^ă copⁱiⁱ la gard și-i lum^ăr^ăm și-c^ă-
 25 re i^ăs^ă [E] a^fă^ră și pe c^ăre-l [K] pe c^ăre aj^um^ăte - ac^ol^o f^ug^e d^upe noi
 și-c^ă [K] d^ăc^ă p^rînde ^unu p^une pe-^ăltu și-aj^um^ăte și-f^ug^e iar d^upe noi.

[Cum numărați, cînd îl alegeți pe primul ?]

Numără bărba ȚăȚole : cîte unu, cîte doi, cîte tri, cîte patru, cîte cîc cîte șășă, cîte șapte, cîte op, cîte no, cîte zéce, jej, berbéce.

Gobănu Iulica [10 ani]

5

968. VERBIȚA

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS, VS ; transcriere : CC

[Treieratul cu cai]

Țin mînte că Țerean copil ... să treieră cu cai. Să făcă arije, copleșă o lă-
 10 jă de arije așă, cîrca vo... treizéc, pătruj de métri cîrcîferință așă. Apoi
 pă urmă să băteă um par la mijlocu ariji... par de lemn să băteă la mij-
 locu ariji, pă urmă cără cu cărle grîu și-l... puneă pe poian-ăia căre Țe-
 răă copleșă frumós. Apoi pe urmă legă trei cai unu de-ăltu și-i luam pe-ur-
 5 mă la mînat; căji Țeră legáz de paru-ăla cu o fînje și-i mîná pe stînga
 15 așă pînă veneă căji lîngă par, de să strîngă fînja. Apoi pă urmă-i întor-
 că napoi și-i mîná iar la fel pînă se desfășurá fînja, de patru, cîn șășă ori,
 pînă cîn să tocá grîuu ăla, de să fărîmá spîcu, de curá să [K] buábele.

Apăi pă urmă, lua fúrca, îl scuturá bine frumós, să scápe buábele la
 " vále. Dúpe ăia de bua [K] páiele la Țo párte și lua grîuu ăla căre Țeră fă-
 20 rîmá de cai, uscát și-l vînturá, fije cu cûru sau fije la vînt. Dúpe ce-l vîn-
 turá, l-aduná și-l băgá pin... magazîie, aj bătrîni.

Flórea Glújdea [59 de ani]

Duminică Rusălélor

Sîmbătă să-ncepe și duminică je duminica Rusălélor. Să-ncepe -așá, să
 jucă; să făcěá demul de acú nu s-a mai făcút... Așá. Să făcěá așá cǎlúșu. în-
 cepeá sîmbătă de la nameáz să jucă cǎlúșu, jerá doi sprizéče cǎlúșeri și cu
 5 doo fete crăiúță și jucă tuată săptămîna pînă mart. Mart să spărgă cǎlúșu.
 Dúpe ce să spărgă cǎlúșu veneá acásá fetele ș-jéle și... veneá cu parále,
 cu bani, le lua de pin sat, jucá pe-acoló pi sáte... jucá cǎlúșu. Și dúpe ce
 veneá acásá, să desfăcěá jéle, cǎ să dúcá cu pǎlării în cap, cu... vámeni
 cu fiésá roș în cap, cu [K] încînș cu bléte, cu batiste cusúte. Așá jeréá
 10 atúncă. Și să-ncepeá cǎlúșu de sîmbătă și să sîrșá mart. Așá iirá atúnc.
 [...]

Kar am fost în cǎlúș... Úite juc-ac-așá: dáccă jéste ũ yom picát, știi, pi-
 cǎ lúmea din cǎlúș, kar o femeie say bǎrbát čeva, dáccă cǎde din cǎlúș, cǎde
 mart și stă -m pat, și kar jey am vǎzút. Am fost în Četáte ș-am jucát pe lín-
 15 g-o femeie, de doi ani de zîle luátá din cǎlúș, și nu puteá să meárgá-m
 pičúáre, decít sta pe spáte -m pat. Cîn ne-an duz noi acólo cu cǎlúșu,
 a-ncepú să... a-ncepút čimpuiériu, știi, să cínțe, čimpuiériu. Și cîn
 a-ncepú čimpuiériu să cínțe, ja a începú să sǎrá, să... să zbicáscă.
 Cînd am intrát acólo, a-ncepú să cínțe čimpuiériu; ja a-ncepú să juá-
 20 če-m pat, de culcátă, cu pičúárele, cu mîinile, zbicá dí jéle acólo. Če
 să-j fac? Nu puteá s-o scot din sat efatá, cǎ jerá -m mijlocu sátu-
 lui. Trebúá s-o dai la marginea sátului să-j jucă cǎlúșeri p-íngá ja.
 Cîn ne-am dus acólo, a scos-o îm bǎtǎtúra. Cînd a scos-o -m bǎtǎ-
 25 túra acólo, am pus-o pe-o pátură, așternúta úite -așá, cǎpu la deal
 ș-cu pičúárele la vále, noi am începú să jucám pi língá ja... cǎlúșe-
 ri tot. Cînd [K] jucín noi pe língá ja, ja sǎreá în sus, de-acólo de
 jos. Noi fetele dí joc, am sǎrít ș-am luat-o pe ja, am tînút-o, am tî-
 nút-o; dac-am vǎzú cǎ nu putém s-o tîném, am sculát-o îm pičúáre

ș-a jucat cu ia în hără, călusu. Dupe c-ă jucat cu ia, ne-a plătit, ne-a
da cîn_sute de lei gîneri-so, c-avea un gîner, ne-a da cîn_sute de lei,
ne-a făcut măsă, am mîncat, dupe c-am mîncat, fumăia am băgăt-o în
căsă.

5 Cînd a fost ca să ne mai ducem noi, că să măi dăm pe - acolo pe la
ia, noi n-am mai dat pe - acolo pî_sătu_ăla ș-am dat pî_ăltu sat, mai
depărte. Pe la ia n-am mai dat, c-o fi făcut, Dumnezeu să știie, nu știu c-o
fi făcut. Fiie că s-a sculat, fiie c-a murit. Nu știu. Da ăstea le-am văzú
cu uoiki: juacă, dî_joc_săltă_uite_ășă, ca cînd ai sălădă ũ_lemn, dim_pi-
10 cūare. Așă jăste. [!][...]

La măiag, ăre un tufan, așă îi spūnem noi, lung, așă mare. Și-l ia
ũnū_spinăre și la capu lui acolo jăste pus usturdî, rumeniță, pelin, ălte fel
de burujeni, avrămeasă, cîpeneasă, de tuâte, căre știie să le culegăg; le
culegă căluseri bătrîni de le puneă acolo. Și cu burujan-ăia puteă să scuă-
15 le omu căre jeră căzút.

[Cum este măiagul?]

Ŭ_lemn așă lung, lung ca de trei metri, pătru, măiag, [...] căluseri
mer_cu_jel_în_spinăre, ăla s-kărmă măiăgu călúsului.

Lina Todor [62 de ani]

20 [Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] m-ă sculă și m-ă spălat ș-am da la porc ș-a mîncat sorbea-
lă, buabe și i-ă scos la iarbă. Dupe ce i-ă scos la iarbă, am pus țăstu ș-am
cop_piinea, am băgăt aluētu-m_piine ș-am copt-o. Dupe ăia am făcut mă-
măligă ș-am mîncă mămăligă. Am mîncat mămăligă cu cūperj dim_pădu-
25 re. Am adús cūperc dim_pădure ș-am mîncat mămăligă. Și dupe ăia am
plecă la iarbă s-adún porcului să-i aduc să mănînce. [...] Pîn-ăsără
m-am învîrtit, mai pi coló, mai pi cóló, cu năste giște să le pasc, boboci

să-î adun de pe vâle, să nu-î kerd. Am [ε] asta a fos pe la Plenită, năru-mea,
 io m-an dat fuga să cresc și pe -âle ieî, și rătăle, și boboci, și porci, tot.
 M-am învîrti pe bălătura cu iîi. Asăra, cînd a venit năru-mea de la Ple-
 niță, io făcūsăm ș-îo de mișcare, am kemăt-o ș-am mișcat, tot, grămădă
 5 la măsă. Și pe urmă ne-am culcat.

Azi diminiată cîm mă sculăi, iar așă făcui, mă spalăi. „Hai Leniță, să
 ne ducem la lămne, ș-aducem lămne, că n-avem ce pune pe foc”. Plecărăm
 amîndoo, venirăm cu lămnele, le-aduserăm, pusărăm și gătirăm; și mișcă-
 răm ș-acu ma plecărăm în cuacă [!].

10

[Aceeși]

Săpunu

Topim uosînza aia care o lom de la porc și grăsimă aia care-o lom
 di pi la mătă, uo topim în căldare cu... puțină apă. Și dipe ce merge ia de
 să topește bine, punem um pic de sūdă, ca să să topească, știî, să nu
 15 mai rămîie de loc jumări î săpunu. Dipe ce să topește aia, merge cu apă.
 Îi umplu cu apă o dată, merge bine, bine, bine și p-ormă iar pic sūdă, că
 până să leagă iel de fkerbe, să fac-apruape ca păsātu. Dipe ce să face
 ca păsātu, iar pun apă. Dipe ce pun apă, îl mai fherb nițal cu apă și pe
 urmă pun sūdă iar și să face grōs de să-șkăgă ca cūlumea. Atunc mai
 20 pic um pic de sūdă și devine de-ș dă strātu. Cîm dă strātu, îi dau sare
 și-l dau jos de pe foc și ala ie săpunu făcut.

Strātu... ala-l lăpădăm, care ieste iel înkégat de tot, că altu să-
 punu mai rămîie ceva limpede. Care ie limpede, îl lom și spalăm rufele cu
 iel... tot strat îi zîce, da-l lom în sticle pe ala limpede. Și ala care ră-
 25 mine, înkégatu ala, ala-l băgăm la pămîi să nu dea huărăle-n iel, că-î
 cu sūdă, l-înropăm.

[Aceeși]

[Parcul]

Purc'elu, cînd să năște, ăl lăsăm la purcă până s'uge iel, pîn - la șapte săptămîni. [...] De la șapte săptămîni sau kopt i - nțărcăm și le dăm mereu buabe să mănîncă, buabe și sorbeală. De ce mănîncă, dacă ai să - i dai mereu, de - ăia iel crește și cît puâte să mănînce. [...]

Cînd îl tăiem la Crăcûin, îl tăiem, noi îl jupuiim pentru opinîc. Să jupuije tot, piélea o frecăm puțin cu cînușe sau cu sâre și pe - ărmă o - ntîndem, să usucă; cîi să usucă, o - mperekem și o făcăm opinîc de ne - jocalțăm cu jele.

10. Și cîrnea... Începînd așa, le [K] o cîpălîm s - o punem la sârăt, la muare. Și burtă și cu mățale le spălăm bine frumos și curățăm cîrnea du pe uasă, du pe șolduri, du pe spete. Și - ntr - ălea, ăle suptîri, făcăm trandafiri, cu cîrnea du pe spete s - du pe șold. Și făcăm trandafirele - ăle subțiri. În trandafiri ce băgăm? Băgăm usturîi pisat, și piperi, și cîmbru de grădi -
15 nă, și - i punem la uscat, trandafiri. Și mățale și cu burtă tocăm în jele ficat, grăsiime du pe la bîrbi, du pe - ăiic - așa și cu cîpă puțin și le umplăm burtă și cu bîndărețele și cu mățele ăle gruase, ălea le umplăm. Și le fierbem și le punem la mîncare, le mîncăm, pe urmă, ălea, nu putem să le ținem pe - ălea.

20 [Care ficati îi pui în burtă?]

Ficati și - ăi ălbii, și - ăi negri; merg tot împreună.

Și cîrnea allată o scuătem dupe trei zile de la muare și uasile le punem la fum, uasale: șiru spinării, șoldurile, spetele, cuastă, dacă vreji să oprêști. Dacă nu, cînd topim cîrnea, uo topim pe - alalată tuată grăsiimea
25 și cu cîrnea s - o punem în cîntă, și din trandafiri tocăm atînea s - o frigem bine, s - o punem în cîntă, s - o păstrăm. Dacă o păstrăm pîn - acû vâra, cînd plecăm la mîncă, de - acolo lom să mîncăm. Dacă n - ai ăe mîncă pînă vâra, o mănîncă, n - ai încotru, trebui să mănîncă, că n - o să stai să te uijăi

le ia și să nu mănînc [!].

Căpățîna și cu picuările iar le punem; picuările le ținem mai tîrziu, alea le ... putem să le păstrăm, da căpățîna atînc, la Anu nou, le făcăm piftii. Le spălăm din nou și le fierbem pe foc și pisăm usturoi și-pă urmă cînd [K] punem în străikini, c-așă să spūne la noi, în străikini. Dupe ce să răcēste puțin, punem usturoiu în apă ăia, și cu bucățile alea, și împărțim așă în străikini. Și dimineața alaltă mîncăm piftii. Și dim-picuare to la fel... să făce.

De-aiică de la bărbie făcēm șungă, bărbie ăsta de-aiică-așă, tuică; Yo făcēm șungă, Yo punē la muare, p-ormă o scotēn de la muare, punēm 10 pușîn ardēi peste ia și p-ormă o-atinām sus la fum... și mîncăm din șungă.

elena Bogasieru [38 de ani]

Prizea cel voinic și merele de aur

[...] Împăratul a pus în gin să tăie mărul, der băiatul cel mic el lui, Prizea
lea, n-a vrut. S-a rugă de iel și ... iel a lăsāt mărul, împăratul. Prizea s-a
15 dus și-a luat cărți de citit, a luat arcul și cu săgeata și s-a pus pe burtă,
A pus un țărūs în față și unul în spate, cînd i-o veni să cucăiască să-l
[K] să să lovească cu bărba în cel din față. Iel a citi cărți și din spre zi-
uă, la fel ca și la ceilălti frați, i-a veni și lui somn. Iel nu a adormit și iel
s-a pomenit cu un fișiiit prin măr. Cîn a tras cu săgeata și nu l-a lovit
20 pe hot, cînd a tras a dōo uără a ... [K] fișiiitul a încetāt și cîn s-a scu-
lēt iel acolo, a văzūt urma de sînge. Iel s-a dus la tătāl său, ie [E] a
luat cîteva mere din măr, le-a pus pe o tipsiie de ăur și le-a dus la
tătāl său. Tătāl său a fos puarte bucurōs.

Iel apōi n-a mai vru să șeadă și a plecā cu cōi doi frați ai săi ca
25 să prindā hōtūl. Ceilălti frați ai săi, ai doi, prinșeaserē pizmā pe iel, pēn-
tru că iel prinsāsā hōtū și ceilălti n-au putūt să-l prindā. Cîn s-au dus
acolo, iei au luat o fūniie și s-au dus la [K] ca să între pe tărîmu celā-

lălt dupe zmei. [...]

Țocăn Lenúta [11 ani]

969. SEACA-DE-PĂDURE

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : 11 ; MM, MV ; transcriere : MV

5

[Amintiri din primul război mondial]

[...] Az așa, mîîî-^îasă, an ^îcercat odată să fug [din lagăr]. Am fugîî.
Am fugîî... n-aveam decî nêste tutun, frunză de fag amestecă cu tutun ; și-am
avú nêste sárîe.

10 Și-am fugî de-acólo din... pe munte, sus, că să mă duc î Italia
sau în Elveția. „Doámne, zîc, „cum a făcú sfîntu púsnic cutăre ? C-a
mîncat iarbă și corăde, zîc, „și tot a trecú d muntî. Da io n-am să-
i trec ?”

Am suii pănă vedeám ómu jos ca miélu. Am sui pănă cîm n-am
15 măi văzú nimîc. Mi-a venî foamé. An găsú nêste iarbă... lat-asă. A
luat iarbă d-ája și-am pus în gamelă și-am făcú dóló [K] în marmi-
tă, c-aveám marîmîd-asă lătă, cu... am făcú dóló țărúse și-am pus, și-am
avú Kibrite la mîne și-am făcú surcêle să fierb, cu zăpádă. Iarba ága,
cînd am mîncá dí-ia-ntîi, a foz dúlói. Cînd am fierb-o, mă tăjă la lîm-
20 bă.

Ē ! nu sâ puáte trêce ! M-am întors înapó. [...]

Ne-a trimés pi-un colz de pād [K] munte acólo, să tăjé la pă-
dúre. Nu puteám nié acólo, spun drep că nu puteám că jerán zlab.
Ș-a-^întîntát o sușá — cum s-a făcú acú la noi pîntre munt —
25 de-o făcú de la Bișoflac, ca să să [E] corespuńdă cu frúntu ákustru-
ungăr la Piáva, únde jeréá lúptele ákustr-ungăre cu talieni. Ne-a duz

la *șușăua* *ăea*. Ne sculă dimineața cu două ore pă la ziua *

- Te au! Căve! [= germ. Steh auf! Kafe!]

Ne da cîți-o lingură de cafeă, ne lua dindărăț santinêlê și pe păr-
tea ăsta și pe parte-ăea Adunăi frunză de daîn, de copăc, cai mort,
5 sfêcle pûtredê și mîncăm! Ômu-i dobitoc. Ajungeam acolo, ieră stîncile
nu cît căsa ăsta, de zêce uari cît căsa ăsta. Altele le mină, altele nu le mi-
nă, ne puneam cu barăsă [K] barăsăle pe ele: poc - poc, poc - poc! ca să
făcêm *șușăua*. Mîncărea veneă la unu dîpe dăosprece, cîn veneă acolo ca-
zânu cu mîncărea, cu un car. [...]

10 Am stat și-acolò, la cariera ăia de phătră, la *șușăua* *ăea*, aproape-o
lună. [...]

Udrea Tănăsîie [77 de ani]

[Întîmplări din sat]

Măma mea a plecat și-ee ca o fătă c-um băiat, cum mă-ntrebăret di
15 la-ncepût. De un și cum tătă -su n-a vru s-o lăse dîpe ăla. A luat-o,
cîc-ar fi tras cu pîsca. Aluzan și-jo lume -ncuăca, lume de vîrsta mămi mé-
le și-a spus și ja, și, ne spuneă; c-a murit acúma, páișpe ani de cînd ie
mpártă, nu-i mult. Și a luat-o di la bărbátu -s-ăla și-a mărtăt-o dîpe ăl-
tu, după um băiat, de-a două. Și ce cîștig a cîștigăt? A mărităt-o dîpe
20 ăla, a făcú máma mea trei copii, a apucăt-o iarna cu patru copii și cu bîr-
bátu cîn și cu ia sásă și-n primăvár -a își sîngură ca dîștiu. I-a murí
și copîii tot, i-a murí și bărbátu mîncă de lup, turbăt, a murit turbăt.

Și máma mea a trecú și pîn ășteș. Și n-a foz biní de ăea. P-ormă
s-a mărtăt a dou -uară cu noi la Tei, și di la Tei a vení și-ta [K] tat -al
25 meu a avút prăvălîie și-cîrcumă-n comúna Călugăreji, unde -s spuséi că
sîn născútă ieu. A murí tătă, a rămáz máma mea cu noi și-ne-a lua
bătrînu și-ne-a crescú tót ajií! la Săca, unde-a foz máma. Și n-a făcú
nic o treábă. Puteă s-o lăse de la-ncepût acolò și poat-erăă mul mai

bine de ea.

S-a-ntîmplă și d-esteă, 9 fast.

[Cum a fost întîmplarea cu lupul?]

Păi ce să fac -a plecă la lémne -m pădure, sara, tupe [r] tupe
 5 ce -a-nsărat. Cînd a plecăt în pădure, că i-ar fi spus bătrînu, ma [K]
 tat-al mămi mele, că să nu să ducă -m pădure, că-i un lúp turbăt. Și cîc-a
 vin nește uămini și l-a kema: „Nu, cîc „hai, să mersem.” S-a plecăt în
 pădure. Și cā ducînu-să -m pădure și cîn s-a-ntors dim pădure -ncă-
 10 că, cu lémnele, cîcă lúpu le-a tăiát cale -așă. Și iel a foz năiînti. Și-a zis
 că a lua [K] a da drúmu lémnului din spâte și -a lua săcúrea z-deă lup.
 Și n-a nimeri lúpu, a nimărit în pă [K] în pămînt. Și lúpu s-a răpezi
 și l-o luat așă ... pe fătă.

Iel cînd a venit acasă, máma mea cîcă mă [K] mai aveá un copil ne-
 mót, ireá [K] ála ireá -n leágân, al mai mig de tot. Cîcă ia ierá cū copilú.
 15 Și cîcă iel [K] pe el l-a auzi văitîndú-să. Cîc :

- Ce-i, Ioáne, cu tine ?

- Ce să fie, cîc [= zice], nu-i nimic.

Ce :

- Pă tine te mîncă lúpu !

20 Ce :

- Nu-i nimic, taz din gura, cā spėjii [= sperii] copilú. (Al mai mic .

... [r] Al mai mic.)

Cînd a intrát în casí, cā plin de ... pe lok, așă, pe fătă, plin de sín-
 ge cîcă ieréá, zgîriiát așă. S-ar fi dus, cā, la únu, la Urdinîță, să-i táie
 25 ... de turbári, [r] de turbáre, cum ieréá pe timpuri atúnc. Cîcă ála, cînd
 s-a dus acolo, cîc :

- Mă Ioáne, n-aj nimica pân-acú, de să aj grijé, pân-la no [K]
 pân-la trei zile, pân-la nóto zile ... la sásă lun, la nóto lun. Aj grijé, de !
 Din nóto -n nóto, ști, a mers. Și la nóto zile, a turbăt s-a murit. A

muri turbat.

Icaterina Popescu [61 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

M-am sculat de dimineață, am frământat niște pîine și-am făcut două
5 pîini. [!] Dupe asta am pus în furcă, am tors. Am potoli și-ieu răță, porc, gîs-
că, c-am avut în bătitură. Pe urmă ... am făcut mîncare pîntru di' desăr
lerl.

Și astăzi mă sculăi și iar așa făcui mîncare de priz și-plecăi la lém-
ne-m pădure, măi torsăi de dimineață și-plecăi la lémne-m pădure și
10 venii acūs.

[Aceași]

O întâmplare

Nu ierăi cu sânia, ierăi cu căruța.

Ducîndu-mă odăta la ... Să făce un tîrg alică la Brabova, știț. Și du-
15 cîndu-mă către tîrg, alicăa jêste un sătuleț, Burtăiu; din [r] di' Răkita
trécet în Burtăiu. Din ... di'colo de Burtăiu, ierăa acolo o mlăștină, știț.
Păi a [K] ala puteăi să spui că je [K] ala ieră iădu [!]. Iădu, cum spune -ă-
că [!] iădu. Ala ierăa iădu. Acuma ... trec, nū maj ... nimic!

A găsît un cetațan ... înămolit acolo. Ierăa cu cai cu tot; cu cai cu
20 tot. Și-să băgăs-asă sup cai, ca să scoată călu de-acolo, că ierăa călu
căzút. Ne-an dus și-am puz mîinile tot și-de-abi l-an scoz de-acolo,
pe cetațan. Pe-ormă dup-acêia iar [!] și-a lua drumu către orăș. Io i-an
spus:

-Mă, băiătule, io să fiu în locu tău nu m-aj măi duce-acuma ... M-aș în-
25 țoărce -napoi numa așa de ... de rușine, nu că de altceva [!] să maj întru
prin Brabova să maj treg di'colo, să tre către Craiova.

Ce:

- Nu, măi, mă duc, că nu să puăte.

Ômu, cu treăbă.

Și... ăsta avusej... [de povestit], de -ntîmplărea ăsta.

Bérca Te Costică [39 de ani]

Ursătorile

5

Îi pûnem [ε] măsă de ursitóri, cum să punę - aicã la noi. Îi duc - a-
coló mîncăre la trei zile, pe rînd, și pe - órmă - j dúcē ... de - j punę - acolo la
... ursăre. Îi dúcē mîncăre - j dúcē ... dăru de să duc - acolo [ε] cē să pûne la
copil, fășije, plăpumiță, cămășe, rokiță, kiti-úúță, tot ce - j trebúie. Și dúc - a-
10 còlo și pûne la copil, și pûne la ... masă, la capu copilului. Îi pûne cãrte - j
pûne linguri, pe - o ... ăzmă de piine; um paăr de vin, punę - acolo și ... le
las - acolo, să vādă cē ... cē visáză noaptea.

Ćică vin ursătorile și visáză. Ćea [= zicea] că máma copilului visáză.

Sánda Bárbu [40 de ani]

15

Clóta cu púji

Stă o fátă jos și jay un ... ũ liemn, încépe să trágă - n țărínă. Și ăltă
fátă je ... jéste [K] stă - m picóare și un șir de féte după ja. Și - ncépe să
[ε] o luóm ... Clóta, prima fátă fáce „clon - clon - clō” și - ajlánt fac: „piu, piyu,
piiu.” Și - ntre [K] întreăbă clóta:

20

- Će fáț - mam - acija ?

- Mămăligă, múică.

- Și - cu c - o mănînc ?

- C - um - puji dī la tîite și - c - únu dī la miné.

- Părcă ț - am măi dat únu !

25

- L - am pus pe corlátă j - m l - a micát [= și mi l - a mîncat] o mireăsă.

– Părcă ț-am măi dat únu!

– L-am pus ... pe ... șópru și l-a mîncát ... cocóșu.

Pe úrmă să scuálă sus, bába, și să scútură și [K] fáta áea, să scútură.

Ș-o-ntreabă clóta.

5 – Će kerdúji mármă?

– Ū... ū-ac, mam á, ū-ac c-um_fir róșu.

– Pă, cáuută pi... pe sup_pat, pe măsă...

Sa dúce fáta áia, să fáce cá cáúută și spúni:

– Nu iéște.

10 Și-ncepe să d'ia filecáre fáta cu picóru:

– O fi ásta?

– Nu ie!

– O fi ásta?

– Nu ie.

15 Ș-cînd còlo ácu iéște la última fáta, la picóru. Și cînd o véde, începe să sáră să zică c-o prînde. Și n-o prînde-í țîine fáta áia párte și cînd o prînde, o dá la o párte; iar o prînde pe áltă fáta.

Cîrcúmaru Gíca [11 ani]

970. BELOȚU

20

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

Culegere 1965: CC, GG; transcriere: GG

[Întîmplare din viață]

25 Cumpărăi o paréke de boi. Între timp ū_părăke de boi cáre iereá [K] víza jírá scúmpă măi tare ca um_bou. Će să fac? Đani avusásăm númăi pe boi să deú. Da víza? Nu să puteá. Će să fac? Íi scosăi biñișór; furișú din.

ling, didei pe altă parte, pi d'in dos, an trecut pî J'i până pi la „kept
ajica; pi J'i, imbrăcat, că ieră vâra. Și dedei pintr-un dos. Iar altu pré-
lin al meu:

5 — Mă, ce [= zice] — tod gambăș a fost ăla — cumpărăi două păreg
de boi. Tu, decă-n duz băii ăștia la mine-acășă, ce, ieu iz dau țije
cîz mi de lei — c-așă ieră atîncă, tot cu miile.

10 Ieu... știi că fac treaba: mai iau cîz mi d'i la ășta și cu... ășta-m
fac treaba bună. Luai trei păreg de boi dindărăt. Dedei pintr-un dos
pe-acolo pi lîngă pădure. Nu ieră jandări; știam că nu iiră jandări.
Iiră numai păduri, numai... Mergin cu băii, trei păreg d'innapoi,
cîm mă uit înaintea mea, văd doi jandări: „la uite că mi-an ker-
dú și băii mei, că sîn sărác și să dug drăcu și ăștia. Da n-am ne-
voie cî nu me-a da nimic... „i iă, i iă”. Să cõfiscă iimidiăt, atîncă
șă ieră socoteala.

15 Ei, mă gândi ce să fac iu, cum să fac io, ca să scăp. Uor úna, or
alta. Decúndu-mă d'istántă ca o sultă de k [K] métri așă, și gîndîndu-mă
că cum să fac... „Hm, stai, fa pe prõstu acúma. Ieu mă fac că sîn
mut.”

20 Luai ún cùmág mare țin spinare de doi metri-așă, c-o héină așă,
știi, ca să mă vâde că sînt prostovoi, nu că așă lei, înaintea ma:

— Oprește!

Da ieu:

25 — Pă! [în continuare imită sunete scoase de un surdo-mut și ara-
tă]... băii că... mer la iarbă, să páscă. Da j-am arítat io [din nou face
pe surdo-mutul], ca z videm ce zice. Altu jandár, áluea:

— Dă-té le o pard d'inaintă lui, ce, că, cîn o da în tine, rămii pe
log mort.

Gáta, ieu auuzi ce zisă jandarmi. Mă usăi [= dusei] cu-ej, mă
făcui că-j dau la apă acólo la báltă, măi mă uitai, stătui puțin pi lîngă

iei, mă uităi, plecără tot pi culnic înapoi „Lăsă-î măi... că, zic, acúma
 5 ă scăpăt.” Îi luai bôii dinnapoi bine frumós, mersăi cu iei înspre cas-am-
 veni cu -ei, acás-am adús p-aj măi acásă, pe -aj lui i-an dús tómma a-
 coló-n... direcția Breástului... ála, gambásu ála. I-an dus, îi spu povés-
 tea cum vă spusăi dümneavóast-acúma, începú

- Bă, pă cum t-a dat tije -ŋ gînd să fac tu fáptu ásta, mă ?

- Păi, da cum ierá să fac, că kerdeám bôii și pe -aj tăi, kerdeám
 bôii și pe -aj mei.

Și-am scăpăt.

10

Drăgoteșcu Ilión [65 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Pe ziua di ieri am foz la tîngu de-afără c-um porc. L-am vin-
 dút bine frumós, am venit acásă... cu căruța și m-an culcát. [...]

Ástáz de dimineáță mă sculăi și io, mă spălăi, măi luai ceva-ŋ gú-
 15 ră, măi luai um paár d'e tújicá cá... acásă, luai niște văz dinnapoi și
 plecăi cu iele. Le lăsăi pă-ŋcoló în deálă, venii iar înapoi

[Același]

Păsărea

Păsărea o [ε]... pui căldărea pe foc, fkerbe ápa. O pui î-ap-acó-
 20 lo s-o ju [K] sâ opărește ia. Și-o jumáli bine frumós, o pirléști tupe
 ôe să jumáli; și cá rămîn d-éia mărúnt, ásă. Tupe ô-o pirléști, îi tai
 și iei... îi scot gúsa, îi scoz mátilé, pe -urm-o iei la... cupătit. Îi tai pi-
 cuárile, îi tai képtu, îi tai hálea toáti ci... fac bucăt, și baz la ualá.
 O baz úor la ualá, úor úndé vrei să faz la tigăie, la... su tást, ún-
 25 de vrei.

Domnica Drăgoteșcu [63 de ani]

Porúmbu

Noi înaintea pregăteam pământu pentru pus porúmbu - m, pământ de
 toamnă. Îi arăm, făcăm, adică - i spunem - întorcăm în toamnă prima dată
 Primăvara veneam cîm să lua zăpăda, să zvîntă biñe, o grăpăm pe arătú-
 5 ră și p-urmă o arăm din nou iar cu plúgu măi afăr. Și puneam boabe-
 le cu páru, la o distanță cam de un métru și cî [K] jumate, cam așa
 și le puneam la rărime, la trei brazdi, rîndurile. Dupe asta îi lăsăm pînă
 ieșea jeji d'îm pământ. Dupe ce ieșea, plecăm la prepús, ca să - i púnem
 ce nu ieșea cînd am pus prima dată. Ne ducăm, îi prepuñam, tupe asta - i
 10 luam la săpăt, așa cu săpa...

O prășilă îi luam cînd le da dóklo sau trei... aștia, frunza Dupe ás-
 ta, băgăm plúgu - n îi, în porúmb! Tupe plug, îi luam iar cu săpa din nou,
 a doua prășilă. Pe urm - a treia, le dam cu rărița. Aveam răriț și le dam nu-
 ma o dată pe rînd și - i îngropăm. [...]

15 Dupe asta îi lăsăm pînă cînd... pin tîmpu secerátulu - i rărăm. Ne
 ucăm și - i rărăm pe - a d - eia, d - éia de n - aveá porúmbi - i, dacă ierea
 mai mult în cuib sau.. Îi rărăm p - éia și - i dam la vite de mîncare.
 Și - i lăsăm p - așlant pînă cîm să cocă.

Cîm să cocă, ne ucăm [= duceam] și... cepean culésu. Culegăm
 20 porúmbi, - i aducăm acasă - i cărăm cu cáru, adică - i... băgăm cáru, fă-
 căm drúmur! pim porúmbi, îi băgăm cáru - i în cărcam în car, d - eci
 - i aducăm acás. Îi puneam în pătúle, așa - i spunem. Asta ierá tot cu
 porúmbu.

Buábele le curățan cu curățoárea. Aveam curători d'e mîna.

Maláju

Maláju sǎ fáci-n_ așá fel: fǎjǎrbem épa, bǎgǎm pǎsátu, cǎrnem_
 fájǎnǎ la postávǎ, púnem fájǎnǎ de grǎu și o- ngkelmǎm cu niticǎ sǎre
 și lǎsǎ la dospít. Oacu [K] ínvelím nitǎl și... dúpe acéea... dúpe cǎ sǎ
 5 dospéște, púnem ín_ cuptór sau tǎst, cǎ iésǎ maj cu gust ín_ tǎst. Și
 lǎsǎm ca un_ sferd de or-o jumáte, dúpe cum le tǎstu ars.

Curojescu Ge Eléna [45 de ani]

Pungúta cu doi bani

Ierǎ odétǎ um_ moș și cu o bába. Moșu s-a dus la bába acǎsǎ sǎ
 10 cǎrǎ ǔ_ Țou. Cǎ s-a duz_ moșul, bába i-a spus :

- Nu-z_ dau nic ǔ_ Țou. Du-te și báte și tu cocóșu tǎu, cǎ ș- io
 am bátú_ gǎjǎne mea și_ mi-a fácut ou.

S-a duz_ moșu acǎsǎ și- a bátút cocóșu. L-a bátút pǎnǎ cǐnd
 cocóșu a zburát. S-a dus iel, a mers iel c- a mers, a gǎsít o pungúta
 15 cu doi bani. A mers iel iar pe drum, s-a ntǎlnít cu um_ bojéri cu
 trǎsúra. Atún c_ bojéri, cǐn_ a vǎzú cocóșu, i-a spus_ vizitǎlului :

- Mǎi vizitǎje, dǎ- te jos și iáca príndé tu cocóșu ǎla și_ ia- i pug-
 gúta d'í la gít.

S-a dus, a prins cocóșu și i- a luat pungúta cu doi bani.

20 La úrmǎ a plecát. Cocóșu s- au luat_ dúpe lei :

„ Cucurígu, bojéri marí

Dat_ pungúta cu doi bani. [...]”

Bér cǎ Vasíle [11 ani]

971. SĂRBĂTOAREA [ALR I, 874]

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

Culegere 1962 : GA, VŞ ; transcriere : VŞ

Vîia

5 Întîi şi-ntîi, vîia o lîom, lîo arăm adînc. Dîpe cî-o arăm, o lîom ş-fă-
cem aşă; o ... grăpăm, potrivim Dîpe cî-o potrivim bine, lîo lîon cu săpele
sau cî tazmăua şi făcîm gruape. ... cu săpele sau cu tazmăua, făcîm gropi
... Dîpe cîe făcîm gropile, găsim vîtă ... bună, curată sau de calitate, fiie
blanc, fiie zăibăr d-estă, cări cîe pînem. Şi luăm vîia ş-o băgăm în
10 pămînt, î gruapă, o-figem cu capu jos, în pămînt ş-o aducem puţî-
nel aşă, şi pe urmă trăgem pămînt pe ia ş-o potrivim cu pămînt...
şi vîta rămîne pămînt jos. Dîpe cîe-am lăla ... o taien d'în fâta pămîntu-
lui. Aşă-î făcîm cap. Dîpe cîe-î făcîm cap, strîgem pămînt pe ia, muşu-
răi, pe vîtă. Dîpe cî-ă strîs pămînt pe ia, o lăsăm ş-pe-orm-o luă la
15 săpăt ... cî să făcî - o tîră iarbă. Dîpe cîe ... şi-î primăvara, o dezgropăm,
mucsuruăil - elîa ş-o desfăcîm ca să plece frunza din capu ăla, să plece
sus. A plecat frunza sus din capu ăla, atunci să făcî vîtă năltă, mare. Pe
urm-o lîom ş-o legăm cu răfi - aşă de jîr împrejîr să stea cuardele drept,
decă n-are arăc. Dîpe cîe-ă legăt-o cu vîtă sau cu răfiie, cu cîe o legăm,
20 o lîom pe urmă la săpăt al doile. Ş-o săpăm; dîpe cîe-ă săpăt-o, o lăsă
şi cres strîguri. Să săpă de două lîori sau de trei lîori, la noi aici. Dîpe
cîe-ă săpăt-o, ălea ş [k] a negri strîguri, s-a făcît d-aci-ncolo strî-
guri, înegresc, merg pănă la copt. Dîpe cîe să coc strîguri, mîrgîe ş-c
culegem, cu căru la noi să culêge - aici, nu cu puţîni. Că ăltă parte
25 aşă văzît că să culêg în puţîni. La noi să culêge-ş car. Pînem ũ aster-
nît curat sau o fuăie de cort în car ş-acolo culêge strîguri în tîr-
ne, pe loc, cu coşurie şi-î pînem în car acolo. Acăsă venim cu iei ş-pe

urmă-*î* storcoșim în vâse - n lin sau *î* hîrdejie - n cêva, cări - n cê are. Și-*î*
 storcoșim... dupe cê-*î* storcoșim, am făcu vinu, trăgem vinu limpede,
 căre vrea di-o parte, are vâsă, trăge di-o parte și rămine cômîna aia
 di-o parte, buască. Dupe cê l-am tras, îl lăsăm și fkerbe, aia limpede fker-
 5 be. Îi lăo spuma aia cu cêva, așa ca să nu curgă peste butoi vinu. Dupe
 aia... a rămas pe beutură.

Pân - aic mîrge vinu.

Marin Carabúlia [66 de ani]

[Amintiri din primul război mondial]

10 N nouo sute șaișpe, cînd a plecad dē - aicā dîn orașu Craiova, am
 plecā cu trenu, jerā pe drum de nu puteāi să merg. Popolātie, lume și ar-
 mātă. Și iereā... [K] nu puteām să mîrgem dā loc, cā nu puteā să meār-
 gā trenurile de glumerātē [...]
 Și mergînd încolo am mers pānā... pin - la Bacău. Acól, cîn am a-
 15 jūș la Bacău, acól ne-a de jōș și [K] cā frîntu rămāsāsī pe - aic pī
 la noi [...]. Acól ne-a elēs și ne-a porni la tranșeie. Pornîndu - ne la tran-
 șeie, parte a plecā la tranșeie și parte, care - a fost, a rămas la pārtile
 sēgentāle, n-a plecā nic ūnu, cā iereā mai bolnāvī, maii, [E] nu puteā
 să făcā treābā. [] Pe urm - am plecāt, cum vā spusāi, la tranșeie, căre
 20 a fost sānātōși. Care - a foz bolnāvī a rămās acól, s - pe urmă, cînd a
 venit, a venit frîntu. Noi iereām desupra la Mărășești, sus, la pod [...]
 Și frîntu iereā încuācēa pe, pe dial, cum îi zicā, pi la, de la Mărășești în-
 cūā - m pārtēa āsta, sus... [E] Nāmoluāsa, la Nāmoluāsa, sus, jerā frîntu.
 Acól iereā nēmți și - ai nōștri iereā la Sirēt. Iereā la Sirēt la spālāt,
 25 într-o zī, să zic așa, cam pe la zēce. Nu iereā de dimineātē, cam pe la
 zēce. Ne dedeāsā ordîn, cā iereā ālti mai murdāri soldāti, cum iereā
 aci pe frunt, să se spēle. [...]. Și tūātā lumea cum a fost acól la apă,
 la spālāt, s - a - nōins în cāmāsā, fără mātā, cum puteā, decīt pūșca,

cartușe, ș-a-ait, sus, la bătaie! [..]

Păr-acolo știu cu frântu.

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 Ieri: tuată ziuulica am puz buabe și-am mblăt dupe sămănături, ier-
tuată ziuulica: am beut apă, am mîncat și-tuată zîua s-a petrecut. Ș-a ve-
ni sára și ne-am pus la [E] tractor, la camilon și-am plecat. Am venit
aica, la curte, la colectiv, de la lucru, de la sămănături. Aia am făcut tuă
10 tă ziuulica pin-asară iar d-aciua, m-am dat jos, mi-am luat geacă care
l-am avut io cu mîncare, și-am plecat, și-am venit acasă... Cînd am ve-
nit acasă, am venit tîrziu, am găsît fomelia apruape să culcăsă [..], și-
am luat o țără și-am mîncat, și m-am culcat, și-am adormit.

Ș-az dimneată mă sculăi, mă-mbrăcăi și-plecăi iar acolo, mă du-
săi, luai sămînță, dedei la uâmini, uâmini plecără la pluguri, și de-acolo
15 mă-ntorsei înapoi, că mi-a spus nevasta asară că veniz dumneavuasță,
uite-așă, și-așă cu kestia asta, și de-ai rămasăi acasă și trimisăi bri-
gadieri și șefi de ekipă care fur-ai nosti acolo, cu plugurile, să are, să mă-
suare la uâmini, și cu sămînța de porumb.

[Același]

20

Pörcu

An cumpără pörcu și i-an dat și-a mîncat uruăie, tăriță mujele,
spălături și l-ă făcu mare dă Crăcun Pînă i-a venit zîua de-a venit Cră-
cunu, i zîua de ajun, ne-am pus și-l-an tăiat și l-am jupuuit, că noi îi jupuim
la țară de făcăm opinc, că ne-ncăltăm cu jele. L-ă jupuuit, la urmă i-am scoz
25 mătăle, mătăle le-ă lua la spălat, cărnea am pus-o la muare, la butoi, la
sărăt, la hîrdău o-ă o pünem noi, țor u-ălbje, țor i-ă hîrdău, și-o sărăm.
Și stă trei zile la muare. Dúpe ce stă trei zile, noi o ardicăm și n-o pünē

ș-o topim... untura, ș-o băgă la cântă... la căzân, la cântă ș-o púně la cântă și topi uscături, oprim și pentru noi uasă să mîncăm.

Căpățîna și cu picuante le pirlim, le făcém piftiș și le mîncăm. Burtă și cu mașile le umplém cu ficăși și cu carne și púnem la fkerț și iar așa le mîncăm. [...]

Noi, noi mașă le-am zis. Da le [K] úni le zic cîrnăt, brandafiri. Făcém brandafiri [...] tut cu carne tocată bine, bine și púnem acolo árdej, puném pipéri și osturoi și le púně și le umplém. Le umplé j-le púně la uscát. Ș-ălea mănîj di jele tuată jarna că să usúcă; le puném de să usúcă. Și băgă și la cântă, còlo, ca să mîncăm acúma, le fkerbem în untură. [...]

Kélea o-ntindém și uo rîcîim de ala și făcém opinc... púnem sáre, éșsa, púnem sáre pe ja ca să să tîná și o-ntindém còlo, bine, bine, și să usúcă și cîn să usúcă făcém opinc de încăltăt.

15

Niculina Carabulă [66 de ani]

Cozonáci

Cozonáci să făce la... [K] cu făiină de griu, cu lépte, cu uáuo, óe vrei să bag în jeș. Vanilie, núci, órce feljur óe vrei să bag în jeș, áia bag. Pui opt uáuu la kilográmu de făiină. Și pui două kilográme de lépte. Așá. Și pe úrmă îi jeș la prefrămintăt. Și-i prefrămint, îi prefrămint până cîn să termină cu jeș. Cîn să termină cu jeș i-ășezi la tăvi. După óe i-ășezi la tăvi, să încep a ridica și pe úrmă-i baj la cuptóri, cu tăvile. Așá să fac. Dúpe áia-i scuátem. Î scuátem din tăvi, îi scuturám și-i așezám pe-o măsă. Așá-i făcém.

25

Kúrtu Florica [39 de ani]

Bătălia între lup și ciine

[De la cine o știi?]

– Dⁿⁱ la tăticiu

Jeră odătă ũ om și c-o formăje. Jej n-aveău nimica. Jej aveău pe lă
 5 [E] aveău jej decît un ciine. Și jej mîncău și porțija i-o da ciinelui și frimi-
 turile tot frimituri! [K] to ciinile le da. Ciinile s-a ngrășăt și s-a plecă și
 jel pe cîmp. Ciinele s-a, s-a, s-a ntlîhît cū lup. Lupu i-a zis:

– Bună ziua, mă ciini!

– Bună ziua, lúpule!

10 – Un te duz mă ciine?

– Mă lúpule, mă duc și o pe cîmp, dúpe iepuri!

– Mă, ce mănînc tu mă de ieși! tu așa gras?

– Ce să mănînc, mă lúpule? Porțija, porțije și frimiturile sînt frimituri!

– Mă, cum aș face și-jo ca să mă ngrăș?

15 – Mă, du-te tu la mine acasă și băgă-te su scără și stăpînu meu cîn
 răsturnă măsă, tu să ieși d'le sū .. scără.

Aș [K] lúpu așa a făcut. Cîn s-a dus lúpu acolo, s-a băgă sub scără
 și cînd stăpînu a ciinelui, cînd a răsturnád măsă, lúpu a ieșit să mănînce
 porțija și frimiturile.

20 Stăpînu cînd a văzút, a luat o, o fúrcă de fier și s-a ncepú să dea-n
 lup. Lúpu fug. A fugít și s-a ntlîhît iar cu ciinele. Ciinele, ce, ce:

– A! mîncă mă porțija și frimiturile?

– Mă ciine, mă, cînd am ieși și-jo ca să mănînc porțija și frimi-
 turile m-a luat stăpînu tău cu fúrca de fier și...

25 – E, mă lúpule, ieși așa trăiesc, cu, cu, cu fúrca de fier, mă bate tuată
 ziua.

– E, mă ciine, pe ziua cutóre avē răzbói.

Așa a făcut. A kema lúpu vúlpija, iepurile, porcu mistrelé, úrsu și co [K]

cîinele a kermát și iel mița, cocóșu, curcánu și a plecát.

Lúpu și cu uástea lui a ajúț mai répede ca a cîine. Cînd [ε] a ajúns lúpu și-cu uástea lui acolo, i-a zîc lúpu vúlpi:

- Mă vúlpe, ia úite-te tu, mă, să vezi! áia mai vin?

5 Vúlpea așá a fácut. Cî s-a uítát nu i-a vázút. A mái stad iei

- Iă mă úite-te, mă!

Cî s-a úitat vúlpea, a vázút că veneáú áștia. S-a dat vúlpea jos.

Cînd a vázút vúlpea, le-a spus lor:

10 - Mă lúpule, mă, vine únu cu o sábiie náinte, tántoș coló așá, iereá mi-
tu. Și vine únu cu tod drúmu, și iereá curcánu. Vine únu l'egáinînd din spáte,
plin de cartúșe, iereá rătăú. Și iereá [K] și vine únu tántoș coló și ála iereá
cocoșú. Și cîinele înaintea lor.

15 Cînd a [r] cînd a vázút, vúlpea cu iepurle a luat-o. Lúpu s-a bágá la
rădăcîna pómulu [K] la rădăcîna tufánului. Úrsu s-a suit tómite únde iereá
bágá lúpu jos la rădăcînă, în vîrtu cuopácului. Și pórca mistrét
s-a bágát în foj, pin túfe. Cînd au venit, mița de frică, cî a vázút úrsu
-n copác, a sári la iel. Úrsu cînd a căzút, a căzú pe lup jós. Lúpu, tí-
ne-n diál, a fugít. Cî vini iá, mița, pe-acólo cu gárále, dá de pórca
mistrét. Dă pi-acólo, il ia de urek: trági-n sus. Colé [K] cojécáie pór-
20 cu și fúge.

Pe úrmă, cî să-ntîlhésc, cînd să-ntîlhéste lúpu cu úrsu și cu pórca
cu mistrét spúne, spúne lúpu: „mă [K] úrsu spúne:

- Mă, cî să suji únu pe-o [K] c-o sábiie la git, dácă nu sáreáú jos,
imi lua gítu.

25 Da lúpu di coló:

- Mă, ím déte únu, únu c-o bízduácă-n spináre, zísáú c-acólo rá-
mîn.

Dă pórca mistrét:

- Mă, veneá únu cu niște cúlíne pin túfe și mă lua de urek, vru ca să

mă cîntărească de viu.

Ș-așă i-a răzbit cîțele cu mița, cu curcânu pe lupu cu uăștia lui.

Grăure / Gborge [11 ani]

972. MĂRĂCINELE

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, GG, MM, MV ; transcriere : GG

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

10 Ieri de dimineață m-am dus și-am tăia niște coceni la o vatră. Am
avut niște tatar, l-am culcă de-acolo, după aia am venit acasă și m-am
dus și-am alăz de la grădina de... zarzavat niști platașele, cari le-am
făcut pentru iarnă murători.

Și-a venit sara. Am mîncat, m-am culcat și... am termenat cu toate.

Az tod la fel. M-am dus iar la coceni, tăiaș coceni-i legaș, îi făcui
grăméz acolo pe loc și venii acasă.

15

Coman Petcu [67 de ani]

Murătorle

20 Murătorle, întii fierb apa, o fierb într-o căldare mare cu clocot, pe
ele le spāl bine frumos iar, î-ăltă căldare, și le-arunc în hîrdău care le
fac Acoló puș țelină, puș mîrcov, puș vîrză și după aia puș o greutăte
deasupra și torn apa cu cloco cum o iau du pe foc, o torn peste țele, cu
mușare de sare, făcută mușare, știi. lăsă sârâte cu totu, nu mai...

Și după ce le-am pus, puș o greutăte peste ele și le-am lăsăt. Și-n
limb de zecé zile pot să mănîșă di țeli.

[Același]

Din copilăria mea

Îmi aduc aminte din nouo sũte treisprezece, cĩn_a-ncepũ războiũ-n
Bulgãriia. A plecãt uãmini ĩntr-o dimineãtã cu tot, cĩn_a sunãt guãrna nap-
tea, asã obijnuiã atũncã, sunã guãrna, toãtã lumea zã meãrgã la rãzboi. Cĩn_
5 a plecãt... a plecã, și tãta. Ne-a sãrutãt și ne-a dad doi lei

S-a dus iel, aĩ doi lei ieu nu i-am lua sã-i dau pe bomboãne. M-an-
dus și i-am pitulãt dip-o tãblã la magaziiã cari-o aveãm de griũ. Cĩn_a
venit tãta dipe-o jumãtãd-de an, m-a gãsit, ieșãn dintr-o pãdũre — și
d-aveãm nũma nõllo ani atũncã ieu — cu vro cĩnc pãrẽg de vițe, cãlãre
10 pe un cal, și-ũnu iereã alãturi.

S-a suii și iel pe cal, cã iereã mai departe de sat, și-am venit acã-
sã. Cĩn am venit acãsã, ieu cu ce sã-1... 1-ĩnveselãz m-an dus și i-ã
luat aĩ doi lei de argĩnt cari-i pusãsãm ieu și-i pitulãsãm și i-am dat. Zic:

- Tãtã, na bãni cãre mi i-ai dat.

15 - Pãj, tãtã, di ce nu i-ai keltuiit?

- Tãtã, zic... pãj i-am tĩnũ sã ti-i dau cĩn aĩ veni.

Iel atũncã... a rãmãs cãeva-n lĩnima lui, bucurõs... cã ieu nu am
keltuiit ca altu bãni, sã-i dau pe bomboãne.

A odũs timpu nõllo sũte șãisprezece. Aveãm dũisprezece ani. Iar la
20 fel, tãta a plecãt, ntr-o bũnã dimineãtã, cu toãtã lumea, sunã războiũ cã
ĩĩntrã nẽmti, ĩntrã nẽmti-n țãrã. Nõepũ războiũ, Cĩnd a... venit la mine și
mi-a spus:

- Tãtã, ieu plec. Am vĩndũ griũu, dũllo sũte de bãnițã. Le-an dus
la Craiova, ã luat op sũte dã lei. Ieu nu an corãj sã dau bãni lu mãmã-tã
25 niã lu tãtã-tãu mãre. Tãt-tu mãri je bolnãv și mãmã-tã mãre [K] mã-
mã-tã ieste o femẽie. Sĩntẽn can de mãrgĩine, știe lumea c-ã lua
bani și-o sã vițe cĩneva-i dã dũyo pãlme, și ia i dã bãni de fricã. Da pe ti-
ne, ieș copil, nu te-apucã nimini de nimic.

„Iei încrezút, că știá ieu ce pot să fac, că ierám un copil care ști-
iám ce să fac.

– Dac-o muri ál bătrín, m_i-a zís, să de_i... să scoz dim bani trep-
tá, și să-l îmormintát. Și-e dau și trei gálbini mari aj lu dáda-ta Vil-
cána, sora lu táta (Ierá mánitátă, luásă un om de-al dójilea pîntr-o co-
múnă, Tírnáva), și dáca jo o_i muri, să-_i de_i gálbini, așá ma-nvátád iel.
Dáca nu, să-_i tji pîn-o_i veni ieu. [...]

M-am dus îm păre_te-n, cum ierá un calindár, și-am bătú niște
cúte pi di di jos și-an dat drúmu la opt hirtii țsiráte, de cíti-o sú_tă,
toáte-ntre cáilindár și páre_te. Și gálbini i-am îngropát în pimni_tă [...]

A venit sora lu táta și-a-ntrebát pe máma, c-a plecát táta?

– A plecát.

– Dar, zíce, gálbini mei ce i-a făcút?

Ce [= zice]:

– Nu știu, zíce, c-a zís cá-_i depúne la bang-așá m_i-a spus și bá-
ni, și gálbini.

Ieu știám și de m-aveám [ε] o iubeám, creșcú sáim pe [κ] dormisem
cú ia de mic, cu sora lu táta, dar totúș aveam cuvín_tu și-trebu_iá să mi-l
tjú. [...] Timb de do_i ani jumátáte a veni_i și táta. Cín a venit, a veni_i și
... și sora lui și l-întreábă, îi zícá „néne”:

– Néne, zíce, c-aj făcút, aj venit?

– Am veni_i néicá.

– Aj scápát?

– Am scápá de m_oárte.

– Da gálbini mei ce i-aj făcút?

Zíce:

– Pá_i, nu v-a spus Auri_că?

Iele-atú_t mirás și [= miráti și] máma și ia, a rămás odát-așá
ca trázíte [= trăsните], u_itín_du-să la míne.

la am început să rid și m-am dus nu schimbăsăm nic o hirtjie, din doi
an jumătate, din bani. Cîm am traz de hirtji - a curat toate di pe cîlindăr,
a picăd jos M-an dus și i-ă lua și gálbiři și i-an dat [...]

Aurică Similoneșcu [60 de ani]

Lîna

5 O puneám și o ... o opăreám, fkerbeám apă și - o puneám în albiie, noi
așe - i spunim, albiie. Și fkerbeám apă cu clócot și tornám piste lîna și
să opăriá și sta pînă să muia ia așe cîdva, așá. Și o scoteám di Yu súcu
ăla de - acolo, din apă áea, și - o puneám în ... în coș și ne ducám iar la
10 cîjimeș cu ia.

Acólo o spălám pin apă rîcece, frumóz bine, bine, să curăță, albiá. Și
veneám cu ia de la cějimeá de - acolo și o puneám de să uscă pe gard sau pe
pătură jos, cum iereá de ... ia de búná, de să țineá. Și la urmă o scărmi-
nám așá și o dărăcám. Tod din darác scoteám păr din ia. Și păru ále ia
15 așá - I [ε] il torcám, făcám fire și puneám astěrnúte sau dimii, că mai
demúlt să făcă dimii, de purtá lumea háine de dimii, cğárec, háine. Să
ierá mai demúlt.

Și lucrám și ... lîna to la fel o puneám la fus la ... o torcám, o
dă la ... la darág la ... cū să spúne, cum sînt acúma, jácă, de sînt pe-a
20 iice daráce. Așá ierá și - atúz la lîná; la gíburi éia, to la gíburi îi dam,
iar la scărminús acolo.

Ráda Predíc [73 de ani]

Várza

O kom și o spălám, o púnem în pútiná, o crestám așá și - o púnem în-
25 trág - o púnem în pútiná. Și púnem apă peste ia și ... la o săplămînă sau
la dóyo ne púnē și o pitrocím, știi, trágém cėpu di coló și - o pitrocím, ca

s-să acreească.

Desupra púnem cève aşá plaja ca s-s-aşeze Avém aşá ũ lemn o ... şi púnem pésti varz-acoló şi s-aşeză-acoló, o kátră ... pkeţrói d-élea máre péste lemnu ála şi s-aşezăzá várza şi ... până să moáie şi s-acreşte.

5

[Aceaşi]

Mălăiu

Puneám apă acoló-ŋ cãldãre cit trebuiá şi, pínă fkerbe, fãcãm pãsátu ca de mãmãlig-aşá bine frumós, îl fkerbeá şi la urmă puneám în cãpisteriie şi púnem pãsátu ála acoló. Si-l mestecãm cu mestecãşu, cã nu puteám cu mi-
10 na, cã je fkerbintu.

Pínă să rãcãşiel, îl mestecãm, puneám fãşina-n iel şi la urmă-l puneám pe . . . pi-ŋ cîrpãtór. Noi îi spuneám cîrpãtór, da acúma foméiile zig blánă, áltfel leu spui cum iereá atúnă. Pe cîrpãtór şi iar maj ardeám ţãstu, pínă să ardeá şi l-aruncãm în ţãst acoló. Şi ... sî cocã şi-l luá şi-l miŋcãm.

15

[Aceaşi]

[Mãmãliga]

Púnem túcu pe ... maşiná sau pe pirostii, unde-avém ; iarna púnem pe maşiná, vára-l púnem pe pirostii. Púnem pe pirostii, îi dãm foc, fkerbem apă, púnem pãsátu ... ca la noi la ţără. Púnem pãsátu-ŋ púnem sãre,
20 púnem málãiu, dúpe ce fkerbe ca dõuzãz de minúte, poáte şi mai bine, îi púnem málãiu, iar fierbe-acoló cit ... crédem noi să ...

Si-o mestecãm, púnem pe mãsă şi ... aş-o fãcím noi la ţără.

Dumitréscu Marija [37 de ani]

973. UNIREA [ALRI, 860]

(m. Calafat, rg. Oltenia)

Culegere 1962 : M11t, VŞ : transcriere : CO

[Ce a făcut subiectul azi și ieri]

5 [Azi] până pî la nouo fusej la biserică și pe urmă venij acasă, mîncăj și ieju și m-am pus să, să-m pui și io căpu nițel. Și pusăj că-
pu-ntr-um pat acolo... durmij și ieju un căs, un căz jumătate [...].
Mă sculăj și... mă spălăj și... plecăj și io pî la taină, pî la pămînt. Și
dî-acolo venij acasă.

10 [Ieri] to la fel, am făcú și ieri ca cum făcúj și astăz.

Ioncică Ne Marin [80 de ani]

Cînepa

Puneăm plîgu-n car, grăpă și lăm vajinic, care - avem, ieju kar
n-am vajinic din răzbelu al de mult, de cînd cu germanu ; și ne tuceă
15 la loc. La loc arăm frumos ; dăcă jereșă pir, lăbădăj, le-adunăm, le scu-
turăm, le dam la o parte, puneăm măsă, dina lînte bărbătu, tornăm bân-
ta di sămîntă de cînepă - m măsă, o lă - m mîntă, porneșă să sămini
peste țogor.

Sămîntă peste țogor, puneșă grăpa. Grăpă de... de mărăcînă, de,
20 lemn. Da cu grăpă, da și de dălu, trei țori peste ie ca s-să cutrăpă
bine. Cîn să cutrueșă, o lășă. Rașoșă, creșteșă, dăcă - j de Dumnezău
ploăie, creșteșă ; dăcă nu da, nu creșteșă. Să făcă mare. Ne ducăm și
culegăm lîntă o parte dî ie. Î zică cînepă de vără. Frumoșă, gălbîn-a-
șă și vajinică. Adunăm pe aia, veneșăm, să uscă țo săptămînă, dăo de

zile, plecăm cu ia la bălță. La bălță o băgăm în bălță. Sta Job zile, mău o m bălță.

Ne ducăm, ho scoțăm de-acolo, o spălăm frumos din câmuru-ăla unde
 dam [k] unde ieră apă limpede, o făcăm frumos, veneam cu ia acs. O puneam,
 5 o uscăm. [...] O puneam la soare, loam piulele de lemn și cu măiu și ne punem
 pe ia cu tocătu. O pisăm bine frumos, făcăm mărujk mari, albi, și frumos,
 spălăta frumos, o puneam la soare, decă ieră soari, decă ieră nor, nu mișcă
 la ia.

Luom dărăcele. Dărăce, pus cu dint de fier, în blănă. Și ne da la soare
 10 și ne puneam, și-o dărăcăm așa frumos. Făcăm căjere di ia, o puneam în
 fircă. În fircă iarna obijnuiam de-o lucrăm, că iarna stam. Văra nu prea
 stam. Abi ne da vaje de, luptăm mul de-o pisăm la piuo, o dărăcăm cît ieră
 căldură, iarna puneam în fircă. Începeam să tărăcăm. Focu părăia coló
 de lemn, bărbatu făcă focu, copilăși să jucă piu căsă, noi de-ji cu fircă.

Dupe ce ho Morcăm, o dam pe rișkituri, făcăm jurébi, așa să zice la noi
 15 la țară, jurébi. Loam apă de zăpădă [r] de zăpădă, iarna. O băgăm în apă
 de zăpădă și ne puneam cu săpunu; săpunu ficut di untură di pără. Dam
 cu săpunu, o regulăm frumos. Să făcă în pișă, în bumbac; făcăm m bumbac
 și făcăm cămăși, cupăge, puale, la bărbat cămăș, și începeau să le poarte.

20

Moțroc Stan, Floarea [70 de ani]

Săpunu

Untura care ieră murdă și-a de ieră pe burtă, pe mățale cî fier
 bea pe foc, o loam, într-um bliđon, în ceva. A murdă de să căneă, să ...
 așa, jumări di-ălea de rămîneș-m fîndu polomeșcului, le puneam într-o
 25 căldere, le strîngăm acolo, până lăsăm plost de părăsimi, de Paști să zice la
 noi... Hă, să făcă ros să luă sudă, că je prișă căldere-ăea cu untură.
 Ia să cîntărim untura cîji kilé o fi, zéce, dousprezece kilé. E, ne trebuie trei

Kile de sudă. *Lută sudă și ne puneăm*

*Puneăm untura pe foc, puneă sudă, o parte - o puneăm, două de [K] trei
de apă de zăpădă și una de sudă. Fkerbeă. Săcă. Puneăm două de sudă și două
de zăpădă. Fkerbeă. Săcă. Puneăm una de sudă și una de zăpădă. Fkerbeă.
5 Săcă. Îi dam numai cu sudă gălă, cu sudă, apă de sudă, și să facă de... să
tăce ș-acu, cum ăste uala ăsta de ălbă ș-tăre și bun*

[Aceeași]

Nunta

*Decandată să duc părinți băiatului la fătă. Să-nțăleg cu tot în cas-
10 coló și fac logónu ca să-mpreună tineri și dup-ăia, decât ia fătă, 40 ia bă-
iătu. La o săptămână, la două după ce să-nțăleg, apoi atunci tomhez-lălutari.
Ăsta la noi îi prima, lălutari ie la țără; muzicanti, așa cum îi spunem noi. După
ce tomhez-lălutari, pun nunta, bunăre cum i-acuma văra, într-o lună sau două,
15 încep și strin de nuntă [...]. Nunta la noi să-ncepe de sîmbătă seara.
Sîmbăta seara ce să fiie? Să duc, vin muzicanti devreme. Vin muzicanti, cum
20 îi spune, la raz de gîinere. La noi la raz de gîineri să strînge lumea, jăcă
ora [= hora] țoată. [...] Jăcă și jăcă cu hora cu totu și după ce să térmenă
de însărează, să strîng meseni. Să strîng meseni, să duc și ia nășu cu
lălutari, cu un kilogram de țujică la naș acolo și după-ăia vin [K] vine
25 nășu, pun, măniacă, bea, kăfuje, totuși, până pi la unu, la două din noap-
te.*

*Diminăta să scqelă muzicanti, scăcră, sócru, trimed la naș. Trimed la
naș acolo, bunintăles cu un kilogram de țujică, c-un cozonăc, cum e
țoamna, mere, struguri pe tăvă. Vin înapoi di la naș. Să du la mireasă
25 Să du la mireasă, la noi ia căruța de țoale [...]. Dup-ăia învalez mireă-
sa și pleacă la biserică. Pleacă la biserică, să cunună tineri și vin acasă
Pun măsă iar, înapoi, măniacă iar lumea țoată, bea și, cum îi spunem, scot
mireasă 40 ră, noi [K] la noi așa-i spune la țără. Îi dă nășului perrini din*

ăstea, macát, cămăj! de noapte, totuși ce jasta - acolo, jăsă - Ubră, jăcă și pleacă
că iar la ... la naș înapoi. Împarte muzicânti. Alți să dug, le naș și - alți pleacă
le Flăare, socotid, la sócru al mic; cu mireasa, cu ginerle, pleacă le Flăare
șed acolo iar cît șed pănă - nșerează și vin iar înapoi.

- 8 Vin și lăutări di la naș și dupe - așa vin, seára iar să duc și iar la náșu
napoi, la náșu și náșu vine seára iar, pun iar mása, iar mănîncă, bea și cum
îi spúne la noi, să dă dárú [...]. Dimineáta iar... să duc, iar cu véstăa le naș,
pî - la zéce, le unșpe - așa čevá. Și vin iar lăutári înapoi, să duc iar, la ná-
șu, luni. Vine náșu, să dúce [E] cu mireasa le fintînă, noi așa -] spúnem
10 ajiča, le fintînă, să duc cu tóți. Pe úrmă să duc, dug, nașu - acásă, cu me-
séní iar tot, să - ntor, le Flăare, iar le sócru, stau acolo cît stau, jăcă, ce
fac și vin înapoi. Ș - să térmenă núnta.

Maríța Córbu [36 de ani]

Kágu

- 15 Tájem jeji, miej și ká sáre și púnem î jej. Mestecám c-o lingurítă bíni
frumás în kag și - l atírnám sus. Báte vîntú - jel, să usúcă; dúpe ce să usúcă,
porním, fácem lépte mult, vez - E, nu mińcám noi atíta lépte ástáz. Ia să bā-
gám kag î jel. Lom kag di coló, l - púnem într-o círpă supțírícă și - l strico-
rám și tornám î lépte. Íl lāsám cídva - mvelít, pān - s - adúnă jel. Fácem vásu
20 luij așa și jel să dezgárdinā, cîn s - adúnā. Mestecám bíne frumós î jel; íl lā-
sám o firișpārē - l tornám în stricorátóare și - l atírnám le cui.

[Numai de la ied iei chiagul?]

- Și di la mēl, și di la ied, și di la pŕorc. A jēsíd, le noi acú de să fáce
și de porc. Jupuíim o pârte de búrtă de pŕorc; a dińăuńtrú. Se numéște kē-
25 le cutátă. Ș - cînd o jupuíim pe - așa, ne púnem cu písátu pî ia și - o písám
pānă să fáce ícrele, ícre, stîț ícrele; cum je ícre.

Și ne púnem cu fāiínā de pŕorúmb și cu kótát täre și cu sáre. Și meste-
cám [E] ícre, áea fácută de nu să māj tîne, o mestecám, o mestecám bíne,

bîne, bîne, pîn-să vârsă ja, să vârsă-n lăturî aşă. Lom um maţ de porc, o-
prît tot dî la mătă, şi-l băgăm în maţ. Îl legăm şi-l atîrnăm colb, tot
la s'bbă. Să usuc -acolo. Ale mai bine leagă brîza.

[Aceaşi]

[Turtite din spumă de vin]

Vinu, cîn fîerbe toamna şi are spuma, lom lăiînă de p'lorumb şi- u- m-
prelunăm cu spumă şi să face turtiţ-aşă, gogoloaie - m - m - mină şi putem
frămîntă pîinea cu ja s-să dospéască.

[Şi pîinea cum se face?]

Pîinea o frămîntăm s-să dospéască. Lom şi noi cu apă, cu sere, şi pe
urmă să dospéşte, o- ntînde şi cocém.

Joncică Ne Marţia [19 ani]

974. GALICEA - MARE

(rn: Băileşti, reg. Oltenia)

Culegere 1965: CC, MM, NS, VS; transcriere: CC

Ţujică

După ce s-a termenat vinu, cômîna o ducem la cazán, vrem să făcém
ţujică. O fîrbem în cazán, bîne, doo căsuri cîd durează cazánu şi ias-acó-
lo la un cazán doozeţ, tréizeţ de kilograme de ţujică şi púnem la butoi şi
20 plecăm acasă. Şi- ncépem să bem.

[Ţujica] cîrge într-un cúbăr, zis, sau şîstár, cúbăr... cúbăr sau şîstár...
se făcú din lemn de stejár... sau găleată să zicem de tréizeţ, pátruzeţ
de kilograme ţiņe.

[Cu ce se măsoară ţujica în şîstár?]

Are un betişor gradet în kilograme, uo kiló, doo, trei, pátru pîn-la

[E] treizez de kilograme gradătje... Ii zicem cêntă, măsură mai întîi de tuâte, um bețișor, măsură. Cê [= zice]. „la băgă măsură de vezi până unde vine”

[Ce faceti cu ceea ce rămîne de la țuică?]

5 Păi aia o dăm la porc și... să leapădă, s-aruncă, mă rog Cîne vrea ca să o ia, o pune piț_curte, mănîncă porîngéji, păsări, s-aruncă.

Ștefan I Guăntă [67 de ani]

[Poveste]

A vrut únu să-ș însuăre băjátu. Și s-a dus în altă comúnă, la Rudări,
10 la... sau la Băilești.

- Hai, zîce, să lom fáta lu cutăre.

S-a dus acolo la Lomu-ále, acolo.

- Băi, úite ásta ș-ásta, sê [= zice], veni: ca să ne-ncuscram ím dai
dúpe băgátu meu.

15 - Păi, cê [= zice], cê zestre áre băjátu tău, cê pămînt ai, ce avere-
dai, nu știu cê, di còlo pînă còlo, s-a ajuns. Bun ! zîce.

- ?E, cînd o lom ?

- Veniz duminecă, zîce

S-a dus íej duminecă acolo, s-a dus cu băjátu, ta-so, mămă-sa,
20 rúde de-ále lor Cîș s-a dús acolo, a sta_ș!_ej de vòrbă, a sta_la măsă.
Dúpă cê a cam termenát ej, băjátu și fáta a trecú_ș-ej într-o odăe.
Tăinuie și_ej ce copii acolo. Băgátu mai deștept, mai... [E] din tuâte cî-
te-a tăinuít, ín_ cêle din úrmă băgátu-ș spúne fêti:

- Drágă, zîce, úite íť pu o întrebăre, zîce Mneată, zîce, íň vjăta
25 dumatăle, zîce, cam cê obi [K] aj_vrea să te-ntreb cê obi cêjuri ai Puâte,
mă rog, zîce, ne-mpreyunăm, cê, puâte ai, oi aveá dăru bețișii sau să mă
drăcu! sau să, mă rog, fijecăre om, cê, áre un der, áre un obi cêj, bețișii,

cutăre.

la j-a răspuns, zice :

– Dragă, zice, n-am nic un obicei. Obiceiul căre-l am, ce, am obiceiul de-a dormi somnu purcăriiilor.

5 Ală j-a dat în gînd, a știut ce-nsămnă asta. Bun!

– Da, zice, dumneată, ce, j-a răspuns și-ja, dumneată ce obiceiuri ai?

Zice :

– Uite io ce obiceiuri am. Ce, cînd oi bea apă pe nemîncate, ce, înnebunesc.

10 la n-a-nțeles... ce-nsămnă lucru-asta. A rămas așa.

– Cî să venim să [K] cu căruțele să te lom, nu știu ce, în fine [E], duminca vituare să... făcăm nunta.

A făcu nunta, a petrecut, a... Asta ieră-n timpu ierni, la februarie.

15 În luna februarie nu puteai s-alăz decât că omu je vrenic sau je puturos sau nu știu ce, că dai de nic o treabă, cam iarna-j cam de ședere. E, veni mîrtie, veni... cî vine mîrtie, vine cu kesti:uni: să căuus fiieru de plug, să căuus sapa, să căuus oyasa, să nu știu ce, să dreg plugu, cum ieră înajinte. În luna lu mîrtie cî sîr sîrbătorî acolo, cum zicem noi... o lya într-o duminică bălătu și :

20 – Ai, dragă, ce, ai pe [K] la cîmp, să-ț arît, să-ț ară și-jo unde -avem locurile, să arăt unde je via, pogonu cutăre, să știi unde să-mi aduz de mîncare.

– Hai! Se duseră la cîmp. I-arătă :

– Uite, la măgura lu cutăre, sîc, ie pogonu asta, la fîntina lu cutăre, sîc, avem via, uite asta-j pogonu cutăre, nu s-țe, în fine j-arătă jel tot și veni 25 ră acas. Zice :

– Mîine, ce, să mă du la plug, zice, mergem la plug, ce, vez că să vij cu demîncare, zice, la fîntina lu cutăre colu, sîc.

la durmea somnu jej, se sculă pe la opt, la noo. Jel n-a spus la pîrinz nimica, că a spus [K] a pus jel întrebările asta. E, ja s-sculă pe la noo, cî

să facă mișcare, că la [E] Vor un-te duc, trebuie să măninz la 4opt, să ie-
 ceva-ŋ gură, să iel ș-a lua demincăre pe furis. Cîm să ducă ia pe la,
 ce, să ducă pe la dăo cu demincărea, iel veneă cu brăzda, la cărūtă. Și ia,
 cîn ma [K] cînd a ma avūt ia vro sūtă de métri, iel a iesiú cu plúgu la cá-
 5 pu locului, la car, ș-a oprid bôji. Și ia, mai aveă o sūtă de métri și vine și
 ia. Cîm vine, n-a ntrebăt-o că c-ai întirziat, că c-ai făcut? Púne mîna pe
 otic, cum îi zicem noi otic, la cumăg, de rîneă plúgu, cîm să puneă pămîntu
 P-urmă púne mîna și o ia de păr și o ia de cuad-ășă și începe cu cumăgu:
 dă-i, dă-i! Lúmea la plug, vecin! pe-acóló... Mă, c-ăre ăla de-o bate?"

10 Dă-i

- Mă, Ionéle, mă, c-ai? Iú, doámne, c-ai, mă?

Nimig, nimig, nimic.

- Du-te-acás!

N-a spus de ce dă, n-a spus de nimic. A, stai, că uităi. Iel, cî s-a apro-
 15 puiat ia de-a ma avūt cînzăz de métri, iel a luat urcôru și l-a pus în gură,
 a beuūt apă; povéstea căre i-o spusăse iel iarna. N-a tinú nic ia, nu ș-a adús
 ea amînte, dar noaptea ș-a adús say cîne știie

Dă-i, bate, să ducă-acăsă, spúne la suacnă - sa :

- Mă omori Ionél, ne făcú [K] mă făcúrs de ris, lúmea pe-acóló se strî-
 20 sē pe noi, că...

- Mă, pă ce, c-a avūt, ce e? Nu zise nimic?

- Nu zise nimica.

- Iú, ce, las-că vine iel la mine desărnă. Vedet c-ai fac.

Să ducă ăla acás.

25 - Bine, mă, zce, ce făcúrs tu acóló? Di c-o bătúji di ce? C-avusés cu
 ia? S-strînsă lúmea pe voi! De ce să fiie lucrú-ăsta, să ridă lúmea de voi?

- Mámă, ce, io nic nu știu ce făcúji. Ce făcúji, nu știu ce... Io nu știu dac-o
 bătúji, zce.

- Păi, mă, cîne, ia ce făcú? zíce. Fa, tu ce, de ce te... ce făcú iel cîn te

dus^{es} acolo?

Da ia zice, ce :

– Cîm mă duseⁱ acolo, soe, ieșisă cu plúgu, ce , și luă și beu^u apă, ce, și púsă urcôru-ⁿ car și luă cîrnăgu șiⁱ să púsă pe mîne : dă-i! A, să nu
5 mai fac^a așa — a-ncepút ia să-l blésteme, să mai deă^a jel cu pâlma.

În fine, mîncară șiⁱ să culcără. Dimineăta, iel zice [K], i-a spus to^a de
sára : „Vez”, [K] firșisă pogónu-ăla.

– Vez că, zice, mîne, ne dîcem la mágura cutăre, să vii cu demîncăre-acó-
lo. [!]

10 “E, ce să mai duărmă ia nuaptea, să mai scuăle dimineăta la opt? S-scu-
lăd negură, la pătru sau la cutăre. Cîm ce :

– Vii cu demîncăre-acólo.

Dimineăta s-a duz^a la șasă, la șapte-a fos^a cu demîncăre^e iel of, știⁱă,
cînd o véde că vine, vine iar cu plúgu la capu locului, opréste, aveă fo zéce,
15 dboze^u de métri, iel púne mîne iar pe urcôr către ia, știⁱ.

– Ionéle, nu, nu, nu, ce, nu mai bea că, ce, iéte, iéte, veniⁱ, zice-[!]
Iel n-a mai beu^ut.

– Vez femée, zice, tîi mînte de-ăstă iăr^{nă}.

Zice :

20 – Asără, ce, az nuapte n-am odús amînte de verb-ăia. [!]

S-a-nvătăt-o vrénică de-a uităt sómnu purcélilor.

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri am tăi^ăd la lucérnă. S-az dimineă^{tă}, cîm mă scu^{lăi}, legăⁱ vi^{ța}, bă-
25 tui arăci ce mai fúră la rósⁱ și le legăⁱ pe tuăte și terminăⁱ iar lucérna
de tăi^ăt. Făcúⁱ s-^u sant^a să mai puⁱ niște ardéⁱ, și cîm să mai stau s-^u io
um pic, úite mă kémără^t încuă^{ce}. Asta făcúⁱ: Ba cură^lti și pomⁱ de omiz^ă.

Flăcára Predescu [65 de ani]

Vija

Vija, cînj să pîne, să pîne primăvara sau tuămna, după cum jeste anotîm-
 pu. Dacă je tîmpu frumós să pîne tuămna sau prima [= primăvara], și după
 ce [K] pînă năjinte de s-a pîne vija să desfundăză locu, dacă je vije din as-
 5 ta, cum să spîne la noi, altojîtă. Și, dacă nu, je din astălântă, gămă, cum îi
 spînem noi pe-ajîca, sau zăibăr, să pîne cu cazmău. Să făcē gropi, dūpe-ă-
 10 10 ea, dūpe ce sî fag gropile, să ia vîta de la răsād și să pîne-n... în gropi
 ... și dūpe-ăia făcē mușurōiu, pîne pămînt frumós acōlo la ... îl fărîmă
 cu mîna și 1 ea frumós și-l așăză ca să nu rŭpă mŭguri la vije. Și dūpe-ăia
 15 făcē mușurōi deasupra și o lăsă pănă crește lăstăru și pe urmă o ia la să-
 păt ca să nu ajibă ... iarbă, pir, mă rog, ce lăsă-n terén acōlo. Și dūpe-ăia
 [E] anuāl îi dă dōo, trei săpe. Și-n timb de trei ani de zîle ia atŭnc ij
 dă pe rod. S-ăia să [K] dūpe ce să dă pe rod, ādică dūpe ce să dă pe rod,
 să [K] primăvara al treilea an, încēpe s-o tăe, s-o cŭrăte frumós, %o leăgă,
 20 %o săpă. Prima săpă, pe-ōrmă iar la dōo saptămîn sau la trei, dūpe cum
 mērgē climă, ūo ia iar la săpăt, la legăt și dūpe-ăia mai tîrziŭ, acŭ-n tîmpu
 săcerătului, să mai dă o prășală și [E] le [K] %o leăgă.

Și tuămna î sectēmbre sau octōmbrie încēpe la culēsu de vije. Și du-
 pe-ăia... țărānu sâ dŭcē-acāsă, pîne-ŋ car, sâ dŭcē-acāsă-l stroșește,
 25 îl bōgă-n... îm butōi, îm bŭtje, ce are-acōlo.

[Cu ce stroșește?]

Cu stroștōr, cu știrca, cum să spîne la noi. Și dūpe-ăea îl trāge, îl
 pîne [E] cōmina, cum ēste āea, o pîne cu tōtu, cu vinu-āla într-ŭn vas
 mare. Și dūpe-ăia-l lăsă să fiarbă puțîn și trāge și-l pŭnē ald vas, lim-
 25 pede.

Neăgoe A Vasile [38 de ani]

Cînepa

Primăvara găsim ū loc îmbălegărat biñe și ȩsămintăm cînepa. După cîteva zile, cînepa ȩsă, să făce frumos. Cîñ vedem că să făce frumuăsă, după secerat, noi o culégem ș-ne ducem cu ȩa la baltă. Culégem întȩi cînepa de vână. Ne ducem cu ȩa la baltă ș-o topim. După c-o topim, venim cu ȩa acasă, ȩo uscăm bine la soare și pă urmă o bātem c-um mai de sker, și-n c-o bātem spūnem pi-ua. După c-am bātut-o, rămim mēruñki, a cāzūt pizdāria du pă ȩej. Pă urmă o trāgēm într-un dārac cu dint de sker ș-alégem fuȩoru ș-ȩe rămīne le spūnem cilt.

Din fuȩor făcēm cāier și tuārcem fir suptīre pentru unzālă, de prēsuri, de cērgă, de sac. Și cilti-ȩi făcēm fir gros de bātut; ȩi-ndruȩăm cu drȩga, ũr cu sucāla.

Neāgoe Me Anica [40 de ani]

[Obiceiuri de Anul nou]

15 Vrājām. Ne strīngām sāra țete, dānēc, ne dučā la cutāre în cāsă : „ Hāidareț, că să strīnsāră tuāte să vrājim ”. Strīngām cīñ, șāsă farfuri țor puāte mai bine, și strākīni. Într-ȩna puneām cārbūnele, supt ȩna oglīnda, supt ālta bānu, supt ālta kēptinu... ȩinelu, bānu, sāre. Cāre luā sārca : „ A, cē [= zice], l-ȩi luā sārca . Cāre luā cārbūnele : „ A, cē , o să fiȩ nēgru ca cārbūnele ”. A de luā kēptinu :
20 „ A, o să-l ȩej un colțāt [!], ȩej un colțāt ”. A de luā bānu : „ A, bogāt o să-l ȩi, cutāre ”. A de luā mārȩanu or cūsca „ A, cē , o să fiȩ rōșu ca buȩoru. ” Ș-a-șă făcām.

[Aceeși]

[Mămăliga]

25 ȩeu puȩ āpa la fķert, puȩ um pig de mālȩi, cīñ să skērbe āpa, bag pēsātu. Pe urmă dūpe cē skērbe pēsāt [K] kērbe pēsātu bine, bag mālȩu. Dūpe

ce bag mălăiu, o mai las să mai skărbă ș-o măstec. O măstec, o puț pe mășută.

Petrăscu Ana [20 de ani]

975. MAGLAVIT

(m. Calafat, reg. Oltenia)

Culegere 1965: CC, MM, NS, VS; transcriere: GG

Treierătu

An trîieră și cu căii. Ete - ajiă kar aveam arija Strîngă, aducăin grîu
și făcăin stog achiă. Ș-aveam pătru, cînc caji [...] Puneă ũ semn, un streojăr
oijă la mijloc și cu fîniile, jereă unu legăd de grîu altujia; ș-o fîniie c-ũ
10 ukete de păie băgăt coleă și dor îi puneă la git coleă la... oketele aia. Și-i
lua cu bicu. Și grîu jereă pus așă znap pe znap așă frumós, ruat-așă fru-
mós. Ș-p-urmă luaj caji la bătăie ș-merğam cu jel așă, pîn-să strîngă
fîniia alaltă. P-urmă-i întorcăm p-ajălt cu-ăia și luam fîniia-ndărăt [...]
Ș-pe-urmă cădeă buăbili la fund.

15 Cînd cădeă buăbili la fund, strîngăm păiile, le dan deopărte și veneaj
c-um primet cu, de... jigăniie, așă-i zicăm noi; e-o prăjină luj-așă, arun-
căm ũ sus cu lopăta doi; unu deopărte ș-unu di alta, ș-ăllant trăgă cu...
pînză aea, pleava aea

Așă că asta jereă treierătu.

Lupu Nicolăie [71 de ani]

Turtiță de aluăt

Avem aluăt de turtiț-așă-i zicem noi. Aceste turtiță să fac așă: oprésti
dim piine cînc fac, oprésti o bucățiță de piine crudă. Și jej dint-a... decaș ma-
ei opăptă... piine, mai jej și di-ăia o bucățiță și-o arunc în apă; și pe aia,

piînăa dospită și pe aia... a crudă. O pui [E] într-o străkin-așă și pui puțină apă, nu multă, să să... așă încît s-ar muja aia uscată. Și pe urmă le ieși la mestecăt bucata așă de piînă, a coaptă și cu-a crudă. Și pe urmă pun făină de porumb pînă o înkêz de să făcă ia așă.

5 S-o făc turtiț-așă mic. Și le pui și-să Musucă la... s-să Musucă la ceva, la umbră, nu la soare. Uite, presupunem cum ar fi în căsă sau dacă ie nor, afară.[...] Și așă-i zicem noi aluăt; turtiță de aluăt, așă-i zicem.

Ioana Bîină [59 de ani]

[Obiceiuri la Rusalii]

10 Călușu... ceva [E] știu și ieu ceva da... așă din ayuzit măi bine. Spuneă mumînile nuaste că sîmbătă, presupunem astîz [E] az ie sîmbătă și miînă ie duminică. De duminică-a jintră Rusalie Cam de sîmbătă, zică că jintră Rusaliele, de sîmbătă. Și sîmbătă ne calcăm to to tot c-aveam de luat, să luăm duminică, că zică că nu mai ie bine să mai calc în ziua de Rusalii, că te ia di
15 Rusalii.[...]

Sedeam, vorba aia, că ie sîrbătuare. Și-a treia zi ne mai ducăm așă pi la săcărît, pi la așă, da nu pînă, toată ziua, numai pînă la, pi la zec-așă. Și veneam acasă și ne spalăm și ne-mbrăcăm și ni să făcă uoră-m vale. Și mai pe sară să făcă gilus. Ii zicăm gilus. Suiă lume-n deal, toată lumea aia din vale și făcă așă la ũ răscurc sau unde găsă ie de curvîintă,
20 într-un centru ceva... Și să stringă tot acêiaj lume care ieră și-m vale, da-i zicăm gilus. Tot hără, știu.[...]

Și venea... așă... ale trei zile, începeă să vie călușu du pi alte pîrz du pi la Poiană, du pi la de une venea, nu știu, lume-așă îmbrăcătă în cămăș
25 cusute cu... cu răuuri și cu flotur și veste pe ie așă, de catifea, cu cûcun așă pimprejur, în fini, împodobit așă și cu săbii în mină, cu cumege mari în mină și strigau așă: „Hăp, hăp, hăp, hăp, hăp așă, hăp așă, tot așă, tot așă.”

Mergău jucin pe liniie, sărind.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri am făcut așa: m-am sculat, am măturat pe bătătură, am măturat
 5 pi la ușa oborului, c-așa zicem noi, și an de la pășari, an de la porc apă,
 boabe, iarbă scolo, îi pui de toațe, și dupe ce c-am terminat, ă zis: „Az, zic,
 az je sărbătoare, zig nu să făce nimic.” Și-am ieșit pe liniie, să văd lumea ce
 făce. Nu jereă nîma deocodăta. Iar am iintrat în obor și-am mai stad m-am
 mai trîntid m-am mai...ăea, că de gătid n-am gătit că n-am avut cui să
 10 gătesc. [...]

Si astăz fuséi la treabă la plătăgênî.

[Aceeasi]

[Via]

[Via] durează tinără, până să făcă vin, trei an de zile. După trei
 15 an de zile începe să făcă struguri. După ce făce struguri, o culégem toam-
 na... Primăvara, pin aprilie, mergē la tăiat. O tăjem bine frumos și decam-
 dăta nu-i dăm drîmu ca să... la cuardă. Și-o tăjem din făta pamîntului,
 ca să-ș forméze bușteân, căpăt, jos; să-ș forméze bușteân. Dup-ăcēja, du-
 pe ce s-a forumăt bușteân, începe lăstăru să crească, o legăm pe păru-
 20 gênî, ca să nu să răzgîine de vînturi, să nî să răzgîine cuardele. Dup-a-
 cēja pin luna lu... lu octomvrie încep struguri să-i culégem.

După ce-i culégem, i-aducem acasă, îi stroșim în ardăie cu meșca.
 După ce-i stroșim î hîrdăie, îi pûnem într-o pûtină mai mare. Dup-a-
 cēja, atûz ne și apucăm și trăgem samatoc d'în pûtina mare-ăcēja unde pû-
 25 nem stuguri stroșitî. După ce trăgem samatocu, îl pûnem într-un vas, î
 altu vas.

Si după acēja rămîine cîmina. Îj cîmină pûnem apă ca să fîkărbă buă-

bili_ileă rămăse cu apă respect [K] căre pūnem î_ja acolo. Dup-acēea vīnu,
dup-o săptămīnă [K] timb_de-o săptămīn-di_zīle fērbe. Dup-o săptămīnă
de zīle s-a potolid_di_ din_fkert. Și_ca să făcēm tūjica mai bună, după_ce
s-a potolit cōmina di_ din_fkert, o trāgem la cāzān [...]

5 și-atūz_rămīne vīnu samatoc, asă cum îi spūnem. Nūmai vin curāt.

Cîrstea Se Vīctor [35 de ani]

Mămăligă

Pui cāldārea, pui apă-n_ia, pe_ormă o fkerb biñe, pui pāsāt, pāsātu-l
mēstec cu mestecăūu. Fkerb pāsātu biñe și_pui făiīnă_ia. O fkerb cu făiīna,
10 o fkerb biñe, pīnă cīnd. cīnd o vedēm noi cā_je fkārtă biñe și-o meste-
cām. Și-o pui pe māsūtă, la urmă du pe māsūtă o tai și-o dau la uāmīni să
manīnce.

Bōyu Marija [42 de ani]

La uoră

15 De Paj_de Crăcūn, să făcā hōră Să făcāu zēce băieți, cā [zicea] cā sup-
garānt Garānt-ăștea acūma stringāu ban_la fēte. Și să făcā uoră. Făcā uoră
la sușāua mēre. Noi ne-mbrēcām frumōs în_fūște de catifēle, im_blūzā
būne, ne keptinām frumōs și-plecā_la uoră Cīm_plecā_la uoră, ne_ūcām
[= duceam] acolō, vorbeā_j-noi cu băieți, ne_ūcām și_jūcām, lăuutari cīn-
20 tā_ṁ_mijlocu băieților. Ei, garānti veneā și-ne cēreā bāni, să le dām bā-
ni, le dā_și bāni, plăteām uora, cē să făcēm ?

și sta acolō un cāz_dōllo; băieți_jucāu uori_tari, fētele uore-nēt. Ju-
cāu, pe urmă cīnd veneā sara plecāu acōs. Asă să făcā uora.

[Aceeși]

Guánġele

Guánġele noi le creștem așa: le luăm înviiâte, jéste-o femeie care le
ia și le púne și le-nviiáz-acoló și pe urmă ni le dă-nviiâte, cutrîj acós. LÉ-
le sum_mititéle. Le dăm mîncáre, le ținem la căldú:ă o săptămînă, dó'lo și
5 trei dácă_éste frig și-atúnca le premením, le dăm mûguri d'ê foi d'ê dud să
manînce pañ_să fac jéle mai mari.

Cîñ_să fag_măi mari le răriim pe usi, pe mese, pe c-avém noi. Și le fá-
cém acoló să fiie mai rari ca să nu să încîngă jéle, să nu să-năbuscăscă, să
mórá. Pînă la sas-săptămîn'. Și la sas-săptămîn_să súje și să-nvălěsc.
10 Le púnem túfe, le púnem crec pe de lăturí, le premením la dó'lo zile, la o zi,
cît putém noi, ca să súje répede. Jéle cîñ_să súje-nvălěsc, fac gogolij.

Dúpe ája le ținem ob_zile pe túfe și le l'om. Și-ápăi atűz_le dúcem la
...jéste un l'om de le strînge pe jéle.

[Aceeasi]

15

Făsúj

Am prăjit fásóle [K] făsúj. După ce l-am alés, l-am pus să... să skér-
bă [E] ápoi, după ce a skerd l-am... am pus undekém în crătiță și l-am
pus acólo. Am pus pătrújél și am tocát cîliva ustúroj.

Și după ce a skerd l-am pus deopárte.

Góngéla / Plenićánu [12 ani]

976. CIUPERCENII-VECHI [ALR I, 865]

(rn Calafat, reg. Oltenia)

Culegere 1964 : II, CO, VR, TT; transcriere : MV

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 [Ieri] m-a vestit brigădjeri, să mergem o iekipă de vreo zêce uâminî
câre știu să făcă... [E] și ra de fin. [...] S-a plecăt la Jde'gla. [...] La Jde'gla
au venit căr-ăle cu fin, an trasăt... de-o dăță dă'lo și're... d'e fin... le-an
terminăt și'rele toată ziuă [...]

Cum mă sculăi azi dimineăță, plecâi acolo cu grije, că văzui că o să plô'lo
10 și finu i-al nostru, trebuia îngrijit. Mă dusei acolo, s-adunără tot țovărăși că-
re ieră... să făcēm și'ra de fin... Cărele ieră aduse de-aseară. N-am pus...
cu tōți ăia care - am fost vro zêce inș, căre ști'lam să kitim, și - am făcūt
și'ra de fin pînă să vi'le ploăia.

Aurică Bistričan [70 de ani]

Pescărița

15 În Cuperceni Vek să pescue mult cu vi'ș. Căre... bunțare uâminî dîn-
tre uâminî de - alic' din Cuperceni Vek, căre să... ocupă cu kestiluneă vi'-
șilor, cunosc cum... cunosc pescărița. Pescărița... pescări sînt alică - n Cū-
perceni noștri aj gospodări'li, căre să duc cu săcōiile pe Dunăre și... aru'ŋ
20 că sēcōile și p [K] pe Dunăre și prind pēști. Iar de-acolō pescări, îndatā
cē - s pe ōrmă [= prind de veste] că vine āpa märe, la girle, făc [?] i'ŋkisoā-
re și i'ŋkid girla. După āja pēstele vine la obār, cē vine la obār prind și duc
la... a'ij - la gospodări'le și - l [E] il dau la uâminî. Fi'e la zi de muncă, fi'e
la bani.

25 Pēste la noj alică : știucă, cărăși, și lin, plătică... eșă plătică p'la
Dunăre să prinde, plătică, sâbje d'-eșteă să... la Dunăre, nu la bältă. La

băltă-j mult... d-esta: baboi, lin... cărăș... cobicăin d-esta, asta [...] Cor-
tănică, puji de crap, noi zicem cobicăin pe lume rum. [K] țărănește.

Țencu Nicolăie [38 de ani]

Murăturile

- 5 Le-aculegăm din covrăgi lor, le spălăm frumos și le punem la ar-
dău, la saramură de sare. Așă. Le ținem acolo o săptămână de zile, ... sara-
mura bine făcută, să nu să moloșască ardeli. După ăia, cînd vrei să le a-
șezi la ... la vasu- al mării mare de- l avem, să punem toate ... ce trebuie, miro-
diile, plătăgân, morcov... țelină, varză, mă rog, tot ce trebuie la murături!
- 10 Le scuătem de-acolo frumos în nește postăve- așă... și luom saramura
ăia din iele de-acolo și le- așezăm la butoiu al mării. Le punem un rînd de
cuști, unu de țelină, apăi unu de plătăgân!... unu de morcov, un rînd de varză,
jărăș punem un rînd de cuști, așă o ținem până umplem butoiu.

După ăia prăbușim saramura de sare cu apă rece, s-o făcăm cum tré-
15 buje de mișcăt, să n-o lăsăm așă sârătă țogă. Și umplem... butoiu... cu ar-
deji, cu toate mirodiile, ce trebuie... și punem apa ăia, punem sfecclă roșie,
deasupra un rînd de foi de varză sau și dolo, ca să nu pătrundă... să țije
murăturile-acolo, să nu jăsă deasupra-afără... Sfecclă roșie-o punem...
Și tornăm, punem greutătea și tornăm saramura ăia peste- ele de sare-a-
20 șă cum am făcut-o noi, bună de mișcăt, să, nu fiie sârătă prea rău. Și le
lăsăm. La trii, patru zile le pitrocim, pin- să acrésc iele de să fag- bune de
mișcăt. [...]

Varza... o țajem, o curățăm frumoz de frunzăle- ăleă... murdăre, unite,
cu să spuie, o spălăm în irdău; dupe c-o spălăm, o crestăm așă la găimă-
25 liă jeji, așă frumoz, cu cuștiu, s-o așăzăm la pătina mării. Așă. Și după ăia
punem sare la cum avem pătina de mării, trei kilograme sau dolo jumăti; is-
periența noastră făcută, la pătina, știm precis cum [K] cit trebuie. [...]

Punem Pkétrele peste ia și-ăpoi pi urmă o umplém cu apă réce di la fíntíni.

Micu Eliza [42 de ani]

La báltă

Aiíca la noi să pescujește -m felu următor : véra, când je cald, când...
 5 *știm noi că să bâte péștele, di iásă la márgine, atúnca cîm să prășăști iel, atún-*
că -l putém prinde la órșice fel de scúlă, la vírșe, la sétcă, la 'lorșicé. Atúá [=a-
túncea] noi cînd știm că puté să -l prindem luom vírșile, séccíle, țápóc, é-avém
noi acásă, și mérgem acólo, la báltă, la... bálta áia unde jéste péște. Și bă-
gám vírșili le-ntindem î apă, luom cu țápócíle la báltăre, îl băgám în vírș.
 10 *După ce că l-am băgat în vírș, săltám vírșili, le scuáté la márgine, luóm*
péștele di jéle și -le băgám iar î apă. [...]

Pápa Pe Mitrică [18 ani]

Moș Korpéc Cúbotáru

Acástá puvește éste scrísă di Ion Creángă din amintírile lui Jerá od
 15 *[K] iel cînd... ne spuine povéstea de cînd jereá iel... copil.*
Jerá un băiat fuáre [K] fuárte neastimpárat. Jereá acólo -n... un vecín,
língi iel, cáre fácă cúbéte. Îl kemá pe iel moș Korpéc Cúbotáru. Și iel în-
tódeúna se ducá la omu-óla, ca să -i óga curele să-ș fácă bič. S-a dus o dá-
tă, de dólo ori, de trei, pánă ómu ále n-a mai avút... rábdáre. Și odátá,
 20 *cînd s-a dus la iel și iel aveá treábă, moș Korpéc Cúbotáru, s-a dus la iel*
și -a cêrút... curele, ca să -și fácă bič. Și atúnc... moș Korpéc Cúbotáru a luat
... felestócul din... strálikina áia cáre jereá cu cúbéte și l-a mînjít tot pe fá-
ță. Și rídeá tot... ucéniči de iel.
Iel s-a dus acásă scuipín dréculíndu -i, s-a dus la mă-să. Și mă-să j-a
 25 *zis că :*
 - *Biñe te -a fácut, cá párcă l-am ínvătát ieu pe... moș Korpéc Cú-*

botáru. O să-l cînstesc foarte bine cîm l-oj întîlní.

Îar a două zi și-a ujtát jel ce i-a făcút moș Korpéc Cúbotáru.

Cótea Ștefána [10 ani].

977. DESA

(rn. Calafat, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS, VS ; transcriere : CC

Plătăgêni

[Bulionul îl făc] to dim plătăgêni áia ros, din rósijle - acolo. Îl stroșește, îi scură ap-áia dîjjei și-i pune pe foc și-i skérbe pân - să -rkágă acolo, ia și cò-
10 jile du pe jei și... sârmîntele să nu treacă, prin cur le stricuáră, așa -l făce bu-
liónu. Și pînă sticle, pînă sticle cîm thërbe cite fun kil, de să -rkágă acolo a-
sá, ca s-avém iárna, să mîncám. [...]

Verzi așa îi pui, bağ și vârză, bağ și plătăgêni, bağ și cústí, ásta, ardêi,
cum îi zisáráz dumñeavuástră. Bağ și s-acrește și mîninč dîjjei... Le zíce și
15 murători, le zíce și troșije. Dămúl le-a zis troșije, n-a zis murători, demúlt,
de vekitúră, troșije le-a zis. Așa zică álde múica bătîrnă.

Iuliána Dîncă Cóclea [75 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Pă zîua de ieri. M-ă sculá de nuápte, că mă culc afárnă, la pátul, colé.
20 și m-an dus și-am tocá la ráță loón dim báltă. Așa-i zíce, loón. Dăcă nu ie
loón, ie și verdețuri de -áștea așa, tocátură, așa să zíc Am pus făiină acolo
și-am mestecát cu verdeăț-áia și-am de la ráță. Dúpe c-am firși ráțele, an-
dat la clóta a cu pui, am făcút păsát de maláj și l-am pus acolo-n strákínă

și vin puțin și mănâncă, îi bag la colț colț. Dupe-ăia, mai mătur și ieu, ba aduc
 apă Am un miel să-î dau acolo, îi dau iarbă, îi dau apă, îl mătur acolo, rînesc, așa
 ta fac Pe urmă - mi iau copilăși de vîd de ie, că să scuală, să ducă unu la gră-
 dinuță, unu, vîd de fătă coleă că ie mică, așa fac Săra, cîi vine-n timpul ăsta,
 5 iar m-apug de găteală, că vin uărmeni de la mîncă [...] C-am făcut asară, c-am
 gătit? Făsu! Făsu!, am avut făsu skert.

Azi dimineață am avu nește piște și l-am făcu saramură. Am dad la răță,
 că uărmeni nu fîr-acia, an dad la răță, an da la clotă, mă țiu dupe fătă de i-an
 dad mîncare, dupe băiat de l-am îmbrăcat Așa fac Acuma cîi veniră, făcu iar
 10 mămăligă și mîncară uărmeni, niște briză mîncară, usturoi și s-a termenat acusa,
 să fîrși mîncarea, acuma desară c-om mai mîncă nu știu, ne gîndim așa, ce să
 mai făcăm.

[Aceeasi]

Vija

15 Aizi la noi să pîne, și tuamna și primăvară, vija Alege vomu ū loc acolo unde
 de jete mai bun pentru vije și tăie vită din altă vije, altă care pîne Făce grujă
 de treizăc sau pătruzăc de centimetri adîncime și-o pîne, p-ărmă o cutrujepe cu
 pămînt La o lună sau la ... dupe cum jese ia dim pămînt, să ducă și-o dezgrujă
 și-o tăie așa frumos și ia crește mare.

20 La trei ani de zile că pe rod vija, făce struguri la trei ani, atunci potri-
 vit pîn-la trei ani nu ... rodeste După ce rodeste, vomu-o-pgrijeste, o prăseste,
 o piétruie, o leagă Cînd să coc struguri o culêge [...] Dupe ce s-a cob bine de-a
 vîzút că are dulcătă strugurile, o culêge în puțin!, așa spûnem noi, văsă mar!

Dupe ăia vine - acasă, o stuărce cu storcăturaea. Descă nu are storcătura-
 25 re, cu măsca, așa-î spûnem. Aizi la noi așa să obijnuieste mult, cu măsca,
 ū lemn așa făcu cu patru bete și storșeste și pîne la butoi, ferbe și ... s-a
 făcut vinu.

[Ion Peltcu [40 de ani]]

La nuntă

- [...] Ieasă suăcra c-o măsă, c-o mesală púsă pe ia, c-o [K] dăo piinî, cu dă-
 5 lo jumătăz de vin, cu ban pus în piine la mireasa de mină și locolez măsă a-
 mîndăo, sărută — de trei ori fac așa — sărută mireasa mină suăcri, suăcra sărú-
 10 tă mireasa la obráz, de trei ori Dupe-ăia lo băgă-n căsă mireasa, îi dă să mă-
 nînțe, pun măsă la meseni și începe jocu. Dupe c-a mîncă lumea, începe jocu la
 nuntă; juacă piină sára. Sára, ce pretinde nășu, pun dărurle pe tává, pe tăvi, scot
 mireasă hóră. Dacă are mireasa dăruri mai multe, mai dă și la meseni d-extri-
 lant, pe la rúde, pe la ... la ginere, la sócru, la toț le púne la git ștergare, pèrinî,
 15 còrapi și iásă și juacă dra mirési cu tuată lumea care ie la nuntă și dupe-ăia
 pleacă nășu și dug nășu iar acasă. Dupe c-a duz nășu, să mai spărgă lúies-
 te lumea, mai pleacă, mai vin, mai ... pănă regulează iar din nou acîta la ... la só-
 cri, să întorc. Șt pe la zéce, pe la ... cam la zéce să duc și-aduc iar nășu
 din nou. Petrec aci tuată nuaptea. [...]
- 15 Luni dimineăta, așa a ieșit obișeu acúma, ia iar nuntă din nou. Să duc le
 năș, ie și nășu din nou cu ei, să dug la sócri, la sócri ai mić. Duc suăcrele - o-
 còlo, să-ntrintesc, aduc iar ... aduc iar nășu la nuntă, să duc piin sat cu mi-
 reasa la fintînă. Púne o tává, pe tává púne un ... un ștergár sau tjiłáifăr, cum
 îi spúnem noi și púne um pahár acóló cu ... gal, să duc le fintînă. Cumná-
 20 tu de mină scuâte apă, mireasa ... îi púne de trei ori în par [= pahar] și-
 dă cu picòru, la răsărít, la apús, cum să fáce. Dupe-ăia púne apă-n par și-
 púne pe tává, pun táva-n mijlocu hórî și fac toț hóră și juacă trei hórî pe
 lingă fintînă, în fáta fintîni acóló și pleacă îndărăt, pleacă pin sat și vin acasă.
- Dupe c-a venit acasă care ... pun iar măsă din nou, mănîncă și dupe-ă-
 25 ia să duc să ducă, care fáce rakíu, de strînge sócru al mic, sée [= zice] că
 fáce rakíu Rămîn meseni aiică, îi mai kámă și-ăla meseni acasă, tat-al
 miresei și acóló ei pun ... pun măsă din nou, cu meseni care și i-o kemát
 sócru, pun măsă din nou și mănîncă. Și de-aiică să mai duc, iar să duc cu

lăuutări, cu mireasa, ginerle, sócru, suácula, din nou acolo la nuntă, dau dar ai de sin la sócru acolo, la tat-al miresei, și dupe-áa ei mai petróc acolo, bea, mánihcă și vin acás. Dupe-áia a termenát. Marți, dimineá [K] pînă luni sára ține ásta.

5 Marz, diminiáta, care-a fost alergători de-a fost, ai de-aprúape, de zice că a servi la măsă și n-a apucát, puáte n-a putút să...să mánihce, să...atúnc marți îi mai kámă și pe-áia și mai petróce cu iej. Alt-aduc lăuutári, álti și făr lăuutári și petróc din nou tot, împreună.

Roșianu Pe Epiftenia [43 de ani]

[Întimplare]

10 Io am avút ...fáta mea a fost îjetáte de șáisperezêe ani și io m-am dus [E], am dat-o la meseriie să-nvêțe craiitoriiie. Acúm fáta mea, cînd a ieși crotorogásă, i-am cumpărát și io mașiná. Type ce i-an cumpără mașiná, ce s-a-nlîmplet? mi-a venit împetítóri, că s-o mărít. Am spus că n-o mărít fáta, că
15 je tinără, cum s-o dau io de șáisperezâe ani. Între timp, stăpîna care-o-mvêțásă la meseriie, a-góintát fáta și mi-a mărítát-o. Cîm mi-a mărítát fáta, am simțít io de loc. Am văzú că fáta nu mai vine. Fáta mă mințísă, zice:

-Io mă duc pîn-la o mătușe, ce [= zice], și viu acúma

Așteptáji io să vină, nu mai vine. Unde-í fáta? Plecáji dupe ia io. Mă du-
20 săj, o cătáji, nu mai jéste. Veni bərbátu-miu.

-Petriică, nu mai je Véta!

-Păi unde je?

-Nu știu. Fáta nuástră-í mărítátá.

-- Să puáte. Hai să mérégem óupe ia.

25 Am plecát io cu iel, amîndói. Ne-am dus únde știám noi că...ne-am duz la stăpîna iej, ne-am uitát peste gard, nu-í nimínea. Ne dúcem la áia de-o-mpetá și știám noi. Cîm ne dúcem acolo, úșa-ghísă, lámBILE-aprúasă-n

țuică căsă. Zic :

- Petrică, aiică jéste!

Cînd ió, ca máma, ím_veneá să mor, să sar peste gard, să intru-acólo, je-
și' cúscreu-miu. Cînd jesi' :

5 - Ce-í, mă ?

- Ne dez_voie să íntreám ínúntru ?

Ce [= zice] :

- Vă dăm.

Cînd am íintrát acólo, fáta au ínkis-o. Ne-a ínkis-o, n-o mái lăsát-o să
10 mái jése de loc. Ío le-á spus, am bátút pe la usí, am_făcút scandél :

- Scotét-o să vorbesc cu ía, númai să vorbesc. De c-a plecát sau cîne-a-
cîntát-o, ía stíje că n-a foz_de mărítát, c-a avut decít săj_spe ani

Áia m-a luat tos_cu vórbéle, cá :

- Du-te și du-te !

15 - Nu vă dúceț, cá nu sîntez_voi stăpíní pe copíu mîu. Ío... ío am făcút-o,
íó sîn_stăpínă pe ía.

Pe ce jerá să máj fiu stăpínă, cá níž_nu m-a lăsát s-o máj vэд. Am jesi'
și-am plecát. N-am putú_să dorm nuapte-áia de năcáz. Mă dug_la milițíie. Spun
milițíianului :

20 - Továrás, ce-í făcém cu fat-áia, íóte, mî-e luat íáta.

Ce-mí spúne milițíianu :

- Ce să-í pos_fáce, zícé, te-aj făcú_suácrá.

Mîe mî-erá to_năcáz. Íar l-íntreb pá íel :

- Cum íi făcém ? Ce :

25 - Interesáză-te și vez : dăcá fáta íe dúșá cu vóie íei, nu pos_să-í máj făž_
nîmíc, íar dăcá fáta kó fi luátá forțátá, mérgem noi și t-o scuátim

Cîm_m-am interesát de -apruápe, spúne, ce [= zice], fáta-í dúșá de vóie
búná, zícé. Potolííí-vă, cá n-ávet ce să-í máj făcét. "Și ne-am potolííí. An_stad_
dúžo săptámíní míníbúž, ne-am ímpacát și-mpacát sîntém s-ástáz.

30

[Aceași]

Zămă de grășiță

Ne duce[~] și culeg^{em} grășița, rup^{em} foiile du pe cator, și uo tocăm cu cutitu și o băgăm în apă și punem uala la foc și s-ferbe um pic așa și-o dăm la o parte și vărșăm apa aia și punem alta... apă. Și-acol^o cîm punem ap-aia o lăsăm,
 5 de vine de să opărește-ntîi și pe urmă o punem acol^o la foc și skerbe, o-
 groșem c-^u uou, punem puținică sare și skerbe și abît. Pe-orm [K] dupe ce
 skerbe o dăm la o parte și-o punem în străkină și mîncăm.

Stăndiu Margaréta [19 ani]

La întîi de Anu nou

10 Vrajesc cu băieți... la întîi de Anu nou, seara. Seara să string fițele cînd
 ie întîi de Anu nou, să string fițele la o fătă acol^o-^o căsă, vin băieți, ia străkîni,
 farfurii, náo, náo farfurii. Și pun pie măsă, băgă képtin, băgă périje, cúsca, cărbúne,
 inél, plîine, cărtije [E]... ban bag-acol^o. Și pe-urmă ias-afără și una
 stă și kar máma, altă femeie din căsă, stă și noi ieșim afără tot, copii. Și ie
 15 în băgă périje, képtin, băgă sup străkîni și ieșim ș-care gicêște périja, képtinu.
 Cînd intrăm fiiecare -j rîdică cite-o farfuriie, găsăște altu périja, altu képtin,
 altu plîine, altu ban, altu inél, altu cărbúne, cúsca. Și iar, de trei ori făc^{em}
 c^{em} așa.

Căre găsăște képtinu zice că-l ea cu dinți mari! [I] pe bărbatu-so, căre găsăște
 20 cúsca zice că-l ea rasu ca cúsca, căre găsăște plîina zice că-l ea bogat,
 căre găsăște inélu zice că-l ea álbu, căre găsăște cărtija zice că ie... are
 stîntă de cărtije, căre găsăște périja zice că ie p^{ar}os. Stăi, ce mai ie? Așteea
 sint, așteea sîn tuate.

To la Anu nou; tot la-ntîi de Anu nou... La întîi de Anu nou ia femeia,
 25 făce plocón și are copil mic. Și să duce la mușe să-l dea la grindă. Ia plocónu,
 găiniă, trei kilé de vin, ia una de răkiu și să duce-acol^o, dă copiiu la

grindă, sîn ... la áltele sîn și trei nepót, la áltele sîn și șapte, ob nepót. Și ia,
 tomnăsc lăuutar!, ia lăuutar! și le cîntă, mănîncă la măsă și le cîntă lăuutari și
 dupe acéja, iar trei zile vin la rînd, álți și doo zile, álți și trei, pe cum petrec. [...]
 Îi pîne, îi făce mușsa un colác și i-l pîne la gît și-l dă de trei ori așa pînă-n
 5 tãvãn, și áia -j zîce că ie grindă, spune că să creășcă. [...]

Dupe ce vrăjesc, dimiñeáta să duc. Șeare atúnca să duc și leg stobóri la úge,
 cu áta, cu cáre ... unu áta rósiiie, viérdé, neágră, în tot fiélu, pembiie, în tot fié-
 lu de culóni. Să duc și leágă stobóri și dimiñáta să duc și ... îl leágă cu óki-
 kis, șeára. Și dimiñeáta să duc și-l viede -acoló. Și cáre-j strîmb, zîce că-l
 10 ea strîmb, cáre-j drept zîce: „la tu, c-al meu drept iéste.”

[Aceeasi]

978. RASTU [WLAD, 347]

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

Culegere 1960 : II, CD, VR, TT; transcriere : MV

15

[Amintiri din 1907]

Cu trei zile pîn -la revóltă, ieu am plecá la Craiówá. Am stat o zi în
 Craiówá. Cîm să plecãm sára, la Podér! uámini, răscoála, pe -o parte punitá foc
 ș-pe -o parte cáre cárate cu grîu, încercá cáre de grîu și porúmb.

20 Cînd am veni di coló-ncoa, a fos toáte conácele proprietárilor întreg.
 20 Cînd am veni di coló-ncoa, a fos toáte conácele ars? [...]

Venim pî sáte, númăi la ... la Nkorsúra n-a fos nimic. Dăin la Boréni.
 La Boréni, cárele bágáte cu ... ruátelé... ál de háis, șant, fúndurile și grépíle
 púsă-n car și rumíni cáre porú și puneá-n car. [...]

Mergînd iej în cúrte, noi ce să făcem iej și cu ánu ále?

25 -Má, zîce, bá, ál să stãm colcă sub dúdu ásta să vedén ce să făce.

Atúnca, în tímpu ále, am vèzut trei inși, trégáiu la o mușamá pe ... pe strădă

s-o duc-acási. Și unu c-um braz de cōcāne, apropī cā da [K] dācā n-a fos
și cīt [ε] gāmantānu ăla.

Stătūrām scolo. Așuzīm pīe Pătru Nicolăie Buliga și pe Panăit a lui Gâr-
ge Săvu. Zīce :

5 – Di la dial de folișor, zīce, je unu mort.

Noi, io ă zīz lu [K] la tovarășu - ăla :

– Mă, haid-acāsă, mă

– Nu, bă. Mă, stai să vedēm ce je [...]

Pe urmă... ce_e, ce_e ? vine armăta. A venit o compāniie de... dē vi-
10 nătōri.

Ștefan Grigoraș, zis Boboc [78 de ani]

Lînă

La noi sã tund oșile în mai, după climă, după cum... e timpul. Și după ce tūn-
dem uoșile, ne dūcem și hōpărīm līna, cu apă fierbīnte, de-j lāsă tot usūcu dīn ia,
15 murdārīla.

Păi ne dūcem cu ia la baltă, s-o spālām pim baltă, sã usūcã, după ce sã u-
sūcã, ho scārminām cu mână ș-apoi trecēm cu ia la dărăc ș-o dām pim dărăc.
Tot pim dărăcu-ăi mic scōțem și fujōru, cāre l-întrebu.lințām la urzālă. Pūnem
urzālă de făcēm pantalon, făcēm dīn urzālă... așternūtē pēntru pat și rēstu
20 ū... pēntru bătēală. O tōrēcēm ș-făcēm și covōră, făcēm și așternūtē... de pat,
făcēm și... cōrēpi, tot ce ne trēbuie-ŋ cas scōțem dī lînă.

[Ispas Lucia, 55 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

25 Ieri dimineată m-ă sculāt, am dat la rētă, am da^d la puș, am ū mīel,
ū ied, le-am da la tōațē mīncāre. Apăi dup-ăia m-an dus ș-am culēs niș-
te fasole, ș-am făcūd mīncāre. An gātīt pēntru dōloșprezece. După māsă...

am un copil mic care-l îngrijesc, un nepot, aș stat cu jel, l-am adormit, îi mai
cînt ca s-adormă, cî je mititel. Am mai lucrat cîte ceva. Și... aș culcs dîde. A-
cîlo... a foz mai multe femei care... ne-am ajutat... în mîncă. Apăi a-nceput
cări mai de cări să povestească ce-au împărțit pi la Sim-Pietru, merele care s-a
5 cîlopt, care nu s-a cîlopt...

Ăstîz... de dimineață mi-ă luat serviciu - m primire la fel ca de obicei;
cu păsările până le potolesc, apăi să pregătez mîsa... și ne-am duz de-am
făcu dîdele care le-ă strînz le-ă făcu la cazan, le-am făcut tujică.

[Aceeși]

Pescuițu

La noi alică, primăvara de obicei, cî vin bălțile, apele Dunări, cî revăr-
să girlele, băgă apă la noi în bălta noastră alică, a Răstului, vine mult peste. Du-
pe acēja, uămeri care să ocúpă cu pescuițu, adică pescări nosti de aci diu co-
mună, je întrebă, întăză scule: vîrsii... setc, mă rog, anumite cîrligă care le
15 pun așă - n drîmu pîstelui. Cîrligă mari pîntu somn; poprim peste dîn ala mi-
cút așă, cam de... o sūtă, dîto de grame... bucata și-l pîne - ȝ cîrligele - alea
mari și - acolo vine somnu, de obicei până la... la șaizăș, șaptezăc, și mai mic,
și la o sūtă de kilograme s-a - ntîmplat, și - ȝgite pîstele și... rămîne și jel
prius acolo. Da Atîncă pescăru, cî să dūce și-l găsăste prius, au un cîrlig,
20 l-arîncă - ȝ cîrlig, pîntu că pîstele care je mare să luptă cam [ε] cam greu
să prînde Ț fine - l... trăge cu pripónu și-l aduce și-l pîne - m bărcă și... a-
dūce la pescăriie.

Cu vîrsile, le - așează iar la fel, în drîmu pîstelui, la anumite locuri, pe
unde... cunosc je că pîstele plote să umble pe - acolo, și - așează vîrsiile, le - a-
25 șează, șeără, pi la kindii - așă, mă rog, sau dimineața și... le cîlut - a dōva zi de
dimineață, după răsăritu soarelui. Sau mă rog și mai de nuapte. Găsăste peste
și - l... îl jay, l - pîne - n dūbă și - l aduce la pescăriie.

Bistričanu Ilie [45 de ani]

[Casa de naștere]

Cînd femeile gravide ..venea timpul nașteri, jéle kemá cîte-o ..bábă bă-
trîná. Însă acúma ...nu măi jéste așa. Acúma avém despensár, avém moáșe, avém
fêlcere, avém dóctori...și nu măi nasc femeile acásă ori pe cîmp, cum náșteá
5 înalînte. Acúma nasc la ...spítal, la cásă de náștere. Înălînte náșteá femeile și
să ducá la múnca cu copíli dúpi jéle. Acúma nu să măi duc. Au și jéle o páuză
înălînte de náștere...și dúpe ce nasc to^d la fel; nu să măi duc cu copíli mi-
títeli pe cîmp ca cum jereá înălînte...

Știrbu Mariá [38 de ani]

10

979. URZICUȚA

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

Culegere 1965. CC, MM, NS, VS; transcriere :MM

Așá fácem țéstele

Adúcem pămîin_u di la cîmp. Dac-adúcem pămîin_u di la cîmp, di-éla álbu, nu
15 álbu, gálbin, nu di-ésta de să muncéște, je ma_adiñc_ála, dac-adúcem pămîin_u de
la cîmp, ne dúcē_și... întéi strîngem bálegă de cai, de la cal, de únde să bálegă
cáii. Strîngem dóbo tîrne de báleg, mujém pămîintu_ála, adunám pleavă de griu, de
páe, nu páie mari, pleav_și ne-ntovărăși_și_sápte, ob_zéce_îns_și-nceper_
să cálcám cu picúarle. Ete_asă: picór_lingă picór, picór_lingă picór, picór_lingă pi-
20 cór, cálcám, nídem, glumím. L-am íntíns_ășá cît odéja_ásta, íl lom cu mîiñile, cáre
cît poáte să ja-m_mîná, și-m_mijloc cînd íl arúnc, el fáce „tup”. Íar atún [']
íl lom_cu mîiñile și iar aruncám. Și-adunîndu-l, íl fácem_ășá um_mormán_ca
mása_ásta máre, nalt. Cînd íl fácem nalt ca mása_ásta, iar ne prîndem úna de-á-
ta_și-iar picór_lingă picór_ășá.
25 Și cálcám_ășá, po_să spu_i_10, ca poáte și tri, pátru kóre, cálcám. Și-pă

urmă cîm simțim că je călcăt îl făcăm așa, îl dăm pe mîinē j-dacă tîine pămîntu
 așa, de nu să rûpe, atîinc je bun. Dûpe ce l-aj făcút așa, împărțim [K] lom o
 gărniță și-o úmplej cu pămînt, împărțim, făcăm mușurpăie, mușurpăie, cite dó-
 uo la țăst, cite trei, căre cum vrea să și-l făcă. Dûpe ce -mpărțim mușurpă-
 5 jel-élea, dûpe perspăriete care -a călcăt, l'om pămînt d-ésta de áia [ε] și
 făcăm fórmă de ligán cu fúndu-n_sus, ce o fórmă de ligán cu fúndu-n_sus,
 și púnem pămîntu-áia și-p-órmă púnem p-áia de l-a călcăt, de l-aj călcăt
 peste jel, și-i făcăm așa, un fel de áia, ca să bágăm [ε] bágăm un cocón, ca
 să avém un-să bágán vatrăju și-să usúcă cu cocónu áia acólo.
 10 și cîm să usúcă, le dó'lo săptămîn la trei, îl putém púne-n fúncție.
 Așa făcăm țéstele.

Luana De Ninu [66 de ani]

Várza

Várza o púnem tuámma la pútini [r] la pútini. Luom várza de la grădină, ho
 15 curățim frumós, o crăpăm așa la cotór, și-ășezăm várzá língă várzá, rin língă
 rînd, așa o fáce bərbátu héu. și dûpe ce jeășezătă, știu măsúra pútini, trei
 kilográme sau pátru de sáre, le ia și le presără peste [r] peste ia. Dûpe c-a
 presărát sárea, încep să car apă de la fíntînă. Pui apă pînă de peste várzá,
 de să fáce pútina réssă. O coperim bíine... pui capácu pútini și-p-órmă pui
 20 greúutáte, pui greúut [K] pui ho [ε] avém un ke [K] o kátră mare -asá
 de-o cópere acoló, ca să nu...

La o săptămînă, la dó'lo, începe s-o pitrocăscă. Scóate de j'os, púne sus,
 scóate de jos, púne sus. De c-o pitrocăște, de-áia jássă búná. La lúna, pos-să
 fkerbi di_ia... Făc còrbă, còrbă de peste le [K] de hóriče.

25 Còrba de peste, pui cã [K] toc căpa și-o fkerbi, pui o cãná de apă și
 fkerb căpa și cîm pui záma de várzá, cã dáca pui căpã záma de várzá, víne
 de-o întărește și nu să [ε] să prea fkerbe și, cîm pui záma de várzá, pui
 atúns și péstele și oréz și ce aj de pus.

[Aceeasi]

[Vinul]

Îi lkom și-î culégem, dáca să fac, dáca léste ánu ca să fácă strúguri. După
 ája, ne dúcep cu cáru, ne dúcē și noi cu șápte, opt yámini la culéz de vije. Ne
 cēm la culéz de vije și-ncéper să culégem. Din zéce ari, cáre -î am, am fá-
 5 cút și un car și jumătáte de strúguri. Un car și jumătáte, calculá la kilográm,
 pân-la 40 miie cîn sulte, 40 miie șápte sulte de kilográme. [...]

É, fácem noi, culégem un car bun, tápîn, cum sîr carále pl la noi pe-álic
 Kolttenésti, nu d-élea de múnte, culégem un car tápân și mērgem acás cu iel. Um-
 plú^î io vásile, de-o sultá de vedre dintr-un car, cu totu, cu cóminá, cu tot.
 10 N-á traz límpede de loc sau samatóc, cum îi mai spúnem noi. Îi băgá cu
 cóminá cu to las cá-l trag miíne, să culégē și p-éla. Am [K] l-an stroșit ieu pá-
 nă pl la óra dólospe din noapte cu ferméja, cu copílu acolo-m... im bec la noi,
 Termenárám.

Din car cîn l-am luat, l-am adús cu cáru, l-am luat cu tírna, coborám pe
 15 scári im bec, tírna grea, aveá péste treizéc, patruzéz de kilográme. Să cáyut
 o stroșituráre d-élea de lemn și cu flier, ínsá n-aveam cá ierá sezón ș-le trebú-
 je la toátá lúmea. Mă pui și iau o creácá și o tai și fac un știc, o creácá de viși-
 nán, și fac un știc... și pui î îndáú cu tírna, iar io-l iau și-l bat cu șticu, î ín-
 dáú. Dă-î bătăje, dá-î bătăje, dá-î bătăje, dá-î bătăje cu șticu; an stroșit strú-
 20 guri toț...

Dî hîrdáú îi luat cu gárnița și tornám în butóji. Iar butóju aveá sus o gá-
 yurá máre, cun să spun io, de vreo zéce centimétru, ca să între cu cóminá cu tot.
 [...] L-am termenát. După ce l-an termenát... începe să fliárba, fierbe, cúra pe
 jos, cá n-aveam vâse în ce să-l mai pui... Státú și din fier, puséi î níste cá-
 25 dári, pusáji în néște plostávi pe-acóló, cá ierá vin mult, ș-n-aveam în ce să-l bag,
 ș-miie m-ierá drag, cá ierá al pátrílea an. M-ierá drag an fácu io átila vin,
 mai am vin și la ánu! Ce să ma am cá nu m-a apucát, pân-la secerát am ter-
 menát. [!]

Ôismáru Ne Flórea [38 de ani]

Mămăligă

Noi porîmbu ! lom și-1 curăm după drugă, boabe, și-1 pînem în sec, mîr-
gem cu-el la mîșră. Acolo ne ducem și-1 pînem în coș. De o parte jăsă tărîțălă
ș-de-o parte jăsă mălăiu. Adu [K] de-acolo cîm venim acasă, luom și-1 pînem în
8 hambăr, tărîța de-o parte, mălăiu de-o parte. Tărîța o-ntrebuițăm pentru puț
să le dăm să mînințe și [E] mălăiu-l cernem cu sită deasă de mămăligă.

Prima dată lom și spălăm căldărea bine frumos, lom cantitatea de [E] cu că-
ne ș-o măsurăm cît vrem să pînem să facem pentru o măsă. Ș-pe-ormă luăm
și pînem păsătu, două mîșni de păsăt [K] de mălăi, la păsătu de-1 facem noi,
10 jărăș pă ormă pînem sără, o cantitate așa cît pu [K] aproximativ noi cu mîna
noastră. Și o lom și-o lăsăm și-o fierbe ca cînsprezede minute, păsătu, pe or-
mă pînem mălăi, doi, trei pumni. Și fierbe jărăș cînspe minute ș-o lom ș-o mes-
tecăm; o mestecăm o dată, o pîne răsuflă puțin iar fo cînspe minute pe foc, jă-
răș, o mestecăm bine, bine și pe-o parte și pe-alta, întoarcen căldărea și pe
15 dreapta și pe stînga. Și pe urmă o lom și o pînem și-o răsuflăm, o cură-
țim cu lingura după mestecău ș-o pînem pe măsă.

Atuncî kemăș copiii și sôtu și vine și mîncăm, totuși ce gătim ș- noi le-
gume, fiie cîrbă, friptură, ce să găsiște-n casă noastră.

Miculăscu Me Costănta [36 de ani]

20

Cu vrăjitu

Vrăjim la Anu nou, tineretu vrăjește la Anu nou. Să strîng fete și băieți
la o fată, care vrea, sau la um băiat, într-o cameră și au pus acolo o măsă.
Pe măsă aia pun noșto farfurii. În așteea noșto [K] sub așteea noșto farfurii, că
le pun cu gîna-n jos toate farfuriile, supț așteea noșto farfurii pîne sub o
25 farfurie pleptă supț una pîne oglindă, supț una pîne lină, sub alta pîne
... pline, jînel... mărgân... și-ășă plină pîne sup toate farfuriile-alea

Vine cîte-o fătă și trăge, pîne mîna pe-o farfurie. Cînd a pus fătă mîna pe
o farfurie, um băiat sau o ăllă fătă să ăltă să vada ce ăeste su farfurie ăea.
Dacă înemereste de ăeste-agolo dînte, spîne că cîcă-l ăa cu... dîntos, cu dînti
5 mari sau, dacă in [k] trăge vreo farfurie dintr-ălea de ăre ăinél, spîne că ăeste
suphîre bărbătu de-l ăa, ăeste ca pin [ɛ] într-un ăinél tras.

Ăăncovic ăuăna [22 de ani]

Vărza

Ăa să dăce, cumpără vărza, o du [k] o ăa și pe urmă îi scoăle cotărele di-
năuîntru, o... pîne sare-acdo și pe urmă o pîne [r] o pîne-m pătînă, o a-
10 șeăză și după ce ăo așeăză, îi pîne apă, pe urmă pîne sare; deasupra pu-
ne niște ketraăje.

După ce pîne ketraăjele ălea, începe s-o pitrocăscă ca s-să făcă bûnă
de mîncă. Și pe urmă vărza începe s-s-acreăscă și să făcă bûnă de mîn-
căt.

15

Calapăreănu Me Dumitra [12 ani]

980. BISTREȚU [ALR I, 870]

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

Culegere 1960 : II, CO, VR, TT; transcriere : MM

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

20 Ieri de dimneăță am alergăt [!] pe cîmp pînă la pămîntu sătului, m-am
întorz îndărăt, am aduz nește vite la [ɛ] oboru de glăbă și-acuma um-
blăi iar la fel pi la ăămenî, pi la ăia și venii încuăce s-vorbii cu tovărsu. pre-
sedinte.

Ion Me Pe Fîru [58 de ani]

Tăstu

Lom pămînt. Pînem cîtle d'ôlo postăvi, cum ştii, ved'ëm noi cum sînt pos-
 tăvile. Cîtle-o postăvă, dăcă-î mare, pînem o postăvă, dăcă je mai mică, pînem
 d'ôlo postăvi. Le tăst, tuată grămădă, pămîntu. Pe-urmă-î făc'ëm aşă uo gruăpă
 5 în... pămîntu ăla, le mijloc, aduc'ëm bălegă d'le col, string'ëm ş-pînem acolo
 pleăvă. Îmuj'ëm pămîntu-ăla tot cu-ăpă, pe urmă-l l'om la călcăt, cu picuă-
 rele. Îi dăm de jur împrej'ur aşă, cîtle trei pătru înză [=inse] călcăm, nu u-
 na singură. Îl călcăm d'le d'ôlo spre z'ec'ë nori. Pe urmă făc'ëm neşte muşuruăi-a-
 şă biñe, l'ë băt'ëm biñe cu pālma, ca să nu să le pămîntu pe j'ele. A, [ɛ] u-
 10 tăi, dupe ce-l terminăm de călcăt, făc'ëm muşuruăj'ele şi pămîntu-ăla de [k]
 il călcăm, il făc'ëm aşă, ştii, tūrte, le z'ic'ëm noi, cîtle d'ôlo tūrte d'le-ăl'ea, şti,
 preţuj'ım aşă cîte d'ôlo tūrte, cîte t'este ne j'ăsă. Cîtle d'ôlo tūrte la tăst, făc'ëm
 muşuruăj'ele ş-l'om tūrtele cu postăva şi l'ë pînem pe muşuruăju ăla. L'ë înlîn-
 d'ëm, le smo [k] ntîndem cu ap-aşă. Le dăm aşă neşte găpuri cu neşte pă-
 15 pură şi ij tăst. L'ë lăsăm d'le să usucă, pe urmă l'ë ridicăm du pe muşuruăj' ş-le
 l'om acăs, le pînem pe foc.

Cucă Eliena [61 de ani]

Pêstele

Pêstele se prînde prîma dată cu vîrşele. Şi cu vîrşele prînd'ëm nūmaj ca-
 20 racudă, lînu şi cu ştîuca. La Dîunăre cîrlîgele, undîta, ăce, să pun la [k] cît-un
 pêste viu în j'ele şi să pîne la [ɛ] la pîncel-aşă unde săl'ôij sînt aplecâte, ră-
 dăcîni, de vin ej de să [k] la m [ɛ] la mîncăre. Şi la d'ôlo, trei zile ş-duce
 ş-căută, ij găseşte : somn, de d'ôlozez d'le kile, d'le pătruzez d'le kile, şaj'ez
 de kile, obzez de kile în cîrlîg. [...]

25 Sînt nevuăde, nevuădele d-ăia la băltă pe unde il prînd pêstele mărîp
 cu tōtu-l ja. L-ja şi mare şi mic, il ja de tuâte elea.

La gard, cî să pîne gardu, de deskîde bălta, să nu treacă pêstele,

acolo ie sac, timent, kátrô, ca s-nu treacă, să nu rúpă apa, să rúpă pēstele...
La sturî, cîm_bagă aîca la sturî, de vine apa la sturî, unde sîn_sturîle aîc,
la deal, în báltă, la plopî, sîn_vîrse d-élea mic de șasă, de prînde númai frún-
za caracúdi.

5

[Firu Gh. Nicu, 43 de ani]

[Obiceiuri la nuntă]

[...] Sîmbătă fac cfortîna, ca tuată lumea, și dup-ăia sîmbătă sêra înce-
pe un dans, așa să zîc-aió la noi, dans, cu lăutári, cînt_vin lăutári núnți. [...] Duminecă dimineața iar la fel' cîntă lăutári... la gîneru-ocoló... să strînge
10 lumea, vine lumea la măsă, cum să zîce. Și dup-ăia s-ia nășu de-acólo. [...] Si vă [r] vă spusăi pēntru plocón, cînd să dúce cu plocónu [la nas]... pîini,
o gîscă sau o [K] dăcă táje vreo vîtă, dúce vriun... búture din... vîtă, dăcă
êre nășu yámîni! mult, sau, dăcă árle mai puțîni, dúce legúme mai puțîni. [...] Si dúpe ce a mîncát, a băuút acólo un vin, 4o túică, c-a băuút, îmvalés mi-
15 reása [K] iásă și-îmválés mireása. Dúpe c-a-mválî mireása, să dúce nășu cu mireása și sárúta la tot meséni mína, dup-ăia pleacă. Și cî să pléce la împlim-
bárle, o pun pe -o măsă, în_cúrte și... nășu o ocoléște c-o túrtă de pîi-
ne și-i dá și múscă și din pîine și bea și din paháru de vin... Si dúpe ce a terminát de múscát, începe s-azvîrle pîinea -n tuáte părțîle și dup-ăia
20 pleacă să-implimbe. Să dug la biserică, să cunúna, dúpe ce vin de la biseri-
că... cîntă lăutári, c-asa să zîce la noi aîca, cîntă óra mirésî, o-nvîrtés
de trei 4ori și pleacă acásă. Dúpe c-a plecát, s-a dus acásă la nunt-acólo
și scot iar în hórá, juécă hóra mirésî, pun dăruri pe măsă, pēntru naș: car-
pétă, carșáfuri, fétă de măsă, c-êre mireása, piérini, cîte [E] trei piérini
25 să pun sau pátru, cãmășă d'ê nuáptea, cãmășă d'ê bār [K] bār_bátășă, fe-
meiășă, combinizon de zî, bálticuri, corápi, de-al de-ástea să pun, de!
Să dá și la sócri... iar așa, 4o cãmășă, 4o pérină, 4o peréke de corápi; la
gîneru t4o la fel', la cumná de mína să dá. Iar dăcă ma êre și-un fráte

sau fun cumnat, iar... i să dă cite-o pernă și-o păreke de corăpi și-um_ ba-
 tic. Și a terminat cu hora miresei, și-a plecat luma acasă și dupe-ăia...
 s-a terminat nunta și-a plecat cu dansu, să zice, la mireăs-acasă. [...]

5 Și vine [ε] vin lăutări... de-acolo-napoi și îl ia iar pe iel, pe naș, acă-
 să, iar cu meseni, nuaptea, tirziu, pi la zêce, pi la unșpe, cum ieste timpu.
 [...] Și ia tineri, na [κ] gînerile și-cu mireasa, și-i ia nașu acasă, și-i țî-
 ne pină la zîua albă, la iel acolo, dupe-ăia le dă drumu.

Luni dimineața... pun căldărea cu țujică în bătătură sau la [ε] stradă și
 fierb și să ducă cine are plăcere să bea țujică. [...] Marți dimineața a-ncepūt
 10 să-j-dea ba veselă, ba bucătăr să plêce de-acolo, ba cortina să o termine
 și s-a terminat nunta.

Jelena Me Grigorie [45 de ani]

[Capra cu trei iezi]

[...] Lupa intrînd cu ôki înalbat, cu gura căscată și flămînd se útă
 15 după úșă, îl găsește pe cel mare și-i zice: „Ă, ajiica mi-erăj, nănășule?
 la viho la nănășu să te sărute” și-l ia, îl mănîncă și-i mai rămîne numai
 capu cu dinti rînjăți. [...]

Dup-acêea se mai învîrtește [r] se mai învîrtește și-i ia [κ] ca s-o-n-
 grozăscă pe capră, lăsă cu din [κ] lăsă căpetele cu dinti rînjîți la fereastă
 20 și mînjeste toț peretî cu sînge [...]

Brătăanu Marija [12 ani]

981. MĂGEȘU-DE-JOS [ALR II, 872]

(rn. Băilești, reg. Oltenia)

Culegere 1960: 11, CO, VR, TT; transcriere: MM

[Barca]

5 Se progură-ntii carboși, să tăie la [k] să [r] să scuâte la feresteu, cărbuș
așă aduși și ăeste ăo formă, un țipăr. Să croiește carina, să pune pe țipă-
ră, dup-ăia să [ε] înșiră carboși-ăia pe carin-ăia, la [ε] țipăr, așă. Dup-ăia
să-mbracă cu blănă, după ce s-a-mbracă cu blănă, să marțolește cu cînepă,
și dup-ăia să cătrănește.

10

Sergău Me Florea [45 de ani]

Cînepa

Primăvara, înaijîntea sămănatului de porumb, sămănăm cînepa, arăm și
sămănăm. ăo sămănăm desupra arături, n-o sămănăm didisupt, desupra ară-
turi o sămănăm. ăo grăpăm și-o lăsăm apoi și crește singură ne [ε] nepigu-
15 lită, nenimica. Și-apoi cî crește, după trejerat, după ce trejerăm, de fișim
de trejerat, secerăm și trejerăm, ne ducem și culégem că crește-n [ε] doyo
nălfuri de cînepă, crește: a d'e vără, așă-î spuîem, și-a d'e tuamnă. Și-o culé-
gem întîi pe-a de vără, n-ăre sămîntă, ăre dor mut [=mot]. Un mut așă fluă-
re... înfluăre, da semîntă nu făce.

20

Și-o culégem, ăo lăsăm trei zile, să usucă... și-o ducem în băltă. Și la
băltă ăo băgăm în băltă, î apă, ăo așezăm acolo, minună lîngă minună, ăo
făcem ăite kitičele, ăsa, ca să puată să topească bine. Și-o legăm cu firu jei
și-o așezăm kitičele lîngă kitičele acolo și-o lîîem trei zile-n băltă. [...]
Și-apoi ăo scotem, ăo uscăm și-o luom la bătaie cu-n tocători, așă-î spu-
25 nem noi, de fier [...] să scutură di țăpil-ălea bine frumos și-atîncă ăo
kitim [...] și-apoi ăo lucrăm, ăo-ncepem s-o tuărçem.

[Chisăr Elena, 38 de ani]

[Obicei la nuntă]

Sîmbătă . . înspre duminică nuaptea, la douăsprezêce dă nuapte, dupe cum ie de-obicei la noi, aica, să-nvălește brădu. Să pîne uo măsă im mijlocu ôrii, să pune-o străkină cu vin și cînzêz de bani în străkină. Să sîje uo lă-
 5 lă mare pe măsă și lăputari încep să cînte . . . și-um băjăt, cumătu de mină,
 învîrtește brădu și-făta-l [ε] îi pîne cêva ață pe el, un fir de ață rôșu și-unu
 albu, așă-i de obicei și-n virf să pune-o batistă și-cu două mēre sau două
 gutûje.

Să-nvălește brădu și-să dă de două, trei uori ocol cu hōra și-să bāgă
 10 brădu iar înăuntru.

Văzaru Merin [19 ani]

Vinu

[Vinul] și-l pîne ntr-un butoi și-l bāgă im bec și dupe ai [= aia], la
 40 zi sau la două, vinu începe să skarbă. După c-a sta din skert, ômu și-l în-
 15 fundează. . . bāgă dujnicu la butoi, cu puțină păpură și-i pîne cēnușă pe lîngă
 jeli Dujnicu ie capăcu de deasupra căre să pîne pe butoi.

[Același]

Pîinea

Întîi să făce [κ] ne ducem, lom cūru, cum îi spūnem noi, și lom făină
 20 din umbăr, și-o cērnem [r] și-o cērnem într-o căpistere La urmă lom apă și-o
 pūnem într-o căldare pe foc și-o ncălzim puțin, și-o dăm jos du pe foc, și
 lom căna, pūnem sare ja, și-o sārām în apă, în cănă. Luom drōjdia, o fră-
 mîntām bine, iar într-un tăjer, înt-o cănă, c-o fi.

Frāmîntām pîinea, pūnem apă acolo și frāmîntām pîinea Pe-urm-o lă-
 25 sām, o frāmîntām bine, uo co [ε] uo acoperim și-o pūnem unde va la căl-
 dūră să dospēască.

Dúpe ce să dospéște, ȳ lom frumós ș-o-ntîndem pe tãvi ș-o lãsãm puțîn de să ridică. Ș-aprîndem țãstu, fãcẽm focu, l-ãrdem bine ș-pã úrmã bãgãm pîiņa. Pîiņa să cuãce, pîn-o [K] ȳo cãtãm la ie pîmã să cuãce și pe úrmã,dã-cã vedẽm cã ie cuãptã, ȳo trãgem din țãst.

Șerbãn Marija [15 ani]

Mãmãliga

Mãmãliga, tot aș [K] lom... cu cûru mãlãj din umbãr, cum zîcem noi, șã cernẽm frumós. Ș pûnem cãuunu pe foc, îl spãlãm bine, pûnem sare, bãgãm a-còlo um_pic, cum îi icem noi, pãsãtu, bãgãm de skérbe um_pic. Pe úrmã-
10 bãgãm mãlãju, sã [r] sã skãrbã. Îl skérbem bine. Dúpe ce vedẽm nȳoi cã ie skert, pûnem și-l mestecãm. Dúpe c-o mestecãm, ȳo strîngem bine ș-o pûnem pe foc sã rãsúfle, cum îi spûnem nȳoi, sã rãsúfle. Pe-òrmã, dúpe ce rãsúflã, ȳo lom ș-o pûnem pe mäsã. Pe mäsã ȳo tãjem... cu átã, ȳo tã-
jẽm cu átã.

15

[Aceași]

982. SEGARCEA

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

Culegere 1965: GG, GG, II MM, MV; transcriere :MV

[Întîmplare]

20 A foz_bolnãvã, a suferid de ficãt...ia. Find bolnãvã, azi așã, mîi-ne-așã, pãnã cînd... la o etãte-a lei de... a tiròmniț-o ia cam vro pã-tru an_de zîle, cînc.

Și_pã úrmã m-am pomenit într-o bûnã zi cã să mă duc cu ia-n tîrg, sã lȳom nẽște ardéj de morãtóri. Venisãm de la muerã, mãcînãsãm, lultã-
25 sãm lémne dẽ la depòzit...ia ce spûne :

-E, m_ășule — c-aș_ă zice_ă — zice : mergem acuma s-lom și ard_ăi de mur_ători și ne-am asigur_ăt p_ăntru j_ărn_ă.

Am es_ășit io af_ăr_ă, ia f_ăc_ăus_ă niște maj_ăn și-s_ă umpl_ăus_ă p_ă lok. Z_ăic.

-A_ăz, mu_ăere, du-te și sp_ăl_ă-te, c_ă \hat{c} -ai pe uok!...

5. -Ei, p_ăi, \hat{c} _ă [=zice], aș_ă je c_ăn fa ma_ăg_ăin.

Do_ămn_ă, c_ăn s-a apuc_ă s-s_ă sp_ăle, j_ă m-an dus s_ă leg niște c_ăini, s_ă mergem in... t_ărg, s_ă lu_ăm ard_ăi din t_ărg. C_ănd am venit, u_ăite, an g_ăs_ășit-o p_ă pat aș_ă, c_ănd a apuc_ăt s-s_ă dezle_ăge d_ă la batist_ă ca s_ă d_ăsf_ăc_ă fo_ăăa, a-n_ăcep_ăt s_ă fac-aș_ă [gest]. Și g_ălb_ăin_ă. Io c_ăn am i_ăș_ășit [K] am intr_ăt pe
10 uș_ă și c_ăn am v_ăz_ăt-o, repede m- \tilde{a} r_ăpezit ac_ălo, am lu_ăt-o și-am z_ădu-
it-o aș_ă: „M_ări_ăe, M_ări_ăe, M_ări_ăe, \hat{c} _ă e cu t_ăne?” Nimic. G_ăta g_ălb_ăin_ă și..

Am lu_ăt-o, ave_ăm un c_ăpitan cu kir_ăie- η c_ăs_ă la min_ă, d_ă la pomp_ări!

... am strig_ăt coco_ăna c_ăpitanului : „Co_ăn_ă, coco_ăn_ă, v_ăino c_ă mo_ăare... b_ăba.”
A venit coco_ăna cu niște oș_ăt, a fre_ățion_ăt-o, nu aș_ă, p_ă f_ăț_ă, pe m_ăin_ă.

15 Am lu_ăt-o, am mut_ăt-o din p_ătu \hat{a} le-n \hat{a} ltu...

At_ăta j-a fo_ăz v_ărb_ă, n-a mai vorbit nimic, absolut. Aș_ă.

Am pus c_ăru [?] la c_ăr_ăuț_ă imedi_ăt, m-an du_ă la o f_ăț_ă și-am k_ăm_ăt-o:

„Ai, c_ă mo_ăare m_ăic_ă-ta.” Am pus c_ălu la c_ăr_ăuț_ă, m-an du_ă la spit_ăl. An
dus-o imedi_ăd la spit_ăl.

20 C_ăn am dus-o la spit_ăl, j-an spus :

-D_ămle d_ăctor, \hat{c} _ă-j fac cu b_ăba, z_ăic, v_ăre_ă s-o intern_ăz in spit_ăl. U_ăite-a-
ș_ă, aș_ă, aș_ă

D_ăctoru a spus :

-M_ășule ... nu je de intern_ăt in spit_ăl.

25 Aș_ă. B_ăba [...] a fo_ăz p_ăria gr_ăs_ă și-a dat in... t_ăjab_ăd nu ș_ătiu cum...

aș_ă, din c_ăuza \hat{a} le_ă și din c_ăuza fic_ătului, di_ăjab_ăt. F_ăț_ă :

-O trat_ăz ac_ăs_ă. O j_ăej-nap_ăj și-o trat_ăz ac_ăs.

J-a f_ăc_ăut ac_ălo o s_ărie de inj_ăct_ăji și-am venit cu j_ă ac_ăs_ă. Am veni
cu j_ă ac_ăs_ă, vene_ăd d_ăctoru-ntr-adev_ăr cu moto_ăci_ăle_ă, din d_ău_ă-n d_ău_ă

uore... acasă la mine și i-a făcut injecții.

Joi a lovit-o, n-a mai vorbit absolut de feli nîmi nîmic [...]

Andrei Gîrge [66 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 [Dimineață] la uora pătru, m-am sculăt și m-am dus de-am adunăt omîni
ca să culég via. Am kemăt și-jo freo cîzva oămîni, că sîngur nu puteam. I-am a-
dunăt, m-an_duz_la omu_ăla care-a veni_cu trocu, ne-an_duz_la via, am
culéz_via, am adus-o acasă cu trocu, am pus și noi măsă, am mîncăt. După
ce am mîncăt, jo m-am suiit în troc să cale, să zdroșes_struguri, iar restu,
10 ăilalt, cără-m_pîmniță_vînu, cîmina, și puneam în butuăie.

Ș-az nuapte jo am avu_grije, și mă sculăm la o hără, la dăbu, ca să
văd să nu dea peste văsă, că ieie-acuma cîn_începe să fermentează, vi-
ne și-să umflă și... dă afară.

Astăz tuată zîuulică m-an_ținud... așă. De dimineață m-am sculăt :
15 dedej la porc, detej la păsări... Pusei niște mîncare pe-o lămbă din a-
lea de gătit s-o fac și ieu până cîn_fac treaba ăilaltă să ies cu mîncă-
rea... E, o mină sîngură, ce să fa⁹_mai întîi.

[Același]

[Întîmplare]

20 Una a lu Manițu, așă-î zîce lu ta-so Manițu, și a logodi c-um_băiăt a
lu... Vasile a lu Lută, băiātu lu Vasile a lu Lută. Și a skimbăt, a da_covor, și a
dat... prosop, și-a da_çarșaf și pe urmă ia s-a făcut a drăcu și-a fugi_cu
ăltu băiăt. Și-a rămăz_zînerile și n-a vru_să-î mai dea lucrurile, nu i-a mai
da_nimi_nimi_nimic. Sînt fo... găsă, șapte ani de-atunc.

25 Și a rămăs așă. I-a luat ăla lucrurile și ia s-a-nmărită și-a luat u-
nu dim_Băiilești, a fugi^l_cu unu dim_Băiilești, c-um_băiăt din Băii-

lésti. Ş-a ramás gétu gîinere fără mireásă.

Păluna Ionită [69 de ani]

Căluşări

Să ducă căluşări la tot ş-i-j jucá-m bătătúra, îi jereá cu voia, nu-
 5 jereá, jei jucá căluşu la jei. Ş-acoló să ducă lumea tuátă lándrá : făcă uó-
 rá, jucá, jucá căluşári ş-dúpe ce terminá căluşári, jucá lumea. Căluşári, uó-
 mu jereá şi le plăteá acoló ce-ş...!-îndurá jîinima, un pol, doi, eé!...Ba le
 scoteá o sticlă de rakíu la căluşár şî...făcă cîn_şásá uorí [=hore] şi plecá
 hăp! hăp! hăp! cu steágu, cu...

10 jereáşu îmbrăcát ţărăneşte, aşá-ş-căimăşu, cu clopoţei la picioáre, cu
 brîne róşi, cu fésuri róşi-ş-cap, cu steágu-m_mîmă... Făcút steágu cu
 busuióc, cu usturóji... Steag alb de căluşári! Şi umblá, mergá : hăp! hăp!
 pe linje şîi...iar să ducă únde credeá jei aşá, iar. Lúmea să ţineá lán-
 drá dúpe jei. [...]

15

[Aceeşi]

La cosít

Dimineaţa, cîn_ne-ă sculát, ni-am_băgá-ca orcáre-n...îm_papór-
 niţă sau mápă sau ce áre fijecáre...

20 Cuása, prima dátă cuása...je bătútă sau nu. Dăcă nu je bătútă,
 ă_loat-o şî-am bătút-o cu un cîcánél şi pe-o nicováă micútă. Am bătú-
 t-o, dúpe ceea am plecá la cosít. Ne-a măsurát acólo brigadiéru sau şé-
 fu de ekípă cáre...mérze dínsu acólo cu noi şi am începu_să cosím.

Mérge ce mérge pánă pe la zéce, pe la únspe, cuása Dupe-éia, iar tré-
 be bătútă. Am luat-o şî-am bătút-o iar şi iar an_cosít. [...]

25

Clîncu Nicolái [33 de ani]

De Anu nou

De egzemplu io am... moșesc o femeie tinără, căre-i căsătorită de curîn și naște la ũ an, la doi, are copil. Mă pui mușe la ia la la Anu nou trebuie să vie cu plocón mare la mine. Vine cu cînc pîini făcute-n țăst, cu-o pă-
 5 säre... ca s-o găcim, cū o sticlă de țuică, cu trei [K] o dimizănă de vin de cînc kilogrâme. Și mușe gătēște miņcäre și ia, trei feluri de miņcäre. Făcem un colác pēntru copil, mare, cumpără sörcovă... așă-i obicēiu, să spūne sörcovă la țără, nu bukēt.

Pūne colăcēlu copilului în cap în ziua de Anu nou, de diminiăt-așă-n
 10 cap, ține copilū-așă de colăcēl și-l dă moșu la grîndă, cē „La mult ani, la mult ani, să trăiăscă nepōtu, să aibă parte de-o mineăsă, sau de cārte, sau”
 „li ureáz-așă, multe.

Dupe aia se pūne masa și petrec dó4o zile și trei zile... de Anu nou

Ionitã Me Mariã [39 de ani]

Pîinea

Pun apa și să-ncălzește nu așă rău, că să opărește drojdia, dacă să
 făce... dacă apa să fierbe. Pun acolo, cern făina, ca să nu fiie cu... treântă-n
 ia du pă săci aia de făină, și pun drojdie, pun säre iar, depinde dupe cum...
 făc pîine de multă. Și o frămînt acolo, o încóperi și pe ia bine cu un șervēt
 20 curăt și... o lași să dospēască 4o 4oră sau dóuă 4ore, depinde dupe cum ie
 tîmpu... dacă ie mai cald, să-ncălzește [K] să dospēște și-ia repēde, dacă ie
 mai frig... să dospēște mai tînzū.

S-apoi aprinz țăstu, iar la fel, dacă țăstu ăeste... pămîntu bun sau...
 vătra ăeste bine făcută, să arde mai repēde; dacă nu, arz... mai mult. Baž-
 25 pîinea - n țăst, dacă ie țăstu ars iar... o ții pîinea un sfer de 4oră sau
 dóuozēț de minūte. Dacă nu ie țăstu ars, o ții și-o jumă-de 4oră, că la ũ

[K] o jumă - de oră je sufici!én s - să cuacă, cît n-ar fi făstu de ars.

O scoz din țăst, 40 șterg cu um prosăp iar pe vâtră, ca să nu să.
că je plină de cenușă ș-o șterg bine și... o puț la răcît, p - or mă o mă -
nînc.

5

Stuică Narcîsa [18 ani]

983. MALU - MARE [WLAD, 340]

(rn. Craiova, reg. Oltenia)

Culegere 1963 SE, GG, MM, TP, transcriere MV

A cînepi

10 40 puț... ar locu și - l grăpéz și - pă or mă - l sâmiră și - iar îl grăpéz, ca
să acoperi... sâmiră așea, să n-o mîncînce păsări. Și pe urmă crește mă -
re ș-a de vîră o jumă na lînte, a de țămnă mai ple 40 urmă ș-o baz -
la apă ș-o topéști, 40 melitéz, o je și - o trağ pin dărac și pe urmă o puț
la furcă și - o torc Asta - l a cînepi. []

15 Urză - la gard 40 r - la gard, la gard îl urzăști, de cîte vrej, de
dă 40 sulte, de pătru sulte... și de cî - sulte, decă puț și urzăști acolo și
pi - or mă - l bağ pin spătă, pi - jîță și - l așăz, puț răzbôju și - l așăz pi -
răzbôj ș- te - așăz, tăică, și - l trağ... și - l țăș pănă - l isprăvéști. Éte cu
spe [K] cu mîna așă trağ ș- cu picôru de [] pe pomnôj. Sîn nește
20 pomnôj, așă spēle lețe - așă. Le lez - de jîță di còlo ș țăș Puț picuăr -
le și skimb!

Ionicôju Gorgîța [58 de ani]

Săpunu

Puț o gărniță de apă... și puț și pe - urmă - l je la fkerbî il fkerbî,
25 il fkerbî, il fkerbî, pănă cîn devîne jel Puț și sude, puț și apă, puț și

sudă, pui și apă, până-j devine iel singur la mină. Atunci l-ai văzu că s-a făcut. Cînd s-a făcut iel, de să-mvîrtește-n căldare-l dai jos. Și s-a făcut să-pînu

[Aceeși]

[Via]

Primăvara ia vine de-1 dă căpûsă Să ducă și fărîmă mușuroi și-o desfăce la căpûsă, ca să poată ea să-j vîr-să lăstăru, să puată să să prîndă. Dupe ce j-a desfăcut căpûsa, a săpăt-o prima săpă, să săpă de fro pătru, cînc ori primu an Să săpă al douălea an iar așa, al treilea an la fel, și-al pătrălea an, dacă je frăgă, ia face struguri, dacă je zăibăr, face la trei ani.[...]

40 Iagă cînd a da lăstăru pi lûna lu mai, îi leagă cuarda, o strapeste cu pătră, o săpă de două ori sau de trei ori, pe urmă să ducă la... culéz la recoltat.

Săcujănu Nicolăie [40 de ani]

Pui de balenă

15 Iestă un cetățean aicea, îi spune Alecsie Coșoveanu. Și noi cărăm tras-poarti di la pădure di la Fur [K] di la um-proprietăr, unu Furtunescu, aveă o pădure luati în arîndă. Și ducîndu-ne cu lemne, iel spune... la niște bueni în țoră:

20 - Dămle, zîce, io am prins um pui de balenă cu cîrstășu la Jii.

- Nu-l vinz, mă?

- Ba-l vinz, zîci.

Alude um pîpă. Ieră pe strădă pîpa, pe-une goleam noi lemne la depozit.

25 - Mă, zîce, lasă, mă, z-l iau ieu.

Vine cu pîpa la prăvălije-j dă pîpa, mînișcă bine... omu, bea, și pleag-a-casă.

Pe-ormi, mai vorbește iar c-um majur. Ała, gáta, când akúde de púiu
de balená sá duce-acásá, púne cálu la șarétá și vine la únu, je únu Timin-
dreánu-álic. Erea priétin cu ála.

5 că-z dáu púiu de balená
Cin a venit aci și-ntrebă :

- Bă, Mărine, zice, bă, mă-ntilniú cu unu - îi luásă adresa - zice, L
kámă, j-áku, Alécsile Coșuveáru, áre um puú de balená.

Ála a-ncepú să ridă :

10 - Fuú bă, de-acúia, zice, cu prostiúle-álea, de unde áre ála puú de
balená, bă ? [..]

[Același]

[Obiceiuri la nuntă]

Păi, úo fáta când să... impreúiná c-um băiat, spusăi, stă de vórbă și ú
15 an de zile puáte, când îl áre gágic. Stă de vórbă ú an de zile, puáte că dáca
să ja dim pripă, úo lúnă de zile și după ápa băeátu, dáca îi pláce de fáta
și fėti de băiat, je... púne părinti báiatu : „ Pă, háiderez la cutáre-m
petít, la fáta cutáre [in] petít ”, cum o kemá-úo, fáta [..]

[Luni] dimineáta le cîntă zorile [..] După éia-ú ja cu lăúutári dindărát și
20 vin acásă la... la sócri ai mari și să fáce un fel de logonă, vopsăște túicá,
rășúe, o vopsăște, și să stringe iar neámurle din nou acoló, bea túicá flár-
tă, ja sticlele cu túicá și... să string tos și pleacă pin sat cu logón, așa
să spúne, logón, Butói, or logón, or butói, Să duc iar din nou la máma mi-
résí, acoló, cu cînstea fėti, Să duc acoló la máma mirésí, máma mirésí... pu-
25 ne mása acoló și... să púne un fel de florár cáre dúce butoiășu ála-n-
fundát, al mirésí, in cápu mes-acoló. Dúb-ápa vine máma mirésí și cu...
[É] cu barbátu-so, cu sótu, ej acólo ca să desfunde butoiășu Acúma florá-
ru-ála ține bine de butói că să ja bání mulz du pe... du pe spácora mică [..]

Desfîndă butoiu ăla și pune la totă lumea în castruane pe șiru de măsă,¹
 țuică de-ăia vopsită rûșie și încep să norocîescă, să dea kișot, să uréze să-
 nătâte tinerilor. După ăea încep să jefule pe suăcra mică. Să-î ia du pig-
 casă tablouluri, să-î ia păsările du pe bățătura, purcél, c-o aveă, să le ia
 5 să plece cu ele să le ducă la mireasă acáz la sócru ăi măre.

Săcuiănu Ne luăna [34 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri de dimineătă m-am sculat de noapte pi la ora pătru jumătate,
 mi-am arîjât pe-acia c-am avud de arîjât și am mîncat și am plecat
 10 la vîie [...]

Az de dimineătă mă sculăi iar pi la pătru jumătate, mi-udăi văr-
 za-n grădină, că am da cu niște cênușe pi-ia și-ă s-că [-am zis că]
 să nu să-nvălească cu cênușă ăea pi-ia, s-o spăi. Udăi vărza, după ce u-
 dăi vărza, măturăi bățătura, măturăi pi la poartă, și pusăsăm măsă tòm.
 15 năi cîn venirăz mneavuastă, să mănînc și veni fuga și ridicăi măsă.

[Aceași]

Cu Uoile

Ieu cînd am fos cu Uoile, io mă jucăm și Uoile... am fos pin-
 tr-o poian-acolo și mă jucăm acolo, ierău gropi și... uoile-au fugit
 20 im porumb la colectiv. Și io am găsid decîd nău și... decît uop și
 um miel nu ieră. Și pe-ormă zgeră... zgeră mă-sa de el și pe-ormă
 iel a venit

Dăscălu Ion [9 ani]

984. DRĂGOTEȘTI

(rn. Bals, reg. Oltenia)

Culegere 1963: SE, GG, MM, TP; transcriere: CC

[Obiceiuri bătrânești la înmormintare]

5 [...] După ce i-a ieșit sufletu, sintem tot cu Yoki pe luminare să vedem
sufletu cum iasă. Kar am opservat la un nepot al meu cînd i-a ieșit sufle-
tu pe luminare, așa ca un iniel S-a dus, s-a dus Ț sus. Și kar nić n-a mai su-
flă dup - acéea. Ce [-zice] că asta a fos sufletu curat al lui. Noi ne luptăm că
să-l îmbrăcăm și iel a strigat la noi, să-l lăsăm că: „Tu [K] nu vedet că mă
10 lupt cu murtăa? Lăsăți-mă să mă lupt cu dînsa.” Și i-am dad_voie. Și gâ-
ta, s-a dus.

Dup-acéea, după c-a murit, dupe-o uoră ne-am dus, am adus apă de
la fîntînă, am igcălzit, l-am spălat bine frumos și l-am pus în pat acôlo,
l-am îmbrăcat, i-am pus luminări împrejbur cu sfejnicu de la biserică. Mai
15 tîrziu am kemat pe pîpa și i-am citit ale ieșiri sufletului, cum să [K] obi-
cēju și l-am lăsāt.

A două zi de dimneată i-am făcut, c-a fos flăcău. Am kemat lăutari
ca și la nuntă, și au kemat băjeți și fetele ș-comuna, au cumpără^d brad
ca la nuntă, au plimbāt brădu pin comună, cu găleată, cu apă, cū să face
20 la comună. A venit acasă, a făcut horă, au plimbād brădu pin horă, însă
lăutari au cîntat de mormint [K] de mormintare, ajă ca la mort. A pus
măsa, au mișcat băjeți și fetele, au băuut și iei cite - um pahar de vin, unu
de țuică. Dup-acéea s-au retrās băjeți și au începūt să vie femei cu lū-
minări aprinse. Fișecare ș-a jelit... fôcu iei, pe bărbat, pe copil, pe feme-
25 ie, c-a fost [...]

Dup-acéea a luat mortu și l-a pus pe-o cărūtă sau pe cêvâ și a ve-
nit cu iel la cimitir. Mergînd pe drum pînă la cimitir a făcut de trei ori

odîna, s-a cîtit acólo ále odînni pã drum. Venî'n la cîmîtirî l-a bægãt î'm biserică, i-a cîtit î'm biserică - acólo ce ştîie pãpa. Şi dup-acêea am mers cu jel, l-am pus î'n gruápã şi l-a astupãt. Dupe cî-a tras pãmîntu tot pe mormînt, je obi-
 5 de de jel pe lúmea ailáltã gropãşî... Obicêiu cînd... cel cãre - nõcêpe gruápã, i s-a dat uo gãinã peste gruápã. Dup-acêia pãtru métri de pîzã iar peste gruápã, cãre le-au împãrţit toţ gropãşii, pãtru gropãş sau cit a fost. De-acólo ş-au luat fijecãre unéltele, le-a fãcút crúce pe gruápã, le-a stropit cu apă, s-au spãlat pe mîini, ş-au luat pãmînt, s-au frecãt cu jel pe mîini şi
 10 l-au aruncãt peste spãte, obiçei ce sã nu vije mo [e] mórtu sã fãcã óevã cu jei.

Au venit acãsã, au pus mãsa, au mîncãt şi gropãşî, alergãtori care - au fost la mort, şi au plecãt fijecãre acãsã la cãsele lor. Dimineãta s-a strîns rudéniile din apropiérte, i-au fãcút acólo um-pic de mãsã şi lui. Şi femeia cãre e foz, de-a luat tãmîiatu pêntru şásã sãptãmîni de zile s-a tocmit cu
 15 tãta mórtului sau cî-a fost, i-a luat uo róke, um-batic şi şásã sãptãmîni de zile a venit î' fijecãre dimineãtã, cu óóbu cu tãmîie la cãpu mórtului.

Cãpãtinã Ilie [62 de ani]

[Obiceiuri la naştere]

Î' úrmã te lovêste dóru la búrtã: „Îu, îu, iote... mã duãre la búrtã,
 20 sã nasc.” Aducãm uo femeie - a murit sãrãca de ia -: „Hai múicã, ai múicã, de dã-i zor, múicã! Şi laşi copíu, ál [K] vine muãsa, îi táje buricu. Ş-fã-
 ce apă la pãpa la noi, sã dúce cu sticla, cu flori, îs fãce apă de curãténie,
 de nu te lovêste nimica.

Î' úrmã vine acãsã, gãtêşte, fãce prînzu, ja úomu túicã, vin, beã...
 25 de drãgu; ma-alés cînd fãce cite - uo flęcãu, bãiãt... la fãtã zice: „Uf,
 ce [=zice]... o fãtã!” Da zice: „Fãcú cutãre um-bãiãt!”... mai drag.
 Şi ia-i mai búnã, fãta, ca bãiãtu. C-acú am şi fãte şi bãiãt. Fãta mai te

plînge, mai ț-aduce, mai ... da băiatu, je nora mai strină. Da fata-ț dă,
nūmaj fete s-aj ... că je mai bine cu fete.

Și pă urmă ursătorile. Făcem și noi ȳo pîine, ȳo pînem pe măsă. Vi-
ne mușsa cu mișcare. Trei zile ne-aduce mișcare și lăsă ceva sămn, zi-
5 ce că să nu lovească ceva pe nepotu, să vije ursătorile, să găsască. Pînem
ȳo sticlă de țuică, ȳna de vin ... pînem flori pe măsă, bani, fustă muș-
și ... dacă avîem, dacă nu, le-gurcăm așa ... cum dă Sfîntu.

Vîne mușsa dimineața, pîne apă, scaldă băiatu ori fată ce jeste, îl pu-
ne acolo-ȳ scutecele de ț-aduce, c-aduce acolo: plăpumiță ce ... roki-
10 ță, cămășe ... îl învâluje acolo. Cînd il scaldă, noi îi dăm bani, cîcă ia mi-
ru băiatului, [ε] ... stăi să spuȳ ... [κ] cînd îl botezăm îi ia miru.

ȳ urmă cînd il ... vine mușsa, ia pîinea-ȳ coș și pleac-acasă. Dă pe
la lume :

- Na, bia, să-mi trăiască și miie nepotu !

15 Aia :

- Noroc ! Să-ț trăiască nepotu ori nepuata, așa.

Măria Drăgucănu [68 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

ieri m-ă sculă la țora pătru, m-am îmbrăcăt, m-ă spălăt, am miș-
20 căt. Dupe-ăia am plecă la vac. La vac me-am muls vacile, cum ă spus mai
nașinte. Am plecă cu vâile la cîmp

Ăstăzi, programu tot al de eri. Tot c-am făcut eri. M-am sculăt la
ȳora pătru, am venit la vac, țe-am muls.

Cîrcă Ce Stăpnu [35 de ani]

25

[Cînd lucrăm la calea ferată]

Ne-am dus la gară cu trenu păn-la București. La București am

luat trenu spre Códlea Acólo, cînd am ajuns, ne-am dus la dormituáre, ne-au
 luat acólo - așá, ne-am culcát seára, cá seára am ajuns. Și zîua ne-am dus
 la... ne-am dus să ne făcém vizita, să nu... [K] ne vedá cá suntem bolnái.
 Ne-am dus, ne-a făcú vizita Dupe acéega a veni la dormitor iar așá.

5 De-acólo ne-an_dus la... ne-am luat tîrnăcópu, lopáta și... și ne-am
 dus, ne-am dus la santier, acólo - așá. Acólo ne-an_dus, ne-a da de lucrú,
 să sápăm cu tîrnăcópu, să dăm pămîntu afará. Dupe acéega veneáu mașínile cu
 piátră; puneáu piátră pe-acólo așá ca să púie línile acólo, să bureze piá-
 tra, să púie... línile [...]

10

Mirca Vergică Lúță [18 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

leu ieri de dimineáța [E] m-ã_sculát de dimineáță, m-an_dus, m-am
 spălát, am mîncát și apoi m-an_dus și am învătát. Am învătát și apoi am
 scris. Dupe ce am scris io m-an_dus să mă joc cu copíii. M-ã_jucát de-a
 15 ajurmíta Ajurn [E] únu ajurnám dintre noi și la úrmă să lua dupe noi, dáca ne
 vedeá, să lua și să ne prîndă. Și dáca ne prîndeá, ne... ne tájá la gît cu mîna și
 ne-ajurneám noi î_lócu lui. Și la úrmă dupe ce m-am dus acásă, am mai a-
 jutát și io pe mămica pe-acólo așá. Și m-an_dus, am mîncát și am plecát la
 șcúală [...]

20 Az dimineáță mă... mă sculáj de dimineáță și mai citíj îm_pat síngur
 și învă [K] după ce învătáj poeziá, mă dusáj la mäsă și scrisáj la matemá-
 tică, și la úrmă mă sculáj, mă dusáj la víie și culesáj.

Lúca G'e G'órg'e [10 ani]

985. PIATRA - SAT [WLAD, 351]

(rn Slatina, reg Argeș)

Culegere 1963. SE, GG, MM, TP, transcriere: MM

[La nuntă]

5 *Vineri! dă dimineață kemám o fátă cu mămă și cu tátă și cernăă făină
péntru a fáce colác, dar... aveám grije, ședjám lingă ia, să nu bátă síta, ca să
nu ne bátă bărbátu. După ce să făcă colácu ásta, să împodobegă fáta frumós
cu o [K] linguri! la o pălăríje, cu péne, să ducă și lua apă și făcă colácu...
în fine*

10 *În tímpu ásta se trimeteá de la gínere la mireásă o [K] om_băiat, rú-
dă apropiátă, cu rókija ș-cu pantófi mirési. Veneá, și aveá deság la spáte, ș-cum
jereá vineri! lucrú ásta s-ducă dá post: dóyo fíre dá praz, dóyo mére, pí-
ne, túică, vin, eh! [...]*

*Veneá, ái da rókija mirési și pantófu și [E] mireásă ái puneá um_pro-
15 sóp frumós lucrá la gít, mîncáu, plecá*

*Șeára, veneá gínerele cu băiet, cu fete și cu lăutári! la brad, făcă brá-
du. La brad [era] în felu următor: o [r] o creángă bünă dá brad, să făcă
bóltitá asá cu trei bólte, la cáre se îmbrăcă cu hírtíje colorátă fo [K] tá-
jată-ș forfecútă frumós.*

20 *Ásta [K] p-órma jucáu, pînă li să urá ș-atúnc plecá [...]*

Niță Elena [59 de ani]

[Casa]

*Damle, la noi înainté, pá tímpuri, cînd avjám io fro zéce, nouă, dói-
șpe ani, cundó tímpuri și d-atúnc, uámeni cáre jereáu... mai puțin [K]
25 sáráci, socotít în limbáju nóstru, nu aveá posivítate a fáce cărámídă sau a*

cumpără cărămidă sau a cumpără țiglă, material de mare greutate la depozitele
stătului, mergău în marginea sătului cu familia respectivă, că-avea, nevasta,
copiii.

5 Si să numea un fel de kirpic, care iel singur [il] săpă, udă, cu nește
pleavă de pajie, pajie socotid în stogu lui, care l-a avut. Și jucă un fel de kir-
pic, care-i tipărea, îi puneă în tipare acolo, ca un fel de kirp [K] de cără-
midă, de jereă nearsă și un fel de tipar mare. După ce-i fășă, să uscau,
îi cără acas, îi transportă.

10 Acas mai aducă un car, două, de nisip, un car, două, de pămîn fășă
un fel de varniț-acol, ca să-l puje și iel pă zid, și s-apucă și zideă. Nește
lămne făcă fereste, tocuri de ușe, cum puteă iel, că jereă kar sărac. [...] O
ardică la grinz, puneă grinz din lămne, salcîm sau salcîje. La urmă încăprio-
reă, tot cu lămne, puneă ori țiglă, ori stof de trêstje, cum aveă posibilități,
posibilitățile. [...] O acopereă și trăjă și iel acol.

15

Tănase Je Costandin [33 de ani] -

Pórcu

Noi îngrijim purcelușu de mic, îl luăm de la purcă de la șasă săptămîni
și-l creștem cu spălături de la vase, cu buabe și cu iarbă; mai mult și mai
mult îl îngrijim cu iarbă, mai ales în timpul veri. Acuma... înspre tuamnă îi
20 mai dăm și noi dovleac și buabe, că în timpul veri nu prea le dăm așa, că
le cald... Și după-asta, după ce s-a făcut porcu mare, s-apropiie tuamna,
s-apropiie Crăcînu. Trebuie să-l [r] să-l tăjem. L-am tăiat, după ce l-am
tăiat, l-am pus frumos în [r] pă două lămne mari și l-am pîrlit. [...] După
ce s-au afumat, le luăm și-ncepem și făcăm mezéluriile care ne trebuiesc, că-
25 re sîm necesare pentru căsă.

Prima dată începem cu...trandafiri, le luăm cu o [K] așa, d-a mărintu
și făcăm tuâte la rînd. Trandafiri să fac așa: tocăm carnea frumos într-o

copăie, într-o căpistère, c-aşá-j spúnem noi la țară, după c-am tocat într-o că-
 pistère, pisám ca o farfurie sau o strákină, aşá zicem, ca la țară, o strákină
 dá usturói. După c-am pisát o strákină dá usturói, am turnát în carne-áie
 5 și-am amestecát frumós. După c-am amestecát frumós, am pus o pîlnigără
 frumós aşá la fiecare maț, la fiecare trandafir, și-am începút să úplem
 trandafiri. După c-e j-am umplút, j-am atírnát frumós la afumát. [...]

D-acílea începem și făcém... burticánu. Burticánu, fiérbem limba... rini-
 ki și șoric mult ș-le făcém aşá sucálete și le púnem usturói la mijloc și bă-
 gám în burticán. După c-e l-am terminát burticánu... îl cusám frumós și-l
 10 púnem la fierț. După c-e l-am fierț, l-am scos ș-l-am pus p-o măsă ș-după
 c-e l-am pus pe-o măsă, am pus greutăte ca ș-să presáze. [...]

Cenúse Tudóra [32 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dimineáta cî m-ă sculát, m-am spălă și am plecát să mă spál, fiică
 15 mă dusám cu fráti-ńo ca să să ducă la Craiova. [...]

Și ástăzi, cî m-ă sculái, dá dimineáta auuzij la difuzór: „șásă și dău-
 zăé dá minúte”. [...]. Și atúncá mă duc... mă îmbrác, máníe și plec la șcuálă.

Níca Me lón [11 ani]

986. OSICA-DE-JOS [ALR 1878:WLAD, 434]

20

(r. Bals, reg. Oltenia)

Culegere 1962 : GA, VS ; transcriere : VS

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri dá dimineáta m-ă sculát, am mîncát ș-am plecá cu vácă. M-an-

dus cu váca pîn zăvoji s-o pasc. Am păscú pîn-la douășpe, la douășpe
am venit, am mîncat, m-am culcát puțin și iar ă luuát váca și-am ple-
cát și-am venit asára p-la uóra cinó.

Am venit și-am făcú mîncáre și-am mîncá și ne-am culcát.

5 Azi mă sculáí dá diminiáíă, mă dusáí pîn-la primáriie să vedém cu...
ăștia, cu buletinle, că veneá să ne șkimbe buletinle. Și mă dusáí și dusáí
buletinle, dusáí certificatele dá náștere, certificátu dá căstoríe, plății nó-
uă lei și veníí acasă. După douăș [K] mîncáí și după douășpe plecáí să sap
la căpă și la usturóí. Și veníí de la cîmp.

10

Matéi Marin [60 de ani]

Pórcu

Îl creștem pórcu, îi dăm să mănînce.[...] Îl tăjém. Cînd îl tăjém, îl pîr-
lim... După ce-l pîrlím, îl táje, îl fáce bucát... L-așezám și-l sárám...
Dúpă ce-l sárám, îl lăsám dá-și ja sárea. D-ací, la urmă-l topím. Mátáíe
15 le făcém cu [ε] orí cu ficát, cu boșóg amestecát, cu péče... Burtucánu
și-cu fundóiu îl făcém cu căpătínea și mátáíe to cu căpătínea, dácă je.
Dám úndă căpătínea și făcém mătá... mătáíe cu ja și cu [K] ásta burtucá-
nu și cu fundóiu... dăm úndă căpătínea și cu șoric amestecát, cu péčíie...
D-acíílea slánina o topím, uo așezám la vása și-o făcém cu jumári, alegém ju
20 máriíe... Péčííe le făcém iar, le-așezám í-áltá uálă síngure, jumáriíe í-
áltá uálă síngure, nu le-amestecám jumáriíe cu péčííe.

Matéi Gbróíta [59 de ani]¹

[Íntîmplare]

[...] La um momén dat ne pomením cu bóíi c-au íncepú-să puf-
25 neáscă pá nárííe násului. Drăgíć zíće :

- Mă, zíće, c-au bóíi ííe, zíće, că n-au maj făcúť așé nícodátá ?

Da mai stăm vro cîinc minute, ce [= zice]:

– Ū, uitate lupu! [!], așă vorbeshțe iel, zice: Uitate lupu!

Da iō zic:

– Fuḡ drăcu d-acîlea, zic, că-i cîine [!]

5 Da, Tōma zice:

– Je lup, ie lup.

Oprirăm frumōs sânie, delerăm fitîlu märe la felinär și ne-ntuărčem
înapōi. Dăm fitîlu märe ș-ne-ntuărčem înapōi la lup. Lūpu a sări șântu
la vro cîinc metri ș-a stat jos în cur. Cēsă ne dūcem noi la iel, că n-aviam
10 cu ce. N-aveam niē țărūs la sânie... deci singur felinăru aprîns.

– Măi frăților, zic, uitate ce, nu ne mănîncă c-avem felinăru cu noi, zic,
ș-iel de [r] dă lumină fuḡe.

După aja am plecat înainte.

Cobănu I Ștefan [40 de ani]

15

Mămăliga

Adūcem apă de la fîntină și-o pūnem și să-ncălzaște, să fîerbe pî-făce
năsturei um-pic, aruncăm pîsātu. O lăsăm, fîerbe, ca cît aj fumă o țîgărie,
pîsātu... După ce... aruncăm mălăiu, iar cît aj fumă o țîgărie, iar mălăiu. Dă-
că je mai märe. Dacă nu, mai puțînél... fîerbe. Și după ce fîerbe mălăiu,
20 o luă la mestecăt, o răsuflăm, iar o mestecăm și o strîngem ș-o aruncăm pe
măsă.

Mitrăn Gbrăița [40 de ani]

[Tutunul]

Je cîn I-am puz la suăcră-meș dă... pătru ani, am cîinc ani dă cîn
25 m-an-căsători și cum m-an-căsătorit aj avūt tutun pus... L-am pus a-
șă: am făcu răstăvuri dă... ala, țărūs, nu șu [= știu] la cît, cîți centi-
metri a avūt, așă, cam așă veneă răstăvurile... ūnu d-ăltu. Și I-am puz la

două pâlme fir dă fir, aşá, rărimé Am făcut întîi cu páru găurá. Cînd jerá
 pármîntu, dá jerá pármîntu uscá rău dá nu sá puteá [κ] îl năsădeám cu cúa-
 ca. Dá nu sá puteá... udám întîi pármîntu aşá la distántă cu gárnița cu apă
 5 ș-d-ácilea -l puneá, cu cúa-ca -l năsădeám... decă puteáș să fácem găurá
 să băgám firu dá tutún. Și după áia, după ce-l năsădeám, îi dam țăríná cu
 mîna îndesám bine la [r] la rădăcíná aşá și... îl udám iar cu apă... După
 ce-l udám cu apă, îi dan țăríná la rădăcíná ș-d-áci -l termenám

Iancu Gorgița [21 de ani]

Iván Turbińcă

10 [...] Într-un loc, îneguráse și într-un loc jerá [κ] a ajúns la puárta ú-
 nuí împărát împărátul [κ] a cerú vóie la-mpărát ca sá-l gázduie și pe iel
 în nuáptea acéia. Iar împărátul aveá o cásă pustiiță unde știa că acolo vi
 [κ] nuáptea vin deávoli. A trimés pe un zlujitór sá-í [ε] sá-l ba [κ] sá-t
 bağ-acólo și zlujitóru-í spuníndu-í că: „Acólo vej dormi tyetă nuáptea cu
 15 bine [...]”

Atúnc a maj stat iel puțin, a adormit ș-a auzi și pe, și pe împărátul
 diávoliilor. Și iel a-ncepút sá [r] sá úrle, sá kióte și atúncá Iván a [κ] fiń-
 cá i-a strică sómnu s-a [r] s-a repezú ș-a luat turbińca -m mînă și a
 spus: „Paşól na turbińcă.” Și comandántul drácilor s-a [κ] a intré și iel
 20 acólo, gemuíndu-se între cęilálti. [...]

Neagóie Cęe Marin [11 ani]

987. CASTRANOVA

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

Culegere 1963: SE, GG, MM, TP; transcriere: GG

Porumbu

- 5 Io porumbu l-ă lucrăt: l-am arăt... întră timp am mai făcú, și oggura, dac-am avút timp și dúpe timp, dúpe cum a fost tímpu... uscát, am făcút ogór, dac-a fost plojíte, n-am mai făcút ogpără. L-am arăt, l-am grăpát. [...]
- 10 D-eci cín să măreá așá di-o... vro dóyo pálmie, băgám rárița... și-í rárițám. [...]
- Aprúapi de seđerát, cu vro săptáminá dóyá de zíte, începeán cu sápă, și-í sápám. [...]
- La úrmă toámna lá septémvre, pú la cîșpi septémvre-ncepeám la culés. La culés îi culegám cu tútu, drúgile. Nu-l mai desfăcám, nu-í culegám din covrág. l-aducám acásá, îi curám și puneám îm
- 15 pátúle. și-cočeni-í tájám, îi făcám máldáre și... făcám glug și-í aducám acásá. și-í kiteám acásá, făcám glug î árii.

Cîrstóiu Flórea [63 de ani]

Víta dă víje

- Víta dă víje, să fáce grópá-n pámint... de cíte pálrúzáz de santi-
- 20 me-așá, pá la cínzáz de santíme. [...]
- Tájém întii víta din víj, și la úrmă ne dúcem cu ea la loc, și-o púnem. [...]
- Dúpe c-a firsít-o de pus, o ea la bătút; íine de ja așá de víță și-o bâte cu picéríli la... ímprejúr, ca să să bătă pámintu ála la ja, ía rãdă-cíná. [...]
- 25 Hei, mai tírzíu íncoló să úce și-o sápá. Și d-icíia, dúpe c-o, o sá-pă, o táje cu fparfecíle-așá, új lásă núma o síngurá căpúșá-n fáta pá-

mîntului... și-i pîne sămn. D-acî pîne pî_ia cîpă, ce vrea să pî_je pî_je, că
 je mică, sădu ăla; să face cîpa, dacă pîne pî_ia, dacă nu, nu pîne nimic. Și-o
 lăsă și crește; și-o sâpă, ăl puțin datorîia jej s-o sâpe de noaptea. Vorî vîra ăia,
 atînc. Dîpe cum dă citi-um burău de ploăie, trebuie s-o sâpă_urma pică-
 5 tîrlor de ploăie [...]. Și-al dîilea an ma_arîncă ũ zăibăr, ăștia producătuəri
 ma_arîncă citi-um cîră d-êlîa mai cu putere [...]. Și-al treilea an să dă
 pe rod și-a romînească. Da ășta producătuəri să dă pî rod mai bine. D-ecîia
 o culêge cî_ să coăce și... o culêge-n... în postăvi, în panere, în ăia și-o
 pîne-m_pîtini. Dim_pîtini o aduc-acăsă și-o... o gulêști iar ũ_âlte pîtini
 10 și-o zdropsăște și... trăge vînu și-l pîne la butoi.

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] am_foz_la curătu de porumbi și-ă_ curăt. Am curăt de dimi-
 năta pînă sara. Am venit acăsă, ũ-am văzú_și_ă_ jo di păsări, c-ă_ și-ă_ fo cî
 15 șasă găjîn și le-am da_și_ă_ jo de mîncare și de-ăcîia am mîncă_și m-ă_
 culcăt.

Az_diminătă mă sculăj iar, și_ă_ iar detej la păsări, și-ă_ mă dusăj la co-
 lectiv, mă dusăj și curăj la porumb, c-acolô j-avém porumbi.

Dina Costandina [66 de ani]

20

Pórcu

Cu pórcu iêste-așă: după ce-l tăjém, îl pîrîlî_ cu pée. Dîpe ce s-a
 pîrîlî_ cu pée, îl spălă_ cu apă căldă. Dîpe ce s-a spălăt cu apă căldă, l-am
 nicăjîl cu cuțitu de murdăria ăea, l-a spălăt_bine; după ce s-a spălăt_
 bine, l-ă_cuplúșit cu ũ_sac. L-ă_lăsăt ca u jumătate de hóră cu săcu
 25 pe iel. După ce ăea, l-am băgăt în cásă, frumós pî-o úșe, l-am tăjăt, j-ă_ă_
 tăjăt_căpălîna așă, j-am del-o pin dîvo, am pus säre pe ja, așă.

Și pe urmă am început să-l despintecăm Mățile și le-am luat, și le-am
 pus în ligă, le-am desfăcut și pîcoările tot le-am tăiat și [κ] deosebit,
 separat, am pus sârji pe jele, le-am sărat, șunca am făcut-o tot așa se-
 parată, grăsimăa o [κ], mățile le-am spălat, cărnea o tocăm, o facem cîrnăt,
 5 u dăm pe mașină [ε] Căștile le dăm sare și le punem iar la afumat sus
 și căpătîna iar u dăm sare tot ce este ale porcului, le dăm sare și le pu-
 nem la afumat [...] În burtă am pus așa: ficat și țigă, am pus și din car-
 ne tocătă măruntă și, dup-acelea am fiert și i-am tocat în postăvă cu to-
 pîloru și i-am pus, am dat o țiră sare, am pus cărnea așa, am pus nițel pă-
 10 trujel și l-am băgat în burtă. l-am umplut. Mățile le-am făcut așa: măți-
 le, am tocat cărnea măruntă cu mașina și pe urmă le-am umplut și le-am
 făcut cîrnăt.

Mățile ele grosă le-am făcut tacă me-a rămas de la ficat, le-am
 umplut. Da, umplut tot cu ficat. Tupa ce le-am făcut, le-am legat puțin
 15 cu ată așa la căpătîni și le-am pus sus. Le-am topit în untură și le-am
 pus, le-am mîncat.

Cotora Ligăna [40 de ani]

Nunta

Vorbeste um băiat c-o fată, tupa-aceleaș [κ] dacă le e drag, trimet
 20 în căsă, să vorbesc, vine băiatu vine cu foga, după-acelea să ducă și fata
 cu foga la ie, ce lucruri și de P-ormă pun zi de nuntă, tomnesc lăuutări
 Duminică sara vin lăuut [κ] sîmbătă sara vin lăuutări, tupa-aceleaș vin aci,
 să duc și ia [r] ia nașu de-acas, după naș vin aci, jăcă, iar îl duc pe naș
 acas. Pe urmă, duminică seara [κ] duminică dimineața, se-nvolează mireș-
 25 sa, vine [κ] să duc și ia nașu, învolează mireșsa, pe urmă pleacă pe sat,
 string, kama fete mireșsa, băiet, care vrea ea. Tupa-acelea să duc în sat,
 împlimbă brădu, vin acasă și așteaptă să vine nunta s-o ia. Vin, pun mă-
 sa la fete, la băiet, mănîncă, pe urmă vine nunta, gînerile cu nașu, cum-

náte, suróri, ce ári, ș-o ia pe mireásă.

Pleacă iar ũ sat, iar să-mpimbă, să duc acás-acoló. Acás-o aș-
teáptă șgácră-sa, îi púne mása, o cobgáră, pe mása-ı frínge o píine-ŋ
cap [...] și vine afáră și jgácă núna. Și toátă lúmea atúnc o vede ce lucruri
5 áre. [...] Duminecă sára s-așázâ la mása. [...]

Dimineáta, cin să șcáálă, iar să-mbrácă și pleacă la apă cu gárnița
cu apă, cu gínerele și ia ũ restéu și pe restéu púne gárnița cu apă. Ș-să
dug-la a tréja fintiná și ia apă și ári un busuóc mireása, și dá în toáte pár-
fiilë cu busuócu-áta cu-ápă. Și vársă gáleáta cu apă și níște bani mărún-
10 țis acólo-ŋ gárnița, și cad jos, și-ı ia láyutáru. Tup-áceéa... pínă lun sára
stau meséri, mánință tot. P-úrmă pleacă [...].

A tréja san-să duc pe cale primáre vro. Cinc gámeni să dug de la
gínere, pi-úrmă să duc ș-ăi de la mireási, pe-mpăcácuine. Ș-ásta a fost
toátă núnta.

15

Stoica Liliușara [17 ani]

988. RADOMIRU

(rn Caracal, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : SE, GG, MM, TP, transcriere : GG

Vița de vije

20 O púnem ; un an, doi, trei ani o muncím în búne condițiúuni și la trei ani
ne dá ródu [ε] Dac-am pus-o, o púnem în pámínt cu tírnăcópu, ca să fiie ma-
adínc. O-ŋgenunķen vița, să fiie-ŋgenunķátă, ca să-ș prindă rădácína și după
c-am ŋgenunķát-o, ho lúă-la cálcát. O jucám bine frumós, ca pámíntu să fi-
je-ndesát, și după ce ia s-a prins, primávára cánd o vedén cá-ı dá... îi dá
25 căpúșa áia, atúncă noi o luam binișór la scóbít d-la căpúșe.

Ca să nu rúpen căpúșa, căpúșa s-a ridícát și noi píntré éle săpám și

poate că p^unim căpă sau *†ustur^oi* pin *ia*, c^und ie *†inără*. C^und a-mbătr^un^ut, dup-un
an, doi de zile, nu mai p^unim, [*κ*] put^um p^une nimic^u *†i^unc-o-năbușește*. La
trei ani vi^uta *†ese* cu str^uguri! [...]. O cul^ug^u~ la c^ump, [*ε*] *†ije-n-^uvăsă*, *†ije-n-*
†r-un-†org^un, *†n-car*. O p^une^um *†n-car*, venim cu *†a acăsă*, o p^une^um, o zdrop-
5 *†im* cu zdrop^u†it^uri acol^u, o p^une^u~ la but^u†ii și *†ăc^um* vin C^umina care ră-
mine o *†ăc^um*... la *†uică*.

But^ui Constantin [60 de ani]

Nunta

Pe vr^umea mea să *†ăc^uă*, m^umă, n^unta să-n^ucep^uă de viniri, să-n^ucep^uă
10 de vineri c-*u* *†olnic*, c-um *†rad*, c-*u*n *†olăc*. De! *†ăc^um* un *†olăc*, *†l fră-*
†mintă o *†ăc^uă* și um *†ăjăt*, cu *†ărin†i* am^und^ui, și *†ăc^uă* un *†olăc*. D^upe *†olăcu*,
ăla, c^und *†l* *†ăc^uă*, l-*†implimbă* d^umin^ucă la [*ε*] *†* zi^ua n^unt^ui. D^umin^ucă *†eră*
n^unta.

Să-*†implimbă* *†olăcu* c^u m^ureăsa și cu *†inerile*. *†implimbă*m *†olăcu* *ăla*,
15 *†tiji*. Mergă *†ăta* și cu *†ăjătu* cu *†el*... pe *†ra†* *ășă* or *†n-căru†ă*, cum *†eră*
†impu at^uncă. Și-l *†implimbă* *†olăcu-ăla* cu *†ădu*. *†ăjătu* cu *†ădu* și *†ăta* cu
†olăcu. Și m^ureăsa și cu *†inerle* și cu *†ăși* d^upe n^untă Mergă d^upe *†e†* *ășă*, *†m-*
†plimbăndu-să *†ă*-la *†iserică*. *†l* d^ucă la *†iserică*, să c^unun^uă, ven^uă^u acăsă,
†ăc^uă n^una, *†ucă* n^una j-de-*ăc^uia* *†etrecă*u.

Da. *†etrecă*u la măsă cu m^useri, *†ă* m^ureăsa și cu *†inerile* *†* *ăltă* c^ume-
20 *†ă*, și *†e†* ca *†ineri*, cu *†ineri* acol^u și *†e†* adun^ut, le c^untă și lor *†ăutăru*, n^uă la
†eser ne c^untă *ălu* *†ăutări* acol^u și *†etrecă*m *†ă*-la d^ușprece din noap-
†e. La d^ușprece din noap^ute să da d^urunile și să d^ucă^u *†ieșcăre* la c^ușile lor.

Dimi [*κ*] l^un^ui d^umin^uăta aducă *†ăta* care... m^ureăsa c^uri s-a *†ăc^uă* m^u-
25 *†eă*să cu *†ăjătu* care... *†eră* cu *†ădu*, aducă *ăpă* pe rest^u. *ășă* s-*aducă* a-
†unc. *aducă* *ăpă*, *†ămintă*u, *†ăcă*u [*ε*] să d^ucă la *†ăși* *†lac^unu* lu *†ășu*.

M^urt^ui I^uog^ueniia [55 de ani]

de un. *cuptor. Şi cuptóru ăla a zîs*

– *Fătă vrénică, [ε] l'péşte-mă şi pe mine.*

Şi ia a puz_mîna şi l-a l'pít. Atúnca mérgé ia mai depárte şi să tîl-
 5 *neşte cū nişte pomí; şi [ε] o grădínă de pomí. Şi atúnca să-ntîlneşte cu*
grădína ăia de pom, zîce îngrijtóru de-acóla

– *Fătă vrénică, vino şi curăţă şi mi'e pomí ăştîia de omízi.*

Şi-atúnca s-a dus ia, a curăţít acóla - aşá şi au terminát. Mérgé ia ma-
 depárte, dá dî-o fîntínă. Şi fáta ăia a zîs

– *Fătă vrénică, slăjeşte-mă şi pe mine.*

10 Şi a slăjit-o. Şi cîñ_s-a-ntors din [κ] îndără_să vij-acásă, a da-
 pi língă cupt [κ] a da_pi língă fîntínă şi fîntína i-a dat apă. Şi d-ăcîia
 a da_pi língă grădína ăia cu pomí. Şi yómu ăla-îngrijítóru grădini i-a da-
 şi iej prúne. Şi atúnca mérgé ia mai depárte, véde cuptóru. Şi să dúce, cup-
 tóru i-a da_pîñe şi ajúnge ia acásă.

15 Îi dăleşă făméia ăia, únde fusásă ia-i d'etésă o lădă. Şi ajúnge ia acás.
 Atúnca mă-sa a zîs să să dúcă şi fáta iej. Şi a gonít-o de-acás. [...]

[Iován Páula [9 ani]

989. MÎRŞANI [ALRI, 880]

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

26

Culegere 1962: MMT, VŞ; transcriere: GG

[Întîmplare cu lupul]

Jeréám... copil aşá cam d'e vo triisprizăcî ah. Şi... ne-am dus, am luat
 o livádje pēntu vîlě îm_pădúre la Múrda. Acóla-m_pădúre la Múrda, cējia
 livád'le jer.á încăjjurátă dî-o báltă. Únde jeréám noj cu vîtele, jerá-m_păr-
 25 *leşa de răsărit. Îm_pártleşa de apús, u pădúre cāri dispărtă bálta de locu.*

unde jireă vitele. Și... dam drumu căjilor mai den noapte să mai păscă, că
 făcuserăm un Țobor care... acél Țobor jereă de băltă în partea de mârghi-
 ne - a livézii a d'ispre răsărit.

Și am dad drumu căjilor. Jelele - aveau minz. Jereă primăvara. Lúpii
 5 ar fi vru să fúre um miz, și a venit lúpu, lupăica și pătru pui. Púji...
 jerau mărișor! Púji, să dau să sугă la marmă-se, la lupăică, și lupăica-și
 trînteă cu picérite dinapoi, cîn da jii să sугă. Un ultean... jereă pădurari
 și cam vînători, să sujisă - j-a spus noi că vin lúpi - să sujisă - ntr-un
 copăcel cu púșca - ncărcată și stîn lúpi acolo noi am dat kútot, copíji, je-
 10 rá fo trei, pătru băietani. Lupi-au fugit. A luat-o lupăica - ntr-o parte, fo
 doi pui dúpe ea, lúpu - ntr-o partí, s-a luat fo doi pui dúpe je... Ș-am ayu-
 zít púșca, bang!

A-mpușcát ala púju de lup și la urmă s-a-ntors lupăica, dúpe fo
 jumătate de čas, așa să zic, s-a-ntors lupăica și-a-ncépút să úrle de
 15 pui. A pricepút c' j-a-mpușcát púju. S-a dus și-a dat de Țómul cu púju
 unde-mpușcásă, a începút să-l mirásă și s-a apucá să ríciie la rădăcina, cu
 gărăle, la rădăcina árborului, să trîntească p-éla de-acólo. Ala a tras și-a-
 pușcát și lupăica. A jupúji și lupăica și púju... Áilant și-a dus, nu s-a mai
 întors. Și a venit cu píjiile - acás. Ș-le-a vîndút și jei, cum s-o fi vîndút píji-
 20 le - atúncă, a lúpului și-a pújului. Ș-a-mpușcát lúpu. N-a putú să fúre mîi.

Toma Buradă [80 de ani]

[Răscoala din 1907]

S-ayuză mai dîn timp, cam du pi ianuaríie, febrúaríie, că moldovéni
 fac răscoale contra bojerilor, că nu mai pot să mai supóarté d'jima și pang-
 25 ráliti care le cereau bojeri. Și s-a hotărít să să revólte asupra lor. A-ncépú
 să vînă student... di pim Moldova [...] Aveam un cumnat gornist:

- Mă, tu je gaarna și mierzé sunînd, să mergé la Braniști să ne-ntil-

Île mănînc. Nu să... nu să strîcî. Așă să fag la noi

Súică Oprica [46 de ani]

Urézu

*Prima dátă să nivelá terénu, să bagá ápa-n parćele și dúpa acéega să sê-
mâná pin apă. De-acúja... răsăreá urézu și creșteá și jârbă pin iel. Și lúmea sâ
ducá și piguleá jârba din iel. Dúpa acéega să făceá mári, să cóceá și secerám
Dúpa secerát, îl cără la... márgine, tod la batoza di trijerát și îl trejerám și-l
cărám cu mașînilí la Craiova.*

Cîrjalú Ion [19 ani]

10 La lăsátu póstului

*Vîne lăsátu póstului de... de Paști, și să strîng fête multe și băieț și jâ-
să la drum, la strădá și dup-áia fac focu, steu úni la dóuzăz de métri și-ú-
ni la dóuzăz de métri. Și-ncep úni la áltí. Tre [=trebuie] să strîge că
„mă roágă, mă roágă.”*

15 — Cîne mi te roágă [!]?

— Fáta lu cutăriță, z'ce. Să-j fag leágîn de mătásă, s-o arúng la cu-
tăriță-n cásă.

Și iel spúne că nu vrea, nu vrea.

- Păi de ce [!]?

20 — Nu vrea că je... bătrînă și nu poa să muncáscă...

Și la úrmă állantru, cêllantru ráspunde, ce [= zice]:

— Mă roágă, mă roágă.

— Cîne mi te roágă?

— Cutáre, să-j fag leágîn de pir, so arúng la gîmintî.

25 Și la úrmă-ncepe áltu să strîge din nou.

— Păi, ce-m [= zice], mă roágă, mă roágă.

— Cîne mi te roágă?

Ce

- Cutăriță, s-o arung la cutare-*Ń* căsă.

La cîți-*um* bătrîn. Și iar fălă... de asta iar, o arungă la cîți-*un* bătrîn,
cîți-*o* bábá bătrînă iar o arungă la cîți-*un* bătrîn, așá.

5

Cămărășescu Oprica [21 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Io ieri am fost cu mămică la porumbi, *i-*an** copilit, am mai săpăt în gră-
dînă, după aceea *m-*an**, *duz* la cînsă. După cî-*am* veni *di-* acólo, *m-*am** jucat.

Az *dimneățá* mă sculá, mă îmbrăcá și... și plecá, să mă joc și mă ke-
10 mă mămică, ca să mai săpám în grădînă.

Dijacón Me Oprea [10 ani]

990. SADOVA

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

Culegere 1965: CC, II, GG, MM, MV; transcriere: MV

15

Cu grîu

Grîu uíte cum léste: mergem *toámna* la cočení, tăjém cočení, *i-*adúcem**
acásă-*i* băgám la pájeri sau la gluș și de aci pornim cu plúgurile la arát. Dúpe ce
arám, sămănám, de aci băgám grápele, cū să spúne pe vórbă romínească, și pe
úrma trágem c-*o* grápă de lemn, de mărăcîn, péste a de fier. Și am...
20 cu grîu.

Grîu dúpe ce *l-*am** pus, în timpu lu... mártje, april... și poáte și mai, a-
túnca mergem la pălămizít. Ál curățím de burujéni, dúpe ce *l-*am** curățít de
burujé și je máre grîu, atúnc îl tăjém, îi tăjém vírfu, ca să nu cádă jos. Dúpe-*á-*
ęa, așteptám seceráru. Mergem cu *uámeni* *di-* căsă ca *[K]* care-*i* am și trágem

să socotește fîntîna de [ε] săpătă numai d'e pămînt. Acólo iar, deasupra de [κ]
cum mărzi fîntîna [κ] pămîntu, dăcă-i mai năsîpós sus, nu prea țîne; dăcă je
joz, începe de dai di-un var, di-un pămînt vărós, și-ála poáte să țîne și dá-
uozăj d'e-ani, o fîntîna d'i ája. Și-ápa je mai búná ca órce apă, párc-aj bea
5 sánăláte. Ápă réce. Mai réce-o țîne fárá kéile de... de kátră ca cu... [ε] cît cu
kei de kátră,

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Vai de mine! Da picórușu meu șáde toátă ziua lica? [!] Că dăcă jo n-am
10 șpácră, n-am sóbcru cîne [κ] n-am sórá cîne să mai îm fácă treábă...

Prîma dátă cînd m-ă sculát, să vă spun, am plecá la apă. Am veni
de la apă, am plecát, am dus váca la vécărije, gîștele le-am duz la vále;
ápoi dúpă ásta a [?] plecá la járbă de porc. Am venit, am pus să fac mîy-
cáre și a-nnoptát. Să mai pun mína pe lucrú, n-am mai putú să mai pun.

15 A fost... s-a auzi pe-ajícăa cu náșu-ásta că je bolnáv, nu ne-a mai
ars să mai púnem mína să fácem treábă. Și am plecát, ă-șezú pînă la úș-
pe-az nuapte. Că de-ásta, náșu care-aj întrebát-o... — m-e náșe—cît ani
áre. Și tómai... [κ] cînd a auzit... felítă spúsă.

— Mámă spúsă, ...mámă, veni náșu.

20 — Cum, să puáte? Și náșu veni?

Ce:

— N-a veni náșu.

Și de-ásta am fugít, că tómai iereá femej-áceia cu píneá-ñ cuprót
și azi la flél: m-ă sculá de dimineáță, iar plecám, adúcem apă de cíte
25 dóuă, trei yori; pánă potolím pásárlé, púnem în gropáne la pásári! [..]

Și am făcut píne az [!], járáș gáteálă și-a venid dóospe și tot așá
m-a găsít, mína pe lucrú n-am pus [!][..]

Náșu íeste bolnáv mai demúlt. [..] Și-pîn la úrmă, asár-am aluzi

și noi: spuneă... tot pe-ăci pin vecîni, că-î je grey. M-am cugetă și niĉ_ej
nu știă, ieră nûma a bătrîn-acăsă, nășa a bătrîni. Ș-acûma-m_păre bine
că veni nășa de spûsă ș-auuzîrăj_că ne mai înveseliră și noi.

Stela Pităru [37 de ani]

3

991. AMĂRĂȘTII-DE-JOS

(m. Caracal, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS; transcriere : MM

[Cum s-a însurat subiectul]

Și_jeu jereăm mai sărăc ș-am trimés ca să-mi dea fâta ș-a spus că n-o
10 mărîtă că je mică. Și m-am pogodît cu ja, ne-am pogod [K] ne-am vorbit amîn-
dôj și-ntr-o bûnă zi s-a duz_la o [E] croitorășă cu o [E] cu 40 rókije s-o
cpășe, rûde meș. Ș-acólo am_venît cu cărúta cu căii ș-cu bărbătu croitorășă
s-a sujit în_cărúță, am merz_la o pădure păn-a_șsărăt, de-acólo ne-am duz_
la niște rúde în_ăltă comună vecînă, așă zic-ajîz_la noi, Dobrotăi. La vo trei
15 zile am_venît acás. Am trimés la tat-al_ej să vâdă ce zîce, a spus că .. cum
am luat-o așă s-o țîu. N-a vrut să-m_făcă nuntă, mi-a trimés 40 sûtă de
lej, dar și țoálele și gâlbini, opt gâlbini mari, pătru mic. Mi-î-a dad_da la nún-
tă [K] nuntă nu mi-a făcút.

La urmă s-a-mpăcăt cu mine și_ăstăzi sîntem mai [K] mai bun am je-
20 șît jo ca... ca_ăilant, căre, unș-a dat pe [E] sóra_jei_ăilantă, am [K] mai
bun am ieșît jo.

S-a-mpăcăt, acú sîntem_ăi mai buni.

Túdar Cúrel [70 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri de dimineață cîm_m-an_sculat, m-an_spălă_pe_făță, am_mîncat_și
 m-am_așezad_jos_să-nșir_la_tutun_și_pe_ormă, după_țe_am_firșit_tutunu,
 m-am_spălat_pe_făță_jărăși, pe_mîini, pe_pic_uare_și_m-am_skimbă_și-am
 5 jesi_ș-jo_la_copii [ε] să_mă_joc. M-an_duz_la_večinu_mjeu_și_nē-ă_jucăt,
 fôdbal. Pe_urmă_cînd_a_înegurat, am_venit_acăsă, m-am_spălat_jărăși, m-am
 îmbracă_maj_bine [ε]_și_m-an_duz_la_film. Pe_urmă, după_ț-am_veni_d-la
 [ε]_de_la_film, am_mîncat_și_m-an_culcăt.

Astăzi de dimineață culeăsără_ăle_tăticu_iar_tutunu_și_iar_cum [ε]_mă
 10 sculăi_îșșirăi_și_pe_ormă-l_firșii_pe_doyosprezêce_și_plecăi_la_jocă. Ne
 jucărăm, mă_dusei_jărăși_acăs, le_spusăi_că_mă_duc_jărăș_pe_la_copii_și_pi-ur-
 mă_mă [ε]_mă_jucăi, pe_urmă_veni_i_la_un_colég.

Dinu Ște Marin [11 ani]

992. BĂBICIU [ALR I, 887]

(rn. Caracal, reg Oltenia)

Culegere 1962 : GA, VȘ ; transcriere : VȘ

Tărăgăi

Așă le_zicăm_noi_că, pēntru_că_mirtăci_să_puneău_așă, tot_la...cum_să
 pun_căpriyóri_la_casă_și_d-ăcîlea, pă_îca, ca_cum_să_pun_ș-agu_cîm_puj...Pu-
 20 neă_ălea, blăniile_ălea_sau_lēmne, c-aveă_uomu, nește_prăjini, și_le_prindeă-ŋ-
 cūje_și_noi_le_zicăm_tărăgăi, așă le_zicăm_noi_la_fără. Și_d-ăci_pēste_ălea, pu-
 neă_trēstje, să_făcă_trēstje_atūnc, ieră_znopi_dă_trēstje. Puneă_trēstje
 gruasă_atîta_pēste_iele_ca_să_nu_căză_păje-ŋ_căsă. Ș-d-ăci_pe_urmă, pēs-
 te_trēstja_ăia_puneăm_păje, iar_păje_gruasă, de-o_jumă_de_mētru. D-ăci
 25 pēste_păje, puneă_pămînt.

Ion A Păpa [70 de ani]

Mălăiașu

- Mălăiașu așá-*l* făcém, cum spuséj: făcém în [K] fierbém apa, apói púnem puțîn măléi acólo, îi zícém písát, fierbém bine și-*ŋ* căpistere avém mălé-ju cernút acólo, cu puțínă făjină, și-*l* mestecám. Zícém făcălét noi, mestecáu.
- 5 [!] Șj-*așá*. Și-*l* mestecám bine acólo-*ŋ* căpistere, apói d-*áci* luăm la fră-mintát cu mișmile, că așá arde înaiinte, pínă-*l*... mestecám cu mestecáu, pínă să mai răcêște. D-*áci*-*l* luăm și púnem și făjină dă griu, mestecám bine, îi púnem pe cîrpátor, dăcă vrem îi mai țínem puțîn ca să mai dospéască, așá-*j* spúnem noi. [...]. Așá s-*ă* făcê.
- 10 Îi cuăcém, avém tăștu, dă, și îi cuăcém ș-*il* dăm afărâ și-*l* miŋcám gol, cu brîză, cu ce pútem, cu c-*avém*.

Dumitra Popa [70 de ani]

La plug

- În ani de cînd am deskís și io ókij pe lîngă tat-al mizu, mă rog, cînd je-
15 râm în clăsa pătra sau a cîncea, ierám mic, nu puteám să țín dă cuărne
Plúgu ierá greu cînd ne dučám la cîmp, sómnu ierá dúlce dimineăta. În
loc să mă lăse să mă duc la șcuálă: „Hai tătă, scuálă, să mergem la plug.”

- Ne dučám la plug. Bóii ieráu slăbút, plúgu ierá greu. După ce tătă mai
trînteá două brázde pân-la ziuă, mă sculá și pe mine, în cîntecu cocirlíjei:
20 „la, hai tătă, púne mína pe plug și mai du-te și tu o brázdă pínă la cap,
pínă mai iau și ieu îŋ gura doi, tri duminică dă plîine.”

- Plecám cu brázda. Nu-*m* ierá căpu mai mult de... [K] péste cuăr-
nele plúgului și țíneám de cuărne. Mergám pínă la cap. Aprúape dă căpăt,
bóuu... únu ierá mai iúte, áltu mai, mai muále. Ș-o lua cam grămádă péste
25 brázdă și-*m* scăpá plúgu dîn mína și cădeá jos. „Ohóho”! Ce să mai „ho”,
că fugáu bóii cu míne. Și mai fug și mai încólo, mă opreám să-*j* iau de
cuărne, mă călcá pă picuáre. Și-*n*cepeám a mai plînge, a mai ū [K] trá-

ge la brăzdă.

Trăsăi la brăzdă, luai biciu, deteji Ţjel, iar să mai întuărsă o dată, și mai fug încolo și mai năpăi, și iar mai călcă-mă p-picor și „î...” Duămne, mai ș-tjuram. Frinsăi de jei bine și-i băgei la brăzdă și mînă!

5 Apropiiăi să viu la cap. Aprupiiind dă cap, pierdusăm timp cam mult, pentru că nu venisăm cu brăzda cum venea tăta. Mă-ntrebă tăta:

– C-ai făcut, d-ai întirziat atîta dă mult?

1 Păi uite: boji nu ies la brăzdă și-e fugit unu peste altu și m-a călcăt și pă picor.

10 – Păi dacă ies prost; că nu vij le cîmp întuadăyuna cu mine? Uite, cînd jeșt la capu locului să nu te mai răstești la boi așa. Că, de, și băuu trebe să-l jei cu binișoru, ca să călce.

Și mă-mvătă cum să merg cu boji. Mă-mvătă, iar am apucat dă curăne. Și mergînd așa iar cu brăzde, m-am mai îmvătat. Am deprîns mîncă.

15 M-ieră fuarte drag ca să ar. Și-n sfîrșit, s-apropiă ora dăyăsprăzēē, dejugăm boji frumós, le dam să mēnînē um braț dă cocēni... Cîteodată ieră și cam rău, sdică: băteă vîntu, ieră nor și, și frig. Făcă tăta azăvədə cu blăna carului răzămăt dă rot. Lîngă rot mai puneă și un țol, ca să nu bătă vîntu să ia cocēni dă boi.[...]

20 Pîn-ară locu, cum ieră pogonu la noi, s-apropiă kindiyăra. Dacă vedeă că nu termină pogonu, păi mai dură nițălis, ca pă fijecăre zi să făcă um pogon, ca să puă-să cutruapă poguănele căre le-aveă: trei sau pētru, cît ieră dă ogorît primăvara.

S-apropiă scăpātu dă suăre. „Ho”! dejugă boji. Pînă boji mai luay ni-
25 țăl în gură, stringă plugul, îl puneă în car. Îl scutură frumós, ba să uitē la fier. „Ej, fieru nu mai taje-m plug”. Și desfăcă șurupurile cu kēja. Ba dă multe ori, dacă n-aveă kēja, mai dădeă și cu cocēnu ca să desfăcă piulițele, să-l ascută pentru dimineața. N-apucă scăpātu suărēlui la cîmp.

Dămca Fe Nicolăie [36 de ani]

Brîza

Avem un miel, îl lăsăm două săptămîni de zile, după două săptămîni îl tă-
 jem. Lăsăm kăgu, pe urmă sêra mîlgem uaja, pînem puțin lăpte acolo, pînem
 sêre, pe urmă-l legăm și-l pînem la uscăt. După acêia pînem la lăpte și-făcem
 5 brîză, să strîngê brîza.

Pînem lăptele - ntr-o găleată, pînem kăgu și pe urmă lăsăm o jumă
 de oră După o jumătate de oră o pînem într-o sădiță și-o lăsăm iar o jumă
 de oră și să scurge; după ce să scurge, o tăiem felii și-am făcut brîza.

Fluăreș Mărăcîine [37 de ani]

La udăt

10

Să-mbracă mireasa în rōke albă, o pieptănăm și pe urmă vine fete-
 le de la ginere cu băieți, cu fete de-acolo, cu lăputari, să face o horă mă-
 re și să pîne flori în piept și pe urmă pleacă la udăt c-o căldare sau
 cu borcân. Să dūce la udăt acolo, cu busujocu [ε] o kîță de busujoc în căl-
 15 dăre, să duc la fîntîna une au plăcêre să să ducă. Acolo scot apă de trei
 ori și pun în căldare, aruncă nește bani mărunți și stropesc în trei părți,
 ce la noi la țară, obișēju nost.

După acêia vin înapoi, acasă, vin acasă și să pîne să făcăm um-
 brad. Să leagă trei mere, trei kîte de busujoc cu flori, teli, mă rog, mai
 20 multe măruntaie.

[Aceași]

La izvorît

La izvorît o pînem [cînepa] ce să să amușască să putem s-o bătăm, să
 cōdă sămînta din ea și-o lăsăm trei zile și vine de să amușaste, așa, să face
 25 puțin albă. După acêia o întindem la uscăt, o pînem pe gerd. O lăsăm două zile

ș-pă urmă o bătem cu cūmăgu și scuătem sāmīnța ș-pe-urmă o dūcem la bāl-tă.

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 Ieri m-ă sculă dă dimineătă ș-am măturăt pă bătătură. După acēea am bătūt porūmb dă muără, m-an_dus la muără ș-am măcīnăt, am venīt acāsă și m-an_dus la magazin. Am luat un_kil dă pēște ș-o jumă dă kilogrām dă alvā. Dup-acēea am făcū mīncāre, am mīncāt și ni-ar_culcāt.

10 Astăzi m-am sculăt iar ș-am măi măturăt pă bătătură, pusāi și spālāi, c-ă_foz_la treabă, tăiājī iar o rațā și făcūjī cōrbă și acū să fac mīncāre iar măi naiinte. Alțcevă nu măi făcūjī nimic [!]

[Aceeasi]

Cum se făc-o hōră

Cum se făc-o hōră ?

15 Dumīneca sīntē_līberī și nu ne dūcem nicāieri. Pe la uāra trei, pătru, fē-tele și băjējī se îmbracă și se duc acōlo la hōră... La hōră jēste lăjutār, să strīng băjējī și pūne lăjutāru și cīntă... Fāce hōră, să prīnde fēte și băjējī, strīgā hōrā, juacă și d-acī să spārgē hōrā și-ncepe iar āltā hōră.

20 După cē să tērmenā un rīn dă hōre, zīce și rīndu de dānsurī. Dānsā-zā fētele, băjējī... D-acī făce păyuză, să măi plimbā fētele, băjējī și-nce-pe iar rīn dă hōre și juacă iar rīnd dă hōre, d-acī juacă și ū_rīn dă dānsurī. Și așā petrecēm noi.

Dīnu Ve Gligorīța [20 de ani]

993. STUDINA

(rn. Caracal, reg. Oltenia)

Culegere 1963 : SE, GG, MM, TP; transcriere : GG

[La vînătoare]

5 Cînd am fost tinăr, în vîrsta dă, cəm dă vro... óptisprizecê - ani m-am
 cäsătorit, și după ásta... dup-ásta am început, știu, mai multe plăcêri, gús-
 turi [...] dă vînătoare, dă cutări, dă cutări. Și... ă luat armă [...] și mă du-
 căm iarna prin zăpădă la pîndă, știu, pîndeám și iepuri cînd... ieșă, dă
 plecá ca să-ș găsăscă dă mîncăre a lor, ieu stam la pîndă, știu, ă ză-
 10 pădă [!] îmbrăcád bine - ă cojóc, bunîntălés. Și iej cîn veneă, ieu stam
 odăpostit într-o... într-o covercă, știu, așă. Și-ă lăsám pînă s-apropiá dă
 mine; mai sta iej dă mai mîncă, mă ascultá, nu știu ce, și iej jerám gá-
 ta [...] îl luam, l-împușcám. [...] Făcúți pátru. Am făcú pátru [!]. ă-ă lu-
 la spinári, ș-am venit acásă. Făcá zăpáda scîrt, scîrz dă frig [!] dă... în-
 15 gétătă, de !.

Ierăá, ásta ierá togimaj ă noaptea ánuluj noi. La noi dă fiel jéste așá
 că să dúce ómu și cu femeja și cu copii să dúce la moáșa lor, dácă
 avét lideje ce-ă ásta, ca să petreácă, de ! Cîn viy acásă, nevástă - mea
 ierăá c-un fog la tást dă, dă-z luá óki [...]. Cînd veni jo ș-aruncáj
 20 sácu joz zícê :

- Ce-ăi mă, ce-ăi în sac?

- Ce să fiie, vez tu [...]

Începuj să... să-ă dísfác pă iepur să-ă jípó, de ! ă jupuij la ju-
 tálă [!] și începuj să-ă taj bucăt, bucăt așá, și ă pusáj în pútina și lă dam
 25 ă rînd dă sáre. Mai puneám áltu, iar le mai dam ă rînd dă sári. Pînă
 cînd am umplú cu trij, am umplút putiyára áje.

Tudor Me Colác [75 de ani]

O nuntă

O nuntă în timpu - asta să face - ntr-un fel și pă timpuri s-a făcut într-âl fel. Pă timpur cînd jeream ieu copii, să făcău nuntile dă viineri și pînă mart și astăz să face trei țone și s-a termenat.

5 Atunca sa strîngă lumea viineri, rúdele, și făcă un fel dă colác, îi zică stólnic. Mîncă, bea acolo, petrecă viineri. Sîmbătă să găteá dă nuntă, dă sîmbătă sára, trebuiá să trimeátă dă la... dă la fátă, să trimeátă la gînere cîțva oameni cu carúțale atunca, jereá dămúlt. Să vije cu lăuutári - ncoac.

Să ducá, vinári, așa le zică; să ducá și veneá cu lăuutári, veneá și petre-
10 că sîmbătă, duminică veneá mireása, să ducá la brad. Făcă brad frumós, cu ír-
tîi, cu cîte álea, cu tel, c-asa-î zică dămúlt. Și-î făcă frumós și-î băgá o piîne
asá rotúndă-î băgá joz la răoácină. Și mergá la biseric-o fátă cu stólnicu
ála - m_mînă și cu brádu și... năiîntea bisericî rupeá brádu și frîngá stóln-
nicu - ála j-î - aruncá - n toate pártîli [...]

15

Gurgúța Dolán [68 de ant.]

[Porcul]

[Porcul] I-ungrás și - la Crăcúin îl tăjem, după ce - l tăjem, púnem focu
pă iel, îl pirlím, îl spălám cu apă, făcím sorícu ála, c-asa-î zică, să face ál-
bu, álbu și frumós. După ce îl spălám și - l făcím álbu, îl dăspîntecă. Îl táij pá
20 spináre și dá o párti - ncoac, úna - ncoac, îl dăspîntecă. Și căpățîna deosibítă.

Și - l dăsfáce, púne máțile - n cêvá și ílea și... încápě - să le dăsfácím, să le
dăscurcám. După ce le dăscurcám dá untúra álea, le spălám. Și spălám cu
ápă réce biîne, biîne, d-áci le spălám cu apă cáldă. Și púnem pένtru máță,
pένtru burticán, pένtru máță, púnem să să dea u úndă, să să fiárúá. [E]

25 Maj șoríci, urékí ca să băgám ím burtán, péciije, ca să - l făcém maj bun.
Ím máță băgám ficát... álbi, cum să zică, ficátí álbi, ficátí negri, c-aja să
zică la țará. Și... maj púně și carne și făcém máță. După ce le făcém, pú-

nem și noi țele pipér, faj dă fideá [?] la fiert, hâi [= aia]. Tupa ce le scá-
tă le púnă le... tescuiit, ș-să tescuire și... ș-făce bun.

[Aceeasi]

Pîinea

5 Pîinea... să cërne făjina, să prefrămintă aluatu dă sára ca să să făcă
mai bună. Și diminețta pînă la ziuă, pã le pătru, frămintăm ș-să dospéște, du-
pã ce se dospéște o făcim pite ș-o mai lăsăm nitál așá, ca fo juméti dă óră.
D-áci aprindem cuptóru ș-o băgă la cuptór în tãvá sau în fãst pã vatr-așá
și făcim pîine.

10

[Aceeasi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri diminețta m-ă sculăt, an ded la păsări, am da la porc, am mătu-
rá ș-jeu pînă cásă și a veni fãta :

- Mămică, să merz și la mine, să mi-ajúz la vije.

15 Și m-an duz la ja la vije [...] ș-am venit asár. Asérã cîn să măninc...
ce să fac ? Am venit înegurát. Nórú-mea venisă și ja atúnca, aveá și noi
néște vije și deteásă butóiu peste... rěscól să cunje [...]. Azi diminețta m-ă
sculăt iar, nórú-mea a plecát la colectiv. Am da la păsări, am da la porc,
ă spălă copiii [...] m-an dus iar la fi-j-mea la vije [...]. Am firsit via
20 cam la únu.

Am venit acásă „Mămică, să púnem, făcim mămăligă.” Și... an tãiat
um pui, pînă-l jumulirám, pînă mîncără și... cîn veni acásă, mă këmărăz
dumneavăstră.

[Aceeasi]

Călúșu

La noi țet cãlúșu să făce Rusálii zis, cum ieste - ajiica Se formeáză

25

un număr de nouo, zece, ūșpe, mă roc... uămeni' căre știu, sîn mai iuț, mai a-
 5 geri, căre știu să juăce bine. Și acēști tot gămen dau ascultăre la un condu-
 cător, la un d'idiu, cum îi spūnem noi aiica, la un vătăf. Acēz vătăf le comān-
 dă cum să juăce [...].

5 lei pleacă dîn căsă-n căsă [] Joacă cu toată și, uităi să spun, lei au
 u prăjiță înaltă în căre. În virfu lei lēste legat un stol așa dă usturoi, zis
 steagu lor [...]. Să socotēsc iekipăt ['] pēntru luptă vo săptămīn-di zile cīd
 durează kēstia asta. După o săptămīnă dă zile, cīnd să zice că să-ngrăpă cō-
 cu călușului, lei își încetează lucrū.

10

Marinēscu Alēcsie [32 de ani]

Peneș împărat

A fost odată dēmūl dēmūlt un împărat. Și împăratu asta aveă și jiel trei fe-
 cōri. Aia mări le plăcă să... distrēze s-să plimbe pîn... pārcur p-acōlo pîn
 cūrtea boiinească. Al mic sta acōlo-n cēnūșă bāgāt și să tăvălē p-acōlo pîn
 15 cēnūșē; nu-i plăcă s-să plimbe. Tă-su, dac-a văzūt așa-mpăratu, nu-i plăcă
 ca să stea fiu-so în... cēnūșă. Trebuia, îi plăcă să-l văzā și-pă jiel plimbīn-
 du-să... în sfirșīt. L-a gōri d-acāsă. Cē [= zice]:

— Mă, tu pleacă d-acīlea, că tu nu lej vrēnic să mă lauz pā mīne pîn sat.
 Și jiel a plecă și s-a duz la mārghiņa sātului im pāpuriș, la [K] într-o
 20 baltă și-acōlo jiel să hrāneă cu șārpi, prindeă broaște, ieșā la mal, le frigă
 și mīncā. Într-o zi să pomeni cu cumătra vūlpe. Virne vūlpea acōlo, cē [= zice]:

— Mă Peneș împărat, tu nu vrej să te fac iō om mare, să... te-nsor cu o
 fătă?

Cē:

25 — Ba vreau, cumătră.

S-a dus cumătra la împăratu căre iereă vecīn acōlo cu sātu lor. Să dūse:

— Împărate lumināte... vă ro frumōs să ne dā și nouo... bānicōru dum-
 neavōastră că avēm un împărat acōlo i sa și n-ari cu cē măsură galbiņ și

trebuie um bănicior. Cîm auude-mpărătu:

— Mă, da ăsta mulz galbin' trebuie să-î mai ăibă, dă măsoară jel cu băni-
soru. Ş-ja doji ij număr, că niz n-am mult aşă.

Cînd... ce:

5 — Cumătră, nu vrei să-î spui băiatulu ăluja, împăratului, ca să... c-am
jo u fătă să-î însor cu fătă mea.

Ce:

— Bine-mpărate, să-î spun [...] Cîm să dūce ea-napoi la Peneş împă-
răt ca să-î ja, să face că Peneş a căzūt într-o băltă şi s-a... [ε] îmbrăcă
10 cum jereă şi cu trăsūrle şi a rămās pã ũ ũgor acolp.

Ce:

— Să vă dūces să-î îmbrăcăt, că ie dăzbrăcă s-a udă şi nu mai ppete
ca să mai viie încoacă-aşă.

Să dūce împăratu cu [ε] ij dă vūlpi hăine frumpăse dă gîinere-acolp, îm-
15 părătes şi îmbrăcă vūlpea pã Peneş şi-î face împărat. Viie cu jel la caleşti,
il sūie în caleaşcă cu mireăsa şi pleacă pã drum [...]

Buzătu Gôrge [11 ani]

994. BÉCHET [WLAD, 439]

(rn Corabia, reg Oltenia)

20 Culegere 1960 11, CO, VR, TT, transcriere CC

[Amintiri din primul război mondial]

[...] Culcă soldăti pe la căpițele de fin, că ningă, lapoviță. Şi stînd acolp
culcăt ne-am pomenit cu nēmți peste noi. Soldăti a fugit, jo a rămās culcăt în
tranşeuu. la genuk, în fund. A trecūt nēmți pe lîngă miine-n dreapta-n stînga
25 şi tormaî mă visăm în [...] în Beket. la noi aica şi jele jereă puştile nēmtilor:

pic - poc ! Atunci m-am deșteptat, am luat arma, ranița, sacu de merinde l-am uitat pe mîșku șantului. Am fugit pin șant. A trecut nemți, am ajuns pe -aj noștri, cîrduri, cîrduri, grupuri...

Cîm suim la creastă, sus, soldații a fugit peste munte - m vâle ș-a rămas colonelul, comașntu regimentului... într-o grupă acolo, unde ieră fi... Și ieș m-am dus și am găsit pe fratele căpitanului, ieră de rezervă. L-am deșteptat, zic:

— Dă-mi locotenent, nemți ne contraatacă, ne respînsă și soldații fug în.. debandadă, zic, ie posibil să vă ia prizoneri!

Locotenentu a... a sculat pe um majur, Lungu, majur Lungu a sculat pe... colonel, colonelul zice:

— Băieț, retrăgereș - n șuăptă!

Da majuru zice:

— Nu, un sergent să vișe să ia ȳo secție, să tr... treacă la atac, să trăgă fâcuri de sâlve, că fug nemți nuăptea.

Acu sergent nu ieră nișe unu [!] decit ieș. Cîm văzui că nu vine nișe unu... ișo zic:

— Dă-mle major, zic, mă duc ișo.

Ce [zice]:

— Ia-ț doi, trei soldat.

Am luat doi, trei soldat, m-am suiit în creăsta mîntelui, am tras fâcuri de sâlve și s-a dus drăcu nemți. [...]

Nicolăe Ivăncă [75 de ani]

[Via]

Arăm, dupe ce arăm la pătru brazde să pîne... să făce gropi... la m.étru, la m.étru, la métru; să făce grupă [E] de - o jumă - de métru. În fiecare gropiță să pîne cîte - um băț de viță. Vin alți pe urmă, ȳo ingrupăș și - alți ȳo tăie. Dupe c - a tăiat-o, i - a pus um pumn de pămîn în cap. Asta să făce tuămna.

Făcîndu - să tuămna, primăvara ia a - nșepu - să dea din mușuroșu ăla. Din din

mușurduj ăla, noi ne ducem și-o săpăm. Da. [ε] De fapt să săpă de două, spe țori pe-a,
cînd je mic. Săpîndu-să de două, spe țori pe an, la al pătîrlea an făce coló, coló cite-ur
strúgure. Da. Al cîn_cîtelea an je să împuternicéște și să făce strúgure.

Noi iar ăo tăiem primăvára. Tăiînd-o, je făce strúguri; mîngie la stropit.
5 Prima stropéală să dá în_mai, la cîn_spe [ε]. Să stropéște, pe-ormă iar îi dăm a
doua săpă, iar să stropéște. ăo stropím și de trei și de pătru și de cîn_c
an. ăo legăm...cäre ăo cîrnește, căre nu ăo las-ășă mai mare, că dii_căyuză că
crește prea...prea mare și băgă piătră prea multă. Da.

Strúguri crește dii_zi în_zi; piî sectembre începe să să cuacă, dii_ău-
10 gust în...cam încep jei să-mpopisteze de Sîntă Măriie. Da. De-acóló cîn_s-a
copt, piî uoctombre-ji culégem. Culegîndu-ji, îi púnem în_lin, îi zdroșím cu zdro-
șítóru, trăgem vînu, îl púnem în_butóji. La ăo săptămîná je! fierbe, să potolés-
te. Ásta jește preparătjia viiilor.

Deáconu Profira [48 de ani

15

Bumbăcu

Țvamna arám pămîntu ca să fiie mai afînăt să puată să răsără sămînta bine.
Primăvára il arám jărăș din nou, iar cîn_puneám bumbăcu jărăș il arám. Luam sa
mînta, ăo puneám la mujăt, dácă jiră tîmpu plojós, iar dácă jiră uscătúrá nu-l mo-
jiam. Il luám bumbăcu, il arám și-l puneám depărtáre la două pâlme, la două pâl-
20 me, cujb de cujb de bumbăc.

După ce a răsări bumbăcu, nu kár mare, mai micșór, il prășím, ũ skimb nu-l
[ε] nu-l rărăám, nu-l copileám... Da, nu-l copileám dii_căyuză că-l cam tájă.

Cîn_s-a făcu_mai mare, ca de-o pâlmaășă, ne-apucám și-l săpăm jărăș din
nou și-l copileám, rămîneá numa trei, trei, trei și trei...péste tot. După ája cîn-
25 făcă jərbă, iar il prășám, de egzemplu-l prășám de vreo trei, pătru uori, depîn-
de tîmpulu...și dúpe cum făcéá lel..

Dúpe ásta-l cîrneám, căre jerá mare, de creștéá prea mul_și irá lócu prea
gras, prea vále, îi rupeám móturle de sus ca să ájbă tîmp să să cuacă. Începeá

să să cucă; cîn se destăcă gogușă frumós, álbă, de să lăsá la vále, noj ȳ cule-
gám.

Ana Croitoru [33 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

5 M-am sculát de dimineáță, am muls cápra, am fiert láptele, l-am lăsát, cá
copiíi sâ sculálă mai tírziú. S-am plecát cu cápra s-adúc járbă de porc. Am ve-
nit cu járbă, am venit cu cápra, am venit acásă, am sculát copiíi, le-am dat ș-a
[K] au mîncát, am făcut curát piș_cámeră. Am frămintát pișine, ca la ȳora úns-
prázecé s-o coc. An_cop_pișinea. [...] Am gătit, de-a venit bărbátu-miú sâ ia
10 mîncáre, cá io nu po_să-ı duc, cá ie depárte și nu po_să merg mult. [...]

Și azi de dimineáță járáș, m-am sculát, a fos_piátă. M-an_dus la piátă,
n-am găsí_nimíc. Am venit ínapói, am sculát copiíi, am tăiát ȳ pásáre,
am gătit, am trimés copiíi la tátă-sáú la...acólo cu mîncáre. La ȳora únsprí-
zecé ı-am pornít și la ȳora trei au venit jeı acásă, de-acólo, fișcă ie de-
15 párté. A venit, jeı m-am apucát ș-am spilát dóyo rokiță de_ále feli, iiráú mur-
dăre, cînd a venit fáta sî să skímbe. Am lua_pórci și m-am dus afără dí_sat íp-
cóló, spre cîmitir, cá sund_doi_dujı, ı-am scuturát, le-am dat la porc, am venit.

S-acúm, cînd vení tovărășu de m-anuntă să viú alíc, irám cu cutítu, tó-
maj scoteám cápa dim_pămínt...scoteám cápa, ȳ făcám funtí. Dumnealúı mă-n-
20 trebá cá „maj ıi trebábá ?” Zíc :

— Acúm sára să găsăște, da fișcă venírăt.

[Aceeși]

ȳ hora la noj la Bekét

Duminică de dimineáță să aștrînge cînc, șásă băieț. Șí băiețí_ăștia să duc la
25 lăuutarí, ıi tomnește, cum s-ajúnge cu jeı : fișe ȳ sultă, fișe obzéc, fișe dóyo sú-
te, cum s-ajúnge cu jeı. Șí să dúce dúpe_másă la ȳora pátru, ia lăuutarí și ví-
ne la terénu de hora, únde se făcá hora.

Acólo să dúce fiicáre băiat, fáce 40 hóră de mină; pe urmă garánti cáre s-a
 dus de-a tomnit láutári le [E] încasáză báni, cíte doi sau trei lei, doi lei de fá-
 23, trei lei de băiat, le ia báni... Acíia juácă băiéti, danșeáză: tangú, válsuri, juá-
 i sírbe, hórí de mină, galaónu, rustéma.

Călin Fe Căstăntin [18 ani]

[Fata babei și fata moșului]

[...] Fata i-a povestit tuáte necázurile jeí și i-a spus s-o báge și pe ia,
 s-o... să-i îngrijeze și jeí cása, slúgá. Atúnc bába a primit-o și i-a spus:
 - Io plec, icê, mîine dimineáță plec la biserică, iar tu să-mi cúreți cá-
 10 sa, să-mi fáci...

Fata a primit tuáte porúncile Sfínței Dumínic. Cînd Sfínta Dumínică a ple-
 cáat la biserică, fáta a îngrijit mai întii cása, a fácut mîncáre pîntu la dóug-
 sprezêce și s-a... a sfíe [K] a fiert ápá pîntu a spála copíii bábi. Atúnc
 ia a sfíert ápá, cînd a fiert ápá a strigát la copíi: „Copii, copii, copii!”
 15 Atúnc toț s-au strîns, tot félu de baláurí, șerpí, tuáte jvéníile dim_pădúri.
 Fojnăia pădúrea de atítea... de atítea șerpăcúine și de atíți baláurí.[...]

Flujerătóru Me Ian [11 ani]

Scufița Rósje

Erá yodátá yo feméie cáre aveá yo felítă. Acú máma jeí i-a fácut yo scufiță
 20 rósje. Uámeni de-acólo i-au spus féli Scufița Rósje. Acúm într-o zi feméia a fácut
 prăjitúri și-a trimés-o la bunica ei. Ajungînd prin pădúre, fáta s-a apucát să culeá-
 gá flóri. Acú s-a ntîlnit cu lúpu. Lúpu a-ntrebát-o cá únde se dúce? Ia a spus
 cá se dúce la bunica ei. Lúpu a spus cá únde șede bunica ei? Ia a spus cá bunica
 ei stá î [K] la márginea pădúri. Auuzín lúpu acéstea [E], în acéea zi ei jera flá-
 25 mînd... a pornit pin pădúre și a dat de cása bunici.

Atúnc jel cum... a începút să cócăne î úsă și bunica a spus să între. In-

trînd lupu acolo a îngîțit bunica și s-a suit în locu buniki, s-a pus tuâte...
s-a mbrăcăt în rōka bunici, s-a acoperi cu plăpuma buniki. [...]

Stan Me Aleksandra [11 ani]

995. IANCA

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

Culegere 1960 : II, CO, VR, TT, transcriere : CC

[Amintiri din primul război mondial]

[..] Seara ne-a dat Yordin :

— Mă, zice, să ne retrăgem, că ne bagă aștia-n Dunăre.

10 Am plecă de-acolo în nuapte, tuată nuaptea am venit, am mers pîn-la Bră-
șila. Am scăpat. Ne-a uocolit jeji ca să ne tăie frontu, adică să ne tăie nōyo comu-
nicăția, dar înșă noi trecūsăm și-am mers, și-am trecut pi la Brășila. La Brășila a
fos trei pōduri făcute. Jeră um pod trecă civili, unu trecă armăta pe jos și unu
trecă artileria. Și-am veni de-acolo, am trecut, cum it spusăi, și-am venit la Brășila. [...]

15 Dim Birnova ne-am mutat în... la Iași, în tabără la Iași. Fije, că muria soldă-
ți, de... vai de mama lor. Jeră plini de păduri, mergă pe noi, mergă ca... ca cum
merg furnigile... De tifosu ăia mureă soldăți... A venit atunci un căpitan la fiie-
căre regiment ; s-a pus pe noi cu mîncare, ne-a dat bălăturică și vin, țuică și
vin la masă de [ε] de-a-nviat soldăți. [...]

20

[Dinulescu M. Ștefan, 12 de ani]

[Pescuitul]

Năvodu-l pune la dube, la bărc. Și apoi într-o bărcă să sūie trei, pătru inș,
doi, trei la... la lopet și unu la cîrmă. Și plăcă cu iel pe baltă. Două bărc d-ălea
au un nevod, pricēpi omneată, unu uo criță și-ăltu uo criță. Și mēge cu iele pe

ăpă și le-arunca, le-arunca pe băltă, înțeleg?... Înădăsc acolo cu amîndouă
 crițele ălea, pun uo mătită - ntre iele, la mijloc, ăia i-o mătită, u sac, pri-
 cēpi dumneată? Și le-îădăsc și pe -ormă... le-arunca, și mătița iăasă la
 mărġine, și le-arunca pe -o altă bărcă, le trăge -n fund, le trăge to-
 5 nevodu. Asta ie.

Iar virșele ... virșele-i ălceva, virșele-i d-ezemplu... le-am pus uo
 dată ... le pūnem d-ezemplu cum ie ăstăzi și le scuătem mīine. Stau uo
 nuăpte ș-o zi apruăpe. Tot cu bărcă le dūce și le ... să dūce și le, le ăs-
 ta, le [ε] le călută, vārsă pēștele -n dūbă, în bărcă și p -ormă le băgă iar
 10 ... După ce le-a terminat pe tuâte, ia pēstele și-l dūce la skilă ... la skilă,
 la cîntăre.

Mai sînt și de-ăstea, a mai ieșit sec de -ăstea. Prinde și cu ălea pēs-
 te ... Pūne -m pari și prinde și cu ălea.

Pēste iēste: șalău, crapi, cum îi zicem noi, cōrtan, gîgort, uolēni, ro-
 15 șiuără, fel de fel de pești.

[Același]

Griuu

Griuu l-am sāmănat tuamna. Acú a veni tîmpu să-l secerăm, după
 Sim-Kētru aăsta. Kar noi — pēste dōu zîle, trei, să cuăce — secerăm, îl
 20 făcim znopi pe loc acolo și făcem clăi, cum zicem noi, de zēce znopi ajă.
 Pe urmă vin ... vine mașinile, i-aducem la mașină și-i trejerăm.

[Vlădoi Marin, 70 de ani]

[Nunta]

Sē logodeă unu cu ăltu. De -acilea să stăteă acolo, mireăsa la pāriņți,
 25 gînerle la pāriņț, ș-te [= între] timp se lua - ntr-o sāră, cu clanariēte, cu
 lălutări, să dūceă acolo, să ia mireăsa. Și cîn veniă de -aculb... logonă -n

treagă.

Cîm veneă timpu nuntî să pregătiă pένtru nuntă, ia cu tuălele jei, ia cū... cu ce să trebuiă, cu băuutură, cu mîncăre, cu ce să ăla. Și -ncepeă nunta de sîmbătă sára... ș-o potoleă tómnai luni sára [...]

5 Cu brădu; îl făcă de sîmbătă, îl lua și jei și-l îmbracă cu... cu trei fiete, cu cumnatu de mină. De-acîlea duminică veneă, să ducă ș- aducă năsu și veneă năsu și... ducă - m plimbăre și pe jei, ca... ca ș-acúma, tot a-să ie uobiciēju. Da vezi acúsa să -ncep nuntîle duminică dimineăta. Da atúnc să începeă sîmbătă sára. Sîmbătă sára, fedeleșu -i zîcă, cînd o începeăm noi de
10 demúlt, nuntîle nuăstre [...]

Să strînge lumea duminică dimineăta, și brădence și de-acîlea să ducă cu cumnatu de mină la... la fintînă și-ș făcă datoriia. De-acîlea vine de la fintînă, pun măsă și mănîncă. Și trimiet la naș și vine năsu și -nsovonează mireasa... uo -nsovonează năsu. Și pleacă cu ia la cununie năsu
15 cu năsa cu... cu toți ai lor, cu năsoréi de-ăia, c-așă să zîce.

Și să duc la cū... [K] biserică, la cununie, vin de-acólă, iar uo scot în uóră cu tot. Și intră și ia uo tîră măsă și de-acî pleacă acásă. Și vin și dau dăruri [...]

[Maria M. Vlădoi, 69 de ani]

Cînepa

20

Cînepa uo punem, uo sāmănăm primăvara. De-acî iite [= înainte]... ă-poi vine culeásă. Ș-ăpoi uo culegém a [= cea] bășcuiță, ăia de-i zîce de vară, uo luom bășca. Și a de tuamnă uo culégem cî-să cuăce sāmînța i-ia. Ș-o luăm ș-o uscăm, uo bătém ș-o ducém la topilă.

25 Și o tînem acólă trei zile, dăcă -i ăpa căldă, trei zile să topiește. Uo scuătem de-acólă ș-o spălăm ș-o uscăm. Dupe acéia uo tocăm la tînjălă, c-așă să spúne. Uo tocăm, uo scuturăm ș-o dăm la meliță, dupe-acéia uo dăm la dărác, uo dărăcím cu dărăcu.

Dupe - ațeia făcēm căiere ș-o pūnem în fūră ș-o torcēm. Șī pe urmă...
uo torcēm ș-o făcēm acolo și noi firele... să făcēm sac, ce să trēbuje.

[Aceași]

Clôta

5 Clôta cînd căde, ij căutăm yōyăle de sāmîntă... le căutăm la lumină, sus, a-
șă, să vedēm dacă au sāmîntă sau n-au. Tînem yōyu acolo și luom sâma-n iel,
dacă ie negru, de are sāmîntă, negreăță cōlo sus, ie bun, dacă nu ie, n-are
sāmîntă.

Dupe aja le luom cîte pūnem: dōyospe yōyo, trēispe yōo, cîte pūnem la
10 clōță, le lom, le pūnem și clocēște trei săptămîni de zile [...]. Dupē ce stă
trei săptămîni acolo, dupē ce clocēște, scuâte pūii, luăm și-ī dăm jos
dăm să mănînce și... Mălăi... pūnem mălăi într-un cōb și pūnem apă [...]

[Dar la rațe ce le dați?]

Iarbă skártă, urzîc, le-o skerbēm și le-o făcēm cu mălăi.

15 [Gilcă St. Adelina, 16 ani]

Iván Turbîncă

[...] La ușa iadului [Ivan] a strigăt:

— Vótki ie ?

— Ie !

20 — Lăyutărî sînt ?

— Ie !

Și a intrat înăyúntru și gávoli cîn /-a văzút au începút să zgere de fri-
că. Și ie ... i- aducă lăutărî și mîncărî, i- aducă băyutúrî și iel bea și mîncă
și pe urmă iel nu mai vrea să mai iése afară de -a ... di_ iad. Și căpitānu
25 iad... căpitānu ia [k] drăcilor le-a zis să-ī aducă dōyo cūculteje să ... a

făcú tálpa jádului afără ș-a-ncepút dráci să bátă cu bítele. Și Iván ș-a luat ármele ș-a ieșit afără. Și cînd a văz... répede tálpa jádului a intrát în jad ș-a íngkís úșa. Și Iván strigá și bâteá î úșă și n-a maj des, kís úșa.
[...]

5

[Brabeceanu M Ion, 11 ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Ieri] cîn m-ă sculát dimineáța, m-am spălát pe kók' și pe mîini, pe pi-
cúare și m-an dus cu gîștele... Pe vále m-am jucat... ne-am jucat de -a
pituláta, de -a... Dúpă c-am venít, am mîncá, și m-am dus îndărát.

10

Ástăzi dimineáța mă... mă sculái, mă spălái și mă dusái la Dábulení
cu șaréta. Și pe úrmă veníi acásă.

[Același]

996. ORLEA [ALRI, 885; WLAD, 442]

(rn Corabia, reg Oltenia)

15

Culegere 1960: II, CD, VR, TT, transcriere MM

Núnta

Duminecă nainté, sâ prepará și íei cu tójcá, cu vin, cu bouutúra lș kámă
ș-iel neámurle lui, că „vîne cutáre sâ-mí ja fáta.” Și íei, acólo, cînd íe pă fá-
tă, uo íe de fapt așá [ε] cînd íe pă la pátru, șean - așá pă kîndíje, cum íi
20 spúnem noi

Mérge acásă, fáce mireșítu acólo, cáre vlor să fáca, cáre nu, o ía cu
[κ] fátă cu núntă.

Acólo la mireșít, ce să vedét! Tájje ș-iel pásári, fáce mîncáre frumșásă,
kámă și íel rúdele lui, cáre le áre, și petréc cu vin, cu tójcá, bére la țará nu
25 preș-í obijnúitá.

Și petrec pînă la două_spe din nuapte sau pîn-la unu din nuapte [...]

Acuma vine timpul nuntii Nunta să facă la tuamnă, că la tuamnă jêste bă-
 uutură. [...] Atunc, la nuntă, să prepară omu de - az, de sîmbătă Atunc, pă tim-
 puri să facă nunta, de sîmbătă să-ncepeă, și [r] și mai najinte de mine, să-nce-
 5 peă de joia ș- 4o ținea pînă marta și înercurea, iar săptămînă.

Săra, cîn înșără, veneău la nuntă La nuntă, ce să vez ! Cînd veneău lăutari,
 viioriști, spuneă că s-facă fedeleș. Fedeleș, s-adună tot băieți din sat și fetele
 și jucău p-afără o uoră, și zbierău, cîntău, strigău hórle, ș-intrău înăuîntru

Duminecă sára iar, pînă cînd vrea nășu, pînă cînd zică și meseni. „Nășule,
 10 nu plecá devreme” [...] Sta pîn-la două, la trei, pîn-la patru, cum aveă plă-
 cêre. Atuncă nășu spuneă, íce [= zice] „Jeu sîn_gáta de plecáre” Íi facă plo-
 cón mare două, trei kí [ε] kíle . mergău acasă la naș. Nășu, dacă aveă plă-
 cêre să mai petreacă cu cine mergău acolo și ma_aveă ș-jel dai, trei 4ámeni
 acás, mai petreacă ș-acolo Dă unde nu, mergá pîn-acásă cu viioriști, il ducă
 15 frumós acás ș-acolo lásău plocónu, luău cît-un paér dă vin cu tóți și plécău cei
 cáre mergău cu nășu

[Emanoil D. Marcu, 65 de ani]

Gîndáci

Gîndáci să nu [k] ja sãmînța și să strînge-ntr-o legătură, noi așá o strîngem,
 20 da acú ja vine că la stat, în_cutiuáre. Și cutiiile-álea le púne la cãldúnă și-n-
 viiáză. Cîn începe să-nfurnigéze ca furnigna, începe s-arúnce frúnză dă [ε] dud
 pã jéle. După ce [ε] arúnce dud, frunz-ája dă dud pã jéle, jej începe să tuáce,
 să mănînce. Șáde trei, patru zile [pe] mîncáre, 4o zi, două mai stau, nu mănî-
 că. Și iar cî să scuálă, iar le púne frúnză, pînă așá să fáce patru, cînc sóm-
 25 nuri. Sî_té du_ș-î cúreț bine frumós, așá, după ce toácă jéle, fáce multă
 murdărije supt jej Íi cúreț, și-l jej după toru-ála dă frúnză și-l dai p-ál-
 tă cuálă dă hirtije, la o párte ș-așá mérgé gîndácu pînă cîn_să fáce jel
 dă-nvãleálă. Cîn_s-a făcú_dă-nvãleálă, íi púnem mătúra și să súje și fáce

gogóșile.

[Enceanu Domnica, 57 de ani]

Griúu

Prima delă, pînă să începem la semănatul griúului, dăm griúu la țilindre sau
5 la triuare. După ce-am selecționat sămînța bună, facem socoteala cît intră la hec-
tăr. Și pă urmă mergem la cîmp și arăm locu. După ce am arăt locu, aruncăm 40
mînă didisub și una d-asupra, locu nu arăt kar adînc. După ce l-am semănat,
il grăpăm și după ce-l grăpăm plecăm acasă [...]

După ce crește mare, acuma să cuăce prin lina lu [ε] lu iúnje [...]
10 începem la secerat. Il secerăm, al facem mănútk prima dată tain naiinte,
și p-ormă ne-ntuarcem, după ce secerăm o postăță de douozăc, treizăc de
métri, ne-ntuarcem și facem legătura și-l legăm. După ce-l legăm, il clăim,
al strîngem așa stogulete mititele, de cîte zéce znapí, ca să puată trece
vîntu prin iele să nu să strîce, că parte din iel să mai încînge, cînd sînt
15 anumite ploj.

Néicu Dumitru [32 de ani]

Cînepa

Cî s-apropie primăvara și ies uameni la uoguaré, pregătím pămîntu unde
pûnem cînepă cu bălegăr, cum îi spûnem noi ajić.

20 Și-arăm frumós, dup-ája cîdvá timp, la săptămînă sau la două, arăm din
nou și pûnem cînepa și porumbí. 40 lăsăm de crește pân-acuma, după se-
cerat, după cum je tîmpu de călduros, cît să face ja de mare.

Cî să cuăce, mergem pîn ja și-adunăm firele cuapte, care sunt pen-
tru vără. Le-aducem acasă și le ducem la margina bălți și facem 40 grua-
25 pă de doi métri lungíme și-ú métru jumate lățíme și le [κ] o băgăm acó-
lo, cînepa, mácsim trei sau patru zile s-să topăască... Dup-ája o luăm s-o
tocăm frumós, 40 dăm la meliță și-o melițăm, să să curețe tate pîzdările

du pă ia, să fie fină, bună. Apoi Țo punem în dărăc ș-o dărăcăm bine frumos,
 ca ș-o facem muale, să nu ma ăibă pic de puzdare, că nu să puăte lucra, să
 rube firu, ș-o punem în furcă ș-o lucrăm de ce ne trebuie, de velinte, de ur-
 zături, de Țorice Apoi Țo scrobim um pic ca să țină, c-așă nu ține. De avem
 5 nevoie de vopsit o și vopsim, cu vopsea de la orăș, ș-o facem găme ș-p-ormă
 Țo dăm pe reșkitor, ca să putem numără jurebea acéia pentru preparat ce vrem
 să punem, cîd ne trebuie de mult, să fim la sigur cîm punem Apoi Țo dăm
 du pă rișkitor... jos și le scrobim um pic... Dup-ăia Țo strîgem pe mosuăre...
 ca să putem urzi din ia, așă nu să puăte dăcă n-ai pus-o pe mosuăre Țo
 10 punem pe lergătuăre, din ăia de doi metri, cu căre-ncăpe două mosuăre pe
 fiecare sîrmulă, ș-o urzim pe gard sau pe țărúș obijnuiit din bătrîn, afă-
 ră pe cițvă, zéce sau cîspéce sau doțuzăc, după cum punem de multă, pe nis-
 te țărúși afară sau pe gar că ie mai [ε] lucru mai répede pe gard, mai
 dăscurcăt. Știi, dăcă n-ai persuăne multe de servit, să te-ajúte, fac singur,
 15 pe gard mai répede, cu [κ] numai cu Țómu, căre mérge cu lergătuărea. Dup-ă-
 ia o strîgem, după ce terminăm, o strîgem, mérgem, întîndem războiú ș-o-
 nvălim pe sul. O-nvălim pe sul, venim cu ia-η cásă, punem sulu și cu iță,
 spátă ș-o dăm frumos de la dreapta-nspre stînga, dăm tot pînă ter-
 minăm.
 20 După c-am dat-o pîn iță și pîn spátă, întîndem argăua jos și pu-
 nem sulu urmă cu pîz-acéia de cînepă, urzála, și-áltu sul gol înaiinte, a-
 ranjăm ițale și spátă în ce direcție trebuie, și-ncepem să lucrăm ce vrem
 din ia: țolurí, abá, sac, specál ajić la țară ieste mai obijnuiit de cînepă,
 că ține mai mult. Și trăisti putem pune, și sădile facem pentru brîză

[Cernea Ana, 35 de ani]

997. IZBICENI [ALR II, 886]

(rn. Corabia, reg. Oltenia)

Culegere 1965 : CC, MM, NS ; transcriere : MM

Am pățit-o cu lúpu și noi

5 M-am_duz_la uoi cu tovarășu mieu, că păzám uoiile cu rîndu. Am skim-
bát pă tovarăși dă fusăsără mai najînte și noi făcám trei zile - amîndoi la
uoi și trei nopt.

Cum ne-en_culcát, după c-am muls uoiile, am auzit din dăpărtare:
„Bă, ține lúpu, ține lúpu!”. Cînd am ieșit afară, la vecîni noștri-alături...
10 într-adevăr, noi nu l-am_văzú_pă lup, da scosăsă o uăie din_gura lúpiilor,
nu mai jerá sănătuásă uăia, jereá rúptă la stomác, îi vársăsă mătăle. Ne-am
dus și noi acolo și...

— Ce ie, mă, ce_e_fost?

Ōi [= zice]:

15 — Ce să fi_ă, a veni_lúpu și... abé uo scăpărăm dă la lup.

Ásta a fost în nuăptea dintăi.

A doua nuapte, noi am_foz_mai_atent. E_i, cu tuâte áșteá a veni_și la noi, a
mai coșni. A veni_și la noi și ne-a_nselá_și_pă noi. Ne-a rup_și nóuă uo uăie
din_cîrd de-acólo ș-a dus-o mai dăpărte ș... pánă să ne dúcem, pînă únă, pînă
20 áltă... en_găsit-o jumătate sfirșiiată. Am adús-o... acolo la țirliă.

Acú: „Ce-i făcém? Ce ză-i făcém?” Nu jereá nic a nuástră, jereá a
tovarășilor. Am jupuít-o dă piele, cum să zice, și i-ă luat sémnele ca să-i
arătăm la tovarăș că într-adevăr am pățit-o cu lúpu și noi.

Atanáșie Purcá [60 de ani]

[Din copilăria subiectului]

Am fost șapte frați și părinții a muncii la boieri. Și ieu ieream mai mare și-mă lăsa acasă să văz de-ai mai mic, că n-avea cin să văz de ei, și să fac și ieu mîncare pentru părint, că veneau de la cîmp și-au de băieții la școală, că băieții a zis că să duc în armată și le folosăște cărtea, de fetele n-o s-să facă prihotese, așa să zicea, și așa să zice; acú nu să mai zice, de așa s-a zis atúnc și-am fost două fete și-nu ne-a de la școală și băieții a-nvăță cite cînc ... carte și fetele n-am învățat două fete carte.

Lina Tănase Purcă [60 de ani]

La nuntă

10

Vineri să ducău cu făina la cuptori, să cuacă pîinea, veneau cu pîinea acasă cuapță, tăiau formele păsărilor de vineri

Sîmbătă cu vasele și le strîngău, și le spălau să facă plocón pentru naș, să ducă plocón la naș, sîmbătă sára, așa să făcă atúnc, acú nu să mai face - așa. Ducău plocón cu lăutari, sîmbătă sára la naș. Nașu mai kemá și iel acolo vecini, copii, pă cine-aveau, să cînteau, veneau tîrziu de la naș cu lăutari.

Dimineața făcău brădu, veneau fete la brad, băieții veneau lăutari, băgău fetele în caz - băieții [= în casă băieții]. Veneă nași, gătea mireasa: îi puneă volu-n cap, lămîiță, așa cum să zice la noi, și-o gătea în rókîe albă mireasa și pleacă la fintină. Să ducă și-ocolăște tot sátu, mireasa cu fetele, cu băieții, cu lăutari, cu căldărea cu apă. Și ducă pin-la capu sátului, să-ntoarcă, vine-acasă, face brădu la brad, pune hirtii, pune... tel, pune fel și fel de irtii frumășeșii, făcute boboc, făcute în tot felu frumășeș. Și-1 îmbracă pă brad și-1 împodobăște și-1 face frumós. P-ormă pune un ștergări mireasa în brad și-o scuțe-afăr, brădu... juacă fetele, băieții, mireasa.

P-ormă lintră în cas - și pune la masă. Să sune la masă fetele, să sune băieții, pune la masă mîncare ce are, cîrbă, pune... fript, pune... ce are la masă. Mă-nîncă lîmnea, cîntă lăuutaru și - să scuâlă și - pleac - acasă fetele și băieții. Și rămîne ai din caz-d-acol? să facă plîcônul pentru naș, și ducă la naș. Să dug-
5 la naș cu lăuutar, cu plîcôn, și ia nași și vin la nuntă... cu nași... Asta jîeste duminică, duminică după doșpe...

Duminică dimineața - i zice tîrnă. Ies c-un tîst și - l pune - n șoșă și face foc în jîel și pune în urcôr cu tîncă acolo, pune um_pui și - l frig - acolo - n tîst și scoate băuutură și bea acolo și mînîncă în șoșă acolo puiu - ăla fript
10 în tîst, și - ăia - i zice tîrnă. [...]

Dimineața luni : „ să mergem să ne drégem la nuntă că ne-am fărîmât azi noapte ”; mergem să ne drégem. Și vine iar lîmnea din nou, să sune la masă și să cînstesc pînă la doșpe și pînă sara, uneori. Care are ce să pînie la masă stă și pînă sara, care n-are stă pînă - la doșpe și - pleacă.

15

[Aceași]

Tîrnă

Io, cu oșile mele, dacă nu pot să le păzesc; nu că nu pot, da sim_pu-
tîne, n-am [k] nu pot să pierd timp pîntru lele, vorbesc_dă... iarna, vorba
ăea, cu... un om care vrea, să pînie [r] să pînie cîbân în vară, aș? :

- 20 - Măi Mărine, te mai pui cîbân la vară ?
- Mă pui, bă nea Ioane.
- Bîne, mă băiețe, zic, în_dau și io oșile mele.
- Mi le dai, nea Ioane, că... d-ăia mă pui cîbân să strîng uoi din sat.
- Bîne!

25 Acú primăvara... d-ezemplu, să socotește dă la Sfîntu Gîrgî să le ia cîbân. Dă la Sfîntu Gîrgî ducem uoile la cîbân. Iel le strînge pă tîate, dă la toți oămeni care - am vorbi cu jîel, și strînge și - face tîrnă lui d-o sîltă

douăzeci_dă 401 acolo sau treizeci, cite poate iel să părăsască ș-a făcut tîrlu
asta, așa.

Kámă:

– Bă nea Iuáne, bă nea G'órg'e ! Veniți să-n dat ajutor, să púnem tîrla

5 – Bine, mă ! Cînd ?

– Póimîn ? Póimîn me rzem ... miércuri.

– Bine, mă !

Ne dúcem acolo miércuri și ne dúcem cu tîrla și pune tîrla ómu Áre niște
te grătii dá prăjini, patru par, așa și prăjiniile bătute în_cúte [ε] cite patru
10 sau cinc prăjini la grătii și face ũ abór așa, cu lele, o tîrlă Acólo în_k'ide
uóiiile și iel cin_le múlge, că încólo nu [ε] nu să-șkid și is pune-acólo o ca-
șărită, ca um_bordéi, is face um_bordéi pá lúncă. Aș? Și... p-órmă, a pus
și tîrla. L-a făcú bordéiu, am pus tîrla acólo, dup-áia sinten_gála, aranjáti,
bun !

15 – Ia veniți bă-ncóace să făcém acúma niște [ε] bilete.

Și făcém niște bilețále, le numim noi țâncuri. Făce țâncuril-élea și le pú-
ne-ntr-o cáciulá cóleá, le-améstecă ș-atúnc bágă fișecáre miná și-ș ea cí-
te-um_bilét

– Care-ai cázú la brînză, ástáz ?

20 De ástáz, încólo să-ncépe rîndu, bine.

– Am cázút iey !

Iey am cázú la brînză primu, kár anu-ásta Am începú_rîndu

Am veniți acásă, mi-am luat_dá mișcáre pένtru 40m, s-mánince ș-có-
bánu, că pένtru iel făce mișcárea acólo, că d-áia să dúce ómu cu mișcáre, z-mă-
25 nínce cóbánu. Și bágám óile în_tîrlá frumós, adică în tímpu .. dá dimineățá, le
bágă-n tîrlá și tréce coló-ășá cu... [K] is pune scáyunélu și gáleáta în_fátá
cóló așa, áre o strúngă, o úșá [...] p-acólo iése tuáte óiile. Ai um_pocărăș
cáre le miná dín tîrla áia așa afără pá strúngă... pocărășu le min-ășá pá
strúng-áia și cóbánu le múlge Múlge láptele în_gáleátt. Dúbă ce l-a muls, am

termenă cu oștile de muls Mergem. Are o putinică așa, că primăvara este lapte
 mai mult, și punem sădila pe gura putinici alții acolo și stricoră laptele, ca s-
 stricorât curat. După ce l-am stricorât, luom sticla cu kag, punem tot așa pe
 sădila, tăje sădila acolo - așa frumos, unde je curată și punem kag kagu este
 5 zbatut, imueat într-o sticlă și-l pune - acolo - așa, pe cît crede jel, nu pune cu
 măsură, il mestecă frumos, d-aci il las - acolo ca o jumă-dă 4oră, trei sferturi
 de 4oră, cu kagu - ale - n jel și să prinde, să-șkagă laptele - n timpu asta Du-
 pă ce s-a - șkagat. bine, il ea la fărămat, ai [ε] ori cu lingura, ori
 așa este obișeu coban lui, are um băț așa făcut aica drept, lat, și-l nu-
 10 meste urdar, bățu - ale, și-l mestecă frumos, fărîmă brîza După c-a fărî-
 mat-o, 4o pune - ntr-o sădila, în sădila asta să face brînză. Să scurge de
 zăr, zăru să scurge pe sădila și rămîne brînză - n sădila ș - să-șkagă
 După ce [κ] atunci, după ce s-a scurs brînză, io - m 1ay brînză și viu a-
 căsă.

15

Iion Milea [42 de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

Ieri, tuată ziua [κ] m - aș - sculad - de dimineață, am făcu - piște, am bă-
 gat în papornică și - am plecă - la lucru la colectivă. Aș - strîns paie pînă pe
 la douășpe și - am venit acasă Cîn - am venit acasă, am mîncat, am dormi - ni-
 20 țai, d - aci m - aș - sculat iarăș. Am făcu - mîncare pentru sara, am da - la
 porc - la păsări, la tot, și - atît.

Ș - astăzi, la fel, nu ne - a anunță - la lucru și - aș - stat acasă Fusărăm la
 porumb, luaj iarbă la porc, porumb, dovleci, venii acasă, făcărăm mîncare și - a-
 cuma ierăm gata să mîncăm

25

Mitroiu Sănda [18 ani]

[Întîmplare]

Ierăm în clasă la ora de română și - aveam o lecție „Părcul” și ne-ș-

vătă *yo* *tovărășe* *învățătore* *com* *în* *vîrstă* *ș-po* [κ] *m-a* *pus* *să* *povestesc* *lec-*
ție. *ș-jo* *n-o* *nvățasem* *acăsă* *și* *n-a* [ε] *n-ă* *știut*. *M-a* *pus* *dînsa* *să* *zic* *dú-*
pă *ea*. *Am* *spus* *jo* *ceva* *din* *lecție*, *j-m-a* *pu* *să* *zi* *dú* *pă* *ea*. *ș-jo*... *m-ă*
[ε] *m-i* *a* *foz* *rușine* *dacă* *n-o* *știam* *jo* *lecția*, *să* *nu* *mai* *zic* *dú* *pă* *dînsa* *ș-jo*
m-a *trimis* *acăsă* *să* *vin* *cu* *tútu* *la* *șcuálă*. *ș-jo* *am* *luat-o* *pe* *ică* *pîn* *cúrte*
ș-am *văzú* *fodbalíști* *la* *terén* *și* *n-am* *mai* *venit* *acăsă*. *Am* *sta* *la*... *la*
fódbal *acția*, *făcâ* *antrenament*. *An* *stat* *acția* *pînă* *cînd* *ay* *veni* *copiii* *dă*
la *șcuálă* *și* *mă* *jucám* *mîngă*. *Și*... *pă* *urmă* *vine* *tútu* *în* *cúrte* *și* *strigă*
la *mîne* : „ *Gorgiță* ! ” *ș-jeu* *atúnca* *mă* *duc*, *vin* *acăsă* *și* *nu* *i-ă* *spus* *ce*
[κ] *î* *am* *făcú* *la* *șcuálă* *și*... .

Tovărăș - *ăeș* *a* *noastră*, *căre* *ne* *nvățăsă*, *i-a* *spus* *lu* *văru* *-meo*, *lu*
Vasilică *asta* *căre* *jește* *-n* *tăbăr* *-acuma*, *i-a* *spus* *și* *Vasilică* *a* *vent* *acăsă*
și *i-a* *spus* *lu* *tútu* *ș-túnza* *m-a* [ε] *m-a* *bătút*...

A *dăya* *zi* *m-am* *dus* *cu* [ε] *cu* *tútu* *la* *șcuálă*. *Și* [ε] *dup* *-acéea* *m-a*
pus *să* *povestesc* *iarăj* *lecția*, *învățasăm* *atúnca*, *și*... *i-am* *spus* *și* *p-ór-*
mă *m-i* *a* *spu* : „ *Ei*, *vez!*, *Gorgiță!* *Ieri* *dă* *ce* *n-ai* *spus* *așá* ? ”

Purcă *Ne* *Görge* [11 ani]

998. ISLAZ [WLAD, 445]

(*rn*. Turnu - Măgurele, *reg*. București)

20

Culegere 1965 : CC, MM, NS, *transcriere* : MM

[Amintiri din război]

Cîm *s-a* *lua* *Vajdeieni*, *jo* *am* *fast* *în* *Vajdeieni*. *Ieră* *la* *Uréz*, *ierám*
șta [ε] *ieră* *ștatetă* *și* *mă* *ducán* *cu* *órdin* *la*, *la* [ε] *acól* *-la* *divízije* *și* *mă*
duc *acólo* *Cîm* *mă* *duc* *acól* *-la* *ăeș*, *spúne* *gîmērálú*, *căre* *ierá* *la* *divízije* :
— Du *-te*, *dómle*, *și* *spun* *-le* *că* *ce* *-i* *jeu* *ástăzi* *nu* *stay* *să* *dăy* *și* -

25

tuă!ta zili, că uite — ce [= zice] — nēmți sîm coleă

Și venînd dă la Văideieni, și venînd încuăce pîn-la Horéz, a veni căii de la [regimentul] Trii Roșii și m-a ajúnz după urmă cu săbiile clăncăni și cu... și cu șēiile și căpețāiile la scări și -ncolo nimig n-a veni nic ũ sol-
5 dāt.

D-acīlea ă venit și viu și spui la diviziie.

Zig:

— Dōmle, zic, uite -așā dōmle gēnerāl, uite-așā, așā, zic, a veni [κ] a so-
sit nēmți.

10 — Du-te, dōmne, și-ț vezi dă treabă, ce. Și cîn a veni nēmți, vă spui
io, vă comūnic ieu.

Și cîn auuzi, zīce:

— Pūne șēiile pā cai, că, ce, mērgē la refāceri...

Am pus șēiile pā cai și-am plecāt.

15 Și, cū spui, am ajúnz la Pūdna, cu frūntu mergînd. Puneā rezistēntă,
maj ne mișcām, maj sedēām, maj... iar ne respingā, pîn-am ajúnz la Pūd-
na, la Vārnița, acolo a puz rezistēntă și n-am, n-am maj mișcā d-acolo pī-
nă-n nouo sūte nouă [κ] optișpe cîn am veni ac [κ] ne-a dad drūmy atūn-
cā.

20

Tănāse Grūea [75 de ani]

A venit āpele

Cînd a veni [apa] a dat, a căzūt cāse [r] a căzūt cāse, a ieșit lūmea
d-acolo du pā vāle, du pā lūpca āia d-acolo, a ieșit încuăce la deal, că a ve-
nit āpele și-ț -a dārîmā cāsele. A venit [r] a venit, pāi pōā să fiie [r]
25 pōā să fiie, n-o fi zēce ani, nu știu io să spui așā ca să spui, da o fi, cit
o fi. A dārîmāt cāse, a dārîmāt, a ieșit lūmea, a venit āpe, a venit... da!

Ūe să făcā? Care -a avūt — a ieșit încuăce — i-a primit... ieu, āltu,
āltu, ca să stea și lei cā n-āvea unde să stea. Și s-au ridicāt digur

pă mǎrginea ăpi; să făcă digur mari, nalte, ca să nu s-coboăre - n-coăce - n-sat, să să vérese încolo. Și ia șadeă, n-ăvea... mult, dăto zile, trei și să re-trăgă, așa să spúne

Curgă Oltu peste tot, peste tuată făta pamintului

5 Acú a venit Dunărea, din Dunăre a fost ăsta, pînă tod la fel! A venit cît je nalt malu-ăla dă nalt, că cînd l-oz véde, a venit, a ajuns la mal. Și-acú s-a tras; s-a tras ăpa, kár dăcă s-a traz, n-a mai rămîș nimic dăcît pămînt și-atît tot, nu je jărbă, nu je nimic. peste, jește peste.

Costandina Grúia Marin [68 de ani]

Strigóju

10

Ej, o zis că sugă țîță și feméia mai nesîmțitoare, mai obosită, cine știje cum. la culcătă - m-pat așa, cophîlu, l-a-nțarcă l-a-nkeiát ajića la kept și ... dă unde știu cum a dăsfăcut, peste noapte j-a rúpt... cămășa mă-si sau cum s-o făcut, și-a apucăt țîța și zice că s-a făcú strigóju. Și făcîndu-să

15 strigóju trebuia cîn mori să-l încîng într-ũ rug, să-l [k] să-j... rupi... la poále cămășa, să j-o aprînzî čevá, că ăsta a supt țîță dă la mǎmă-sa. Așá jerá.

[Aceeasi]

Túica

20 [...] Rămîne prăștîna, să púne și-ăia la pútini și șade-acólo pînă la 4ob_zile. La 4ob_zile [k] je fierbe pîn-atúnc. La 4ob_zile a stad din fiert și-atúncă, care vor să făcă túica lîmediát, mérge cu_ęa la cazánele de túicǎ și făce túicǎ; care vrea s-o făcă mai tîrziu sau kár al ob_ilea an, o astúpă, o... s-tráge tot vyínu din ja, să n-ăjbă vyin, o... stîngé așa, tráge pă didisúpt

25 și púne pă dasúpra ca să [k] s-o prîndă moále j-dup-ăęa púne un_strad_dă foj dă vîță, peste prăștîna, sau foj dă porúmb, și-peste ăęa pămînt. Spo-

jește cu pămînt ud așa, astupă hermetic, ca să nu mai răsufle, și pune și puțin nisip deasupra de tot. că de exemplu dacă sî face o pleznitură în pămînt, să... să între nisip.

5 Și-ăea șade -așa astupată pînă cînd vrea cetațeanu să-și facă țuică
Așa să pregătește....

Țuica, merge cu ea la cazan și egzistă un cazan de aramă, așa cum să-ți
explic io? Așa, merge la cazan, o băgă-și cazanul -as [κ], și cazanul, după ce-a
băgă praștina în cazan, are un capac la fel înkîs hermetic, ca să nu iasă
nic um pic de abur dinăel, are 40 țeavă așa lungă de vro trei metri care
10 merge într-o altă pultină cu apă, vine răcește

Dec aburii -ăsta merge pînă țeava ăea în [ε] într-un cilindru și cilindru
je -ntr-o pultină cu apă și ră [ε] răcîndu -să iese țuică jos, cîrge jos într-un
cofer, așa-și spunem noi, într-un hîrdău. [...] Țancu ăsta pentru așa măsură [κ]
je făcut ca să măsoare, că cel cu cazanul trebe să ia un 40um, o jum cetațeanu
15 nului care face țuică; dac-a făcut trei vedre, și ia trei kilograme de țuică
o jum. Pentru ăsta ăeste țancu ăla, pentru -așa să măsoare și-acasă omu și-o
măsură cu kilogramu, cu sticla, cîne cu ce are, ca să știie cîtă țuică a adus
acasă. Și cam ăsta.

Păfil Păpa [37 de ani]

20

Clôșca

Alégem... uou mai pruaspete -așa nu mult, acum vora dacă je căldură
trei zile, mai mult de trei zile nu. Și le căuutăm, ne... virim unevă, la un loc
întuneric, aprindem lămba și le căuutăm să ăibă rătăcănă ăla mititel și negru,
să nu fiie risipit așa. Și-ălea d-are rătăcănă mic și negru le luă și le punem
25 la clôșcă.

După o săptămînă, le luăm din nou de la clôșcă și le cătăm tot la lămbă
și-are um punct mic, negru care are pu, iar care n-are, n-are punctu
ăla, nimic. Je uou cum l-am pus, putem să-1 1kom. Și-1 punem, după trei

săptămîn¹ l-e scos, c¹-am lăsăt atunc¹ la săptămîna¹, i-a scos pã toț, am
l¹uat clășca dă lócu iei, am dat-o cu púji, cum ie aicã la noi, pîn¹ grădi-
nã, pîn¹ iarbã. Le dãm málãj, sã fac mai mărișóri, grîu și... crez¹ mari¹.

Marija Pápa [35 de ani]

INDICE TEMATIC

Indicele tematic de mai jos a fost alcătuit cu scopul de a facilita consultarea volumului.

În prima parte am grupat trimerile la textele — culese pe baza unor convorbiri tematice — care oferă date lingvistice, mai ales lexicale, mai mult sau mai puțin c o m p a r a b i l e . Această parte cuprinde trimerii la textele referitoare, în special, la îndeletnicirile vieții rurale, specifice diferitelor regiuni, precum și la textele cu caracter folcloric.

În partea a doua am grupat referirile la așa numitele t e x t e l i b e r e , adică la acele texte pe care informatorul le - a comunicat din proprie inițiativă și care cuprind amintiri, întâmplări etc.

În ultima parte au fost semnalate textele care, prin conținutul lor, nu se încadrau în cele două categorii de mai sus.

I. TEXTE COMPARABILE

Basme ; povestiri : 3-4, 49-50,	359, 380, 387-388, 408-409,
89, 105-106, 114-115, 123-125,	413, 413-414, 417-418.
145, 153, 197-198, 211-212, 238-	Borangiul : 63, 194-195, 245,
239, 247-248, 269-270, 275,	288-289.
280, 286, 291, 302-303, 312,	Casa : 119, 127-128, 231, 232,
317-319, 329-332, 342-343,	375-376, 400.

- Ce a făcut subiectul ieri și azi :** 119, 135 - 136, 256, 279 - 280, 417, 430 - 431.
- 2, 5, 8 - 9, 12, 14, 18, 22 - 23, 24, 32, 35, 40, 45, 45 - 46, 48, 54, 57, 61, 61 - 62, 68, 71, 74, 77 - 78, 82, 85, 90, 92, 97, 99, 103, 107 - 108, 108, 112, 118, 119, 120, 127, 130, 131 - 132, 133 - 134, 135, 138, 143 - 144, 147, 149, 152 - 153, 157, 159, 167, 167 - 168, 170, 178 - 179, 179 - 180, 183, 189, 195, 196, 202, 207, 209 - 210, 213, 217, 220, 223 - 224, 228, 232, 236, 238, 241, 243 - 244, 247, 251, 253, 254 - 255, 256, 259, 265, 265 - 266, 269, 271 - 272, 276, 282, 292, 296, 299 - 300, 306, 310, 315, 319, 324, 332, 337, 340, 343 - 344, 350 - 351, 356, 364, 370, 373, 374, 377, 377 - 378, 382, 387, 393, 396 - 397, 400, 404, 407, 412, 418, 426.
- Cheagul :** 11, 137, 162, 227 - 228, 241, 246 - 247, 269, 327 - 328.
- Cînepa :** 33 - 34, 36 - 37, 49, 70 - 71, 74 - 75, 87, 91 - 92, 113, 120 - 121, 128, 140, 147 - 148, 188, 206, 208 - 209, 216 - 217, 218 - 219, 224 - 225, 242 - 243, 264, 272, 324 - 325, 334, 360, 367, 403 - 404, 416 - 417, 420 - 421.
- Cloșca :** 16, 67 - 68, 84 - 85, 118 - 119, 135 - 136, 256, 279 - 280, 417, 430 - 431.
- Cozonacii :** 145, 175, 316.
- Credințe și obiceiuri bătrânești :** ~ la înmormîntare : 66 - 67, 99 - 100, 130 - 131, 200 - 201, 294 - 295, 371 - 372 ; ~ la naștere : 40, 44 - 45, 228 - 229, 307, 372 - 373, 398 - 399, ~ la nuntă : 2 - 3, 17, 28 - 29, 38 - 39, 42, 52 - 53, 56 - 57, 82, 92 - 93, 129, 144, 148 - 149, 152, 158 - 159, 173, 177 - 178, 186 - 187, 192 - 194, 205 - 206, 213 - 214, 229 - 230, 235, 240, 251 - 252, 254, 326 - 327, 345 - 346, 358 - 359, 361, 369 - 370, 375, 383 - 384, 385, 403, 406, 415 - 416, 418 - 419, 423 - 424; ~ la sărbători : 25, 45, 85, 95 - 96, 117 - 118, 125 - 126, 132, 172, 293 - 294, 298 - 299, 334, 336 - 337, 348 - 349, 355 - 356, 365, 366, 386, 392 - 393, 399, 407 - 408 ; învărucitul : 278 - 279 ; moroi : 116 - 117, 429 ; paparudele 38 ; ritual la fîntînă nouă : 94 - 95.
- Fîntîna :** 41, 54 - 55, 75 - 77, 84, 86, 185, 222, 230 - 231, 237,

- 395 - 396.
- Fînul** : 7, 11 - 12, 15 - 16, 16, 31,
141, 145 - 146, 161, 183 - 184, 210 -
211, 233 - 234, 241 - 242, 252 - 253,
365.
- Grîul** : 30 - 31, 81, 136, 183 - 184,
188 - 189, 272 - 273, 393 - 394,
415, 420.
- Hora** : 338, 404, 412 - 413
- Lîna** : 1 - 2, 139 - 140, 164 - 165,
175 - 176, 182, 204, 221, 267 - 268,
291, 322, 350.
- Mălaiul** : 64, 71 - 72, 134, 150, 197,
227, 312, 323, 401.
- Mămăliga** : 42, 60, 64 - 65, 132 -
133, 150, 237, 263, 293, 323, 334 -
335, 338, 355, 362, 379, 386 - 387,
391.
- Mîncăruri** : 28, 37, 40 - 41, 48 - 49,
53 - 54, 69, 77, 88, 98 - 99, 108 -
109, 109 - 110, 187, 246, 263, 310,
339, 348.
- Murături** : 114, 151 - 152, 163 - 164,
274, 319, 322 - 323, 341 - 342, 353,
356, 391 - 392, 394.
- Obiceiuri** : vezi credințe.
- Oieritul** : 20, 21 - 22, 66, 68 - 69,
139, 160 - 161, 163, 176 - 177, 187 -
188, 192, 424 - 425.
- Opincile** : 15, 62, 90 - 91, 214 - 215,
257.
- Pădurăritul** : 4 - 5, 162 - 163, 234
- Pescuitul** : 281, 340 - 341, 342,
351, 357 - 358, 414 - 415
- Pîinea** : 17, 44, 72 - 73, 93, 130, 145,
190, 205, 223, 285, 328, 335 - 336,
361 - 362, 366 - 367, 407.
- Porcul** : 7 - 8, 78 - 80, 87 - 88, 96,
126 - 127, 137, 144, 171 - 172, 181,
185, 190 - 191, 195 - 196, 215 - 216,
258 - 259, 284 - 285, 289 - 290,
301 - 302, 315 - 316, 376 - 377,
378, 382 - 383, 406 - 407.
- Porumbul** : 47, 51 - 52, 57 - 58, 64,
96 - 97, 110, 133, 172, 179, 183 - 184,
244, 253, 282 - 283, 311, 381, 387.
- Preparate din lapte** : 6, 18, 22,
24 - 25, 47 - 48, 98, 137, 147, 150 -
151, 164, 168 - 169, 191, 196, 202,
209, 244 - 245, 246, 268, 279,
403, 425 - 426.
- Puii de curcă** : 41, 85, 243.
- Roata (de căruță)** : 149 - 150,
167, 276.
- Săpunul** : 36, 90, 94, 100, 104 - 105,
166 - 167, 222 - 223, 242, 255,
259 - 260, 300, 325 - 326, 367 -
368, 398.

- Spălatul rufelor : 12 - 13, 59, 109, 138, 146 - 147, 165 - 166, 173, 233, 266.
- Treieratul cu cai : 81, 170 - 171, 188 - 189, 204, 281, 292 - 293, 297, 335.
- Tutunul : 286 - 287, 295 - 296, 379 - 380.
- Țestul : 20 - 21, 112 - 113, 135, 255, 260 - 261, 352 - 353, 357, 386.
- Țuica : 34, 93 - 94, 108, 140, 191, 219 - 220, 261 - 262, 283 - 284, 328 - 329, 429 - 430.
- Viermii de mătase : 62 - 63, 194 - 195, 220, 225, 287 - 288, 339, 419 - 420.
- Vița de vie : 73 - 74, 82 - 84, 86, 110 - 111, 138 - 139, 157 - 158, 173 - 174, 236, 313, 333, 337, 344, 368, 381 - 382, 384 - 385, 410 - 411.
- Vinul : 59, 86, 111, 138 - 139, 173 - 174, 236, 314, 333, 337 - 338, 344, 354, 361, 385, 411.

II. TEXTE LIBERE

- Amintiri : 141, 169, 282, 397 ;
 ~ despre războala din
 1907 : 9 - 10, 212 - 213, 349 -
 350, 389 - 391 ; ~ din copi-
 lărie : 1, 9, 401 - 402, 423 ;
 ~ din război : 104, 198 -
 200, 303 - 304, 314 - 315, 409 -
 410, 414, 427 - 428.
- Întâmplări : 13, 16 - 17, 19, 23 -
 24, 26 - 28, 30, 32 - 33, 34 - 35,
 38, 50, 55 - 56, 58 - 59, 62, 69 - 70,
 72, 80 - 81, 100 - 103, 106 - 107, 110,
 111 - 112, 115, 118, 129, 141 - 142,
 142, 143, 154 - 155, 155 - 157, 168,
 180, 181 - 182, 184, 207, 218, 221,
 226 - 227, 249 - 251, 257 - 258 :
 266, 270, 273, 274, 277 - 278,
 295, 304 - 306, 306 - 307, 308 -
 310, 320 - 322, 346 - 347, 362 -
 364, 364 - 365, 368 - 369, 370,
 373 - 374, 378 - 379, 388 - 389,
 394 - 395, 395, 422, 426 - 427,
 428 - 429.
- Jocuri de copii : 37, 122, 123,
 149, 296 - 297, 307 - 308.
- Legenda satului : 65, 208.
- Vînătoarea : 5, 35 - 36, 42 - 44,
 271, 405.

III. TEXTE DIVERSE

- Amnarul : 239 - 240.
- Ancora : 268.
- Barca : 360.
- Bulionul : 131, 343.
- Bumbacul : 411 - 412.
- Burduful pentru brînză :
6 - 7, 26.
- Cartofii : 19, 170.
- Casa de naștere : 352.
- Cărămida : 60.
- Cărăușia : 254.
- Ceara de albine : 46.
- Claca : 58, 189.
- Cultura orezului : 392.
- Dereticatul casei : 121 - 122
- Dogăria : 201 - 202, 203.
- Grădina de zarzavat : 134.
- La plo^îinte : 134.
- La șl^épur^î : 267.
- Magiunul : 60 - 61, 140.
- Peria și pieptănușii : .
264 - 265.
- Piva (pentru dimie) : 31 - 32.
- Puii de găină : 80.
- Uleiul : 146.
- Varul : 13 - 14.

Redactor responsabil: DOINA POPESCU
Tehnoredactor: ELENA BABI

Dat la cules 08.05. 1967. Bun de tipar 05.08.1967. Apărut 1967. Tiraj 1450 ex. Hîrtie scris I A de 63 g/m² 16/610 x 860. Coli editoriale 25,47. Coli de tipar 30,75. A 03993/967 C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 459.0 (498,20).

Întreprinderea Poligrafică « Arta Grafică » Calea Șerban-Vodă nr. 133, București, Republica Socialistă România comanda nr. 200.

